ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

2014-2015

ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան - 2015

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդհանուր տեղեկություններ համալսարանի մասին ... 5
Ուսումնամեթոդական վարչություն ... 114
Մինչհամալսարանական կրթության վարչություն ... 120
Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչություն ... 123
Միջազգային համագործակցության վարչություն ... 129
Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչություն ... 139
Տեղեկատվական համակարգերի սպասարկման և զարգացման վարչություն ... 146
Արհեստակցական կազմակերպություն ... 149
Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գիտական գրադարան ... 153
Պատմության թանգարան ... 157
Որակի ապահովման կենտրոն ... 159
Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն ... 164
Մշակույթի կենտրոն ... 169
Գիտակազմակերպական բաժին ... 173
Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժին ... 175
Ուսանողական կառույցներ ... 177
Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ ... 194
Աստվածաբանության ֆակուլտետ ... 217
Արևելագիտության ֆակուլտետ ... 226
Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ ... 238
Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ ... 267
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ ... 274
Իրավագիտության ֆակուլտետ ... 285
Կենսաբանության ֆակուլտետ ... 309
Հայ բանասիրության ֆակուլտետ ... 374
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ ... 396
Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ ... 420
Պատմության ֆակուլտետ ... 438
Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ ... 465
Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ ... 485
Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ ... 522
Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ ... 535
Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ ... 553
Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ ... 569
Ֆիզիկայի ֆակուլտետ ... 595
Համահամալսարանական ամբիոններ ... 640
Իջևանի մասնաճյուղ ... 644
Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ ... 683
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն ... 709
Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոն ... 716
Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն ... 720
Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն ... 726
Ակադեմիկոս Ալեքսեյ Սիսակյանի անվան հեռանկարային
հետազոտությունների միջազգային կենտրոն ... 729

«Քվանտային տեխնոլոգիաներ և նոր նյութեր» կենտրոն 733
Միջազգային կրթական կենտրոն..... 735
Մասս մեդիայի գիտակրթական կենտրոն..... 739
Կիրառական հոգեբանության կենտրոն..... 741
Կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոն 745
Կայուն զարգացման կենտրոն 750
Կոսմոլոգիայի գիտահետազոտական խումբ-կենտրոն 752
Ռուսական կենտրոն..... 754
Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոն..... 756
Ռազմավարական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա..... 761
Հրատարակչություն..... 764
Գիտական հանդեսներ 770
2014-2015 ուստարում ԵՊՀ-ում տեղի ունեցած հիշարժան միջոցառումներն ըստ
www.ysu.am-ի լրահոսի 772

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մասնագետների պատրաստում

Ծածկագիր	*Մասնագիտության անվանումը*	*Աստիճան*
	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ	
010100	*Մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
010800	*Մեխանիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011000	*Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ	
010300	*Մաթեմատիկա: Համակարգչային գիտություններ*	*բակալավր*
010400	*Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ֆիզիկայի ֆակուլտետ	
010500	*Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա*	*բակալավր*
010600	*Ֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011100	*Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ	
011200	*Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011300	*Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011400	*Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ	
020100	*Քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
020900	*Էկոլոգիական քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021000	*Դեղագործական քիմիա*	*բակալավր*
060300	*Դեղագիտություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Կենսաբանության ֆակուլտետ	
020200	*Կենսաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
021200	*Կենսաֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021300	*Կենսաքիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021500	*Կենսաինֆորմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ	
020300	*Երկրաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
020400	*Աշխարհագրություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
020500	*Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ*	*բակալավր, մագիստրոս*
020600	*Ջրաօդերևութաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
100100	*Սերվիս*	*բակալավր, մագիստրոս*

Ծածկագիր	Մասնագիտության անվանումը	Աստիճան
	Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ	
080100	Տնտեսագիտության տեսություն	բակալավր, մագիստրոս
080200	Կառավարում	բակալավր, մագիստրոս
	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ	
030200	Քաղաքագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030700	Միջազգային հարաբերություններ	բակալավր, մագիստրոս
032000	Հանրային կառավարում	բակալավր, մագիստրոս
	Պատմության ֆակուլտետ	
030400	Պատմություն	բակալավր, մագիստրոս
031400	Մշակութաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
031500	Արվեստաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
032500	Սփյուռքագիտություն	մագիստրոս
032900	Կովկասագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ	
030100	Փիլիսոփայություն	բակալավր, մագիստրոս
030300	Հոգեբանություն	բակալավր, մագիստրոս
	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ	
040100	Սոցիալական աշխատանք	բակալավր, մագիստրոս
040200	Սոցիոլոգիա	բակալավր, մագիստրոս
040400	Հասարակայնության հետ կապեր	մագիստրոս
	Հայ բանասիրության ֆակուլտետ	
031000	Հայոց լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
050100	Կրթության կազմակերպում	մագիստրոս
051300	Սոցիալական մանկավարժություն	բակալավր
	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ	
030600	Լրագրություն	բակալավր, մագիստրոս
	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ	
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	բակալավր, մագիստրոս
031300	Հունարեն լեզու և գրականություն	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝ռուսերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ	
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու	բակալավր, մագիստրոս
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Գերմաներեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Իսպաներեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս

Ծածկագիր	Մասնագիտության անվանումը	Աստիճան
031300	Իտալերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝ իսպաներեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր
	Արևելագիտության ֆակուլտետ	
030800	Արաբագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030800	Իրանագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030800	Թուրքագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Իրավագիտության ֆակուլտետ	
030500	Իրավագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Աստվածաբանության ֆակուլտետ	
031900	Աստվածաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
032600	Եկեղեցաբանություն	բակալավր
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	
090100	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	մագիստրոս
	Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	
032700	Եվրոպագիտություն	Մագիստրոս
	Մասս մեդիայի գիտակրթական կենտրոն	
030600	Լրագրություն	մագիստրոս
070300	Ռեժիսուրա	մագիստրոս
071400	Օպերատորություն	մագիստրոս
080200	Կառավարում	մագիստրոս

2015-2016 ուստարվա ընդունելության քննություններն ու անցողիկ միավորներն ըստ մասնագիտությունների

Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Ընդունելության քննություններ					Անցողիկ միավոր	
	մրցութային			ոչ մրցութային		անվճար	վճարովի (դրամ)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ							
Մաթեմատիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ) կամ Անգլ(գ)			Հլգ(գ)*	33	17
Մեխանիկա	Մ(գ) կամ Ֆ(գ)	Ֆ(գ)** կամ Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	23.25	18.25
Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			53.25	24.5
2. Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ							
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ) կամ Անգլ(գ)			Հլգ(գ)*	38.75	26
Մաթեմատիկա: Համակարգչային գիտություններ	Մ(գ)	Ֆ(գ) կամ Անգլ(գ)			Հլգ(գ)*	38.25	24.75
3. Ֆիզիկայի ֆակուլտետ							
Ֆիզիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	22	20
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	23	21.75**
4. Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ							
Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	31.5	17.5
Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	32.75	16
Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	25	20.5
5. Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ							
Քիմիա	Քիմ(գ)	Կ(գ)**կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	19.75	16.5**
Դեղագիտություն	Քիմ(գ)	Կ(գ) կամ Ֆ(գ)			Հլգ(գ)*	36.25	15.5
6. Կենսաբանության ֆակուլտետ							
Կենսաբանություն	Կ(գ)	Քիմ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	34.5	18
Կենսաֆիզիկա	Կ(գ)	Քիմ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	26.5	19.25
Կենսաքիմիա	Կ(գ)	Քիմ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	38.75	16.25
7. Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ							
Աշխարհագրություն	Աշխ(գ)	Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	34.5	19.25
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	Աշխ(գ)	Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	36.75	19
Սերվիս	Աշխ(գ)կամ ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59	35.5
Երկրաբանություն	Մ(գ) կամ Ֆ(գ)	Ֆ(գ)** կամ Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	21	19.25

1	2	3	4	5	6	7	8
8. Պատմության ֆակուլտետ							
Պատմություն	ՀԺՊ(գ)	ԸՊ(գ) կամ Օտլ(գ)	Հլգ(գ)			54.5	30.75
Արվեստաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			50	25.75
Մշակութաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			52.75	26
Կովկասագիտություն	ՀԺՊ(գ)	ԸՊ(գ) կամ Օտլ(գ)	Հլգ(գ)			48.25	23.5
9. Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ							
Միջազգային հարաբերություններ	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			-	47.75
Քաղաքագիտություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			58.5	43.25
Հանրային կառավարում	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59.75	46.25
10. Տնտեսագիտության ֆակուլտետ							
Տնտեսագիտության տեսություն	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59	30.75
Կառավարում	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			58.5	47.5
11. Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ							
Փիլիսոփայություն	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			ՀԺՊ(գ)*	34.5	21
Հոգեբանություն	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)	Կ(գ)**			55.75	26
Հոգեբանություն (ՊՆ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)	Կ(գ)			42	-
12. Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ							
Սոցիոլոգիա	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			52.75	23.75
Սոցիալական աշխատանք	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			Մ(գ)*	38,5	25.25
13. Հայ բանասիրության ֆակուլտետ							
Հայոց լեզու և գրականություն	Հլգ(բ)	Հլ(գ)			ՀԺՊ(գ)* կամ Օտլ(գ)*	33.75	18
Սոցիալական մանկավարժություն	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			Մ(գ)*	37.75	20.75
14. Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ							
Լրագրություն***	Հլգ(գ)	ՍԱ(գ)	ԲՀՄ(բ)			56.75	41
15. Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ							
Ռուսաց լեզու և գրականություն	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)			Հլգ(գ)*	30.5	20.25
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)			Հլգ(գ)*	28.5	17.5
16. Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ							
Անգլերեն լեզու և գրականություն	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			55	34.75
Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			56	39.75
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			56.75	46.5
Գերմաներեն լեզու և գրականություն	Գլ(բ) կամ Անգլ(բ)	Գլ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			59	30
Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ	Գլ(բ)	Գլ(գ)	Հլգ(գ)			52.75	40.75
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	Ֆրլ(բ) կամ Անգլ(բ)	Ֆրլ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			55.25	26
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	Ֆրլ(բ)	Ֆրլ(գ)	Հլգ(գ)			53	40.5
Իսպաներեն լեզու և գրականություն	ԻՍ(բ) կամ Անգլ(բ)	ԻՍ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			55.25	23.5
Իտալերեն լեզու և գրականություն	ԻՏ(բ) կամ Անգլ(բ)	ԻՏ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			47	25.5

1	2	3	4	5	6	7	8
17. Արևելագիտության ֆակուլտետ							
Արաբագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			57.75	38.25
Իրանագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			55.5	32
Թուրքագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			56.75	37.5
18. Իրավագիտության ֆակուլտետ							
Իրավագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			-	52
19. Աստվածաբանության ֆակուլտետ							
Աստվածաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)			Օտլ(գ)*	31	17.25
Եկեղեցաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)			Օտլ(գ)*	22.5	29.75

* Հաշվի է առնվում դպրոցի ավարտական կամ տարեկան քննության գնահատականը:

** Վճարովի համակարգում թափուր տեղերի առկայության դեպքում հաշվի է առնվում դպրոցի ավարտական կամ տարեկան քննության գնահատականը:

*** «Լրագրություն» մասնագիտության համար նախատեսված ՍԱ(գ)-ստեղծագործական աշխատանք քննությունը կենտրոնացված քննություն է, ԲՀՄ(բ)-բանավոր հաղորդակցման մշակույթ քննությունը՝ ներբուհական, իսկ Հլգ(գ)՝ միասնական:

Ամբիոնների ցանկը եւ հիմնական պրոֆեսորադասախոսական կազմը

	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԱՄԲԻՈՆ	Պրոֆե-սոր	Դոցենտ	Ասիս-տենտ	Դասա-խոս	Ընդա-մենը
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**11**	**35**	**6**	**6**	**62**
1.	Մաթեմատիկական անալիզի և ֆունկցիաների տեսության	1	4	1	-	6
2.	Դիֆերենցիալ հավասարումների	2	4	1	-	7
3.	Հանրահաշվի և երկրաչափության	3	6	-	-	9
4.	Ընդհանուր մաթեմատիկայի	1	10	1	2	14
5.	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության	2	5	-	1	8
6.	Ակտուարական մաթեմատիկայի և ռիսկերի կառավարման		3	1	3	7
7.	Ֆինանսական մաթեմատիկայի	1	2	1	-	4
8.	Մեխանիկայի	1	5	1	-	7
	ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**6**	**27**	**16**	**6**	**55**
9.	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի	2	8	4	-	14
10.	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման	3	12	4	-	19
11.	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների	1	7	8	6	22
	ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**28**	**23**	**9**	**1**	**61**
12.	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոն	8	6	3	-	17
13.	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի	6	2	1	-	9
14.	Օպտիկայի	5	3	1	1	10
15.	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի	1	5	-	-	6
16.	Միջուկային ֆիզիկայի	3	2	2	-	7
17.	Մոլեկուլային ֆիզիկայի	4	1	1	-	6
18.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	1	4	1	-	6
	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**5**	**16**	**4**	**3**	**25**
19.	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության	2	8	-	1	11
20.	Ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի	-	4	3	1	8
21.	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի	2	2	-	1	5
22.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	1	4	1	-	6
	ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**10**	**23**	**9**	**2**	**44**
23.	Անօրգանական և անալիտիկ քիմիայի	4	4	3	-	11
24.	Օրգանական քիմիայի	2	4	2	-	8
25.	Ֆիզիկական և կոլոիդ քիմիայի	1	7	-	-	8
26.	Էկոլոգիական քիմիայի	1	2	2	-	5
27.	Դեղագիտության	2	6	2	2	12
	ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**12**	**31**	**13**	**2**	**58**
28.	Կենսաֆիզիկայի	1	7	-	-	8
29.	Կենսաքիմիայի	2	5	3	-	10
30.	Բուսաբանության և սնկաբանության	2	1	3	1	7

31.	Կենդանաբանության	3	4	-	-	7
32.	Մանրէաբանության և մանրէների ու բույսերի կենսա-տեխնոլոգիայի	1	3	1	-	5
33.	Տ. Մուշեղյանի անվան մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիայի	1	5	2	-	8
34.	Գենետիկայի և բջջաբանության	1	3	1	-	5
35.	Էկոլոգիայի և բնության պահպանության	1	3	3	1	8
	ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**6**	**27**	**10**	**13**	**57**
36.	Ֆիզիկական աշխարհագրության և ջրաօդերևութաբանության	1	4	2	2	9
37.	Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության	1	3		3	7
38.	Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի	1	5	1	3	10
39.	Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության	-	3	-	1	4
40.	Ռեգիոնալ երկրաբանության, պետրոլոգիայի և օգտակար հանածոների հանքավայրերի	-	4	2	1	7
41.	Երկրաֆիզիկայի	2	3	-	1	6
42.	Օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնման և հետախուզման	-	3	1	-	4
43.	Սերվիսի	1	2	4	3	10
	ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**11**	**36**	**19**	**6**	**71**
44.	Տնտեսագիտության տեսության	3	6	6	2	17
45.	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման	2	14	-	3	19
46.	Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների	2	5	-	-	7
47.	Ֆինանսահաշվային	1	4	7	-	12
48.	Կառավարման և գործարարության	2	7	6	1	16
	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**11**	**24**	**17**	**12**	**64**
49.	Հայաստանի հարակից երկրների պատմության	2	4	2	1	9
50.	Համաշխարհային պատմության	1	5	1	1	8
51.	Հնագիտության և ազգագրության	3	3	1	1	8
52.	Հայ արվեստի պատմության և տեսության		2	4	6	12
53.	Հայոց պատմության	4	6	6	2	18
54.	Մշակութաբանության	1	3	3	1	8
55.	Սփյուռքագիտության	-	1	-	-	1
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4**	**20**	**15**	**12**	**51**
56.	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության	1	5	5	2	13
57.	Դիվանագիտական ծառայության և մասնագիտական հաղորդակցման	-	6	2	9	17
58.	Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության	2	4	3	-	9
59.	Քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների	1	4	3	-	8
60.	Հանրային կառավարման	-	1	2	1	4
	ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**7**	**24**	**14**	**9**	**54**
61.	Տեսական փիլիսոփայության և տրամաբանության	1	5	3	-	9
62.	Սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության	1	5	3	1	10
63.	Փիլիսոփայության պատմության	1	2	1	1	5
64.	Սոցիալական հոգեբանության	1	4	2	3	10
65.	Ընդհանուր հոգեբանության	2	4	4	1	11
66.	Անձի հոգեբանության	1	4	1	3	9

	ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**3**	**12**	**6**	**8**	**29**
9.	Կիրառական սոցիոլոգիայի	2	4	2	1	9
10.	Սոցիոլոգիայի տեսության և պատմության	1	3	2	1	7
11.	Սոցիալական աշխատանքի և սոցիալական տեխնոլոգիաների	-	5	2	6	13
	ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**14**	**40**	**22**	**9**	**85**
12.	Հայոց լեզվի	3	15	10	2	30
13.	Հայոց լեզվի պատմության	1	6	2	2	11
14.	Հայ գրականության	3	5	2	-	10
15.	Հայ նորագույն գրականության	3	2	3	-	8
16.	Մանկավարժության	1	4	3	4	12
17.	Ընդհանուր լեզվաբանության	1	5	1	1	8
18.	Գրականության տեսության և գրաքննադատության	2	3	1	-	6
	ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**3**	**6**	**5**	**4**	**18**
19.	Մամուլի պատմության և տեսության	2	4	-	2	8
20.	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի	1	2	5	2	10
	ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**7**	**57**	**51**	**150**	**265**
21.	Անգլիական բանասիրության	1	16	20	23	60
22.	Անգլերեն լեզվի թիվ 1		9	5	39	53
23.	Անգլերեն լեզվի թիվ 2	1	5	9	20	35
24.	Միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի	1	2	4	5	12
25.	Գերմանական բանասիրության	1	1	3	14	19
26.	Ֆրանսիական բանասիրության	-	3	4	15	22
27.	Ռոմանական բանասիրության	-	2	3	26	31
28.	Արտասահմանյան գրականության	1	12	1	-	14
29.	Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի	2	7	2	8	19
	ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**5**	**15**	**12**	**37**	**59**
30.	Ռուս գրականության	1	6	3	1	11
31.	Ռուսաց լեզվաբանության, տիպաբանության և հաղորդակցման տեսության	4	4	1	-	9
32.	Ռուսաց լեզվի (հումանիտար ֆակ.-ի համար)	-	2	5	23	30
33.	Ռուսաց լեզվի (բնագիտական ֆակ.-ի համար)	-	3	3	13	19
	ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**3**	**18**	**16**	**16**	**53**
34.	Իրանագիտության	1	6	6	6	19
35.	Արաբագիտության	1	7	4	5	17
36.	Թյուրքագիտության	1	5	6	5	17
	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**10**	**18**	**11**	**3**	**42**
37.	Պետության և իրավունքի տեսության և պատմության	1	2	4	1	8
38.	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի	2	1	-	-	3
39.	Քաղաքացիական դատավարության	1	3	2	-	6
40.	Քաղաքացիական իրավունքի	2	4	2	-	8
41.	Քրեական իրավունքի	2	3	1	-	6
42.	Սահմանադրական իրավունքի	2	3	1	-	6
43.	Եվրոպական և միջազգային իրավունքի	-	2	1	2	5

	ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**2**	**7**	**5**	**1**	**15**
44.	Կրոնի տեսության և պատմության	1	4	1	-	6
45.	Աստվածաբանության	1		2	1	4
46.	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության	-	3	2	-	5
	ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ	**3**	**5**	**2**	**26**	**36**
47.	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի	3	3	2	15	23
48.	Քաղաքացիական պաշտպանության	-	2	-	11	13
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	**-**	**3**	**2**	**4**	**9**
49.	Հանրակրթական առարկաների	-	3	2	4	9
	ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	**-**	**2**	**1**	**-**	**3**
50.	Տեղեկատվական համակարգերի ամբիոն՝	-	2	1	-	3
	Ընդամենը (այդ թվում՝ դեկաններ)	**172**	**482**	**265**	**331**	**1250**

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը (ներառյալ համատեղողները)

(ըստ վերջին 5 ուստարիների)

Ֆակուլտետ, համահամալսարանական ամբիոններ	Պրոֆեսորներ					Դոցենտներ					Ասիստենտներ					Դասախոսներ					Ընդամենը				
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	22	22	19	19	17	43	44	40	45	82	26	21	13	8	7	13	20	8	9	7	104	107	80	81	73
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	8	9	7	7	7	26	27	27	28	29	17	19	17	18	17	7	8	5	7	7	58	63	56	60	60
Ֆիզիկայի	33	35	34	34	34	43	41	37	35	30	20	19	15	12	11	6	7	2	2	2	102	102	88	83	77
Ռադիոֆիզիկայի	9	11	8	8	8	20	19	22	19	19	9	10	8	7	6	11	8	5	5	3	49	48	43	39	36
Դեղագիտ. և քիմիայի	16	17	15	14	15	34	28	28	30	26	22	21	17	19	17	4	6	6	7	6	76	72	66	70	64
Կենսաբանության	22	23	20	17	13	31	30	34	35	32	33	33	28	25	21	2	3	4	4	3	88	89	86	81	69
Աշխարհագրության և երկրաբանության	8	8	8	8	7	30	32	30	32	31	11	12	11	13	15	21	25	22	24	17	70	77	71	77	70
Տնտեսագիտության և կառավարման	8	11	10	11	12	36	37	40	43	45	39	43	36	37	33	10	8	5	9	6	93	99	91	100	96
Պատմության	15	18	19	16	17	31	33	36	41	38	23	24	28	27	66	15	17	17	20	16	84	92	100	104	99
Փիլիսոփ. և հոգեբ.	9	8	6	8	8	22	24	26	25	28	14	16	18	16	14	18	18	15	16	13	63	66	65	65	61
Սոցիոլոգիայի	1	3	2	4	4	10	12	13	13	12	13	11	8	9	9	23	23	16	17	14	47	49	39	43	39
Միջազգային հարաբ.	5	6	6	6	7	22	27	28	34	28	33	31	28	24	27	18	20	16	16	15	78	84	78	80	79
Հայ բանասիրության	18	22	18	19	19	43	43	39	43	45	32	34	33	31	27	11	11	9	13	13	104	110	99	106	104
Ժուռնալիստիկայի	3	3	3	3	3	4	7	7	8	8	11	11	10	9	8	6	7	6	6	6	24	28	26	26	25
Ռուս բանասիրության	2	2	4	5	5	22	24	20	18	17	13	12	11	11	12	50	34	44	48	44	87	72	79	82	78
Ռոմանագերմ. բանաս.	6	6	6	5	7	48	49	54	56	58	44	47	44	50	53	152	166	177	164	153	257	268	281	275	271
Արևելագիտության	3	5	6	6	6	19	22	20	21	23	23	15	18	15	16	29	30	26	28	22	74	72	70	70	67
Իրավագիտության	6	10	10	13	12	29	32	30	31	29	26	28	23	28	30	17	20	11	15	15	78	90	74	87	85
Աստվածաբանության	3	3	3	2	4	8	10	10	12	10	8	8	4	7	8	6	7	5	5	4	25	28	22	26	26
Միջազգային կրթական կենտրոն	-	-	-	-	-	5	6	5	3	3	1	1	1	1	2	14	12	12	6	4	20	19	18	10	9
Ֆիզիկական դաստ. և սպորտի ամբիոն	1	1	1	1	3	4	3	5	5	3	2	2	2	2	2	20	18	16	16	17	27	24	24	24	25
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	3	-	-	-	7	-	3	1	2	1	-	-	-	-	18	19	17	11	11	26	22	20	12	13
Տեղեկատվական համակ. ամբիոն	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	6	6	5	6	4	2	2	3	5	5	12	12	12	15	13
Ընդամենը	211	215	206	207	209	548	546	557	581	601	427	424	378	375	405	480	489	447	453	403	1666	1674	1588	1616	1618

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը (ներառյալ համատեղողները)

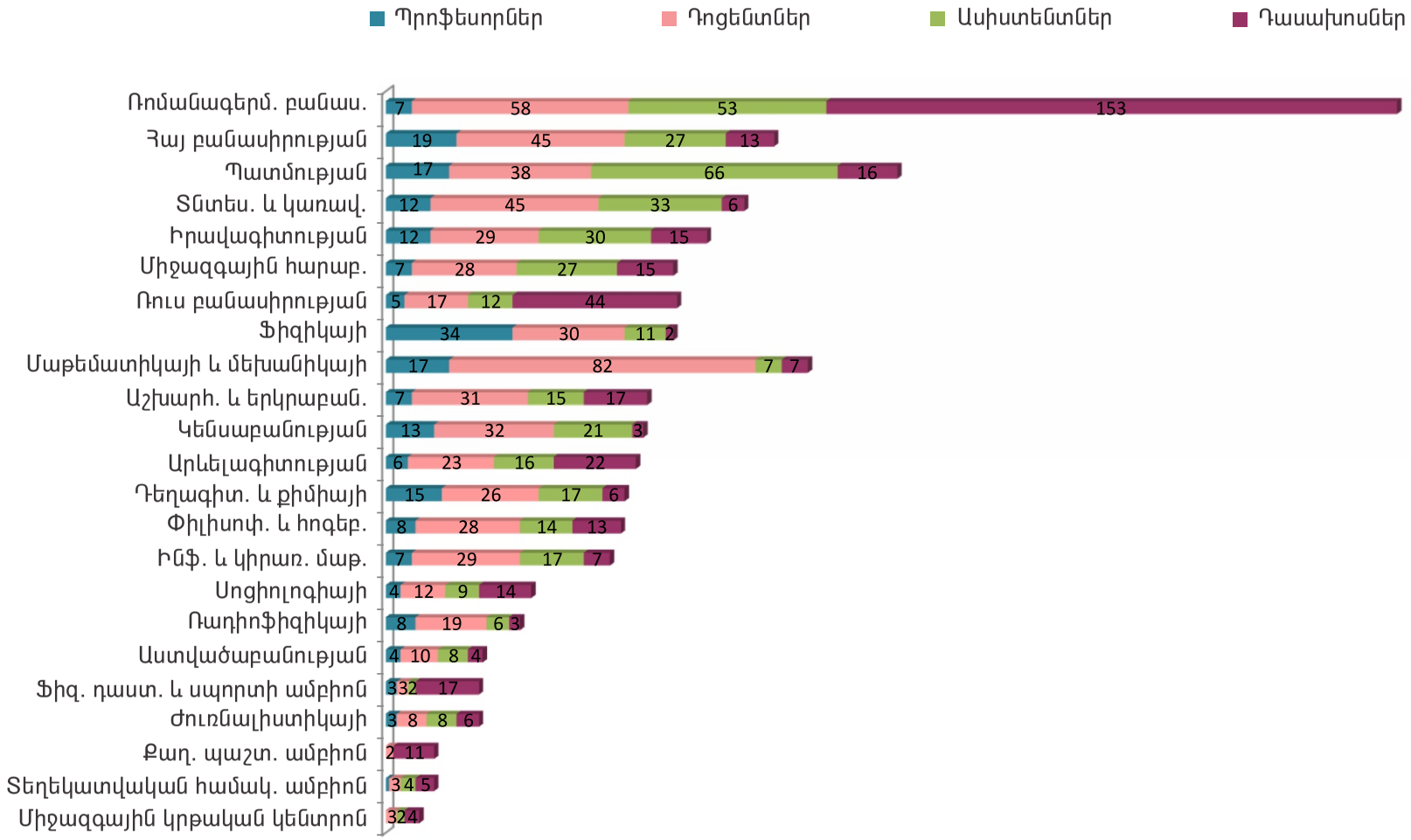

Դասախոսների տարիքային կազմի բաշխումը
(ըստ վերջին 5 ուստարիների)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Մինչև 35 տարեկան	285	272	239	224	**229**
35-ից 65 տարեկան	750	760	806	821	**786**
65-ից բարձր	222	236	235	243	**240**
Ընդամենը (այդ թվում՝ ռեկտոր և պրոռեկտորներ)	1257	1268	1280	1288	**1255**
Միջին տարիքը	50.4	50.44	50.5	50.6	**50.4**

Դասախոսների տարիքային կազմի բաշխումը

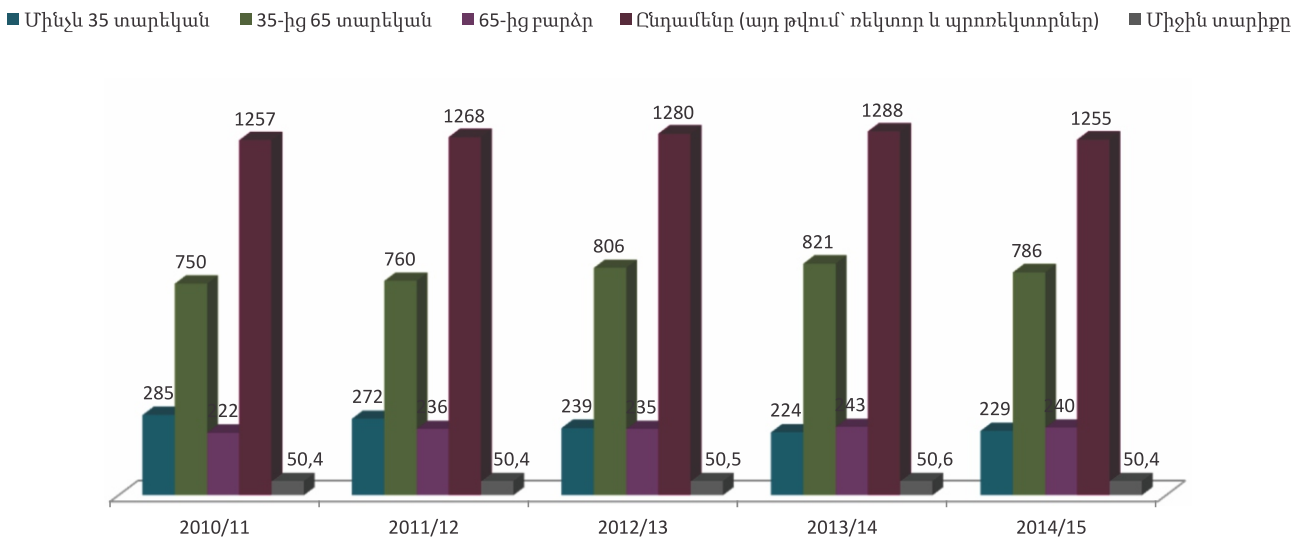

«ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախագահ՝ *ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյան*
Քարտուղար՝ *ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ասպիրանտ Միքայել Մալխասյան*

2014 թ. նոյեմբերի 27-ին ՀՀ Կառավարության 1408-Ն որոշմամբ «Երևանի պետական համալսարան» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը վերակազմավորվել է «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի, և ՀՀ վարչապետի 2015 թ. մարտի 30-ի № 229-Ա որոշմամբ հաստատվել է ԵՊՀ ղեկավար նոր մարմնի՝ հոգաբարձուների խորհրդի կազմը, որտեղ 25-ական տոկոս համամասնությամբ ներկայացված են հիմնադրի և լիազոր մարմնի կողմից առաջադրված անդամները, ինչպես նաև պրոֆեսորադասախոսական կազմից և սովորողներից ընտրվածները: Եթե ԵՊՀ ղեկավար նախորդ մարմինը՝ ԵՊՀ խորհուրդը, կազմված էր 72 անդամներից, ապա հոգաբարձուների խորհրդում ընդգրկված են 32 անձինք:

2015 թ. ապրիլի 29-ին տեղի է ունեցել ԵՊՀ հոգաբարձուների խորհրդի անդրանիկ նիստը, որտեղ հաստատվել է խորհրդի աշխատակարգը: Հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ է ընտրվել ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսյանը, քարտուղար՝ ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ասպիրանտ Միքայել Մալխասյանը: Օրակարգային մյուս հարցերով հաստատվել են ԵՊՀ ռեկտորի ընտրության կանոնակարգը և ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի կանոնադրությունը, հայտարարվել է ԵՊՀ ռեկտորի թափուր պաշտոնի համար բաց մրցույթ:

2015 թ. հունիսի 19-ին տեղի է ունեցել ԵՊՀ հոգաբարձուների խորհրդի երկրորդ նիստը, որի ընթացքում ԵՊՀ ռեկտոր է միաձայն ընտրվել ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պ.գ.դ., պրոֆ. Արամ Սիմոնյանը: Ընթացիկ հարցերով ԵՊՀ դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետում հիմնադրվել է Դեղերի տեխնոլոգիայի և էկոնոմիկայի ամբիոն, իսկ Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում՝ Չինարենի և չինական մշակույթի կենտրոն, ընտրվել է ԵՊՀ 2015 թ. ֆինանսատնտեսական գործունեության աուդիտ իրականացնող անձ, հաստատվել է ԵՊՀ սեփականությունը հանդիսացող լրիվ մաշված (օգտագործման համար ոչ պիտանի) գույքի դուրսգրման, լուծարման և օտարման կարգը, ինչպես նաև ԵՊՀ 2014 թ. գործունեության մասին azdarar.am պաշտոնական կայքում հրապարակվող հաշվետվության կրճատ տարբերակը:

«ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

(հաստատված ՀՀ վարչապետի 2015 թ. մարտի 30-ի № 229-Ա որոշմամբ)

1.	Սերժ Սարգսյան	ՀՀ նախագահ (համաձայնությամբ)
2.	Արմեն Աշոտյան	ՀՀ կրթության և գիտության նախարար
3.	Հրանուշ Հակոբյան	ՀՀ Սփյուռքի նախարար
4.	Վիգեն Սարգսյան	ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար (համաձայնությամբ)
5.	Գագիկ Հարությունյան	ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ (համաձայնությամբ)
6.	Ռադիկ Մարտիրոսյան	ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ (համաձայնությամբ)
7.	Արտակ Դավթյան	ՀՀ Ազգային ժողովի գիտության, կրթության, մշակույթի, երիտասարդության և սպորտի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ (համաձայնությամբ)
8.	Արսեն Քարամյան	ՀՀ սպորտի և երիտասարդության նախարարի տեղակալ
9.	Հովհաննես Հովսեփյան	ՀՀ նախագահի վերահսկողության ծառայության ղեկավար (համաձայնությամբ)
10.	Սմբատ Լպուտյան	Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ (համաձայնությամբ)
11.	Դավիթ Հայրապետյան	«Երիտասարդական միջոցառումների իրականացման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն (համաձայնությամբ)
12.	Լևոն Ավետիսյան	«Բանբեր Երևանի համալսարանի» հանդեսի գլխավոր խմբագրի տեղակալ (համաձայնությամբ)
13.	Հովիկ Մուսայելյան	«Սինոփսիս Հայաստան» ՓԲԸ-ի գործադիր տնօրեն (համաձայնությամբ)
14.	Տիգրան Լիլոյան	«ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ» լրատվական գործակալության հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն (համաձայնությամբ)
15.	Աշոտ Ենգոյան	ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի քաղաքական գիտության պատմության և տեսության ամբիոնի վարիչ (համաձայնությամբ)
16.	Արտակ Մովսիսյան	ԵՊՀ հայոց պատմության ամբիոնի դոցենտ (համաձայնությամբ)
17.	Նազիկ Հարությունյան	ԵՊՀ մանկավարժության ամբիոնի վարիչ

18.	Մարգարիտա Ապրեսյան	ԵՊՀ անգլերեն լեզվի թիվ 1 ամբիոնի վարիչ
19.	Էդուարդ Հարությունյան	ԵՊՀ սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության ամբիոնի վարիչ
20.	Գևորգ Հաջյան	ԵՊՀ ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի ամբիոնի պրոֆեսոր
21.	Ռուբեն Հարությունյան	ԵՊՀ գենետիկայի և բջջաբանության ամբիոնի վարիչ
22.	Արթուր Վաղարշյան	ԵՊՀ պետության և իրավունքի տեսության ու պատմության ամբիոնի վարիչ
23.	Արթուր Աթանեսյան	ԵՊՀ կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ
24.	Սամվել Շուքուրյան	ԵՊՀ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոնի գիտական ղեկավար
25.	Ռաֆֆի Քարամյան	ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ
26.	Յուրի Աշրաֆյան	ԵՊՀ մաթեմատիկայի և երկրաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտ
27.	Միքայել Մալխասյան	ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ասպիրանտ
28.	Նազելի Հայրապետյան	ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտ
29.	Հայկուհի Գալստյան	ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտ
30.	Ռոզա Ալավերդյան	ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի մագիստրանտ
31.	Ալեքսանդր Սարգսյան	ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ասպիրանտ
32.	Աստղիկ Մնացականյան	ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ուսանողուհի

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Կառավարիչ-ռեկտոր

Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոռեկտորներ՝

Ուսումնական աշխատանքների գծով

Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով

Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով

Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի, տեխն. գիտ. թեկնածու

Ընդհանուր հարցերի գծով

Մալխասյան Արարատ Ցոլակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Գիտական քարտուղար

Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ռեկտորի աշխատակազմի ղեկավար

Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Գլխավոր հաշվապահ

Գրիգորյան Ռաֆիկ Գրիշայի

Ուսումնամեթոդական վարչության պետ

Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

- **Բակալավրիատի բաժնի վարիչ**
  Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
- **Մագիստրատուրայի բաժնի վարիչ**
  Սահակյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
- **Ուսումնական գործընթացի վերահսկման բաժնի վարիչ**
  Սարգսյան Արմեն Նվերի
- **Կազմակերպչական բաժնի վարիչ**
  Ներսիսյան Մարգարիտա Թևոսի
- **Պրակտիկայի ղեկավար**
  Մարկարով Ալեքսանդր Բագրատի

Մինչհամալսարանական կրթության վարչության պետ

Գալստյան Վաչագան Սարգսի

- **Դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ**

  Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

- **Նախապատրաստական դասընթացների բաժնի վարիչ**

Գալստյան Արշալույս Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Հետբուհական մասնագիտական կրթության վարչության պետ

Աղասյան Ժասմեն Արտաշեսի

- **Դասախոսների որակավորման բարձրացման բաժնի վարիչ**

  Խաչատրյան Արմինե Վաչագանի

- **Մասնագիտական վերապատրաստման բաժնի վարիչ**

Քալաշյան Վաչե Ռոմեոյի, քաղ. գիտ. թեկնածու

Միջազգային համագործակցության վարչության պետ, գիտ. քաղ. և միջ. համ. գծով պրոռեկտորի տեղակալ

Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղաքագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

- **Միջազգային կապերի բաժնի վարիչ, ռեկտորի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ (համատեղության կարգով)**

  Նուրիջանյան Մուրադ Արայի

- **Սփյուռքի բաժնի վարիչ**

  Վիրաբյան Ալեքսանդր Անդրանիկի

- **Գրանտների բաժնի վարիչ**

  Վեյթսման Ջիննի Իոսիֆի

Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության պետ

Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու

- **Լրատվական բաժնի վարիչ**

  Ազատյան Լիլիթ Արտավազդի

- **Հասարակայնության հետ կապերի բաժնի վարիչ**

  Մուրադյան Պապին Օնիկի

- **Ինտերնետային ռեսուրսների կառավարման և զարգացման բաժնի վարիչ**

  Մաթևոսյան Էմմա Սամվելի

- **Մեթոդական բաժնի վարիչ**

  Թոսունյան Մամիկոն Համբարձումի

- **Կինո-ֆոտո լաբորատորիայի վարիչ**
  Պապիկյան Մակտալինա Սարգսի

«Երևանի համալսարան» թերթի գլխավոր խմբագիր
Մելիքբեկյան Գեղամ Ռազմիկի

Տեղեկատվական համակարգերի սպասարկման և զարգացման վարչության պետ
Հովհաննիսյան Արշալույս Լյովայի

- ***Համակարգչային տեխնիկայի սպասարկման բաժնի վարիչ***
  Ապրեսյան Արթուր Արամի
- ***Տեղեկատվական համակարգերի և ցանցի զարգացման բաժնի վարիչ***
  Վարդերեսյան Պարույր Ավետիսի

Գնումների պլանավորման և պահեստավորման վարչության պետ
Առուստամյան Աշոտ Մամիկոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու

Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գիտական գրադարանի տնօրեն
Միրզոյան Եզնիկ Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Պատմության թանգարանի տնօրեն
Գասպարյան Հեղինե Քերոբի

Արհեստակցական կազմակերպության (Արհկոմիտե) նախագահ
Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի

Որակի ապահովման կենտրոնի տնօրեն, ուսումն. աշխ. գծով պրոռեկտորի տեղակալ
Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի տնօրեն
Հակոբյան Լիլիթ Տարոնի

Մշակույթի կենտրոնի տնօրեն
Դավթյան Կարինե Ավետի

Գիտակազմակերպական բաժնի վարիչ
Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու

Ասպիրանտուրայի և դոկտորանտուրայի բաժնի վարիչ

Հովսեփյան Նորա Հովհաննեսի

Կադրերի բաժնի վարիչ

Հովսեփյան Աշխեն Խաչատուրի

Հատուկ բաժնի վարիչ

Նիկողոսյան Էլլադա Լյուդվիգի

Ընդհանուր բաժնի վարիչ

Գալստյան Ամալյա Արտաշեսի

Իրավաբանական բաժնի վարիչ

Թադևոսյան Արմեն Աղամի

Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ

Վարագյան Վահագն Մանվելի, կենս. գիտ. թեկնածու

Արխիվի վարիչ

Գևորգյան Մարիամ Գառնիկի

Տնտեսական գործունեության կազմակերպման և վերահսկման բաժին

- **գլխավոր էներգետիկ**
  Ենգիդունյան Վահան Անդրանիկի
- **գլխավոր մեխանիկ**
  Վարդանյան Սամվել Իսաբեկի

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

1	Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի	Ռեկտոր, Գիտական խորհրդի նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
2.	Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
3.	Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի	Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
4.	Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի	Ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով պրոռեկտոր, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու
5.	Մալխասյան Արարատ Ցոլակի	Ընդհանուր հարցերի գծով պրոռեկտոր, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
6.	Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի	Գիտքարտուղար, պատմական գիտությունների թեկնածու
7.	Աշոտյան Արմեն Գևորգի	ՀՀ ԿԳ նախարար, բժշկական գիտությունների թեկնածու
8.	Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի	ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
9.	Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի	Ռեկտորի աշխատակազմի ղեկավար, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
10.	Գրիգորյան Ռաֆիկ Գրիշայի	Գլխավոր հաշվապահ
11.	Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի	Արհեստակցական կազմակերպության նախագահ
12.	Թադևոսյան Արմեն Աղամի	Իրավաբանական բաժնի վարիչ
13.	Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, Ուսումնամեթոդական վարչության պետ, կենսաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
14.	Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
15.	Գալստյան Վաչագան Սարգսի	Մինչհամալսարանական կրթության վարչության պետ

16.	Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի	Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտորի տեղակալ, Միջազգային համագործակցության վարչության պետ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
17.	Միրզոյան Եզնիկ Սահակի	Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարանի տնօրեն, ֆիզիկամաթեմատի-կական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
18.	Գրիգորյան Կարեն Հովիկի	Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության պետ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու
19.	Աղասյան Ժասմենա Արտաշեսի	Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչության պետ
20.	Առաքելյան Սամվել Արշավիրի	Իջևանի մասնաճյուղի տնօրեն, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
21.	Անուշավան եպս. Ժամկոչյան	Աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
22.	Ավագյան Արծրուն Աբգարի	Հայ բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
23.	Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի	Ֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
24.	Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
25.	Բալայան Պավել Բորիսի	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
26.	Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի դեկան, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
27.	Գրիգորյան Մարատ Արիսի	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի դեկան, երկրաբանահանքա-բանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
28.	Գևորգյան Էմիլ Սոսի	Կենսաբանության ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

29.	Դումանյան Վահրամ Ժորայի	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի դեկան, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ
30.	Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի	Իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
31.	Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի	Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետի դեկան, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
32.	Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի	Արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր
33.	Մինասյան Էդիկ Գարեգինի	Պատմության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
34.	Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկան, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
35.	Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
36.	Շեկյան Լեոնարդ Արամի	Միջազգային կրթական կենտրոնի տնօրեն, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
37.	Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
38.	Սահակյան Արթուր Արտուշի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
39.	Սարգսյան Հայկ Լևոնի	Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի դեկան, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
40.	Վարդանյան Յուրի Լազարի	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
41.	Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի ամբիոնի վարիչ, դոցենտ

42.	Շուքուրյան Սամվել Կիմի	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոնի գիտական ղեկավար, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
43.	Կոստանյան Ռուզաննա Վլադիմիրի	Երևանի Խ. Դաշտենցի անվան N 114 ավագ դպրոցի տնօրեն
44.	Սարգսյան Լևոն Ազատի	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
45.	Ավետիսյան Յուրի Սրապիոնի	Հայոց լեզվի ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
46.	Մուրադյան Սամվել Պարգևի	Հայ գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
47.	Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
48.	Սեդրակյան Դավիթ Միհրի	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
49.	Գասպարյան Սեդա Քերոբի	Անգլիական բանասիրության ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
50.	Հակոբյան Լևոն Գեորգիի	Ռուս գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
51.	Զաքարյան Սեյրան Արտուշայի	Փիլիսոփայության պատմության ամբիոնի վարիչ, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
52.	Մինասյան Ռոբերտ Սարիբեկի	Երկրաֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
53.	Օսիպյան Լիա Լևոնի	Բուսաբանության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
54.	Ալեքսանյան Արա Անանիկի	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

55.	Դիլբանդյան Սամվել Աղվանի	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
56.	Սաղյան Աշոտ Սերոբի	Դեղագիտության ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
57.	Ասատրյան Գառնիկ Սերոբի	Իրանագիտության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
58.	Մարգարյան Հայրապետ Գեորգիի	Հայաստանի հարակից երկրների պատմության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
59.	Սահակյան Անահիտ Ռուբենի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկանի տեղակալ, հոգեբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
60.	Հովսեփյան Մուշեղ Մայիսի	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
61.	Վարդազարյան Մարութ Երեմի	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
62.	Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի	Հանրահաշվի և երկրաչափության ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
63.	Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի	Տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
64.	Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
65.	Քարամյան Ռաֆֆի Արայի	ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահ, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի 2-րդ տարվա ասպիրանտ
66.	Մալխասյան Միքայել Արմենի	ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ, Պատմության ֆակուլտետի 2-րդ տարվա ասպիրանտ
67.	Հարությունյան Արմենակ Ֆրունզիկի	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանող
68.	Թադևոսյան Ժաննա Սուրենի	Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանողուհի

69.	Սարգսյան Ալեքսանդր Նելսոնի	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի 3-րդ տարվա ասպիրանտ
70.	Խաչատրյան Սոնա Ավետիքի	Իրավագիտության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
71.	Առաքելյան Արամ Վաչեի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող
72.	Ասլանյան Հայկ Կարենի	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատի-կայի ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանող
73.	Աբգարյան Գևորգ Կամոյի	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի 2-րդ տարվա ասպիրանտ
74.	Մարտիրոսյան Նարինե Արմենի	Ֆիզիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
75.	Շահնազարյան Դավիթ Արթուրի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող
76.	Գալստյան Հայկուհի Գագիկի	Կենսաբանության ֆակուլտետի մագիստրա-տուրայի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
77.	Գալստյան Էդվարդ Դավթի	Արևելագիտության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
78.	Պարսամյան Մարիամ Արամի	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
79.	Ջուլհակյան Գոհար Գրիգորի	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
80.	Հարությունյան Աննա Վազգենի	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող
81.	Ալավերդյան Ռոզա Արթուրի	Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
82.	Հայրապետյան Նազելի Արամի	Աստվածաբանության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանողուհի
83.	Մխիթարյան Նուշիկ Անդրանիկի	Պատմության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող
84.	Թորոսյան Դավիթ Հակոբի	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանող
85.	Մովսեսյան Սվետա Կարենի	Հայ բանասիրության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
86.	Հովսեփյան Ռազմիկ Արմենի	Իջևանի մասնաճյուղի տնտեսագիտության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող

ՀՀ ԳԱԱ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍՆԵՐ ԵՎ ԹՂԹԱԿԻՑ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

ա) ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի
2. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի
3. Գրիգորյան Սերգեյ Վաղարշակի
4. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի
5. Դավթյան Միսակ Արշամի
6. Թավադյան Լևոն Աղասու
7. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի
8. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի
9. Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի
10. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու
11. Շահինյան Արամ Արտաշեսի
12. Շուքուրյան Յուրի Հայկի
13. Շուքուրյան Սամվել Կիմի
14. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի
15. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի
16. Սաղյան Աշոտ Սերոբի
17. Սեդրակյան Դավիթ Միհերի
18. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի
19. Օսիպյան Լիա Լևոնի

բ) ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ

1. Աբրահամյան Լևոն Հմայակի
2. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի
3. Ավետիսյան Արա Սերգեյի
4. Գասպարյան Սեդա Քերոբի
5. Գևորգյան Էմիլ Սոսի
6. Թոչունյան Արմեն Համբարձումի
7. Խառատյան Սուրեն Լևոնի
8. Կարայան Համլետ Սուրենի
9. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետի
10. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի
11. Հախումյան Արսեն Ալեքսանդրի
12. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի
13. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի
14. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի
15. Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի
16. Սահակյան Արթուր Արտուշի
17. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի
18. Վարդանյան Յուրի Լազարի

ԵՊՀ «ՊԱՏՎՈ ՆՇԱՆ»-Ի ՇՔԱՆՇԱՆԱԿԻՐՆԵՐ

1. Սերժ Ազատի Սարգսյան	ՀՀ նախագահ, ԵՊՀ խորհրդի նախագահ	Հասարակական-քաղաքական բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, համալսարանական կրթության զարգացման գործում ունեցած ակնառու ավանդի համար և Երևանի պետական համալսարանի հիմնադրման 90-ամյա տարեդարձի կապակցությամբ	001 (25.12.2009)

«ԵՊՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՁԵՌՔ ԲԵՐԱԾ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ» ՄԵԴԱԼԱԿԻՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Հանձնման տարեթիվ
1.	Վիկտոր Համբարձումյան, ԽՍՀՄ ԳԱ և ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1981
2.	Սերգեյ Համբարձումյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1985
3.	Վազգեն Ա, Ամենայն հայոց կաթողիկոս	1990
4.	Գևորգ Ջահուկյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1990
5.	Մկրտիչ Ներսիսյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1994
6.	Գուրգեն Սահակյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1994
7.	Ռադիկ Մարտիրոսյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	2006

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԴՈԿՏՈՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիրը	Հանձնման տարեթիվը	Դիպլոմի համարը
1	2	3	4	5	6
1.	Ալեք Մանուկյան	ԱՄՆ	Հայանպաստ մեծ վաստակի համար	22.09.1994	001
2.	Լուիս Սիմոն Մանուկյան	ԱՄՆ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	22.09.1994	002
3.	Վարդան Գրիգորյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	003
4.	Ռոբերտ Գյուլբենկյան	Պորտուգալիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	004
5.	Երվանդ Թերզյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	005
6.	Միհրան Աղաբաբյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	006
7.	Ռիչարդ Հովհաննիսյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	007

8.	Ոսկան Պարսեղյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	008
9.	Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյան	ՀՀ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության ասպարեզում ձեռք բերած նվաճումների համար	22.09.1994	009
10.	Քերոլայն Քոքս	Մեծ Բրիտանիա	Մարդասիրական անձնվեր գործունեության համար	22.09.1994	010
11.	Դենիս Պոլան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	011
12.	Ժիրայր Դեղեյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	012
13.	Վիկտոր Սադովնիչի	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	013
14.	Բուտրոս Բուտրոս-Ղալի	Եգիպտոս	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.10.1994	014
15.	Ֆրեդերիկո Մայոր	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.06.1995	015
16.	Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, Ն.U.O.S.S. Գարեգին Ա	Հայաստան	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության ասպարեզում ձեռք բերած նվաճումների համար	14.12.1995	016
17.	Ալեքսեյ Սիսակյան	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	017
18.	Ռիթա Պալեան	ԱՄՆ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	14.12.1995	018
19.	Քրիստիան Շնիցլեր	Գերմանիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	019
20.	Քլոդ Մութաֆյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	020
21.	Վալենտին Օսկոցկի	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.02.1996	021
22.	Տիգրան Իզմիրլյան	Շվեյցարիա	Բարեգործական մեծ ներդրումների և հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.05.1997	022
23.	Յոզեֆ Բրիլլա	Սլովակիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.05.1997	023
24.	Անդրեյ Բիտով	Ռուսաստան	XX դարի գրականության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների և ժողովուրդներին մերձեցնող հասարակական գործունեության համար	30.10.1997	024
25.	Գերհարդ Զոնգեն	Գերմանիա	Գիտակազմակերպչական բեղուն գործունեության համար	23.12.1997	025
26.	Երվանդ Ազատյան	ԱՄՆ	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.12.1998	026

27.	Զավեն Եկավյան	Պորտու-գալիա	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.12.1998	027
28.	Կոստանտինոս Ստեֆանոպոլոս	Հունաստան	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հասարակական բեղուն գործունեության համար	29.04.1999	028
29.	Ժան-Ժակ Սերանո	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	029
30.	Ժան-Կլոդ Գրիյո	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	030
31.	Միշել Գերոյի	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	031
32.	Յուրի Հովհաննիսյան	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	032
33.	Ստեֆան Ֆովին	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	033
34.	Բարլո Տեր-Մկրտչյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	23.12.2000	034
35.	Լևոն Զեքեյան	Իտալիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	23.12.2000	035
36.	Նուրսուլթան Նազարբաև	Ղազախստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	24.05.2001	036
37.	Վլադիմիր Պուտին	Ռուսաստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	11.09.2001	037
38.	Էդուարդ Շևարդնաձե	Վրաստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	18.10.2001	038
39.	Իոն Իլիեսկու	Ռումինիա	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	25.10.2001	039
40.	Կոյիչիրո Մացուուրո	Ճապոնիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.10.2001	040
41.	Նենսի Հեմֆերս	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.10.2001	041
42.	Ռոբեր Տեր-Մերկերյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	18.12.2003	042
43.	Մոհամմադ Խաթամի	Իրան	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	04.09.2004	043
44.	Գեորգի Պարվանով	Բուլղարիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	30.09.2004	044
45.	Արնոլդ Ռյույտել	Էստոնիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	21.10.2004	045
46.	Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ	Հայաստան	Հասարակական, հայրենասիրական, մշակութային բեղուն գործունեության և քրիստոնեության քարոզչության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	21.10.2004	046

47.	Ռոնալդ Քեննեթ Նոբլ	ԱՄՆ	Իրավապահպան և հասարակական-քաղաքական ոլորտներում միջազգային ակնառու գործունեության համար	05.09.2005	047
48.	Տարյա Կաարինա Հալոնեն	Ֆինլանդիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	05.09.2005	048
49.	Վայրա-Վիկե Ֆրեյբերգա	Լատվիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	06.10.2005	049
50.	Գևորգ Բարդակչյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	06.10.2005	050
51.	Ռուզան Օհանջանյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	21.12.2005	051
52.	Սեյմուր Փափերթ	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	01.06.2006	052
53.	Տրայան Բասեսկու	Ռումինիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.09.2006	053
54.	Կարոլոս Պապուլիաս	Հունաստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.06.2007	054
55.	Բերնարդ Դյուրան	Ֆրանսիա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	20.09.2007	055
56.	Յարոսլավ Ռոմանի Դաշկևիչ	Ուկրաինա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	15.10.2007	056
57.	Մահմուդ Ահմադինեժադ	Իրան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	18.10.2007	057
58.	Հերման Գոլց	Գերմանիա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	24.11.2007	058
59.	Ստյեպան Մեսիչ	Խորվաթիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	16.04.2009	059
60.	Միխայիլ Սաակաշվիլի	Վրաստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.06.2009	060
61.	Վալդիս Զատլերս	Լատվիա	Հասարակական և քաղաքական ակտիվ գործունեության և Լատվիայի Հանրապետության ու ՀՀ-ի միջև հաստատուն հարաբերությունների կերտման գործում ունեցած ձեռքբերումների համար	10.12.2009	061
62.	Նորին Սրբություն Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո պատրիարք Կիրիլ I	ՌԴ	Աստվածաբանության բնագավառում ունեցած բացառիկ ձեռքբերումների, ռուս և հայ ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած	18.03.2010	062

			անգնահատելի ավանդի և խաղաղասիրական բազմաբնույթ ու բեղուն գործունեության համար		
63.	Վիլֆրեդ Մարտենս	Բելգիա	Հասարակական և քաղաքական բեղուն գործունեության և Եվրոպական միության ու Հայաստանի Հանրապետության միջև հաստատուն հարաբերությունների կերտման գործում ունեցած ձեռքբերումների համար	05.05.2011	063
64.	Վահագն Ն. Տատրյան	ԱՄՆ	Հասարակական և հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության բնագավառում նշանակալի ձեռքբերումների համար	05.05.2011	064
65.	Ջեանֆրանկո Ռավազի	Վատիկան	Հասարակական, քաղաքական և մշակութային բեղուն գործունեության և Աստվածաբանության ու քրիստոնեական քարոզչության ասպարեզում ունեցած ակնառու նվաճումների համար	02.06.2011	065
66.	Դաիսակու Իկեդա	Ճապոնիա	Խաղաղասիրական անձնվեր գործունեության, մարդասիրական արժեքների տարածման և արմատավորման գործում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.09.2012	066
67	Դորա Սաքայան	Կանադա	Հասարակական և հայրենասիրական բեղուն գործունեության և հայագիտության բնագավառում նշանակալի ձեռքբերումների համար	27.09.2012	067
68	Գուրբանգուլի Բերդիմուհամեդով	Թուրքմենստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների և հայ-թուրքմենական հարաբերությունների զարգացման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի համար	29.11.2012	068
69	Չարլզ Թեննոք	Մեծ Բրիտանիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ակնառու ձեռքբերումների, Եվրոպա-Հայաստան հարաբերությունների ամրապնդման գործում նշանակալի ներդրման և խաղաղասիրական գնահատելի հանձնառությունների համար	25.04.2013	069
70	Դին Շպիլման	Լյուքսեմբուրգ	Հասարակական բեղուն գործունեության, գիտության ասպարեզում ակնառու ձեռքբերումների, մարդու իրավունքների պաշտպանության գործում նշանակալի հանձնառությունների համար	27.06.2013	070

71	Յուրի Անտոնյան	Ռուսաստան	Գիտության և կրթության ոլորտում պատկառելի ավանդի, Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության միջև գիտական կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ներդրման և հասարակական բեղուն գործունեության համար	25.06.2014	071
72	Թոմաս Լիր	Գերմանիա	Գիտության և կրթության ոլորտում ակնառու նվաճումների, Յենայի Ֆրիդրիխ Շիլլերի համալսարանի և Երևանի պետական համալսարանի միջև գիտական կապերի խորացման, Հայաստանում և Երևանի պետական համալսարանում մոլեկուլային բջջագենետիկայի զարգացման գործում ունեցած մեծ ներդրման և ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի զարգացմանը ցուցաբերած զգալի աջակցության համար	25.06.2014	072
73	Տապաշ Չակրաբորտի	Կանադա	Գիտության և կրթության ոլորտում նշանակալի ձեռքբերումների, Մանիտոբայի համալսարանի և Երևանի պետական համալսարանի միջև գիտական կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ներդրման և ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի զարգացմանը ցուցաբերած մեծ աջակցության համար	25.06.2014	073
74	Խոսե Սարուխան	Մեքսիկա	Գիտության և կրթության ոլորտում պատկառելի ավանդի, հասարակական բեղուն գործունեության, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման ուղղությամբ գործադրած մեծ ջանքերի և Մեքսիկայի ազգային ինքնավար համալսարանի և Երևանի պետական համալսարանի միջև համագործակցություն ծավալելու հանձնառության համար	19.02.2015	074
75	Գոնսալո Գուարչ	Իսպանիա	Գրական, հասարակական բեղուն գործունեության, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման ուղղությամբ գործադրած մեծ ջանքերի համար	25.06.2015	075

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՊՐՈՖԵՍՈՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիրը	Հանձնման տարեթիվը
1	2	3	4	5
1.	Վլադիմիր Միխայիլի Ֆիլիպով	ՌԴ	Գիտության և կրթության բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, հայ և ռուս ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի և հասարակական բազմաբնույթ ու բեղուն գործունեության համար	31.03.2011
2.	Աբդրայիմ Բակըտժան Ժարըլկասընուլ	Ղազախ-ստան	Գիտության և կրթության բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, Ղազախստանի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի և հասարակական բազմաբնույթ ու բեղմնավոր գործունեության համար	21.04.2011

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիր	Հանձնման տարեթիվ	Դիպլոմի համար
1.	Անուշ Մաթևոսյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ կրթամշակութային կենտրոնի ստեղծման գործում բարեգործական խոշոր ներդրման համար	28.08.1997	001
2.	Ժորժ և Շուշիկ Մարտիրոսյան-ներ	ԱՄՆ	ԵՊՀ համակարգչային կենտրոնի ստեղծման գործում բարեգործական խոշոր ներդրման համար	28.08.1997	002
3.	Արքեպիսկոպոս Խաժակ Պարսամյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ին հումանիտար օգնություն կազմակերպելու համար	25.02.1999	003
4.	Լևոն Մակարյան	Հայաս-տան	ԵՊՀ-ին բարեգործական օգնություն կազմակերպելու համար	26.08.1999	004
5.	Հելեն Թաքեսյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ին բարեգործական օգնություն կազմակերպելու համար	26.08.1999	005
6.	Աբրահամ Մութաֆյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ի ուսանողությանը բարեգործական օգնություն ցուցաբերելու համար	21.12.2005	006

ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ՍՏԱՑՈՂ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
1. Աշրաֆյան Յուրի Արմենի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մաթեմատիկա	II (մագ.)	Մխիթար Ջրբաշյանի
2. Թագվորյան Վարուժան Վարդանի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մեխանիկա	I (մագ.)	Նազուշ Հարությունյանի
3. Մարգարյան Նարեկ Դավիթի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, ակտուար. և ֆին. մաթեմ.	I (մագ.)	Արտաշես Շահինյանի
4. Բաղմանյան Վարդան Արայի	Ռադիոֆիզիկայի, ռ/ֆ և էլ.	II (մագ.)	Ալիխանյան եղբայրների
5. Զարգարյան Դավիթ Արայի	Ռադիոֆիզիկայի, ռ/ֆ և էլ.	II (մագ.)	Էմիլ Միրզաբեկյանի
6. Երանյան Լիլիթ Սուրենի	Ռադիոֆիզիկայի, կիսահաղորդիչ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	II (մագ.)	Յուրի Բախշյանի
7. Չարչյան Գևորգ Երվանդի	Ռադիոֆիզիկայի, հեռահաղ. և ազդանշանի մշակում	II (մագ.)	Յակոբ Զարոբյանի
8. Մկրտչյան Ռազմիկ Էդուարդի 9. Ավդալյան Հայկ Արսենի 10. Գրիգորյան Աննա Վարդանի 11. Հարությունյան Մարիամ Սերոբի	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի, ինֆորմ. և կիրառ. մաթ.	II (մագ.) I (մագ.) I (մագ.) IV	Անանիա Շիրակացու
12. Պետրոսյան Կարեն Արայի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	II (մագ.)	ԵՊՀ-ի
13. Սարգսյան Հայկ Գուրգենի 14. Խաչատրյան Մարիա Արտաշեսի 15. Խաստյան Էրիկ Արթուրի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	I (մագ.) I (մագ.) IV	Վիկտոր Համբարձումյանի
16. Սիմոնյան Դավիթ Հակոբի 17. Գրիգորյան Լիլիթ Ռաֆայելի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	I (մագ.)	Գուրգեն Սահակյանի
18. Սարգսյան Գրիգոր Հրաչյայի 19. Խաչատրյան Վաչիկ Հրաչյայի	Ֆիզիկայի, միջուկ. ռեակտոր. ֆիզ.	I (մագ.)	Ալիխանյան եղբայրների
20. Աբրահամյան Լարա Մխիթարի	Դեղագիտ. և քիմիայի, դեղագիտ.	I (մագ.)	Լևոն Ռոտինյանի
21. Չախոյան Անի Արթուրի	Դեղագիտ. և քիմիայի, դեղագիտ.	I (մագ.)	Աիդա Ավետիսյանի
22. Ամիրբեկյան Արմեն Յուրիկի	Դեղագիտ. և քիմիայի, քիմիա	III	Ստեփան Ղամբարյանի
23. Հակոբյան Հասմիկ Օնիկի	Կենսաբանության, կենսաբ.	II (մագ.)	Նորայր Սիսակյանի
24. Հովհաննիսյան Պարգև Արարատի	Կենսաբանության, կենսաբ.	I (մագ.)	Լևոն Օրբելու
25. Տերտերյան Սոնա Կարենի	Աշխարհ. և երկրաբանության, քարտեզ. և կադ. գործ	III	Ղևոնդ Ալիշանի
26. Մարալչյան Լուսինե Սևանի	Աշխարհ. և երկրաբանության, երկրաբանություն	III	Տիգրան Ջրբաշյանի
27. Կարապետյան Սաթենիկ Հարությունի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	II (մագ.)	ԵՊՀ-ի

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
28. Կեսոյան Միրանուշ Էդուարդի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	III	Գրիգոր Նարեկացու
29. Խեչոյան Հասմիկ Գոգիի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	IV	Մեսրոպ Մաշտոցի
30. Գրիգորյան /Հակոբյան/ Անահիտ Արմենակի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	IV	Խաչատուր Աբովյանի
31. Շաշիկյան Գրիգոր Կարապետի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	II (մագ.)	Ստեփան Ալաջաջյանի
32. Մխիթարյան Սոնա Միսակի 33. Ղազարյան Մարիա Կարապետի	Ռոմանագերմ. բանասիրության, իսպաներեն լեզու և գրակ.	II (մագ.) II (մագ.)	Ֆրանց Վերֆելի
34. Մարտիրոսյան Մարիամ Գուրգենի	Ռոմանագերմ. բանասիրության, գերմաներեն լեզու և գրակ.	III	Հրաչյա Աճառյանի
35. Մանուկյան Ռոզա Անդրանիկի 36. Աղաքարյան Անահիտ Արթուրի	Ռոմանագերմ. բանասիրության, ֆրանսերեն լեզու և գրակ. անգլերեն լեզու և գրակ.	II (մագ.) III	Վիլյամ Սարոյանի
37. Սարգսյան Գրետա Արամի	Տնտես. և կառավարման, տնտ. տես.	III	Գրիգոր Տաթևացու
38. Ղարիբյան Սինարա Ստեփանի	Տնտես. և կառավարման, տնտ. տես.	III	Գրիգոր Հարությունյանի
39. Բարսեղյան Աննա Արմենի	Տնտես. և կառավարման, տնտ. տես.	II	Գրիգոր Հասրաթյանի
40. Իսաջանյան Արման Արմենի	Տնտես. և կառավարման, կառավ.	III	«Կերամիկա» ՍՊԸ-ի
41. Ալավերդյան Ռոզա Արթուրի	Տնտես. և կառավարման, կառավ.	I (մագ.)	Ստեփան Սիտարյանի
42. Անտոնյան Արփինե Վաչիկի	Սոցիոլոգիայի, սոցիալական աշխ.	III	Եզնիկ Կողբացու
43. Գրիգորյան Անի Կամոյի	Փիլիսոփ. և հոգեբ., հոգեբանություն	III	Հովհան Որոտնեցու
44. Հակոբյան Ջուլիետա Սերգեյի	Փիլիսոփ. և հոգեբ., փիլիսոփայություն	I (մագ.)	Դավիթ Անհաղթի
45. Մելքոնյան Սարգիս Ռուբենի	Աստվածաբանության, աստված.	II (մագ.)	Գրիգոր Լուսավորչի
46. Մարիկյան Մարիամ Հայրոյի	Աստվածաբանության, աստված.	I (մագ.)	Վազգեն Ա Վեհափառի
47. Գաբուզյան Քրիստինա Արայի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	I (մագ.)	Մխիթար Գոշի
48. Ղազարյան Տիգրան Սամվելի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	I (մագ.)	Վ. Ներսիսյանցի
49. Պետրոսյան Լիլիթ Հովհաննեսի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	I (մագ.)	Գրիգոր Զոհրապի
50. Սաղոյան Եվա Գագիկի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	I (մագ.)	Յուրի Ղամբարյանի
51. Գևորգյան Սևան Սարգսի	Արևելագիտության, արաբագիտ.	III	Հ. Օրբելու
52. Խոջագորյան Վռամ Կարենի	Արևելագիտության, թուրքագիտ.	II (մագ.)	Նիկողայոս Մառի

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
53. Լևոնյան Քրիստինե Կարենի	Ռուս բանասիրության, լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լ.	III	Վալերի Բրյուսովի
54. Պողոսյան Սյուզաննա Պողոսի	Ռուս բանասիրության, ռուսաց լ. և գրակ.	III	Վալերի Քոչարյանի
55. Սարկիսյան Դավիդ Արամայիսի	Միջազգ. հարաբ., միջ. հարաբ.	II (մագ.)	Ջոն Կիրակոսյանի
56. Օհանյան Հռիփսիմե Սամվելի	Միջազգ. հարաբ., հանրային կառ.	III	Ռուբեն Միրոյանի
57. Բալդրյան Սարգիս Մանվելի	Պատմության, պատմություն	III	Մովսես Խորենացու
58. Կեսոյան Գևորգ Էդուարդի	Պատմության, պատմություն	I (մագ.)	Արամ Մանուկյանի
59. Հայրապետյան Մարիամ Ռազմիկի 60. Մարտիրոսյան Անի Սամվելի	Պատմության, արվեստաբան.	I (մագ.) I (մագ.)	Նիկողայոս Ադոնցի
61. Մկրտչյան Նինա Մկրտչի	Պատմության, մշակութաբան.	I (մագ.)	Թաթուլ Կրպեյանի
62. Ստեփանյան Վարդուհի Սերգեյի	Ժուռնալիստիկայի, լրագրություն	II (մագ.)	Հարություն Շմավոնյանի
63. Միսակյան Քնար Վահանի	Ժուռնալիստիկայի, լրագրություն	III	Տիգրան Նաղդալյանի
64. Պողոսյան Ժաննա Ռուբենի	Ժուռնալիստիկայի, լրագրություն	III	Մարգո Ղուկասյանի

Սովորողների կազմը

Առկա ուսուցում

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 10039*								Ընդամենը
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	33	170	33	121	38	124	15	17	**551**
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	48	192	55	103	65	135	10	27	**635**
Ֆիզիկայի	44	40	31	23	48	52	5	4	**247**
Ռադիոֆիզիկայի	43	54	27	23	32	65	6	9	**259**
Դեղագիտության և քիմիայի	16	71	17	61	25	95	6	16	**307**
Կենսաբանության	16	67	18	90	22	78	16	5	**312**
Աշխարհ. և երկրաբանության	20	240	17	152	21	165	10	49	**674**
Տնտեսագիտության և կառավարման	13	253	19	212	22	236	14	46	**815**
Միջազգային հարաբերությունների	17	330	13	263	16	259	13	116	**1027**
Պատմության	21	217	33	201	26	202	21	69	**790**
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	11	66	10	91	10	97	11	26	**322**
Սոցիոլոգիայի	10	119	12	98	9	91	3	8	**350**
Հայ բանասիրության	21	147	25	141	26	176	22	28	**586**
Ժուռնալիստիկայի	6	70	9	59	7	67	5	22	**245**
Ռուս բանասիրության	14	19	17	61	21	80	6	12	**230**
Ռոմանագերմանական բանասիրության	31	385	36	411	36	466	29	49	**1443**
Արևելագիտության	17	133	24	127	21	132	15	22	**491**
Իրավագիտության	3	178	4	153	5	161	3	65	**572**
Աստվածաբանության	8	36	9	54	8	59	4	5	**183**
Ընդամենը	**392**	**2787**	**409**	**2444**	**458**	**2740**	**214**	**595**	**10039**

Ծանոթություն. **պպ** - անվճար համակարգում սովորողներ, **վճ** - վճարովի համակարգում սովորողներ:

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ, կենտրոն	*Ուսանողների թիվը՝ 2506*				Ընդամենը
	I կուրս		II կուրս		
	պպ	վճ	պպ	վճ	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	26	31	24	22	**103**
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	23	10	22	18	**73**
Ֆիզիկայի	15	24	14	25	**78**
Ռադիոֆիզիկայի	23	13	22	14	**72**
Դեղագիտության և քիմիայի	15	64	15	44	**138**
Կենսաբանության	18	61	14	29	**122**
Աշխարհ. և երկրաբանության	28	41	28	52	**149**
Տնտեսագիտության և կառավարման	33	57	49	67	**206**
Միջազգային հարաբերությունների	37	105	48	103	**293**
Պատմության	27	72	30	65	**194**
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	15	44	14	51	**124**
Սոցիոլոգիայի	14	24	14	24	**76**
Հայ բանասիրության	21	36	24	58	**139**
Ժուռնալիստիկայի	5	22	8	34	**69**
Ռուս բանասիրության	9	21	16	25	**71**
Ռոմանագերմանական բանասիրության	56	66	44	77	**243**
Արևելագիտության	19	18	25	20	**82**
Իրավագիտության	23	22	25	27	**97**
Աստվածաբանության	7	3	4	17	**31**
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	9	12	9	9	**39**
Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ	8	-	3	3	**14**
Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	4	33	5	2	**44**
Մասս մեդիայի գիտակրթական կենտրոն	3	24	-	22	**49**
Ընդամենը	**438**	**803**	**457**	**808**	**2506**

Սովորողների կազմը
Բակալավրիատի եւ մագիստրատուրայի առկա ուսուցման ուսանողներ

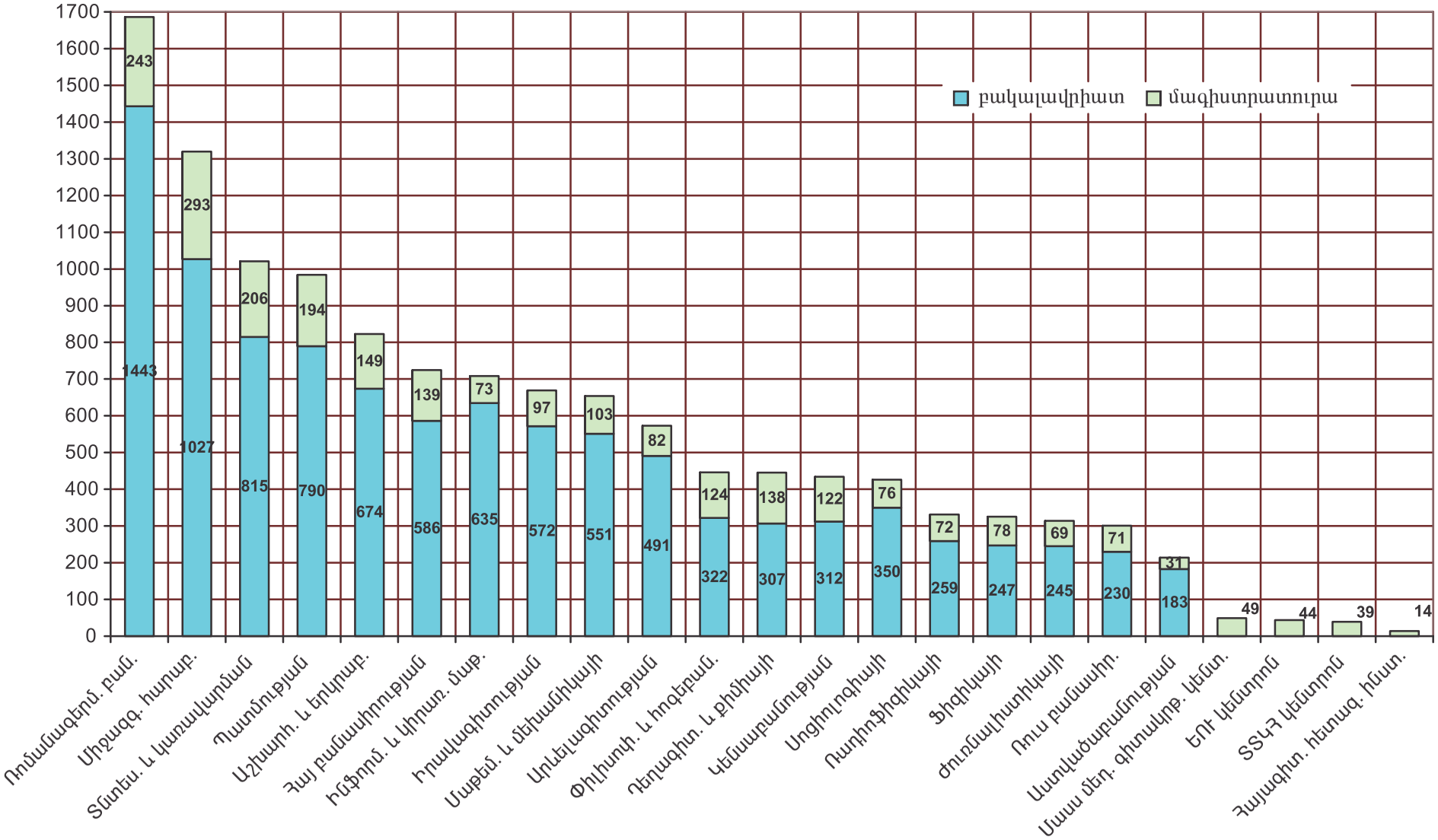

Հեռակա ուսուցում

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 3577*					Ընդամենը
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	-	-	14	-	5	19
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	17	14	27	19	17	94
Ֆիզիկայի	-	-	-	2	9	11
Ռադիոֆիզիկայի	-	-	23	8	8	39
Դեղագիտության և քիմիայի	37	37	48	47	39	208
Կենսաբանության	7	9	30	19	29	94
Աշխարհ. և երկրաբանության	61	65	82	61	74	343
Տնտեսագիտության և կառավարման	68	87	87	51	91	384
Միջազգային հարաբերությունների	110	103	183	101	129	626
Պատմության	29	35	104	58	70	296
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	16	23	31	41	28	139
Սոցիոլոգիայի	46	41	37	6	-	130
Հայ բանասիրության	19	29	38	31	77	194
Ժուռնալիստիկայի	19	39	57	15	22	152
Ռուս բանասիրության	8	12	18	9	21	68
Ռոմանագերմանական բանասիրության	30	37	159	51	62	339
Արևելագիտության	-	-	-	-	-	-
Իրավագիտության	65	77	87	77	74	380
Աստվածաբանության	12	11	17	10	11	61
Ընդամենը	544	619	1042	606	766	3577

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 1295*			
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	Ընդամենը
Կենսաբանության	-	5	8	13
Աշխարհագրության և երկրաբանության	20	15	14	49
Տնտեսագիտության և կառավարման	104	151	130	385
Միջազգային հարաբերությունների	62	101	94	257
Պատմության	21	26	32	79
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	24	27	31	82
Սոցիոլոգիայի	9	21	13	43
Հայ բանասիրության	36	26	49	111
Ժուռնալիստիկայի	14	7	9	30
Ռոմանագերմանական բանասիրության	13	22	36	71
Իրավագիտության	60	59	56	175
Ընդամենը	363	460	472	1295

Սովորողների կազմը
Բակալավրիատի եւ մագիստրատուրայի հեռակա ուսուցման ուսանողներ

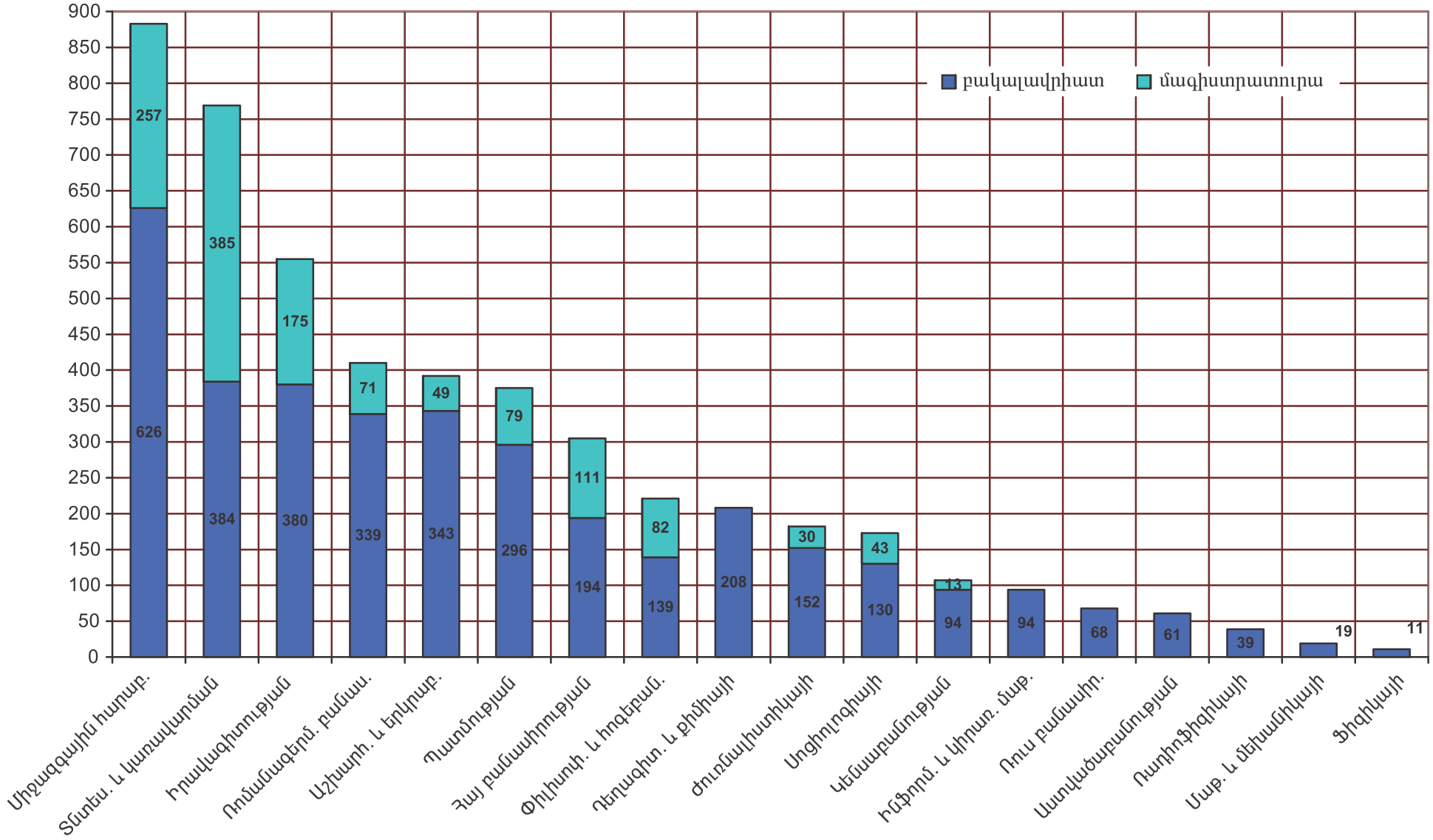

Ասպիրանտուրա

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Ասպիրանտների թիվը	
	Առկա	Հեռակա
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	8	22
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	8	9
Ռոմանագերմանական բանասիրության	3	20
Ռադիոֆիզիկայի	12	5
Ֆիզիկայի	10	13
Դեղագիտության և քիմիայի	5	2
Կենսաբանության	3	19
Աշխարհագրության և երկրաբանության	6	9
Տնտեսագիտության և կառավարման	22	34
Պատմության	9	20
Միջազգային հարաբերությունների	4	28
Ժուռնալիստիկայի	1	7
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	7	42
Սոցիոլոգիայի	6	8
Աստվածաբանության	1	10
Հայ բանասիրության	9	15
Արևելագիտության	9	7
Իրավագիտության	16	47
Ռուս բանասիրության	-	2
Ընդամենը	**139**	**319**

*Ներառված են նաև 2014-2015 ուստարվա օտարերկրյա ասպիրանտների թվերը:

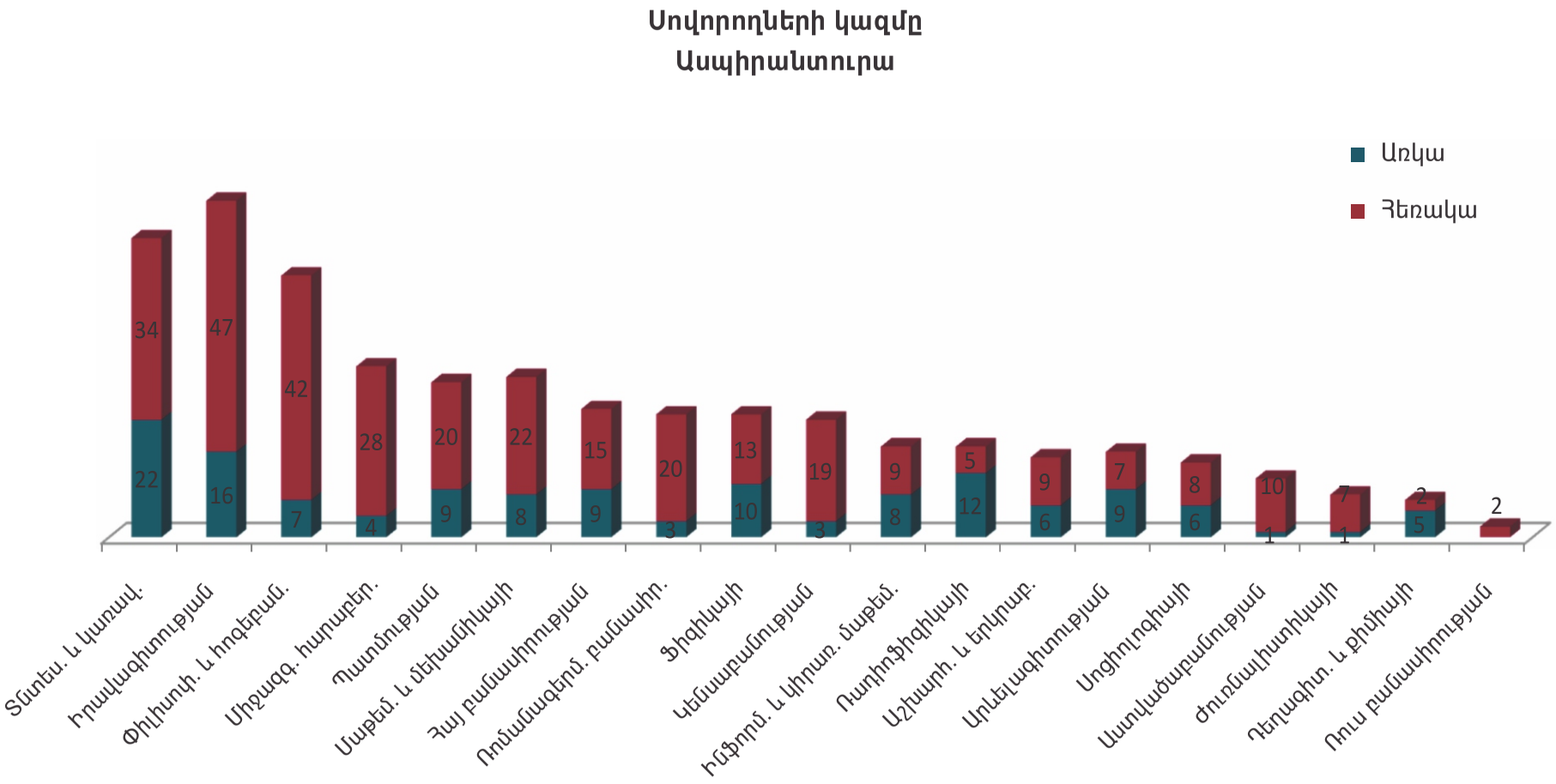
Սովորողների կազմը
Ասպիրանտուրա
Առկա
Հեռակա
Տնտես. և կառավ.
Իրավագիտության
Փիլիսոփ. և հոգեբան.
Միջազգ. հարաբեր.
Պատմության
Մաթեմ. և մեխանիկայի
Հայ բանասիրության
Ռոմանագերմ. բանասիր.
Ֆիզիկայի
Կենսաբանության
Իմֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.
Ռադիոֆիզիկայի
Աշխարհ. և երկրաբ.
Արևելագիտության
Սոցիոլոգիայի
Աստվածաբանության
Ժուռնալիստիկայի
Դեղագիտ. և քիմիայի
Ռուս բանասիրության
34
22
47
16
42
7
28
4
20
9
22
8
15
9
20
3
13
10
19
3
9
8
5
12
9
6
7
9
8
6
10
1
7
1
2
5
2

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

Առկա ուսուցում

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ասպիրանտուրա					Ընդամենը				
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Մաթեմ. և մեխանիկայի	606	476	498	505	551	129	120	101	101	103	26	14	11	12	8	761	610	610	618	659
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	645	489	515	584	635	86	72	68	81	73	13	10	10	11	8	744	571	593	676	712
Ֆիզիկայի	390	285	292	275	247	106	92	90	87	78	14	12	9	9	10	510	389	391	371	332
Ռադիոֆիզիկայի	343	236	236	215	259	66	62	68	69	72	11	10	12	13	12	420	308	316	297	340
Դեղագիտ. և քիմիայի	524	155	349	232	307	62	64	91	118	138	9	5	6	6	5	595	224	446	356	446
Կենսաբանության	441	346	346	370	312	115	123	137	115	122	20	9	7	8	3	576	478	490	493	434
Աշխարհ. և երկրաբան.	674	568	573	570	674	85	87	114	143	149	30	13	7	10	6	789	668	694	723	830
Պատմության	1002	533	676	767	815	239	224	228	237	206	17	12	11	13	9	1258	769	915	1017	1028
Միջազգ. հարաբերությունների	1100	798	932	939	1027	249	320	318	314	293	32	12	10	13	4	1381	1130	1260	1266	1325
Տնտեսագիտ. և կառավարման	669	793	791	756	790	176	202	224	241	194	48	20	22	31	22	893	1015	1037	1028	999
Փիլ. և հոգեբանության	423	329	364	347	322	171	165	156	147	124	26	19	16	22	7	620	513	536	516	452
Սոցիոլոգիայի	370	265	281	311	350	84	102	100	83	76	18	16	9	12	6	472	383	390	406	432
Հայ բանասիրության	606	509	557	588	586	157	179	172	140	139	14	4	7	12	9	777	692	736	740	734
Ժուռնալիստիկայի	224	194	210	226	245	71	86	102	96	69	4	1	1	1	1	299	281	313	323	315
Ռուս բանասիրության	374	304	335	154	230	48	56	59	69	71	2	2	-	-	-	424	362	394	223	301
Ռոմանագերմ. բանասիր.	1445	1141	1310	1417	1443	241	301	332	272	243	18	13	5	7	3	1704	1455	1647	1696	1689
Արևելագիտության	569	445	441	495	491	105	112	123	107	82	39	14	10	14	9	713	571	574	616	581
Իրավագիտության	640	484	462	508	572	136	142	127	112	97	20	16	11	13	16	796	642	600	633	682
Աստվածաբանության	205	148	185	193	183	34	25	21	24	31	3	2	2	2	1	242	175	208	219	215
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	-	-	52	49	58	54	39	32	12	10	-	-	84	61	68	54	42
Հայագիտ. հետ. ինստ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14				-	-				-	14
ԵՈԻ կենտրոն	-	-	-	-	-	39	64	88	65	44	48	20	22	-	-	87	84	110	65	44
Մասս մեդիայի գիտակրթական կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	-	23	49	-	-	-	-	-	-	-	-	23	49
Ընդամենը	11250	8498	9353	9452	10039	2451	2647	2777	2698	2506	364	204	166	209	139	14065	11349	12296	12359	12654

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

Հեռակա ուսուցում

Ֆակուլտետ	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ասպիրանտուրա					Ընդամենը				
	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2014 /15	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2014 /15	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2014 /15	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2014 /15
Մաթեմ. և մեխանիկայի	51	60	48	39	19	-	-	-	-	-	23	20	24	24	22	74	80	72	63	23
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.	55	84	91	100	94	-	-	-	-	-	5	6	13	13	9	60	90	104	113	94
Ֆիզիկայի	27	30	17	19	11	-	-	-	-	-	19	19	20	20	13	46	49	37	39	12
Ռադիոֆիզիկայի	24	27	36	34	39	-	-	-	-	-	6	5	7	7	5	30	32	43	41	39
Դեղագիտ. և քիմիայի	88	127	181	196	208	-	-	-	-	-	2	2	9	9	2	90	129	190	205	208
Կենսաբանության	77	100	115	112	94	-	-	9	13	13	15	12	18	18	19	92	112	142	143	110
Աշխարհ. և երկրաբանության	202	225	282	314	343	-	-	-	31	49	5	4	10	10	9	207	229	292	355	395
Պատմության	346	355	378	416	296	7	26	58	81	79	13	14	18	18	20	366	395	454	515	378
Միջազգ. հարաբերությունների	77	564	682	694	626	135	178	183	288	257	18	23	36	36	28	230	765	901	1018	888
Տնտեսագիտ. և կառավարման	377	371	423	366	384	170	238	275	412	385	20	21	29	29	34	567	630	727	807	776
Փիլ. և հոգեբանության	572	112	150	140	139	-	34	65	96	82	27	30	38	38	42	599	176	253	274	227
Սոցիոլոգիայի	45	52	71	96	130	-	-	19	39	43	7	7	10	10	8	52	59	100	145	175
Հայ բանասիրության	282	305	291	251	194	24	65	90	118	111	7	3	7	7	15	313	373	388	376	308
Ժուռնալիստիկայի	95	111	153	167	152	-	13	27	34	30	5	5	5	5	7	100	129	185	206	185
Ռուս բանասիրության	95	107	99	78	68	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2	96	108	101	80	68
Ռոմանագերմ. բանասիր.	393	433	519	420	339	-	-	40	60	71	15	12	22	22	20	408	445	581	502	414
Իրավագիտության	338	352	368	374	380	49	119	116	165	175	14	13	30	30	47	401	484	514	569	560
Աստվածաբանության	51	54	63	68	61	-	-	-	-		4	8	8	8	10	55	62	71	76	63
Արևելագիտության	-	-	-	-	-	-	-	-	-		6	6	7	7	7	6	6	7	7	3
Ընդամենը	3195	3469	3967	3884	3577	385	673	882	1337	1295	212	211	313	313	319	3792	4353	4280	5534	4926

Շրջանավարտներ (առկա ուսուցում)

Ֆակուլտետ, կենտրոն	2014թ.					2015թ.				
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը
Մաթեմ. և մեխանիկայի	134 (23)	3	45 (16)	-	179	39 (1)	12	45 (21)	1	84
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	100 (9)	-	37 (15)	-	137	39 (2)	5	38 (18)	-	77
Ֆիզիկայի	84 (12)	3	43 (27)	-	127	11 (2)	2	38 (20)	-	49
Ռադիոֆիզիկայի	55 (8)	1	32 (24)	-	87	19	4	35 (22)	-	54
Դեղագիտ. և քիմիայի	98 (7)	5	58 (3)	1	156	30 (1)	9	59 (13)	-	89
Կենսաբանության	121 (13)	-	70 (32)	-	191	22 (1)	-	43 (19)	-	65
Աշխ. և երկրաբանության	148 (19)	6	62 (18)	-	210	51 (1)	2	81 (35)	2	132
Պատմության	167 (30)	3	112 (52)	1	279	89 (9)	1	94 (59)	-	183
Միջ. հարաբերությունների	201 (60)	1	161 (65)	5	362	125 (11)	-	150 (54)	2	275
Տնտես. և կառավարման	202 (23)	9	117 (41)	-	319	62 (1)	4	113 (41)	-	175
Փիլ. և հոգեբանության	89 (21)	1	80 (33)	3	169	39 (6)	2	66 (35)	1	105
Սոցիոլոգիայի	82 (8)	1	45 (10)	1	127	15 (2)	5	36 (6)	-	51
Հայ բանասիրության	163 (21)	6	60 (25)	-	223	56 (6)	11	78	-	134
Ժուռնալիստիկայի	40 (9)	-	50 (11)	-	90	26 (1)	-	42 (16)	1	68
Ռուս բանասիրության	98 (5)	8	18 (7)	-	116	25	7	34 (11)	-	59
Ռոմանագերմ. բանասիրության	366 (64)	1	139 (36)	-	505	74 (7)	5	120 (39)	-	194
Արևելագիտության	131 (48)	1	56 (35)	2	187	33 (5)	1	44 (26)	1	77
Իրավագիտության	101 (9)	1	52 (24)	-	153	70 (2)	6	52 (16)	1	122
Աստվածաբանության	44 (8)	8	12 (7)	-	56	9	1	10	-	19
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	33 (3)	-	33	-	-	18 (1)	-	18
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	57 (3)	1	57	-	-	39 (2)	1	39
Մասս մեդիա գիտա-կրթական կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	22 (3)	-	22
Հայագիտ. հետազ. ինստ.	-	-	-	-	-	-	-	6 (2)	-	6
Ընդամենը	2424 (397)	58	1339 (487)	14	3763	834 (58)	77	1263 (459)	10	2097

Շրջանավարտներ (առկա ուսուցում)

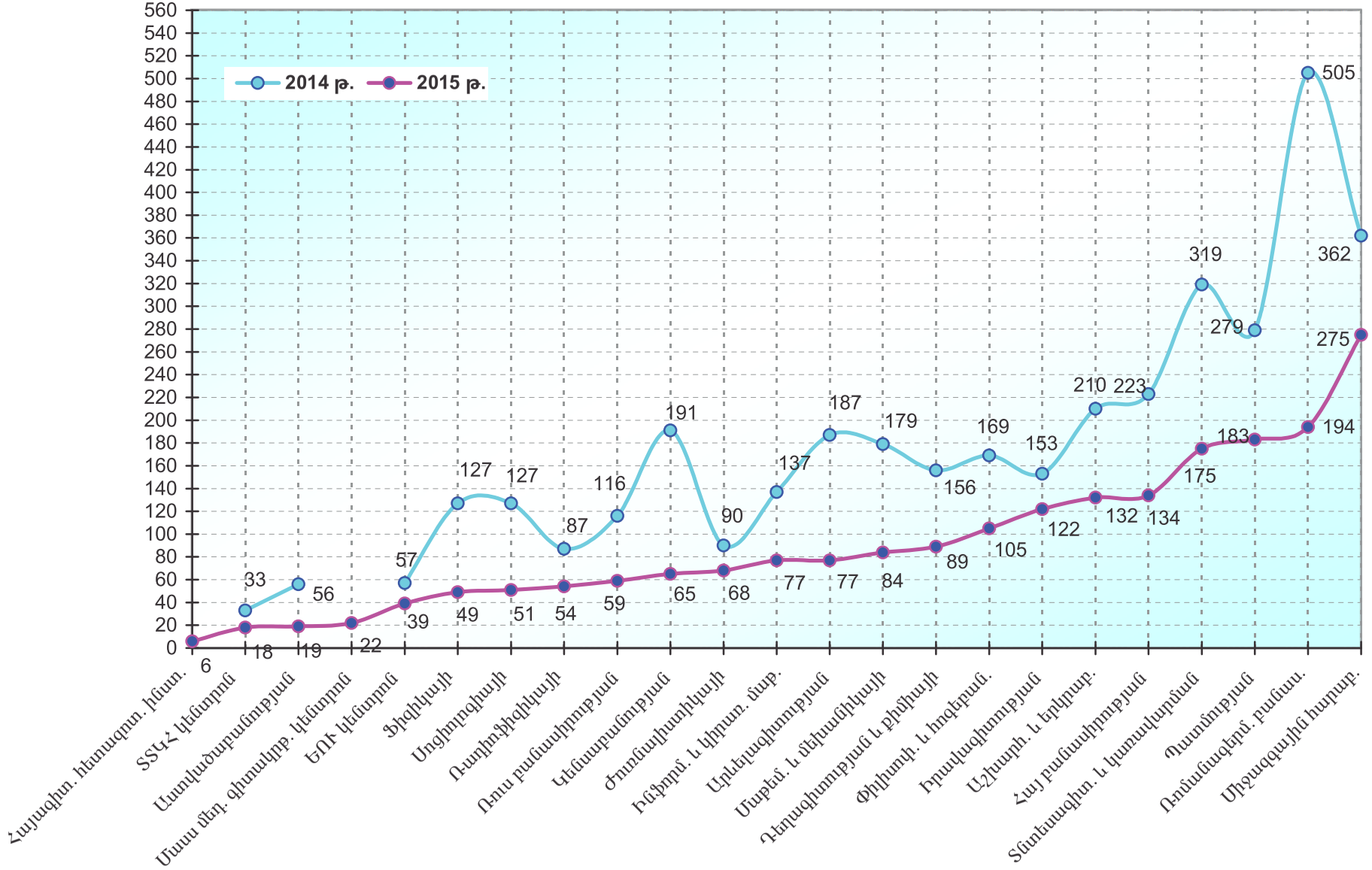

Շրջանավարտներ (հեռակա ուսուցում)

Ֆակուլտետ	2014թ.					2015թ.				
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը
Մաթեմ. և մեխանիկայի	21	-	-	-	**21**	5	-	-	-	**5**
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	19	-	-	-	**19**	17	5	-	-	**17**
Ֆիզիկայի	7	-	-	-	**7**	9	-	-	-	**9**
Ռադիոֆիզիկայի	4	-	-	-	**4**	6	-	-	-	**6**
Դեղագիտ. և քիմիայի	30	3	-	-	**30**	41	4	-	-	**41**
Կենսաբանության	22 (1)	1	-	-	**22**	29	-	7 (5)	-	**36**
Աշխ. և երկրաբանության	48	-	-	-	**48**	68 (2)	-	14	-	**82**
Պատմության	67 (4)	3	15	-	**82**	83 (3)	3	32 (5)	-	**115**
Միջ. հարաբերությունների	145 (4)	1	77 (1)	2	**222**	125 (1)	2	92 (5)	1	**217**
Տնտես. և կառավարման	79	2	130 (7)	5	**209**	98	10	115 (3)	2	**213**
Փիլ. և հոգեբանության	21 (1)	3	30	-	**51**	26 (1)	1	29 (4)	-	**55**
Սոցիոլոգիայի	7	-	5	-	**12**	-	-	13 (2)	-	**13**
Հայ բանասիրության	68	5	39	-	**107**	74	10	48 (1)	-	**122**
Ժուռնալիստիկայի	24	-	13	-	**37**	21	-	10	-	**31**
Ռուս բանասիրության	24 (1)	8	-	-	**24**	20	-	-	-	**20**
Ռոմանագերմ. բանասիրության	90 (4)	8	-	-	**90**	70	13	37 (3)	-	**107**
Իրավագիտության	64 (3)	7	48	-	**112**	64 (1)	6	52	2	**116**
Աստվածաբանության	14 (2)	-	-	-	**14**	13 (1)	2	-	-	**13**
Ընդամենը	**754 (20)**	**41**	**357 (8)**	**7**	**1111**	**769 (9)**	**56**	**449 (28)**	**5**	**1218**

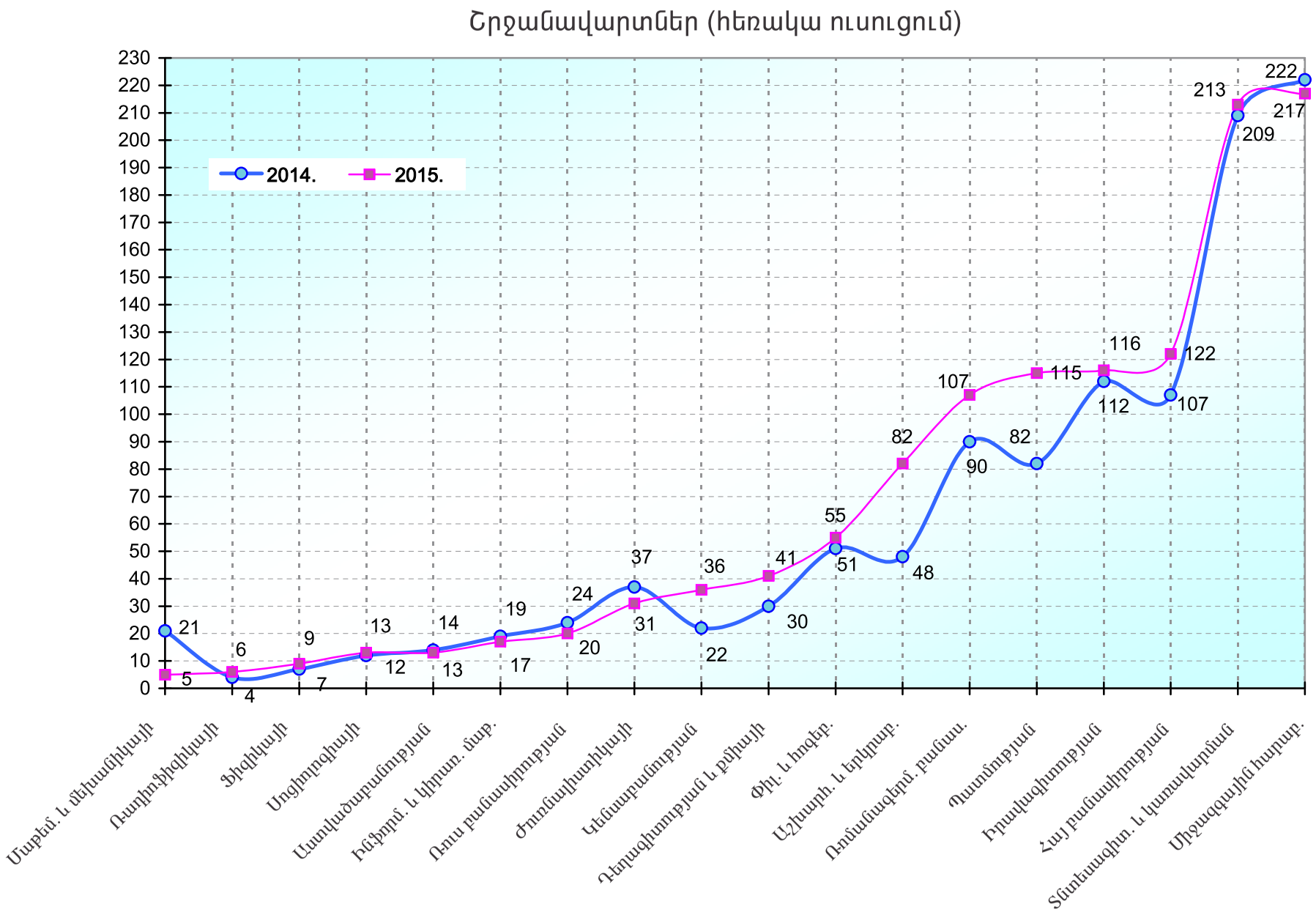
Շրջանավարտներ (հեռակա ուսուցում)
2014.
2015.
230
220
210
200
190
180
170
160
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
21
5
6
4
9
7
13
12
14
13
19
17
24
20
37
31
22
36
30
41
55
51
48
82
90
107
82
115
112
116
107
122
209
213
222
217
Մաթեմ. և մեխանիկայի
Ռադիոֆիզիկայի
Ֆիզիկայի
Սոցիոլոգիայի
Աստվածաբանության
Իմն.թրամ. և կիրառ. մաթ.
Ռուս բանասիրության
Ժուռնալիստիկայի
Կենսաբանության
Դեղագիտության և քիմիայի
Փիլ. և հոգեբ.
Աշխարհագր. և երկրաբ.
Ռոմանագերմ. բանաս.
Պատմության
Իրավագիտության
Հայ բանասիրության
Տնտեսագիտ. և կառավարման
Միջազգային հարաբ.

Շրջանավարտներն ըստ տարիների (առկա ուսուցում)

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ընդամենը				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	113	137	155	134	39	63	63	51	45	45	176	200	206	179	84
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	125	162	142	100	39	46	38	29	37	38	171	200	171	137	77
Ֆիզիկայի	75	98	89	84	11	55	41	47	43	38	130	139	136	127	49
Ռադիոֆիզիկայի	66	77	77	55	19	37	26	35	32	35	103	103	112	87	54
Դեղագիտության և քիմիայի	125	170	105	98	30	29	34	30	58	59	154	204	135	156	89
Կենսաբանության	105	100	92	121	22	60	60	62	70	43	165	160	154	191	65
Աշխարհագրության և երկրաբանության	113	173	182	148	51	42	43	46	62	81	155	216	228	210	132
Պատմության	162	141	166	167	89	79	98	120	112	94	241	239	286	279	183
Միջազգային հարաբերությունների	316	232	288	201	125	126	132	184	161	150	442	364	472	362	275
Տնտեսագիտության և կառավարման	259	289	259	202	62	135	100	99	117	113	394	389	358	319	175
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	108	87	121	89	39	87	81	75	80	66	195	168	196	169	105
Սոցիոլոգիայի	93	87	84	82	15	35	47	54	45	36	128	134	138	127	51
Հայ բանասիրության	148	125	153	163	56	74	79	101	60	78	222	204	254	223	134
Ժուռնալիստիկայի	60	57	62	40	26	28	34	50	50	42	88	91	112	90	68
Ռուս բանասիրության	78	93	90	98	25	23	28	32	18	34	101	121	122	116	59
Ռոմանագերմանական բանասիրության	354	327	366	366	74	113	118	184	139	120	467	445	550	505	194
Արևելագիտության	164	125	140	131	33	50	46	60	56	44	214	171	200	187	77
Իրավագիտության	225	142	152	101	70	69	67	71	52	52	294	209	223	153	122
Աստվածաբանության	39	42	44	44	9	18	15	7	12	10	57	57	51	56	19
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	-	-	27	28	21	33	18	27	28	21	33	18
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	-	-	-	13	21	43	57	39	13	21	43	57	39
Մասս մեդիա գիտակրթական կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-	-	22
Հայագիտ. հետազ. ինստիտուտ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6
Ընդամենը	**2728**	**2664**	**2767**	**2424**	**834**	**1209**	**1199**	**1401**	**1339**	**1263**	**3937**	**3863**	**4168**	**3763**	**2097**

Շրջանավարտներն ըստ տարիների (հեռակա ուսուցում)

Ֆակուլտետ	Բակալավրիատ				Մագիստրատուրա				Ընդամենը			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	8	18	21	5	-	-	-	-	8	18	21	5
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	11	16	19	17	-	-	-	-	11	16	19	17
Ֆիզիկայի	13	-	7	9	-	-	-	-	13	-	7	9
Ռադիոֆիզիկայի	-	11	4	6	-	-	-	-	-	11	4	6
Դեղագիտության և քիմիայի	-	17	30	41	-	-	-	-	-	17	30	41
Կենսաբանության	20	15	22	29	-	-	-	7	20	15	22	36
Աշխարհագրության և երկրաբանության	24	43	48	68	-	-	-	14	24	43	48	82
Պատմության	57	50	67	83	-	6	15	32	57	56	82	115
Միջազգային հարաբերությունների	72	87	145	125	43	82	77	92	115	169	222	217
Տնտեսագիտության և կառավարման	51	61	79	98	72	84	130	115	123	145	209	213
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	-	25	21	26	-	-	30	29	-	25	51	55
Սոցիոլոգիայի	14	18	7	-	-	-	5	13	14	18	12	13
Հայ բանասիրության	43	67	68	74	-	22	39	48	43	89	107	122
Ժուռնալիստիկայի	18	26	24	21	-	-	13	10	18	26	37	31
Ռուս բանասիրության	15	25	24	20	-	-	-	-	18	25	24	20
Ռոմանագերմանական բանասիրության	80	106	90	70	-	-	-	37	80	106	90	107
Իրավագիտության	55	72	64	64	-	47	48	52	55	119	112	116
Աստվածաբանության	8	5	14	13	-	-	-	-	8	5	14	13
Ընդամենը	**489**	**662**	**754**	**769**	**115**	**241**	**357**	**449**	**604**	**903**	**1111**	**1218**

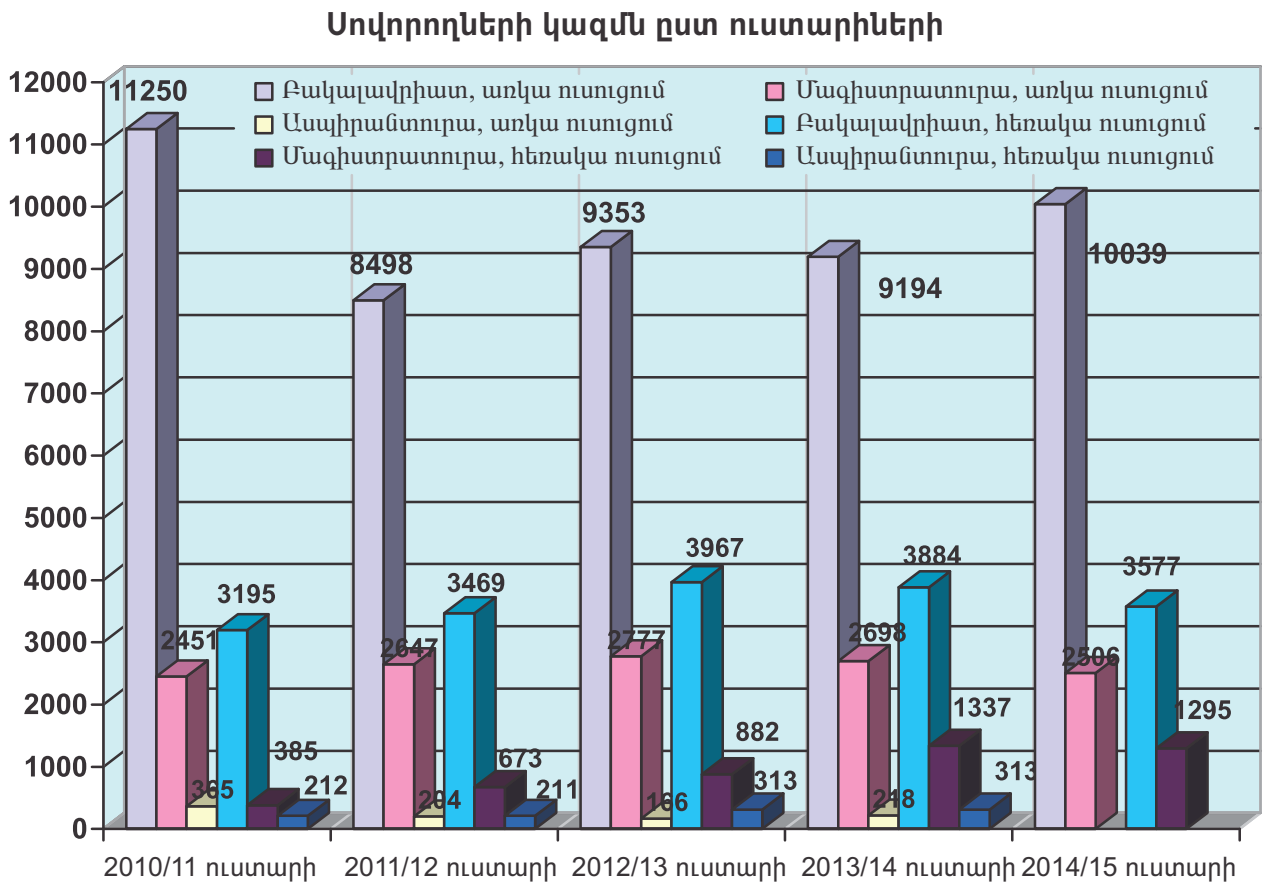
Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների
Բակալավրիատ, առկա ուսուցում
Մագիստրատուրա, առկա ուսուցում
Ասպիրանտուրա, առկա ուսուցում
Բակալավրիատ, հեռակա ուսուցում
Մագիստրատուրա, հեռակա ուսուցում
Ասպիրանտուրա, հեռակա ուսուցում
12000
11000
10000
9000
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
11250
2451
3195
365
385
212
8498
2647
3469
264
673
211
9353
2777
3967
166
882
313
9194
2698
3884
218
1337
313
10039
2506
3577
1295
2010/11 ուստարի
2011/12 ուստարի
2012/13 ուստարի
2013/14 ուստարի
2014/15 ուստարի

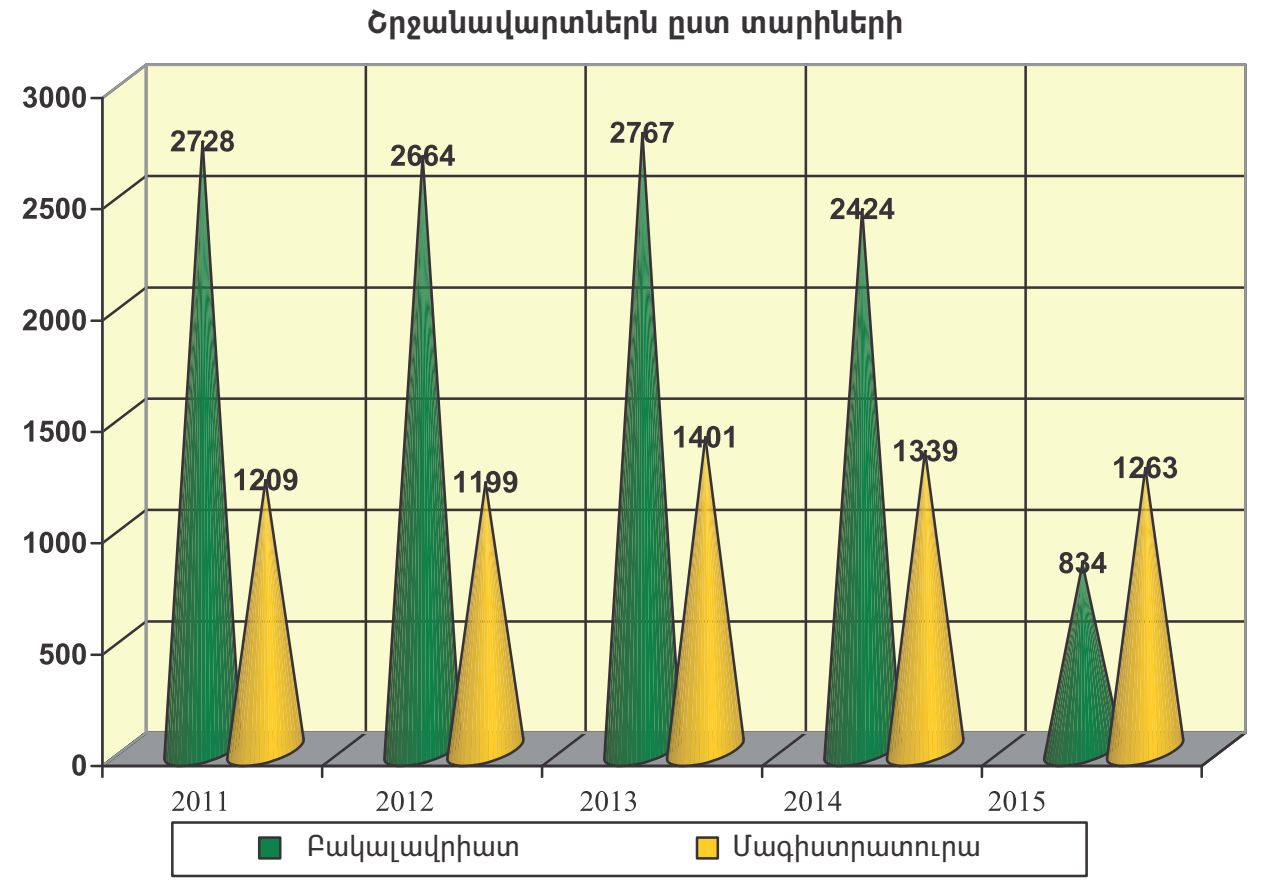
Շրջանավարտներն ըստ տարիների
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
2728
1209
2664
1199
2767
1401
2424
1339
834
1263
2011
2012
2013
2014
2015
Բակալավրիատ
Մագիստրատուրա

Քննաշրջանների արդյունքները (բակալավրիատ)

Ձմեռային քննաշրջան

Ֆակուլտետ	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	551	12	287	43	46
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	635	30	285	37	50
Ֆիզիկայի	247	11	72	32	66
Ռադիոֆիզիկայի	259	10	78	20	66
Դեղագիտության և քիմիայի	307	3	85	23	71
Կենսաբանության	312	6	105	23	62
Աշխարհ. և երկրաբանության	674	4	262	46	61
Տնտեսագիտ. և կառավարման	815	13	399	48	49
Միջազգ. հարաբերությունների	1027	8	294	97	71
Պատմության	790	10	266	50	65
Փիլիսոփ. և հոգեբանության	322	-	64	56	80
Սոցիոլոգիայի	350	2	83	25	76
Հայ բանասիրության	586	8	101	54	81
Ժուռնալիստիկայի	245	-	79	25	68
Ռուս բանասիրության	230	2	83	25	63
Ռոմանագերմ. բանասիրության	1443	6	219	183	84
Արևելագիտության	491	8	181	113	62
Իրավագիտության	572	4	292	14	48
Աստվածաբանության	183	5	80	11	54
Ընդամենը	**10039**	**142**	**3315**	**925**	**66**

Ամառային քննաշրջան

Ֆակուլտետ	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	485	8	229	45	51
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	603	26	241	55	56
Ֆիզիկայի	255	7	94	48	60
Ռադիոֆիզիկայի	272	16	80	23	65
Դեղագիտության և քիմիայի	288	5	83	32	69
Կենսաբանության	307	2	79	29	74
Աշխարհ. և երկրաբանության	652	6	260	47	59
Տնտեսագիտ. և կառավարման	794	18	435	55	43
Միջազգ. հարաբերությունների	981	6	282	146	71
Պատմության	760	6	199	102	73
Փիլիսոփ. և հոգեբանության	328	3	39	55	87
Սոցիոլոգիայի	345	3	87	17	74
Հայ բանասիրության	605	5	122	49	79
Ժուռնալիստիկայի	243	2	51	26	78
Ռուս բանասիրության	208	4	61	24	69
Ռոմանագերմ. բանասիրության	1403	6	172	152	87
Արևելագիտության	465	4	112	110	75
Իրավագիտության	488	7	264	30	44
Աստվածաբանության	181	-	82	14	55
Ընդամենը	**9663**	**134**	**2972**	**1059**	**68**

Քննաշրջանների արդյունքները (մագիստրատուրա)

Ձմեռային քննաշրջան

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	103	-	5	55	95
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	73	2	4	41	92
Ֆիզիկայի	78	-	-	45	100
Ռադիոֆիզիկայի	72	1	2	30	96
Դեղագիտության և քիմիայի	138	-	9	33	93
Կենսաբանության	122	1	7	47	93
Աշխարհ. և երկրաբանության	149	-	12	60	92
Տնտեսագիտ. և կառավարման	206	3	28	66	85
Միջազգ. հարաբերությունների	293	6	28	95	88
Պատմության	194	1	11	89	94
Փիլիսոփ. և հոգեբանության	124	-	5	65	96
Սոցիոլոգիայի	76	1	3	18	95
Հայ բանասիրության	139	-	7	42	95
Ժուռնալիստիկայի	69	-	2	8	97
Ռուս բանասիրության	71	1	5	21	92
Ռոմանագերմ. բանասիրության	243	3	19	64	91
Արևելագիտության	82	2	3	57	94
Իրավագիտության	97	-	5	41	95
Աստվածաբանության	31	-	-	16	100
Տեղեկ. տեխն. կրթական և հետազոտական կենտրոն	39	1	5	5	85
Եվրոպ. ուսում. կենտրոն	44	-	2	3	95
Հայագիտ. հետազոտ. ինստ.	14	1	-	5	93
Մասս մեդիայի գիտակրթ. կենտ.	49	-	5	2	90
Ընդամենը	2506	23	167	908	92

Ամառային քննաշրջան

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	54	1	6	34	87
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	32	-	-	16	100
Ֆիզիկայի	37	1	-	21	97
Ռադիոֆիզիկայի	36	-	-	16	100
Դեղագիտության և քիմիայի	79	-	13	16	84
Կենսաբանության	85	-	4	40	95
Աշխարհ. և երկրաբանության	68	-	7	21	90
Տնտեսագիտ. և կառավարման	85	-	11	30	87
Միջազգ. հարաբերությունների	113	4	16	46	82
Պատմության	95	1	7	43	92
Փիլիսոփ. և հոգեբանության	57	1	4	22	91
Սոցիոլոգիայի	38	2	1	4	92
Հայ բանասիրության	56	-	2	25	96
Ժուռնալիստիկայի	27	1	1	10	93
Ռուս բանասիրության	30	1	2	7	90
Ռոմանագերմ. բանասիրության	107	1	8	29	92
Արևելագիտության	37	2	1	21	92
Իրավագիտության	42	-	3	10	93
Աստվածաբանության	21	-	-	17	100
Տեղեկ. տեխն. կրթ. և հետազոտ. կենտրոն	20	-	-	4	100
Եվրոպ. ուսում. կենտրոն	36	-	-	2	100
Հայագիտ. հետազոտ. ինստ.	6	-	-	3	100
Մասս մեդիայի գիտակրթ. կենտ.	26	-	7	-	73
Ընդամենը	1187	15	93	437	91

ՊՐԱԿՏԻԿԱՆԵՐ

N	Մասնագիտություն	Կուրս	Պրակտիկայի անվանումը	Տևողությունը շաբաթներով	Անցկացման վայրը
I	II	III	IV	V	VI
1.	**Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ**				
	մաթեմատիկա	IV V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ մաթեմատիկայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա	IV V հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն, «Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամ», «Նորք» տեղեկատվա-վերլուծական կենտրոն ՓԲԸ, «Ինեկո բանկ» ՓԲԸ, «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ, «Արդշինբանկ» ՓԲԸ, «Ինգո ինշուրանս» ՓԲԸ, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, ՎՏԲ բանկ, «Ամերիա» բանկ, «Առէկսիմբանկ-Գազպրոմ-բանկի խումբ» ՓԲԸ, «Արարատ բանկ» ՓԲԸ, «Ռոսգոստրախ-Արմենիա» ՓԲԸ, «Կասկադ ինշուրանս» ՓԲԸ, «Հայէկոնոմ բանկ» ՓԲԸ, «Ակբա Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	մեխանիկա	II	ուսումնական (հաշվողական)	3	ԵՊՀ ՏՏԿՀ կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ մեխանիկայի ինստիտուտ և ֆակուլտետի ամբիոններ
2.	**Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ**				
	ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	III	*արտադրական*	4	ԵՊՀ ՏՏԿՀ կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	7	
3.	**Ֆիզիկայի ֆակուլտետ**				
	ֆիզիկա, միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա, կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	III	*արտադրական*	3	«Հայկական ատոմակայան» ՓԲԸ, Կոսմիկական ճառագայթների կենտրոն (Նոր Ամբերդ), Բյուրականի աստղադիտարան, ԵրՖԻ, ՔԵՆԴԼ գիտահետազոտական ինստիտուտ և ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	«Հայկական ատոմակայան» ՓԲԸ, ԵրՖԻ և ֆակուլտետի ամբիոններ

4.	**Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ**				
	ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա, կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա, հեռահաղորդակցություն և ազդանշանի մշակում	III	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտ,Կապի միջոցների ԳՀԻ ՓԲԸ, Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտ ու նրա Ռադիոաստղագիտական կենտրոն (գ. Օրգով), Հեռահաղորդակցության միջոցների և սարքավորումների ՀՀ սերտեֆիկացման կենտրոններ «Ռեդիկոմ» և «Ռեդիմետ» ՓԲԸ, «Վիասֆեր» LTD տեխնոպարկ, Երևանի «Barva» LTD, «Նեյշնլ-ինստրումենտս», Հայաստանի ամերիկյան համալսարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
5.	**Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ**				
	էկոլոգիական քիմիա	III, III հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ բնապահպանության նախարարության «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ
	քիմիա	IV	*արտադրական (մանկավարժական)*	6	«Նաիրիտ» գործարան ՓԲԸ, Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ և լաբորատորիաներ
	դեղագիտություն	I	*ուսումնական*	2	«Սևան» ազգային պարկ, երթուղիներ ՀՀ տարբեր շրջաններ, Կենսաբանության ֆակուլտետի ամբիոններ
	դեղագործական քիմիա	I հեռ.	*ուսումնական*	2	«Սևան» ազգային պարկ, երթուղիներ ՀՀ տարբեր շրջաններ, Կենսաբանության ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական*	16	Հայ դեղագործ. ասոց., «Արքիմեդ» ՀՁ ՓԲԸ, «Ֆարմատեկ» ՓԲԸ, Երևանի քիմիա-դեղագործական ֆիրմա ԲԲԸ, դեղատներ
		V հեռ.		16	
6.	**Կենսաբանության ֆակուլտետ**				
	կենսաբանություն	I, II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, «Սևան» ազգային պարկ, արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		I, II հեռ.	*ուսումնական* (դաշտային)	2	Արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ

		III	*արտադրական*	4	Հրազդանի կիրճ, ՀՀ ԳԱԱ էկոլոգիական կենտրոն, Բուսաբանության ինստիտուտ, Ջրային պրոբլեմների կայան, ՀՀ ԳԱԱ Օրբելու անվան ֆիզիոլոգիայի ինստիտուտ, ԱԳԱ էկոլոգիական կենտրոն, ԳԱԱ մոլեկ. կենսաբ. ինստիտուտ, Հողագիտ. ինստիտուտ, Հայաստանի տարբեր շրջաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	3 5	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կենսաքիմիա, կենսաֆիզիկա	I	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III, III հեռ.	*արտադրական*	5	ՀՀ ԳԱԱ կենսաք. և մոլեկուլյար կենսաբանության, ՀՀ ԳԱԱ Լ. Օրբելու անվ. ֆիզիոլոգիայի, ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության, մանրէաբանության, կենսատեխնոլոգիայի, հիդրոպոնիկայի ինստիտուտներ, կաթի և կաթնամթերքների տեխնոլոգիայի լաբորատորիաներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		I II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	3 5	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, Սևանա լճի շրջակայք, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կենսաինֆոր-մատիկա	II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, Սևանա լճի շրջակայք, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ կենսաք. և մոլեկուլյար կենսաբանության, ՀՀ ԳԱԱ Լ. Օրբելու անվ. ֆիզիոլոգիայի, ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության, մանրէաբանության, կենսատեխնոլոգիայի, հիդրոպոնիկայի ինստիտուտներ
7.	**Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ**				
	երկրաբանություն	I, I հեռ.	*ուսումնական* ա/ ընդ. երկրաբանական	3	ԵՊՀ «Բյուրական» հանգրվան, Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Հրազդանի կիրճ, Ազատ գետի կիրճ, ԼՂՀ (Քարվաճառ, Սարսանգի ջրամբար, Ջերմաջուր), հետիոտնային երթուղիներ Երևանի հարակից տարածքում, ֆակուլտետի ամբիոններ
			բ/ գեոդեզիական	1	Երևանի հարակից տարածք, ֆակուլտետի ամբիոն

		II, II հեռ.	*ուսումնական* ա/ երկրաբանական քարտեզահանում	2	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Հրազդանի կիրճ, Ազատ գետի կիրճ, հետիոտնային երթուղիներ Երևանի հարակից տարածքում, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II, II հեռ.	բ/ երկրաֆիզիկական	2	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, երթուղիներ Հրազդանի մարզում, ֆակուլտետի ամբիոն
		III, III հեռակա	*արտադրական*	6	Երկրաբանության ինստիտուտ, Սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայություն, Ջրային պրոբլեմների ինստիտուտ, ՀՀ բնապահպանության նախարարության երկրաբանական վարչություն, ՀՀ տարբեր շրջաններում երկրաբանական արշավախմբեր, ֆակուլտետի ամբիոն
		I II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8 5	
	աշխարհագրություն, ջրաօդերևութա-բանություն	I, I հեռ.	1. հողերի աշխարհագր.	5	ԵՊՀ «Բյուրական» հանգրվան և երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ
			2. երկրաբանություն		Երևանի և ք. Սևանի շրջանների արդյունաբերական և գյուղատնտեսական օբյեկտներ, ԼՂՀ (Քարվաճառ, Սարսանգի ջրամբար, Ջերմաջուր)
			3. երկրագիտություն		
			4.սոց. տնտ. աշխ. ներած		
			5. տեղագրություն		Երևան քաղաքի մերձավաններ
		II, II հեռ.	*ուսումնական* 1.աշխարհագրության հետազոտման մեթոդ.	5	Երևանամերձ տարածք, Հրազդանի կիրճ
			2. օդերևութաբանութ.		Երևան, Ջրաօդերևութաբանական վարչ.
			3. գեոմորֆոլոգիա		ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան և երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ
			4. կենսաաշխարհագր.		ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան և երթուղիներ Հայաստանի և ԼՂՀ-ի տարբեր շրջաններ, Երևանի և ք. Սևանի հարակից շրջանների արդյունաբերական և գյուղատնտես. օբյեկտներ
			5. ջրաբանություն		
			6. բնակչ. աշխարհ.		

		III, III հեռ.	*արտադրական* (զոնալ) 1. տնտեսական աշխարհագրություն 2. բնության պահպանություն 3. ֆիզիկական աշխարհագրություն 4. գեոմորֆոլոգիա 5. քարտեզագրություն	6	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն, Ռուսաստանի պետ. հիդրոմետեորոլոգիական համալսարանի «Վալաամ» ուսումնագիտական կայան (Սանկտ Պետերբուրգ), Երևան քաղաքի և ՀՀ մարզերի տարբեր ձեռնարկություններ, վարչական հիմնարկներ, Բնապահպանության նախարարություն, Ջրաօդերևութաբանական վարչություն, երկրաբանական արշավախմբեր, «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ և բազմօրյա ուղերթ Հայաստանի տարբեր մարզերի և Երևանի տարբեր ձեռնարկություններ, բնօգտագործման և բնապահպանության օբյեկտներ, տուրիստական գործակալ.
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ շրջաններ և ձեռնարկություններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
8.	**Պատմության ֆակուլտետ**				
	պատմություն	II, III հեռ.	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III III հեռ.	*արտադրական* (թանգարանային-արխիվային)	4 2	Երևանի տարբեր թանգարաններ, ՀՀ ազգային արխիվ (երեք մասնաշենք), ԵՊՀ արխիվ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	արվեստաբանություն	II, II հեռ.	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
		III, III հեռ.	*արտադրական* (թանգարանային)	4 2	Երևանի տարբեր թանգարանների արխիվներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	մշակութաբանություն	III, III հեռ.	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
			արտադրական (թանգարանային)	2	Երևանի տարբեր թանգարաններ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	5	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
	կովկասագիտություն	II	*ուսումնական*	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, բազմօրյա երթուղի Վանաձոր-Քոբեր-Օձուն-Սանահին-Հաղպատ-Ախթալա- Օձուն-Հնեվանք /Կուռթան/-Ստեփանավան-Լոռի-Բերդ

9.	**Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ**				
	միջազգային հարաբերություններ	III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ նախագայի աշխատակազմ, ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ ահմանադրական դատարան, ՀՀ ԱԻ և տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ ԱԳՆ, ՀՀ առողջապահության, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ մշակույթի, ՀՀ պաշտպանության նախարարություններ, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն, ՀՀ ավիացիայի պետ. վարչություն, ՀՀ-ում ՄԱԿ-ի ներկայացուցչ., Ճապոնիայում, ՌԴ-ում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատներ, ՀՀ-ում ԼՂՀ ներկայացուցչություն, Երևանի քաղաքապետարան և նրա ստորաբաժանումներ, ՀՀ քաղծառայության խորհուրդ, ՀՀ տարբեր մարզպետարաններ և քաղաքապետարաններ, «Հելսինկյան ասոցիացիա» իրավապաշտպան ՀԿ, ՀՀ ռադիո և հեռուստաընկերություններ, ֆակուլտետի ամբ.
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	քաղաքագիտություն	III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	հանրային կառավարում	III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
10.	**Տնտեսագիտության ֆակուլտետ**				
	տնտեսագիտության տեսություն, կառավարում	II	*ուսումնական* (հաշվողական)	3	Ֆակուլտետի ամբիոն և լաբորատորիաներ
		III IV հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ ԱԳՆ, ՀՀ ՊՆ, ՀՀ բնապահպան. նախարարություն, Պետական եկամուտների, Պետական գույքի կառավարման, ՀՀ ֆինանսների, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունների տարբեր ստորաբաժանումներ, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր արտոնագրային վարչություն, Պետական գնումների գործակալություն, Անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտե, ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողով, ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն, Ֆինանսական համակարգի հաշտարար, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «Արդշինբանկ» ՓԲԸ, «Անելիք», «Հայներարտբանկ» ՓԲԸ, «HSBC Հայաստան» ՓԲԸ, «Արարատ» ԲԲԸ, «Պրոմեթեյ Բանկ» ՍՊԸ, «Գրիար» ՓԲԸ, «Յունիբանկ» ՓԲԸ, «Ակբա-Կրեդիտ Ագրեկոլ Բանկ» ՓԲԸ, «Ինեկոբանկ» ՓԲԸ, ՄՌԿ և այլ բանկեր, ՍՊԸ–ներ, ֆակուլտետի ամբիոն
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	

11.	**Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ**				
	փիլիսոփայություն, հոգեբանություն	III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության ինստիտուտ, ՀՀ հեռուստառադիոընկերություն, տարբեր թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, Նեֆրոլոգիական կենտրոն, «Քինդերդորֆ» ընտանեկան տիպի մանկատուն, Նորքի ծերանոց, Մանկական վերականգնողական կենտրոն, «Նոր Խարբերդ» մանկատուն, Կանանց ռեպրոդուկտիվ առողջության կենտրոն, ՀՀ աշխ. և սոց. հարցերի նախարարության ստորաբաժանումներ, Ազգային, ԵՊՀ-ի և Ամերիկյան համալսարանի գրադարաններ, ԵՊՀ և ՀՀ այլ բուհեր, Երևանի դպրոցներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
12.	**Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ**				
	սոցիոլոգիա	II, III հեռ.	*ուսումնական*	4	ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչություն, ՀՀ աշխ. և սոցապ. հարցերի նախարարության ստորաբաժանումներ, Երևանի քաղաքապետարանի երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժին, Աբովյանի կանանց և անչափահասների գաղութ, Երեխաների ընդունման և կողմնորոշման կենտրոն, ՀՀ զբաղվածության գործակալություն, Հոգեկան առողջության հիմնադրամ, ՀՕՖ-ի երեխաների ընդունման և կողմնորոշման կենտրոն, «ՍՕՍ մանկական գյուղեր» ՀԲԸ, «Զանգակատուն», Հատուկ կարիքներով երեխաների գնահատման կենտրոն, «Ունիսոն», «Փրկություն», Կենտրոն համայնքի զբաղվածության տարածքային կենտրոն, «Աջափնյակ» երեխաների հոգածության կենտրոն, «Փյունիկ», «Նռանի», Առողջության և կրթության հայկական կենտրոն, «Ապագան քոնն է» ՀԿ, արշավախումբ ԼՂՀ Շուշիի շրջանի Շուշի համայնք, «World vision» միջազգային կազմակերպություն, Սոցիալական աշխատանքների և սոց. հետազոտությունների կենտրոն, Եղվարդ, Էրեբունի, Դավիթաշեն, Զեյթուն համայնքների զբաղվածության կենտրոններ, Թուֆենկյան հիմնադրամ, «Մայրության ֆոնդ» ՀԿ, ՀՀ տարբեր շրջանների ՍԾՏԳ, ֆակուլտետի ամբիոն			
		III, IV հեռ.	*արտադրական*	4			
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4			
	սոցիալական աշխատանք	II	*ուսումնական*	3			
		III, III հեռ.	*արտադրական*	6			
		IV, IV հեռ. V հեռ.	*արտադրական*	3			
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4			
	կոնֆլիկտաբանություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4			

13.	**Հայ բանասիրության ֆակուլտետ**				
	հայոց լ. և գրակ.	III, IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
	սոց. մանկավարժ.	III		4	
	հայոց լ. և գրակ.	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտ, ՀՀ գրողների միություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կրթության կազմակերպում				ԵՊՀ և Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի ստորաբաժանումներ
14.	**Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ**				
	լրագրություն	II, III հեռ.	*ուսումնական*	4	ՀՀ ռադիո և հեռուստաընկերություններ, թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի խմբագրություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8 8	
15.	**Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ**				
	թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ, լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	IV	*արտադրական* (թարգմանչական)	6	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ արտաքին գործերի, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ մշակույթի նախարարություններ, «Литературная Армения», «АрмИнфо» լրատվական գործակալություն, ԵՊՀ հունագիտության կենտրոն, ֆակուլտետների ամբիոններ
			արտադրական (մանկավարժական)		
	ռուսաց լեզու և գրակ.	IV, V հեռ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	Երևանի դպրոցներ
16.	**Արևելագիտության ֆակուլտետ**				
	իրանագիտություն, արաբագիտություն, թյուրքագիտություն	II	*ուսումնական*	4	ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություններ, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Մատենադարան, ՀՀ Իրան-կովկասյան կենտրոն, «Արիա» միջազգային հա-մալսարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական* (թարգմանչական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
17.	**Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ**				
	լեզվաբ. և միջմշակ. հաղորդ.՝ անգլերեն լ.	III, IV	*արտադրական* (թարգմանչական)	3	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ արտաքին գործե-րի և ՀՀ սփյուռքի նախարարու-թյուններ, Armenian Visitor Information Center, «National Foundation of Armenia» կազմա-կերպություն, Ագրոբիզնեսի և գյուղի զարգացման կենտրոն-հիմնա-դրամ (CARD), «Boomerang Softwaere» կազմա-կերպություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
	անգլերեն լ. և գրակ. ֆրանսերեն լ. և գրակ. գերմաներեն լ. և գրակ. իսպաներեն լ. և գրակ. իտալերեն լ. և գրակ.	IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի մասնագիտացված դպրոցներ

	թարգմ. գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ **թարգմ. գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ** **թարգմ. գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ**	IV, V հեռ.	*արտադրական* (թարգմանչական)	4	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ արդարադատության, ՀՀ արտաքին գործերի, ՀՀ մշակույթի, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ ԱԻ և տարածքային կառավարման, ՀՀ պաշտպանության նախարարություններ, Իտալական դեսպանատան հյուպատոսարան, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչություն, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ, «Եվրոպական ինտեգրացիա», «Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» հասարակական կազմակերպություն, Բրիտանական խորհուրդ (British Consil), «Ղ-Տելեկոմ» (Vivacell), «Orange», «Գերմանական կարմիր խաչ» կազմակեր-պություն, Ֆրանսիական համալսարան, «Ֆրանս-հայկական մասնագիտական ուսումնական կենտրոն» հիմնադրամ, «Mission East» միջազգային բարեգործա-կան կազմակերպություն, «World Vision Armenia» ազգային գրասենյակ, «COAF» միջազգային բարեգործական կազմակեր-պություն, Սպիտակի ԵՄՔԱ (YMCA) ՀԿ, SPFA կազմակերպություն, Երևանի Գյոթեի անվ. ինստիտուտ Կոնրադ Ադենաուերի անվան հիմնադրամ, Երևանի թանգարաններ, ՀՀ հեռուստառադիոխորհուրդ, Երևանի տարբեր թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, հրատարակչություններ, թարգմանչական գրասենյակներ, Մատենադարան, Ցեղասպանության և Էրեբունի թանգարաններ, ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչություն, ԵՊՀ գրադարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
	անգլերեն լ. և գրակ. ֆրանսերեն լ. և գրակ. գերմաներեն լ. և գրակ. իսպաներեն լ. և գրակ. **թարգմ. գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ**	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	

18.	**Իրավագիտության ֆակուլտետ**				
	Իրավագիտություն	IV	*արտադրական*	6	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ արդարադատության, ՀՀ քաղաքաշինության, ՀՀ էկոնոմիկայի, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություններ, ՊՆ քննչական վարչություն, Պետական եկամուտների կոմիտե, ՀՀ Սահմանադրական դատարան, Փաստաբանների պալատի հանրային պաշտպանի գրասենյակ, Երևանի քաղաքապետարան, ՀՀ ոստիկանություն, ՀՀ գլխավոր, զինվորական դատախազություններ, մարզերի ու համայնքների դատախազություններ, Ռազմական ոստիկանություն, ՀՀ Վճռաբեկ դատարան, ՀՀ դատական դեպարտամենտ, ՀՀ տարբեր համայնքների ընդհանուր իրավասության, քաղաքացիական, վերաքննիչ, վարչական, քրեական դատարաններ, ՀՀ հարկային ազգային ծառայություն, Մասնագիտական կրթության որակի սպասարկման ազգային կենտրոն, ՀՀ ԳԱԱ փորձաքննությունների ազգային բյուրո, իրավաբանական տարբեր գերատեսչություններ, Անշարժ գույքի գրանցման պետական կադաստր, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «Յունի բանկ» և «Արցախ բանկ» ՓԲԸ, ՌԴ Օբնինսկ քաղաքի «Վարվիկս» ՓԲԸ, ԵՊՀ եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	
19.	**Աստվածաբանության ֆակուլտետ**				
	եկեղեցաբանություն	I, II	*ուսումնական* (հայրենագիտական)	4	ՀՀ պատմաճարտարապետական և եկեղեցական համալիրներ (Մարմարաշեն, Հառիճավանք, Անի), միջնադարյան Հայաստանի վանքհամալսարաններ (Գլաձոր, Տաթև) և կրթական այլ կենտրոններ, Երևանի դպրոցներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	աստվածաբանություն	I, II	*ուսումնական* (հայրենագիտական)	4	
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
20.	**Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն**				
	եվրոպագիտություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ էկոնոմիկայի, ՀՀ արտաքին գործերի և ՀՀ սփյուռքի նախարարություններ, Քաղաքացիական ծառայության խորհուրդ

Դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման արդյունքներ

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանը (արտահայտված տոկոսով)

Հ/Հ	Ֆակուլտետ, կենտրոն, ինստիտուտ	2014/15 ուստարի								
		1-ին կիսամյակ			2-րդ կիսամյակ			Ընդամենը (ուստարի)		
		Բակ.	Մագ.	Ընդ.	Բակ.	Մագ.	Ընդ.	Բակ.	Մագ.	Ընդ.
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	69.2	79.4	70.8	68.9	58.6	67.8	69.1	69	69.3
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	73.2	65.8	72.4	66.7	66.7	66.7	70	66.3	69.6
3.	Ֆիզիկայի	63.8	75.3	66.6	67.5	88.9	70.1	65.7	82.1	68.4
4.	Ռադիոֆիզիկայի	67.1	55.6	64.5	67.6	55.6	66.1	67.4	55.6	65.3
5.	Դեղագիտության և քիմիայի	82.2	66.9	77.3	74.8	65.8	72.8	78.5	66.4	75.1
6.	Կենսաբանության	78.2	64.3	74.1	74.9	65.9	73	76.6	65.1	73.6
7.	Աշխարհագրության և երկրաբանության	70.9	64	69.7	62.7	65.7	63	66.8	64.9	66.4
8.	Պատմության	73.4	70.8	72.9	67.6	76.9	68.6	70.5	73.9	70.8
9.	Միջազգային հարաբերությունների	74.6	71.9	74.1	74.1	65.5	73.3	74.4	68.7	73.7
10.	Տնտեսագիտության և կառավարման	87.3	66.2	83	65.3	57.3	64.5	76.3	61.8	73.8
11.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	73.6	63.3	70.9	66	73.6	67	69.8	68.5	69
12.	Սոցիոլոգիայի	68.3	68.9	68.4	64.4	60.5	64	66.4	64.7	66.2
13.	Հայ բանասիրության	77.1	69.6	75.6	70.6	76.8	71.2	73.9	73.2	73.4
14.	Ժուռնալիստիկայի	66.8	71.8	67.9	57.9	66.7	58.8	62.4	69.3	63.4
15.	Ռուս բանասիրության	75.2	69.6	73.9	65.9	56.7	64.7	70.6	63.2	69.3
16.	Ռոմանագերմ. բանասիրության	75.4	78.4	75.8	77.4	74.8	77.2	76.4	76.6	76.5
17.	Արևելագիտության	61.4	64.1	61.8	65.2	63.9	65.1	63.3	64	63.5
18.	Իրավագիտության	74.7	69.5	74	66.7	64.4	66.5	70.7	67	70.3
19.	Աստվածաբանության	62.9	63.3	63	71.1	60	69.9	67	61.7	66.5
20.	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	-	76.3	76.3	-	78.9	78.9	-	77.6	77.6
21.	Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	-	91.7	91.7	-	100	100	-	95.9	95.9
22.	Մասս մեդիայի գիտակրթական կենտրոն	-	52.1	52.1	-	57.7	57.7	-	54.9	54.9
23.	Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ	-	76.9	76.9	-	66.7	66.7	-	71.8	71.8
	Ընդամենը	**73.7**	**69.6**	**72.8**	**69.3**	**67.3**	**69.1**	**71.5**	**68.5**	**71**

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանը բակալավրիատում եւ մագիստրատուրայում (%-ով)

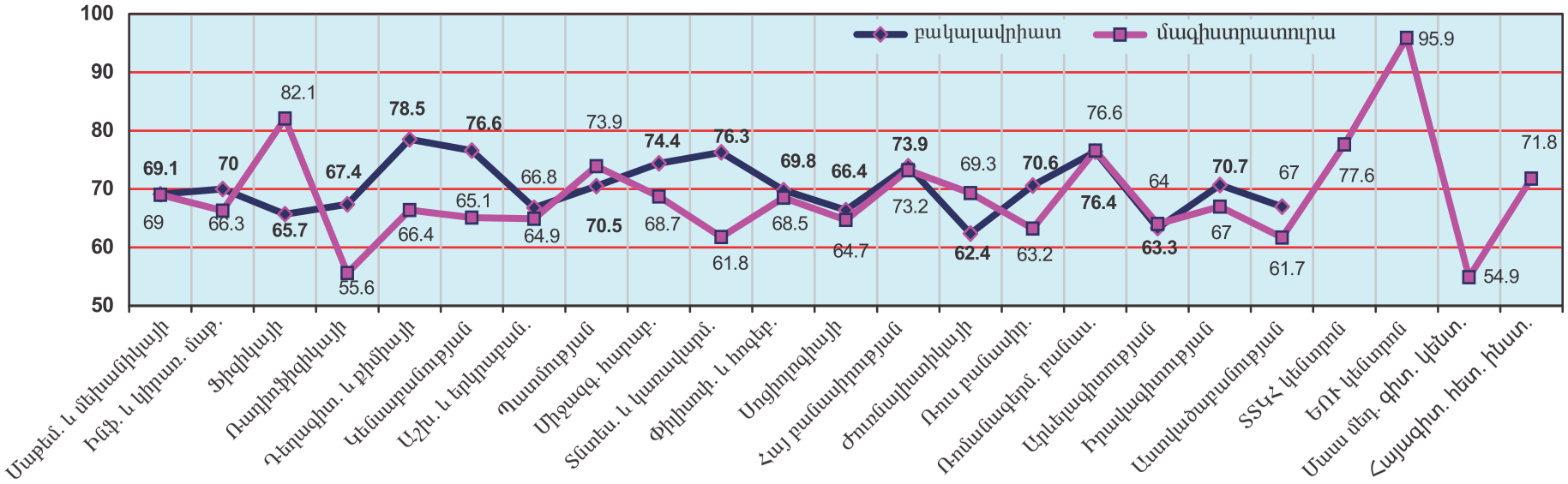

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանն ըստ ֆակուլտետների եւ կենտրոնների (%-ով)

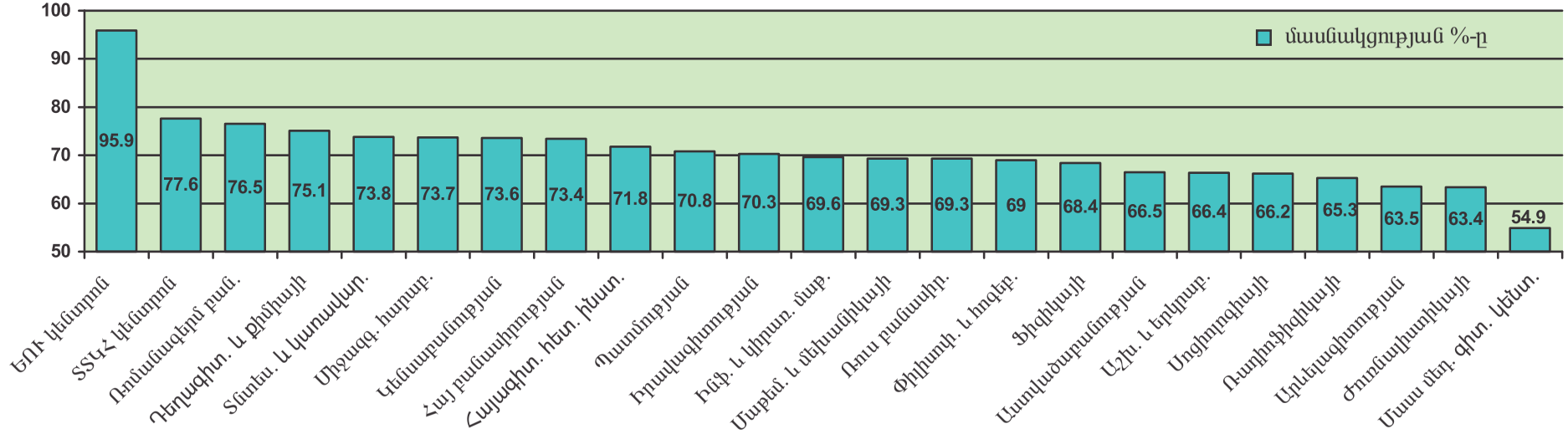

Հարցման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների, կենտրոնների և ամբիոնների

Հ/Հ	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԿԵՆՏՐՈՆ, ԱՄԲԻՈՆ	2014/15 ուստարի			2013/14 ուստարի
		I կիս.	II կիս.	Ընդամենը	
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.43**	**4.49**	**4.46**	**4.45**
1.	Մաթեմատիկական անալիզի և ֆունկցիաների տեսության	4.52	4.57	4.55	4.57
2.	Ընդհանուր մաթեմատիկայի	4.08	4.36	4.22	4.18
3.	Դիֆերենցիալ հավասարումների	4.63	4.72	4.68	4.59
4.	Հանրահաշվի և երկրաչափության	4.64	4.38	4.51	4.50
5.	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության	4.53	4.63	4.58	4.44
6.	Օպտիմալ կառավարման տեսության և մոտավոր մեթոդների	4.82	4.34	4.58	4.59
7.	Մեխանիկայի	4.53	4.84	4.69	4.73
8.	Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկայի	4.60	4.31	4.46	4.46
	ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.46**	**4.42**	**4.44**	**4.43**
9.	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի	4.45	4.21	4.33	4.34
10.	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման	4.50	4.67	4.59	4.53
11.	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների	4.44	4.40	4.42	4.45
	ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.60**	**4.56**	**4.58**	**4.62**
12.	Ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի	4.52	4.41	4.47	4.50
13.	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի	4.82	4.59	4.71	4.76
14.	Օպտիկայի	4.26	4.41	4.34	4.39
15.	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի	4.92	4.77	4.85	4.93
16.	Միջուկային ֆիզիկայի	4.77	4.73	4.75	4.82
17.	Մոլեկուլյար ֆիզիկայի	4.72	4.55	4.64	4.68
18.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	4.57	4.64	4.61	4.73
	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.76**	**4.74**	**4.75**	**4.72**
19.	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության	4.83	4.86	4.85	4.76
20.	Ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի	4.83	4.75	4.79	4.79
21.	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի	4.81	4.80	4.81	4.88
22.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	4.55	4.40	4.48	4.39
23.	Synopsys	4.85	4.93	4.89	4.97
	ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.58**	**4.65**	**4.62**	**4.63**
24.	Անօրգանական և անալիտիկ քիմիայի	4.35	4.73	4.54	4.32
25.	Օրգանական քիմիայի	4.69	4.69	4.69	4.71
26.	Ֆիզիկական և կոլոիդ քիմիայի	4.80	4.61	4.71	4.66
27.	Դեղագործական քիմիայի	4.50	4.60	4.55	4.68
28.	Էկոլոգիական քիմիայի	4.90	5.00	4.95	4.84

	ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.46**	**4.49**	**4.48**	**4.51**
29.	Կենսաֆիզիկայի	4.53	4.40	4.47	4.39
30.	Կենսաքիմիայի	4.79	4.60	4.70	4.86
31.	Բուսաբանության և սնկաբանության	4.71	4.86	4.79	4.76
32.	Կենդանաբանության	4.61	4.69	4.65	4.67
33.	Մանրէաբանության, բույսերի և մանրէների կենսատեխնոլոգիայի	4.88	4.59	4.74	4.86
34.	Մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիայի	4.76	4.41	4.59	4.39
35.	Գենետիկայի և բջջաբանության	4.59	4.60	4.60	4.57
36.	Էկոլոգիայի և բնության պահպանության	4.13	4.05	4.09	4.12
	ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.61**	**4.45**	**4.53**	**4.61**
37.	Ֆիզիկական աշխարհագրության և ջրաօդերևութաբանության	4.56	4.31	4.44	4.55
38.	Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության	4.33	4.17	4.25	4.55
39.	Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի	4.68	4.70	4.69	4.59
40.	Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության	4.67	4.70	4.69	4.61
41.	Ռեգիոնալ երկրաբանության, պետրոլոգիայի և օհհ	4.70	4.52	4.61	4.81
42.	Երկրաֆիզիկայի	4.79	4.92	4.86	4.81
43.	ՕՀՀ որոնման և հետախուզման	4.87	4.75	4.81	4.81
44.	Սերվիսի	4.67	4.55	4.61	-
	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.53**	**4.50**	**4.52**	**4.52**
45.	Հայաստանի հարակից երկրների պատմության	4.63	4.60	4.62	4.53
46.	Համաշխարհային պատմության	4.30	4.56	4.43	4.58
47.	Հնագիտության և ազգագրության	4.50	4.69	4.60	4.53
48.	Հայ արվեստի պատմության և տեսության	4.69	4.72	4.71	4.70
49.	Հայոց պատմության	4.53	4.37	4.45	4.47
50.	Մշակութաբանության	4.47	4.57	4.52	4.56
51.	Սփյուռքագիտության	4.76	4.78	4.77	4.62
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.50**	**4.58**	**4.54**	**4.52**
52.	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության	4.45	4.58	4.52	4.52
53.	Դիվանագիտական ծառայության և մասնագիտ. հաղորդակցման	4.58	4.69	4.64	4.61
54.	Հանրային կառավարման	4.31	4.41	4.36	4.26
55.	Քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների	4.52	4.51	4.52	4.44
56.	Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության	4.64	4.61	4.63	4.60
	ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.42**	**4.36**	**4.39**	**4.43**
57.	Տնտեսագիտության տեսության	4.41	4.46	4.44	4.46
58.	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման	4.34	4.35	4.35	4.33
59.	Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների	4.52	4.59	4.56	4.47
60.	Ֆինանսահաշվային	4.54	4.02	4.28	4.32
61.	Կառավարման և գործարարության	4.48	4.53	4.51	4.61

	ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.54**	**4.52**	**4.53**	**4.55**
62.	Տեսական փիլիսոփայության և տրամաբանության	4.31	4.51	4.41	4.42
63.	Սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության	4.70	4.32	4.51	4.53
64.	Փիլիսոփայության պատմության	4.70	4.78	4.74	4.70
65.	Սոցիալական հոգեբանության	4.82	4.76	4.79	4.72
66.	Ընդհանուր հոգեբանության	4.50	4.37	4.44	4.52
67.	Անձի հոգեբանության	4.62	4.72	4.67	4.68
	ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.52**	**4.46**	**4.49**	**4.50**
68.	Կիրառական սոցիոլոգիայի	4.48	4.49	4.49	4.39
69.	Սոց. աշխատանքի և սոցիալական տեխնոլոգիայի	4.63	4.52	4.58	4.72
70.	Սոցիոլոգիայի տեսության և պատմության	4.39	4.34	4.37	4.39
	ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.43**	**4.39**	**4.41**	**4.40**
71.	Հայոց լեզվի	4.37	4.35	4.36	4.32
72.	Հայոց լեզվի պատմության	4.60	4.30	4.45	4.50
73.	Հայ գրականության	4.65	4.56	4.61	4.54
74.	Հայ նորագույն գրականության	4.66	4.43	4.55	4.47
75.	Մանկավարժության	4.25	4.45	4.35	4.36
76.	Ընդհանուր լեզվաբանության	4.47	4.26	4.37	4.38
77.	Գրականության տեսության և գրաքննադատության	4.53	4.59	4.56	4.63
	ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.49**	**4.33**	**4.41**	**4.25**
78.	Մամուլի պատմության և տեսության	4.48	4.49	4.49	4.24
79.	Ռադիոհեռուստատեսության ժուռնալիստիկայի	4.49	4.19	4.34	4.26
	ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.62**	**4.50**	**4.56**	**4.66**
80.	Ռուս գրականության	4.60	4.23	4.42	4.64
81.	Ռուսաց լեզվաբանության, տիպաբանության և հաղորդ. տեսության	4.67	4.50	4.59	4.60
82.	Ռուսաց լեզվի /հումանիտար ֆակ.-ի համար/	4.63	4.65	4.64	4.71
83.	Ռուսաց լեզվի /բնագիտական ֆակ.-ի համար/	4.58	4.60	4.59	4.65
	ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.63**	**4.60**	**4.62**	**4.61**
84.	Անգլերեն լեզվի թիվ 1	4.51	4.44	4.48	4.58
85.	Անգլերեն լեզվի թիվ 2	4.57	4.53	4.55	4.49
86.	Անգլիական բանասիրության	4.71	4.68	4.70	4.69
87.	Գերմանական բանասիրության	4.67	4.69	4.68	4.63
88.	Ռոմանական բանասիրության	4.75	4.67	4.71	4.68
89.	Արտասահմանյան գրականության	4.61	4.67	4.64	4.65
90.	Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի	4.66	4.49	4.58	4.64
91.	Ֆրանսիական բանասիրության	4.71	4.61	4.66	4.64
92.	Միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի	4.59	4.62	4.61	4.51
	ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.65**	**4.60**	**4.63**	**4.52**
93.	Արաբագիտության	4.56	4.52	4.54	4.68
94.	Իրանագիտության	4.79	4.76	4.78	4.59
95.	Թյուրքագիտության	4.64	4.56	4.60	4.54

	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.57**	**4.52**	**4.55**	**4.52**
96.	Պետության և իրավունքի պատմության ու տեսության	4.49	4.59	4.54	4.52
97.	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի	4.80	4.54	4.67	4.69
98.	Քաղաքացիական դատավարության	4.43	4.33	4.38	4.40
99.	Քաղաքացիական իրավունքի	4.74	4.57	4.66	4.64
100.	Քրեական իրավունքի	4.77	4.67	4.72	4.78
101.	Սահմանադրական իրավունքի	4.34	4.42	4.38	4.28
102.	Եվրոպական և միջազգային իրավունքի	4.69	4.33	4.51	4.52
	ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.53**	**4.52**	**4.53**	**4.54**
103.	Կրոնի տեսության և պատմության	4.64	4.61	4.63	4.52
104.	Աստվածաբանության	4.49	4.39	4.44	4.58
105.	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության	4.44	4.55	4.50	4.52
	ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ	**4.51**	**4.60**	**4.56**	**4.56**
106.	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի	4.51	4.56	4.54	4.55
107.	Քաղաքացիական պաշտպանության	4.51	4.67	4.59	4.58
	ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.10**	**4.32**	**4.21**	**4.23**
108.	Տեղեկատվական համակարգերի	4.10	4.32	4.21	4.23
	ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.60**	**4.87**	**4.74**	**4.72**
109.	Եվրոպագիտության	4.60	4.87	4.74	4.72
	ՄԱՍՍ ՄԵԴԻԱՅԻ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.32**	**4.61**	**4.47**	**-**
110.	Էլեկտրոնային լրատվամիջոցների	4.32	4.61	4.47	-

Հարցման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների եւ կենտրոնների

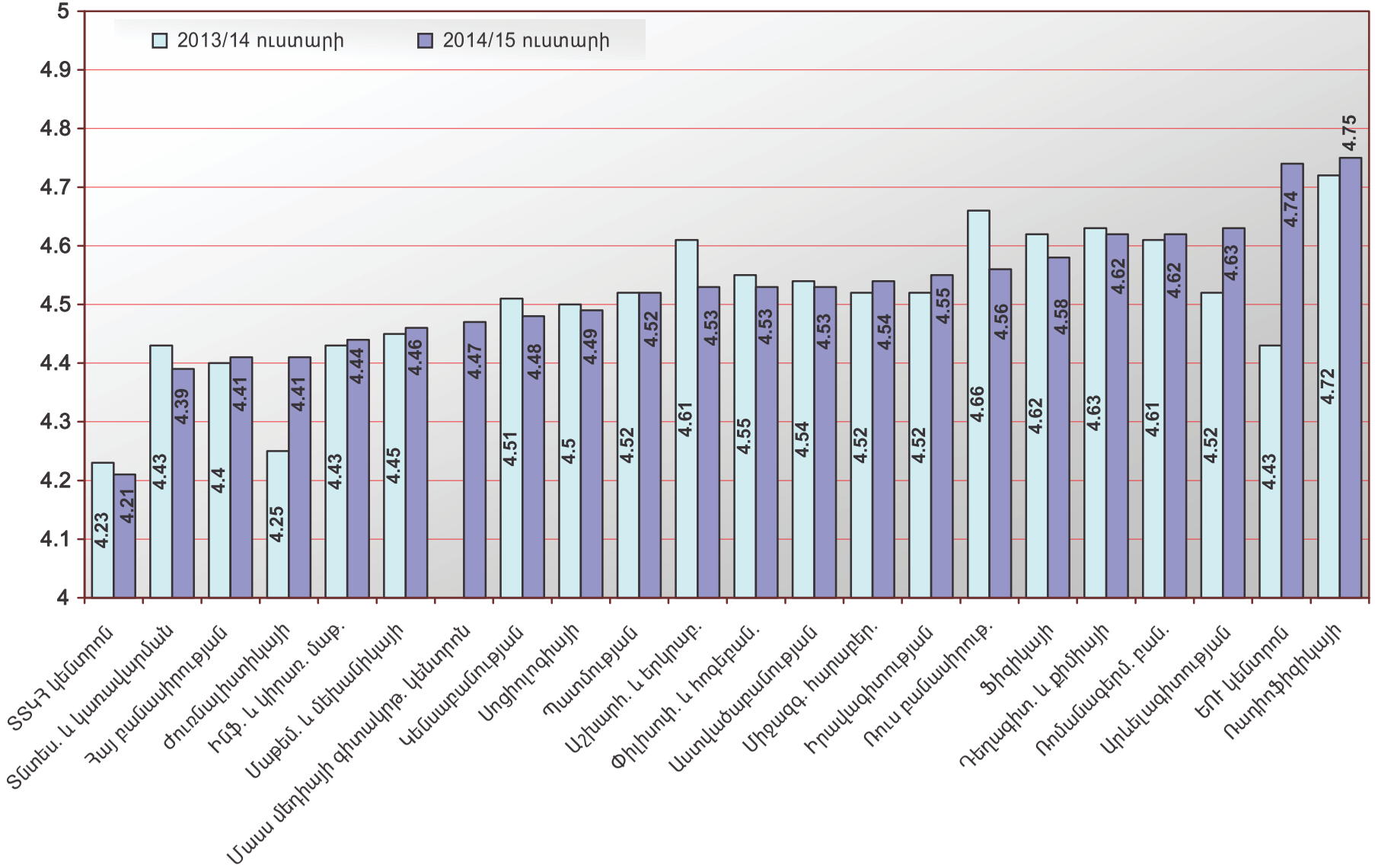

Դեկանի, դեկանի տեղակալների և դեկանատների աշխատակիցների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

Հ/Հ	Ֆակուլտետ	2014/15 ուստարի						2013/14 ուստարի	
		1-ին կիսամյակ		2-րդ կիսամյակ		Ընդամենը			
		Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	4.34	4.44	4.30	4.42	4.32	4.43	4.30	4.32
2.	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	4.17	4.05	4.10	3.97	4.14	4.01	4.21	4.04
3.	Ֆիզիկայի	4.68	4.75	4.62	4.54	4.65	4.65	4.72	4.76
4.	Ռադիոֆիզիկայի	4.73	4.76	4.59	4.63	4.66	4.70	4.85	4.87
5.	Դեղագիտության և քիմիայի	4.17	4.14	4.32	4.30	4.25	4.22	4.25	4.21
6.	Կենսաբանության	4.35	4.42	4.41	4.47	4.38	4.45	4.39	4.39
7.	Աշխարհագրության և երկրաբանության	4.51	4.51	4.37	4.52	4.44	4.52	4.47	4.56
8.	Պատմության	4.38	4.42	4.17	4.24	4.28	4.33	4.29	4.19
9.	Միջազգային հարաբերությունների	4.20	4.38	4.13	4.38	4.17	4.38	4.18	4.30
10.	Տնտեսագիտության և կառավարման	4.17	4.25	4.04	4.24	4.11	4.25	4.15	4.20
11.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	4.46	4.37	4.50	4.44	4.48	4.41	4.50	4.25
12.	Սոցիոլոգիայի	4.24	3.92	3.79	3.61	4.02	3.77	3.88	3.71
13.	Հայ բանասիրության	4.60	4.72	4.56	4.76	4.58	4.74	4.48	4.59
14.	Ժուռնալիստիկայի	4.67	4.36	4.43	4.12	4.55	4.24	4.43	4.29
15.	Ռուս բանասիրության	4.63	4.46	4.71	4.50	4.67	4.48	4.57	4.25
16.	Ռոմանագերմանական բանասիրության	4.30	4.27	4.21	4.26	4.26	4.27	4.04	3.81
17.	Արևելագիտության	4.71	4.51	4.62	4.55	4.67	4.53	4.42	4.41
18.	Իրավագիտության	4.80	4.72	4.80	4.59	4.80	4.66	4.69	4.51
19.	Աստվածաբանության	4.24	4.29	3.95	3.78	4.10	4.04	4.14	4.15

Դեկանի եւ դեկանի տեղակալների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

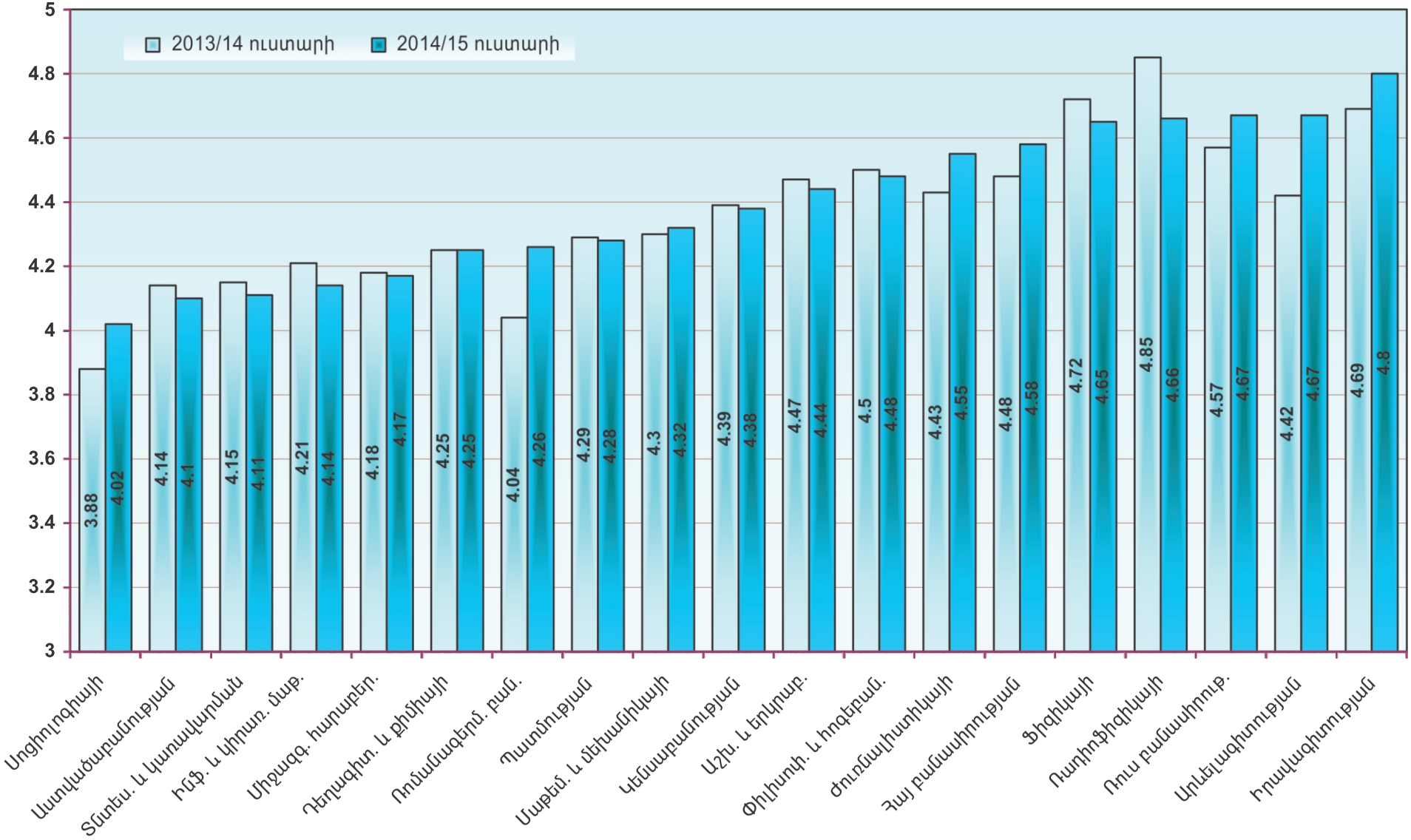

Դեկանատների աշխատակիցների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

(2014-2015 ուստարի)

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանումներ	Դրամաշնորհային ծրագրեր	Արտասահմանյան դրամաշնորհներ	Ընդամենը
Աշխարհագրության և երկրաբանության	1	1	2
Աստվածաբանության	3	-	3
Արևելագիտության	1	-	1
Դեղ. և քիմիայի	7	3	10
Ժուռնալիստիկայի	-	-	-
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	1	-	1
Իրավագիտության	-	-	-
Կենսաբանության	13	15	28
Հայ բանասիրության	-	-	-
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	4	-	4
Միջազգ. հարաբ.	1	-	1
Պատմության	6	1	7
Ռադիոֆիզիկայի	-	2	2
Ռոմանագերմ. բանաս.	1	-	1
Ռուս բանասիրության	-	-	-
Սոցիոլոգիա	2	1	3
Տնտեսագիտության և կառ.	-	-	-
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	5	3	8
Ֆիզիկայի	19	7	26
ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ	-	1	1
Միջազգ. համագործ. վարչ.	-	11	11
Հայագիտական հետ. ինստ.	1	-	1
Ակադեմիկոս Ա. Սիսակյանի անվան հեռ. հետ. միջ. կենտ.	2	1	3
ԵՈՒ կենտրոն	-	1	1
Կոսմ. գիտ. խումբ-կենտրոն	-	-	-
ՏՏ կրթ. և հետ. կենտրոն	-	-	-
Ուժեղ դաշտ. ֆիզ. կենտ.	1	-	1
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտրոն	-	-	-
Որակի ապահ. կենտրոն	-	1	1
«Քվանտ. տեխ. և նոր նյութ.» կենտրոն	-	-	-
Կայուն զարգ. Կենտ.	-	2	2
Գիտակազմ. բաժին	-	1	1
Ընդամենը	**68**	**51**	**119**

Գիտահետազոտական աշխատանքներ (2014-2015 ուստարի)

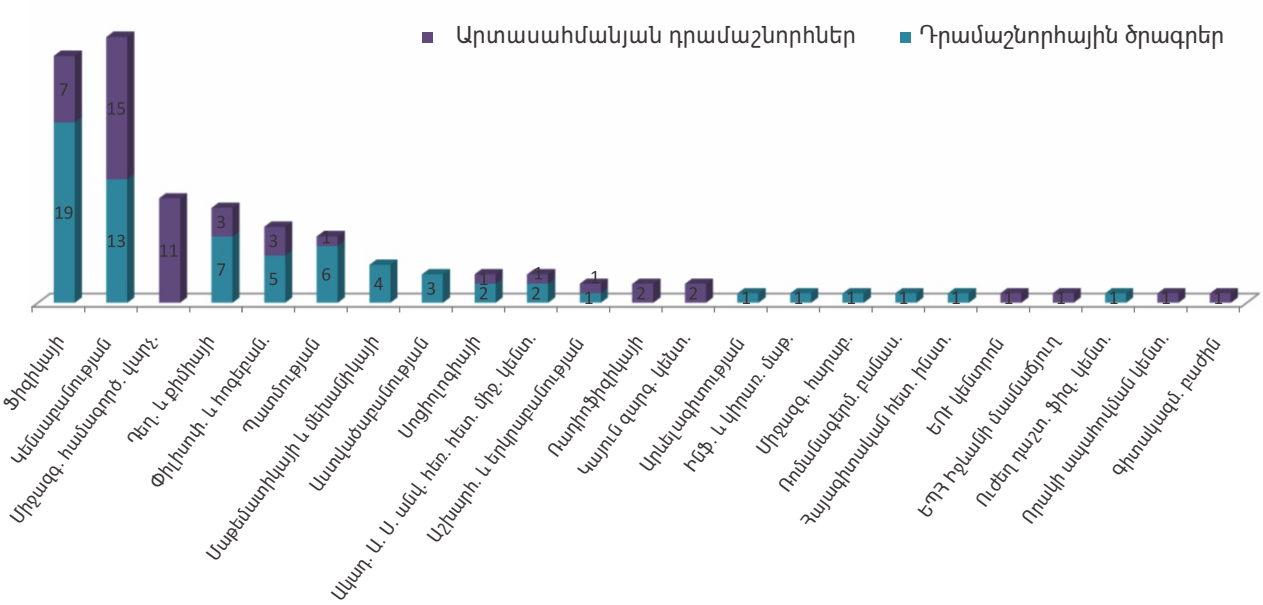

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՎԵՐՋԻՆ 5 ՈՒՍՏԱՐԻՆԵՐԻ

Գիտահետազոտական գործունեությունն ըստ վերջին 5 ուստարիների

Թեմաներ	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Դրամաշնորհային ծրագրեր	201	78	84	78	68
Արտասահմանյան դրամաշնորհներ	35	37	44	57	51
Ընդամենը	**236**	**115**	**128**	**135**	**119**

Գիտահետազոտական գործունեությունն ըստ վերջին 5 ուստարիների

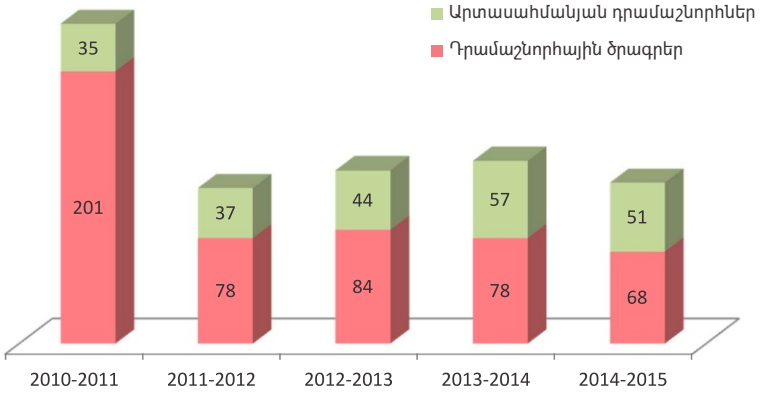

2014-2015 ուստարում գործել են պետական ֆինանսավորմամբ հետևյալ գիտահետազոտական ինստիտուտը, կենտրոնները ու լաբորատորիաները՝

- Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ - Սիմոնյան Ա.
- Էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոն - Իսկոյան Ա.
- Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն - Ղազինյան Ա.
- Եգիպտագիտության հայկական կենտրոն - Թութունջյան դը Վարդավան Ք.
- Կիսահաղորդչային սարքերի և նանոտեխնոլոգիաների կենտրոն - Հարությունյան Վ., Առաքելյան Վ.
- Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոն - Ավետիսյան Հ.
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն - Շուքուրյան Ս.
- Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն - Հովհաննիսյան Դ.
- Ակադեմիկոս Ալեքսեյ Սիսակյանի անվան հեռանկարային հետազոտությունների միջազգային կենտրոն - Պողոսյան Գ.
- Էկոլոգիական անվտանգության կենտրոն - Փիրումյան Գ.
- Կիրառական հոգեբանության կենտրոն - Գևորգյան Դ.
- Մաթեմատիկական հետազոտությունների կենտրոն - Գևորգյան Գ.
- «Քվանտային տեխնոլոգիաներ և նոր նյութեր» կենտրոն - Կրյուչկյան Գ.
- Կոսմոլոգիայի գիտահետազոտական խումբ-կենտրոն - Գուրզադյան Վ.
- Ազոտ-, թթվածին- և ծծումբ պարունակող հետերոցիկլիկ միացությունների քիմիայի ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Վ.
- Հետերոցիկլիկ ամինաթթուների սինթեզի ԳՀ լաբորատորիա - Սաղյան Ա.
- Քիմիական և կենսաբանական համակարգերի ֆիզիկաքիմիական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Մարգարյան Շ.
- Անօրգանական նյութերի սինթեզի, հետազոտության և կիրառության ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Ս.
- Ենթաբջջային կառուցվածքների կենսաֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Վարդևանյան Պ.
- Կառուցվածքային կենսաֆիզիկայի միջֆակուլտետային ԳՀ լաբորատորիա - Գևորգյան Է., Դալյան Ե.
- Սնկերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի ԳՀ լաբորատորիա - Բաղալյան Ս.
- Ազոտ պարունակող միացությունների կենսաքիմիայի ԳՀ լաբորատորիա - Դավթյան Մ.
- Ընդհանուր կենսաբանության ԳՀ լաբորատորիա - Օսիպյան Լ.
- Կիրառական երկրաբանության ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Մ.
- Գերարագ օպտիկայի և ֆոտոնիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Մուրադյան Լ.
- Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Կիրակոսյան Ա.
- Թաղանթի ձևավորման ԳՀ լաբորատորիա - Նազարյան Է.
- Քվանտային երևույթների հետազոտման և մոդելավորման ԳՀ լաբորատորիա - Սեդրակյան Դ.
- Տեսական ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Չուբարյան Է.
- Օպտոէլեկտրոնիկայի և ֆոտոնիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Չիլինգարյան Յ.
- Ենթամիլիմետրային ալիքների ԳՀ լաբորատորիա - Մարտիրոսյան Ռ.
- Մակրոմոլեկուլների ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Ս.
- Գծային և ոչ գծային մոտարկման և դրանց կիրառման ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Մ.
- «Մեխանիկայի տեսական հարցեր և կիրառություններ» ԳՀ լաբորատորիա - Սարգսյան Ս.
- «Անձ և սոցիալական միջավայր» ԳՀ լաբորատորիա - Խաչատրյան Ն.
- Փորձարարական հոգեբանության ԳՀ լաբորատորիա - Ավանեսյան Հ.
- Անձի և մասնագիտական գործունեության հոգեբանության ԳՀ լաբորատորիա - Աղուզումցյան Ռ.
- Կիրառական սոցիոլոգիական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Լ.
- Որակի ապահովման կենտրոնի «Համալսարանական կրթության ինստիտուցիոնալ հետազոտությունների լաբորատորիա» - Գրիգորյան Ա.
- Ռազմավարական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Աղաբաբյան Ա.
- Անգլալեզու հակահայկական քարոզչական դիսկուրսի հետազոտությունների լաբորատորիա - Գասպարյան Ս.
- «Տարօրինակ քվարկները սպիտակ թզուկներում և նեյտրոնային աստղերում» ԳՀ լաբորատորիա - Վարդանյան Յու.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (2014-2015)

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանումներ	Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	1	3	-	3	84	34
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	-	-	-	3	32	17
Ֆիզիկայի	1	1	2	1	112	24
Ռադիոֆիզիկայի	-	-	-	2	51	14
Դեղագիտության և քիմիայի	-	-	-	-	53	59
Կենսաբանության	3	1	2	17	148	94
Աշխարհ. և երկրաբանության	-	2	2	3	80	2
Տնտեսագիտության և կառավարման	-	8	1	3	51	17
Պատմության	8	17	2	6	108	6
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	-	4	1	8	125	3
Սոցիոլոգիայի	-	1	1	2	55	2
Միջազգային հարաբ.	-	3	2	6	67	18
Հայ բանասիրության	3	7	2	6	104	20
Ժուռնալիստիկայի	-	2	-	-	19	1
Ռուս բանասիրության	3	1	1	1	47	3
Ռոմանագերմ. բանաս.	5	6	16	9	107	8
Արևելագիտության	2	3	-	5	25	12
Իրավագիտության	5	2	5	5	99	2
Ասիածանաբանության	-	6	-	-	29	1
Ֆիզ. դաստիարակութ. ամբիոն	-	-	1	-	1	-
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	-	1
Իջևանի մասնաճյուղ	2	6	1	12	101	-
Հայագիտական հետ. ինստ.	-	13	1	-	81	7
ՏՏԿՀ կենտ.	-	-	-	-	13	-
Միջազգային կրթ. կենտ.	-	-	-	1	20	1
Ուժեղ դաշտ. ֆիզ. կենտ.	-	-	-	-	12	3
Կիրառական հոգեբանության կենտ.	-	-	-	-	6	-
Կիրառական կենսաբ. գերազ. կենտ.	-	-	-	1	3	3
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտ.	-	2	-	-	12	2
Ա.Ա.Ս. անվան հետ. հետ. միջ. կենտ.	-	-	-	-	5	1
Կոմ. գիտ. խումբ-կենտրոն	-	-	-	-	5	-
Որակի ապահովման կենտ.	-	3	-	2	5	1
Գենդ. հետ. և առաջ. կենտ.	-	-	-	-	2	3
«Քվանտ. տեխ. և նոր նյութեր» կենտ.	-	-	-	-	10	-
Ուսանողական գիտ. ընկերություն	-	2	-	1	341	-
Ռազմ. հետ. ԳՀ լաբորատորիա	-	2	-	-	2	-
Ընդամենը	**33**	**95**	**40**	**97**	**2015**	**359**

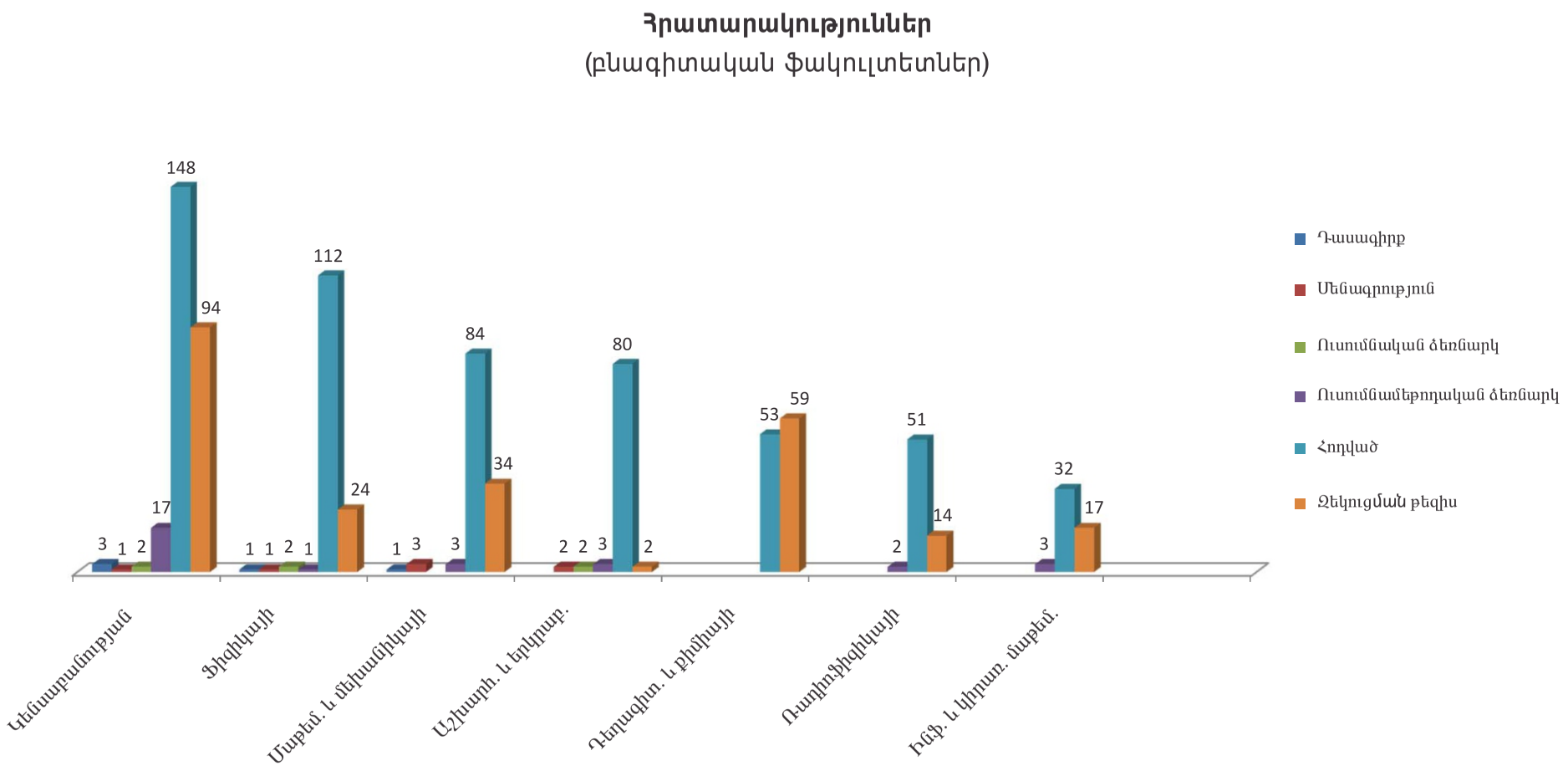
Հրատարակություններ
(բնագիտական ֆակուլտետներ)
Դասագիրք
Մենագրություն
Ուսումնական ձեռնարկ
Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ
Հոդված
Ձեկուցման թեզիս
Կենսաբանության
Ֆիզիկայի
Մաթեմ. և մեխանիկայի
Աշխարհ. և երկրաբ.
Դեղագիտ. և քիմիայի
Ռադիոֆիզիկայի
Իրնք. և կիրառ. մաթեմ.
3 1 2 17 148 94
1 1 2 1 112 24
1 3 3 84 34
2 2 3 80 2
53 59
2 51 14
3 32 17

Հրատարակություններ

(հումանիտար ֆակուլտետներ)

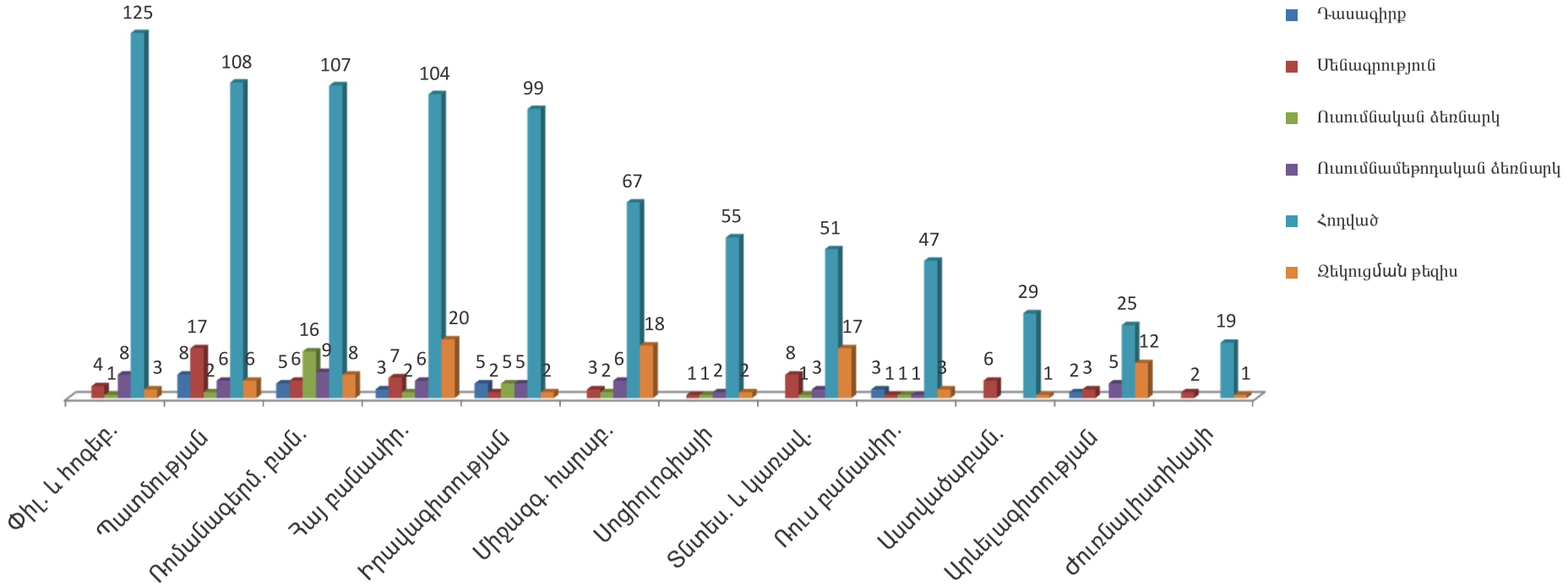

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ *(ըստ վերջին 5 ուստարիների)*

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանում	Դասագիրք					Մենագրություն					Ուսումնական ձեռնարկ					Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ					Հոդված					Զեկուցումների թեզիս				
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Մաթեմ. և մեխանիկ.	2	-	4	1	1	2	-	-	-	3	4	4	1	4	-	4	-	2	2	3	83	56	91	70	84	7	38	26	32	34
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	3	29	40	16	32	32	10	20	10	10	17
Ֆիզիկայի	6	2	1	1	1	1	2	-	-	1	4	1	1	2	2	5	1	1	-	1	138	121	163	151	112	35	53	38	50	24
Ռադիոֆիզիկայի	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	2	84	32	57	39	51	24	17	16	16	14
Դեղագիտ. և քիմիայի	2	3	-	1	-	3	-	-	-	-	3	-	1	1	-	10	3	3	5	-	121	66	76	78	53	55	37	55	64	59
Կենսաբանության	4	-	-	3	3	-	2	-	3	1	5	4	5	3	2	2	5	10	11	17	127	111	163	161	148	89	82	112	56	94
Աշխարհ. և երկրաբ.	4	-	-	1	-	3	3	2	2	2	4	3	3	2	2	3	2	-	3	3	104	76	68	83	80	5	12	12	20	2
Տնտեսագիտ. և կառ	5	-	-	-	-	10	3	4	1	8	5	3	-	2	1	5	5	6	14	3	58	90	80	92	51	3	-	7	4	17
Պատմության	3	2	1	7	8	11	8	9	18	17	1	-	-	1	2	1	12	14	10	6	138	97	136	166	108	18	15	19	19	6
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	-	1	1	-	-	1	5	3	4	4	-	-	3	2	1	10	7	7	7	8	107	93	74	94	125	21	14	7	10	3
Սոցիոլոգիայի	-	-	-	-	-	5	3	-	2	1	3	-	7	5	1	4	-	-	2	2	40	35	31	40	55	1	3	6	8	2
Միջազգային հարաբ.	-	3	2	1	-	5	6	4	5	3	6	2	1	-	2	5	7	4	7	6	31	35	39	58	67	12	4	8	7	18
Հայ բանասիրության	4	4	2	1	3	10	10	11	6	7	1	3	4	3	2	7	1	4	3	6	111	75	98	119	104	2	7	5	12	20
Ժուռնալիստիկայի	-	-	-	-	-	1	2	1	9	2	-	-	-	-	-	2	-	2	6	-	18	31	18	13	19	-	1	-	-	1
Ռուս բանասիրության	3	4	1	-	3	2	1	3	-	1	2	3	4	2	1	1	3	-	-	1	59	81	50	52	47	3	2	1	2	3
Ռոմանագերմ. բանաս.	5	18	10	12	5	2	11	6	6	6	22	16	12	12	16	6	7	12	5	9	148	138	160	183	107	35	69	15	49	8
Արևելագիտության	2	1	1	-	2	5	1	2	2	3	1	-	-	2	-	2	3	2	2	5	69	41	68	66	25	2	-	18	16	12
Իրավագիտության	2	4	2	3	5	13	5	11	17	2	4	10	6	5	5	8	5	2	9	5	64	86	83	94	99	-	2	5	7	2
Աստվածաբանության	-	-	-	-	-	-	1	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	50	27	34	38	29	-	-	-	-	1
Ֆիզ. դաստ. ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	2	-	-	6	-	-	3	1	-	3	-	-	-
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Իջևանի մասնաճյուղ	3	1	-	-	2	-	4	3	2	6	7	3	1	2	1	5	8	7	4	12	112	82	91	78	101	3	4	7	10	-
Հայագիտական կենտ.	2	-	1	1	-	17	11	10	5	13	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	53	36	42	66	81	13	6	6	16	7
ՏՏԿՀ կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	17	6	4	5	13	-	1	-	-	-
Ուժ. դաշտ. ֆիզ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	15	8	13	12	13	15	10	9	3
Միջազգ. կրթ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	12	18	8	3	20	28	8	-	6	1
Կիրառ. հոգ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	6	-	-	-	-	-
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	8	8	9	12	8	-	-	6	2
Ա.Ա.Մ. անվան հետ. հետ. միջ. կենտ.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	5	4	4	5	1	1	1	-	1
Կոսմ. գիտ. խումբ-կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	9	7	5	-	-	-	-	-
Կիր. կենս. գերազ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Պատմության թանգ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հեռուտ. լր. կրթ. վարչ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		-
Որակի ապահ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	7	5	-	-	-	-	1
Գենդ. հետ. և առաջ. կ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	3
«Քվանտ. տ. և նոր ն.» կ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-
ՈՒԳԸ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	113	341	-	-	-	55	-
Ռազմ. հետ. ԳՀ լաբ.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**42**	**43**	**27**	**33**	**33**	**94**	**80**	**72**	**86**	**95**	**73**	**52**	**50**	**49**	**40**	**84**	**79**	**90**	**92**	**97**	**1817**	**1546**	**1699**	**1953**	**2015**	**393**	**432**	**400**	**485**	**359**

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ՇՆՈՐՀՈՂ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Տեղեկություններ մասնագիտական խորհուրդների վերաբերյալ

Գործում են 12 մասնագիտական խորհուրդներ

N	Մասնագիտական խորհրդի շիֆրը	Մասնագիտության շիֆրն ու անվանումը	Գիտության բնագավառը	Նախագահ, նախագահի տեղակալ, գիտքարտուղար
1.	001	ԺԲ.00.01 - Պետության և իրավունքի տեսություն և պատմություն, պետական և իրավական ուսմունքների պատմություն ԺԲ.00.02 - Հանրային իրավունք - սահմանադրական, վարչական, ֆինանսական, մունիցիպալ, բնապահպանական, եվրոպական իրավունք, պետական կառավարում ԺԲ.00.03 - Մասնավոր իրավունք - քաղաքացիական, առևտրային (կոմերցիոն), միջազգային, մասնավոր, ընտանեկան, աշխատանքային, սոցիալական ապահովության իրավունք ԺԲ.00.04 - Դատական իրավունք - դատարանակազմություն, քաղաքացիական դատավարություն, քրեական դատավարություն, կրիմինալիստիկա, դատական փորձաքննություն, փաստաբանություն, օպերատիվ-հետախուզական գործունեության տեսություն ԺԲ. 00.05 - Քրեական իրավունք և կրիմինալոգիա, քրեակատարողական իրավունք	իրավաբանա-կան	Գ. Ս. Ղազինյան Ն. Ա. Այվազյան Ա. Ա. Մանասյան
2.	005	ԻԴ.01.01 - Ընդհանուր երկրաբանություն ԻԴ.01.08 - Երկրաֆիզիկա, օգտակար հանածոների որոնման մեթոդներ ԻԴ.03.01 - Ֆիզիկական աշխարհագրություն ԻԴ.03.02 - Տնտեսական, սոցիալական և քաղաքական աշխարհագրություն ԻԴ.04.01 - Երկրաբնապահպանություն	երկրաբա-նական, ֆիզիկամաթե-մատիկական, տեխնիկական աշխարհագրա-կան, երկրաբանական տեխնիկական աշխարհագրա-կան երկրաբա-նական, տեխնիկական, աշխարհա-գրական	Ռ. Ս. Մինասյան Գ. Պ. Փիրումյան Մ. Ա. Գրիգորյան

3.	009	Ժ.02.07 - Գերմանական լեզուներ /անգլերեն, գերմաներեն/ Ժ.02.08 - Ռոմանական լեզուներ /ֆրանսերեն/	բանասիրական	Ս. Ք. Գասպարյան Ա. Կ. Բարլեզիզյան Ե. Լ. Երզնկյան
4.	012	Ժ.01.01 - Հայ դասական գրականություն Ժ.01.02 - Նորագույն շրջանի հայ գրականություն Ժ.01.03 – Ռուս գրականություն Ժ.01.04 - Գրականության տեսություն Ժ.01.06 – Ժուռնալիստիկա	բանասիրական	Ժ. Ա. Քալանթարյան Ս. Պ. Մուրադյան Ա. Ա. Մակարյան
5.	013	Թ.00.01 - Տեսական փիլիսոփայություն, տրամաբանություն, գիտության փիլիսոփայություն Թ.00.02 - Փիլիսոփայության պատմություն Թ.00.04 - Սոցիալական փիլիսոփայություն, բարոյագիտություն ԻԲ.00.01 - Սոցիոլոգիայի պատմություն, տեսություններ, մեթոդաբանություն ԻԲ.00.03 - Միջին մակարդակի տեսություններ, սոցիալական կառույցներ, սոցիալական ինստիտուտներ և գործընթացներ	փիլիսոփայական փիլիսոփա-յական, սոցիոլոգիական, քաղաքական սոցիոլոգիական, փիլիսոփայական սոցիոլոգիական, տնտեսագի-տական	Հ. Ղ. Միրզոյան Է. Ա. Հարությունյան Գ. Ա. Սողոմոնյան Հ. Ղ. Միրզոյան Է. Ա. Հարությունյան Ս. Ա. Զաքարյան
6.	015	Ը.00.01 - Տեսական տնտեսագիտություն, տնտեսագիտական մտքի պատմություն, տնտեսության պետական կարգավորում Ը.00.02 - Տնտեսության, նրա ոլորտների տնտեսագիտություն և կառավարում Ը.00.06 - Համաշխարհային տնտեսագիտություն Ը.00.08 - Տնտեսագիտամաթեմատիկական մեթոդներ և մոդելավորում	տնտեսագի-տական տնտեսագիտա-կան, ֆիզիկա-մաթեմատի-կական	Գ. Ա. Ղարիբյան Հ. Լ. Սարգսյան Ա. Հ. Առաքելյան
7.	044	Ա.01.07 - Հաշվողական մաթեմատիկա Ա.01.09 - Մաթեմատիկական կիբեռնետիկա և մաթեմատիկական տրամաբանություն	ֆիզիկամաթե-մատիկական	Ա. Ա. Ալեքսանյան Յու. Ռ. Հակոբյան Վ. Ժ. Դումանյան
8.	049	Ա.04.02 - Տեսական ֆիզիկա Ա.04.03 - Ռադիոֆիզիկա Ա.04.05 - Օպտիկա Ա.04.21 - Լազերային ֆիզիկա Ա.04.06 - Ակուստիկա Ա.04.07 - Կոնդենսացված վիճակի ֆիզիկա Ա.04.08 - Պլազմայի ֆիզիկա Ա.04.10 - Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա	ֆիզիկամաթե-մատիկական ֆիզիկամաթե-մատիկական, տեխնիկական ֆիզիկամաթե-մատիկական ֆիզիկամաթե-մատիկական ֆիզիկամաթե-մատիկական, տեխնիկական	Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Է. Վ. Չուբարյան Վ. Պ. Քալանթարյան Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Ա. Վ. Պապոյան Վ. Պ. Քալանթարյան Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Է. Մ. Ղազարյան Ա. Ռ. Մկրտչյան Վ. Պ. Քալանթարյան

9.	050	Ա.01.01 - Մաթեմատիկական անալիզ Ա.01.02 - Դիֆերենցիալ հավասարումներ, մաթեմատիկական ֆիզիկա Ա.01.05 - Հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն Ա.01.06 - Հանրահաշիվ և թվերի տեսություն	ֆիզիկամաթեմատիկական	Գ. Գ. Գևորգյան Ա. Ա. Սահակյան Տ. Ն. Հարությունյան
10.	051	Գ.00.01 - Ռադիոկենսաբանություն Գ.00.02 - Կենսաֆիզիկա	կենսաբանական, ֆիզիկամաթեմատիկական, բժշկական	Է. Ս. Գևորգյան Պ. Հ. Վարդևանյան Մ. Ա. Փարսադանյան
		Գ.00.04 - Կենսաքիմիա	կենսաբանական, քիմիական, տեխնիկական, գյուղատնտեսական, բժշկական, անասնաբուժական	
		Գ.00.15 - Գենետիկա	կենսաբանական, գյուղատնտեսական, բժշկական	
		Գ.00.16 - Կենսաինֆորմատիկա	կենսաբանական, ֆիզիկամաթեմատիկական	
11.	065	ԺԳ.00.01 - Մանկավարժության տեսություն և պատմություն	մանկավարժական	Ն. Կ. Հարությունյան Ա. Վ. Աբրահամյան Ա. Փ. Ղազարյան
		ԺԳ.00.02 - Դասավանդման և դաստիարակության մեթոդիկա /ըստ բնագավառների/		Ն. Կ. Հարությունյան Ս. Ք. Գասպարյան Ա. Փ. Ղազարյան
12.	068	ԻԵ.00.01 - Կրոնի տեսություն և պատմություն /կրոնագիտություն/	աստվածաբանական, պատմական	Լ. Ա. Սարգսյան Ռ. Հ. Վարդանյան Ա. Յու. Բալյան

Տեղեկություններ մասնագիտական խորհուրդների աշխատանքի մասին

2014-2015 ուստարում ԵՊՀ մասնագիտական խորհուրդներում պաշտպանվել են 164 ատենախոսություններ, որոնցից 12 -ը՝ դոկտորական, 152-ը՝ թեկնածուական:

N	Գիտության բնագավառը	Մասնագի-տական խորհրդի շիֆրը	մասնագիտական խորհրդի նախագահ	Ատենախոսությունների քանակը		
				դոկտորա-կան	թեկնածուա-կան	ընդամենը
1.	Իրավագիտություն	001	Գ. Ս. Ղազինյան	1	18	**19**
2.	Աշխարհագրություն Երկրաբանություն	005	Ռ. Ս. Մինասյան	1	14	**15**
3.	Բանասիրություն /օտար լեզուներ/	009	Ս. Ք. Գասպարյան	-	22	**22**
4.	Բանասիրություն /գրականություն/	012	Ժ. Ա. Քալանթարյան	1	9	**10**
5.	Փիլիսոփայություն Սոցիոլոգիա	013	Հ. Ղ. Միրզոյան	1	5	**6**
6.	Տնտեսագիտություն	015	Գ. Ա. Ղարիբյան	1	28	**29**
7.	Ֆիզիկամաթեմատի-կական	044	Ա. Ա. Ալեքսանյան	-	1	**1**
8.	Ֆիզիկամաթեմատի-կական և տեխնիկական	049	Ռ. Մ. Մարտիրոսյան	4	19	**23**
9.	Ֆիզիկամաթեմատի-կական	050	Գ. Գ. Գևորգյան	-	10	**10**
10.	Կենսաբանություն	051	Մ. Ա. Դավթյան	3	10	**13**
11.	Մանկավարժություն	065	Ն. Կ. Հարությունյան	-	15	**15**
12.	Աստվածաբանություն	068	Լ. Ա. Սարգսյան	-	1	**1**
Ընդամենը				***12***	***152***	***164***

N	Գիտության բնագավառը	Ատենախոսությունների քանակն ըստ վերջին 5 ուստարիների															Ընդամենը
		2010/11			2011/12			2012/13			2013/14			2014/15			
		դոկտ.	թեկն.	ընդ.	դոկտ.	թեկն.	ընդ.	դոկտ.	թեկն.	ընդ.	դոկտ.	թեկն.	ընդ.	դոկտ.	թեկն.	ընդ.	
1.	Իրավագիտություն	1	15	16	2	17	19	1	27	28	2	18	20	1	18	19	102
2.	Աշխարհագրություն	1	3	4	-	4	4	1	6	7	-	4	4	1	6	7	26
	Երկրաբանություն	-	1	1	-	2	2	1	8	9	1	6	7		8	8	27
3.	Գերմանական լեզուներ	1	9	10	1	7	8	-	23	23	-	18	18	-	22	22	81
4.	Գրականագիտություն	-	6	6	1	5	6	1	6	7	-	3	3	1	6	7	29
	Ժուռնալիստիկա	-	4	4	-	8	8	-	5	5	-	2	2	-	3	3	22
5.	Փիլիսոփայություն	2	7	9	-	11	11	-	2	2	-	1	1	1	4	5	28
	Սոցիոլոգիա	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	2	2	-	1	1	7
6.	Տնտեսագիտություն	-	32	32	1	32	33	2	38	40	2	34	36	1	28	29	170
7.	Ռադիոֆիզիկա	-	5	5	3	14	17	1	11	12	1	4	5	2	7	9	48
	Պինդ մարմնի և կիսահաղորդիչների ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	2	4	6	2	4	6	1	10	11	23
	Տեսական ֆիզիկա	2	12	14	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	2	3	23
8.	Մաթեմատիկա	2	9	11	1	9	10	1	7	8	-	6	6	-	10	10	45
9.	Կիրառական մաթեմատիկա և ինֆորմատիկա	-	6	6	-	9	9	-	2	2	-	4	4	-	1	1	22
10.	Կենսաբանություն	1	7	8	-	10	10	1	10	11	-	17	17	3	10	13	59
11.	Մանկավարժություն	-	-	-	2	1	3	1	6	7	2	8	10	-	15	15	35
12.	Հոգեբանություն	-	-	-	-	-	-	-	9	9	-	-	-	-	-	-	9
13.	Աստվածաբանություն	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	7	7	-	1	1	9
Ընդամենը		10	116	126	12	130	142	13	170	183	11	139	150	12	152	164	765

Ատենախոսությունների քանակն ըստ վերջին 5 ուստարիների

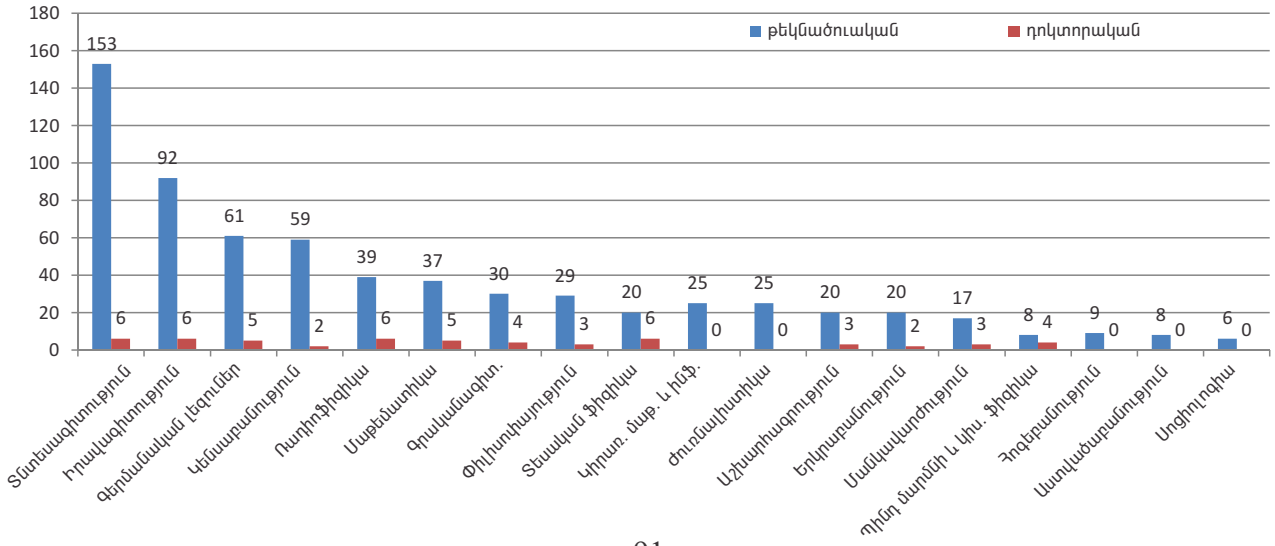

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտաուսումնական փոխանակություն

Մասնագետների, ասպիրանտների և ուսանողների արտասահմանյան գործուղումներ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ	Ընդամենը
1.	ԱՄՆ	16	1	2	18
2.	ԱՄԷ	4	-	-	4
3.	Ավստրիա	-	-	2	2
4.	Բելգիա	3	-	1	4
5.	Բելառուս	1	-	4	5
6.	Բուլղարիա	6	-	4	10
7.	Բրազիլիա	1	-	-	1
8.	Գերմանիա	19	1	12	32
9.	Դանիա	1	-	-	1
10.	Էստոնիա	-	-	1	1
11.	Թայլանդ	1	-	-	1
12.	Թուրքիա	8	-	5	13
13.	Իսպանիա	6	-	5	11
14.	Իտալիա	16	-	3	19
15.	Իրան	1	-	3	4
16.	Իռլանդիա	3	-	-	3
17.	Լիտվա	-	-	1	1
18.	Լեհաստան	4	-	3	7
19.	Լիբանան	3	-	-	3
20.	Կանադա	1	-	-	1
21.	Հունաստան	3	-	-	3
22.	Հունգարիա	3	-	1	4
23.	Ղազախստան	1	-	1	2
24.	Մեծ Բրիտանիա	2	-	4	5
25.	Մոլդովա	1	-	-	1
26.	Նիդեռլանդներ	2	-	2	4
27.	Նորվեգիա	2	1	2	5
28.	Շվեյցարիա	8	-	-	8
29.	Շվեդիա	1	-	1	2
30.	Չեխիա	3	1	1	5
31.	Չեռնոգորիա	-	-	1	1
32.	Չինաստան	1	-	-	1
33.	Պորտուգալիա	5	-	1	6
34.	Ռումինիա	7	-	5	12
35.	Ռուսաստան	45	2	22	68
36.	Սլովակիա	2	-	-	2

37.	Սերբիա	-	1	-	1
38.	Սլովենիա	-	-	1	1
39.	Վրաստան	31	1	25	57
40.	Ուկրաինա	4	-	1	5
41.	Քուվեյթ	-	-	3	3
42.	Ֆինլանդիա	1	-	1	2
43.	Ֆրանսիա	11	-	9	20
	Ընդամենը	**227**	**8**	**127**	**362**

Մասնագետների, ասպիրանտների և ուսանողների արտասահմանյան գործուղումներն ըստ ֆակուլտետների

Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ՝ 13 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բուլղարիա	1	-	3
2.	Լեհաստան	1	-	-
3.	ՌԴ	2	1	-
4.	Վրաստան	2	-	2
5.	Ֆրանսիա	-	-	1
	Ընդամենը	**6**	**1**	**6**

Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ՝ 10 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բուլղարիա	1	-	1
2.	Ռուսաստան	-	-	1
3.	Վրաստան	1	-	5
4.	Ֆրանսիա	1	-	-
	Ընդամենը	**3**	**-**	**7**

Ֆիզիկայի ֆակուլտետ՝ 32 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	3	-	1
2.	Բելգիա	1	-	-
3.	Բրազիլիա	1	-	-
4.	Գերմանիա	1	-	1
5.	Իտալիա	3	-	1
6.	Իսպանիա	5	-	-
7.	Լեհաստան	1	-	-
8.	Ռուսաստան	5	-	3

9.	Վրաստան	1	-	2
10.	Ուկրաինա	1	-	-
11.	Ֆրանսիա	-	-	2
	Ընդամենը	**22**	**-**	**10**

Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ՝ 11 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄԷ	4	-	-
2.	Բուլղարիա	1	-	-
3.	Գերմանիա	3	-	-
4.	Չեխիա	2	-	-
5.	Ռուսաստան	1	-	-
	Ընդամենը	**11**	**-**	**-**

Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ՝ 7 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Գերմանիա	-	1	2
2.	Հունաստան	1	-	-
3.	Ռուսաստան	1	-	-
4.	Ֆրանսիա	2	-	-
	Ընդամենը	**4**	**1**	**2**

Կենսաբանության ֆակուլտետ՝ 30 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	-
2.	Գերմանիա	3	-	-
3.	Թայլանդ	1	-	-
4.	Իռլանդիա	3	-	-
5.	Իտալիա	2	-	-
6.	Լեհաստան	-	-	1
7.	Կանադա	1	-	-
8.	Մեծ Բրիտանիա	1	-	-
9.	Նիդեռլանդներ	2	-	-
10.	Նորվեգիա	2	-	2
11.	Չինաստան	1	-	-
12.	Պորտուգալիա	4	-	-
13.	Ռուսաստան	2	-	-
14.	Վրաստան	2	-	-
15.	Ֆրանսիա	1	-	-
	Ընդամենը	**27**	**-**	**3**

Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ՝ 11 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	1	-	-
3.	Թուրքիա	1	-	1
4.	Իտալիա	2	-	-
5.	Չեխիա	-	1	-
6.	Ռուսաստան	2	1	-
7.	Ֆինլանդիա	-	-	1
	Ընդամենը	**7**	**2**	**2**

Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ՝ 12 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	-	-	3
3.	Նորվեգիա	-	-	1
4.	Ռումինիա	1	-	1
5.	Շվեյցարիա	1	-	-
6.	Վրաստան	3	1	-
	Ընդամենը	**6**	**1**	**5**

Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ՝ 14 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բուլղարիա	2	-	-
2.	Գերմանիա	-	-	1
3.	Իսպանիա	-	-	1
4.	Ռուսաստան	-	-	4
5.	Ռումինիա	2	-	-
6.	Վրաստան	3	-	-
7.	Ուկրաինա	1	-	-
	Ընդամենը	**8**	**-**	**6**

Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ՝ 13 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	2	-	1
3.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	1
4.	Նիդեռլանդներ	-	-	1
5.	Ռուսաստան	3	-	2
6.	Վրաստան	2	-	-
	Ընդամենը	**8**	**-**	**5**

Իրավագիտության ֆակուլտետ՝ 19 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	3	-	-
2.	Բելառուս	1	-	4
3.	Գերմանիա	3	-	-
4.	Շվեյցարիա	4	-	-
5.	Ռուսաստան	1	-	1
6.	Վրաստան	1	-	-
7.	Ֆրանսիա	-	-	1
	Ընդամենը	**13**	**-**	**6**

Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ՝ 4 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Գերմանիա	2	-	-
2.	Հունգարիա	1	-	-
3.	Լեհաստան	1	-	-
	Ընդամենը	**4**	-	-

Պատմության ֆակուլտետ՝ 29 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	-	1	-
2.	Ավստրիա	-	-	1
3.	Բելգիա	1	-	-
4.	Գերմանիա	3	-	1
5.	Լեհաստան	1	-	-
6.	Նորվեգիա	-	1	-
7.	Շվեյցարիա	1	-	-
8.	Ռուսաստան	8	-	-

9.	Ռումինիա	2	-	-
10.	Սերբիա	-	1	-
11.	Սլովենիա	-	-	1
12.	Վրաստան	5	-	-
13.	Ֆրանսիա	1	-	1
	Ընդամենը	**22**	**3**	**4**

Հայ բանասիրության ֆակուլտետ՝ 5 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	-
2.	Լիբանան	2	-	-
3.	Ռուսաստան	1	-	-
	Ընդամենը	**5**	**-**	**-**

Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ՝ 9 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Ռուսաստան	7	-	1
	Ընդամենը	**8**	-	**1**

Աստվածաբանության ֆակուլտետ՝ 9 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Իրան	1	-	-
2.	Իտալիա	5	-	-
3.	Հունգարիա	2	-	-
4.	Շվեյցարիա	1	-	-
	Ընդամենը	**9**	-	-

Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ՝ 67 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Ավստրիա		-	1
2.	ԱՄՆ	-	-	1
3.	Բելգիա	-	-	1
4.	Գերմանիա	1	-	3
5.	Էստոնիա	-	-	1
6.	Թուրքիա	-	-	3
7.	Իսպանիա	-	-	2
8.	Իտալիա	-	-	1
9.	Իրան	-	-	3
10.	Լեհաստան	-	-	2
11.	Լիբանան	1	-	-

12.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	2
13.	Շվեդիա	-	-	1
14.	Չեռնոգորիա	-	-	1
15.	Չեխիա	-	-	1
16.	Պորտուգալիա	1	-	1
17.	Ռուսաստան	5	-	8
18.	Ռումինիա	1	-	-
19.	Սլովակիա	2	-	-
20.	Վրաստան	5	-	13
21.	Ուկրաինա	2	-	1
22.	Ֆինլանդիա	1	-	-
23.	Ֆրանսիա	-	-	2
	Ընդամենը	**19**	**-**	**48**

Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ՝ 36 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	-
2.	Բելգիա	1	-	-
3.	Իսպանիա	1	-	2
4.	Իտալիա	4	-	1
5.	Լիտվա	-	-	1
6.	Հունգարիա	-	-	1
7.	Հունաստան	1	-	-
8.	Ղազախստան	-	-	1
9.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	1
10.	Նիդեռլանդներ	-	-	1
11.	Ռումինիա	1	-	4
12.	Ռուսաստան	1	-	-
13.	Վրաստան	2	-	3
14.	Ֆրանսիա	6	-	2
	Ընդամենը	**19**	**-**	**17**

Արևելագիտության ֆակուլտետ՝ 31 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բուլղարիա	1	-	-
2.	Դանիա	1	-	-
3.	Էստոնիա	1	-	-
4.	Թուրքիա	7	-	1
5.	Հունաստան	1	-	-
6.	Մեծ Բրիտանիա	1	-	-
7.	Մոլդովա	1	-	-
8.	Շվեդիա	1	-	-

9.	Շվեյցարիա	1	-	-
10.	Չեխիա	1	-	-
11.	Ռուսաստան	6	-	1
12.	Վրաստան	4	-	
13.	Քուվեյթ	-	-	3
	Ընդամենը	**26**	**-**	**5**

2014-2015 ուսումնական տարում իրականացվել է ընդամենը 536 անձ/գործուղում. գործուղվել են 227 մասնագետ, 135 ուսանող և ասպիրանտ: Համալսարանի վարչական կազմից իրականացվել է 174 անձ/գործուղում:

Արտասահմանյան համալսարանների և հաստատությունների հետ կնքված պայմանագրեր (2014-2015 ուստարի)			
N	**Հաստատության անվանումը**	**Երկիրը**	**Տարեթիվը**
1.	Միջազգային նորարական համալսարան	ՌԴ	2014
2.	Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդարան	Լիբանան	2014
3.	«Ազգային գյուղատնտեսության ռուսական ակադեմիայի և ՌԴ նախագահին կից պետական ծառայության» մասնաճյուղի կառավարման Հարավային ռուսական ինստիտուտ	ՌԴ	2014
4.	Բաբեշ-Բոյայի համալսարան	Ռումինիա	2014
5.	Ռեզեգնե համալսարան	Լատվիա	2014
6.	Վլադիմիրի պետական համալսարան	ՌԴ	2014
7.	Հումբոլդտի համալսարան	Գերմանիա	2014
8.	Կառլովի համալսարան	Չեխիա	2015
9.	Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց ազգային հետազոտական համալսարան	ՌԴ	2015
10.	Ուրալի պետական տնտեսագիտական համալսարան	ՌԴ	2015
11.	Լվովի առևտրի ակադեմիա	Ուկրաինա	2015
12.	Ս.Ա. Եսենինի անվան Ռյազանի պետական համալսարան	ՌԴ	2015
13.	Դոնեցկի ազգային համալսարան	Ուկրաինա	2015
14.	Թեհրանի համալսարան	Իրան	2015
15.	Սանկտ Պետերբուրգի պետական տնտեսագիտական համալսարան	ՌԴ	2015
16.	Հ.Ի. Իբրահիմովի անվան Ռուսական գիտությունների ակադեմիայի համակարգային գիտահետազոտական ինստիտուտ	ՌԴ	2015
17.	Գրոզնու պետական նավթային տեխնիկական համալսարան	ՌԴ	2015
18.	Չերկասսի ազգային համալսարան	ՌԴ	2015
19.	Մշակութային դիվանագիտության ինստիտուտ	Գերմանիա	2015
20.	Վորոնեժի պետական համալսարան	ՌԴ	2015
21.	Պենզայի պետական համալսարան	ՌԴ	2015
22.	Սննդի արտադրության Մոսկվայի պետական համալսարան	ՌԴ	2015
23.	Ազգային հետազոտական համալսարան «Էլեկտրոնային տեխնիկայի մոսկովյան ինստիտուտ»	ՌԴ	2015
24.	Ազգերի բարեկամության ռուսական համալսարանի Սոչիի մասնաճյուղ	ՌԴ	2015

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2014-2015 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատի և ՄԿԿ ուսանողների թիվը՝ 280										Ընդ.
	1 կուրս		2 կուրս		3 կուրս		4 կուրս		5 կուրս		
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*		
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.	-	2	-	3	-	4	-	3	-	-	**12**
Ֆիզիկա	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	**1**
Մաթեմ. և մեխանիկա	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	**1**
Դեղագիտություն և քիմիա	-	2	-	4	-	7	-	3	-	-	**16**
Կենսաբանություն	-	3	-	1	-	1	-	1	-	-	**6**
Պատմություն	-	2	5	1	2	-	-	-	-	-	**10**
Տնտես. և կառավարում	-	7	1	7	-	8	-	10	-	-	**33**
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	-	2	-	3	-	-	-	1	-	-	**6**
Հայ բանասիրություն	-	2	3	-	2	-	2	1	-	-	**10**
Ժուռնալիստիկա	-	3	3	-	1	3	1	3	-	-	**14**
Ռուս բանասիրություն	-	1	-	6	-	1	-	-	-	-	**8**
Արևելագիտություն	-	1	-	4	-	2	-	2	-	-	**9**
Ռոմանագերմ. բանասիր.	1	6	-	3	1	9	-	4	-	-	**24**
Իրավագիտություն	-	5	1	9	-	4	-	8	-	-	**27**
Միջազգ. հարաբեր.	-	14	-	15	-	10	-	13	-	-	**52**
Աշխարհ. և երկր.	1	1	-	4	-	3	-	4	-	-	**13**
Սոցիոլոգիա	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	**3**
ՄԿԿ	2	31	-	-	-	-	-	-	-	-	**33**
Ռադիոֆիզիկա	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	**2**
Ընդամենը	**4**	**85**	**13**	**60**	**6**	**54**	**3**	**55**	**-**	**-**	**280**

Բակալավրիատի օտարերկրյա (այդ թվում՝ ՄԿԿ) ուսանողների թիվը՝ 280

1	*2*		*3*		*4*		*5*		*6*	
Ֆակուլտետ, կենտրոն	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.	-	2	2	1	1	3	3	-	-	-
Ֆիզիկա	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ռադիոֆիզիկա	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Մաթեմ. և մեխանիկա	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Դեղագիտություն և քիմիա	2	-	3	1	7	-	3	-	-	-
Կենսաբանություն	2	1	1	-	1	-	1	-	-	-
Պատմություն	1	1	6	-	1	1	-	-	-	-
Տնտես. և կառավարում	4	3	7	1	6	2	10	-	-	-

Փիլիսոփ. և հոգեբան.	2	-	3	-	-	-	1	-	-	-
Հայ բանասիրություն	2	-	2	1	2	-	3	-	-	-
Ժուռնալիստիկա	2	1	2	1	4	-	4	-	-	-
Ռուս բանասիրություն	1	-	4	2	1	-	-	-	-	-
Արևելագիտություն	1	-	2	2	1	1	-	2	-	-
Ռոմանագերմ. բանասիր.	5	2	3	-	7	3	3	1	-	-
Իրավագիտություն	5	-	10	-	4	-	8	-	-	-
Միջազգային հարաբեր.	12	2	14	1	8	2	12	1	-	-
Աշխարհ. և երկրաբան.	1	1	4	-	3	-	3	1	-	-
Սոցիոլոգիա	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-
ՄԿԿ	15	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**58**	**31**	**63**	**10**	**46**	**14**	**52**	**6**	**-**	**-**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը

2014-2015 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ	Մագիստրատուրայի ուսանողների թիվը՝ 57				Ընդ.
	1 կուրս		2 կուրս		
I	*II*		*III*		
	անվճար	վճ	անվճար	վճ	
Ռուս բանասիրություն	-	2	-	2	4
Ֆիզիկա	1	-	-	1	2
Ժուռնալիստիկա	-	-	-	1	1
Կենսաբանություն	-	2	-	-	2
Տնտեսագիտություն	-	1	-	-	1
Դեղագիտություն և քիմիա	-	6	-	-	6
Հայ բանասիրություն	-	-	-	1	1
Արևելագիտություն	-	2	-	1	3
Ռոմանագերմ. բանասիր.	-	-	-	1	1
Իրավագիտություն	15	2	-	5	22
Միջազգ. հարաբեր.	-	-	-	4	4
Պատմություն	5	2	2	1	10
Ընդամենը	**21**	**17**	**2**	**17**	**57**

Մագիստրատուրայի ուսանողների թիվը՝ 57

I	*II*		*III*	
	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ռուս բանասիրություն	-	2	1	1
Ֆիզիկա	-	1	-	1
Ժուռնալիստիկա	-	-	-	1
Կենսաբանություն	2	-	-	-
Տնտեսագիտություն	1	-	-	-
Դեղագիտություն և քիմիա	4	2	-	-
Հայ բանասիրություն	-	-	-	1
Արևելագիտություն	-	2	-	1
Ռոմանագերմ. բանասիր.	-	-	1	-
Իրավագիտություն	14	3	4	1
Միջազգ. հարաբեր.	-	-	4	-
Պատմություն	5	2	3	-
Ընդամենը	**26**	**12**	**13**	**6**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2014-2015 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Ասպիրանտուրա

Ֆակուլտետ	**Ասպիրանտների թիվը՝ 37**								**Ընդ.**
	I տարի		**II տարի**		**III տարի**		**IV տարի**		
	անվ	**վճ**	**անվ**	**վճ**	**անվ**	**վճ**	**անվ**	**վճ**	
Փիլիսոփ. և հոգ.	-	3	-	2	-	-	-		**5**
Հայ բանասիրություն	-	1	-	2	-	2	-	-	**5**
Տնտես. և կառավարում	-	2	-	-	-	4	-	-	**6**
Արևելագիտություն	-	2	1	-	-	3	-	-	**6**
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	-	-	1	-	-	**1**
Միջազգ. հարաբեր.	-	1	-	-	1	-	-	-	**2**
Աշխարհ. և երկր.	-	-	-	1	-	2	-	-	**3**
Սոցիոլոգիա	-	1	-	-	-	3	-	-	**4**
Իրավագիտություն	1	1	-	-	-	2	-	-	**4**
Ռոմանագերմ. բանասիր.	-	1	-	-	-	-	-	-	**1**
Ընդամենը	1	12	1	5	1	17	-	-	**37**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը

2014-2015 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը

Հեռակա

Ֆակուլտետ	Հեռակա ուսանողների թիվը՝ 33										Ընդ.
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		V կուրս		
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*		
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	4
Պատմություն	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Տնտես. և կառավարում	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Ռոմանագերմ. բանասիր.	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Իրավագիտություն	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	3
Միջազգ. հարաբեր.	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	5
Աշխարհագր. և երկրաբան.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Հայ բանասիրություն	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Դեղագիտություն և քիմիա	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	5
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2
Ժուռնալիստիկա	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2
Ընդամենը	**-**	**4**	**-**	**4**	**-**	**7**	**-**	**6**	**-**	**12**	**33**

Հեռակա ուսանողների թիվը՝ 33										
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ռադիոֆիզիկա	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ինֆորմ և կիրառ. մաթ.	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Պատմություն	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Տնտես. և կառավարում	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Ռոմանագերմ. բանասիր.	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
Իրավագիտություն	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-
Միջազգ. հարաբեր.	-	-	-	-	-	-	2	1	2	-
Աշխարհ. և երկր.	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Հայ բանասիրություն	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Դեղագիտություն և քիմիա	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-
Փիլ. և հոգեբան.	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Ժուռնալիստիկա	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Ընդամենը	**4**	**1**	**3**	**1**	**2**	**4**	**5**	**1**	**12**	**33**

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվում է «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի

հոգաբարձուների խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի կից ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2014 թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը և այլ բացատրական ծանոթագրությունները:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Կազմակերպության ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար՝ համաձայն ՖՀՄՍ-ների: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, նրա կարծիքով, թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Աուդիտորների պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Մենք աուդիտն իրականացրինք աուդիտի միջազգային ստանդարտներով: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից և ներառում են նաև այնպիսի էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը, որոնք կարող են պայմանավորված լինել թե՛ խարդախությամբ և թե՛ սխալներով: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և վերջիններիս ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել այդ հանգամանքներին համապատասխանող աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների

խելամտության, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի համախմբված ֆինանսական վիճակի՝ առ 31.12.2014 թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվի դրությամբ ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի մասին տալիս են ճշմարիտ և իրական պատկեր՝ համաձայն ՖՀՄՍ-ների:

Թաթուլ Մովսիսյան
Գլխավոր տնօրեն

Ղուկաս Աթոյան
Առաջադրանքի ղեկավար

24 մարտի, 2015 թ.,
ք. Երևան, Ամիրյան 4/6

«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի
ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2014 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

'000 դրամ	*31/12/14*	*31/12/14*
Ակտիվ		
Հիմնական միջոցներ	47,546,558	47,625,875
Ոչ նյութական ակտիվներ	50,676	34,668
Կենսաբանական ակտիվներ	69	76
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	81,812	7,745
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	**47,679,115**	**47,668,364**
Պաշարներ	149,627	173,575
Կանխավճարներ պաշարների և ծառայությունների համար	12,763	96,772
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	446,492	271,316
Կանխավճարներ հարկերի և պարտադիր վճարների գծով	8,172	12,399
Ավանդներ	112,131	81,091
Դրամական միջոցներ	1,957,792	1,249,345
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	17,210	5,473
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	**2,704,187**	**1,890,153**
Ընդամենը ակտիվներ	**50,383,302**	**49,558,517**
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		
Չբաշխված շահույթ	39,141,376	38,821,376
Պահուստային կապիտալ	169,894	169,894
Ընդամենը սեփական կապիտալ	**39,311,270**	**38,991,270**
Փոխառություններ	470	470
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	6,094,284	6,147,438
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	2,505,201	2,432,170
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	**8,599,955**	**8,580,078**
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	69,795	53,098
Կանխավճար ծառայությունների համար	1,523,235	1,306,138
Շահութահարկի գծով պարտավորություն	79,322	24,641
Այլ հարկերի և պարտ. վճարների գծով պարտավորություն	144,204	165,774
Աշխ.-ի և այլ կարճ. հատ. գծով պարտավորություն	272,780	212,951
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	381,669	219,590
Այլ պարտավորություններ	1,072	4,677
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	**2,472,077**	**1,987,169**
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	**50,383,302**	**49,558,517**

«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն 2014 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

'000 դրամ	*2014*	*2013*
Շարունակական գործունեությունից շահույթ (վնաս)		
Հասույթ	8,086,054	7,166,173
Վաճառքի ինքնարժեք	(6,974,944)	(6,429,861)
Համախառն շահույթ	**1,111,110**	**736,312**
Այլ եկամուտներ (ծախսեր)	(37,539)	15,588
Իրացման ծախսեր	(3,432)	(3,556)
Վարչական ծախսեր	(703,848)	(658,660)
Գործառնական շահույթ	**366,291**	**89,684**
Ֆինանսական եկամուտներ	71,223	65,012
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	34,514	5,916
Շահույթը մինչև հարկումը	**472,028**	**160,612**
Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)	(152,028)	(57,554)
Զուտ շահույթ	**320,000**	**103,058**
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	**320,000**	**103,058**

2014-2015 ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐ

01/09/2014-31/08/2015 ժամանակահատված

(դրամական միջոցների մուտքեր և ելքեր)

I Հ/Հ	Դրամական միջոցների մուտքերի (եկամուտների) հոդվածներ	Ընդամենը Գումարը (հազ. դր.)	Տեսակարար կշիռը
Ընդամենը		9 905 689.0	100.0%
այդ թվում՝			
1	Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ	8 940 855.0	90.2%
այդ թվում՝			
1.1.	Եկամուտներ վճարովի ուսուցման ծառայություններից	5 984 656.0	60.4%
1.2.	Եկամուտներ պետական բյուջեից ստացվող ֆինանսավորումներից	2 956 199.0	29.8%
2	Գործառնական այլ եկամուտներից՝ ներառյալ ԱԱՀ	263 461.0	2.7%
3	Ոչ գործառնական եկամուտներից	701 373.0	7.1%

I I Հ/Հ	Դրամական միջոցների ելքերի (ծախսերի) հոդվածներ	Ընդամենը Գումարը (հազ. դր.)	Տեսակարար կշիռը
Ընդամենը		9 941 276.0	100.0%
այդ թվում՝			
Ընթացիկ ծախսեր		8 851 746.0	89.0%
այդ թվում՝			
1	Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներ և դրան հավասարեցված վճարումների ծախսեր	6 788 076.0	68.3%
2	Կրթաթոշակի ծախսեր	216 029.0	2.2%
3	Վճարումներ պետական բյուջե	291 098.0	2.9%
4	Կոմունալ վճարների ծախսեր	270 475.0	2.7%
5	Փոստային և կապի վճարների ծախսեր	47 695.0	0.5%
6	Գրասենյակային ծախսեր	23 776.0	0.2%
7	Ապրանքանյութական պաշարների ծախսեր	129 321.0	1.3%
8	Տրանսպորտային ծախսեր	51 529.0	0.5%
9	Ծառայությունների ձեռքբերման ծախսեր	395 040.0	4.0%

10	Ներկայացուցչական ծախսեր	4 326.0	0.0%
11	Անդամավճարների ծախսեր	10 402.0	0.1%
12	Վարձակալության ծախսեր	16 844.0	0.2%
13	Գործուղման ծախսեր	167 733.0	1.7%
14	Նպատակային ֆինանսավորումների ծախսեր՝ գործընկեր կազմակերպություններին	85 906.0	0.9%
15	Գրադարանային ծախսեր	50 578.0	0.5%
16	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ֆինանսավորման ծախսեր	81 220.0	0.8%
17	Այլ ծախսեր	221 698.0	2.2%
Ոչ ընթացիկ ծախսեր		1 089 530.0	11.0%
այդ թվում՝			
19	Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման ծախսեր	549 603.0	5.5%
20	Հիմնանորոգման ծախսեր	539 927.0	5.4%

ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

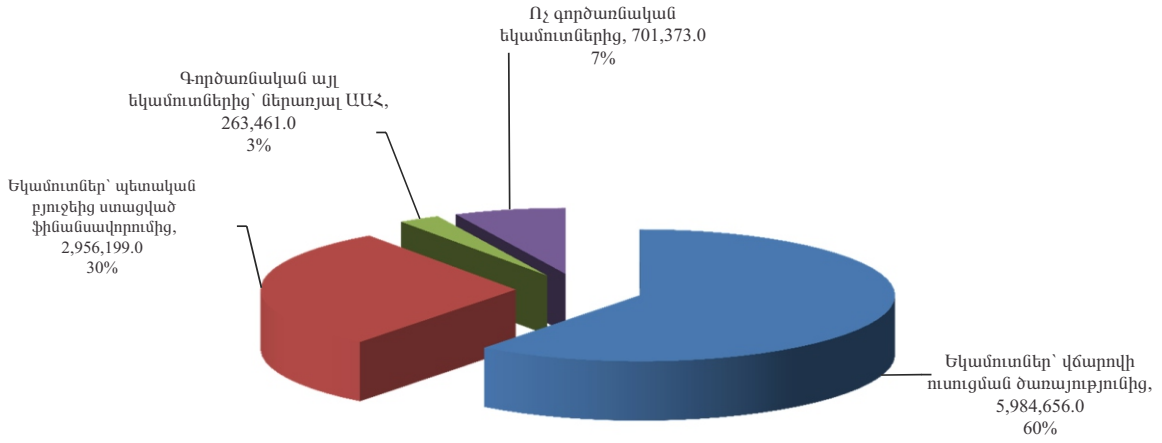

ԾԱԽՍԵՐ

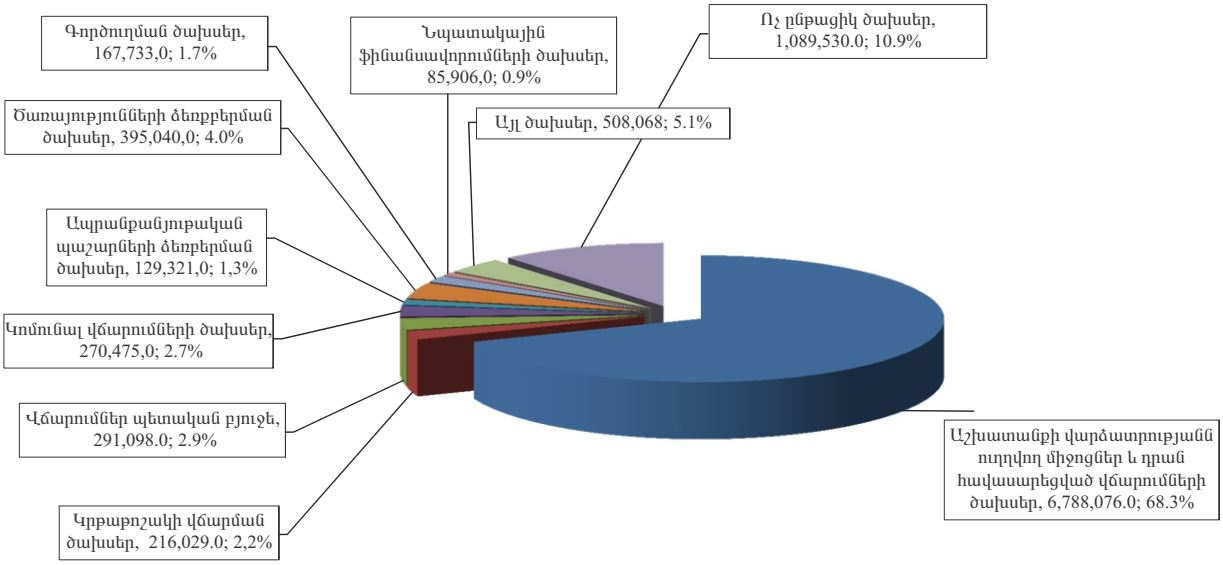

2014-2015 ուստարվա ուսման վարձի գեղչեր

Ֆակուլտետ, կենտրոն	I կիսամյակ		II կիսամյակ		Ընդհանուր գումարը
	Ուսա-նողների թիվը	Գումարը	Ուսա-նողների թիվը	Գումարը	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	47	3.804.000	63	4.873.000	**8.677.000**
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	33	2.606.500	65	5.066.000	**7.672.500**
Ֆիզիկայի	18	1.212.500	36	2.482.500	**3.695.000**
Ռադիոֆիզիկայի	14	823.000	32	2.075.000	**2.898.000**
Դեղագիտության և քիմիայի	31	2.456.000	60	5.077.000	**7.533.000**
Կենսաբանության	44	2.659.000	55	3.645.000	**6.304.000**
Աշխարհագրության և երկրաբանության	91	5.440.000	114	7.672.500	**13.112.500**
Պատմության	99	6.376.000	150	9.810.000	**16.186.000**
Միջազգային հարաբերությունների	145	14.943.500	235	24.007.500	**38.951.000**
Տնտեսագիտության և կառավարման	110	12.161.000	131	14.986.000	**27.147.000**
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	55	4.320.000	96	7.299.500	**11.619.500**
Սոցիոլոգիայի	42	3.000.500	67	5.413.000	**8.413.500**
Հայ բանասիրության	77	4.737.500	127	8.242.000	**12.979.500**
Ժուռնալիստիկայի	49	2.932.000	59	3.431.000	**6.363.000**
Ռուս բանասիրության	17	1.140.000	24	1.587.000	**2.727.000**
Ռոմանագերմանական բանասիրության	192	18.269.000	320	29.515.000	**47.784.000**
Արևելագիտության	43	4.125.000	56	5.255.000	**9.380.000**
Իրավագիտության	88	13.262.000	115	17.839.000	**31.101.000**
Աստվածաբանության	24	1.457.000	41	2.528.000	**3.985.000**
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	3	275.000	**275.000**
ԵՈՒ կենտրոն	1	200.000	1	200.000	**400.000**
Հայագիտական հետազ. ինստիտուտ	1	67.500	1	67.500	**135.000**
Ընդամենը	***1221***	***105.992.000***	***1852***	***161.346.500***	***267.338.500***

Ուսման վարձի գեղչերն ըստ վերջին 5 ուստարիների

Ֆակուլտետ, կենտրոն	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Ընդամենը
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	9.050.000	8.449.500	7.450.500	9.150.500	8.677.000	42.777.500
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	5.565.000	5.067.500	4.889.000	6.482.000	7.672.500	29.676.000
Ֆիզիկայի	4.101.500	3.109.000	3.725.000	3.822.500	3.695.000	18.453.000
Ռադիոֆիզիկայի	1.493.375	1.261.351	1.599.500	1.812.000	2.898.000	9.064.226
Դեղագիտության և քիմիայի	6.290.500	7.504.500	5.951.500	7.570.000	7.533.000	34.849.500
Կենսաբանության	6.557.000	5.902.000	6.572.500	7.570.500	6.304.000	32.906.000
Աշխարհագրության և երկրաբանության	6.720.000	6.447.500	8.502.000	11.783.000	13.112.500	46.565.000
Պատմության	14.067.500	12.361.000	17.097.000	15.773.500	16.186.000	75.485.000
Միջազգային հարաբերությունների	37.975.500	34.838.500	41.342.500	39.035.000	38.951.000	192.142.500
Տնտեսագիտության և կառավարման	37.740.000	33.293.000	33.213.000	28.942.500	27.147.000	160.335.500
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	14.254.000	13.305.000	12.868.500	11.241.000	11.619.500	63.288.000
Սոցիոլոգիայի	11.038.500	9.809.500	10.942.500	9.156.500	8.413.500	49.360.500
Հայ բանասիրության	9.819.500	10.836.000	13.922.500	12.660.000	12.979.500	60.217.500
Ժուռնալիստիկայի	5.362.000	5.018.500	6.648.500	6.912.000	6.363.000	30.304.000
Ռուս բանասիրության	4.061.500	4.071.000	4.430.500	4.565.000	2.727.000	19.855.000
Ռոմանագերմ. բանասիրության	50.106.500	49.419.500	47.483.000	43.060.500	47.784.000	237.853.500
Արևելագիտության	18.625.000	12.290.000	12.220.000	10.637.500	9.380.000	63.152.500
Իրավագիտության	30.068.500	26.240.000	30.918.500	27.906.000	31.101.000	146.234.000
Աստվածաբանության	1.890.460	3.022.500	3.214.000	3.578.000	3.985.000	15.689.960
ՏՏԿՀ կենտրոն	1.200.000	1.100.740	900.000	525.000	275.000	4.000.740
ԵՈՒ կենտրոն	1.238.325	1.507.875	2.137.500	1.200.000	400.000	6.483.700
Հայագիտ. հետազոտ. ինստիտուտ	-	-	-	262.500	135.000	397.500
Մասս մեդիայի գիտակրթական կենտ.	-	-	-	375.000	-	375.000
Ընդամենը	*277.224.660*	*254.854.466*	*276.028.000*	*264.020.500*	*267.338.500*	1.339.466.126

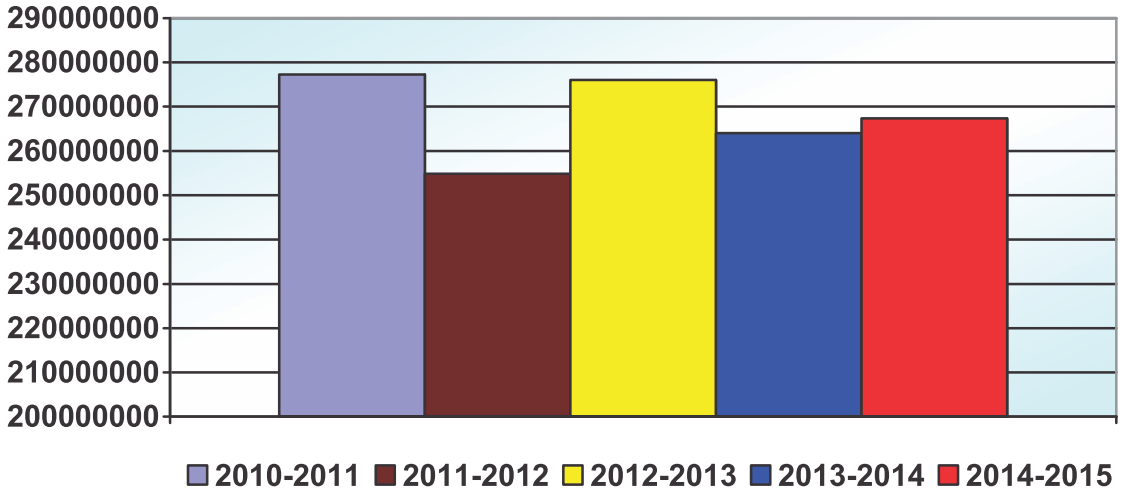

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

2014-2015 ուստարվա ընթացքում ԵՊՀ ծախսերի և եկամուտների նախահաշվով հատկացված միջոցների շնորհիվ զգալիորեն բարելավվել է համալսարանի նյութատեխնիկական բազան, մասնավորապես ձեռք են բերվել 55 մլն դրամ արժողությամբ համակարգիչներ, շարժական և պլանշետային համակարգիչներ, համակարգչային պահեստամասեր, պատճենահանող սարքեր, տպիչներ և այլն, 1.7 մլն դրամի չափով հեռախոսակայանների բաղադրամասեր, 21.5 մլն դրամի չափով էլեկտրատեխնիկա և կենցաղային սարքավորումներ /սառնարան, օդորակիչ, փոշեկուլ, հեռուստացույց, հեռախոս և այլն/, 38 մլն դրամի կահույք /պահարան, սեղան, աթոռ, ուսանողական նստարան, գրատախտակ և այլն/, գրենական պիտույքներ /22 մլն դրամ/, քիմիական նյութեր /14 մլն դրամ/, տնտեսական ապրանքներ ու սանհիգիենիկ միջոցներ /26 մլն դրամ/, բենզին, դիզվառելիք ու քսայուղեր /22 մլն դրամ/, ավտոպահեստամասեր /9.8 մլն դրամ/, պոլիգրաֆիական նյութեր /3 մլն դրամ/, սպորտային գույք /2.5 մլն դրամ/, շերտավարագույրներ, ուղեգորգեր ու ցուցանակներ /2.9 մլն դրամ/ և այլն:

ԵՊՀ մասնաշենքերում կատարվել են շուրջ 400 մլն դրամի շինարարական ու վերանորոգման աշխատանքներ, այդ թվում.

ԵՊՀ գրադարանի՝ Չարենցի փողոցի կողմից մուտքի մոտ Հայոց մեծ եղեռնի 100-րդ տարելիցի կապակցությամբ բացվել է Երախտիքի ծառուղի, որտեղ տեղադրվել են Ցեղասպանությունը դատապարտած ու հայերին օգնության ձեռք մեկնած օտարազգի հայտնի 12 գործիչների կիսանդրիներ:

Կառուցվել է թիվ 1 ուսումնական մասնաշենքի մանսարդային հարկը: Վերանորոգվել են կենտրոնական, ինչպես նաև թիվ 2, 4 և 6 ուսումնական մասնաշենքերի մի շարք լսարաններ և սանհանգույցներ: Բարեկարգվել են ԵՊՀ գրադարանի մուտքի աստիճանավանդակը, թիվ 5 մասնաշենքի բակը, որտեղ տեղադրվել է ԴՆԹ-ն խորհրդանշող արձան: Թիվ 8 ուսումնական մասնաշենքին հարող պուրակում կանգնեցվել է հուշակոթող՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության նահատակների հիշատակին:

Կաթսայատանն իրականացվել են շուրջ 86.2 մլն դրամի հիմնանորոգման աշխատանքներ: Տեղադրվել են 5 նոր կաթսաներ՝ իրենց գազայրիչներով: Կատարվել են առաստաղի ձայնամեկուսացում և ներքին հարդարում:

2015 թ. մայիսին կնքված պայմանագրի համաձայն՝ ԵՊՀ անվտանգության աշխատանքների կատարումը ստանձնել է «Ալֆա-Դելտա» անվտանգության ծառայությունը: Լիցենզավորված մասնագետների աշխատանքն ավելի արդյունավետ է դարձել ընդլայնված տեսահսկման ցանցի և նոր տեխնիկական միջոցների կիրառման շնորհիվ:

Հաշվապահությունում, գրադարանում, հին ու նոր գրապահոցներում և հարակից սենյակներում տեղադրվել է հակահրդեհային-ազդանշանային համակարգ /10.4 մլն դրամ/:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ԵՊՀ ավտոպարկի կողմից իրականացվել է շուրջ 323 ուղերթ, այդ թվում՝ հյուրերի սպասարկման և գիտաժողովների համար՝ 122, գիտաճանաչողական էքսկուրսիաների և ուսումնաարտադրական պրակտիկայի համար՝ 98, մշակութային և ռազմահայրենասիրական միջոցառումների համար՝ 103:

Ցանկապատվել է ԵՊՀ ջերմատան տարածքը: Մեծածավալ աշխատանքներ են կատարվել ԵՊՀ հարակից տարածքը կանաչապատելու և ծաղկազարդելու ուղղությամբ: Տեխնիկապես վերազինվել է ԵՊՀ սանիտարական մաքրման աշխատանքներն իրականացնող «Կրիստալ Քլինինգ» ՍՊԸ-ի աշխատակազմը, և հետևողականորեն բարձրացվել է սանմաքրման աշխատանքների որակը:

ԵՊՀ Ծաղկաձորի, Հանքավանի և Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազաներում պատշաճ կերպով կազմակերպվել են աշխատակիցների և ուսանողների հանգստի և ուսումնաարտադրական պրակտիկայի հետ կապված աշխատանքները:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Վարչության գործունեության հիմնական գործառույթներն են՝

- բակալավրիատում և մագիստրատուրայում ուսումնական գործընթացի պլանավորում, կազմակերպում և վերահսկում,
- համալսարանական կրթության ներքին որակի ապահովմանն առնչվող գործառույթների համակարգում և վերահսկում,
- ուսանողների գիտելիքների գնահատման գործընթացի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովում, այդ ուղղությամբ տարվող աշխատանքների կազմակերպում ու վերահսկում (նաև հակակոռուպցիոն ծրագրի շրջանակում),
- ուսումնական գործընթացին մասնակցող ԵՊՀ կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքի համակարգում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման ուսումնական պլանների ու առարկայական ծրագրերի մշակման գործընթացի կազմակերպում և կատարման վերահսկում,
- ամբիոնային ուսումնական բեռնվածությունների ստուգում և կատարման վերահսկում,
- ժամավճարային հիմունքներով աշխատողների ձևակերպում և հաշվառում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման դասատախտակների ստուգում և ուսումնական գործընթացը լսարանային ֆոնդով ապահովում,
- ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցի և դասատախտակների օպտիմալացում,
- առկա և հեռակա ուսուցման դասերի կայացման վերահսկում, դասամատյանների ստուգում,
- ֆակուլտետային կուրատորների և մագիստրոսական ծրագրերի ղեկավարների աշխատանքների կոորդինացում,
- ֆակուլտետների դեկանատների, ամբիոնների և ուսումնական կենտրոնների աշխատակիցներին մեթոդական աջակցության ցուցաբերում,
- ուսանողների ավարտական փաստաթղթերի նախապատրաստում և հաշվառում,
- ավարտական, ամփոփիչ և քննական հանձնաժողովների աշխատանքների կազմակերպում,
- ուսումնական գործընթացի փաստաթղթային գործավարության ապահովում և վերահսկում,
- ուսումնական, արտադրական և մանկավարժական պրակտիկաների կազմակերպում և վերահսկում,
- առկա և հեռակա ուսուցմամբ մագիստրատուրայի և բակալավրիատի 2-րդ մասնագիտության գծով ընդունելության կազմակերպում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերում դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման կազմակերպում և իրականացում,
- ԵՊՀ-ում կրթական ծրագրերից և ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության վերաբերյալ տարեկան հարցման կազմակերպում և իրականացում,
- ուսանողների մնացորդային գիտելիքների ստուգման կազմակերպում,
- ուսանողների շարժունության հետ կապված գործընթացի կազմակերպում, հրամանագրում և վերահսկում,

- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի անվճար-վճարովի համակարգերում ուսանողների փոխատեղման /ռոտացիա/ անցկացում, ուսման վարձի զեղչման գործընթացի կազմակերպում, ձևակերպում և ամփոփում,
- վճարովի կրթական ծառայությունների կազմակերպում,
- ԵՊՀ ընթացիկ և տարեկան հաշվետվությունների համար տվյալների նախապատրաստում և ամփոփում,
- Կրթության և գիտության նախարարության համար ուսումնական գործընթացի վերաբերյալ տեղեկատվա-վիճակագրական տվյալների նախապատրաստում,
- ուսանողների տվյալների հենքի ստեղծում և պահպանում,
- ուսումնական պլանների, դասընթացներին ուսանողների գրանցման, ուսման առաջադիմության տվյալների ավտոմատացված մուտքագրման ու մշակման, ստուգարքային և քննական տեղեկագրերի ու դիպլոմի հավելվածի պատրաստման միասնական էլեկտրոնային համակարգով գործընթացի կազմակերպում և վերահսկում,
- ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության համար վիճակագրական տվյալների նախապատրաստում և տրամադրում,
- Գնահատման առանցքային ցուցանիշների ամփոփում,
- ԵՊՀ վարկանիշավորման ցուցանիշների հաշվարկման համար անհրաժեշտ տվյալների նախապատրաստում և տրամադրում ԿԳՆ-ին,
- ԵՊՀ ուսումն ընդհատած ուսանողների յուրաքանչյուր կիսամյակի տվյալների ամփոփում և տրամադրում ՀՀ բանկերի միություն:

Վարչության կազմում գործում են 5 բաժիններ.

- Բակալավրիատի
- Մագիստրատուրայի
- Կազմակերպչական
- Ուսումնական գործընթացի վերահսկման
- Պրակտիկայի

2014-2015 ուսումնական տարվա ընթացքում վարչությունն իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

❖ Ինչպես նախորդ, այս ուստարում ևս կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույցի և դասընթացների տեղեկագրքի էլեկտրոնային տարբերակը տեղադրվել է ԵՊՀ կայքէջում՝ ուսանողների և դասախոսների իրազեկության մակարդակի բարձրացման և համալսարանական կրթական ծրագրերի թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունն ապահովելու նպատակով:

❖ Վարչությունն իր ակտիվ մասնակցությունն է ունեցել ԵՊՀ զարգացման ռազմավարական նոր ծրագրի (2016-2020) մշակման աշխատանքներին՝ համապատասխան աշխատանքային խմբերում:

❖ Հաշվետու ժամանակաշրջանում, ինչպես և նախորդ տարիներին, վարչությունն առաջնորդվել է ռեկտորի կողմից հաստատված ուսումնական գործընթացի կազմակերպման հրաման-ժամանակացույցով:

❖ Իրականացվել է բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման առաջին կուրսի ուսանողների և ԵՊՀ-ի միջև ուսումնառության կազմակերպման պայմանագրերի կնքման գործընթացը:

❖ Հաշվետու տարում ևս վերանայվել է առկա և հեռակա ուսուցմամբ բակալավրի և մագիստրոսի պատրաստման կրթական ծրագրերի ցանկը՝ հաշվի առնելով դրանց արդիականությունը և ուսանողների նախասիրությունները:

❖ Հավաքագրվել են ԵՊՀ վարկանիշավորման ցուցանիշների հաշվարկման համար անհրաժեշտ տվյալները, ամփոփվել և ներկայացվել են ԿԳՆ:

❖ Աշնանային և գարնանային կիսամյակներում ամփոփվել են ԵՊՀ ուսումն ընդհատած ուսանողների տվյալները և ներկայացվել ՀՀ բանկերի միություն:

❖ Շարունակվել են ուսանող-դասախոս թվաքանակի հարաբերակցությունն օպտիմալացնելու ուղղությամբ տարվող աշխատանքները:

❖ Կատարելագործվել է էլեկտրոնային տեղեկատվական «SuperVision YSU» ծրագրի ավտոմատացված համակարգը, և շարունակվել են աշխատանքները ուսումնական գործընթացի պլանավորման, կառավարման և կատարողականի վերահսկման ուղղությամբ:

❖ «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով շարունակվել են աշխատանքները ուսումնական պլաններից ուսումնական աշխատանքային պլանների անցման ուղղությամբ, և դրանց հիման վրա կազմվել են ամբիոնային բեռնվածությունները: Նույն համակարգի միջոցով յուրաքանչյուր կիսամյակ վերահսկվում է ամբիոնների կատարողականը, որի արդյունքները հաշվի են առնվում մյուս ուսումնական տարվա ամբիոնային բեռնվածությունների հաստատման ժամանակ:

❖ Տարվել են աշխատանքներ «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով դասատախտակները էլեկտրոնային ձևով կազմակերպելու ուղղությամբ: Սկզբում այն փորձարկվել է չորս ֆակուլտետներում, և այդ ֆակուլտետների կողմից արված առաջարկությունների հիման վրա կատարվել են համապատասխան շտկումները: 2015-2016 ուստարվանից այն կիրառվել է բոլոր ֆակուլտետների առկա և հեռակա համակարգերում:

❖ Կատարվել են աշխատանքներ «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով ուսումնական գործընթացին վերաբերող թղթատարությունն ավտոմատացնելու ուղղությամբ:

❖ Մշակվել և ավտոմատացվել են վարչության կողմից տրվող ավելի քան 30 հրամանների ձևանմուշները և ներբուհական տեղափոխությունների հաշվարկների ընթացակարգը:

❖ Համակարգվել է մինչև 12 կրեդիտ պարտք ունեցող ուսանողների դիմումների ընդունման և քննությունների վերահանձնման գործընթացը, որը «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով կազմակերպվում է ավտոմատացված եղանակով: Նույն ծրագրի միջոցով կազմակերպվում են նաև ՀՀ ԶՈՒ մեկնող և վերադարձող ուսանողների դիմումների ձևակերպումները:

❖ Տարվում են աշխատանքներ բոլոր դիմումները, ինչպես նաև վերականգնվող ուսանողների առարկայական տարբերությունների հաշվարկի ձևաթուղթը ավտոմատացնելու ուղղությամբ:

❖ Տարվում են աշխատանքներ «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով քննաշրջանից և լուծարքային շրջանից հետո պարտք ունեցող ուսանողների անվանական ցուցակների ամփոփումը ավտոմատացնելու ուղղությամբ:

❖ ԵՊՀ որակի ապահովման կենտրոնի հետ շարունակվել է աշխատանքը ուսումնական դասընթացների ելքային կրթական արդյունքների սահմանման ուղղությամբ՝ չափելի գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների տեսքով:

❖ Վարչությունն աջակցել է ՀՀ բարձրագույն մասնագիտական կրթության ԵՊՀ մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի (բակալավրիատ և մագիստրատուրա) նոր ցանկի ձևավորման գործընթացին:

❖ Ուսանողների գիտելիքների գնահատման գործընթացի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովման նպատակով, ինչպես նախորդ, այս ուստարում ևս վարչության բոլոր բաժիններն իրենց գործունեությունը իրականացրել են՝ հետևելով ՀՀ Կառավարության, ԿԳ նախարարության և ԵՊՀ կանոնակարգերին ու պահանջներին:

❖ Ուսումնական գործընթացները բարելավելու նպատակով ԵՊՀ ուսումնամեթոդական վարչության ստորաբաժանումները կազմակերպել են ստուգումներ այդ գործընթացներին առնչվող գործառույթների շրջանակներում:

❖ Քննաշրջաններին նախորդող ժամանակահատվածներում ուսանողների և դասախոսների շրջանում շարունակվել են բացատրական-մեկնաբանման աշխատանքները քննությունների անցկացման ընթացակարգերի, ուսանողների պարտականությունների և իրավունքների վերաբերյալ:

❖ Ֆակուլտետների հետ շարունակվել են աշխատանքները քննաշրջանների և փոխատեղման արդյունքները ուսանողների համար առավել հասանելի և թափանցիկ դարձնելու ուղղությամբ:

❖ Վերամշակվել է վարչությունում ստեղծված պրոֆեսորադասախոսական կազմի տվյալների բազան, որը պարունակում է դասախոսի ուսումնական բեռնվածությունը, յուրաքանչյուր դասախոսի վերջին չորս տարվա ուսանողական հարցումների և դասախոսների վերապատրաստվելու մասին ամփոփ տվյալներ:

❖ Շարունակվել են վարչության կողմից պարբերաբար կազմակերպվող հանդիպումները դեկանատների, ամբիոնների գործավար-լաբորանտների, ինչպես նաև ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի աշխատակիցների հետ՝ նրանց մեթոդական աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով:

❖ Հաշվետու տարում ևս հաշվառվել է լսարանային ֆոնդը, և իրականացվել են աշխատանքներ արդյունավետ օգտագործման և դասերի կայացման ուղղությամբ:

❖ Տարվել են աշխատանքներ «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով 2015-2016 ուստարվանից լսարանային բաշխվածությունը ավտոմատացնելու ուղղությամբ:

❖ Հաշվետու տարում ևս շարունակվել են վարչության համագործակցությունը ՊՆ բարձրագույն կրթական հաստատությունների հետ՝ նրանց ցուցաբերելով մեթոդական աջակցություն ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ուսումնական պլանների և առարկայական ծրագրերի կազմման ու իրականացման ուղղությամբ:

❖ Վարչությունը շարունակել է ՃՇՀԱՀ-ի հետ համագործակցության շրջանակում ԵՊՀ դասախոսների կողմից այդ բուհում մի շարք առարկաների դասավանդման գործընթացի կազմակերպումը:

❖ Միջին մասնագիտական պետական հաստատությունների շրջանավարտների կրթությունը ԵՊՀ-ում շարունակելու համար հաշվետու տարում ևս շարունակվել է ԵՊՀ-ի և այդ հաստատությունների միջև համագործակցության գործընթացը:

❖ ԵՊՀ-ի և 34 ավագ դպրոցների միջև կնքված պայմանագրերի համաձայն՝ շարունակվել է դրանց հետ համալսարանի համագործակցությունը, և նախատեսված է համալսարանի 14 ֆակուլտետների առանձին դասախոսների դասավանդումը այդ դպրոցներում, իսկ դասավանդման ժամերը դարձյալ ներառվել են դասախոսների անհատական բեռնվածությունների մեջ:

❖ Վարչությունը «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով շարունակել է ուսումնամեթոդական առաջադիմության վերահսկման աշխատանքները՝ զեղչերի կիրառման և նպաստների հատկացման գործընթացն առավել հստակ և անթերի կազմակերպելու նպատակով: Ինչպես նախորդ, այս ուստարում ևս ՏՏԿՀ կենտրոնում և վարչությունում շարունակվել են քննությունների արդյունքների մշակման ավտոմատացման խնդիրների վերաբերյալ ուսուցողական աշխատանքները ֆակուլտետների դեկանատների և կենտրոնների աշխատակիցների հետ՝ միտված համակարգչային այդ ծրագրից օգտվելու նրանց հմտությունների զարգացմանը:

❖ Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ ուսանողական նպաստների, պետական և ներբուհական կրթաթոշակների հատկացման գործընթացը իրականացվել է կրթության որակի ապահովման խիստ պահանջներով՝ առաջնորդվելով գործող կանոնակարգով: ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված միջոցների և ԵՊՀ ֆինանսական միջոցների հաշվին իրականացվել է ուսանողական նպաստների հատկացումը: Առաջադիմության արդյունքներով նպաստ է տրվել բակալավրիատի և մագիստրատուրայի 1424 ուսանողների, որոնցից 341-ը՝ բակալավրիատի 1-ին կուրսում, 346-ը՝ 2-րդում, 356-ը՝ 3-րդում, իսկ 381-ը՝ մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում: Համակարգի փոփոխման են ենթարկվել բակալավրիատի 1-ին կուրսի 109 ուսանող (31,9%), 2-րդ կուրսի՝ 72 (20,8%), 3-րդ կուրսի՝ 96 (26,9%) և 53 ուսանող (13,9%) մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում:

❖ Հասարակական ակտիվություն ցուցաբերած բարձր առաջադիմությամբ ուսանողներին հատկացվել է կրթաթոշակ, բացի պետական կրթաթոշակից՝ հատկացվել են ԵՊՀ-ի և այլ կազմակերպությունների կողմից սահմանված անվանական կրթաթոշակներ, որոնց թիվը 52 է, իսկ ստացողների թիվը՝ 64:

❖ Հաշվետու տարում ևս «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ բուհի վճարովի համակարգում սովորող ուսանողներին հատկացվել են ուսման վարձի զեղչեր: Այդ զեղչերից 1-ին կիսամյակում օգտվել է 1221 ուսանող, 2-րդ կիսամյակում՝ 1851: Նրանցից 1-ին կիսամյակում 851-ը եղել են բակալավրիատի, 194-ը՝ մագիստրատուրայի ուսանողներ, 176-ը՝ աշխատակիցների երեխաներ, իսկ 2-րդ կիսամյակում 1393-ը եղել են բակալավրիատի, 290-ը՝ մագիստրատուրայի ուսանողներ, 168-ը՝ աշխատակիցների երեխաներ: Երկու կիսամյակներում կիրառված զեղչերի գումարը կազմում է ավելի քան 267 մլն դրամ: Կատարված գործընթացը, ըստ ուսուցման ձևի, ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, կուրսերի, զեղչված տոկոսի չափի, կարգավիճակի և գումարների, մանրամասն ամփոփվել է առանձին գրքով, որը ներկայացվել է նաև ԿԳՆ:

❖ 2014-15 ուստարում ևս շարունակվել են «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով ֆակուլտետներում ներդրված ուսանողի ուսումնական քարտի էլեկտրոնային տարբերակով ուսանողների անձնական գործի վարումը, ուսանողների տվյալների բազայի լրամշակումը և այլ գործընթացներ:

❖ Ուսումնամեթոդական վարչության կողմից կազմակերպվել և իրականացվել է ելքային արդյունքների վերահսկման ընթացքը: Ամփոփվել, այնուհետև ԿԳՆ են ներկայացվել ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների նախագահների հաշվետվությունները:

❖ Առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերում շարունակվել են կրթության որակի բարելավմանը նպաստող կարևոր գործոններից հանդիսացող դասավանդման արդյունավետության վերաբերյալ իրականացվող ուսանողական հարցումների և ԵՊՀ-ում ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության ամենամյա հարցումների կազմակերպումն ու իրականացումը:

❖ Ուսանողական և շրջանավարտների հարցումներն էլ ավելի արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով հաշվետու տարում ամբողջությամբ փոխվել է ուսանողական հարցման հարցաթերթը, և լրամշակվել է շրջանավարտների հարցման հարցաթերթը: Լրամշակվել են նաև համապատասխան կանոնակարգերը:

❖ Տարվել են աշխատանքներ հեռակա ուսուցման ուսանողների շրջանում ուսանողական հարցումն առցանց կազմակերպելու ուղղությամբ:

❖ Շարունակվել են լսարաններում տեսախցիկների տեղադրման աշխատանքները, որոնց շնորհիվ իրականացվել է ամփոփիչ ատեստավորման արդյունքների բողոքարկման գործընթացը:

❖ 2014-2015 ուստարում պատրաստվել և շրջանավարտներին են հանձնվել 3355 դիպլոմ, որոնցից 835-ը՝ առկա ուսուցման համակարգի բակալավրիատում, 1269-ը՝ մագիստրատուրայում, 770-ը՝ հեռակա ուսուցման համակարգի բակալավրիատում, 353-ը՝ մագիստրատուրայում, 86-ը՝ նախորդ տարիների (այդ թվում՝ 2-ը նախորդ տարիների 5-րդ կուրս) շրջանավարտների: Վերականգնվել և տրվել են շրջանավարտների 42 դիպլոմի կրկնօրինակներ:

❖ Հաշվետու տարում ևս որակի ապահովման կենտրոնի հետ վերամշակվել, տպագրվել և բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի շրջանավարտներին է հանձնվել միջազգային չափանիշներին համապատասխան երկլեզու (հայերեն և անգլերեն) տարբերակով դիպլոմի հավելված:

❖ Շարունակվել են ուսանողական շարժի հաշվարկման և վերահսկման աշխատանքները: Ձևակերպվել են ՀՀ զինված ուժերում ծառայելու, ազատման, տեղափոխման, վերականգնման, արտերկիր գործուղման, հիվանդությունների պատճառով տարկետման, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացին առնչվող այլ հրամաններ:

❖ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն և ՀՀ ԿԳՆ են ներկայացվել 1-ԳՄ և 3-ԳՄ ձևաչափերով վիճակագրական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են քննությունների արդյունքները,

ուսանողների և շրջանավարտների վերաբերյալ այլ տվյալներ, ինչպես նաև ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմին առնչվող տեղեկատվություն:

❖ Հաշվետու տարում ևս մշակվել են ամբիոնային բեռնվածությունների, զեղչերի, տեղափոխությունների և քննաշրջանի արդյունքների տվյալները ու ամփոփվել են առանձին գրքով:

❖ Նախապատրաստական համապատասխան աշխատանքներից հետո ուսումնական պլաններում նախատեսված պրակտիկաները իրականացնելու համար ներկայումս համալսարանն ունի 85 պայմանագիր, որոնք կնքված են պետական և ոչ պետական տարբեր կազմակերպությունների, հիմնարկ-ձեռնարկությունների և նրանց ստորաբաժանումների հետ (ինչպիսիք են՝ ՀՀ նախագահի աշխատակազմը, ՀՀ վարչապետի աշխատակազմը, ՀՀ Ազգային ժողովը, ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, ՀՀ Գերագույն դատարանը, նախարարությունները, ՁԼՄ խմբագրությունները, դպրոցները, միջազգային կազմակերպությունների երևանյան ներկայացուցչությունները): Պրակտիկայի վայրերն ընտրելիս հաշվի են առնվել գործատուների պահանջները, ինչը հետագայում աշխատանքի տեղավորման գործում կնպաստի շրջանավարտների մրցունակ լինելուն, որի շնորհիվ որոշ շրջանավարտներ աշխատանքի են անցել ՀՀ Ազգային ժողովում, Պաշտպանության նախարարությունում, դպրոցներում, դեղագործական կազմակերպություններում, արտադրական ձեռնարկություններում և այլ կազմակերպություններում: Առանձին դեպքերում անհատական կարգով պրակտիկաներ են կազմակերպվել ԵՊՀ-ի հետ համագործակցության պայմանագիր ունեցող այլ պետությունների առաջատար բուհերում և գիտահետազոտական կենտրոններում:

❖ Բացված նոր կրթական ծրագրերում մեծ ուշադրություն է դարձվել պրակտիկաների ծրագրերի կազմման վրա:

❖ Արտադրական պրակտիկայի վայրերն ընտրելիս հաշվի են առնվել աշխատաշուկայի պահանջները, ուսանողների նախասիրությունները, ինչպես նաև անցած տարիների ընթացքում ֆակուլտետների կողմից ներկայացված առաջարկությունները: Նոր կրթական ծրագրերին համապատասխան ընդլայնվել է պրակտիկայի անցկացման աշխարհագրությունը: Արտադրական (այդ թվում՝ մանկավարժական) պրակտիկա են անցել 5919 ուսանող (բակալավր և մագիստրոս), ուսումնական պրակտիկա են անցել 1416 ուսանող, որոնցից 1408-ը՝ դաշտային: Բոլոր պրակտիկաները անցկացվել են՝ համաձայն ռեկտորատի կողմից հաստատված չվացուցակի:

❖ Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ԳԲՀ ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության ամբիոնի «ԳԲՀ ռադիոֆիզիկա» մասնագիտացման ուսանողները արտադրական պրակտիկան անց են կացրել «Նեյշնլ-ինստրումենթս»-ի հայաստանյան մասնաճյուղում: Ֆիզիկայի ֆակուլտետի Միջուկային ֆիզիկայի ամբիոնի ուսանողները արտադրական պրակտիկան անց են կացրել ՀԱԷԿ ՓԲԸ-ում:

❖ Ուսումնական (դաշտային) պրակտիկան անցկացվել է ԵՊՀ-ի Բյուրականի և Հանքավանի հանգրվաններում (Աշխարհագրության և երկրաբանության, Կենսաբանության ֆակուլտետների ուսանողների համար): Նույն ֆակուլտետների, ինչպես նաև Պատմության, Աստվածաբանության, Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետների մի շարք պրակտիկաներ կազմակերպվել են մեկօրյա կամ 2-4 օր տևողությամբ ավտոբուսային երթուղիների ձևով՝ ՀՀ-ում և ԼՂՀ-ում: Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի 1-ին կուրսի ուսանողները ծանոթացել են ԼՂՀ գետահովիտների երկրաձևաբանությանը, եղել են Դրմբոնի և Կաշենի հանքավայրերում, այցելել են Դաղիվանք, Գանձասար, Շուշի և Տիգրանակերտ:

❖ Հաշվետու տարում հատուկ ուշադրություն է դարձվել հայագիտությանը, որի նպատակն էր պրակտիկայի միջոցով էլ ավելի ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները նշված ուղղությամբ: Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ամառային պրակտիկան նվիրված էր Հայոց մեծ եղեռնի վերաբերյալ ղարաբաղյան հասարակության կոլեկտիվ հիշողության ուսումնասիրմանը: Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի արտադրական պրակտիկան, ինչպես անցած 2 տարիներին, այս տարի նույնպես անց է կացվել Շուշիում:

ՄԻՆՉՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Գալստյան Վաչագան Սարգսի*

Հաշվետու տարում դիմորդների մասնագիտական կողմնորոշմանը նպաստելու, իրազեկության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով վարչությունը շարունակել է հետևողական և ակտիվ աշխատանք տանել ավագ դպրոցների 2014-2015 ուստարվա շրջանավարտների հետ: Ուստարվա սկզբից կազմակերպվել են հանդիպում-զրույցներ, քննարկումներ աշակերտների, ծնողների և ուսուցիչների հետ: Աշխատանքի արդյունավետությանը խթանող հանդիպումների ընթացքում ներկայացվել են ԵՊՀ մասնագիտությունները, մանրամասն պարզաբանվել են շարունակական կրթության և ընդհանուր հիմունքներով բակալավրի ծրագրով բուհ ընդունվելու կարգերը: Այդ գործընթացին իրենց ակտիվ մասնակցությունն են ունեցել ֆակուլտետների դեկանները: Աշխատանքները շարունակվել են նաև շարունակական կրթության վերաբերյալ պայմանագրեր ունեցող 16 պետական քոլեջների հետ: Երևանի պետական համալսարանում 18 մասնագիտությունների գծով կրթություն ստանալու նպատակով նշված քոլեջներից 82 հայտ է ներկայացվել:

Հաշվետու ուսումնական տարում ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների դեկանների և պրոֆեսորադասախոսական կազմի աջակցությամբ կազմակերպվել են ակնարկային և բովանդակային դասախոսություններ Երևան քաղաքի և ՀՀ մարզերի դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների համար: Մեր կրթօջախի մասին լիարժեք պատկերացում կազմելու համար և խիստ կարևորելով հանրակրթական դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները՝ վարչությունը հաշվետու տարվա ընթացքում մայրաքաղաքի և մարզերի դպրոցների 1825 աշակերտների համար կազմակերպել է նպատակային ճանաչողական այցեր ԵՊՀ, որտեղ հյուրընկալված աշակերտները, ըստ մասնագիտական կողմնորոշման, նաև դասախոսություններ են լսել տարբեր ֆակուլտետներում: Բնագիտական հոսքերի աշակերտների համար անցկացվել են 30 լաբորատոր պարապմունքներ «քիմիա», «ֆիզիկա» և «կենսաբանություն» առարկաներից: Ամբողջ տարվա ընթացքում կազմակերպվել են անվճար դասընթացներ «ինֆորմատիկա և ծրագրավորում», «բանավոր հաղորդակցման մշակույթ», «ստեղծագործական աշխատանք» առարկաներից, որոնց մասնակցել են շուրջ 220 դիմորդներ:

2014-2015 ուսումնական տարում ԵՊՀ-ի կողմից առաջարկվող կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների մարքեթինգն ակտիվացնելու, անհրաժեշտ տեղեկատվությունը հասարակությանը, մասնավորապես դիմորդներին հասանելի դարձնելու նպատակով նախապատրաստվել և 2500 տպաքանակով հրատարակվել է «Դիմորդի ուղեցույց-2015» ձեռնարկը, որն անհրաժեշտ տեղեկատվություն է պարունակում ԵՊՀ ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, հեռակա ուսուցման համակարգի, նախապատրաստական դասընթացների և ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի մասին: Նույն նպատակով պատրաստվել և 5000 տպաքանակով հրատարակվել են նաև ԵՊՀ-ն ներկայացնող գունավոր բուկլետներ: Ուղեցույցները և բուկլետները անվճար բաժանվել են հանրապետության հանրակրթական բոլոր հաստատություններին: Ինչպես հարց ու պատասխանի, այնպես էլ դիմորդի ուղեցույցը կայքում տեղադրելու միջոցով կատարելագործվել է համալսարանի ինտերնետային կայքում դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների լուսաբանումը:

Արդեն բարի ավանդույթ է դարձել հանրակրթական դպրոցների ավարտական դասարանների աշակերտների համար տարբեր առարկաների գծով օլիմպիադայի կազմակերպումը: Հաշվետու տարում այն անցկացվել է Երևանում, Աբովյանում, Գյումրիում, Վանաձորում, Իջևանում, Արարատում, Գավառում, Գորիսում և Արմավիրում, Աշտարակում և Եղեգնաձորում: Նախորդ տարիների համեմատ՝ մեծացել է մասնակից դպրոցների աշխարհագրությունը, և աճել է մասնակիցների թիվը: Հատկանշական

է, որ հաշվետու տարում օլիմպիադան կազմակերպվել է ՀՀ բոլոր մարզերում, ինչը յուրատեսակ ստուգատես է բարձր դասարանների աշակերտների համար նախքան միասնական քննություններ հանձնելը, միևնույն ժամանակ նպաստում է նրանց մասնագիտության ընտրությանը: ՀՀ 269 դպրոցներից օլիմպիադային մասնակցել է 3010 աշակերտ: Հաղթող են ճանաչվել 465 մասնակիցներ, որոնցից 221-ը արժանացել են I, II, III կարգի դիպլոմների, իսկ 244-ը՝ գովասանագրերի: Բոլորին տրվել է նաև ԵՊՀ-ի կողմից հրատարակված արժեքավոր գրքեր: Պարգևատրությունը կատարվել է ԵՊՀ ղեկավարության կողմից՝ մեծ հանդիսությամբ: Շնորհակալագրերով և արժեքավոր գրքերով պարգևատրվել են նաև հանրապետության 18 դպրոցներ՝ լավագույն մասնակցություն և բարձր առաջադիմություն ցուցաբերելու համար: Ուշագրավ է, որ տարեցտարի նկատվում է աշակերտների մասնակցության աճ, որն էլ յուրատեսակ հաջողության գրավական է: Հարկ է նշել, որ օլիմպիադայում պարգևատրված աշակերտների շուրջ 60%-ը դիմել է ԵՊՀ: Օլիմպիադայի մասնակիցների համար կազմակերպվել է հանդիպում ԵՊՀ ռեկտորի և ֆակուլտետների դեկանների հետ: Ըստ մասնագիտությունների՝ ֆակուլտետներում կազմակերպվել է «բաց դռների» օր, որին մասնակցել են շուրջ 1000 աշակերտ:

2014-15թթ. Մինչհամալսարանական կրթության վարչությունը մեծ աշխատանքներ է տարել ՀՀ մարզերում (Շիրակ, Արարատ, Տավուշ, Արմավիր, Սյունիք, Գեղարքունիք, Արագածոտն, Լոռի), որտեղ ԵՊՀ կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների մասին անհրաժեշտ տեղեկատվություն ապահովելու նպատակով պաշտոնապես բացվել են ԵՊՀ ներկայացուցչություններ, որոնց թվին հաշվետու տարում ավելացել են Կոտայքի, Վայոց ձորի մարզերը: ԵՊՀ-ն, հիմք ունենալով նախորդ տարիների համագործակցությունը ավագ դպրոցների հետ, 2015 թ. ևս համագործակցության պայմանագրեր է կնքել Երևանի ևս 2 ավագ դպրոցների հետ՝ դրանց թիվը հասցնելով 21-ի, մարզերում՝ 3, հասցնելով 13-ի:

Վերը նշված ավագ դպրոցներում ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետների 36 փորձառու դասախոսներ լրացուցիչ կրթական ծրագրերով հատուկ դասընթացներ են վարել: Դասախոսների վարձատրությունը իրականացվել է ԵՊՀ-ի միջոցների հաշվին: Նշված ծրագիրը բավականաչափ մեծ արձագանք է ստացել ինչպես դպրոցների տնօրինության, այնպես էլ ծնողական խորհուրդների կողմից:

Վարչության կողմից աշակերտների համար կազմակերպվել են նաև ակնարկային դասախոսություններ, ուսուցիչների համար մեթոդական խորհրդատվություն և սեմինարներ տարբեր առարկաների գծով, դասագրքերի քննարկումներ մարզերի պայմանագրային ավագ դպրոցներում: Վարչությունը իրականացնում է նաև «Նոր գրքեր դպրոցի գրադարանին» ծրագիրը՝ նպատակ ունենալով հարստացնել դպրոցների գրադարանները նոր գրքերով: ԵՊՀ-ի կողմից 2014 թ. հոկտեմբերին այդ այցերը եղել են Գորիսում, Բերդավանում, Վարդենիկում, Գյումրիում, Վանաձորում, Գուգարքում, իսկ ապրիլին՝ Արարատում, Տավուշում, Չարենցավանում, Վաղարշապատում, Բերդում: Դպրոցների տնօրենները իրենց երախտագիտությունն ու գոհունակությունն են հայտնել այդ այցերի համար՝ նշելով դրանց կարևորությունը աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման գործում: Վարչությունը մասնակցել է նաև «Թալին 2015» աշակերտական տոնավաճառին՝ ներկայացնելով ԵՊՀ-ն դիմորդի ուղեցույցի, բուկլետների և խորհրդատվության միջոցով: Տարվա ընթացքում վարչության աշխատանքները բազմիցս լուսաբանել են հանրապետական և մարզային հեռուստաընկերությունները, մամուլը, ինչպես նաև «Երևանի համալսարան» թերթը:

Ինչպես յուրաքանչյուր տարի, հաշվետու ուստարում ևս վարչությունը առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի դիմորդների համար կատարել է մշտական տեղեկատվական աշխատանք՝ մեծապես օժանդակելով ԵՊՀ 2015 թ. ընդունելության կազմակերպման գործընթացին:

Հաշվետու տարում վարչությունը ձգտել է կատարելագործել նախապատրաստական դասընթացների համակարգը՝ այդ նպատակով ձևավորելով դասընթացների լայն ընտրանի՝ ըստ կրթական ծրագրերի՝ ապահովելով նաև դրանց իրականացման ճկուն ժամանակացույց:

Նախապատրաստական դասընթացների կրթական ծրագրերի բովանդակությունն ու որակն ապահովելու, ինչպես նաև ավարտական քննությունների թեստերը պատրաստելու նպատակով ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի առավել հմուտ և փորձառու ներկայացուցիչներից ձևավորվել է

փորձագիտական խորհուրդ՝ ըստ հանրակրթական առարկաների: Ունկնդիրների ուսումը կազմակերպվել է փորձագիտական խորհրդի կողմից նախապես քննարկված և հաստատված ուսումնական պլաններով, որոնք համապատասխանում են ընդունելության քննությունների համար նախատեսված ծրագրերին: Հատուկ ուշադրություն է դարձվել, որ թեստերը կազմվեն պետական ծրագրերի շրջանակներում, չլինեն զուգաձևություններ և վիճահարույց պատասխաններ: Դասավանդվող բոլոր առարկաներից 2015 թ. փետրվար ամսին կազմակերպվել և անցկացվել են ստուգարքներ, ապրիլին՝ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, իսկ մայիսի վերջին տասնօրյակում՝ ավարտական քննություններ:

Ունկնդիրների համար, ըստ ընտրած մասնագիտությունների, ուսուցումը կազմակերպվել է 12 հանրակրթական առարկաներից: Նախապատրաստական դասընթացներ բաժնի ունկնդիրների մեծ մասը, հաջողությամբ հանձնելով առկա ուսուցման ընդունելության միասնական և կենտրոնացված քննությունները, ընդունվել է ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներ:

ՀԵՏԲՈՒՀԱԿԱՆ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Աղասյան Ժասմեն Արտաշեսի*

Կրթական ծրագրերը՝ որակավորման բարձրացում
մասնագիտական վերապատրաստում
ստաժավորում

2014/2015 ուսումնական տարում Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչության կողմից երեք կրթական ծրագրերով իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

Ա. ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԸՍՏ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ

1. Ունկնդիրների թիվն ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը		
		ընդամենը	ԵՊՀ	այլ հաստա-տություններ
1.	Որակավորման բարձրացում	2033	2023	10
2.	Մասնագիտական վերապատրաստում	414	-	414
3.	Ստաժավորում	5	-	5
	Ընդամենը	**2452**	**2023**	**429**

2. ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման բարձրացում

2.1. Ըստ կրթական կառուցամասի մոդուլների և դասընթացների

Հ/հ	Մոդուլի և դասընթացի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը
1.	**Անգլերենը ակադեմիական միջավայրում**	**164**
2.	**Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ**	**512**
2.1.	Համակարգչային գրագիտություն	162
2.2.	Էսարանային ցուցադրությունների պատրաստում	173
2.3.	Կիրառական ծրագրային փաթեթներ (MATLAB, Mathematics)	56
2.4.	Ուսուցողական Case-փաթեթների պատրաստում	121
3.	**Մանկավարժական-հոգեբանական պատրաստություն**	**472**
3.1.	Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ	155
3.2.	Ուսումնական ծրագրերի մշակման հիմունքներ	94
3.3.	Կրթության հոգեբանություն	101
3.4.	Խոսքի մշակույթ (հռետորական արվեստ)	122
4.	**Մասնագիտական պատրաստություն**	**539**

4.1.	**Մասնագիտության արդի հիմնախնդիրները**	**242**
4.1.1.	Անգլերեն	57
4.1.2.	Իրավագիտություն	34
4.1.3.	Պատմություն	34
4.1.4.	Իսպաներեն	24
4.1.5.	Ֆիզդաստիարակություն	16
4.1.6.	Տնտեսագիտություն	15
4.1.7.	Աշխարհագրություն	13
4.1.8.	Կենսաբանություն	12
4.1.9.	Արևելագիտություն	10
4.1.10.	Արտասահմանյան գրականություն	9
4.1.11.	Ֆիզիկա	8
4.1.12.	Մեխանիկա	8
4.1.13.	Միջազգային հարաբերություններ	2
4.2.	**Կամընտրական դասընթացներ**	**297**
4.2.1.	Անգլերեն	88
4.2.2.	Ռուսաց լեզու	31
4.2.3.	Գրականագիտություն	28
4.2.4.	Գերմաներեն	28
4.2.5.	Արտգրականություն	24
4.2.6.	Միջազգային հարաբերություններ	20
4.2.7.	Ժուռնալիստիկա	17
4.2.8.	Հին հունարեն	16
4.2.9.	Ֆիզդաստիարակություն	16
4.2.10.	Մեխանիկա	13
4.2.11.	Փիլիսոփայություն	12
4.2.12.	Արևելագիտություն	2
4.2.13.	Կենսատեխնոլոգիա	2
5.	**Որակավորման բարձրացման այլ ձևեր**	**346**
	Ընդամենը	**2033**

2.2. Ունկնդիրների թիվն ըստ ֆակուլտետների և դասընթացների

Հ/հ	Ֆակուլտետի և/ կամ ամբիոնի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը ըստ դասընթացների												Ընդամենը
		Անգլերենը ակադեմիական միջավայրում	Համակարգչային գրագիտություն	Լաբորատորային գոցատրություններին պատրաստում	Կիրառական ծրագրային փաթեթներ	Ուսուցողական Case-փաթեթների պատրաստում	Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ	Ուսումնական ծրագրերի մշակման հիմունքներ	Կրթության հոգեբանություն	Խոսքի մշակույթ	Մասնագիտության արդի հիմնախնդիրները	Մասնագիտական դասընթացներ մեկ	Որակավորման բարձրացման այլ ձևեր	
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	3	4	3	9	5	7	8	2	7	8	7	6	**69**
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	5	3	3	10	1	6	3	1	5	-	4	9	**50**
3.	Ֆիզիկայի	3	3	1	7	1	1	1	3	2	5	2	9	**38**
4.	Ռադիոֆիզիկայի	2	2	2	1	-	2	1	-	-	3	-	4	**17**
5.	Դեղագիտության և քիմիայի	-	1	2	9	2	2	4	1	3	-	-	5	**29**
6.	Կենսաբանության	6	7	7	-	4	6	1	5	6	12	-	12	**66**
7.	Աշխարհագր. և երկրաբանության	6	10	14	6	9	14	8	15	7	13	-	9	**111**
8.	Տնտեսագիտության և կառավարման	10	8	13	14	5	10	5	3	6	15	-	19	**108**
9.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	9	10	12	-	5	10	-	2	7	-	13	16	**84**
10.	Սոցիոլոգիայի	4	8	8	-	-	1	-	4	-	-	-	12	**37**
11.	Պատմության	12	12	11	-	9	10	8	7	10	34	1	9	**123**
12.	Միջազգային հարաբերությունների	11	8	8	-	9	13	8	9	10	3	22	19	**120**
13.	Արևելագիտության	12	12	11	-	6	9	8	3	9	10	-	16	**96**
14.	Հայ բանասիրության	21	9	11	-	7	5	8	12	9	-	39	42	**163**
15.	Ժուռնալիստիկայի	4	4	6	-	2	2	2	5	5	-	17	9	**56**
16.	Ռուս բանասիրության	14	7	7	-	8	7	9	8	5	-	51	32	**148**
17.	Ռոմանագերման. Բանասիրության	26	33	37	-	45	40	18	17	23	88	121	89	**537**
18.	Իրավագիտության	3	7	5	-	1	1	-	-	1	34	-	2	**54**
19.	Աստվածաբանության	3	1	1	-	-	-	-	-	2	-	1	1	**9**
20.	ՏՏ գիտակրթական կենտրոն	1	-	-	-	-	3	-	1	2	-	-	1	**8**
21.	Միջազգային կրթական կենտրոն	3	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	2	**8**
22.	Ֆիզդաստիարակու-թյան և սպորտի	2	9	8	-	-	-	-	-	-	16	16	13	**64**
23.	Քաղպաշտպանության	2	4	3	-	2	2	2	2	1	-	-	4	**22**
24.	Վարչական աշխատող	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	**2**
25.	Իջևանի մասնաճյուղ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	**4**

26.	Այլ բուհեր	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	2	2	**7**
27.	Ազատ ունկնդիր	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	**3**
	Ընդամենը	**164**	**162**	**173**	**56**	**121**	**155**	**94**	**101**	**122**	**242**	**297**	**346**	**2033**

2.3. Աշխատանքների թիվն ըստ հետազոտական-մեթոդական կառուցամասի բաղադրիչների

Հ/հ	Ֆակուլտետի և/կամ ամբիոնի անվանումը	Կառուցամասի բաղադրիչները							Ընդա-մենը
		հոդված	մեթոդ. աշխ.	զեկու-ցում	ուսումն. ձեռն.	դասա-գիրք	մենա-գրութ.	ատեն. պաշտ.	
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	18	3	1	-	1	19	-	**42**
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	25	1	4	-	-	9	-	**39**
3.	Ֆիզիկայի	38	-	2	-	-	11	1	**52**
4.	Ռադիոֆիզիկայի	25	1	-	-	-	15	1	**42**
5.	Դեղագիտության և քիմիայի	24	2	3	-	-	34	-	**63**
6.	Կենսաբանության	92	3	4	1	1	56	-	**157**
7.	Աշխարհագր. և երկրաբանության	45	6	4	1	1	33	3	**93**
8.	Տնտեսագիտության և կառավարման	62	6	12	-	3	19	3	**105**
9.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	29	5	7	6	2	58	1	**108**
10.	Սոցիոլոգիայի	39	-	9	-	12	20	1	**81**
11.	Պատմության	90	2	1	4	8	48	2	**155**
12.	Միջազգային հարաբերությունների	45	4	5	2	2	28	3	**89**
13.	Արևելագիտության	43	4	4	2	5	16	3	**77**
14.	Հայ բանասիրության	37	4	9	2	4	29	4	**89**
15.	Ժուռնալիստիկայի	8	2	1	-	1	10	1	**23**
16.	Ռուս բանասիրության	12	3	4	1	-	11	2	**33**
17.	Ռոմանագերմ. բանասիրության	153	7	15	11	7	51	10	**254**
18.	Իրավագիտության	39	40	7	5	6	11	-	**108**
19.	Աստվածաբանության	10	2	-	-	1	-	-	**13**
20.	ՏՏ գիտակրթական կենտրոն	10	1	-	-	-	-	-	**11**
21.	Միջազգային կրթական կենտրոն	12	-	-	-	-	9	2	**23**
22.	Ֆիզդաստիարակության ամբիոն	3	-	1	-	-	-	-	**4**
23.	Քաղպաշտպանության ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	**-**
	Ընդամենը	**859**	**96**	**93**	**35**	**54**	**487**	**37**	**1661**

3. Մասնագիտական վերապատրաստում ըստ կրթական ենթածրագրերի

Հ/հ	Կրթական ենթածրագրի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը
1.	ՀՀ Ազգային անվտանգության խորհրդի աշխատակազմի քաղաքացիական հատուկ ծառայողների վերապատրաստում	20
2.	ՀՀ պաշտպանության նախարարության աշխատակազմի զինվորականների վերապատրաստում	67
3.	ՀՀ պաշտպանության նախարարության աշխատակազմի քաղաքացիական հատուկ ծառայողների վերապատրաստում	132
4.	ՀՀ քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստում	171
5.	ՀՀ համայնքային ծառայողների վերապատրաստում	15
6.	«Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստում	9
	Ընդամենը	**414**

Բ. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ժամաքանակը		
		ընդամենը	բեռնված.	ժամավճար
	Ա. Դասախոսների որակավորման բարձրացում	**3 803**	1 554	2 249
1.	**Բ. Մասնագիտական վերապատրաստում**	**1 661**	-	1 661
	ՀՀ քաղծառայողների վերապատրաստում	992	-	992
2.	«Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստում	669	-	669
	Ընդամենը	**5 464**	**1 554**	**3 910**

2014-2015 ուստարում Երևանի պետական համալսարանում լրացուցիչ կրթությունը զարգացել է ըստ հիմնական կրթական ծրագրերի.

1. ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

1.1. Շարունակվել է կրեդիտային համակարգով ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման բարձրացման հնգամյա կրթագիտական ծրագիրը, որի դասընթացներին հաշվետու տարում մասնակցել է 2033 ունկնդիր: Անգլերենի դասընթացի 164 ունկնդրից 100-ը ստացել է ITEP միջազգային հավաստագրում:

1.2. Ծրագրի կրթական կառուցամասում առաջատարը եղել է մասնագիտական պատրաստության բաղադրիչը. 26 մասնագիտությամբ կազմակերպված դասընթացներին մասնակցել է 539 ունկնդիր:

1.3. Կրեդիտային համակարգը ակնհայտորեն խթանել է ԵՊՀ դասախոսների կրթական մոտիվացիան՝ նպաստելով նաև ակադեմիական շարժունությանը. ունկնդիրներից 346-ը հիմնական ծրագրից դուրս մասնակցել է ԵՊՀ-ում, ՀՀ-ում և արտերկրում կազմակերպված մասնագիտական կատարելագործման տարբեր դասընթացների՝ կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ծրագրերով՝ որակավորման բարձրացման իրենց հիմնական ծրագրի կատարողականին փոխանցելով 1017 կրեդիտ: Դասախոսների կրթական պահանջմունքները բավարարելու նպատակով ընդլայնվել է որակավորման բարձրացման լրացուցիչ դասընթացների ցանկը:

1.4. Հաշվետու տարում ակտիվացել է դասախոսների մասնակցությունը ծրագրի հետազոտական-մեթոդական կառուցամասին. 441 ունկնդիր ներկայացրել է 1661 աշխատանք: Դրանք ներառում են հիմնականում 2 բաղադրիչ՝ գիտական հոդված (859) և զեկուցում գիտաժողովում (487): Քիչ են ներկայացված մյուս բաղադրիչները՝ դասագիրք, մենագրություն, ուսումնական ձեռնարկ և ուսումնամեթոդական աշխատանք (ընդամենը՝ 315):

1.5. Հանրապետության այլ բուհերի 9 դասախոս համալսարանում կատարելագործվել է տարբեր ծրագրերով՝ միաժամանակ ծանոթանալով ԵՊՀ ամբիոնների կրթական և հետազոտական աշխատանքներին: ՌԴ Բելգորոդի պետական ազգային հետազոտական համալսարանից 2 դասախոս ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետում անցել է որակավորման բարձրացում անհատական ծրագրով՝ «Կենսատեխնոլոգիա» մասնագիտությամբ:

2. ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

2.1. Հասարակության հետ կապերի հետագա զարգացումը ապահովելու և հանրային ծրագրերում ԵՊՀ առավելագույն ներգրավումը իրագործելու նպատակով վարչությունը շարունակել է հարատև կրթության ծրագրերի իրականացումը 2 հիմնական ուղղությամբ՝ հանրային ծառայողների և հոգեբանների մասնագիտական վերապատրաստում:

2.2. ԵՊՀ-ում են վերապատրաստվել ՀՀ Ազգային անվտանգության խորհրդի, ՀՀ պաշտպանության նախարարության և պետական այլ կառույցների աշխատակազմերի 384 հանրային ծառայող և զինծառայող՝ 7 մասնագիտական կրթական ենթածրագրերով: ԵԱՀԿ-ի հետ համագործակցությամբ իրականացվել է քաղաքացիական և համայնքային 30 ծառայողի վերապատրաստում՝ «Ամբողջականության հիմունքները հանրային ծառայության համակարգում» ծրագրի շրջանակում:

2.3. «Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստման դասընթաց է կազմակերպվել զուգահեռաբար 2 խմբի համար: 2-րդ տարվա խմբի 9 ունկնդիրները ամփոփիչ ատեստավորում են անցել՝ հաջողությամբ ավարտելով դասընթացը: Ծրագիրը վերակազմակերպվել է «Կրթության մասին» և «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» օրենքներում կատարված փոփոխություններին համահունչ. նոր ծրագիրը ներկայացվել է երկու մակարդակով՝ 5-ական ամիս ժամկետով:

2.4. Վարչությունը մասնագիտական աջակցություն և խորհրդատվություն է ցուցաբերել Արցախի պետական համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման բարձրացման ծրագրի իրականացմանը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Երևանի պետական համալսարանը միջազգային համագործակցության պայմանագրեր և համաձայնագրեր ունի աշխարհի շուրջ 50 երկրների 253 համալսարանների, հաստատությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ: Առկա պայմանագրերի շրջանակներում յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա ընթացքում տեղի են ունենում պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների փոխանակումներ: Այսպես, ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի ուսանողները վերապատրաստման դասընթացների են մասնակցում Քուվեյթում գործող արաբերեն լեզվի կենտրոններում կազմակերպվող և տարբեր տևողություն ունեցող դասընթացներին (3 ամիս, 10 ամիս): Ռուսաստանի Դաշնության Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտում Ֆիզիկայի ֆակուլտետի լավագույն ուսանողներին գիտահետազոտական համատեղ աշխատանք կատարելու հնարավորություն է տրվում: Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները բուլղարերենի վերապատրաստում են անցնում Բուլղարիայի Սուրբ Կլիմենտ Օհրիդսկու անվան համալսարանում, ինչպես նաև հունարեն լեզվի դասընթացների են մասնակցում Հունաստանում՝ Սալոնիկի Արիստոտելի անվան համալսարանում: Վերջին դասընթացներին մասնակցում են նաև Պատմության ֆակուլտետի լավագույն ուսանողները: Ի դեպ, ուսանողները մասնակցում են նաև հունական «Յասոն» կրթամշակութային ծրագրին: Իտալիայի Կա՛ Ֆոսկարի համալսարանում իտալերենի վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցում են Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները:

Առավել ակտիվ շարունակվում է համագործակցությունը Արիզոնայի համալսարանի (ԱՄՆ), Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի (Ռուսաստան), Կազանի Դաշնային համալսարանի (Ռուսաստան), Բոլոնիայի համալսարանի (Իտալիա), Արևելյան լեզուների և մշակույթների ազգային ինստիտուտի (Ֆրանսիա), Մոնպելիե-I համալսարանի (Ֆրանսիա), Պրովանսի համալսարանի (Ֆրանսիա), Մաղտըմգուլիի անվան թուրքմենական պետական համալսարանի (Թուրքմենստան), Քուվեյթի համալսարանի (Քուվեյթ), Կրակովի Յագելլոնյան համալսարանի (Լեհաստան) հետ: 2014-2015 ուսումնական տարվա ընթացքում ստորագրվել են պայմանագրեր բուհերի, հետազոտական կենտրոնների, հիմնադրամների և ընկերությունների հետ:

Դրանք են՝

- Միջազգային նորարարական համալսարան, ՌԴ
- Լիբանանի Հայոց թեմի առաջնորդարան, Լիբանան
- «Ազգային գյուղատնտեսության ռուսական ակադեմիայի և ՌԴ նախագահին կից պետական ծառայության» մասնաճյուղի կառավարման հարավային ռուսական ինստիտուտ, ՌԴ
- Բաբեշ-Բոյայի համալսարան, Ռումինիա
- Ռեզեգնե համալսարան, Լատվիա
- Վլադիմիրի պետական համալսարան, ՌԴ
- Հումբոլդտի համալսարան, Գերմանիա
- Կառլովի համալսարան, Չեխիա
- Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց ազգային հետազոտական համալսարան, ՌԴ
- Ուրալի պետական տնտեսագիտական համալսարան, ՌԴ
- Լվովի առևտրի ակադեմիա, Ուկրաինա
- Ս. Ա. Եսենինի անվան Ռյազանի պետական համալսարան, ՌԴ

- Դոնեցկի ազգային համալսարան, Ուկրաինա
- Թեհրանի համալսարան, Իրան
- Սանկտ Պետերբուրգի պետական տնտեսագիտական համալսարան, ՌԴ
- Հ. Ի. Իբրահիմովի անվան ռուսական գիտությունների ակադեմիայի համակարգային գիտահետազոտական ինստիտուտ, ՌԴ
- Գրոզնու պետական նավթային տեխնիկական համալսարան, ՌԴ
- Չերկասի ազգային համալսարան, Ուկրաինա
- Մշակութային դիվանագիտության ինստիտուտ, Գերմանիա
- Վորոնեժի պետական համալսարան, ՌԴ
- Պենզայի պետական համալսարան, ՌԴ
- Սննդի արտադրության Մոսկվայի պետական համալսարան, ՌԴ
- Ազգային հետազոտական համալսարան (МИЭТ), ՌԴ
- Ազգերի բարեկամության ռուսական համալսարանի Սոչիի մասնաճյուղ, ՌԴ

Վերակնքվել են Արևելյան լեզուների և քաղաքակրթությունների ազգային ինստիտուտի (Ֆրանսիա), Ի. Ջավախիշվիլիի անվան Թբիլիսիի պետական համալսարանի (Վրաստան), Ֆլորենցիայի համալսարանի (Իտալիա), Քուվեյթի համալսարանի (Քուվեյթ) հետ ստորագրված պայմանագրերը:

Ակտիվացել է նաև ֆակուլտետների միջազգային համագործակցությունը: Այսպես, համագործակցության պայմանագրեր են կնքվել ԵՊՀ իրավագիտության և Մոնպելիե-1 համալսարանի (Ֆրանսիա) իրավագիտության և քաղաքագիտության, ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների և Մոսկվայի պետական համալսարանի (ՌԴ) քաղաքագիտության ֆակուլտետների, ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների և Կոնֆուցիոսի ինստիտուտի (Չինաստան) հայաստանյան մասնաճյուղի միջև:

Ինչպես և նախորդ տարիներին, այնպես էլ 2014-2015 ուսումնական տարում Երևանի պետական համալսարանն ակտիվ մասնակցություն է ցուցաբերել տարբեր միջազգային գիտաժողովների, սեմինարների և քննարկումների կազմակերպմանը: Միևնույն ժամանակ ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչությունը տարբեր գիտակրթական միջոցառումների, սեմինարների, կրթական ծրագրերի և տեղեկատվական ցուցահանդեսների կազմակերպման գործում աջակցել է ՀՀ-ում գործող միջազգային կազմակերպություններին և ՀՀ-ում հավատարմագրված դեսպանություններին:

2014 թ. սեպտեմբերի 18-ից 19-ը ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է «Հայ-գերմանական հարաբերությունների ավելի քան 100 տարին» խորագրով միջազգային գիտաժողով, որի նախաձեռնողներն էին ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետը և Հալլե-Վիտենբերգի համալսարանի «Մեսրոպ» հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը:

2014 թ. հոկտեմբերի 9-ին ՀՀ-ում Ֆրանսիայի և Գերմանիայի դեսպանությունների հետ ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է «Խաղաղության կորստից մինչև Եվրոպական միության հիմնում» խորագրով միջոցառում, որի ժամանակ ՀՀ-ում Ֆրանսիայի և Գերմանիայի դեսպանները ներկայացրել են 1-ին աշխարհամարտի քաղաքական դրդապատճառները, հետևանքները և դրանց անդրադարձը Եվրոպայի վրա:

2014 թ. հոկտեմբերի 27-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է Վատիկանի մշակույթի քահանայապետական խորհրդի նախագահ, ԵՊՀ պատվավոր դոկտոր, կարդինալ Ջանֆրանկո Ռավազիի հեղինակած «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ. Քրիստոնեության ընդհանուր ժառանգություն» գրքի հայերեն և ռուսերեն թարգմանության շնորհանդեսը:

2014 թ. նոյեմբերի 6-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության համալսարանական լիգայի «Եվրասիայի տեղեկատվական անվտանգության ապահովման արդիական խնդիրները» խորագրով սեմինար, որը վարել է լիգայի գործադիր տնօրեն, պրոֆեսոր Իգոր Պանարինը: Սեմինար-դասախոսության ընթացքում խոսվել է Եվրասիական տարածաշրջանի անվտանգության ապահովման գործընթացում ՀԱՊԿ-ի դերի,

գաղափարախոսությունների մեթոդիկայի, տեղեկատվական պատերազմների տեսության և այլ թեմաների մասին:

2014 թ. նոյեմբերի 10-ից 14-ը «Հայաստան-ՆԱՏՕ. Անհատական գործընկերության գործողությունների ծրագրի» շրջանակում Հայաստանում անցկացվել է «ՆԱՏՕ-ի շաբաթ» խորագրով հերթական՝ 8-րդ միջոցառումը, որի շրջանակում ԵՊՀ-ում հյուրընկալվել են և համալսարանականների համար ելույթ ունեցել ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Քաթրին Լիչը, ՀՀ-ում ԱՄՆ արտակարգ և լիազոր դեսպան Ջոն Հեֆֆերնը, ՆԱՏՕ-ի անդամ պետությունների ռազմական կցորդները, ՀՀ-ում գործող մի շարք դեսպանատների և ՀՀ ԱԳՆ ներկայացուցիչները, ՆԱՏՕ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցիչ, դեսպան Սամվել Մկրտչյանը:

2015 թ. հունիսի 26-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է «Թուրքմենստանի մշտական չեզոքության կարգավիճակը կայուն զարգացման և միջազգային կառուցողական համագործակցության հիմք» խորագրով միջազգային գիտաժողովը, որին մասնակցել են Թուրքմենստանի, Չինաստանի, Հնդկաստանի, Իրանի, Ճապոնիայի, Բելառուսի, Ղազախստանի դեսպաններն ու դեսպանությունների ներկայացուցիչներ:

ԵՊՀ-ի և արտասահմանյան համալսարանների ու հաստատությունների հետ կնքված պայմանագրերի շրջանակներում հաշվետու տարում կազմակերպվել են փոխայցելություններ, որոնց ընթացքում քննարկվել են երկկողմանի հետաքրքրության ոլորտներ, իրականացվել են ճանաչողական այցեր՝ դրանով իսկ ամրապնդելով և էլ ավելի զարգացնելով արդեն առկա համագործակցությունները:

Այսպես՝

- 2014 թ. սեպտեմբերի 18-ից 19-ը ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնել է Դոնի Ռոստով՝ մասնակցելու «Կազակներն ու լեռնականները Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին» խորագրով միջազգային երկօրյա գիտական համաժողովին: Աշխատանքային այցի ընթացքում պատվիրակության անդամներն ունեցել են մի շարք հանդիպումներ, այդ թվում՝ Դոնի Ռոստովի պետական տեխնիկական համալսարանի ռեկտորի հրավերով այցելել են այդ բուհ, քննարկել բուհերի միջև հնարավոր համագործակցության ուղղությունները:
- 2014 թ. հոկտեմբերի 20-ին Մոսկվայի Մ. Ա. Շոլոխովի անվան պետական հումանիտար համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում ԵՊՀ է այցելել այդ համալսարանի պատվիրակությունը: Կողմերը քննարկել են գիտության, դասավանդման մեթոդիկայի մշակման, ինչպես նաև ուսանողների փոխանակման բնագավառներում համագործակցության հնարավորությունները:
- 2014 թ. նոյեմբերի 7-ին ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնել է Ռումինիա՝ մասնակցելու Կլուժ-Նապոկա քաղաքի Բաբեշ-Բոյայ համալսարանի Հայագիտության ինստիտուտի բացմանը: Այցի ընթացքում տեղի է ունեցել երկու համալսարանների ռեկտորների առանձնազրույցը: Ռեկտորները պայմանավորվել են համագործակցության պայմանագրեր կնքել Կլուժի համալսարանի և ԵՊՀ-ի, ինչպես նաև հայագիտության ինստիտուտների միջև:
- 2014 թ. նոյեմբերի 24-ին Բուխարեստում մեկնարկել է «Բարձրագույն կրթության ապագան» խորագրով Բոլոնիայի գործընթացի հետազոտողների 2-րդ գիտաժողովը, որին ԵՊՀ-ն ներկայացրել է ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով պրոռեկտոր Ռուբեն Մարկոսյանը:
- 2015 թ. փետրվարի 26-ին ԵՊՀ է այցելել Մոսկվայի ազգային հետազոտական համալսարանի պատվիրակությունը՝ միջբուհական համագործակցության, ինչպես նաև կրթության ու գիտության ոլորտներում փոխգործակցության հեռանկարները քննարկելու համար, որի արդյունքում երկու բուհերի միջև ստորագրվել է համագործակցության համաձայնագիր:
- 2014-2015 ուստարում շարունակվել է համագործակցությունը Արիզոնայի նահանգային համալսարանի, Հարավային դաշնային համալսարանների հետ:

- 2014-2015 ուստարում շարունակվել է նաև համագործակցությունը Մոնպելիե-1, Մոնպելիե-3 համալսարանների հետ:
- ԵՊՀ-ի և ԱՊՀ երկրների Ցանցային համալսարանի միջև համագործակցության շրջանակում 2014-2015 ուսումնական տարում Ռուսաստանի Ազգերի բարեկամության համալսարան են գործուղվել 9 ուսանողներ՝ Միջազգային հարաբերությունների, Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի, Աշխարհագրության և երկրաբանության, Ռուս բանասիրության ֆակուլտետներից:
- 2014-2015 ուստարում շարունակվել է համագործակցությունը Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի հետ:
- Պրովանսի համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում շարունակվել են ԵՊՀ-ի և Պրովանսի համալսարանի տարբեր ֆակուլտետների միջև ուսանողական փոխանակումները:

Այս շրջանակներում կազմակերպվել են ԵՊՀ ռեկտորի և օտարերկրյա համալսարանների պատվիրակությունների հետ անհատական հանդիպումներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են երկկողմանի համագործակցության և գիտահետազոտական ու կրթության զարգացմանը վերաբերող հարցեր:

Հաշվետու տարվա ընթացքում ԵՊՀ են ժամանել մի շարք պատվիրակություններ Ռուսաստանի Դաշնությունից, Գերմանիայից, Քուվեյթից, Թուրքմենստանից, Ֆրանսիայից, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից:

2014-2015 ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպվել են հանդիպումներ ՀՀ-ում միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, ինչպես նաև ՀՀ-ում արտակարգ և լիազոր դեսպանների հետ: Համալսարան են ժամանել օտարերկրյա համալսարանների պրոֆեսորներ՝ ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներում և կենտրոններում մասնագիտական դասընթացներ անցկացնելու նպատակով:

Այսպես՝

- 2014 թ. սեպտեմբերի 25-ին ապագա միջազգայնագետների հետ տարածաշրջանային խնդիրների ու քաղաքականության մասին զրուցելու էին եկել գերմանացի պրոֆեսորները, հետազոտողներն ու ուսանողները՝ ի դեմս Հելմուտ Շմիդթի անվան համալսարանի արտաքին և միջազգային քաղաքականության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Ավգյուստ Պրադետտոյի և պրոֆեսոր Ռուդոլֆ Մարկի:
- 2014 թ. նոյեմբերի 19-ին ԵՊՀ է այցելել ֆրանսիացի գիտնական, հասարակական գործիչ, պրոֆեսոր Պիեռ Ժոլիո-Կյուրին, ով ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ հանդես է եկել «Հետազոտությամբ զբաղվելու տարերքը. դասավանդման միջոցով հաղորդակից դարձնել այս տարերքին» թեմայով դասախոսությամբ:
- 2014 թ. նոյեմբերի 26-ին ԵՊՀ-ում «Գլոբալ և տարածաշրջանային տնտեսություններ, հեռանկարներ. Հայաստանի մարտահրավերներն ու հնարավորությունները» թեմայով դասախոսությամբ հանդես է եկել Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հայաստանյան ներկայացուցիչ Թերեզա Դաբան Սանչեսը:
- 2015 թ. մարտի 18-ին ԵՊՀ է այցելել Ժուռնալիստների միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Ջիմ Բումելան, ով Ժուռնալիստիկայի, Միջազգային հարաբերությունների և Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետների ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ խոսել է ժամանակակից տեխնոլոգիաների, դրանց դրական կողմերի, ինչպես նաև հարուցող մի շարք խնդիրների մասին:
- 2015 թ. ապրիլի 13-ին ԵՊՀ են այցելել ՀՀ-ում Շվեյցարիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Լուկաս Գասերը և Ժնևի համալսարանի պրոֆեսորներ Լորենց Է. Բաումերը, Ժան Տերիերը: Պատմության ֆակուլտետի ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ հյուրերը խոսել են իրենց երկրում կատարվող հնագիտական աշխատանքների մասին:

- 2015 թ. ապրիլի 14-ին ԵՊՀ է այցելել Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Անն Բրասերը: Ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ հյուրը ներկայացրել է ԵՄ-ի և ԵԽԽՎ-ի հիմնադրման, կայացման գործընթացներն ու գաղափարները, ինչպես նաև անցած ճանապարհը:
- 2015 թ. ապրիլի 17-ին ԵՊՀ է այցելել Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության Բունդեսթագի պատգամավոր, կրթական հարցերով հանձնաժողովի անդամ Թանկրեդ Շիպանսկին, ով ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ ներկայացրել է գերմանական կրթական համակարգը, գերմանական բուհեր ընդունվելու հնարավորությունները:
- 2015 թ. ապրիլի 21-ին ԵՊՀ է այցելել Շվեդիայի Ուփսալա համալսարանի դասախոս, ցեղասպանագետ, ցեղասպանությունների ուսումնասիրությամբ զբաղվող Հուգո Վալենտինի կենտրոնի տնօրեն Տոմիսլավ Դուլիչը, ով հանդես է եկել «Զանգվածային սպանությունների երեք ասպեկտները» վերտառությամբ զեկուցմամբ, ինչից հետո մի շարք ցեղասպանությունների օրինակով խոսել է դրանց միջազգային ճանաչման խճճված գործընթացների և քաղաքական ենթատեքստերի մասին:
- 2015 թ. հունիսի 3-ին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետ են այցելել Չեխիայի Սահմանադրական դատարանի պատվիրակության անդամները՝ ի դեմս ՍԴ նախագահ Պավել Ռիխետսկու: Ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների հետ հանդիպման ընթացքում առանցքային քննարկումները վերաբերել են Սահմանադրական դատարանի և մյուս դատարանների փոխհարաբերություններին, ինչպես նաև անհատ քաղաքացիների գանգատների հետ կապված փորձին:
- 2015 թ. հունիսի 24-ին ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ է այցելել ՀՀ-ում Ճապոնիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Էյձի Տագուչին: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են ԵՊՀ-ի և ճապոնական բուհերի հետ հետագա համագործակցության հնարավորությունները:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ-ում շարունակվել է օտարերկրյա մասնագետների դասավանդումը: 2014-2015 ուսումնական տարում ԵՊՀ-ում դասավանդել են ԱՄՆ-ից, Եգիպտոսից, Գերմանիայից, Լեհաստանից, Իրանից, Վրաստանից և Ռուսաստանից ժամանած դասախոսներ: Օտարերկրյա դասախոսներին ԵՊՀ գրադարանից անվճար օգտվելու հնարավորություն է տրվել, նրանք ապահովվել են աշխատանքի համար անհրաժեշտ պայմաններով, կազմակերպվել են նաև մշակութային ծրագրեր և ճանաչողական այցեր: ԵՊՀ ֆակուլտետներում շարունակվել է գերմաներեն, իսպաներեն, պորտուգալերեն, լեհերեն և արաբերեն լեզուների դասավանդումը:

ԵՊՀ-ն լայնորեն ներգրավված է միջազգային ծրագրերում և հանդիսանում է Համալսարանների միջազգային ընկերակցության, Եվրոպական համալսարանների ընկերակցության, Եվրասիական համալսարանների ընկերակցության, Սևծովյան երկրների համալսարանների ցանցի ընկերակցության, Ռեկտորների ռուսաստանյան միության և Համալսարանների ղեկավարների միջազգային ընկերակցության լիիրավ անդամ, Ֆրանկոֆոն համալսարանների միջազգային ասոցիացիայի անդամ, Կոլեկտիվ անվտանգության վերաբերյալ պայմանագրի իրագործման համալսարանական լիգայի անդամ:

2014-2015 ուստարում ԵՊՀ ստորաբաժանումներն ու մասնագետները, ինչպես նաև բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողները մասնակցել են տարբեր գիտական միջոցառումների, սեմինարների, արտասահմանյան գիտական և կրթական ծրագրերի: Իրականացվել են նաև միջբուհական փոխանակման ծրագրեր:

Հաշվետու տարում առավել ուշագրավ են՝

- Ֆակուլտետներին ներկայացվել են Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծառայության (DAAD) և Բաց հասարակության ինստիտուտի (OSI) կողմից 2014-2015 ուսումնական տարվա համար ուսանողներին, ասպիրանտներին և գիտնականներին առաջարկված մի շարք դրամաշնորհային ծրագրեր:

- ԵՊՀ ֆակուլտետները տեղեկացվել են Հունաստանի Հանրապետության կրթության նախարարության կողմից ներկայացված 2014-2015 ուսումնական տարում Հունաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սովորելու համար կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի մասին:
- 2014-2015 թ. ուստարում ԵՊՀ ուսանողներին ներկայացվել է «ERASMUS MUNDUS» միջազգային կրթական ծրագիրը, որի նպատակն է խթանել համագործակցությունը բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև, ընդլայնել ուսանողների, դասախոսների և հետազոտողների փոխանակումները և աջակցել շարժունությանը հատկապես ոչ Եվրոպական միության անդամ երկրներից դեպի Եվրոպական միության անդամ երկրներ:
- ԵՊՀ բոլոր ուսանողներին և շրջանավարտներին ներկայացվել է IREX-ի (Միջազգային հետազոտությունների և փոխանակման խորհուրդ) կողմից առաջարկված կրթական փոխանակման ծրագրերը:
- Ներկայացվել է Գերմանիայի Բունդեսթագի կողմից հայտարարված «Միջազգային խորհրդարանական կրթաթոշակ» ծրագիրը:

ԵՊՀ ստորաբաժանումները և մասնագետները տեղեկացվել են տարբեր ոլորտներում՝ քաղաքագիտություն, իրավագիտություն, սոցիոլոգիա, մաթեմատիկա և այլն, կրթաթոշակների, համագործակցության ծրագրերի, միջազգային գիտաժողովների վերաբերյալ, ինչպես նաև ստացել են օժանդակություն հայտերի լրացման գործում:

- Աշխարհագրության և երկրաբանության, Կենսաբանության, Դեղագիտության և քիմիայի, Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետները տեղեկացվել են «Հիմնարար հետազոտություններ» ռուսական հիմնադրամի հայտարարած գիտական ծրագրերի մրցույթի վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների, Պատմության, Սոցիոլոգիայի, Տնտեսագիտության և կառավարման, Ժուռնալիստիկայի, Իրավագիտության ֆակուլտետները տեղեկացվել են Թբիլիսիի պետական համալսարանի կազմակերպած «Վրաստանը ժամանակակից աշխարհում» թեմայով միջազգային գիտաժողովի վերաբերյալ:
- Իրավագիտության, Պատմության, Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետները տեղեկացվել են Էստոնիայի Տարտուի համալսարանում սովորելու հնարավորության վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Գերմանական ակադեմիական փոխանակման գրասենյակի (DAAD) հայտարարած կրթաթոշակային ծրագրերի վերաբերյալ:
- Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի, Արևելագիտության, Պատմության ֆակուլտետները տեղեկացվել են Մոսկվայի Ազգային հետազոտական համալսարանի կողմից կազմակերպվելիք գիտահետազոտական աշխատանքների մրցույթի վերաբերյալ:
- Պատմության ֆակուլտետը տեղեկացվել է «Խաղաղության կորստից մինչև Եվրոպական միության կառուցումը» խորագրով միջազգային գիտաժողովի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են «ԱՐՓԱ» ինստիտուտի հայտարարած նորարարության ամենամյա մրցույթի վերաբերյալ:
- Ռոմանագերմանական բանասիրության, Ռուս բանասիրության, Պատմության ֆակուլտետները տեղեկացվել են Միչիգանի համալսարանի Հայկական ուսումնասիրությունների ծրագրի հայտարարած «Մանուգյան» հիմնադրամի անվան կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են ԱՄՆ Կառավարության կողմից ֆինանսավորվող PEER դրամաշնորհային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Ֆրանսիական համալսարանների միության հայտարարած Էժեն Յոնեսկուսի անվան կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի վերաբերյալ:

- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Վիլնյուսի Մենեջմենթի և տնտեսագիտության համալսարանի հայտարարած կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի վերաբերյալ:
- Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետը տեղեկացվել է Ֆրանսիայի Լե Մանի համալսարանի հայտարարած մագիստրոսական ծրագրի ընդունելության վերաբերյալ:
- Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետը տեղեկացվել է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան կազմակերպած «Ինչպես ֆինանսավորել սկսնակ բիզնեսը. Բազմաֆինանսավորում» թեմայով կլոր սեղան-քննարկման վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են ԱՄՆ դեսպանատան հայտարարած «Ֆուլբրայթ» կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են ԱՄՆ համալսարաններում վերապատրաստում անցնելու հնարավորությունների վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը տեղեկացվել է Վիեննայի դիվանագիտական ակադեմիայի հայտարարած կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի, ԱՄՆ դեսպանատան կազմակերպած «Միջանկյալ ընտրությունները ԱՄՆ-ում» թեմայով կլոր սեղան-քննարկման վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Լեհաստանի Կառավարության կողմից տրամադրվող կրթաթոշակային ծրագրերի վերաբերյալ:
- Իրավագիտության, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետները տեղեկացվել են ԱՄՆ դեսպանատան կազմակերպած «Ընտանեկան բռնություն» թեմայով կլոր սեղան-քննարկման վերաբերյալ:
- Կենսաբանության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Ֆրանսիայի Նյարդաբանության դպրոցի հայտարարած ասպիրանտական կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Կիպրոսի համալսարանում կազմակերպվելիք ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Քուվեյթի համալսարանի արաբերեն լեզվի ուսուցման կենտրոնում 2015-2016 ուստարում սովորելու հնարավորության վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Համաշխարհային բանկի հայտարարած Ռոբերտ Մակ Նամարայի անվան ասպիրանտական կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի մեկնարկի վերաբերյալ:
- Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները տեղեկացվել են Բուլղարիայի Սոֆիայի Սբ. Քլիմենթ Օհրիդսկի համալսարանում կազմակերպվելիք բուլղարերեն լեզվի, գրականության և մշակույթի ամենամյա ամառային դասընթացների վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների, Իրավագիտության, Պատմության, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետները տեղեկացվել են Պրահայում կազմակերպվելիք ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Իտալիայի դեսպանատան հատկացրած կրթաթոշակային տեղերի մրցույթի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Ֆրայբուրգի համալսարանի հայտարարած գիտահետազոտական կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Ռումինիայի արտաքին գործերի նախարարության տրամադրած կրթաթոշակների վերաբերյալ՝ Ռումինիայի տարբեր համալսարաններում ուսանելու համար:
- Պատմության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Բելգորոդի համալսարանում կազմակերպվելիք միջազգային դպրոցի վերաբերյալ:
- Ֆիզիկայի, Ռադիոֆիզիկայի, Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետները տեղեկացվել են Կորեայի Կառավարության տրամադրած կրթաթոշակային ծրագրի շրջանակում Կորեայի Ջիոնգսանգ համալսարանում սովորելու հնարավորության վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը տեղեկացվել է Բուխարեստի համալսարանում կազմակերպվելիք «Սոցիալական շարժումները կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայում» թեմայով միջազգային գիտաժողովի վերաբերյալ:

- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան կազմակերպության հետազոտությունների դրամաշնորհային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի ուսանողների փոխանակման ծրագրի վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը տեղեկացվել է Կորեայի Կառավարության մագիստրոսական կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության, Սոցիոլոգիայի, Միջազգային հարաբերությունների, Պատմության ֆակուլտետները տեղեկացվել են Քարնեգի հետազոտական կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության բարձրագույն կրթության նախարարության կողմից արաբերեն լեզվի ուսուցման նպատակով 2015-2016 ուստարում ՀՀ քաղաքացիների համար հատկացված կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են ՌԴ «Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց» ազգային հետազոտական համալսարանի կողմից կազմակերպվելիք միջազգային օլիմպիադայի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Հնդկաստանի Կառավարության Մշակութային հարաբերությունների հնդկական խորհրդի կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Վարշավայի տնտեսագիտական դպրոցի կողմից կազմակերպվելիք ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Իտալիայի դեսպանատան հատկացրած կրթաթոշակային տեղերի մրցույթի վերաբերյալ:

ԵՊՀ ֆակուլտետներից ստացված արձագանքների շնորհիվ ԵՊՀ մասնագետներին և ուսանողներին հնարավորություն է տրվել մասնակցելու վերոհիշյալ գիտակրթական սեմինարներին, գիտաժողովներին, կրթական և հետազոտական ծրագրերին: Միջազգային համագործակցության վարչությունն ապահովել է համալսարանականների արտասահման գործուղվելն ու գիտաուսումնական փոխանակումները: Այսպես՝ հաշվետու տարում համալսարանականներն առավել հաճախ գործուղվել են Ռուսաստան, Վրաստան, Գերմանիա, Ֆրանսիա, Իտալիա:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

	Դրամաշնորհի անվանումը	Ղեկավար
1.	Erasmus Mundus IANUS (Inter-Academic Network Erasmus Mundus)	Ջիննի Վեյթսման
2.	Erasmus Mundus BACKIS (Between Black and Caspian Seas)	Հայկուհի Մկրտչյան
3.	Erasmus Mundus WEBB (Whole Europe Beyond Borders)	Նաիրա Մնացականյան
4.	Erasmus Mundus ELECTRA (Enhancing Learning in ENPI Countries through Clean technologies and Research related Activities)	Նաիրա Մնացականյան
5.	Erasmus Mundus EMBER (Erasmus Mundus Broadening Educational Experiences)	Նաիրա Մնացականյան
6.	Erasmus Mundus HUMERIA (Humanities,Education, Research, International Relations, Arts)	Հայկուհի Մկրտչյան
7.	Tempus Cap4Com «Բուհ-ձեռնարկություն համագործակցության խթանումը ՀՀ-ում, Ուկրաինայում և Վրաստանում հմտությունների վրա հիմնված վերապատրաստումների նպատակով»	Ալեքսանդր Մարգարով

8.	Tempus LaMANCHE «Փոփոխությունների ուղղորդումն ու կառավարումը բարձրագույն կրթության ոլորտում»	Ալեքսանդր Մարգարով
9.	Tempus ATHENA «Կայուն և ինքնավար բարձրագույն կրթության համակարգերի խթանումը Արևելյան հարևանության տարածաշրջանում»	Արամ Սիմոնյան, Ալեքսանդր Գրիգորյան, Մենուա Սողոմոնյան
10.	Tempus PICASA (Promoting Internationalization of HEIs in Eastern Neighborhood Countries through Cultural and Structural Adaptations)	Ալեքսանդր Մարգարով
11.	Tempus PACT (Project Actors Capacity Training in Caucasus)	Վաչե Քալաշյան

Թեմա 1-6. Erasmus Mundus IANUS, BACKIS, WEBB, ELECTRA, EMBER, HUMERIA ծրագրերի հիմնական նպատակը ուսանողական, դասախոսական և վարչական անձնակազմերի փոխանակումներն են ԵՄ անդամ և թիրախային երկրների միջև: Ծրագրերի դիմումների ընդունման առաջին շրջափուլի ավարտին ԵՊՀ-ից եվրոպական բուհեր են մեկնել ընդհանուր առմամբ 35 մասնակից, իսկ ԵՊՀ են ժամանել 8 արտասահմանցիներ, որոնց շարքում ընդգրկված են ինչպես բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողներ, այնպես էլ դասախոսական ու վարչական անձնակազմի ներկայացուցիչներ:

Թեմա 7. 2014-2015 ուստարում շարունակվել է Tempus Cap4Com դրամաշնորհային ծրագիրը, որը միտված է ՀՀ-ի, Ուկրաինայի ու Վրաստանի համալսարանների կարողությունների ամրապնդմանը՝ դրանք շուկայական տնտեսությանը համապատասխանեցնելու նպատակով:

Թեմա 8. 2012 թ.-ին մեկնարկած և երեք տարի տևողությամբ Tempus LaMANCHE ծրագրի հիմնական նպատակն է Հայաստանում, Բելառուսում, Վրաստանում, Մոլդովայում և Ուկրաինայում խթանել բարձրագույն կրթության (ԲԿ) արդիականացումը: LA MANCHE կոնսորցիումը 29 հաստատությունների համագործակցություն է, որում ընդգրկված են Արևելյան հարևանության տարածաշրջանի 23, ԵՄ՝ 5 բուհեր և մեկ բրիտանական բիզնես կազմակերպություն: Կոնսորցիումը ներկայացնում է 10 երկրներ՝ 5 գործընկեր երկրներ Արևելյան հարևանության տարածաշրջանից՝ Հայաստան, Բելառուս, Վրաստան, Մոլդովա և Ուկրաինա, և 5 ԵՄ երկրներ՝ Բուլղարիա, Ֆրանսիա, Հունաստան, Պորտուգալիա և Միացյալ Թագավորություն:

Թեմա 9. Tempus ATHENA ծրագիրը միտված է ՀՀ-ում, Մոլդովայում և Ուկրաինայում բարձրագույն կրթության համակարգերի արդիականացմանը: Ծրագրի համակարգողը Եվրոպական համալսարանների ասոցիացիան է: ՀՀ-ից ընդգրկված են ԵՊՀ-ն, Գավառի պետական համալսարանը, ՀՊՃՀ-ն, Պետական համալսարանների ռեկտորների խորհուրդը, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը: Ծրագրի հիմնական նպատակն է բարելավել ինստիտուցիոնալ և ֆինանսական ինքնավարությունն ու հաշվետվողականությունը, այն է՝ բուհերի կարողությունները: ATHENA-ն դասվում է կառուցվածքային գործողությունների շարքին և համակարգային մոտեցում է ենթադրում՝ ներառելով ազգային պետական իշխանության մարմիններին և այլ շահակիցներին (տեղական աշխատաժողովներ և վերապատրաստումներ, սեմինարներ): Ծրագիրը ռազմավարական շրջանակներ և միջոցառումների պլաններ կմշակի ազգային մակարդակում տնական կառուցվածքային փոփոխություններ կատարելու համար:

Թեմա 10. Tempus PICASA ծրագրի առաջնային նպատակներից է բուհերի կառավարման կառուցվածքային ու մշակութային բաղադրիչներում միջազգայնացման գործընթացների զարգացման և ինտեգրման միջոցով նպաստել Արևելյան հարևանության տարածքի՝ Հայաստանի, Վրաստանի, Բելառուսի և Ուկրաինայի բարձրագույն կրթական համակարգերի ճանաչմանը:

Թեմա 11. Tempus PACT ծրագրի նպատակն է աջակցել և վերապատրաստել ծրագրի աշխատակիցներին, երիտասարդ գիտնականներին, հետբուհական համակարգում սովորող

ուսանողներին և հայ, վրացի ու ադրբեջանցի երիտասարդ դասախոսներին՝ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու:

Արտերկրից ԵՊՀ-ում սովորող ուսանողները

2014-2015 ուստարում ԵՊՀ ֆակուլտետներում սովորել են 434 օտարերկրացի ուսանողներ և ասպիրանտներ, այդ թվում՝ 33 ուսանող ԵՊՀ միջազգային կրթական կենտրոնում (ՄԿԿ), բակալավրիատում՝ 247 (225-ը՝ վճարովի, 22-ը՝ անվճար հիմունքներով), մագիստրատուրայում՝ 57 (35-ը՝ վճարովի, 22-ը՝ անվճար հիմունքներով), ասպիրանտուրայում՝ 37 (34-ը՝ վճարովի, 3-ը՝ անվճար հիմունքներով) և հեռակա՝ 49 ուսանող (33-ը՝ բակալավրիատ, 16-ը՝ մագիստրատուրա) և 11 ստաժորներ:

2014-2015 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների, ասպիրանտների, ստաժորների, հեռակա ուսանողների կազմը.

Արտերկրից ԵՊՀ-ում սովորած օտարերկրյա ուսանողների կազմը 2009-2015 տարիների ընթացքում

N	Կարգավիճակը	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ՕՔՆՖ	28	41	29	56	34	33
2.	Բակալավրիատ	303	251	225	226	253	247
3.	Մագիստրատուրա	52	40	62	80	89	57
4.	Ասպիրանտուրա	320	244	104	63	38	37
5.	Ստաժորներ	6	6	12	14	23	11
6.	Հեռակա ուսուցում	36	51	59	49	40	49
	Ընդամենը	**745**	**633**	**491**	**488**	**477**	**434**

2014-15 ուստարվա ընթացքում «Գալուստ Գյուլբենկյան» հաստատության կողմից հատուցվել են համալսարանի երիտասարդ գիտնականների արտասահմանյան կարճաժամկետ գործուղումների (գիտական կոնֆերանսներ, սեմինարներ, դասընթացներ և այլն) ծախսերը:

Գ. Գյուլբենկյանի հիմնադրամի և ՀԲԸՄ կողմից փոխհատուցվել են համալսարանում սովորող 37 սիրիահայ ուսանողների և մագիստրանտների ուսման վարձերի 60%-ը:

Կազմակերպվել է լույս տեսնող և նախկինում հրատարակված գրականության առաքումը Լիբանանի, Սիրիայի և Իրանի հայկական համայնքների մշակութային, ուսումնական կենտրոններ, ինչպես նաև Գ. Գյուլբենկյան հիմնադրամին (Լիսաբոն)՝ Եվրոպայի հայկական համայնքներում դրանք տարածելու նպատակով: 2014-15 ուսումնական տարում այդ նպատակով առաքվել է շուրջ 100 կտոր գրականություն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու*

ԵՊՀ հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- հասարակայնության հետ կապերի ոլորտում տարվող քաղաքականության վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում, համապատասխան ծրագրերի և միջոցառումների մշակում և իրականացում, վարչական այլ աշխատանքների իրագործում,
- հայաստանյան և արտերկրի ԶԼՄ-ների հետ (տպագիր և էլեկտրոնային) փոխգործակցություն, ԵՊՀ միջոցառումների լուսաբանում,
- ինտերնետային ռեսուրսների զարգացում, համացանցային տիրույթում ԵՊՀ-ի վերաբերյալ տեղեկատվության և տեսանյութերի տարածում,
- «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի և այլ նյութերի հրատարակում,
- մեթոդական աշխատանքների իրականացում,
- միջոցառումների լուսանկարահանում և տեսանկարահանում, նյութերի արխիվացում:

Վարչության գործունեության առանցքում եղել են Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված ծրագրերին և միջոցառումներին առնչվող աշխատանքները:

2014-2015 ուստարում վարչությունում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

Հասարակայնության հետ կապերի ոլորտում տարվող քաղաքականության վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում, համապատասխան ծրագրերի և միջոցառումների մշակում և իրականացում, վարչական այլ աշխատանքների իրագործում

- Աշխատանքներ են իրականացվել ԵՊՀ հանրային կապերի, ներքին և արտաքին հաղորդակցության ոլորտներում ԵՊՀ զարգացման ռազմավարությամբ սահմանված խնդիրների իրականացման ուղղությամբ, համապատասխան առաջարկություններ են ներկայացվել ԵՊՀ ռեկտորատ:
- Ամփոփվել է ԵՊՀ հակակոռուպցիոն միջոցառումների համառոտ հաշվետվությունը, համակարգվել են ԵՊՀ 2013-2014 ուստարվա հաշվետվության մշակման աշխատանքները:
- Վարչության ներկայացուցիչներն ընդգրկված են եղել ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի աշխատանքային խմբերում և հաշվետու ժամանակահատվածում ակտիվորեն մասնակցել են ծրագրի նախագծի մշակման աշխատանքներին:
- Վարչությունը ներգրավված է եղել գնումների՝ օրենքով նախատեսված պատասխանատու ստորաբաժանմանը վերապահված գործառույթների իրականացման գործում:
- Պարբերաբար կազմակերպվել են հանդիպումներ ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների հանրային կապերի պատասխանատուների հետ, քննարկվել են ստորաբաժանումներում տարվող աշխատանքների առանձնահատկությունները:
- ԵՊՀ-ում նոր բացված (վերանվանված) ստորաբաժանումների համար մշակվել և շրջանառության մեջ են դրվել համապատասխան ձևաթղթեր: «ԵՊՀ ձևաթղթերի օգտագործման

ուղեցույց»-ում ամրագրված դրույթները սահմանված կարգով օգտագործելու նպատակով պարբերաբար հանդիպումներ են կազմակերպվել ԵՊՀ ստորաբաժանումների հանրային կապերի պատասխանատուների հետ:

- Վարչությունն ապահովել է տարբեր հասարակական կազմակերպությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների հետ ԵՊՀ փոխգործակցությունը, ապահովել է ԵՊՀ պատշաճ արձագանքը նրանց նախաձեռնություններին:

Հայաստանյան և արտերկրի ԶԼՄ-ների հետ (տպագիր և էլեկտրոնային) համագործակցություն, ԵՊՀ միջոցառումների լուսաբանում, հանրային կապեր

- Հետևողական աշխատանք է կատարվել «ԵՊՀ-ում հանրային նշանակություն ունեցող միջոցառումների կազմակերպման, իրազեկման և հասարակայնության հետ տարվող աշխատանքների ուղեցույց»-ի դրույթների կիրառման և իրազեկման հայտերը ԵՊՀ ստորաբաժանումների կողմից ճիշտ ժամկետներում ու պատշաճ կերպով լրացնելու ուղղությամբ: Պարբերաբար կազմակերպվել են հանդիպումներ ֆակուլտետների հանրային կապերի պատասխանատուների հետ:
- 2014-2015 ուստարվա ընթացքում վարչությունը ստացել է հանրային նշանակության միջոցառման շուրջ 350 հայտ:
- Շուրջ 60 մամուլի հաղորդագրություններ են ուղարկվել ԶԼՄ-ներին:
- Իրականացվել է տպագիր ԶԼՄ-ներում և ինտերնետային կայքերում համալսարանի, կրթության և գիտության ոլորտի կարևոր խնդիրների մասին հրապարակված նյութերի մոնիթորինգ:
- Տպագիր լրատվամիջոցներում ԵՊՀ-ի մասին հրապարակված նյութերի քանակը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 575, իսկ ինտերնետային կայքերում ԵՊՀ-ին անդրադարձած նյութերի թիվը՝ 656: Հայաստանյան հեռուստաընկերություններով ԵՊՀ-ի վերաբերյալ հեռարձակված տեսանյութերի թիվը հաշվետու ժամանակահատվածում 97 է:
- Համապատասխան նյութերը յուրաքանչյուր օր՝ առավոտյան, ներկայացվել են ԵՊՀ ռեկտորատ, իրականացվել է նյութերի վերլուծություն:
- ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի և այլ մասնաշենքերի նախասրահի հեռուստաէկրաններին յուրաքանչյուր աշխատանքային օր տեղեկատվություն և հայտարարություններ են տեղադրվել համալսարանում կայանալիք միջոցառումների վերաբերյալ: Դրանց ընդհանուր թիվը շուրջ 350 է:
- Կապեր են հաստատվել նոր ձևավորված զանգվածային լրատվության միջոցների հետ, ամրապնդվել են հին կապերը:

Ինտերնետային ռեսուրսների զարգացում, համացանցային տիրույթում ԵՊՀ-ի վերաբերյալ տեղեկատվության և տեսանյութերի տարածում

- ԵՊՀ ինտերնետային ռեսուրսների զարգացման գործողությունների պլանի համաձայն՝ շարունակվել են ԵՊՀ ինտերնետային պորտալի զարգացման աշխատանքները: Նորաստեղծ պորտալում ընդգրկված են 63 կայք ու ենթակայք:
- «Վեբոմետրիքս» կայքի բուհերի ռեյտինգավորման սանդղակում ԵՊՀ-ն ամրապնդել է իր դիրքերը՝ նախորդ տարվա համեմատ առաջընթաց գրանցելով 81 նիշով: 2015 թվականի օգոստոսին «Վեբոմետրիքսի» (Webometrics Ranking of World Unisvesuties) հրապարակած բուհական համաշխարհային վարկանիշային աղյուսակում ԵՊՀ-ն 2510-րդ տեղում է: Մայր բուհը միաժամանակ շարունակում է գլխավորել ՀՀ բուհերի ցանկը, իսկ տարածաշրջանում 2-րդն է:
- Կայքի «Նորություններ» բաժնում հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն հրապարակվել է 1416 նյութ, «Հայտարարություն» բաժնում՝ 186 հայտարարություն:

- Ապահովվել է առցանց հետադարձ կապ, ինչպես նաև մշակվել և վերլուծվել են էլեկտրոնային փոստով ու սոցիալական ցանցերի միջոցով ստացված նամակները:
- ԵՊՀ կայքում գործում է «Հարց-պատասխան» բաժինը, որի միջոցով ստացված բազմաբնույթ (1263) նամակներին ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների օգնությամբ հնարավորինս սեղմ ժամկետներում տրվել են սպառիչ պատասխաններ:
- Ամենօրյա օպերատիվ աշխատանքի շնորհիվ և կայքի այցելուների հետ ինտերակտիվ կապ ապահովելու արդյունքում, նախորդ ուստարվա համեմատ, կայքի այցելուների թիվն աճել է՝ հասնելով օրական միջինը 4800-ի:
- Հաշվետու ժամանակահատվածում ֆակուլտետների կայքերում շարունակվել են թարմացվել ու տեղադրվել դասախոսների տվյալները (հայերեն ու անգլերեն), լուսանկարները, խմբագրվել և ավելացվել են մոտ 1470 գիտական հրապարակումների մասին տվյալներ, և ներկայումս կայքում առկա են 18700 հրապարակումներ:
- ԵՊՀ մասնագիտական աստիճանաշնորհման խորհուրդների (http://ysu.am/council) կայքը թարմացվել է 330 անգամ: Պարբերաբար թարմացվել է նաև «Գիտական հանդեսների» կայքը (http://publications.ysu.am/), ավելացվել են նոր հանդեսներ՝ հոդվածներով ու կից Pdf-ներով: Ժուռնալիստ.am ուսանողական առցանց պարբերականի (http://journalist.ysu.am), ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի (http://ijevan.ysu.am/), «Մաթեմատիկա և կիրառություններ» ամառային դպրոցի (http://mathschool.ysu.am/), Միգրացիայի ուսումնասիրությունների կենտրոնի (http://mcc.ysu.am/), համալսարանական կենտրոնների՝ Կիրառական հոգեբանության (http://ysu.am/psy/), Որակի ապահովման (http://ysu.am/quality/), Շրջանավարտների և կարիերայի (http://www.ysu.am/careercenter/), Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության (http://www.ysu.am/gender/), Մշակույթի (http://culture.ysu.am/), Էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական (http://elrc.ysu.am/), Ռուսական կենտրոնի (http://russian-center.ysu.am/hy/) կայքերը գործում են բնականոն:
- Յուրաքանչյուր ամիս թարմացվում է «Երևանի համալսարան» ամսաթերթի կայքը (http://ysu.am/newspaper). ավելացվում են թերթի նոր լույս տեսած համարի էլեկտրոնային տարբերակը և խմբագրի ընտրանին:
- Ամենօրյա թարմացումներ են արվում «Մետեո կայանի» կայքում (http://ysu.am/meteo):
- Հաշվետու ուստարում շահագործման են հանձնվել ԵՊՀ պորտալում տեղակայված հետևյալ նոր կայքերը՝
  - ✓ Ձեռնարկությունների հետ համագործակցություն (http://ysu.am/cooperation/),
  - ✓ ԵՊՀ-ն հիշում է և պահանջում (http://ysu.am/armeniangenocide100/),
  - ✓ Առաջին կուրսեցու ուղեցույց (http://1course.ysu.am/),
  - ✓ Լավագույն ուսանող (http://beststudent.ysu.am),
  - ✓ ԵՊՀ հրատարակչություն (http://publishing.ysu.am/),
  - ✓ ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպություն (http://ysu.am/tu/),
  - ✓ Միգրացիայի ուսումնասիրությունների կենտրոն (http://mcc.ysu.am/),
  - ✓ Միգրացիայի և մարդկային կապիտալի վերարտադրության փոխառնչությունները Հայաստանում (http://imhcr.ysu.am/):
- Facebook սոցիալական ցանցում վարվել են Երևանի պետական համալսարանի էջերը, մասնավորապես Facebook-ի (http://www.facebook.com/ysu.am) տիրույթում բազմաթիվ այցելուներ բուռն քննարկումներ են ծավալել. ԵՊՀ Facebook-ի էջի հետևորդների թիվը հասել է 25.500-ի:
- Առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի դիմորդների համար ԵՊՀ ինտերնետային կայքում տեղադրվել է համապատասխան տեղեկատվություն, իսկ հեռակա ուսուցման ընդունելության քննությունների պատասխանների 24 ձևաթղթեր օրական երկու անգամ օպերատիվ կերպով

տեղադրվել են կայքում, ինչպես նաև զետեղվել են 2015 թ-ին առկա ուսուցման համակարգով ԵՊՀ ընդունված բոլոր ուսանողների տվյալները:

«Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի և այլ PR նյութերի հրատարակում

- Խմբագրվել, սրբագրվել և տպագրության է պատրաստվել ԵՊՀ 2013-2014 ուստարվա գործունեության հաշվետվությունը:
- 2014-2015 ուստարվա ընթացքում լույս է տեսել «Երևանի համալսարան» թերթի 10 համար՝ միջինը 32 էջ ծավալով, յուրաքանչյուր համարում՝ 50-55 նյութ (ուստարվա կտրվածքով՝ 500-550 նյութ, այդ թվում՝ վերլուծություններ, հարցազրույցներ, կայացած միջոցառումների լուսաբանումներ և այլն):
- «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթը հանդես է եկել հստակ խորագրերով՝ «Քաղաքականություն», «Գիտություն», «Կրթություն», «Հասարակություն», «Մարզական», «Մշակույթ», «Միջազգային», «Ուսումնագիտական խճանկար»:

Լուսանկարների և տեսանյութերի ստեղծում և արխիվացում

- Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են 402 լուսանկարահանումներ (միջոցառումներ, թերթի համար ֆոտոսեսիաներ և այլն), ընդհանուր թվով՝ 36.924 լուսանկար:
- Շարունակվել են տեսանյութերի և լուսանկարների թվանշայնացման և արխիվացման աշխատանքները:
- Վարչության համապատասխան բաժնի աշխատակիցները ԵՊՀ-ում կայացած միջոցառումների լուսանկարներով ապահովել են ինչպես համալսարանական, այնպես էլ հանրապետական մամուլը:

Մեթոդական աշխատանքների իրականացում

- Անցկացվել են ԵՊՀ արտաքին իմիջի վերաբերյալ Երևանի բնակչության պատկերացումների բացահայտմանն ուղղված և հեռախոսային հարցման մեթոդով իրականացված հետազոտության իններորդ և տասներորդ փուլերը: Հետազոտությունը շարունակական բնույթ ունի և անցկացվում է վեց ամիսը մեկ:
- ԵՊՀ արտաքին իմիջին վերաբերող հետազոտության համար ներգրավվել են ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ուսանողներ, ովքեր աջակցել են հետազոտության դաշտային և տվյալների մշակման փուլերի աշխատանքներին՝ ստանալով վերջիններիս իրականացման վերաբերյալ համապատասխան մանրամասն գիտելիքներ և հմտություններ:
- Անցկացվել են մի շարք որակական թեմատիկ հետազոտություններ ԵՊՀ ուսանողների շրջանում (ընտանիք կազմած ուսանողների, առաջին կուրսեցիների հետ և այլն):
- Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի հետ ուսանողների զբաղվածության վերաբերյալ անցկացվել է հետազոտություն:
- Կազմակերպչական աջակցություն է ցուցաբերվել ՀՀ ԿԳՆ-ի միջոցով ստացված տարբեր կազմակերպությունների ուսումնասիրություններին և հետազոտություններին (ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ, ծխելու դեմ պայքար և այլն):

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների, հասարակական կազմակերպությունների, հիմնադրամների և տարբեր կառույցների հետ աշխատանքներ

- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության հետ ԵՊՀ Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում կազմակերպվել է «Հանրային կապերը ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում» խորագրով եռօրյա սեմինար-քննարկում, որին մասնակցել են

հայաստանյան գրեթե բոլոր պետական բուհերի հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության բաժինների ղեկավարներն ու մամուլի պատասխանատուները: Սեմինարի աշխատանքների ամփոփմանը մասնակցել են նաև համապատասխան բուհերի ռեկտորները:

- Վարչությունը մասնակցել է հայաստանյան և միջազգային կազմակերպությունների կողմից կազմակերպված հակակոռուպցիոն սեմինար-քննարկումներին, որոնց ընթացքում ներկայացվել են «ԵՊՀ կոռուպցիոն երևույթների դեմ պայքարի համալիր միջոցառումների» ծրագրի դրույթները:
- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությանը տեղեկատվություն է տրամադրվել ԵՊՀ-ում առկա կապի և տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաների ոլորտի ցուցանիշների վերաբերյալ:
- ԵՊՀ-ի տվյալների եռալեզու գրանցման աշխատանքներ են իրականացվել «Արեգ» և «Սփյուռ» տեղեկատուներում:
- ԶԼՄ-ների, հասարակական կազմակերպությունների և քաղաքացիների կողմից ԵՊՀ-ին հասցեագրված հարցումներին օրենքով սահմանված ժամկետներում տրվել են սպառիչ պատասխաններ:
- Շարունակվել է ակտիվ համագործակցությունը Ավետիք Իսահակյանի անվան կենտրոնական գրադարանի հետ: Հաշվետու ուստարվա ընթացքում ևս ԵՊՀ-ն հաղթող է ճանաչվել «Ամենակարդացող բուհ» անվանակարգում:
- Վարչության ներկայացուցիչները մասնակցել են Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի (ԵԲԿՏ) նախարարական գագաթնաժողովին ու Բոլոնիայի գործընթացի 4-րդ քաղաքական ֆորումին:

ԵՊՀ հանրային կապերի ուղղությամբ իրականացված ծրագրերի վերաբերյալ թվային տվյալներ

Գործունեության ոլորտները	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
www.ysu.am կայքի նորություններ (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն)	528	570	840	957	1140	1041	1152	1221	1416
www.ysu.am կայքի այցելուների քանակը (օրական/ամսական)	853/10300	974/12000	1320/16000	2185/26220	2866/34392	3500/42000	4500/54000	5200/62400	5500/130000
ԵՊՀ կայքերի քանակը	1	1	1	20	25	32	49	55	63
www.ysu.am կայքի «Հարց /պատասխան» բաժնի (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն) հարցերի քանակը (բոլոր հարցերին տրվել են պատասխաններ)	403	497	511	670	635	1068	1192	936	1263
«Երևանի համալսարան» թերթի թողարկումները և էջերի քանակը	3 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 8-ից 12 էջ)	9 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 12-ից 20 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 16-ից 24 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 16-ից 28 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 16-ից 40 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 22-ից 44 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 28-ից 40 էջ)	9 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 24-ից 44 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 28-ից 44 էջ)
«Երևանի համալսարան» թերթի նյութերի քանակը	53	182	224	239	374	450	465	525	530
ԵՊՀ-ի մասին տպագիր մամուլում հրապարակված նյութերի քանակը	202	316	295	563	519	540	617	589	575
ԵՊՀ-ի մասին ինտերնետային կայքերում հրապարակված նյութերի քանակը	298	330	318	521	580	704	901	1872	656
ԵՊՀ-ում կայացած միջոցառումների վերաբերյալ իրազեկման հայտերի քանակը	-	-	-	-	243	250	230	271	348
Լուսանկարահանված միջոցառումներ/լուսանկարների քանակը	165/16899	189/19218	242/17515	262/18720	290/19300	417/26600	582/24134	595/24960	402/36924

Տեսանկարահանված միջոցառումների քանակը և տեսանկարահանման տևողությունը (րոպեներով)	92/5160	87/1160	91/4965	130/5790	127/5460	100/6000	92/6400	39/1000	10/100

«Վեբոմետրիքսի» (Webometrics Ranking of World Universities) հրապարակած բուհական համաշխարհային վարկանշային աղյուսակի՝ ԵՊՀ-ին վերաբերող թվային տվյալներ

2010 Հուլիս	2011 հունվար	2011 հուլիս	2012 հունվար	2012 հուլիս	2013 հունվար	2013 հուլիս	2014 հունվար	2014 հուլիս	2015 հունվար	2015 հուլիս
4392	4651	2856	1880	2051	2321	3152	2994	2591	2628	2510

Webometrics.info

«Վեբոմետրիքսի» (Webometrics Ranking of World Universities) հրապարակած բուհական համաշխարհային վարկանշային աղյուսակի բաղադրիչների դինամիկան

Դասակարգիչ	2011 հուլիս	2012 հունվար	2012 հուլիս	2013 հունվար	2013 հուլիս	2014 հունվար	2014 հուլիս	2015 հունվար	2015 հուլիս
Ներկայություն Presence	3120	1449	850	1692	1272	3097	2256	1984	797
Ազդեցություն Impact	6183	6977	6599	6196	6043	5959	6301	7247	6953
Թափանցիկություն Openness	9583	7083	1589	2226	4306	3858	1792	1792	1858
Գերազանցություն Excellence	1051	1209	1901	1905	2016	2028	2403	2396	2220

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Հովհաննիսյան Արշալույս Լյովայի*

Հաշվետու ուսումնական տարում վարչությունը շարունակել է աշխատանքներ իրականացնել իր առջև դրված խնդիրների լուծման ուղղությամբ, որոնք պայմանականորեն կարելի է բաժանել 5 հիմնական մասի՝

- տեղեկատվական համակարգերի, համակարգչային տեխնիկայի զարգացման և արդիականացման ուղղությամբ համապատասխան վարչական գործառույթների իրականացում,
- համալսարանում առկա համակարգչային տեխնիկայի սպասարկում և արդիականացում,
- ներհամալսարանական համակարգչային ցանցի (այդ թվում՝ հեռախոսային ցանցի օպտիկամանրաթելային հատվածի) սպասարկում և արդիականացում,
- համալսարանական տեղեկատվական համակարգերի սպասարկում և զարգացում,
- աջակցություն համալսարանական ստորաբաժանումներին համակարգչային տեխնիկայի շահագործման և նրանց առջև դրված խնդիրների լուծման գործում:

2014-2015 ուսումնական տարում վարչության կողմից մասնավորապես իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

Վարչական գործառույթների իրականացում

Վարչությունն առաջարկություններ է ներկայացրել ԵՊՀ տեղեկատվական համակարգերի ոլորտում տարվող քաղաքականության և ծրագրերի վերաբերյալ, մասնակցել է ԵՊՀ ռազմավարական ծրագրի համապատասխան դրույթների իրականացման աշխատանքներին: Վարչության աշխատակիցները ներգրավված են եղել գնումների՝ օրենքով նախատեսված և պատասխանատու ստորաբաժանմանը վերապահված գործառույթների իրականացման գործում:

Վարչության ներկայացուցիչները ներգրավված են եղել 2016-2020 թթ. ԵՊՀ զարգացման ռազմավարության մշակման աշխատանքներում:

Վարչության աշխատակիցները ներգրավված են «Տեմպուս» ծրագրով իրականացվող HEN-GEAR ծրագրում, որի շրջանակում ստեղծվել է շրջանավարտների տվյալների շտեմարան՝ նրանց զբաղվածության և այլ խնդիրների լուծման նպատակով, ինչպես նաև մասնակցել են կազմակերպված քննարկումներին և ընթացիկ աշխատանքներին:

Վարչությունը վարել է համակարգչային տեխնիկայի էլեկտրոնային գույքագրման և կանչերի գրանցման շտեմարանը՝ կատարելով ընթացիկ թարմացումներ և էլեկտրոնային գրանցում: Ընդլայնվել և վերամշակվել է էլեկտրոնային փոստի հասցե բացելու, համակարգչային տեխնիկայի վերանորոգման, տպիչ սարքերի քարթրիջների վերալիցքավորման, համակարգիչները ինտերնետ ցանցին միացման և մի շարք այլ վարչական գործառույթների ավտոմատացման համակարգը:

Համալսարանում առկա համակարգչային տեխնիկայի սպասարկում և արդիականացում

- Համակարգչային պահեստամասերից հավաքվել և շահագործման են հանձնվել շուրջ 50 նոր համակարգիչներ: Կատարվել են համակարգչային տեխնիկայի ընթացիկ վերանորոգման և ցանցի սպասարկման աշխատանքներ (ըստ մակագրված զեկուցագրերի՝ վերանորոգվել են շուրջ 800 համակարգիչ և համակարգչային տեխնիկա (անխափան սնուցման սարքեր, մոնիտորներ, տպիչ սարքեր, սկաներներ), այդ թվում՝ նաև տեղադրվել են ծրագրային ապահովումներ):
- Վարչության աշխատակիցները տեխնիկական աջակցություն են ցուցաբերել ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների կողմից կազմակերպված ավելի քան 30 միջոցառումների համակարգչային տեխնիկայի սպասարկման և ապահովման աշխատանքներին:
- Պետական և ավարտական քննությունների անցկացման լսարաններում տեղադրված 70 IP տեսախցիկներին ավելացվել է ևս 5-ը, որոնց միջոցով բոլոր ֆակուլտետներում ապահովվել են պետական քննությունների (այդ թվում՝ ավարտական աշխատանքների պաշտպանության) ողջ ընթացքի տեսահեռարձակում ԵՊՀ ներքին ցանցում և սահմանված կարգով քննությունների տեսաձայնագրում:
- Վարչության աշխատակիցները մասնակցել են հնացած և անսարք համակարգչային տեխնիկայի դուրսգրման աշխատանքներին՝ տրամադրելով մասնագիտական համապատասխան եզրակացություններ:

Ներհամալսարանական ցանցի սպասարկում, կառավարում և զարգացում

- Ներհամալսարանական ցանցի ընդլայնման շրջանակում ԵՊՀ ցանցին են միացվել ինչպես նոր, այնպես էլ նախկինում ձեռք բերված համակարգիչները (շուրջ 200 համակարգիչ), վերանորոգված մասնաշենքերում և այլ լսարաններում ու աշխատասենյակներում ԵՊՀ համակարգչային ցանցին միանալու նպատակով անցկացվել է համակարգչային նոր ցանց:
- ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքում, գրադարանում, բոլոր մասնաշենքերում, հյուրերի տանը, ԵՊՀ միջազգային կրթական կենտրոնում, Կիևյան ուսումնական մասնաշենքում և Ծաղկաձորի ԵՊՀ ուսումնաարտադրական բազայում ներառված WiFi սարքերի թիվը հասել է 90-ի:
- ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի նախասրահում տեղադրված և համակարգչային ցանցին միացված հեռուստամոնիտորներից բացի՝ նոր հեռուստամոնիտորներ են տեղադրվել ԵՊՀ № 1, № 4, № 6, № 8 մասնաշենքերում, որոնք տեղեկատվություն են տալիս ԵՊՀ-ում կայանալիք միջոցառումների մասին:
- Ապահովվել է համալսարանի ինտերնետ կապի կայուն թողունակությունը (միջինը կազմել է 50Mb/s), մշտական օգտվողների թիվը հասել է շուրջ 2100-ի:
- Իրականացվել են ԵՊՀ ներքին ավտոմատ հեռախոսակայանի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները, ընդլայնվել է թիվ 6 մասնաշենքի ներքին հեռախոսակայանը, որի արդյունքում Տնտեսագիտության և կառավարման, ինչպես նաև Աստվածաբանության ֆակուլտետներում ներդրվել են նոր ԱՀԿ-ի հեռախոսահամարներ:

Համալսարանական տեղեկատվական համակարգերի սպասարկում և զարգացում

- Ապահովվել են առանձին սերվերով ԵՊՀ-ի www.ysu.am պորտալի կայքերի հոստինգը (տեղադրում ինտերնետում) և բոլոր կայքերի անխափան աշխատանքն ու անվտանգության բարձր մակարդակը:

- ԵՊՀ աշխատակիցներին տրամադրվել են շուրջ 120 նոր էլեկտրոնային փոստի հասցեներ ysu.am դոմեյնում: Սպասարկվել են ԵՊՀ էլեկտրոնային փոստի սերվերների աշխատանքները:
- Նախորդ տարի մեկնարկած ԵՊՀ ուսանողների էլ. փոստի հասցեների տրամադրման ընթացիկ գործընթացը հասցվել է ավարտին և հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսանողական էլ. փոստի հասցեների թիվը կազմել է շուրջ 21200: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ԵՊՀ ֆակուլտետների դեկանատները օգտվել են վարչության կողմից ստեղծված ուսանող – դեկանատ (uStaff v2.0) էլեկտրոնային կապի գործիքից, և դեկանատների կողմից ուսանողներին ուղարկվել է շուրջ 2100 էլեկտրոնային հաղորդագրություն:

Աջակցություն համալսարանական ստորաբաժանումներին համակարգչային տեխնիկայի շահագործման և նրանց առջև դրված խնդիրների լուծման գործում

- Տրամադրվել է համակարգչային ծրագրերի և տեխնիկայի հետ աշխատելու խնդիրներին առնչվող խորհրդատվություն (շուրջ 1500 այցելություն և խորհրդատվություն), տարվել են համակարգչային անվտանգության հետ կապված բացատրական աշխատանքներ:
- Ապահովվել է ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի և համալսարանական այլ դահլիճներում ու սրահներում տեղի ունեցած միջոցառումների համակարգչային տեխնիկայի սպասարկումը (շուրջ 30 միջոցառում):

ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահ՝ *Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի*

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- ✓ մասնակցել գործատուի կողմից արհեստակցական կազմակերպության անդամների աշխատանքային, սոցիալ-տնտեսական և իրավական շահերը շոշափող կանոնակարգերի մշակման աշխատանքներին,
- ✓ համալսարանի աշխատողների աշխատանքային, սոցիալական և այլ շահերն ու իրավունքները ներկայացնելու և պաշտպանելու նպատակով նախաձեռնել ու գործատուի հետ կնքել կոլեկտիվ պայմանագիր, հսկողություն իրականացնել դրա կատարման նկատմամբ,
- ✓ համաձայն գործող օրենսդրության՝ մասնակցել կոլեկտիվի աշխատանքային վեճերի կարգավորմանը,
- ✓ համագործակցել հանրապետության և օտարերկրյա արհեստակցական կազմակերպությունների, միավորումների և այլ կազմակերպությունների հետ, ուսումնասիրել և կիրառել արհեստակցական կազմակերպությունների աշխատանքային փորձը, կազմակերպել արհմիութենական ակտիվի ուսուցում,
- ✓ ստանալ և տարածել արհեստակցական կազմակերպության անդամների սոցիալ-տնտեսական և աշխատանքային հարցերին առնչվող տեղեկատվությունը,
- ✓ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ վերահսկել գործատուի կողմից աշխատանքային օրենսդրության և աշխատանքի պաշտպանության կանոնների պահպանումը,
- ✓ մշակել և իրականացնել աշխատողների առողջարանային բուժման և հանգստի կազմակերպման, զբոսաշրջության, մշակութային և մարզական միջոցառումների ծրագրեր, ինչպես նաև օժանդակել սոցիալական համագործակցության զարգացմանը,
- ✓ ԵՊՀ վարչակազմի առջև հանդես գալ ներհամալսարանական կյանքին վերաբերող նախաձեռնություններով՝ նպատակ ունենալով բարելավել ԵՊՀ աշխատակիցների սոցիալական վիճակն ու աշխատանքային պայմանները,
- ✓ ԵՊՀ սոցիալապես անապահով աշխատակիցներին տրամադրել դրամական օգնություն, ինչպես նաև կազմակերպել անվճար իրավաբանական խորհրդատվություն:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն իր կանոնադրական խնդիրներն առավել արդյունավետ լուծելու նպատակով համալսարանի աշխատողների և ուսանողների համար շարունակել է նախորդ տարիներից ավանդույթ դարձած սոցիալական ուղղվածության բազմաբնույթ միջոցառումները: ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը գործել է «ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի», «ՀՀ արհեստակցական կազմակերպությունների մասին» օրենքի, «ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության» կանոնադրության և «ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի» շրջանակներում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը առավել ուշադրություն է դարձրել համալսարանի աշխատակիցների հանգստի, առողջության պահպանման, իրավունքների պաշտպանության, սոցիալական այլևայլ խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի իրականացմանը: Այդ նպատակով ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն իր միջոցներից օգնության կարգով համալսարանի 382 աշխատակիցների, առանձին դեպքերում նաև սոցիալապես խիստ անապահով և հասարակական ակտիվություն ցուցաբերած ուսանողների հատկացրել է տասնվեց միլիոն չորս հարյուր յոթ հազար դրամի օգնություն:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը աշխատողների և ուսանողների 2020 երեխաների և թոռնիկների համար կազմակերպել և իրականացրել է ամանորյա միջոցառումներ՝ հատկացնելով ամանորյա ներկայացման տոմսեր և նվերներ, իսկ հունիսի 1-ի՝ Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվա առթիվ ձեռք է բերվել մանկական երաժշտական ներկայացման 2100 տոմս:

Ֆակուլտետներում և ստորաբաժանումներում իրականացվել են նաև Կանանց միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումներ 1562 կին աշխատակիցների համար՝ ծախսելով երեք միլիոն հարյուր երեսունինը հազար դրամ գումար:

Նպատակ ունենալով համալսարանականներին անմասն չթողնել մշակութային կյանքից՝ հաշվետու ժամանակահատվածում ձեռք է բերվել և կոլեկտիվի անդամներին անվճար հատկացվել է համերգային և թատերական տարբեր ներկայացումների 2487 տոմս:

Նախորդ տարվա նման համալսարանի աշխատակիցների, նրանց ընտանիքների անդամների և ուսանողների հանգիստը կազմակերպվել է միայն Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում, որտեղ հատկացված ուղեգրերով հանգստացել է մոտ 1460 մարդ (5985 մարդ-օր): Իրականացվել է հանգստյան մեկնողների համար ուղեգրերի արժեքի մասնակի զեղչման անհատական մոտեցման համակարգ՝ սոցիալապես առավել անապահով աշխատակիցների նկատմամբ կիրառելով ուղեգրերի արժեքը 50 տոկոսով զեղչելու սկզբունքը:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության՝ 2010 թվականի հունիսի մեկից նախաձեռնած «Ծննդօգնություն համալսարանականներին» ծրագրի շրջանակում այս տարի 79 աշխատակցի ընդհանուր առմամբ հատկացվել է չորս միլիոն յոթ հարյուր վաթսուն հազար դրամ գումար (38-ը՝ առաջին երեխայի, 28-ը՝ երկրորդի, 11-ը՝ երրորդի, 1-ը՝ չորրորդ երեխայի և 1-ը՝ երկրորդ զույգ երեխայի համար):

2014-2015 ուսումնական տարում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը մի շարք ֆակուլտետների կոլեկտիվների համար մեկօրյա և բազմօրյա արշավներ է կազմակերպել դեպի Հայաստանի, Ջավախքի և Արցախի տարբեր պատմամշակութային տեսարժան վայրեր:

2014 թվականի նոյեմբերին ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն աջակցել է Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հիմնադրման 10-ամյակին նվիրված միջոցառումների կազմակերպմանը, իսկ դեկտեմբերին Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի հիմնադրման 80 և վերաբացման 30-ամյակներին նվիրված հոբելյանական միջոցառման շրջանակում ֆինանսավորել է ֆակուլտետի վերաբերյալ եռալեզու գրքույկների տպագրությունը: 2015 թվականի հուլիսին Արհկոմիտեն ֆինանսավորել է Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի կազմակերպած «Ամառային դպրոցը»՝ ԵՊՀ Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում ապահովելով 25 մասնակիցների կեցությունն ու սնունդը:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության Արհկոմիտեի նիստի որոշման համաձայն՝ 2015 թվականի ապրիլից մեկնարկել է ԵՊՀ նորապսակ աշխատակիցներին Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում Արհկոմիտեի կողմից հնգօրյա հարսանեկան ուղեգիր հատկացնելու ծրագիրը: Այն գործում է ՔԿԱԳ կողմից ամուսնության վկայականի տրման օրվանից՝ վեց ամիս ժամկետում: Ապրիլ-օգոստոս ամիսներին ծրագրից օգտվել է 3 զույգ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն ակտիվ մասնակցություն է ունեցել Հայոց եղեռնի 100-ամյակին նվիրված համահամալսարանական և համապետական միջոցառումներին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտվել էր ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի գործողության ժամկետը: Գործատուի և արհեստակցական կազմակերպության կողմից ստեղծված համատեղ հանձնաժողովը քննարկել և մշակել է ԵՊՀ նոր կոլեկտիվ պայմանագիրը: Այն կնքվել է 2015 թվականի մայիսի 20-ին «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի կառավարիչ-ռեկտորի և ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահի կողմից:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահը ԵՊՀ պատվիրակության կազմում 2015 թվականի մայիսի 14-15-ին մասնակցել է Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի նախարարական գագաթնաժողովին ու Բոլոնիայի գործընթացի 4-րդ քաղաքական ֆորումին: Այդ

շրջանակներում «Education International» կազմակերպության եվրոպական կոմիտեի (որը, ըստ էության, կրթության ոլորտի աշխատակիցների արհեստակցական ազգային կազմակերպությունների համաեվրոպական հարթակ է) հետ երկկողմանի հանդիպումների համատեքստում քննարկվել են ՀՀ բուհերի արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միության (որին անդամակցում է ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը, իսկ ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահ Ա. Ավետիսյանն այդ միության փոխնախագահն է) անդամության խնդիրն ու երկկողմ համագործակցության ծրագրերը:

2015 թվականի ապրիլ-հունիս ամիսներին ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը ռեկտորատի հետ կազմակերպել և իրականացրել է ԵՊՀ աշխատակիցների պարտադիր բժշկական զննությունը Երևանի համար 4 պոլիկլինիկայում:

2011 թվականից ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունում գործող անվճար իրավաբանական խորհրդատվության ծառայությունից հաշվետու տարում օգտվել են ԵՊՀ 124 աշխատակիցներ՝ ստանալով իրավաբանական խորհրդատվություն ոչ միայն աշխատանքային, այլև քաղաքացիաիրավական, ընտանեկան, վարչական և այլ իրավական խնդիրների վերաբերյալ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության և «Ինգո Արմենիա» ապահովագրական ՓԲ ընկերության միջև կնքված փոխհամաձայնության շնորհիվ հաշվետու տարում ԵՊՀ 204 աշխատակից և ուսանող իրենց և ընտանիքի անդամներին պատկանող ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը իրականացրել են սահմանվածից 10% զեղչով: Դա և՛ ժամանակի, և՛ ֆինանսական խնայողություն է:

Հաշվետու ժամանակահատվածում գործարկվել է ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նոր ինտերնետային կայքը (http://ysu.am/tu), որը մանրամասնորեն ներկայացնում է կազմակերպության գործունեությունն ու ծրագրերը:

2014-2015 ուստարում իր ակտիվ գործունեությունն է շարունակել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի արբյուրոն: Պարբերաբար կազմակերպվել են տարբեր միջոցառումներ:

Հաշվետու տարում շարունակվել է ակտիվ համագործակցությունը ինչպես Հայաստանի պետական բուհերի արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միության, Հայաստանի արհմիությունների հանրապետական կոնֆեդերացիայի, այնպես էլ Եվրասիական համալսարանների արհմիութենական կազմակերպությունների ասոցիացիայի և Արհմիությունների համընդհանուր կոնֆեդերացիայի հետ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահը 2014 թվականի սեպտեմբերի 7-ից 11-ն ընկած ժամանակահատվածում մասնակցել է Ռուսաստանի Դաշնության Խ. Մ. Բերբեկովի անվան Կաբարդինա Բալկարիայի պետական համալսարանում տեղի ունեցած Եվրասիական համալսարանների արհեստակցական կազմակերպությունների ասոցիացիայի (ԵՀԱԿԱ) 27-րդ համագումարին՝ ներկայացնելով ՀՀ մայր բուհը: Քննարկվել են բուհական աշխատողների իրավունքների պաշտպանության արդյունավետության բարձրացմանը, դրանում պետական մոտեցման նշանակությանը վերաբերող հարցեր:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության արհկոմիտեի կազմը

1. Ավետիսյան Արմեն - նախագահ
2. Մամաջանյան Արտաշես - քարտուղար, հաշվապահության և զնումների բաժնի արհբյուրոյի նախագահ
3. Ալիխանյան Մարիամ - Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
4. Գրիգորյան Հովիկ - Պատմության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
5. Էլոյան Ռուբիկ - Հայ բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
6. Թորոսյան Միտուշ - Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ

7. Թորոսյան Սվետլանա - Ռեկտորատի և կենտրոնական վարչական ապարատի արհբյուրոյի նախագահ
8. Խաչատրյան Մասիս - Վարչատնտեսական մասի արհբյուրոյի նախագահ
9. Խաչատրյան Մեդորա - Կենսաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
10. Կարապետյան Արամ - Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
11. Կարապետյան Դավիթ - Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի համահամալսարանական ամբիոնի արհբյուրոյի նախագահ
12. Կարապետյան Էմիլյա - Ֆիզիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
13. Կարապետյան Լիլիթ - Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
14. Հարությունյան Հասմիկ - Քաղաքացիական պաշտպանության համահամալսարանական ամբիոնի արհբյուրոյի նախագահ
15. Հարությունյան Նարինե - Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
16. Ղուշչյան Գևորգ - Աստվածաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
17. Վարդանյան Նանե - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
18. Մարգարյան Ալեքսան - Իջևանի մասնաճյուղի արհբյուրոյի նախագահ
19. Միքայելյան Գագիկ - Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
20. Մխիթարյան Ռազմիկ - Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
21. Պետրոսյան Աշոտ - Իրավագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
22. Պետրոսյան Սիմոն - Միջազգային կրթական կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
23. Զահուկյան Նարինե - Գրադարանի արհբյուրոյի նախագահ
24. Զիլավյան Հրաչուհի - Արևելագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
25. Սաղոյան Էմմա - Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
26. Սարգսյան Անի - Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի արհբյուրոյի նախագահ
27. Սերոբյան Ռուբեն - Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
28. Սողոմոնյան Ժաննա - Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
29. Վարդանյան Եվգինե - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
30. Վարդանյան Հայկանուշ - Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
31. Քալանթարյան Վիտալի - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ

Վերստուգիչ հանձնաժողովի կազմը

1. Կառլեն Գրիգորյան - հանձնաժողովի նախագահ, Էկոլոգիայի և բնության պահպանության ամբիոնի վարիչ
2. Ռոմիկ Հարությունյան - հանձնաժողովի անդամ, Անօրգանական և անալիտիկ քիմիայի ամբիոնի վարիչ
3. Վիլեն Մեթանջյան - հանձնաժողովի անդամ, Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի ամբիոնի դոցենտ

ՍԱՐԳԻՍ ԵՎ ՄԱՐԻ ԻԶՄԻՐԼՅԱՆՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Տնօրեն՝ *Միրզոյան Եզնիկ Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժին՝ 6
Ընթերցասրահ՝ 7
Հաճախում՝ 348662
Աշխատողների թիվը՝ 70

Գրքային ունեցվածք՝ 2116927
Ընթերցողներ՝ 18244
Գրքատացք՝ 926783

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ գրադարանում կատարված աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում գրադարանում շարունակվել են գիտակրթական-տեղեկատվական աշխատանքները, որոնք ներառում են ֆոնդերի նպատակային համալրման, աշխատափուլերի ավտոմատացման, գրականության թվայնացման, «ALEPH» և «KOHA» ծրագրերով էլեկտրոնային գրացուցակների և թղթային քարտարանների հարստացման և գրադարանային արդիականությանն ուղղված այլ գործընթացներ։

Ցեղասպանության 100-ամյակի կապակցությամբ բացվել է Ցեղասպանագիտության կաբինետ, որի ֆոնդերը ձևավորվել են գրապահոցից, գրադարանի այլ բաժիններից և ֆակուլտետներից բերված շուրջ 1200 միավոր գրականությամբ, կազմակերպվել են ցուցահանդեսներ։

Բաժինների աշխատանքային ցուցանիշները

ԱԲՈՆԵՄԵՆՏԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Խաչիկօղլյան Քրիստինե Ալիկի*

- Սովորողների գրանցում
- Գեղարվեստական առձեռն ֆոնդի համալրում՝ 1800 միավոր (հայերեն և ռուսերեն)
- Առցանց էլեկտրոնային պատվեր՝ 850
- Գրականության սպասարկում՝
  - առձեռն ֆոնդից՝ 7000 միավոր
  - պահանջաթերթիկով, գրապահոցից՝ 680 միավոր

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Անյուտա Տիգրանի*

- Գրականության առկա ֆոնդի կազմը և տպագիր նյութերի քանակը՝
  - գիրք՝ 42719, ամսագիր՝ 25114, ատենախոսություն՝ 2030, թերթերի կազմեր՝ 647, թերթեր (տարեկան, հատով)՝ 6228, որից՝ բաժանորդագրված՝ 3500, Սփյուռքից՝ 2728
- Ֆոնդերի համալրում՝
  - գիրք՝ 510, ամսագիր՝ 260, ատենախոսություն՝ 225, թերթեր՝ 3800 (բաժանորդագրված՝ 3500, Սփյուռքից՝ 300)
- Սպասարկված գրականություն՝ 110314 միավոր
- Հաճախումներ՝ 198762
- Պատճենահանված և վերանորոգված գրականություն՝ 410 գիրք և թերթերի կազմեր
- Ընթերցողի պատվերով գրապահոցից բերված ժամանակավոր օգտագործման գրականություն՝ 240 միավոր

ԳՐԱՊԱՀՈՑԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Առաքելյան Մարիա Ալեքսանդրի*

- Ֆոնդերի համալրում՝ 17600 միավոր
- Ընթերցողական պատվերների քանակը (ըստ պահանջաթերթերի)՝ 1700
- Սպասարկված պահանջաթերթերի քանակը՝ 1300
- Դասագրքային առձեռն ֆոնդից սպասարկում՝
  - գրքատացք՝ 54560 միավոր, վերադարձ՝ 49700 միավոր
- Այլ գործընթացների համար տեղահանված և վերադասավորված գրականություն՝
  - մուտքագրման նպատակով՝ 3000 միավոր, թվայնացման նպատակով՝ 250 միավոր, ընթերցասրահների պահանջով՝ 500 գիրք և 10 ատենախոսություն, Ցեղասպանագիտության կաբինետի ֆոնդի ձևավորման համար՝ 400 միավոր, հայերեն հնատիպ գրքեր՝ 1880 միավոր
- Գրքերի կազմում և վերանորոգում՝ 17000 միավոր

ՀԱՄԱԼՐՄԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Մխիթարյան Անահիտ Մաքսիմի*

- Համալրված գրականության ընդհանուր քանակը՝ 1537 անուն 12258 միավոր, որից՝
  - գիրք՝ 8069 միավոր, ամսագիր՝ 4014 միավոր, թերթեր՝ 52 անուն, ատենախոսություն՝ 120, տեղեկույթի կրիչ՝ 3 պնակիտ
  - գիտական՝ 9282 միավոր, ուսումնական՝ 300 անուն 2553 միավոր, գեղարվեստական՝ 423 միավոր
  - հայերեն՝ 8370 միավոր, ռուսերեն՝ 1940 միավոր, այլ լեզուներով՝ 1948 միավոր

Այդ թվում՝

- նվիրատվություն՝ 725 անուն 2140 միավոր (1.666.222 դրամի), որից՝
  - գիտական՝ 2071, ուսումնական՝ 21 անուն 48 միավոր, գեղարվեստական՝ 21

- հայերեն՝ 1333, ռուսերեն՝ 323, այլ լեզուներով՝ 484
- դրամական փոխանցումով՝ 76 անուն 507 միավոր (5.847.636 դրամի), որից՝
  - գիտական՝ 375, ուսումնական՝ 34 անուն 132 միավոր
  - հայերեն՝ 450, ռուսերեն՝ 53, այլ լեզուներով՝ 4
- գրափոխանակմամբ՝ 6 անուն 18 միավոր (40770 դրամի), որից՝
  - գիտական՝ 18
  - հայերեն՝ 15, այլ լեզուներով՝ 3
- ԵՊՀ պահեստից և հրատարակչությունից՝ 98 անուն 14018 միավոր (22246782 դրամի), որից՝
  - գիրք՝ 11155, ամսագիր՝ 2863
  - գիտական՝ 9257, ուսումնական՝ 37 անուն 4681 միավոր, գեղարվեստական՝ 80
  - հայերեն՝ 11030, ռուսերեն՝ 962, այլ լեզուներով՝ 2026
- ՄԱԿ-ից՝ 59 անուն 136 միավոր (94000 դրամի), որից՝
  - գիրք՝ 90, ամսագիր՝ 43, պնակիտ՝ 3
  - գիտական՝ 83, ուսումնական՝ 4 անուն 53 միավոր
  - հայերեն՝ 96, ռուսերեն՝ 14, այլ լեզուներով՝ 26
- կորցրածի փոխարեն՝ 446 անուն 650 միավոր (627623 դրամի), որից՝
  - գիտական՝ 47, ուսումնական՝ 203 անուն 283 միավոր, գեղարվեստական՝ 320
  - հայերեն՝ 519, ռուսերեն՝ 116, այլ լեզուներով՝ 15

Համալրմանն օժանդակել են Բոննի, Ռոստոկի, Կալիֆորնիայի, ԱՄՆ Կոնգրեսի գրադարանները, ՄԱԿ-ը, ԵԱՀԿ-ը, Միջազգային դրամական ֆոնդը, ՀՀ-ում Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատները:

- Գրադարանից նվիրատվությամբ և գրափոխանակմամբ ելք եղած գրականություն՝
- գիրք, ամսագիր, քարտեզ՝ 921 անուն 4578 միավոր:

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Սարգսյան Միդա Ստեփանի*

- Գրականության էլեկտրոնային մուտքագրում «ALEPH» և «KOHA» ծրագրերով՝
  - գիրք՝ 5730 միավոր, մատենագիտական գրառում՝ 1971
- Առձեռն ֆոնդերի գրականության մուտքագրում՝ 9524 միավոր
- Պատվիրված էլեկտրոնային հոդվածներ՝
  - Ֆրեզնոյի համալսարանի շտեմարաններից՝ 2890
  - «SUBITO» գերմանական ծառայությունից՝ 132
- Ընթերցողական տոմսերի պատրաստում և էլեկտրոնային բազայում մուտքագրում՝ 5248 ընթերցողի համար, որոնցից՝
  - բակալավր՝ 3150, մագիստրոս՝ 1200, հեռակա բակալավր՝ 508, հեռակա մագիստրոս՝ 350, աշխատակից՝ 40
- Գրականության թվայնացում (լուսապատճենահանում, մշակում և տեղադրում կայքում)՝ 509 գիրք
- «KOHA» գրադարանային նոր ծրագրի ներդրման, էլեկտրոնային ռեսուրսների բաժանորդագրության և գրադարանի կայքէջում տարված աշխատանքներ:

ՀՆԱՏԻՊ, ՀԱՁՎԱԳՅՈՒՏ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Հովսեփյան Մարգարիտա Սաշայի*

- Գրականության տվյալների գրանցում գրքամատյաններում՝
  - ռուսերեն հնատիպ գրականություն՝ 2500 գիրք
- Գրականության մուտքագրում «ALEPH» և «KOHA» ծրագրերով, էլեկտրոնային տարբերակի թղթային քարտագրում
  - մուտքագրված գրականություն՝ 1176 (ռուսերեն հնատիպ), 816 (Գյուլբենկյան հավաքածու)
  - քարտագրված գրականություն՝ 3760
- Ֆոնդերի համալրում հնատիպ և նոր ստացված գրականությամբ՝
  - հնատիպ գրականություն՝ 3 գիրք
  - նոր ստացված գրականություն՝ 35 գիրք
- Սպասարկում՝ 305 ընթերցող
- Ատենախոսությունների մուտքագրում գրադարանային ծրագրերով, էլեկտրոնային տարբերակի թղթային քարտագրում՝
  - մուտքագրված գրականություն՝ 254
  - քարտագրված գրականություն՝ 254
- Հատուկ ֆոնդի գաղտնազերծված գրականության հաշվառում, զտում և հանձնում այլ բաժինների՝ 673 միավոր
- Մատենագիտական-հրատարակչական աշխատանքներ՝
  - ներկայացված է հրատարակության «Երևանի պետական համալսարանում պաշտպանված ատենախոսությունների մատենագիտություն (2013-2014): Պր. 11»-ը։

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Տնօրեն՝ *Գասպարյան Հեղինե Քերոբի*

Պատմության թանգարանի աշխատանքները բաժանվում են հետևյալ խմբերի՝

- ֆոնդի համալրում,
- արխիվի համալրում,
- գիտահետազոտական աշխատանք,
- Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված միջոցառումներ:

Ֆոնդի համալրում

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են ֆոնդում եղած առարկաների համակարգում և ցուցակագրում: Ֆոնդը համալրվել է 18 միավոր նոր ցուցանմուշներով:

Արխիվի համալրում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում արխիվում, ժամանակակից պահանջներին համահունչ, կատարվել է փաստաթղթերի վերադասավորում: Արխիվը համալրվել է ԵՊՀ պատմությանը վերաբերող 169 էջ նոր փաստաթղթերով:

Գիտահետազոտական աշխատանք

Համակարգվել և մուտքագրվել են համալսարանի պատմության կարևոր դեպքերին ու միջոցառումներին վերաբերող նյութեր:

Կատարվել է գիտահետազոտական աշխատանք, որի արդյունքում տպագրության է պատրաստվում «Երևանի պետական համալսարան» գիրքը:

Մասսայական աշխատանք

Թանգարանի մշտական ցուցադրությունը համալրվել է նոր ցուցանմուշներով, այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողական կյանքը լուսաբանող նյութերով ու լուսանկարներով:

Թանգարանում բացվել է նոր ցուցասրահ, որտեղ ներկայացված են համալսարանի միջազգային կապերին ու համագործակցությանն առնչվող ավելի քան 100 ցուցանմուշ:

Թանգարանի բոլոր ցուցանմուշները ներկայացվել են երեք լեզուներով՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն:

Ըստ թանգարանում կազմված ժամանակացույցի՝ կազմակերպվել է ԵՊՀ առաջին կուրսեցիների, ինչպես նաև հանրապետության տարբեր հանրակրթական դպրոցների աշակերտների այցելություններ թանգարան: Թանգարան են այցելել նաև հյուրեր արտերկրից: Հաշվետու ժամանակաշրջանում թանգարանն ունեցել է 1800 այցելու:

Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված միջոցառումներ

Հաշվետու ժամանակահատվածում թանգարանը Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված ԵՊՀ միջոցառումների շրջանակում կազմակերպել է.

1. բաց դաս՝ «Համալսարանի հիմնադրումը որպես հայ ժողովրդի հետցեղասպանական հոգևոր վերածնունդ» խորագրով,
2. լուսանկարների ցուցադրություն /կատարված Արևմտյան Հայաստանում/՝ «Էրգիրը տիրոջ աչքերով» խորագրով:

ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, ուս. աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ որակի ապահովման կենտրոնը (ՈԱԿ) ԵՊՀ այլ ստորաբաժանումների հետ իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

1. Որակի ապահովում

ՈԱԿ-ի հիմնական առաքելությունը որակի ապահովման գործընթացներում ներգրավված կառույցների գործունեության համակարգումը և որակի ներքին ապահովման գործընթացների ու մեխանիզմների գործադրումն է: Ըստ այդմ՝ ՈԱԿ-ը ներգրավվել է հետևյալ աշխատանքներում.

- Շարունակվել են աշխատանքները ԵՊՀ դասընթացների և կրթական ծրագրերի որակի և արդյունավետության գնահատման առցանց էլեկտրոնային համակարգի ստեղծման ուղղությամբ:
- Շարունակվել են աշխատանքները ֆակուլտետների հետ նոր կրթական ծրագրերի մշակման ուղղությամբ, իրականացվել են աշխատանքներ նոր ծրագրերի փաթեթների ստուգման և մասնագիտական եզրակացության տրամադրման առումով:
- Հրատարակվել է ԵՊՀ դասախոսական կազմի տարեկան գործունեության գնահատման ղեկավար ձեռնարկը, որը ներառում է դասախոսի ինքնագնահատման ընթացակարգը և ձևաչափը (դասախոսի ինքնագնահատման տարեկան զեկույցի ձևաթերթի տեսքով), գործընկեր դասախոսների և անմիջական ղեկավարի (ամբիոնի վարիչի) կողմից դասախոսի գնահատման ընթացակարգը և ձևաչափը, ինչպես նաև դասախոսի գնահատման չափանիշները՝ ներկայացված երեք հիմնական ոլորտներում (դասավանդում և ուսումնամեթոդական գործունեություն, գիտահետազոտական և ստեղծագործական գործունեություն, հասարակական և վարչական գործունեություն) տարբեր տարակարգերի դասախոսների գնահատման անալիտիկ ռուբրիկի տեսքով:
- Լրամշակվել և հրատարակվել է «ԵՊՀ գործունեության գնահատման առանցքային ցուցանիշներ (ԳԱՑ)» 3-րդ հրատարակության անգլերեն տարբերակը 2008-2013 թթ. համար:
- ՈԱԿ-ի աշխատողները մասնակցել են ոլորտին վերաբերող թեմաներով անցկացված մի շարք գիտաժողովների և սեմինարների, ինչպես նաև հանրապետությունում և արտերկրում կազմակերպված վերապատրաստումների:

2. Ռազմավարական պլանավորում

- Պատրաստվել և հրատարակվել է ԵՊՀ 2010-2014 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի իրականացման վերաբերյալ զեկույց, որը քննարկվել է ԵՊՀ գիտական խորհրդում և ներկայացվել ԵՊՀ խորհուրդ:
- Ռեկտորի ղեկավարությամբ և ՈԱԿ-ի անմիջական մասնակցությամբ նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվել ԵՊՀ զարգացման նոր ռազմավարական ծրագրի մշակման ուղղությամբ: Մասնավորապես՝
  - ԵՊՀ ռեկտորի հրամաններով կազմված և հաստատված աշխատանքային խմբերը, ըստ ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշակման աշխատանքների ժամանակացույցի, ուսումնասիրել և բացահայտել են համապատասխան ոլորտներում ԵՊՀ

գործունեության ներքին ուժեղ և թույլ կողմերը, արտաքին հնարավորությունները և վտանգները: Կազմվել է ԵՊՀ SWOT-ը:

– ՈԱԿ-ը կոորդինացրել է աշխատանքային ինը խմբերի հանդիպում-քննարկումները համապատասխան պրոռեկտորների ղեկավարությամբ, ինչպես նաև համակարգող հանձնաժողովի հանդիպումները ԵՊՀ ռեկտորի հետ:
– ՈԱԿ-ը համակարգել և ի մի է բերել ՌԾ աշխատանքային խմբերի մշակած և համակարգող հանձնաժողովի քննարկած ռազմավարական նպատակների, դրանց իրականացման համար անհրաժեշտ խնդիրների ձևակերպումները, համապատասխան գործողությունների՝ ըստ կատարման ժամկետների մշակումը, ռազմավարական նպատակների առաջընթացի գնահատման քանակական և որակական ցուցիչների սահմանումը և այլն:
– Կազմվել է ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի և նրա իրականացման աշխատանքային պլանի նախագիծը:

3. Ուսումնական գործընթացի բարելավում

- ՈԱԿ-ի աջակցությամբ ֆակուլտետներում շարունակվել են աշխատանքները կրթական վերջնարդյունքների վրա հիմնված ուսումնական ծրագրերի մասնագրերի (սպեցիֆիկացիաների) մշակման ուղղությամբ:
- ՈԱԿ-ի աջակցությամբ ֆակուլտետներում լրամշակվել են ԵՊՀ առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերով սովորող ուսանողների համար նախատեսված միասնական ֆակուլտետային «Կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց և դասընթացների տեղեկագիրք» տեղեկատվական ձեռնարկները: Դրանք տեղադրվել են ԵՊՀ պաշտոնական կայքում՝ ներբեռնելու հնարավորությամբ:
- ՈԱԿ-ի աջակցությամբ ֆակուլտետներում տպագրվել է համաեվրոպական ձևաչափի դիպլոմի հավելվածը առկա և հեռակա ուսուցման բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի ուսանողների համար:

* * *

ՈԱԿ-ը ԿԳՆ-ի, ՀՀ և եվրոպական մի շարք գործընկեր բուհերի ու կազմակերպությունների հետ շարունակել է նախորդ տարում մեկնարկած TEMPUS «ARMENQA» ազգային նշանակության եռամյա ծրագիրը, որն ուղղված է որակավորումների ազգային և ոլորտային շրջանակների (ՈԱՇ և ՈՈՇ) իրականացմանը ՀՀ-ում: Նախագիծը ֆինանսավորվում է Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից, որի հիմնական խնդիրներն են.

– ՀՀ ՈԱՇ-ի գործնականացում օրենսդրական, կանոնադրական և մեթոդաբանական հենքի ու մի շարք գործիքների ստեղծման և կիրարկման միջոցով,
– ՈԱՇ-ի մասին հիմնական շահակիցների՝ բուհերի, ուսանողների և շրջանավարտների, գործատուների ու աշխատաշուկայի ներկայացուցիչների, ոլորտը կարգավորող պետական մարմինների ու հանրային գործընկերների կարողությունների զարգացում,
– ՀՀ-ում ՈՈՇ-ների ստեղծման և փորձարկման նպատակով համապատասխան մեթոդաբանական հենքի մշակում,
– ՀՀ բուհերին ծրագրային կողմնորոշիչների, մեթոդաբանական հենքի և պրակտիկ գործիքների տրամադրում կրթական վերջնարդյունքների վրա հիմնված բազմամակարդակ կրթական ծրագրերի մշակման համար, որոնք համահունչ են ՀՀ ՈԱՇ-ի, ՈՈՇ-ների և աշխատաշուկայի պահանջներին:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Որակավորումների ազգային և ոլորտային շրջանակների իրականացումը Հայաստանում (ՏԵՄՊՈՒՍ-ի «ARMENQA» նախագիծ):	Բուդաղյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Վերջնականացվել է ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակը (ՈԱՇ) և տրամադրվել ՀՀ ԿԳՆ-ին՝ Կառավարության հաստատմանը ներկայացնելու համար:
2. Մշակվել են ՀՀ ՈԱՇ-ի իրականացման ռազմավարությունը և միջոցառումների պլանը:
3. Ստեղծվել են համապատասխան գործիքամիջոցներ և թափանցիկ ընթացակարգեր՝ գործող որակավորումները ՈԱՇ-ին համապատասխանեցնելու և նոր որակավորումները շրջանակի մեջ ներառելու համար:
4. Կազմվել է ՈԱՇ-ի իրականացման ձեռնարկ բուհերի, գործատուների և ոլորտը կարգավորող պետական մարմինների և այլ շահակիցների համար:
5. Կազմվել է ՈԱՇ-ի հիմնական տերմինները, հասկացությունները և սկզբունքները պարզաբանող համակարգված տերմինարան:
6. ՈԱՇ-ի հիմնական շահակիցների համար կազմակերպվել են քննարկումներ, սեմինարներ, աշխատաժողովներ, ուսուցողական այցեր և վերապատրաստումներ:

Կենտրոնին կից գործում է 1 բազային լաբորատորիա

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Հարությունյան Նազիկ Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ավագ գիտաշխատող
3. Շաքյան Ստելլա Հարությունի, ավագ լաբորանտ
4. Աբրահամյան Անի Դավիթի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ՀՀ բարձրագույն կրթության արդիականացման հիմնախնդիրները եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ինտեգրման համատեքստում (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ա. Կ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Որոշվել են ԵՊՀ գործունեության հիմնական ոլորտները, մշակվել է իրավիճակի և արդյունավետության գնահատման ցուցանիշների լրակազմը, որոշվել են ցուցանիշների արժեքները վերջին 2 տարվա համար, կատարվել են դրանց վերլուծություն և հիմնական միտումների բացահայտում, արվել են համապատասխան եզրահանգումներ: Գործողության արդյունքում հրատարակվել են ԵՊՀ գործունեության գնահատման ցուցանիշների լրակազմը և համապատասխան վերլուծական զեկույցը:

2. Մշակվել են համապատասխան հարցաշարեր, պատրաստվել ու տպագրվել են դրանց հարցաթերթերը, կազմակերպվել և անց են կացվել շրջանավարտների բավարարվածության և զբաղվածության հարցումներ: Մշակվել և վերլուծվել են վերջին երեք տարվա (2011-2013) շրջանավարտների բավարարվածության արդյունքները, կատարվել է համեմատական վերլուծություն: Գործողության արդյունքում պատրաստվել է ԵՊՀ 2011-2013 թթ. շրջանավարտների բավարարվածության և զբաղվածության զեկույց, որը հրատարակվել է 2015 թ.-ին:

3. Մշակվել են համապատասխան հարցաշարեր, կազմակերպվել և անց են կացվել գործատուների բավարարվածության հարցումներ: Արդյունքները մշակվել և վերլուծվել են, կատարվել են համապատասխան եզրահանգումներ: Գործողության արդյունքում կազմվել է ԵՊՀ շրջանավարտներից հիմնական գործատու կազմակերպությունների բավարարվածության զեկույց:

4. Ուսումնասիրվել է ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակը, նրա մակարդակների նկարագրիչները համադրվել են Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի Որակավորումների շրջանակի, Հարատև ուսումնառության որակավորումների Եվրոպական շրջանակի և մի շարք եվրոպական երկրների որակավորումների ազգային շրջանակների նկարագրիչների հետ, որի արդյունքում գործող նկարագրիչները ամբողջությամբ փոխվել են նորերով, առաջադրվել է նոր շրջանակի նախագիծ: Գործողության արդյունքում կազմվել և 2014 թ. հունիսին ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությանն է ներկայացվել ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի նոր նախագիծը, որը նախապես հավանության է արժանացել եվրոպական փորձագետների և բուհական հանրության կողմից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	3	-	2	5	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Հ. Սիմոնյան, Ա. Կ. Գրիգորյան, Մ. Գ. Սանթուրջյան,* «Key Performance Indicators of Yerevan State University (2008-2013)», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 100 էջ:
2. *Ա. Ս. Բուդաղյան, Կ. Վ. Հարությունյան, Կ. Գ. Ծատուրյան, Մ. Գ. Սանթուրջյան,* Reforms in the higher education of Armenia, In the context of the Bolonia progress, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 72 էջ:
3. *A. S. Budaghyan, K. V. Harutyunyan, K. G. Tsaturyan, M. G. Santurjyan,* Reforms in the Higher Education of Armenia in the Context of the Bologna Process, National Centre for Strategic Research in Higher Education, Tigran Mets, Yerevan, 2015, 72 p..

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ռ. Խաչատրյան, Ա. Բուդաղյան և այլք,* Մարդկային ռեսուրսների կառավարումը բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, «Լինգվա» հրատ., Երևան, 2015, 548 էջ:
2. *A. H. Simonyan, A. K. Grigoryan, G. G. Gevorgyan, R. L. Markosyan, A. S. Budaghyan, M. G. Santurjyan, A. N. Sargsyan,* The Key Performance Indicators of Yerevan State University (2008-2013), Yerevan State University, YSU Press, Yerevan, 2014, 100 p..

Հոդված

1. *Ա. Գրիգորյան,* ՀՀ բուհերի վարկանիշավորումը, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, «Զանգակ» հրատ., 2015, էջ 79-84:
2. *Ա. Բուդաղյան, Ա. Գրիգորյան,* Առցանց ուսուցման որակի հիմնահարցերը ԵՊՀ-ում: Ուսումնառության ռեսուրսների վիրտուալիզացիա. Միջհամալսարանական համագործակցության փորձի փոխանակում, Գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ, 20 մարտի, Երևան, 2015, էջ 15-17:
3. *Ա. Բուդաղյան, Ա. Գրիգորյան,* Էլեկտրոնային ուսուցման որակի ապահովումը: Ուսումնառության ռեսուրսների վիրտուալիզացիա. Միջհամալսարանական համագործակցության փորձի փոխանակում, Գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ, 20 մարտի, Երևան, 2015, էջ 27-37:
4. *А. К. Григорян, А. Г. Симонян, А. Г. Есаян, Г. Г. Жамгарян, С. К. Шукурян,* Применение технологий обучения в организации экологического образования студентов Ереванского государственного университета, Экологические проблемы. Евразийское пространство, Москва, Издательство МГУ, 2014 (серия коллективных монографий «Евразийские университеты XXI века»), с. 17-24.
5. *A. Grigoryan, A. Budaghyan,* Development of the Internal Quality Assurance System at Yerevan State University (YSU), Proceedings of International Conference "Education in the 21st Century: Problems and Challenges", Yerevan, 10-13 June, 2014, Yerevan, 2014, pages 12-14.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Գրիգորյան,* ՀՀ բուհերի վարկանիշավորումը, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Ծաղկաձոր, 17-18 հոկտեմբերի, 2014, էջ 89-92:

ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Հակոբյան Լիլիթ Տարոնի*

Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը 2014-2015 ուսումնական տարվա գործունեության ընթացքում իրականացրել է հետևյալ ծրագրերն ու միջոցառումները.

- **համալսարան-ձեռնարկություն փոխգործակցության խթանում,**
- **պարբերական բնույթ կրող սեմինար-դասընթացների կազմակերպում,**
- **ուսանողների կարիերայի զարգացմանը նպաստող այցեր և հանդիպումներ,**
- **ինտերնշիփների և լրացուցիչ ուսանողական պրակտիկայի կազմակերպում,**
- **աշխատանքային հնարավորությունների ընձեռում,**
- **էլեկտրոնային նոր ռեսուրսների մշակում և զարգացում,**
- **կրթաթոշակներ:**

1. Համալսարան-ձեռնարկություն փոխգործակցության խթանում

2014 թ. կենտրոնի նախաձեռնությամբ հայաստանյան առաջատար բուհերի (Երևանի պետական համալսարան, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվահասարակագիտական համալսարան, Հայաստանի ամերիկյան համալսարան, Խ.Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան, Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարան, Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան, Ռուս-հայկական (Սլավոնական) համալսարան) ուսանողների կարիերայի խնդիրներով զբաղվող կառույցների միջև կնքվեց համագործակցության հուշագիր, որում, ի թիվս այլ խնդիրների, ամրագրվեց նաև ամենամյա միջբուհական աշխատանքային տոնավաճառի կազմակերպման դրույթը:

2014 թ.-ի նոյեմբերի 19-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվեց **«Բուհից աշխատաշուկա՝ 1 քայլ»** խորագրով առաջին միջբուհական աշխատանքային տոնավաճառը, որին մասնակցեցին շուրջ 100 մասնավոր և պետական ձեռնարկություն, ինչպես նաև միջազգային և տեղական կազմակերպություն: Միջոցառման ընթացքում մասնակից կազմակերպությունների ներկայացուցիչները իրենց հատկացված տաղավարներում ներկայացրեցին տեղեկատվական նյութեր ընկերության և առաջարկվող աշխատատեղերի, ինթերնշիփերի և տվյալ կազմակերպության կադրային քաղաքականության վերաբերյալ:

Տոնավաճառին զուգահեռ անցկացվեց նաև **«ՀՀ կրթական համակարգ և աշխատաշուկա. առկա խնդիրներն ու փոխգործակցության ընդլայնմանն ուղղված քայլեր»** խորագրով կլոր սեղան սեմինար-քննարկում մի շարք ձեռնարկությունների, միջազգային կազմակերպությունների պատասխանատու անձանց, պետական այրերի և նշված ոլորտում մասնագիտացած փորձագետների մասնակցությամբ:

Կազմակերպվեցին նաև ուսանողների համար նախատեսված դասընթացներ հետևյալ թեմաներով՝

• ***«Բարձրագույն կրթության հնարավորությունները Erasmus+ ծրագրում»*** (վարող՝ Անի Թորոսյան, Հայաստանում Էրազմուս+ ծրագրի ազգային գրասենյակ, համակարգողի օգնական):

• ***«Ներքին աուդիտորի մասնագիտության ընձեռած հնարավորությունները»*** խորագրով սեմինար-դասընթաց (դասընթացավար՝ Արա Չալաբյան, «Ներքին աուդիտորների ինստիտուտ-Հայաստան» ՀԿ-ի նախագահ, Հայաստանի Կենտրոնական բանկի ներքին աուդիտի ղեկավար):

• ***«Որոնք են աշխատաշուկայում մրցունակ լինելու հիմնական կարողությունները»*** խորագրով սեմինար-դասընթաց (դասընթացավար՝ Շահանե Բեգլարյան, Մասնագիտական կողմնորոշման մեթոդական կենտրոնի ուսումնամեթոդական բաժնի գլխավոր մասնագետ):

2. Պարբերական բնույթ կրող սեմինար-դասընթացների կազմակերպում

Հիմնական կազմակերպիչը	***Դասընթացի անվանումը***	***Մասնակիցների թիվը***
ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն	CV գրելու և գործատուին ներկայանալու հմտություններ	352 մասնակից
ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն	«Գործարար իմիջ և բիզնես-էթիկետ» խորագրով եռօրյա սեմինար-դասընթաց	44 մասնակից
ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն	«Ինչպե՞ս կառուցել խոստումնալից կարիերա» խորագրով եռօրյա անվճար սեմինար-դասընթաց	53 մասնակից
ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն	«Կարիերայի կառավարում» խորագրով եռօրյա անվճար սեմինար-դասընթաց	37 մասնակից
ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն	«Ինչպես սկսել բիզնես առանց նախնական կապիտալի» խորագրով եռօրյա սեմինար-դասընթաց	48 մասնակից
«Ամքոր Հայաստան» ՀԿ	«Թրաֆիքինգը և հարկադիր աշխատանքը Հայաստանում» խորագրով սեմինար-դասընթաց	46 մասնակից
«ԿԱԶԱ» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամի «Էսպաս» երիտասարդական կրթամշակութային կենտրոն	«Ինչպե՞ս և որտե՞ղ փնտրել աշխատանք» խորագրով սեմինար-դասընթաց	38 մասնակից
«Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ	«Ինչպե՞ս գրել CV և ինչպե՞ս անցնել աշխատանքային հարցազրույցը» խորագրով սեմինար-դասընթաց	52 մասնակից
«Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ	«Հաճախորդների սպասարկման հիմունքներ» խորագրով սեմինար-դասընթաց	36 մասնակից
«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ԱՓԲԸ	«Հաջողության բանաձև» խորագրով սեմինար-դասընթաց	42 մասնակից
«Այ Էյ Բի» բիզնեսի միջազգային ակադեմիա	«Խաղերը՝ անգլերենի ուսուցման մաս. տեսականից դեպի գործնական իրականություն» խորագրով սեմինար-դասընթաց	46 մասնակից
Ընդամենը	**794 ուսանող /շրջանավարտ**	

3. Ուսանողների կարիերայի զարգացմանը նպաստող այցեր, հանդիպումներ

Կազմակերպությունը	Մասնակիցների թիվը
«Կոկա-Կոլա Հելլենիկ Բոթլինգ Քամփնի Արմենիա» ՓԲԸ	76 ուսանող
«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ԱՓԲԸ	42 ուսանող
Ընդամենը	**118 մասնակից**

4. Ինտերնշիփերի (լրացուցիչ ուսանողական պրակտիկայի) կազմակերպում

Կազմակերպությունը	Դիմողների թիվը	Ընդգրկված ուսանողների թիվը
«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ՓԲԸ	38 ուսանող	19 ուսանող
«Վիվասել-ՄՏՍ» ՓԲԸ	67 ուսանող	24 ուսանող
«Իդրամ» ՍՊԸ	10 ուսանող	3 ուսանող
ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողով	15 ուսանող	3 ուսանող
«Զիգզագ» ՍՊԸ	32 ուսանող	11 ուսանող
«Ի ԷԼ ԷԼ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՍՊԸ	9 ուսանող	2 ուսանող
«Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ	13 ուսանող	13 ուսանող
Ընդամենը	**184 ուսանող**	**75 ուսանող**

5. Աշխատանքային հնարավորությունների ընձեռում

Կազմակերպությունը	Դիմել է	Աշխատանքի ընդունված ուսանողների թիվը
«Արփիմեդ» դեղագործական ընկերություն (քիմիկ-անալիտիկ)	28	6
«Պրոկրեդիտ բանկ» ՓԲԸ (իրավախորհրդատու)	3	1
«Իմեքս Գրուպ» ՍՊԸ (առևտրային դիրքի կառավարիչ)	6	1
«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ՓԲԸ (անձնակազմի կառավարման դեպարտամենտի մասնագետ)	8	3
«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ՓԲԸ (վերասպահովագրության բաժնի մասնագետ)	15	4
«Այ Էյ Բի» հայ-բրիտանական ընկերություն (անգլերենի դասախոս)	6	1
«Այ Էյ Բի» հայ-բրիտանական ընկերություն (դասընթացների համակարգող)	12	3
«Դանաֆարմ» ՍՊԸ (դեղագետ)	9	2

«Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միություն»	15	2
«Այբ» հոգեբանական կենտրոն (հոգեբան)	6	2
«ՀայՓոստ» (հասարակայնության հետ կապերի պատասխանատու)	17	4
«Այ Էյ Բի» հայ-բրիտանական ընկերություն (հայերենի դասախոս)	5	1
«Դանաֆարմ» ՍՊԸ (վաճառքի և գովազդի խմբի ղեկավար)	3	1
«Դանաֆարմ» ՍՊԸ (Տեղեկատվական կենտրոնի մենեջեր)	1	1
«Այ Էյ Բի» հայ-բրիտանական ընկերություն (անգլերենի դասախոս)	10	2
«ՍԵՖ Ինտերնեյշնլ ՈՒՎԿ» ՍՊԸ (վարկային մասնագետ «Արարատ» մասնաճյուղի համար)	3	1
«Այ Փի Էս Սի» քաղաքական և սոցիոլոգիական խորհրդատվությունների ինստիտուտ (հարցազրուցավար)	12	3
«ՊրոԿրեդիտ բանկ» (բիզնես հաճախորդների խորհրդատու)	5	1
«Զիգզագ» ՍՊԸ (լոգիստիկայի մասնագետ)	7	1
ՀՀ Կառավարության աշխատակազմի Ֆինանսատնտեսագիտական վարչություն	23	3
«ՓՄՁ ներդրումներ ՈՒՎԿ» ՓԲԸ (Ֆինանսավարկային վարչության վարկային մասնագետ)	10	1
«Նորամուծության և ձեռներեցության ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ (առաջին կարգի և առաջատար մասնագետներ)	14	1
«Սի Ընդ էֆ Քո» ՍՊԸ (գլխավոր հաշվապահի օգնական)	3	1
Արարատի կոնյակի գործարան «Ա.Կ.Զ» (մենեջեր-գործավարուհի)	10	2
Արարատի կոնյակի գործարան «Ա.Կ.Զ» (իրավաբան)	7	1
«Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ԱՓԲԸ (ընդունարանի աշխատակից)	11	3
«Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ	16	2
«Ավարայր Տուր» (տուրօպերատոր)	20	3
«Թեքնոլոջի Ընդ Սայնս Դայնամիքս» ՍՊԸ (տեխնիկական սպասարկման մասնագետ)	12	1
«Թեքնոլոջի Ընդ Սայնս Դայնամիքս» ՍՊԸ (ցանցային ադմինիստրատոր)	9	1

«Արմենիա Վայն գործարան» ՍՊԸ (գիդ-էքսկուրսավար)	19	1
«Յուքոմ» ընկերություն (տեղեկատվական կենտրոնի մասնագետ)	13	1
«Օրանժ Արմենիա» ընկերություն (կորպորատիվ վաճառքների բաժնի ասիստենտ)	9	1
«Օրանժ Արմենիա» (վաճառքների գործառնական բաժնի ասիստենտ)	7	1
«Օրանժ Արմենիա» (որակի և թրեյնինգների խորհրդատու)	21	2
«Մալխասյան Քոնսալթինգ» ՍՊԸ (օտար լեզուների մասնագետներ՝ անգլերեն, ֆրանսերեն, իտալերեն, իսպաներեն, գերմաներեն, թուրքերեն, լեհերեն, արաբերեն)	18	4
«Այ Փի Էս Սի» քաղաքական և սոցիոլոգիական խորհրդատվությունների ինստիտուտ (հարցազրուցավար)	16	6
«Այ Փի Էս Սի» քաղաքական և սոցիոլոգիական խորհրդատվությունների ինստիտուտ (կոորդինատոր)	12	2
«Սաննի Թոեֆլ» ուսումնական կենտրոն (օտար լեզուների մասնագետներ՝ անգլերեն, ֆրանսերեն, իտալերեն, իսպաներեն)	15	5
Ընդամենը	**488 ուսանող/շրջանավարտ**	**83 ուսանող/շրջանավարտ**

6. Էլեկտրոնային նոր ռեսուրսների մշակում և զարգացում

Հաշվետու տարվա ընթացքում կենտրոնի կողմից վերամշակվել է կենտրոնի նոր կայքը (http://www.ysu.am/careercenter/), ինչպես նաև ստեղծվել է ձեռնարկությունների հետ համագործակցության պորտալը (http://ysu.am/cooperation/):

7. Կրթաթոշակներ

Հաշվետու տարվա ընթացքում կենտրոնի միջնորդությամբ «ՎիվաՍել-ՄՏՍ»-ի կողմից վճարվել է ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետների 22 ուսանողի տարեկան վարձավճարը, իսկ «Օրանժ Արմենիա» ընկերությունը կրթաթոշակ է տրամադրել գերազանց առաջադիմություն ցուցաբերած 10 ուսանողի:

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Դավթյան Կարինե Ավետի*

2014-2015 ուստարում Մշակույթի կենտրոնը կազմակերպել է 30 միջոցառում, 11 կինոդիտում-քննարկումներ: «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիան բեմադրել է 1 նոր ներկայացում: Վերոնշյալ միջոցառումներին մասնակցել են շուրջ 10000 ուսանողներ: Բացվել է երկու նոր խումբ՝ Կիթառահարների խումբ և Ժողովրդական գործիքների նվագախումբ:

Հաշվետու ուստարում Մշակույթի կենտրոնը, ավանդաբար իրականացվող ծրագրերին և միջոցառումներին զուգահեռ, ընդլայնելով համագործակցության շրջանակները, իր գործուն մասնակցությունն է ունեցել ԵՊՀ-ում և հանրապետության այլ պետական հաստատություններում կազմակերպված մի շարք միջոցառումներին:

Ինչպես 2006 թվականից սկսած յուրաքանչյուր ուստարում, այնպես էլ 2014 թվականի սեպտեմբերին կենտրոնի աշխատակազմը հանդիպումներ է ունեցել ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների առաջին կուրսեցիների հետ (03-22.09.2014): Այդ հանդիպումների ընթացքում մանրամասն ներկայացվել են կենտրոնի ստեղծման նպատակները, գործունեությունը և կենտրոնում գործող խմբերը, բաժանվել են կենտրոնի կողմից նախապես պատրաստված հայտեր՝ խմբերի համալրման և մրցույթ-ստուգատեսներին մասնակցություն ապահովելու նպատակով: Մրցույթ-ստուգատեսները տեղի են ունեցել հոկտեմբերի 14-ից 23-ը:

Ավանդական միջոցառումներ

- ✓ «ԵՊՀ մեծարման և առաջին կուրսեցիների երդման արարողություն», որն այս անգամ նվիրված էր Ուսանողական խորհրդի 20-ամյակին և կազմակերպվել էր ՈՒԽ-ի հետ համատեղ (23.09.2014):
- ✓ Ուսանողության միջազգային օրվան նվիրված «Լավագույն ուսանող 2015» համերգ-մրցանակաբաշխություն, որը կազմակերպվել է Ուսանողական խորհրդի հետ համատեղ (17.11.2014):
- ✓ Ամենամյա ամանորյա ներկայացում-համերգ, որն այս անգամ կրել է «Երնե՛կ թե այս նոր տարին…» խորագիրը (25.12.2014):
- ✓ Թատրոնի միջազգային օրվա կապակցությամբ կենտրոնի «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիայի սաների այցելությունը ՀՀ գրականության և արվեստի թանգարան, ապա Կոմիտասի անվան պանթեոն՝ հարգանքի տուրք մատուցելու հայ բեմի հանճարներին (27.03.2015):
- ✓ «ԵՊՀ ռեկտորը ներկայացնում է…» հանդիպումների ծրագրի շրջանակում «ԵՊՀ ռեկտորը ներկայացնում է… Սաթյաններին» երաժշտական երեկո (31.03.2015):

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումներ

- ✓ Ամերիկահայ գրող Ջոյս Վան Դայկի «Աքսորվածները» երազ-պիեսի անգլերեն բեմադրված ընթերցանություն «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիայի սաների մասնակցությամբ, ռեժիսոր՝ Կարինե Դավթյան (31.10.2014):
- ✓ ՀՀ վաստակավոր գործիչ, նկարչուհի Աննա Հարությունյանի անհատական ցուցահանդես՝ «Ու կյանքը սկսվեց…» խորագրով (18.02.2015):

- ✓ «Աշխարհասփյուռ հայ արվեստագետներ» նոր ծրագիր, որի շրջանակում ներկայացվել են Ցեղասպանության հետևանքով աշխարհի տարբեր երկրներում ապրող և գործող հայ մշակութային գործիչները.

«Աշխարհասփյուռ հայ արվեստագետներ… Ֆրանսիա», որը կազմակերպվել էր նաև Ֆրանկոֆոնիայի շրջանակում (17.04.2015),

«Աշխարհասփյուռ հայ արվեստագետներ… Ռուսաստան», որը նվիրված էր նաև Մեծ հայրենական պատերազմում ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 70-ամյակին (21.05.2015):

- ✓ Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակմանը և ոգեկոչմանը նվիրված գիտխորհրդի հանդիսավոր նիստ և համերգային ծրագիր, որին հրավիրվել է նաև «Նորայր Քարտաշյան և Վան նախագիծ» համույթը (21.04.2015):
- ✓ Հ. Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնում «Փարիզյան դատավարություն» ներկայացման դիտում՝ Պերճ Զեյթունցյանի համանուն պիեսի հիման վրա բեմադրված (16.05.2015):

Փառատոների ու մրցույթների մասնակցություն

Հաշվետու ժամանակաշրջանում կենտրոնը մասնակցել է միջազգային, հանրապետական և միջբուհական մրցույթների և փառատոների:

- ✓ Կենտրոնի «Ռոմեո և Ջուլիետ» երաժշտական նոր ներկայացման ցուցադրություն «Հայֆեստ» միջազգային թատերական փառատոնի շրջանակում (06.10.2014):
- ✓ «Մենք երգում ենք Ա. Բաբաջանյանի երգերը» և «Խորհրդային երգեր» մրցույթ-փառատոների դափնեկիրների համերգ, որին մասնակցել են կենտրոնի մեներգիչներ Արփինե Խեչիկյանը, Տիգրան Գրիգորյանը և Մարիցա Թիլիքյանը (23.11.2015):
- ✓ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի կողմից կազմակերպված ֆրանսիական երգի մրցույթ-փառատոն, որի ընթացքում Մշակույթի կենտրոնի մեներգիչ Հովհաննես Կարապետյանը և դաշնակահար Արտյոմ Անդրեասյանը զբաղեցրել են 2-րդ տեղը (31.04.2015):
- ✓ «Ռուսական մարտական երգեր» («Русские военные песни») խորագրով ուսանողական հանրապետական երաժշտական մրցույթ-փառատոն՝ նվիրված Հայրենական մեծ պատերազմում ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 70-ամյակին, որի երեք մրցութային փուլերի արդյունքում ԵՊՀ-ն ներկայացնող վեց մեներգիչներից Մարիցա Թիլիքյանը, Արևիկ Պռազյանը և Մարիաննա Վարոսյանը դարձել են դափնեկիրներ (09.05.2015):

Համագործակցության շրջանակներում անցկացված միջոցառումներ

Մշակույթի կենտրոնը սերտորեն համագործակցում է ինչպես ԵՊՀ ստորաբաժանումների, այնպես էլ ՀՀ նախարարությունների և պետական ու հասարակական կազմակերպությունների հետ:

- ✓ Մշակույթի կենտրոնի և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի համատեղ ջանքերով արդեն 6-րդ անգամ կազմակերպվել է Սբ. Վարդանանց նահատակներին նվիրված միջոցառում: Միջոցառմանը ներկա են եղել Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը, ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը, բարձրաստիճան հոգևոր հայրեր, ուսանողներ ինչպես ԵՊՀ-ից, այնպես էլ պետական ուսումնական այլ հաստատություններից (27.02.2014):
- ✓ Մշակույթի կենտրոնի աջակցությամբ «Միջմշակութային ուսումնասիրությունների ուսուցման և երկխոսության միջազգային կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունը իրականացրել է «Մոգական Ասիա» խորագրով լուսանկարների ցուցադրությունը (4-6.12.2014):
- ✓ ՀՀ վաստակավոր արտիստ, դերասանուհի Լալա Մնացականյանի կուրսը հանդես է եկել «Հում օր կամ մեծ աղմուկ ոչնչից» երգիծական մանրապատումներով (03.12.2014):

- ✓ Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվա կապակցությամբ Գյումրու տիկնիկային թատրոնը հանդես է եկել Հովի. Թումանյանի «Պոչատ աղվեսը» տիկնիկային ներկայացմամբ (27.05.2015):
- ✓ Մշակույթի կենտրոն, Հայաստանի ազգային կինոկենտրոն և Կամերային թատրոն եռահամագործակցության արդյունքում թատրոնի ղեկավար Արա Երնջակյանի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է «Արմմակեդոն» հոռետեսական կատակերգության դիտման համար ամբողջ դահլիճի տոմսերի նվիրատվություն: Դիտումից հետո տեղի է ունեցել քննարկում ստեղծագործական խմբի հետ (29.05.2015):
- ✓ ՀՀ շախմատի ակադեմիայի հրավերով Մշակույթի կենտրոնի երգիչներն ու պարային համույթը մասնակցել են Հայաստանի շախմատի ակադեմիայի կողմից Մարտունիում կազմակերպված «Սևանա լիճ 2015» շախմատի միջազգային երիտասարդական մրցաշարի փակման արարողությանը (20.07.2015):
- ✓ ՀՀ սփյուռքի նախարարության «Սփյուռքի ամառային դպրոց 2015» ծրագրի շրջանակում ազգային երգի ու պարի դասընթացները արդեն 4-րդ անգամ կազմակերպել է Մշակույթի կենտրոնը (09.07.2015- 31.07.2015):

Այլ միջոցառումներ

- ✓ ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի հիմնադրման 80 և վերաբացման 30-ամյակներին նվիրված համերգային ծրագիր (12.12.2014):
- ✓ Կենտրոնի սաների գիտաճանաչողական և մշակութային այց Ծաղկաձոր, Կեչառիսի վանքային համալիր (27.12.2014):
- ✓ «Գարուն, սեր, կիթառ…» գրական-երաժշտական երեկո՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան (12.03.2015):
- ✓ Հանդիպում «Զույգ արեգակներ» նոր բալետային ներկայացման հեղինակ, բալետմեյստեր Ռուդոլֆ Խառատյանի և ներկայացման ստեղծագործական խմբի հետ (09.04.2015):
- ✓ Թաթուլ Կրպեյանի 50-ամյակին նվիրված հուշ-երեկո, որին մասնակցել են կենտրոնի երգչախումբը և աղջիկների պարային համույթը (30.04.2015):

Կինոակումբի գործունեություն

ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբի և Հայաստանի ազգային կինոկենտրոնի կողմից յուրաքանչյուր չորեքշաբթի ցուցադրվել են հայկական արտադրության նոր ֆիլմեր, որոնց ցուցադրությունից հետո տեղի են ունեցել քննարկումներ ֆիլմարտադրողների հետ (ռեժիսորներ, դերասաններ, պրոդյուսերներ, սցենարիստներ):

1. *«Կինոաշուն» փառատոնի շրջանակում ցուցադրվել են հետևյալ ֆիլմերը.*
   - ✓ «Կիսալուսնի ծովածոցը» (ռեժ.՝ Մարինե Զաքարյան, 2014), (21.10.2014),
   - ✓ «Շքամուտք» (ռեժ.՝ Լուսինե Սարգսյան, 2014) (29.10.2014),
   - ✓ «Թևանիկ» (ռեժ.՝ Ջիվան Ավետիսյան, 2014) (05.11.2014),
   - ✓ «Ճամբարում» (ռեժ.՝ Հայկ Ավագյան, 2014) (12.11.2014),
   - ✓ «Ընկեր Փանջունի» (ռեժ.՝ Արման Մանարյան, 2014) (19.11.2014):

2. *Հայաստանում Ֆրանկոֆոնիայի օրերի շրջանակում ցուցադրվել են հետևյալ ֆիլմերը.*
   - ✓ «Արարատից Եվրոպա» (ռեժ.՝ Արսեն Հակոբյան, 2014) և «Շների կղզին» (ռեժ.՝ Սերժ Ավետիքյան, 2012) (15.04.2015),
   - ✓ «Մայրիկ» (ռեժ.՝ Անրի Վեռնոյ, 1991) (22.04.2015):

3. *Գարնանային ցուցադրություններ*
   - ✓ «Ժաննա» (ռեժ.՝ Արա Երնջակյան, 2015) (06.05.2015),
   - ✓ «Շրջադարձ» (ռեժ.՝ Արմեն Սիմոյան, 2015) (13.05.2015),
   - ✓ «Մոսկվիչ, իմ սեր» (ռեժ.՝ Արամ Շահբազյան, 2015) (20.05.2015):

Կենտրոնում գործող խմբեր

Խմբեր	Ղեկավար/պատասխանատու	Ներգրավված ուսանողներ
Երգչախումբ	ՀՀ վաստակավոր արտիստ Կարեն Սարգսյան (գեղ. ղեկավար), Ռուբեն Կարասեֆերյան (խմբավար)	30
Աղջիկների պարային համույթ	Իռեն Ուլիխանովա	62
«Համալսարանական» թատրոն-ստուդիա	Կարինե Դավթյան	27
Գրական ստեղծագործողների ակումբ	Սամվել Մուրադյան	22
Կինոակումբ	Մարի Գրիգորյան	65
Կամերային նվագախումբ	Կարեն Սարգսյան	11
Ժող. գործիքների նվագախումբ	Արմեն Այվազյան	18
Կիթառահարների խումբ	Նորայր Շահբազյան	8
«Նիկե» (նախաձեռնող, իրագործող, կամավոր երիտասարդներ)	Արևիկ Պռազյան	20

ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Երևանի պետական համալսարանը հաշվետու ուսումնական տարում արդյունավետ գործունեություն է ծավալել գիտահետազոտական աշխատանքների բնագավառում: Բազմաթիվ համալսարանականներ ընդգրկվել են գիտական նոր ծրագրերում, մրցույթով շահել տարբեր դրամաշնորհներ:

2014-2015 ուստարում ԵՊՀ-ում գիտական աշխատանքներն ընթացել են երեք հիմնական ուղղություններով՝ պետական բազային («Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ենթակառուցվածքի պահպանում ու զարգացում»), թեմատիկ և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում: ԵՊՀ նոր ձեռքբերումներից է բազային ծրագրերի ոլորտում 4 նոր գիտահետազոտական լաբորատորիաների ստեղծումը:

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ գիտական ստորաբաժանումներում կատարված աշխատանքների գիտական արդյունքներն ու ձեռքբերումները ներկայացված են 1862 հոդվածներում, 86 մենագրություններում: 486 թեզիսներ ներկայացվել են միջազգային և տեղական տարբեր գիտաժողովներում:

Աշխատանքները շարունակվել են նաև 2005 թվականից գործող պետական բազային ֆինանսավորմամբ գիտահետազոտական ստորաբաժանումներում: 2014 թվականին գիտահետազոտական գործունեություն է իրականացվել Հայագիտության հետազոտությունների ինստիտուտում, 41 գիտահետազոտական կենտրոններում և գիտահետազոտական լաբորատորիաներում: 2015 թվականի դրությամբ ԵՊՀ-ում գործում են 2 ինստիտուտներ՝ Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ, «Կենսաբանություն» ԳՀ ինստիտուտ, 36 գիտահետազոտական կենտրոններ և գիտահետազոտական լաբորատորիաներ:

2014-2015 ուստարում դրամաշնորհային (թեմատիկ, հայ-բելառուսական, հայ-ֆրանսիական, հայ-գերմանական և երիտասարդ գիտնականների) ծրագրերի հաշվետվությունները տրվել են գիտական փորձաքննության, ինչի շրջանակներում գնահատվել են եզրափակիչ հաշվետվության գիտական ու գիտատեխնիկական նորույթը և արդիականությունը, գիտության տվյալ բնագավառում հետազոտական խմբերի ձեռքբերումները և նրանց մասնագիտական որակավորման համապատասխանությունը:

Երևանի պետական համալսարանում 2014 թվականին շարունակվել է 3 (հայ-գերմանական), 9 («Երիտասարդ գիտաշխատողների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր - 2013») ծրագիր, իսկ 2014 թվականից գործում են՝ 1 նպատակային ծրագիր, 8 (հայ-ռուսական), 3 (հայ-բելառուսական), 1 (հայ-ֆրանսիական) և 8 («Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2014») դրամաշնորհային ծրագրերը: 2015 թվականից ավելացել է 6 (հայ-ռուսական) դրամաշնորհային ծրագիր:

Հաշվետու ուստարում կազմակերպվել են «Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ենթակառուցվածքի պահպանման և զարգացման ծրագրերի» թափուր պաշտոնների համար մրցույթներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Գիտակազմակերպական բաժնի անմիջական աջակցությամբ ձևակերպվել և պետական գրանցում են ստացել 5 արտոնագրեր, որոնցից 2-ը՝ ֆիզիկայի, 3-ը՝ երկրաբանության բնագավառներում: Բաժնի աշխատակիցների կողմից պարբերաբար ուսումնասիրվել է արտոնագրային գրականությունը՝ «Մտավոր սեփականության գործակալության» տրամադրած գյուտերի մեթոդական նկարագրությունները և օրենսդրական ակտերը: Աշխատանքներ են տարվել «Եվրասիական

արտոնագրային տեղեկատվական բազայից» ԵՊՀ-ի գիտահետազոտական ստորաբաժանումների ազատ օգտվելու ուղղությամբ:

Տարին նշանակալից է եղել նաև գիտական միջոցառումների տեսանկյունից: Կազմակերպված և իրականացված գիտաժողովներից կարելի է առանձնացնել հետևյալները՝ «Հայ-գերմանական հարաբերությունների 100-ամյա հոբելյանը» /ԵՊՀ, 18-19 սեպտեմբերի, 2014 թ./, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները», /Ծաղկաձոր, 17-18 հոկտեմբերի, 2014 թ./, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» /ԵՊՀ, 15-17 նոյեմբերի, 2014 թ./, «Արդիականության պարադոքսներ: Փիլիսոփայական և հոգեբանական անդրադարձներ» /ԵՊՀ, 10-12 հոկտեմբերի, 2014 թ./, «Աշխարհագրության և երկրաբանության արդի հիմնախնդիրները (նվիրված ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի 80-ամյա հոբելյանին)» /ԵՊՀ, 10-11 դեկտեմբերի, 2014 թ./, «Բյուջետային եկամուտների և ծախսերի կառավարման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» /ԵՊՀ, 21-23 նոյեմբերի, 2014 թ./, IX միջազգային գիտաժողով՝ «Քվանտային տեսություն և սիմետրիա» /ԵՊՀ, 13-18 հուլիսի, 2015 թ./, «Ինտեգրվող համակարգերը և սիմետրիաները» չորրորդ միջազգային դպրոց /Ծաղկաձոր, 06-11 հուլիս, 2015 թ./:

2014-2015 ուստարում Գիտակազմակերպական բաժնի կողմից շարունակվել են աշխատանքները ԵՊՀ ողջ գիտական և վերջինիս օժանդակ աշխատակազմի կադրային գործերի վարման թվայնացման ուղղությամբ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Դրամաշնորհի անվանումը	Ղեկավար
1. Tempus VERITAS (բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանի կառուցվածքային զարգացումը ըստ Զալցբուգյան սկզբունքների):	Գևորգյան Գ. Գ.

Թեմա 1. 2014-2015 ուստարում շարունակվել է Tempus VERITAS դրամաշնորհային ծրագիրը, որը միտված է ՀՀ-ում բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանի՝ ասպիրանտուրայի կառուցվածքային զարգացմանը՝ համաձայն Զալցբուգյան սկզբունքների: Ծրագրի մեջ ընդգրկված են ՀՀ 11 բուհեր, ՀՀ ԳԱԱ-ն, ՀՀ ԿԳՆ, ՈԱԱԿ-ը, ՀՀ ԲՈՀ-ը և 5 ԵՄ գործընկեր համալսարաններ:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Վարագյան Վահագն Մանվելի, կենս. գիտ. թեկնածու*

Հաշվետու ժամանակահատվածում բաժինն իրականացրել է ուսանողական, հասարակական և մշակութային առօրյայի ակտիվացմանը, ուսանողների ինտելեկտուալ զարգացմանն ուղղված մի շարք ծրագրեր:

Բաժնի աշխատանքներն ընդհանուր առմամբ կարելի է բաժանել երկու հիմնական մասի.

- Աջակցություն համալսարանի ուսանողական կազմակերպությունների նախաձեռնություններին և ծրագրերին (ՈՒԽ և ՈՒԳԸ),
- Ուսանողական կառույցների կարողությունների զարգացում:

Աջակցություն ԵՊՀ-ում գործող ուսանողական կազմակերպությունների ծրագրերին և նախաձեռնություններին.

- ԵՊՀ 95, ԱրՊՀ 45 և ՈՒԽ 20-ամյակներին նվիրված այց Արցախ, ՈՒԽ նախագահության նիստ ԱրՊՀ-ում և ծառատունկ Քաշաթաղի շրջանի Բերձոր քաղաքի համալսարանական պուրակում (20-23.11.2014, ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- «Լավագույն ուսանող» մրցույթի կազմակերպում (17.11.2014),
- Ամանորյա տարեմուտի միջոցառում՝ մասնակցությամբ շուրջ 700 համալսարանականների (28.12.2014, ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- Ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքում այցելություն Արցախ, սեմինար-քննարկում ԱրՊՀ-ում, Բերձորում Հայոց մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակին նվիրված պուրակի հիմնում (27.03-29.03.2015, ՈՒԳԸ, ՈՒԽ),
- Ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված միջոցառումների կազմակերպչական աշխատանքներում ներգրավված ԵՊՀ ուսանողների կամավորական գործունեության համակարգում,
- Ձեռներեցության 8-շաբաթյա դասընթացներ՝ համագործակցությամբ ՄԱԿ-ի արդյունաբերական զարգացման կազմակերպության կողմից իրականացվող և «Գլոբալ» էկոլոգիական հիմնադրամի կողմից ֆինանսավորվող «Հայաստանում մաքուր տեխնոլոգիաների գլոբալ ինովացիոն ծրագիր ՓՄՁ-ների համար» ծրագրի հետ (15.04-29.05.2015, ՈՒԳԸ),
- Ազգագրական պարի դասընթաց համալսարանականների համար (02.05-18.07.2015),
- Ուսանողների ամառային հանգստի կազմակերպում Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազայում (13.07-30.08.2015, ՈՒԽ),
- Ուսանողների ամենամյա գիտական հոդվածների ժողովածուի հրատարակում (ՈՒԳԸ),
- Սոցիալապես անապահով շուրջ 100 ուսանողների վարձավճարների զեղչերի հատկացում (ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- Համաբուհական բանակում Արցախի Հադրութի շրջանի Տող գյուղում (14.08-20.08.2015, ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են նաև ուսանողական բազմաթիվ արշավներ դեպի մարզային մշակութային կոթողներ և այցելություններ թանգարաններ:

Ուսանողական կառույցների կարողությունների զարգացում.

- Ուսանողական կառույցների նախագահությունների հանդիպում ԵՊՀ ռեկտորի և պրոռեկտորների հետ,
- Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում եռօրյա արտագնա սեմինարներ ԵՊՀ կառավարման մարմիններում ընդգրկված ուսանողների մասնակցությամբ՝ այդ մարմիններում ուսանողների մասնակցության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով:

Կազմակերպվել են նաև մի շարք հանդիպումներ գիտության, արվեստի և սպորտի հայտնի գործիչների հետ:

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախագահ՝ *Քարամյան Ռաֆֆի Արայի, ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ*

ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը հաշվետու ուսումնական տարվա ընթացքում շարունակել է իր գործունեությունն ու ծրագրերի իրականացումը՝ ՀՀ օրենսդրության և ԵՊՀ ՈՒԽ կանոնադրության համաձայն պաշտպանելով ուսանողների շահերն ու իրավունքները: ՈՒԽ ջանքերով ակտիվացել է համալսարանի կառավարմանը ուսանողների մասնակցությունը՝ տարբեր հարթակներում բարձրաձայնելով ուսանողությանն առնչվող տարբեր հարցեր: ՈՒԽ-ն մասնակցել է ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը, տարբեր միջոցառումների շրջանակներում ուսանողներին իրազեկել է իրենց իրավունքների և պարտականությունների մասին, միավորել է համալսարանի ուսանողական կառույցների, ակումբների և միությունների ջանքերը՝ նպաստելով ուսանողության համար արտալսարանային արդյունավետ աշխատանքային մթնոլորտի ձևավորմանը:

ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը ֆակուլտետային ուսանողական խորհուրդների և հանձնաժողովների համակարգված և հստակորեն ուղղորդված աշխատանքի արդյունքում նպաստել է ուսանողների գիտական, կրթական, հոգևոր, մշակութային, ստեղծագործական և ֆիզիկական զարգացմանը, աջակցել է ուսանողների սոցիալական վիճակի բարելավմանը, կազմակերպել է ուսանողների ազատ ժամանցն ու հանգիստը, մասնակցել է ԵՊՀ տարածքում ներքին կարգապահության պահպանման գործին, ինչպես նաև զբաղվել է ուսանողներին հուզող բազմաթիվ այլ խնդիրներով:

2014-2015 ուստարվա ընթացքում ՈՒԽ-ն անցկացրել է նախագահության 24 նիստ:

2014 թվականի դեկտեմբերի 19-ին տեղի է ունեցել Ուսանողական խորհրդի 5-րդ համագումարը:

Համագործակցություն ՀՀ տարբեր կառույցների և կազմակերպությունների հետ

Հաշվետու տարում ևս ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը ակտիվորեն համագործակցել է ՀՀ կրթության և գիտության, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի, ՀՀ սփյուռքի նախարարությունների, ՀՀ Ազգային ժողովի կրթության, գիտության, մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի հետ:

Շարունակվել է համագործակցությունը նաև Հայ Առաքելական եկեղեցու հետ, որի շրջանակում կազմակերպվել են մի շարք հանդիպումներ հոգևորականների հետ, այցելություններ Հայաստանի հոգևոր, պատմական և մշակութային վայրեր:

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ ՈՒԽ-ն Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամի և հասարակական բազմաթիվ կազմակերպությունների հետ կազմակերպել է մի շարք միջոցառումներ՝ այցելություններ Արցախ, սեմինար-դասընթացներ, հանդես է եկել բարձրագույն կրթության որակի ապահովման վերաբերյալ նոր նախաձեռնություններով և այլն:

Հանձնաժողովներ

ԵՊՀ արտաքին կապերի հանձնաժողովը զարգացրել է կապերը հայաստանյան և արտասահմանյան իր գործընկերների հետ: 2014 թվականի հոկտեմբերին Երևանում կազմակերպվել է միջազգային ֆորում ԱՊՀ երկրների մասնակցությամբ: 2015 թվականի մարտին ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահ Ռաֆֆի Քարամյանը և ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահի առաջին տեղակալ Արմենակ Հարությունյանը մասնակցել են ԱՊՀ երկրների երիտասարդական հավաքին: Ուսանողական խորհրդի օժանդակությամբ մի շարք ուսանողներ մեկնել են արտերկիր (Ռուսաստան, Վրաստան, Ղազախստան, Լեհաստան, Հունգարիա և այլն)՝ մասնակցելու գիտաժողովների, ֆորումների, ինտելեկտուալ խաղերի, մրցումների և այլն:

ԵՊՀ ՈՒԽ իրավական հանձնաժողովը կազմակերպել է հանդիպումներ, քննարկումներ, դասընթացներ՝ ԵՊՀ ուսանողներին իրենց իրավունքներին և պարտականություններին ծանոթացնելու նպատակով: Առանձնակի կարևորություն է տրվել 1-ին կուրսեցիների հետ կրթական համակարգի, քննական գործընթացի և նրանց հուզող մի շարք այլ հարցերի վերաբերյալ հարցուպատասխանի ձևաչափով անցկացվող պարբերական հանդիպումներին: Հանձնաժողովը մշակել է ֆակուլտետային ՈՒԽ-ների և հանձնաժողովների օրինակելի աշխատակարգը, ինչպես նաև վերամշակել է ԵՊՀ ՈՒԽ կանոնադրությունը:

ԵՊՀ ՈՒԽ-ն հետևողական աշխատանքներ է իրականացրել ուսանողների սոցիալական վիճակը բարելավելու ուղղությամբ, մասնավորապես ՈՒԽ-ի աջակցությամբ գրեթե 1000 ուսանողների տրվել են ուսման վարձի զեղչեր, կրթաթոշակներ, ինչպես նաև ցուցաբերվել է այլ աջակցություն:

ԵՊՀ ՈՒԽ մշակույթի հանձնաժողովը կազմակերպել է մի շարք հանդիպումներ մշակույթի և արվեստի գործիչների հետ, կինոդիտումներ, համերգներ, ցուցահանդեսներ և այլն: Հանձնաժողովի ջանքերով կրկին իրականացվել է «Երգող համալսարանական» մրցույթը, ինչպես նաև կյանքի է կոչվել նոր բուհական մրցույթ՝ «Պարող համալսարանական»: Մրցույթում լավագույնս հանդես եկած համալսարանականները հետագայում մասնակցել են ԵՊՀ ՈՒԽ-ի կողմից ներհամալսարանական, արտահամալսարանական, ինչպես նաև Արցախում կազմակերպված մի շարք մշակութային միջոցառումների: Այս ամենից զատ՝ հանձնաժողովին կից շարունակել են ակտիվորեն գործել Երիտասարդ ստեղծագործողների ակումբը, Ազգագրական պարի համույթը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են այցելություններ թանգարաններ (Սարդարապատի հուշահամալիր, Մուսա լեռան հերոսամարտի հուշահամալիր, ՀՀ պատմության թանգարան, Գրականության և արվեստի թանգարան և այլն):

Հաշվետու ժամանակահատվածում բավականին ակտիվ է եղել նաև ԵՊՀ ՈՒԽ սպորտի հանձնաժողովը: Կազմակերպվել է ԵՊՀ ուսանողական սպարտակիադան, որի շրջանակում տեղի են ունեցել ֆուտբոլի, սեղանի թենիսի, շախմատի, վոլեյբոլի, բասկետբոլի մրցումներ:

Գիտակրթական հանձնաժողովը հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակել է իրականացնել ուսանողների ինտելեկտուալ զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ: Հանձնաժողովն անցկացրել է ԵՊՀ «Բանավեճ»-ի, «Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ»-ի միջֆակուլտետային և այլ ինտելեկտուալ խաղերի առաջնություններ: Հաղթողներին տրվել են գրքեր և պատվոգրեր: 2014 թվականի նոյեմբերի 17-ին ԵՊՀ ՈՒԽ գիտակրթական հանձնաժողովի ջանքերով կայացել է ամենամյա «Ուսանողական ռեկտորատ» միջոցառումը: Նույն օրը տեղի է ունեցել «Լավագույն ուսանող» մրցանակաբաշխությունը, որի մշակութային մասն ապահովել է ԵՊՀ ՈՒԽ մշակույթի հանձնաժողովը: 2015 թվականի մայիսի 18-ին կազմակերպվել է «Ուսանող 2015» մրցանակաբաշխությունը՝ նվիրված ԵՊՀ 96-ամյակին, որի ընթացքում ՈՒԽ մշակույթի հանձնաժողովի ջանքերով կազմակերպվել է համերգ, և հասարակական ակտիվություն դրսևորած և տարբեր հարթակներում Մայր բուհը լավագույնս ներկայացրած ուսանողները պարգևատրվել են ԵՊՀ ՈՒԽ մեդալով: Գիտակրթական հանձնաժողովը նաև կազմակերպել է «Բոլոնիայի գործընթացը Հայաստանում» խորագիրը կրող դասընթացներ, որոնց մասնակցած ուսանողները ծանոթացել են Բոլոնիայի համակարգին:

Լրատվության և հասարակայնության հետ կապերի հանձնաժողովը ակտիվորեն շարունակել է իր գործունեությունը, լուսաբանել Ուսանողական խորհրդի կողմից կազմակերպվող բազմաբնույթ միջոցառումները: Աշխատանքներ են տարվել ՈՒԽ կայքի զարգացման և նրա հիմնական գործառույթները խթանելու ուղղությամբ:

Ֆինանսատնտեսական հանձնաժողովը հաջողությամբ իրականացրել է ԵՊՀ ՈՒԽ բյուջեի, միջոցների օգտագործման վերստուգումը, ինչպես նաև ՈՒԽ մի շարք միջոցառումներ ֆինանսավորելու նպատակով պայմանավորվածություններ է ձեռք բերել համապատասխան կառույցների հետ:

Հաշվետու ուստարում հեռակա համակարգում սովորող ուսանողների հետ ակտիվորեն աշխատել է ՈՒԽ հեռակա բաժնի ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների հանձնաժողովը:

Հաշվետու ուստարում ստեղծվել և սկսել է ակտիվ գործունեություն ծավալել ՈՒԽ ռազմահայրենասիրական ոգու բարձրացման հանձնաժողովը:

2014-2015 ուստարվա ընթացքում ԵՊՀ ՈՒԽ-ն կազմակերպել է շուրջ 300 միջոցառում:

ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահության կազմը

1. Քարամյան Ռաֆֆի (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
2. Էդվարդ Գալստյան (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
3. Սյուզի Մսրյան (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ)
4. Լուսինե Սահակյան (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
5. Սյուզաննա Հարությունյան (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ)
6. Սուսաննա Պետրոսյան (Աստվածաբանության ֆակուլտետ)
7. Անահիտ Բագրատունյան (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ)
8. Ռոզա Ալավերդյան (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ)
9. Անահիտ Գևորգյան (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ)
10. Արմենակ Հարությունյան (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
11. Սոնա Բաղդասարյան (Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ)
12. Սարգիս Իսոյան (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
13. Հայկուհի Գալստյան (Կենսաբանության ֆակուլտետ)
14. Խաչատուր Սիրադեղյան (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
15. Բելլա Սաղյան (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ)
16. Ռիտա Հարությունյան (Պատմության ֆակուլտետ)
17. Վարդան Մնացականյան (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)
18. Հայկ Սարգսյան (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
19. Գևորգ Արգարյան (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ)
20. Սոնա Խաչատրյան (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
21. Դավիթ Շահնազարյան (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)

ԵՊՀ ֆակուլտետների ՈՒԽ նախագահներ

1. Նարեկ Հովհաննիսյան (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
2. Էդվարդ Գալստյան (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
3. Նազելի Հայրապետյան (Աստվածաբանության ֆակուլտետ)

4. Գոհար Ջուլհակյան (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ)
5. Մարիամ Հարությունյան (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ)
6. Սոնա Խաչատրյան (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
7. Աստղիկ Աբրահամյան (Կենսաբանության ֆակուլտետ)
8. Սվետլանա Մովսեսյան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ)
9. Կարլեն Ոսկանյան (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)
10. Հայկ Սարգսյան (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
11. Նուշիկ Մխիթարյան (Պատմության ֆակուլտետ)
12. Էռնեստ Մանուկյան (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ)
13. Մարիամ Պարսամյան (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ)
14. Հայարփի Ղազարյան (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ)
15. Ժենյա Թոթոլյան (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ)
16. Ռոզա Ալավերդյան (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ)
17. Դավիթ Թորոսյան (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ)
18. Ժաննա Թադևոսյան (Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ)
19. Նարինե Մարտիրոսյան (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ)

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահ՝ *Մալխասյան Միքայել Արմենի, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի հայոց պատմության ամբիոնի ասպիրանտ*

2014-2015 ուստարում Ուսանողական գիտական ընկերությունը (այսուհետ՝ ՈԻԳԸ) իրականացրել է կանոնադրային պահանջներից բխող միջոցառումներ, նպաստել ուսանողների և ասպիրանտների գիտական, կրթական, ստեղծագործական և հոգևոր զարգացմանը:

2015 թ. փետրվարի 19-ին ՈԻԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը 2013-2014 ուստարում ՈԻԳԸ գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությամբ հանդես է եկել ԵՊՀ գիտական խորհրդում:

ՈԻԳԸ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

ԵՊՀ ՈԻԳԸ ղեկավար մարմինը ՈԻԳԸ գիտական խորհուրդն է, որի կազմում են ԵՊՀ ՈԻԳԸ նախագահը, նախագահի տեղակալը, քարտուղարը, աշխատակազմի ղեկավարը, 2 հանձնաժողովների ղեկավարները, Իջևանի մասնաճյուղի ՈԻԳԸ նախագահը և ֆակուլտետային ՈԻԳԸ-ների նախագահները:

ՈԻԳԸ գիտական խորհրդի կազմը

1. Մալխասյան Միքայել (նախագահ)
2. Հակոբյան Միեր (նախագահի տեղակալ)
3. Ղանալանյան Տիգրան (քարտուղար)
4. Աթալյան Թաթուլ (աշխատակազմի ղեկավար)
5. Ծատրյան Հարություն (տեղեկատվական հանձնաժողովի ղեկավար)
6. Բաղդասարյան Գրիգոր (արտաքին կապերի հանձնաժողովի ղեկավար)
7. Նավասարդյան Ամալյա (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
8. Մելքոնյան Սարգիս (Աստվածաբանության ֆակուլտետ)
9. Գևորգյան Արշակ (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
10. Վարդանյան Հովհաննես (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ)
11. Խաչատրյան Հրանտ (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ)
12. Պետրոսյան Լիլիթ (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
13. Գալստյան Սոնա (Կենսաբանության ֆակուլտետ)
14. Կարապետյան Սաթենիկ (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ)
15. Ալավերդյան Սլավիկ (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)
16. Հարությունյան Ժաննա (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
17. Բալդարյան Սարգիս (Պատմության ֆակուլտետ)
18. Երանյան Լիլիթ (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ)
19. Մարտիրոսյան Մարիամ (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ)
20. Խիզանցյան Աննա (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ)
21. Գրիգորյան Օֆելյա (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ)
22. Ղուկասյան Միքայել (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ)
23. Նիկոյան Վարսիկ (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ)
24. Գրիգորյան Սևակ (Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ)

25. Խաչատրյան Վաչիկ (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ)
26. Զուրաբյան Ալբերտ (Իջևանի մասնաճյուղ)

Հաշվետու ուստարվա ընթացքում 14 անգամ գումարվել է ՈՒԳԸ ԳԽ նիստ, 3 անգամ էլ՝ ՈՒԳԸ ընդլայնված կազմով նիստ՝ ՈՒԳԸ անդամների մեծ մասի մասնակցությամբ:

ՈՒԳԸ կառուցվածքային բոլոր ստորաբաժանումներում ընդգրկված ուսանողների և ասպիրանտների թիվը, նախորդ ուստարվա համեմատությամբ, ավելացել է մոտ 18%-ով:

ՈՒԳԸ ստորաբաժանումները և անդամների թիվը 2015 թ. հունիսի 20-ի դրությամբ

Ստորաբաժանումը	*Անդամների թիվը*
Գիտական խորհուրդ	26
Հանձնաժողովներ և աշխատակազմ	87
Ֆակուլտետային ՈՒԳԸ-ներ	314
Իջևանի մասնաճյուղի ՈՒԳԸ	20
Ընդամենը	***416***[1]

ՈՒԳԸ աշխատանքներին ուստարվա ընթացքում մասնակցել է Մայր բուհի շուրջ 1550 սովորող՝ մոտ 150-ով ավելի, քան նախորդ ուստարում: Այլ բուհերից ու ՀՀ ԳԱԱ-ից մասնակիցների թիվը մոտ 400 է:

ՈՒԳԸ աշխատանքներին անմիջականորեն աջակցած (գիտական հոդվածների ղեկավարում կամ գրախոսում, գիտաժողովների նիստերի նախագահում, սեմինարավարություն, լրացուցիչ դասախոսությունների անցկացում և այլն) դասախոսների թիվը շուրջ 500 է:

ՈՒԳԸ-Ի ԿՈՂՄԻՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված միջոցառումների ընդհանուր թիվը, նախորդ ուստարվա համեմատությամբ, աճել է 13,4%-ով, ինչը պայմանավորված է ֆակուլտետներում ամենշաբաթյա սեմինարների շարքի կազմակերպման ավանդույթի ամրագրմամբ և Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված միջոցառումների շարքի նախաձեռնմամբ: Փոքր-ինչ նվազել է կազմակերպվող գիտաժողովների քանակը, քանի որ 2014 թ. հոկտեմբերի 23-ին ընդունվել է ՈՒԳԸ գիտաժողովների և աշխատաժողովների կազմակերպման կանոնակարգը, որով հստակեցվել են գիտաժողովների հայտարարության տարածման, հայտերի ընդունման, աշխատանքների ներկայացման և տպագրության կազմակերպման սկզբունքները: Հաշվի առնելով վերջին տարիներին գումարված 3 նստաշրջանների փորձը՝ որոշվել է վերականգնել ՈՒԳԸ տարեկան նստաշրջանի կազմակերպման՝ դեռևս խորհրդային տարիներին գոյություն ունեցած բարի ավանդույթը՝ ժամկետ արձանագրելով ամեն տարվա ապրիլի վերջին շաբաթը, և ուսանողներն արդեն ուստարվա սկզբին տեղեկացված կլինեն ուսումնական տարեվերջին կայանալիք նստաշրջանի մասին:

ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված գիտաժողովների ընթացքում հնչել է շուրջ 1 000 գիտական զեկուցում: Զեկուցումների թիվը, նախորդ 2 ուսումնական տարիների համեմատությամբ, գրեթե անփոփոխ է մնացել, ինչը պայմանավորված է նախորդ ուստարում ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյա հոբելյանին նվիրված գիտական նստաշրջանի օրինակով Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված ՈՒԳԸ տարեկան նստաշրջանի անցկացմամբ (ներկայացվել են ավելի քան 350 զեկուցումներ ԵՊՀ 19 ֆակուլտետ-

[1] ՈՒԳԸ կառուցվածքային 23 ստորաբաժանումների անդամների թվի հանրագումարը 447 է, մինչդեռ այդ թվից հանել ենք ստորաբաժանումների ղեկավարների (որոնք կրկնվում են ՈՒԳԸ գիտական խորհրդի և իրենց ղեկավարած ստորաբաժանման պարագայում) և հանձնաժողովներում ու ֆակուլտետային ՈՒԳԸ-ներում միաժամանակ ընդգրկված ուսանողների թիվը (31):

ներից, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոնից և Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտից, ՎՊՀ-ից, ԳՊՄԻ-ից, ՀՌՀ-ից, ԳԱԱ-ից, ԵԳՊԱ-ից և ՀՀ ու ԼՂՀ շուրջ մեկ տասնյակ այլ բուհերից, Ռումինիայից և Ռուսաստանի Դաշնությունից):

2014-2015 ուստարում ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված միջոցառումների տեսակային ցանկը

Միջոցառման բնույթը	*Քանակը*
Միջազգային, հանրապետական և համահամալսարանական գիտաժողով	11
Ներֆակուլտետային գիտաժողով	8
Ուսուցողական ծրագիր-դասընթաց	11
Սեմինար-քննարկում, հանդիպում-դասախոսություն, ֆիլմի դիտում	363
Օլիմպիադա	12
Գիտաճանաչողական էքսկուրսիա	57
Դասախոսություն (բաց դաս) դպրոցներում	35
Բանավեճ, դատախաղ, ինտելեկտուալ խաղ և մրցութային այլ միջոցառումներ	37
Այլ (ցուցահանդես, դպրոցականների այց ԵՊՀ և այլն)	25
Ընդամենը	***559***

Ստորև ներկայացված է ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված միջոցառումների մի մասը.

ա) Միջազգային, հանրապետական և համահամալսարանական գիտաժողովներ

- «Կրթությունը ՀՀ անվտանգության համատեքստում» խորագրով գիտագործնական կոնֆերանս (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ և «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբ, ԵՊՀ ռեկտորատի ու ՀՀ ՊՆ աջակցությամբ, 19-21.09.2014),
- Հայ բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ աշնանային նստաշրջան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 10-14.11.2014),
- Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հիմնադրման 10-ամյակին նվիրված գիտաժողով (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 12.11.2014),
- «Հայագիտության արդի հիմնախնդիրները» խորագրով գիտաժողով՝ նվիրված ԵՊՀ 95 և ԱրՊՀ 45-ամյակներին (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ և ԱրՊՀ ՈՒԳԸ, 21-23.11.2014),
- Պատմության ֆակուլտետի հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված գիտաժողով (Պատմության ֆակուլտետ, 02-04.12.2014),
- Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի հիմնադրման 80-ամյակին նվիրված գիտաժողով (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 04-05.12.2014),
- «Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցերը» միջազգային 3-րդ գիտաժողով (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ԵԳՄ, 12-15.03.2015),
- «Արցախյան հիմնախնդրի պատմաիրավական և գրական անդրադարձները» խորագրով գիտաժողով՝ նվիրված ՀՀ Ազգային հերոս Թաթուլ Կրպեյանի ծննդյան 50-ամյակին (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ և ԱրՊՀ ՈՒԳԸ, 28.03.2015),
- ***Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված հանրապետական երիտասարդական գիտաժողով (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, 09-10.04.2015)[2],***

[2] Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված հանրապետական երիտասարդական գիտաժողովն անցկացվել է 3 նիստերով՝ «Հայոց ցեղասպանության իրավական և սոցիալ-հոգեբանական հիմնախնդիրները», «Հայոց ցեղասպանության անդրադարձը մամուլի և գրականության մեջ» և «Հայոց ցեղասպանության պատմական հիմնախնդիրները»: Գիտաժողովին

- ***ԵՊՀ ՈՒԳԸ տարեկան գիտական նստաշրջան (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, 27-30.04.2015)[3],***
- «ՍոցՔեմփ-2015» ոչ ֆորմալ գիտաժողով (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 26.06.2015):

բ) Ներֆակուլտետային գիտաժողովներ

- «Ղուրանագիտական տեքստերն ու ժամանակակից գիտությունը» (Արևելագիտության ֆակուլ-տետ, 25.11.2014),
- «Աստվածաբանության արդի հիմնախնդիրները» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 03.12.2014),
- Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի հիմնադրման 15-ամյակին և «Ազդարար» պարբերականի հրատարակման 220-ամյակին նվիրված գիտաժողով (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 12.12.2014),
- «Հայկական Նեմեսիս. վրեժխնդրություն հանուն արդարության» (Պատմության ֆակուլտետ, 20.04.2015),
- Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված գիտաժողով (Իջևանի մասնաճյուղ, 21.04.2015),
- «Հայոց ցեղասպանության համար միջազգային իրավական պատասխանատվության հիմքերը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 04.05.2015),
- «Պետության և իրավունքի տեսության հիմնախնդիրները» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 13.05.2015),
- «ՀՀ անդամակցումը ԵՏՄ-ին» (Իջևանի մասնաճյուղ, 16.05.2015):

գ) Ուսուցողական ծրագիր-դասընթացներ

1. «Գիտական աշխատանքներ կատարելու հմտությունների ուսուցում».

- «Գիտական աշխատանքներ կատարելու հիմնական սկզբունքները» խորագրով ֆակուլտետային և միջֆակուլտետային սեմինարներ (27 սեմինար, սեպտեմբեր-մայիս, 2014-2015):
- Հրատարակվել է Գ. Հովհաննիսյանի, Ն. Գալստյանի, Մ. Սողոմոնյանի և Մ. Մալխասյանի կողմից կազմված «Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները. մեթոդական ցուցումներ» խորագրով մեթոդական ձեռնարկ-ուղեցույցը:
- Հատուկ դասընթաց է կազմակերպվել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում (02.05.2015):
- Ծրագրին հաշվետու ուստարում մասնակցել է շուրջ 30 դասախոս և ավելի քան 400 ուսանող:

2. Անգլերենի իմացության բարելավման դասընթացների շարք ԵՊՀ այլ ֆակուլտետների ուսանողների համար (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, սեպտեմբեր-հոկտեմբեր, 2014):

3. «Python» ծրագրավորման լեզվի դասընթաց (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, հոկտեմբեր-փետրվար, 2014-2015):

4. «Գրաֆների տեսությունը» ուսուցողական սեմինարների շարք (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, 11.10.2014, 18.10.2014, 01.11.2014, 08.11.2014, 15.11.2014, 22.11.2014, 29.11.2014, 06.12.2014, 21.02.2015, 28.02.2015, 07.03.2015, 14.03.2015, 21.03.2015, 02.05.2015, 09.05.2015):

5. «Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի հիմնական խնդիրները» սեմինար-դասընթացների շարք (ՀՀ ԿԳՆ առաջարկով, Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ, 24.10.2014, 28.11.2014, 06.03.2015, 10.04.2015, 16.05.2015):

մասնակցելու հայտ են ներկայացրել ՀՀ տարբեր բուհերի 102 ուսանողներ և ասպիրանտներ, որոնցից ընտրվել են 24-ը: Զեկուցումներն ընտրել է Պատմության, Ռոմանագերմանական բանասիրության, Արևելագիտության, Ժուռնալիստիկայի, Սոցիոլոգիայի և Հայ բանասիրության ֆակուլտետների դասախոսներից կազմված մասնագիտական հանձնախումբը:

[3] ԵՊՀ ՈՒԳԸ տարեկան գիտական նստաշրջանը հաշվետու ուստարում նվիրված է եղել Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին:

6. Նեյրոնային ցանցերին նվիրված տեսադասընթաց (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, 10.02.2015, 17.02.2015, 24.02.2015, 03.03.2015, 10.03.2015, 17.03.2015, 07.04.2015, 14.04.2015, 21.04.2015, 05.05.2015, 12.05.2015):

7. «Unity 2D/3D» խաղերի ծրագրավորման դասընթաց (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և AVAZ թիմի ներկայացուցիչներ, 19.02.2015, 26.02.2015, 04-05.03.2015, 11-12.03.2015, 09.04.2015, 15-16.04.2015, 22.04.2015, 29-30.04.2015, 07.05.2015):

8. «Նյարդաբանական հիվանդությունները մեր շուրջ» ուղեղի ճանաչման շաբաթ (Կենսաբանության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և «Երիտասարդ կենսաբանների ասոցիացիա», 06-12.03.2015):

9. Ձեռներեցության դասընթացներ (ՄԱԿ-ի արդյունաբերական զարգացման կազմակերպության կողմից իրականացվող և Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամի կողմից ֆինանսավորվող «Հայաստանում մաքուր տեխնոլոգիաների գլոբալ ինովացիոն ծրագիր ՓՄՁ-ների համար» ծրագրի շրջանակում, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ և ԵՊՀ ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժին, ապրիլ-հունիս, 2015):

10. Իսպաներենի բանավոր հաղորդակցման հմտությունների ուսուցման դասընթաց (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 08-21.05.2015):

11. Էպիգենետիկային նվիրված երկօրյա դպրոց (Կենսաբանության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և «Երիտասարդ կենսաբանների ասոցիացիա», 16-17.06.2015):

դ) Սեմինար-քննարկումներ, կլոր սեղաններ, հանդիպում-դասախոսություններ

- «Բաքվի եղեռնագործությունը ամերիկահայ ուսումնասիրող, կոտորածների ականատես Աննա Աստվածատուրյան-Թըրքոթի աչքերով» (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, ՀՀ ԳԱԱ ՈՒԽ և ՀՊՄՀ ՈՒԳԸ, 08.09.2014),
- «Արևելագիտություն. հիմնախնդիրներն ու հիմնական ուղղությունները» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 08.09.2014),
- «Եզդիների ցեղասպանությունը. դրդապատճառները և հնարավոր հետևանքները» (Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ՈՒԽ, 17.09.2014),
- «Ինչպե՞ս գրել մոտիվացիոն նամակ» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 30.09.2014),
- «Հայերի հնդեվրոպական ծագումը» (Պատմության և Հայ բանասիրության ֆակուլտետներ, 06.10.2014),
- «Միջմշակութային հաղորդակցման խնդիրները» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 08.10.2014),
- «Անապատացման հիմնախնդրի էությունը» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 08.10.2014),
- «Հայոց ցեղասպանության հետևանքների վերացման հիմնախնդիրների շուրջ» (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, ՀՀ ԳԱԱ ՈՒԽ և ՀՊՄՀ ՈՒԳԸ, 09.10.2014),
- «Էֆթանազիա» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 15.10.2014),
- «Տորիչելլիի գիտական գործունեությունը» (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ, 15.10.2014),
- «Տագնապային խանգարումները և դրանց բուժման մեթոդաբանական առանձնահատկությունները» (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 21.10.2014),
- «Անձնական ֆինանսների կառավարում» (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 28.10.2014),
- «Մութ մատերիա – մութ էներգիա» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 29.10.2014),
- «ՀՀ տարածքային ամբողջականության վերականգնման հիմնահարցը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 07.11.2014),
- «Մոնտե Կարլոյի մեթոդի ներածություն» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 07.11.2014),

- «Բանավեճ վարելու հմտությունները» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 07.11.2014),
- «Նոր աշխարհակարգի ձևավորումն Առաջին աշխարհամարտից հետո և հայերը» (Պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ՈՒԽ, 11.11.2014),
- «Ժուռնալիստիկայի արդի հիմնահարցերը» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 14.11.2014),
- «Քվանտային համակարգիչներ e^(4.174) բոպեում» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 14.11.2014),
- «Մերչենդայզինգ կամ ինչպես ստիպել հաճախորդին գնումներ կատարել» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 19.11.2014),
- «Ինչպես է նվազելը նպաստում ուղեղի աշխատանքին» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 19.11.2014),
- «Իրան-Հայաստան հարաբերությունները տարածաշրջանային նոր զարգացումների համատեքստում» (Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ՈՒԽ, 19.11.2014),
- «Հայոց ցեղասպանության փաստը երիտթուրքերի դատավարության փաստաթղթերում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 21.11.2014),
- «Ատոմային ֆիզիկայի և օպտիկայի խնդիրներ» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 24.11.2014, 01.12.2014, 08.12.2014),
- «Հայոց ցեղասպանության մասին օրինագիծը թուրքական խորհրդարանում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 28.11.2014),
- «Որոշումների կայացում. մի քանի նպատակ հետապնդող օպտիմալացման խնդիրներ» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 28.11.2014),
- «Ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման հնարավոր տարբերակները» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 29.11.2014),
- «Կաթնասունների հետազոտման մեթոդիկան» (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 02.12.2014),
- «Մոլեկուլային և միջուկային ֆիզիկայի խնդիրներ» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 04.12.2014, 11.12.2014),
- «Որոշումների կայացման մոդելներ» (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 09.12.2014),
- «Երկրաշարժագիտության արդի հիմնախնդիրները» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 10.12.2014),
- «Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության» ստեղծագործությունն այլ տեսանկյունից» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 10.12.2014),
- «Կանաչ աստվածաբանություն» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 10.12.2014),
- «Սոցիալ-մշակութային ծառայություն և զբոսաշրջության ներածություն» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 12.12.2014),
- «Ազատության ֆենոմենը» (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 12.12.2014),
- «Միգրացիայի արդի միտումները ՀՀ-ում» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 15.12.2014),
- «Փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա» (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 15.12.2014),
- «Դիրիխլեի սկզբունքը» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 20.02.2015),
- «Հայ երաժիշտներն Օսմանյան կայսրությունում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 23.02.2015),
- «Հարաբերականության հատուկ տեսություն (ժամանակի դանդաղում)» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 25.02.2015),
- «Մանրանկարչության խորհրդաբանությունը» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 27.02.2015),
- «Հանրահաշվի հիմնական թեորեմի մի ապացույց» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 27.02.2015),
- «ԳՆՈՒ/Լինուքս (Ուբունտու) օպերացիոն համակարգի ներածությունը և տեղադրումը Վինդուսի Վիրտուալ բոքսում» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 04.03.2015),

- «Վերականգնվող էներգետիկա և էներգախնայողություն» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 04.03.2015),
- «Կրոնի հոգեբանություն» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 10.03.2015),
- «Գենդերային լեզվաբանություն» (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ, 10.03.2015),
- «Զբաղվածության պարբերության բանաձևի արտածումը M|G|1|(համակարգում» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 11.03.2015),
- «Ինչպես լուսաբանել բնապահպանական հիմնախնդիրները» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 13.03.2015),
- «Գաուսի մեթոդի ծրագրային իրականացումը» (Իջևանի մասնաճյուղ, 13.03.2015),
- «Հայկական հարցը և Գերմանիան» (Պատմության և Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետներ, 16.03.2015),
- «Միջազգային բորսա» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 17.03.2015),
- «Մանուկ Աբեղյան - 150» (Հայ բանասիրության, Պատմության և Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետներ, 17.03.2015),
- «Մանրէների դերն արդյունաբերության մեջ» (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 20.03.2015),
- «Սոցիալական աշխատանքը կրթության և պրակտիկայի խաչմերուկում» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 20.03.2015),
- «Կլիմայի փոփոխության հիմնախնդիրները Հայաստանում» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 24.03.2015),
- «Թուրքիայում քրիստոնյա փոքրամասնությունների դեմ բռնությունների հերթական դրսևորումը. 1955 թ. սեպտեմբերի 6-7-ի դեպքերը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 27.03.2015),
- «Նյութի չորրորդ ագրեգատային վիճակը» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 03.04.2015),
- «Կասպից ծովի տարատեսակ անվանումների շուրջ» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 08.04.2015),
- «Աստղային պայթյուններ» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 08.04.2015),
- «Քրիստոնեություն ընդունման պաշտոնական ակտը» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 09.04.2015),
- «Trimble m3 էլեկտրոնային տախոմետրերը» (Իջևանի մասնաճյուղ, 10.04.2015),
- «Հայոց ցեղասպանության արտացոլումը հայ և համաշխարհային արվեստում» (Պատմության ֆակուլտետ, 16.04.2015),
- «Տեղեկատվության որակական մեթոդների առանձնահատկությունները» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 17.04.2015),
- ««Նեմեսիս» գործողությունը» (Իջևանի մասնաճյուղ, 17.04.2015),
- «Լատիներենը և քիմիան» (Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ, 17.04.2015),
- «Տրամաբանության դերն արաբական քերականական ավանդույթում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 20.04.2015),
- «Հայկական լեգեոնը՝ հայության հետցեղասպանական ներուժի դրսևորում» (Պատմության ֆակուլտետ, 22.04.2015),
- «Ինֆորմացիոն ճարպակալումը և ուսանողը» (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 04.05.2015),
- «Պալեոկենդանաբանության ազդեցությունը կենդանիների կարգաբանության վրա» (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 05.05.2015),
- «Կենցաղային քիմիա. օծանելիքներ» (Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ, 13.05.2015),
- «ՀՀ սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգը» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 14.05.2015),

- «ՀՀ տնտեսությունը ԵՏՄ շրջանակներում» (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 19.05.2015),
- «Պրոբացիոն ծառայությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» (Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ՀՀ արդարադատության նախարարություն, 15.06.2015) և այլն:

ե) Գիտահանրամատչելի և գեղարվեստական ֆիլմերի դիտումներ

- «Դեպի անկախություն» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 22.09.2014),
- «7 կանայք. պատմություններ Իրանից» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 15.10.2014),
- «Կախվածություն. Աֆղանստանի գաղտնի ամոթը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 30.10.2014),
- «Աշխարհի հրաբուխները» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 03.11.2014),
- «Անտեսանելի կինը» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 04.11.2014),
- «Աշխատանքի ներսում» (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 07.11.2014),
- «Էպիկենտրոն. Մերձավոր Արևելք» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 27.11.2014),
- «Մարդասպան բակտերիաներ» (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 03.12.2014),
- «Փոշի» (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 05.03.2015),
- «Ճչացողները» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 07.03.2015),
- «Կենաց ծառը» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 09.03.2015),
- «Խաղալիքների երկիրը» (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 24.03.2015),
- «BBC. դավաճանվածը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 02.04.2015),
- «Արմին Վեգներ. Ցեղասպանության լուսանկարիչը» (Իջևանի մասնաճյուղի ՈՒԳԸ և ՈՒԽ, 15.04.2015),
- «Մայրիկ» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 21.04.2015),
- «Մաթեմատիկայի պատմությունը. մաս 1-2» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 22.04.2015, 06.05.2015),
- «Պարֆյոնով և Պոզներ. հաղորդավարը» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 30.04.2015),
- «BBC. ինչից է կազմված մեր աշխարհը» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 30.04.2015) և այլն:

զ) Օլիմպիադաներ

- Տնտեսագիտության օլիմպիադա (12.11.2014, 20.05.2015),
- Պատմալեզվագրական ֆակուլտետի հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված օլիմպիադա (Պատմության և Հայ բանասիրության ֆակուլտետներ, 28.11.2014),
- Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված էսսեների հանրապետական մրցույթ (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 20.04.2015),
- Սոցիոլոգիական օլիմպիադա (07.05.2015),
- Հայագիտական օլիմպիադա (Պատմության ֆակուլտետ, 11.05.2015),
- Ֆիզիկայի օլիմպիադա (15.05.2015),
- Փորձնական միասնական քննություն ֆիզիկայից ՀՀ տարբեր դպրոցների ավարտական դասարանների աշակերտների համար (16.05.2015) և այլն:

է) Գիտաճանաչողական էքսկուրսիաներ

- Ե. Չարենցի տուն-թանգարան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 03.10.2014),
- Օձուն և Քոբայր (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 19.10.2014),
- Հովհաննավանք և Սաղմոսավանք (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 26.10.2014),
- «Candle» սինքրոտրոնային հետազոտությունների կենտրոն (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 31.10.2014),
- «Գաֆէսճեան» արվեստի կենտրոն (Պատմության ֆակուլտետ, 07.11.2014),
- «NASDAQ» ֆոնդային բորսա (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 25.11.2014),

- Մատենադարան (Պատմության ֆակուլտետ, 25.11.2014, 06.05.2015),
- Ս. Էջմիածին (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 05.12.2014),
- Աշտարակի ֆիզիկայի ինստիտուտ (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 15.12.2014),
- Ալ. Թամանյանի թանգարան-ինստիտուտ (Պատմության ֆակուլտետ, 04.03.2015),
- ՀՀ ԳԱԱ կենդանաբանության ինստիտուտ (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 11.03.2015),
- Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակ (Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ, 18.03.2015),
- ՀՀ ՊՆ «Մայր Հայաստան» զինվորական թանգարան (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 16.04.2015),
- Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի ընդհանուր իրավասության դատարան (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 29.04.2015),
- Օրբելի եղբայրների տուն-թանգարան և Կեչառիս վանական համալիր (ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, 10.05.2015),
- Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտ (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 12.05.2015),
- ՀՀ ԳԱԱ երկրաբանության ինստիտուտ (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 14.05.2015),
- «National Instruments» ընկերության մասնաճյուղ «ANEL» գիտահետազոտական կայան (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 14.05.2015),
- Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտ (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 15.05.2015),
- Բաշ-Ապարանի հերոսամարտի հուշահամալիր (Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ՈՒԽ, 17.05.2015),
- Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր և Մեծամորի հնագիտական պեղավայր (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 24.05.2015),
- «Տիգրան Մեծ» տպարան (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 27.05.2015) և այլն:

ը) Դասախոսություններ (բաց դասեր) դպրոցներում

Հանրակրթական դպրոցների հետ իրականացվող բոլոր ծրագրերը, այդ թվում՝ բաց դասերն ու օլիմպիադաները, կազմակերպվել են Մինչհամալսարանական կրթության վարչության հետ:

Թեմատիկ (գիտաճանաչողական) բնույթի բաց դասեր են կազմակերպել Աշխարհագրության և երկրաբանության, Հայ բանասիրության, Պատմության և Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետների ՈՒԳԸ-ները: Առանձնակի կարևոր է 2015 թ. մարտ-ապրիլ ամիսներին Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված բաց դասերի շարքը ՀՀ տարբեր մարզերի հանրակրթական դպրոցներում:

Մասնագիտական ուղղորդման նպատակով բաց դասեր են կազմակերպվել Երևանի «Քվանտ» և Գյումրու «Ֆոտոն» վարժարաններում, ՀՀ դպրոցներում: 2015 թ. փետրվարի 21-ին ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի դեկան, տ.գ.դ., պրոֆ. Հայկ Սարգսյանը «Քվանտ» վարժարանի տնտեսագիտական հոսքի աշակերտներին է ներկայացրել ֆակուլտետ դիմելու կարգը, ինչպես նաև ՀՀ առկա տնտեսական դրության և զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ տարբեր հարցեր:

2015 թ. հունվարի 28-ին ՀՀ զինված ուժերի կազմավորման պատմության վերաբերյալ «Քվանտ» վարժարանի հումանիտար հոսքի աշակերտների համար դասախոսություն է ներկայացրել ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դեկան, պ.գ.դ., պրոֆ. Էդիկ Մինասյանը: Ներկաների ուշադրությունն է հրավիրվել նաև «Հայաստանի երրորդ հանրապետության պատմություն» մենագրության վրա:

ԵՊՀ ուսանողների և ասպիրանտների հաջողությունները միջազգային և հանրապետական ծրագրերում

2014-2015 ուստարվա ընթացքում ՈՒԳԸ-ն և ՈՒԳԸ անդամներից շատերն արժանացել են տարաբնույթ մրցանակների և արձանագրել այլևայլ ձեռքբերումներ, ՀՀ-ում և արտերկրում մասնակցել են հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների ու համաժողովների:

- 2014 թ. սեպտեմբերի 14-19-ը և 22-26-ը Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը զեկուցումներով է հանդես եկել Լեհաստանի Կրակով և Բենդլևո քաղաքներում անցկացված և գրաֆների տեսությանը նվիրված միջազգային գիտաժողովներում: Միաժամանակ ֆակուլտետի ՈՒԳԸ անդամ Արսինե Մանգասարյանը պոստեռային զեկուցում է ներկայացրել երիտասարդ մաթեմատիկոսների 17-րդ միջազգային գիտաժողովում, որն անցկացվել է Կրակովում:
- 2014 թ. նոյեմբերի 13-15-ը ԵՊՀ գրադարանի նախասրահում տեղի է ունեցել «Հայացք ապագային» խորագրով երիտասարդական կազմակերպությունների 2-րդ ցուցահանդես-համաժողովը: Շուրջ 70 երիտասարդական կազմակերպությունների թվում ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն այս անգամ ևս ցուցահանդեսին մասնակցած միակ ՈՒԳԸ-ն էր:
- 2014 թ. նոյեմբերի 17-ին տեղի է ունեցել «ԵՊՀ լավագույն ուսանող - 2014» մրցանակաբաշխությունը: Պարգևատրված 17 ուսանողներից 13-ը ՈՒԳԸ անդամներ են եղել:
- 2014 թ. նոյեմբերի 20-ին Նյու Յորքի Կոլումբիայի համալսարանում փոխըմբռնման հուշագիր է ստորագրվել ԵՊՀ ուսանողական գիտական ընկերության և Կոլումբիայի համալսարանի հայկական ընկերության միջև («Memorandum of Understanding between Armenian Society of Columbia University & Student Scientific Society of Yerevan State University»): Դա ԵՊՀ ՈՒԳԸ առաջին հուշագիրն է, որ ստորագրվել է ԱՄՆ առաջատար որևէ բուհում ներկայացված հայկական ուսանողական կառույցի հետ: Նույն կերպ ԿՀ ՀԸ համար դա առաջին հուշագիրն է ՀՀ որևէ ուսանողական կառույցի հետ:

Զուգահեռաբար ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի հնագիտության և ազգագրության ամբիոնի դասախոս, պ.գ.թ. Աղասի Թադևոսյանի հետ «Միգրացիոն գործընթացները Հայաստանում. պատմական արմատները և արդի միտումները» թեմայով դասախոսություններ է կարդացել Հայ Առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ արևելյան թեմի Ֆիլադելֆիայի Սուրբ Երրորդություն, Նյու Յորքի Սուրբ Նահատակաց և Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցիներում: Նա այցելել է նաև Նյու Յորքի Սուրբ Նահատակաց ամենօրյա վարժարան, մասնակցել Հայ եկեղեցու՝ Ամերիկայի երիտասարդական կազմակերպության («Armenian Church Youth Organization of America») ամենամյա կոնֆերանսի աշխատանքներին:

- 2015 թ. փետրվարի 2-ին Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ նախագահ Օֆելիա Գրիգորյանը և ՈՒԳԸ աշխատակազմի անդամ Նաիրի Ճաղարյանը հաղթող են ճանաչվել «ՀՌԿԿ-Հայաստան» հիմնադրամի՝ Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի 10 և Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի 80-ամյակների առթիվ կազմակերպված հետազոտական աշխատանքների հոբելյանական դրամաշնորհային մրցույթում:
- 2015 թ. փետրվարի 7-ին տեղի է ունեցել հանրապետական «Լավագույն ուսանող» մրցույթը, որի տարբեր անվանակարգերում հաղթող են ճանաչվել ԵՊՀ 8 ուսանողներ (Միհր Հակոբյան, Մարիամ Մարտիրոսյան, Հարություն Ծատրյան, Սարգիս Բալդարյան, Սաթենիկ Կարապետյան, Յուրի Աշրաֆյան, Վազգեն Միքայելյան, Արմեն Խաչատրյան), որոնցից 7-ը ՈՒԳԸ տարբեր ստորաբաժանումների անդամներ են: Հարկ է նշել, որ այլ բուհերից հաղթող ճանաչված ուսանողների գիտական հոդվածների զգալի մասը հրատարակվել էին ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածուներում, ինչը խոսում է ՀՀ կտրվածքով կառույցի ունեցած դերի մասին:

- 2015 թ. փետրվարի 24-ին ԵՊՀ ՈՒԳԸ քարտուղար Տիգրան Ղանալանյանը զեկուցմամբ է հանդես եկել Զորավար Անդրանիկի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված «Հայոց զորավարի հավերժական կյանքն ու գործունեությունը» խորագրով գիտաժողովում:
- 2015 թ. ապրիլի 19-ին ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը միաձայն ընտրվել է ԵՊՀ ղեկավար մարմնի՝ Հոգաբարձուների խորհրդի քարտուղար:
- 2015 թ. հունիսի 2-5-ը ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը Եվրոպայի խորհրդից ստացված հրավերով մասնակցել է Սերբիայի մայրաքաղաք Բելգրադում կազմակերպված «Shared histories for a Europe without dividing lines» (with a focus on ,Teaching and learning history for preventing a conflict) խորագրով սեմինար-համաժողովին:
- Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ անդամներ Տաթևիկ Կարապետյանը և Շողիկ Արշակյանը մասնակցել են Գերմանիայում կազմակերպված «The relevance of Narratives and storytelling for dialogue facilitation» թեմայով դասընթացին: Ֆակուլտետի ՈՒԳԸ անդամներ Աննա Աթոյանը, Հայկ Սմբատյանը, Արթուր Մուրադյանը, Մարիամ Խալաթյանը մասնակցել են Վրաստանում, Նորվեգիայում և Հունգարիայում տեղի ունեցած միջազգային դպրոցներին ու սեմինարներին: 2015 թ. ապրիլի 6-ին ֆակուլտետի ՈՒԳԸ նախագահ Օֆելիա Գրիգորյանը, ՈՒԳԸ անդամներ Շուշան Ղահրիյանը, Մարիամ Խալաթյանը և Աննա Աթոյանը մասնակցել են ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի Միգրացիայի ուսումնասիրությունների կենտրոնի կազմակերպած «Հայերի միգրացիան 20-րդ դարում և գլոբալիզացիայի արդի մարտահրավերները» գիտաժողովին:
- ԵՊՀ ՈՒԳԸ գործուն աջակցությամբ ապահովվել է ԵՊՀ ուսանողների և ասպիրանտների մասնակցությունը ՀՀ և ԼՂՀ բուհերի (ՀԱՀ, ԳՊՄԻ, ՎՊՀ, ԱրՊՀ, ՀՊՏՀ, ՀՌ(Ս)Հ, ՀՊՏՀ, ՀՊՄՀ, Գևորգյան հոգևոր ճեմարան և այլն) կողմից կազմակերպված գիտաժողովներին ու սեմինարներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդվածների ժողովածու	Հոդված	Զեկուցումների թեզիսների ժողովածու	Զեկուցման թեզիս
-	2	-	1	11	341	-	-

2014 թ. հոկտեմբերի 30-ին «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու»-ն գրանցվել է պարբերականների միջազգային ստանդարտ համարակալման համակարգում՝ որպես պարբերաբար տպագրվող ժողովածու՝ ISSN 1829-4367 համարանիշով: Զուգահեռաբար գործարկվել է ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հրատարակումների կայքը՝ ysu.am/ssspub: 2014 թ. դեկտեմբերին ՀՀ ԲՈՀ-ը «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու»-ն ընդգրկել է ատենախոսությունների հիմնական արդյունքների և դրույթների հրապարակման համար ընդունելի պարբերական գիտական հրատարակությունների ցուցակում: Պարբերականի հրատարակման պատասխանատու խմբագիրն է Միքայել Մալխասյանը:

Հրատարակումների թիվը, նախորդ ուստարվա համեմատ, շուրջ 3 անգամ ավելացել է, ինչը պայմանավորված է նրանով, որ «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու» գիտական պարբերականի 2015 թ. 7 համարներում ընդգրկված են ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածները:

Ընդհանուր առմամբ 2012-2015 թթ. ԵՊՀ ՈՒԳԸ ջանքերով հրատարակվել են ՀՀ ԲՈՀ-ի պահանջներին համապատասխանող գիտական հոդվածների 26 ժողովածու (ընդհանուր՝ ավելի քան 700 գիտական հոդված), թեզիսների 4 ժողովածու (ավելի քան 150 թեզիս), 2 մեթոդական ձեռնարկ:

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մ. Մալխասյան,* Պատմաժողովրդագրական ուսումնասիրություններ, գիրք 1, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2015, 248 էջ:
2. *Մ. Մալխասյան,* Կարսի մարզի բնակչությունը, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2015, 80 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Հովհաննիսյան, Ն. Գալստյան, Մ. Սողոմոնյան, Մ. Մալխասյան,* Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները. մեթոդական ցուցումներ, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2014, 72 էջ:

Հոդվածների ժողովածու

1. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2014, թ. 1 (1), հասարակական գիտություններ. բանասիրություն, 160 էջ (25 հոդված):
2. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2014, թ. 2 (2), հասարակական գիտություններ. արևելագիտություն, պատմություն, 262 էջ (38 հոդված):
3. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2014, թ. 3 (3), հասարակական գիտություններ. իրավագիտություն, փիլիսոփայություն, տնտեսագիտություն, սոցիոլոգիա, ժուռնալիստիկա, 210 էջ (29 հոդված):
4. Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր. միջազգային 3-րդ գիտաժողովի նյութեր (ԵԳՄ-ի հետ համատեղ), Երևան, 2015, 300 էջ (44 հոդված):
5. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.1 (4), բնական գիտություններ. կենսաբանություն և քիմիա, 174 էջ (28 հոդված):
6. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.2 (5), բնական գիտություններ. աշխարհագրություն և երկրաբանություն, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ, 180 էջ (25 հոդված):
7. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.3 (6), հասարակական գիտություններ. հայ բանասիրություն, 220 էջ (31 հոդված):
8. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.4 (7), հասարակական գիտություններ. ռոմանագերմանական և ռուս բանասիրություն, 160 էջ (22 հոդված):
9. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.5 (8), հասարակական գիտություններ. իրավագիտություն և քաղաքագիտություն, 262 էջ (31 հոդված):
10. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.6 (9), հասարակական գիտություններ. աստվածաբանություն, արևելագիտություն, պատմություն, 244 էջ (33 հոդված):
11. «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 2015, թ. 1.7 (10), հասարակական գիտություններ. սոցիոլոգիա, տնտեսագիտություն, փիլիսոփայություն և հոգեբանություն, ժուռնալիստիկա, 180 էջ (26 հոդված):

Հոդված (ՈՒԳԸ ժողովածուներից դուրս ՈՒԳԸ անդամների կողմից հրատարակված)

1. *Ս. Բալդարյան,* Ֆաթիմյան Եգիպտոսի հայազգի առաջին վեզիրը, «Անհատը պատմության հոլովույթում», Երևան, 2015, էջ 65-73:
2. *Ն. Զոհրաբյան,* Ռուբեն Առաջինը՝ Կիլիկիայի հայկական իշխանության հիմնադի՞ր, «Անհատը պատմության հոլովույթում», Երևան, 2015, էջ 74-81:

3. *Ն. Հայրապետյան,* Գալլիենուսը դոմինատի նախակարապետ, «Անհատը պատմության հոլովույթում», Երևան, 2015, էջ 37-44:
4. *Տ. Ղանալանյան,* ԱՄՆ հայագիտական կենտրոնների գործունեության հիմնական ուղղությունները, «Գլոբուս», թ. 11-12, 2014, էջ 99-106:
5. *Տ. Ղանալանյան,* Ամերիկյան հայագիտական կենտրոնների հետ ՀՀ համագործակցության հեռանկարները, «Գլոբուս», թ. 1, 2015, էջ 48-51:
6. *Մ. Մալխասյան,* Աշխարհագրական կոորդինատների հիմնախնդիրը Կլավդիոս Պտղոմեոսի «Աշխարհագրություն» երկում, «Պատմություն և մշակույթ», 2014, էջ 148-160:
7. *Մ. Մալխասյան,* Մեծ Հայքը Կլավդիոս Պտղոմեոսի «Աշխարհագրության» համակարգում, «Էջմիածին», թ. Բ, 2015, էջ 29-45:
8. *Մ. Մալխասյան,* Օսմանյան կայսրության ժողովրդագրական քաղաքականության ակունքները Հայաստանում (16-17-րդ դարեր), «Քրիստոնյա Հայաստան», Բացառիկ համար՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին, 2015, էջ 70-75:
9. *A. Grzesik, H. Khachatrian,* Interval edge-colorings of K_{1,m,n}, Discrete Applied Mathematics 174, 2014, pp. 140-145, DOI: 10.1016/j.dam. 2014.04.003 http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0166218X14001632

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկրաբ.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Վարդանյան Վահրամ Պանդուխտի, տեխ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Գրիգորյան Արսեն Թորգոմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
020300	Երկրաբանություն
020400	Աշխարհագրություն
020600	Ջրաօդերևութաբանություն
020500	Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ
100100	Սերվիս

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)

Երկրաֆիզիկա
ՕՀՀ որոնում և հետազոտում
Մինեբալոգիա, պետրոգրաֆիա և երկրաքիմիա
Ֆիզիկական աշխարհագրություն և լանդշաֆտների էկոլոգիա
Ջրաօդերևութաբանություն
Հասարակական աշխարհագրություն
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ
Սերվիսային գործունեության կազմակերպում
Կայուն տուրիզմ

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Գրիգորյան Սերգեյ Վաղարշակի

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Սարգսյան Հողմիկ Հմայակի, ՀՀ վաստակավոր երկրաբան
2. Բաբայան Հենրիկ Անուշավանի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 823*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Աշխարհագրություն	8	53	5	41	5	41	5	11
Ջրաօդերևութաբանություն	-	-	2	11	2	9	-	-
Երկրաբանություն	8	30	6	11	8	30	1	13
Սերվիս	2	119	2	76	2	65	2	17
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	2	38	2	13	4	20	2	8
Ընդամենը	**20**	**240**	**17**	**152**	**21**	**165**	**10**	**49**
Մագիստրատուրա								
Աշխարհագրություն	6	5	7	6	-	-	-	-
Ջրաօդերևութաբանություն	1	3	1	3	-	-	-	-
Երկրաբանություն	10	11	9	11	-	-	-	-
Սերվիս	7	12	6	20	-	-	-	-
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	4	10	5	12	-	-	-	-
Ընդամենը	**28**	**41**	**28**	**52**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 392*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն	19	-	16	-	8
Երկրաբանություն	17	13	17	24	20
Սերվիս	25	45	32	21	28
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	-	7	17	16	18
Ընդամենը	**61**	**65**	**82**	**61**	**74**
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն	-	-	4	-	-
Երկրաբանություն	3	5	10	-	-
Սերվիս	17	10	-	-	-
Ընդամենը	**20**	**15**	**14**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն					
1-ին	61	-	30	1	51
2-րդ	46	-	30	3	35
3-րդ	46	1	33	3	26
4-րդ	16	-	5	-	69

Ջրաօդերևութաբան.					
2-րդ	13	-	7	1	46
3-րդ	11	-	5	2	55
Երկրաբանություն					
1-ին	38	2	15	-	55
2-րդ	17	-	7	4	59
3-րդ	38	-	18	4	53
4-րդ	14	-	10	1	29
Սերվիս					
1-ին	121	-	28	5	77
2-րդ	78	1	16	8	78
3-րդ	67	-	10	7	85
4-րդ	19	-	7	-	63
Քարտեզ. և կադ. գործ					
1-ին	40	-	33	-	18
2-րդ	15	-	6	-	60
3-րդ	24	-	-	4	100
4-րդ	10	-	2	3	80
Ընդամենը	**674**	**4**	**262**	**46**	**61**
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն					
1-ին	11	-	-	6	100
2-րդ	13	-	-	7	100
Երկրաբանություն					
1-ին	21	-	3	12	86
2-րդ	20	-	2	10	90
Ջրաօդերևութաբան.					
1-ին	4	-	-	-	100
2-րդ	4	-	-	3	100
Սերվիս					
1-ին	19	-	4	5	79
2-րդ	26	-	3	6	88
Քարտեզ. և կադ. գործ					
1-ին	14	-	-	3	100
2-րդ	17	-	-	8	100
Ընդամենը	**149**	**-**	**12**	**60**	**92**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն					
1-ին	61	-	16	1	74
2-րդ	44	1	33	3	23
3-րդ	41	-	20	3	51
4-րդ	16	2	6	-	50

Ջրաօդերևութաբան.					
2-րդ	12	-	5	1	58
3-րդ	9	-	1	2	89
Երկրաբանություն					
1-ին	46	2	28	-	35
2-րդ	15	-	8	1	47
3-րդ	37	-	20	5	46
4-րդ	13	-	4	-	69
Սերվիս					
1-ին	115	-	43	10	63
2-րդ	76	1	26	6	64
3-րդ	66	-	10	6	85
4-րդ	19	-	8	-	58
Քարտեզ. և կադ. գործ					
1-ին	35	-	22	-	37
2-րդ	14	-	4	3	71
3-րդ	23	-	2	6	91
4-րդ	10	-	4	-	60
Ընդամենը	**652**	**6**	**260**	**47**	**59**
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն					
1-ին	11	-	-	7	100
Երկրաբանություն					
1-ին	21	-	3	5	86
Ջրաօդերևութաբան.					
1-ին	3	-	1	-	67
Սերվիս					
1-ին	19	-	2	5	89
Քարտեզ. և կադ. գործ					
1-ին	14	-	1	4	93
Ընդամենը	**68**	**-**	**7**	**21**	**90**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 214 (38), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 4***			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Աշխարհագրություն	13	8	12 (8)	4
Ջրաօդերևութաբանություն	-	-	4 (2)	-
Երկրաբանություն	11 (1)	19	21 (8)	10
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	8	14	17 (8)	-
Սերվիս	19	27 (2)	27 (9)	-
Ընդամենը	**51 (1)**	**68 (2)**	**81 (35)**	**14**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթո-դական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնա-գիր
-	2	2	3	80	2	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 8

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԵՐԻ ՈՐՈՆՄԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԽՈՒԶՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մովսեսյան Ռուբեն Սուրենի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մովսիսյան Հարություն Իշխանի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ներսեսյան Սուրեն Սահակի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գարեյան Գոհար Ռազմիկի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բունիաթյան Աստղիկ Ստյոպայի, ավագ լաբորանտ
2. Նունյան Գայանե Արծվիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների պոչամբարների՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վտանգների նվազեցմանն ուղղված պահանջների և խնդիրների վերհանումը:

Կատարվել են ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրերի հանքաքարերի հարստացման արդյունքում ձևավորված հարստապոչերի պոչամբարների անձնագրավորման և կադաստրի վարման կարգերի ուսումնասիրություն, տեղեկատվական ամփոփ աղյուսակի ստեղծում, և տրվել են վերջիններիս վտանգավորության և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության կարգի որոշման հստակ սահմանումներ: Մշակվել են բազում կետերից բաղկացած առաջարկություններ, որոնք հնարավորություն կտան ՀՀ-ում նվազեցնելու հանքավայրերի շահագործման արդյունքում շրջակա միջավայրին հասցվող վնասները: Մասնավորապես դրանք վերաբերում են լեռնահանքային արդյունաբերության տնտեսական թափանցիկությանը, ընդերքօգտագործման գործունեության հնարավոր վթարների հետևանքների պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը, բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների սահմանաչափերի վերանայմանը, գերշահույթների հարկման մեխանիզմներին, ընդերքօգտագործման քաղաքականությանը և այլն:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ուսումնասիրվել են ՀՀ Լոռվա մարզի լեռնահանքային արդյունաբերության և շրջակա միջավայրի երկրաբնապահպանական խնդիրները՝ կապված լեռնամետալուրգիական և լեռնահանքային գործունեության հետ, և տրվել են առաջնահերթ խնդիրների լուծման ուղիները:

Կատարվել է ՀՀ հյուսիսային հատվածի կոլչեդանային և ոսկու հանքայնացումների, հանքային դաշտերի մետաղաբերության և հանքայնացման հեռանկարների գնահատում:

Կատարվել են Դարբաս-Շենաթաղ հանքային գոտու կառուցվածքի ուսումնասիրում և հանքայնացման տեղակայման առանձնահատկությունների պարզաբանում:

Ուսումնասիրություններ են կատարվել Հանքավանի հանքային դաշտում պղինձ-մոլիբդենային և ոսկու հանքայնացումների տեղակայման երկրաբանական պայմանների պարզաբանման ուղղությամբ, կառուցվել է հանքային դաշտի երկրաբանա-երկրաֆիզիկական համակցված մոդելը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Վ. Ս. Մանուկյան,* Լեջանի հանքամազմատիկ համակարգի հանքայնացման հեռանկարների շուրջ, «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», 1.2 (5), Բնական գիտություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 104-109:
2. *А. И. Мовсисян, В. М. Манукян,* Комбинированная модель Анкаванского рудного поля, Ученые записки ЕГУ, “Геология и география”, N 2, 2015, с. 22-27.
3. *В. М. Манукян,* Комплексирование геолого-геофизических методов при поисках медно-порфировых месторождений (на примере Дастакертского рудного поля, Армения), сб. научн. тр., “Геология в развивающемся мире”, Перм. гос. нац. исслед. ун-т, Пермь, 2015, т. 1, с. 314-318.
4. *Р. С. Мовсесян, А. И. Мовсисян, В. М. Манукян,* Медно-порфировая и золоторудная минерализации Анкаванского рудного поля и геолого-структурные условия их размещения, Известия НАН РА, “Науки о Земле”, 68, N 1, 2015, с. 67-76.
5. *Р. С. Мовсесян, Г. А. Мкртчян,* Некоторые вопросы геолого-экономической оценки месторождений твердых полезных ископаемых, Ученые записки ЕГУ, “Геология и география”, N 2, 2015, с. 16-21.
6. *S. V. Grigoryan, A. Z. Adamyan, L. V. Harutyunyan, M. E. Kirakosyan, G. R. Gareyan,* Methodology of Litho-Geochemical Exploration for Gold Mines as a Factor for Sustainable Development of the Mining industry, NAS of RA, „Electronic Journal of Natural Sciences”, 1 (24), p. 51-55.

ԵՐԿՐԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարկոսյան Գագիկ Վարազդատի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մինասյան Ռոբերտ Սարիբեկի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Վահրամ Պանդուխտի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բալասանյան Վլադիմիր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարդարյան Արամայիս Սարդարի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մկրտչյան Մարինե Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Միրզոյան Լյուբա Բարատի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Գուրգեն Մուշեղի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Միրզոյան Լյուբա Բարատի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Խաչատրյան Ռոման Գագիկի, լաբորանտ
4. Հովհաննիսյան Նարինե Անդրանիկի, լաբորանտ
5. Մելքոնյան Արաքսյա Մելսիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի ասպիրանտները, մագիստրատուրայի ուսանողները գիտական զեկուցումներով հանդես են եկել ապրիլի 27-ից 30-ը տեղի ունեցած ԵՊՀ ՈՒԳԸ տարեկան նստաշրջանին: Գիտագործնական աշխատանքների նկատմամբ ակտիվության գրավական է հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների ղեկավարությամբ մագիստրոսների և ասպիրանտների մասնակցությունը Երիտասարդ գիտնականների 2-րդ միջազգային գիտական նստաշրջանին՝ «Երկրաֆիզիկայի, ինժեներային սեյսմաբանության և սեյսմակայուն շինարարության արդի հիմնախնդիրները» թեմայով, որի արդյունքում հրատարակվել են հոդվածներ:

Թեկնածուական ատենախոսություն

1. **Մուրադյան Գևորգ Սամվելի,** թեման՝ «Ուրբանիզացված տարածքների սեյսմիկ միկրոշրջանացման մեթոդաբանական հիմունքները և կիրառվող երկրաֆիզիկական մեթոդների առանձնահատկությունները (Երևան քաղաքի օրինակով)»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	10	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Սարդարյան, Հ. Սայադյան,* Երկրակեղևի ժամանակակից շարժումների պատճառները և նրանց հաշվառման կարևորությունը, Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները, Էդ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 241-245:
2. *Մ. Գրիգորյան, Ա. Սարդարյան, Ա. Ղարիբյան, Ա. Այվազյան,* Ռադիոակտիվությունը կենսոլորտում և նրա ազդեցությունը մարդու և շրջակա միջավայրի վրա, «Հայկական բանակ», N 3-4, 2014, էջ 178-183:

3. *Վ. Վարդանյան,* Հրաբխածին շրջանների ստորերկրյա հոսքի բաշխվածության ուսումնասիրությունը ջրաերկրաֆիզիկական և ջրաֆիզիկական մեթոդներով, Երկրաբանության և աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները, Է. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-49:
4. *Վ. Վարդանյան,* Հրաբխածին մարզերում ստորերկրյա հոսքի բաշխվածության ուսումնասիրությունը (Հայաստանի կենտրոնական հրաբխային լեռնաշխարհի օրինակով), Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, Երևան, 2014, էջ 35-39:
5. *Վ. Պ. Վարդանյան, Ա. Ս. Սարդարյան,* Բնական և անթրոպոգեն ռադիոակտիվ աղբյուրների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի աղտոտվածության վրա, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 1, 2015, էջ 31-35:
6. *Կ. Ս. Մուրադյան, Ժ. Ա. Աչոյան, Գ. Վ. Մարկոսյան,* «Հանքավան» առողջարանային համալիրի տարածքում նոր հեռանկարային հանքային ջրային ռեսուրսների հայտնաբերման հիմնախնդիրները, «Լրաբեր» Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի, N 14, 2014, էջ 525-533:
7. *М. Мкртчян, А. Казарян,* Снижение риска природных бедствий и техногенных катастроф-задача устойчивого развития экономики и охраны окружающей среды, Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները, Էդ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 80-85:
8. *А. Л. Байрамян, Г. С. Мурадян, М. А. Аванесян, Г. В. Маркосян,* Исследование геомагнитного поля по профилям, проложенным на Араратском сейсмополигоне, с целью оценки современных движений земной коры, Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները, Էդ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 112-121:
9. *V. Vardanyan, A. Sardaryan,* The influence of national and antropogenic radioactive fourus on the Environment Pollution (Case study: Republic of Armenia), The NATO sciens for Peace and security Programme, Turkey, Antalya Downtown, 2014, pp. 18-20.
10. *G. Aleksanyan,* Monitoring of surface deformations in territory of armenia with application insar of satellite basing, Proceedings of the 3-rd international conference “GIS and Remote sensing”, Armenia, Tsaghkadzor, 2014, pp. 99-106.

ՋՐԱԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հայրոյան Սարգիս Հրաչիկի, երկրաբ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աչոյան Ժորա Առաքելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աղինյան Արտաշես Հովիկի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան Տիրուհի Գառնիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շահնազարյան Հրաչյա Ռուբենի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Տիգրանյան Շուշանիկ Միսակի, ավագ լաբորանտ

3. Անդրեասյան Այծեմնիկ Սոսի, լաբորանտ
4. Իսպիրյան Արուսյակ Հարությունի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում իրականացվել են գիտական հետազոտություններ՝ նվիրված սողանքային երևույթների ուսումնասիրություններին, որոնցում հաշվի են առնված սեյսմիկ ազդեցությունները: Արդյունքները կօգտագործվեն լանջերի կայունության կանխատեսման հաշվարկներում (Ս. Հայրոյան): Իրականացվել է տեխնածին ազդեցություններից ջրաղբյուրների, ջրատար հորիզոնների բնական պաշտպանվածության գնահատում (Ա. Աղինյան, Տ. Մկրտչյան): Կատարվել են Երևանի մետրոպոլիտենի տարածքում ստորերկրյա ջրերի ուսումնասիրություններ՝ տարածքը ջրակալումից պաշտպանելու նպատակով (Ժ. Աչոյան):

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի աշխատակիցները զեկուցումներով հանդես են եկել միջազգային գիտաժողովին՝ The problems of dinamics of interaction of deformable media Proceeding of VIII international conference, September 22-26, 2014, Goris-Stepanakert.

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	1	1	8	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ժ. Ա. Աչոյան, Տ. Գ. Մկրտչյան,* Ընդհանուր ջրաերկրաբանություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 410 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ս. Հ. Հայրոյան,* Դիսպերս գրունտների դինամիկական անկայունությունը, հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 114 էջ:

Հոդված

1. *Ս. Հ. Հայրոյան, Հ. Ս. Հայրոյան,* Լանջերի կայունության գնահատման որոշ հարցեր, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում» 3-4, 2014, էջ 111-116:
2. *Ս. Հ. Հայրոյան, Հ. Ս. Հայրոյան,* Լանջերի սեյսմիկ կայունության գնահատման խնդիրները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», 1, 2015, էջ 11-16:
3. *Կ. Մուրադյան, Ժ. Ա. Աչոյան, Գ. Վ. Մարկոսյան,* «Հանքավան» առողջարանային համալիրի տարածքում նոր հեռանկարային հանքային ջրային ռեսուրսների հայտնաբերման հիմնախնդիրները, «Լրաբեր Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի», 14, 2014, էջ 525-533:

4. *Ժ. Ա. Աչոյան,* Դիլիջան քաղաքի ջրամատակարարման նպատակով Սպիտակաջուր գետակի հովտամասերի ստորերկրյա ջրերի օգտագործման հնարավորությունը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», 3, 2014, էջ 19-24:
5. *Տ. Գ. Մկրտչյան,* Երևան քաղաքի և հարակից տարածքների երկրաբնապահպանական վիճակի գնահատումը և շրջանացումը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», 2, 2015, էջ 34-38:
6. *С. Г. Айроян,* Противодеформационные мероприятия, применяемые при набухании грунтов гидротехнических сооружений, “Ученые записки ЕГУ, Геология и география”, 3 2014, с. 12-18.
7. *А. О. Агинян,* Особенности формирования подземного стока бассейна верхного течения р. Сотк и возможности его загрязнения при эксплуатации месторождения золота, “Ученые записки ЕГУ, Геология и география”, 1, 2015, с. 17-23.
8. *S. Hairoyan,* Swelling and shrinking impact on shear strength of clayey soils, Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред, Труды VIII международной конференции, Горис-Степанакерт, сентябрь 22-26, 2014, с. 456-460.

ՌԵԳԻՈՆԱԼ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՊԵՏՐՈԼՈԳԻԱՅԻ ԵՎ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Շահեն Վոլոդյայի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելյան Սամվել Աշոտի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղույումջյան Հովհաննես Պողոսի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Հովհաննես Հակոբի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Արայիկ Գևորգի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հայրապետյան Ֆլորա Արշակի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Գևորգյան Մարինա Ռուդոլֆի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավագյան Լուսինե Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
2. Մանուկյան Գայանե Կառլենի, ավագ լաբորանտ
3. Չախոյան Նունե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ
4. Սարգսյան Ռուզաննա Հողմիկի, ավագ լաբորանտ
5. Վարդանյան Կալիպսե Ահարոնի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ոսկու թաքնված հիդրոջերմային հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական որոնումների մեթոդաբանության մշակումը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ս. Վ.

Թեմա 1. Թեմայի հիմնական նպատակն է ոսկու հիդրոջերմային ծագման թաքնված և թույլ ողողամաշված հանքային մարմինների և հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական որոնումների մեթոդիկայի մշակումը՝ երկրաբանահետախուզական աշխատանքներում ներդնելու համար: Նմանատիպ հետազոտությունները գլխավոր դեր կարող են ունենալ ՀՀ-ում ոսկու հանքարդյունաբերության մեջ: Այդ նպատակին հասնելու համար առաջին փուլում պլանավորված է եղել նախկին ԽՍՀՄ-ի ոսկու հանքային դաշտերից վերցված նմուշների ինտերպլիտացիա: Հավաքագրվել և ստեղծվել է մոտ 1600 հատ երկրաքիմիական նմուշների բազա, որից հետո ուսումնասիրելով այդ նմուշների քիմ. անալիզները՝ կատարվել է ինտերպլիտացիա՝ հայտնաբերելու համար տվյալ նմուշների հանքայնացման երկրորդային ցրման պսակները: Այդ ամենը կատարվել է, որպեսզի առանձնացվեն մի քանի էտալոնային հանքավայրեր, որոնց հետ կհամեմատենք մեր ուսումնասիրվող հանքային դաշտը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-2015 ուստարում ուսումնասիրվել են.

1. ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանի Վարդաձորի օղակաձև կառույցի երկրաբանական կառուցվածքը, առաջացման երկրաբանական պայմանները և նրա շրջանում տեղադրված հանքայնացման առանձնահատկությունները: Գերմանացի գործընկերների հետ ուսումնասիրվել են նույն շրջանում գտնվող Կաշենի պղնձի հանքավայրի միներալաբանական, երկրաքիմիական և ծագումնաբանական հարցերը:

2. ՀՀ տարածքի պալեոզոյ - տրիասի հասակի շերտախմբերի ձևավորման պալեոկլիմայական պայմանները և նրանց նավթաբերության հիմնախնդիրները:

3. 2008 թ.-ից հիմնավոր ուսումնասիրություններ են կատարվում ՀՀ Սևանի օֆիոլիթային գոտու սահմաններում: Շ. Խաչատրյանի, Հ. Գույումջյանի և Ա. Գրիգորյանի կողմից առաջին անգամ կազմվել է Սևանի հյուսիսարևելյան ափի 1:10000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզը: Քարտեզագրման աշխատանքների ընթացքում ճշտվել են երկրաբանական կառուցվածքի առանձին մանրամասներ, ինչպես նաև հայտնաբերվել են քրոմիտների և պլատինի հանքակուտակներ:

Էկոլոգիական քիմիայի ամբիոնի հետ մշակվել է մագնեզիումա-սիլիկատային ապարների հավելումով պորտլանդ ցեմենտի ստացման տեխնոլոգիա, որը թույլ է տալիս ավելի քան 30 տոկոսով ավելացնել ցեմենտաքարի ամրությունը, միևնույն ժամանակ 30-40 տոկոսով իջեցնել ցեմենտի ինքնարժեքը: Տեխնոլոգիան ներկայացված է ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության աշխատակազմի մտավոր սեփականության գործակալություն՝ գյուտի արտոնագիր ստանալու նպատակով:

Ամբիոնն ակտիվորեն համագործակցում է Ֆրանսիայի և Գերմանիայի մի շարք բուհերի հետ, կատարվել են փոխադարձ այցելություններ:

Թարմացվել են ամբիոնի կողմից դասավանդվող առարկաների ծրագրերն ու դիտակտիկ նյութը: Համալրվել են նմուշների հավաքածուները:

Թեկնածուական ատենախոսություն

1. Արկադի Մուխսի-Հովեյան, թեման՝ «ԼՂՀ Մեհմանայի հանքային հանգույցում ներծին հանքագոյացման տեղայնացման օրինաչափությունները և ներուժի գնահատումը»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Հ. Պ. Գույումջյան, Շ. Վ. Խաչատրյան, Ի. Վ. Բաղդյան,* Քրոմի ծագումը և հանքայնացման տեղայնացման առանձնահատկությունները Սևանի օֆիոլիտային հիպերբազիտների պրոտրուզիվ զանգվածներում, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 3, 2014, էջ 3-11:
2. *Շ. Վ. Խաչատրյան,* ՀՀ ցեոլիթակիր տուֆերի և մագնեզիալ-սիլիկատային ապարների հավելումների ազդեցությունը պորտլանդ ցեմենտի հատկությունների վրա, «Գիտությունը և կրթությունը Արցախում», N 1-2, 2014, էջ 101-104:
3. *Հ. Պ. Գույումջյան, Շ. Վ. Խաչատրյան, Ա. Գ. Մուխսի-Հովեյան,* ԼՂՀ Կաշենի հանքավայրի երկրորդային քվարցիտների կազմը և ծագումնաբանությունը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 1, 2015, էջ 3-7:
4. *Շ. Վ. Խաչատրյան,* Տրակտոլիտ-հարցբուրգիտային ապարների նշանակությունը պորտլանդ ցեմենտի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների բարելավման գործում, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 2, 2015, էջ 3-8:
5. *Օ. Պ. Գյումջյան,* О происхождении турмалиновых гранитоидов Ванского массива Мегринского плутона, “Ученые Записки ЕГУ, Геология и география”, N 2, 2015, с. 9-15.
6. *Sh. V. Khachatryan,* Heavy metal adsorption by Armenian natural zeolite from natural aqueouse solution, “Proceedings of the YSU, Chemical and Biological Sciences”, N 2, 2014, pp. 31-35.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՋՐԱՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Թրահել Գերասիմի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալեքսանյան Կամո Բորիսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բալյան Հասմիկ Սողոմոնի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Արսեն Թորգոմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Պետրոս Գարուշի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մարգարյան Վարդուհի Գուրգենի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մուրադյան Զոհրաբ Զավենի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

7. Արշակյան Լաուրա Բագրատի, դասախոս
8. Հակոբյան Քրիստինա Յուրիի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սայադյան Հովիկ Յախշիբեկի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մուրադյան Վահագն Սոսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սուրենյան Գագիկ Համլետի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գրիգորյան Աննա Խաչիկի, լաբորանտ
2. Դուրգարյան Էլիզա Ռաֆիկի, լաբորանտ
3. Սաֆարյան Տաթևիկ Վիլենի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների կողմից դաշտային աշխատանքների և լաբորատոր հետազոտությունների հիման վրա հրատարակվել են հոդվածներ և թեզիսներ, որոնց մի մասը զեկուցվել է միջազգային գիտաժողովներում ու սեմինարներում:

Զեկուցումները նվիրված են եղել Հայաստանի կլիմայի փոփոխությանը, ՀՀ ջրային ռեսուրսների խոցելիությանը, ջրաէկոլոգիական հիմնահարցերին, լանդշաֆտաէկոլոգիական ռիսկերի, ինչպես նաև ՀՀ Արաքսի ավազանի գետերի էքստրեմալ էլքերի ռիսկի լանդշաֆտաէկոլոգիական և տնտեսաէկոլոգիական ռիսկի գնահատմանը:

Կազմակերպվել է գիտական սեմինար «Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում» թեմայով՝ նվիրված Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան:

Հաշվետու ժամանակահատվածում պաշտպանվել է թեկնածուական երկու ատենախոսություն հետևյալ թեմաներով՝ «Իրանի Յազդի տարածաշրջանի մակերևութային հոսքի հաշվարկը և ստորգետնյա ամբարտակների վայրերի ընտրությունը (Հեռազննման /RS/, ԱՏՀ-ի /GIS/ և Որոշման աջակցման համակարգի /DSS/ օգտագործմամբ)» և «ՀՀ Արաքսի ավազանի գետերի էքստրեմալ էլքերի հաշվարկը և գնահատումը»:

Ամբիոնում կատարվում են գիտական հետազոտություններ հետևյալ ուղղություններով.

1. ՀՀ կլիմայի փոփոխության և հարմարվողականության ուղիների մշակում,
2. ՀՀ տարածքի լանդշաֆտաէկոլոգիական ռիսկերի գնահատում,
3. ՀՀ Արաքսի ավազանի գետերի էքստրեմալ էլքերի ռիսկի գնահատում,
4. ՀՀ ջրային աղետների կանխատեսման մոդելների մշակում:

Պաշտպանված թեկնածուական ատենախոսություններ.

1. *Սաֆարյան Տաթևիկ Վիլենի,* «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գետային հոսքի ձևավորման գործոնների վերլուծությունը և գնահատումը» թեմայով:

2. *Կոստանյան Հեղինե Արթուրի,* «ՀՀ հողերի դեգրադացիայի ռիսկի գնահատումը (Լոռու մարզի օրինակով)» թեմայով:

3. *Եփրեմյան Մամիկոն Վազգենի,* ««Էրեբունի» օդանավակայանի ավիացիոն օդերևութաբանական պայմանների գնահատումը և ցածր ամպամածության կանխատեսումը» թեմայով:

4. *Արթուր Գևորգի Կարապետյան,* «Լեռնային երկրահամակարգերի բնատեխնածին ռիսկերի կանխատեսում և կառավարում (Լոռի-Փամբակ և Աղստև-Տավուշ տարածաշրջանների օրինակով)» թեմայով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	-	-	10	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Թ. Գ. Վարդանյան, Վ. Գ. Մարգարյան,* Օդերևութաբանություն և կլիմայագիտություն, Ձեռնարկ բուհերի համար, «Աստղիկ Գրատուն» հրատ., Երևան, 2014, 532 էջ:

Հոդված

1. *Կ. Բ. Ալեքսանյան,* Մեղրիի տարածաշրջանի ջրային օբյեկտները և ջրակլիմայական ռեսուրսները որպես տուրիզմի զարգացման գործոն, Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 101-103:
2. *Վ. Գ. Մարգարյան,* Առավելագույն ելքերի փոփոխության դինամիկան Ազատ-Վեդի ջրաբանական շրջանում, Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 87-91:
3. *Վ. Գ. Մարգարյան, Ռ. Ն. Սարգսյան, Տ. Մ. Դավթյան,* Տավուշի մարզի ջրակլիմայական ռեսուրսների գնահատումը ռեկրեացիոն տեսանկյունից, Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 94-100:
4. *Վ. Գ. Մարգարյան, Թ. Գ. Վարդանյան, Փ. Մանուչարյան,* Մթնոլորտային տեղումների էքստրեմալ ինդեքսների առանձնահատկությունները Շիրակի մարզում, Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 74-77:
5. *Վ. Գ. Մարգարյան,* Մարմարիկ գետի հոսքի ձևավորման և ներտարեկան բաշխման առանձնահատկությունները, Երկրաբան., աշխարհագր. և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները, Է. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, 2014, էջ 226-240:
6. *Հ. Մայաղյան, Ռ. Սարգսյան,* Սևանա լճի ջրհավաք ավազանի աշխարհագրական տարածման սահմանազատումը որպես լճի ջրի քանակի ու որակի ապահովման կարևոր գործոն, Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 54-57:
7. *Վ. Ս. Մուրադյան*, ՀՀ էկոհամակարգերի բուսազանգվածի տարածական բաշխվածության վրա ռելիեֆի ձևաբանական տարրերի ազդեցության հետազոտումը տիեզերական լուսանկարների միջոցով, «Ագրոգիտություն», N 9-10, 2014, էջ 539-544:

8. *Ш. Асмарян, В. Мурадян, А. Овсепян, Г. Тепаносян,* Применение Гис-Технологий в ландшафтно-экологических исследованиях в Армении, Устойчивое развитие территорий: картографо-геоинформационное обеспечение, Белгород, 2014, с. 587-592.
9. *В. С. Мурадян, А. В. Кошкарев, А. А. Медведев, А. К. Сагателян, Ш. Г. Асмарян,* Геоэкологическое картографирование в сетевой среде, "Геодезия и картография", N 6, 2014, с. 14-19.
10. *A. Saghatelyan, S. Asmaryan, V. Muradyan, G. Tepanosyan,* The Utility of GIS for assessing the ecological state and managing Armenia's farmlands: David Publishing Co. "Journal of Geological resource and engineering", V. 2, N 4, 2014, p. 222-228.

Զեկուցման թեզիս

1. *V. G. Margaryan, L. Harutyunyan,* The ethnic and cultural foundations of the South Caucasus conflicts, 7 th International Congress of Environmental Research, India, Bangalore, 2014, p. 403.
2 *А. Балян*, Новые подходы в процессе преподавания "Страноведения" студентам-иностранцам, "Путешествие в Армению", Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 3.

ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պոտոսյան Ակսել Հարությունի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանասյան Մաքսիմ Գառնիկի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Թորոսյան Միտուշ Մարտինի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Նարեկ Աղվանի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Սուսաննա Ժյուլվեռնի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
5. Ղամբարյան Գոհար Գուրգենի, դասախոս
6. Շախոյան Կարինե Վազգենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Լուսինե Ռազմիկի, ավագ լաբորանտ
2. Հովհաննիսյան Հասմիկ Մկրտիչի, ավագ լաբորանտ
3. Չիքիլիզյան Մարգարիտ Հարությունի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում կատարվում են գիտահետազոտական աշխատանքներ հետևյալ ուղղություններով.

1. Տնտեսության համաչափ զարգացման և արդյունավետ տեղաբաշխման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում,

2. Տարածքային կառավարման կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում,
3. ՀՀ տարաբնակեցման համակարգի զարգացման և կատարելագործման հիմնահարցերը,
4. ՀՀ սահմանամերձ և բարձրլեռնային բնակավայրերի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները,
5. ՀՀ բնակչության ժողովրդագրական իրավիճակի աշխարհագրական հիմնահարցերը,
6. Էկոլոգիական անվտանգության հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում,
7. Զբոսաշրջային ինդուստրիայի և ռեկրեացիայի զարգացման և տարածքային կազմակերպման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2015 թ. մայիսի 6-7-ը ամբիոնը ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության հետ կազմակերպել է հանրապետական գիտաժողով հետևյալ խորագրով. «Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության զարգացման և տեղաբաշխման ժամանակակից հիմնախնդիրները»: Գիտական զեկուցումները վերաբերել են Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության զարգացման և տեղաբաշխման, բնակչության միգրացիայի, ժողովրդագրության, տարաբնակեցման և վարչատարածքային բաժանման, զբոսաշրջության ինդուստրիայի և ռեկրեացիայի, բնօգտագործման և բնապահպանության հիմնախնդիրներին: Գիտաժողովի ընթացքում լսվել են ավելի քան 30 զեկուցումներ հանրապետության բուհական և գիտական տարբեր հաստատությունների ներկայացուցիչների կողմից: Գիտաժողովին ներկայացված զեկուցումների ընդհանուր թիվը կազմել է 6 տասնյակ: Առաջիկայում լույս կտեսնի գիտաժողովի հոդվածների ժողովածուն:

Դոկտորական ատենախոսություն.

1. Պոտոսյան Ա. Հ., «Հայաստանի Հանրապետության՝ որպես լեռնային երկրի գյուղական տարաբնակեցման աշխարհագրական հետազոտության հիմնահարցերը»:

Թեկնածուական ատենախոսություն.

1. Հարությունյան Գ. Փ., «ՀՀ բնակչության ապրելակերպի աշխարհագրական հիմնահարցերը»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	1	19	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վ. Վ. Գրիգորյան,* Աշխարհագրություն, մեթոդական ցուցումներ սեմինար և գործնական պարապմունքներ անցկացնելու համար, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2015, 38 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Հ. Պոտոսյան, Հ. Քիասարի,* Տարածքի զբոսաշրջային ներուժը և ռեսուրսները. էությունը, բնութագիրը և գնահատումը, «Ակունք», ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի գիտական ժողովածու, 1 (10), 2014, էջ 240-248:
2. *Ա. Հ. Պոտոսյան, Ա. Ռ. Հակոբյան,* Հայաստանի Հանրապետության գյուղական բնակչության բնական շարժի ժամանակակից միտումները և հիմնախնդիրները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 1, 2015, էջ 36-41:

3. *Ա. Հ. Պոտոսյան, Հ. Քիասարի,* Զբոսաշրջության զարգացման հենակետային տարածքներն ու ռեսուրսները Իրանի Թեհրանի նահանգում, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 2, 2015, էջ 44-50:
4. *Ա. Հ. Պոտոսյան,* Գյուղական տարաբնակեցման դերը լեռնային երկրների կայուն հասարակական զարգացման գործում (ՀՀ օրինակով), «Մարզերի զարգացման սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, ՀՊՏՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 205-214:
5. *Ա. Հ. Պոտոսյան, Շ. Մ. Քոյան,* ՀՀ գյուղական տարաբնակեցման զարգացման և վերափոխման վրա ազդող հիմնական գործոնների տարածաշրջանային տարբերությունները, ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետ, «Տարեգիրք», Երևան, 2014, էջ 681-690:
6. *Ա. Հ. Պոտոսյան, Շ. Մ. Քոյան,* ՀՀ գյուղական բնակչության ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավումը որպես գյուղական բնակավայրերի զարգացման նախադրյալ, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և Աշխարհագրություն, N 1, Երևան, 2014, էջ 38-45:
7. *Մ. Գ. Մանասյան, Ջ. Խանդուզի,* Խոշոր քաղաքի տրանսպորտային համակարգի և տարածքային զարգացման հիմնախնդիրները (Իրանի Գորգան քաղաքի օրինակով), «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 2, 2015, էջ 52-57:
8. *Մ. Մանասյան, Լ. Սարգսյան,* Արտադրության տարածքային և ճյուղային կառուցվածքի կատարելագործման հիմնախնդիրները անցումային տնտեսության պայմաններում, Հայաստան, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 3-4, 2015, էջ 49-53:
9. *Մ. Մ. Թորոսյան, Է. Դուրգարյան,* Զբոսաշրջության տարածքային կազմակերպման վրա ազդող գործոնները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», 3-4, 2014, էջ 95-98:
10. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Ջրային ռեսուրսների օգտագործման էկոհամակարգային մոտեցում, «Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում», Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, 2014, էջ 113-116:
11. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Բնօգտագործման տնտեսագիտությունն այժմ և ապագայում, «Տնտեսական զարգացման քաղաքականության արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում», ՀՊՏՀ 23-րդ գիտաժողովի նյութեր, 2014, էջ 610-616:
12. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Հայաստանի Հանրապետության տարածքային պլանավորման նոր մոտեցում, «Մարզերի զարգացման սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում /հանրապետական գիտաժողովի նյութեր/, 2014, էջ 88-95:
13. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Լանդշաֆտային պլանավորման գործընթացում բնատեխնիկական երկրահամակարգերի մարդածին ծանրաբեռնվածության գնահատման մեթոդական ցուցումներ, «Մարզերի զարգացման սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում /հանրապետական գիտաժողովի նյութեր/, 2014, էջ 96-108:
14. *А. М. Оганесян,* Эколого-географическое состояние парковых территорий г. Ереване, Наука и современность - 2014, сб. XXXIV Международной научно-практический конференции, 2014, с. 8-11.
15. *А. М. Оганесян,* Состояние и перспективы развития туризма и курортно-санаторного бизнеса в Армении, Южный Федеральний университет Ростов-на-Дону, 2015, с. 241-245.
16. *А. М. Оганесян,* Рациональное использование рекреационных ресурсов Армении как один из способов повышения благосостояния общества, «Լրաբեր Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի», հատոր 11, թիվ 1, 2014, էջ 81-83:
17. *А. А. Потосян,* Основные факторы развития и преобразования сельского расселения в горных странах (на примере РА), “Геополотика и экогеодинамика регионов”, Научный журнал, том 10, выпуск 2, Симферополь, 2014, стр. 719-723.

18. *S. J. Khachatryan, A. V. Khoetsian,* Proposal of hydrological climatic method of the identification of the desertification borders in mountainous areas (on the example of the RA), Combating desertification/ lang degradation and drought for poverty reduction and sustainable development: the contribution of science, technology, traditional knowledge and practices, Cancun, Mexico, 2015, p. 291-292.
19. *S. J. Khachatryan, A. V. Khoetsian,* The Characteristics of Landscape Dynamics in RA, International conference "A applied ecology: problems, innovations", Tbilisi-Batumi, 2015, p. 86-91.

ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԵՈՄՈՐՖՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Դավթյան Պետրոս Գարուշի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմ

1. Բոյնագրյան Վլադիմիր Ռուբենի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բաբայան Հենրիկ Անուշավանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գագինյան Ռուդոլֆ Խաչիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Նինա Վարդգեսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մեթանջյան Վիլեն Աշոտի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մանանդյան Հասմիկ Մելսի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մնացականյան Ժասմինա Սերյոժայի, դասախոս
8. Նահապետյան Ալվարդ Անդրանիկի, դասախոս
9. Նահապետյան Սամվել Ավետիքի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Եզեկյան Ալբերտ Սարգսի, գյուղատնտես. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Բոյնագրյան Արթուր Վլադիմիրի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Դավթյան Սմբատ Ռուբիկի, դասախոս
4. Մկրտչյան Արմինե Սեդրակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Այրիյանց Անժելա Աբրամի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մկրտչյան Արմինե Սեդրակի, ավագ լաբորանտ
3. Նահապետյան Ազապի Վրեժի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների կողմից հրատարակվել են հոդվածներ, որոնց մի մասը զեկուցվել է միջազգային գիտաժողովներում ու սեմինարներում:

Ուսումնասիրվել և վերլուծվել է միկրոկլիմայական գործոնի ազդեցությունը աղբյուսերի տեղաբաշխման վրա, ուսումնասիրվել և քարտեզագրվել են Հայաստանում դիտվող առավել վտանգավոր բնական երևույթները, կատարվել են լանդշաֆտային բաղադրիչների՝ մարդու առողջության վրա ունեցած ազդեցության գնահատում և վերլուծություն:

Թարմացվել են ամբիոնի կողմից դասավանդվող առարկաների ծրագրերը:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթո-դական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	-	6	-	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Հ. Հովհաննեսյան*, Բնական աղետների վտանգավորության վերլուծությունը, գնահատումը և քարտեզագրումը ՀՀ-ում, «Գիտությունը և կրթությունը Արցախում», N 1-2, Երևան, 2014, էջ 114-118:
2. *В. Р. Бойнагрян,* Мониторинг активных оползней Армении как основа защиты инфраструктуры от природных катастроф, “Современные проблемы геологии, географии и экологии”, 2014, с. 150-159.
3. *В. Р. Бойнагрян, Р. Х. Гагинян, П. Г. Давтян, А. А. Костанян, А. В. Григорян,* Анализ инфильтрационных свойств почвогрунтов водосборного бассейна р. Дебед, “Современные проблемы геологии, географии и экологии”, 2014, с. 144-149.
4. *В. Р. Бойнагрян, А. В. Бойнагрян, Н. В. Манукян,* Селевая активность в Армении, Сборник докладов международной конференции “Селевые потоки: катастрофы, риск, прогноз, защита”, Южно-Сахалинск, 2014, с. 10-13.
5. *В. Р. Бойнагрян,* Изучение и картирование плиоцен-четвертичных рыхлообломочных образований Армении, “Вестник Краснодарского регионального отделения Русского географического общества”, N 8, Краснодар, 2014, с. 35-44.
6. *В. Р. Бойнагрян,* Международная конференция “NATO Advanced research workshop: engaging the public to fight with consequences of terrorism and disasters”, “Ученые записки Ереванского ун-та. Геология и география”, # 3, Ереван, 2014, с. 54.

Արտոնագիր

1. *Հ. Ա. Բաբայան,* «Երկրացանցի բաղադրակազմ», N 2910, տրված 26.01.2015թ.:
2. *Հ. Ա. Բաբայան,* «Երկաթուղիների տեղադրման եղանակ», N 2950 A, տրված 25.08.2015թ.:

ՍԵՐՎԻՍԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սուվարյան Սեյրան Ռաֆիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավագյան Արամայիս Ռուստամի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սարգսյան Տիգրան Արտավազդի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ալեքսանյան Գոռ Փարսադանի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գրիգորյան Վահագն Վարազդատի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սայադյան Հասմիկ Ռաֆիկի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Քելյան Սարգիս Սամվելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սահակյան Իրինա Վանոյի, դասախոս
8. Սարգսյան Լիլիթ Մարտինի, դասախոս
9. Վասիլյան Մարիամ Հակոբի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հայրապետյան Հռիփսիկ Լյուդվիգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարտիրոսյան Լևոն Մովսեսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պետրոսյան Շավարշ Հրայրի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Անդրեասյան Վահե Դերենիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Անդրեասյան Վահե Դերենիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մանուչարյան Մարինե Հայկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. «Տեմպուս» ծրագրի կայուն զբոսաշրջության կառավարման նախագիծ (Nr.530561-TEMPUS-2012-1-DE-TEMPUS-JPCR).	Ծրագրի կառավարման խորհրդի անդամ Սուվարյան Ս. Ռ.

Թեմա 1. «Տեմպուս» ծրագրի կայուն զբոսաշրջության կառավարման նախագծին մասնակցում են ֆակուլտետի դեկան Մ. Ա. Գրիգորյանը, ամբիոնի վարիչ Ս. Ռ. Սուվարյանը, ամբիոնի աշխատակիցներ Ա. Ռ. Ավագյանը, Գ. Փ. Ալեքսանյանը, Լ. Մ. Սարգսյանը, Տ. Ա. Սարգսյանը:

Նախագիծը վերաբերում է Կայուն տուրիզմի դասընթացների մշակման և ներդրման աշխատանքներին: Նախորդ տարիներին մշակվել են բուհական 12 դասընթացների ուսումնական ծրագրերը և իրականացման դասապլանները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում աշխատանքներ են տարվել արդեն կազմված ուսումնական ծրագրերին համապատասխան ուսումնական ձեռնարկների (անգլերեն) կազմման և հրատարակման նախապատրաստման համար:

Սկսվել են նաև մասնագետների վերապատրաստման ծրագրերով նախատեսված աշխատանքները:

Նախագծում ընդգծված դասընթացները ԵՊՀ կրթական ծրագրերի հաստատման կարգով ընդունվել են և ընդգրկվել 2014-2015 ուսումնական պլաններում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
	1	1	1	15	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Լ. Մ. Մարտիրոսյան*, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, «ՍԻՄ» հրատ., Վանաձոր, 2014, 277 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Հ. Ռ. Սայադյան,* Զբոսաշրջության տնտեսագիտություն, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 198 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Տ. Ա. Սարգսյան,* Սերվիսի աշխարհագրություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 71 էջ:

Հոդված

1. *Գ. Փ. Ալեքսանյան,* Հողօգտագործման տարածական ցուցանիշները որպես երկրահամակարգի գեոէկոլոգիական գնահատման և շրջանացման հիմք, Դոցենտ Է. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 160-174:
2. *Լ. Մ. Մարտիրոսյան,* Ախուրյանի ջրամբարի կենսաբազմազանությունը և էկոտուրիզմի զարգացման նախադրյալները, Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան նվիրված գիտական սեմինարի նյութեր, 2014, էջ 91-94:
3. *Լ. Մ. Մարտիրոսյան,* Լեռնաարգելոցային տարածքների ռեկրեացիոն յուրացման հարցի շուրջ («Արփի լիճ» ազգային պարկի օրինակով), «Աշխարհագրական պրագմատիկ հետազոտությունների ներկա վիճակը Հայաստանի Հանրապետությունում, Հանրապետական գիտագործնական նստաշրջանի նյութեր, 2014, էջ 105-127:
4. *Լ. Մ. Մարտիրոսյան,* Սևանա լճի ավազանի լանդշաֆտների էսթետիկական գնահատումը և քարտեզագրումը՝ ռեկրեացիայի զարգացման նպատակով, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», № 2, 2014, էջ 41-47:
5. *Լ. Մ. Մարտիրոսյան,* Ռեկրեացիոն նպատակով տարածքի էսթետիկական գնահատման մեթոդիկայի մասին, Դոցենտ Է. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության,

աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 175-183:
6. *Ն. Լ. Մելիքյան, Ն. Գ. Ալոյան, Ս. Ս. Քելյան,* Հորիզոնական ցամաքուրդի մոտ գետնաջրերի մակարդակի խզման մասին, «Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարանի տեղեկագիր», N 1(39), 2014, էջ 54-59:
7. *Ա. Ռ. Ավագյան, Մ. Սալեմի,* Գյուղական բնակավայրերի զարգացման հիմնախնդիրները Իրանի Խուզիստանի մարզում, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1, 2014, էջ 217-225.
8. *Վ. Վ. Գրիգորյան,* Աշխարհագրություն առարկայի դասավանդման դերը հանրակրթության համակարգում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 1-2, 2014, էջ 65-70:
9. *Т. А. Саргсян,* О некоторых теоретических вопросах географии гостиничной индустрии, “Современные проблемы географии и геологии” (сборник материалов III международной научно-практической конференции с элементами школы-семинара для студентов, аспирантов и молодых ученых), Томск, 2014, с. 237-240.
10. *Л. М. Мартиросян,* Эстетическая оценка ландшафтов бассейна озера Севан, Совр. проб. ландшафтовед и геоэкологии. Мат. V международн. научной конференции (К 80-летию геогр. фак-а и кафедры географичекой экологии БГУ), Минск, 2014, с. 203-205.
11. *С. Р. Суварян,* Сервис и наши потребности, Материалы международной практической конференции, Ростов, 2014, с. 27-30.
12. *С. Р. Суварян,* Основы устойчивого туризма, Материалы международной практической конференции, Москва, 2014, с. 111-114.
13. *T. A. Sargsyan,* The problems of sustainable human development in the context of post-communist transformations: case study of the Republic of Armenia, The Social Transformation of the Cities and Regions in the Post-Communist Countries (proceedings of international scientific conference), Poznan, 2014, p. 243-247.
14. *A. Yarahimadi, A. Avagyan, K. Zyyari,* The analysis of the Effect of Electronic Urban management on Citizen Empowerment, Advances in Environmental biology, 2014, pp. 409-414.
15. *E. Mohajer, A. Avagyan,* Evaluation of ecotourism capabilities of Golestan province, Research Journal of Recent Sciences, 2014, p. 116-125.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 1

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկր-հանք. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հարությունյան Լևոն Վարդանի, երկր. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
2. Մանուկյան Լիանա Ստյոպայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Քելյան Սարգիս Սամվելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Մանուկյան Եսթեր Սոսի, երկր. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Բոյախչյան Տաթևիկ Նիկոլայի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում դաշտային ուսումնասիրություններ են կատարվել Կոտայքի մարզի տարածքում: Ուսումնասիրվել է Ողջաբերդի սողանքային դաշտը:

Աշխատանք է տարվել թաքնված և փխրուն հանքային դաշտերում՝ նպատակ ունենալով ներդնել հողմնահարված հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական որոնումների համար մշակված մեթոդիկան:

Առաջին անգամ Ողջաբերդի սողանքային դաշտերի գրունտներում ուսումնասիրվել են կենսաքիմիական երևույթները՝ որպես սողանքային երևույթների առաջացման և սողքի հարթության ձևավորման կարևոր պատճառներից մեկը: Կենսաքիմիական երևույթների ուսումնասիրությունը թույլ է տվել կապ հաստատել երկրաֆիզիկական դաշտերի և նշված երևույթների միջև, բացահայտվել է կենսաքիմիական երևույթների առաջնային դերակատարությունը սողքի հարթության ձևավորման գործում:

ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Տեր Անուշավան եպիսկոպոս (Անդրանիկ)Ժամկոչյան Սերոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
031900	Աստվածաբանություն
032600	Եկեղեցաբանություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Վարդապետական աստվածաբանություն
Հայ եկեղեցու պատմություն և եկեղեցաբանություն
Կրոնագիտություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 214***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Աստվածաբանություն	4	26	5	28	4	39	4	5
Եկեղեցաբանություն	4	10	4	26	4	20	-	-
Ընդամենը	**8**	**36**	**9**	**54**	**8**	**59**	**4**	**5**
Մագիստրատուրա								
Աստվածաբանություն	**7**	**3**	**4**	**17**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 61***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Աստվածաբանություն	**12**	**11**	**17**	**10**	**11**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աստվածաբանություն					
1-ին	30	-	16	1	47
2-րդ	33	-	17	-	48
3-րդ	43	-	24	2	44
4-րդ	9	4	5	-	0
Եկեղեցաբանություն					
1-ին	14		3	1	79
2-րդ	30		6	4	80
3-րդ	24	1	9	3	58
Ընդամենը	**183**	**5**	**80**	**11**	**54**
Մագիստրատուրա					
Աստվածաբանություն					
1-ին	10	-	-	6	100
2-րդ	21	-	-	10	100
Ընդամենը	**31**	**-**	**-**	**16**	**100**

Ամառային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աստվածաբանություն					
1-ին	29	-	11	1	62
2-րդ	32	-	16	4	50
3-րդ	43	-	28	3	35
4-րդ	9	-	-	-	100
Եկեղեցաբանություն					
1-ին	15	-	5	-	67
2-րդ	29	-	11	3	62
3-րդ	24	-	11	3	54
Ընդամենը	**181**	**-**	**82**	**14**	**55**
Մագիստրատուրա					
1-ին	**21**	**-**	**-**	**17**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 32 (1), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 3		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Աստվածաբանություն	9	13 (1)	10

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	5	-	-	29	1

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵԿԵՂԵՑԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Լյովա Ազատի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (համատեղության կարգով)*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բալյան Արշակ Յուրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մանուչարյան Աշոտ Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սահակյան Արծրունի Սամվելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, ասիստենտ
5. Պողոսյան Լիլիթ Աշոտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Կանեցյան Ամինիա Գուրգենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Սասուն Միսակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սահակյան Լիդա Եղիշեի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ակնարկներ հայ եկեղեցու պատմության (4-րդ դարից մինչև 1441 թ.) (պետական ֆինանսավորում):	Սահակյան Ա. Ա.

Թեմա 1. 2014-2015 ուստարում ուսումնասիրվել է Հռոմկլայի կաթողիկոսարանի հիմնադրման և հետագա տարիների պատմությունը: Պատշաճ ուշադրության է արժանացել մասնավորապես 14-րդ դարում Կիլիկյան Հայաստանում ստեղծված ունիթորների և հակաունիթորների պայքարին, որի արդյունքում ժամանակ առ ժամանակ հայկական թագավորությունում ստեղծվում էր բավականին բարդ և լարված իրավիճակ: Որոշակի անդրադարձ է կատարվել նաև Կիլիկիայի հայկական թագավորության անկման պատճառներին և այն իրավիճակին, որում ընկավ Հայոց եկեղեցին հայկական պետականության կորստից հետո: Անդրադարձ է կատարվել նաև 15-րդ դարի առաջին կեսին սկսված մի շարժման, որի արդյունքում Ամենայն հայոց կաթողիկոսարանը կրկին վերահաստատվեց իր հինավուրց հանգրվանում՝ մայր Հայաստանում:

2014-2015 թթ. թեմայի շրջանակում մշակված աշխատանքների մի մասը հոդվածների տեսքով հրատարակվել է թե՛ Հայաստանում, թե՛ արտերկրում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում շարունակվել են իրականացվել ուսումնասիրություններ հայ եկեղեցու պատմության և հայագիտության ոլորտներում, որի արդյունքում հրատարակվել է 13 գիտական հոդված և 4 մենագրություն:

2015 թ. ամբիոնի հայցորդ Է. Սարիբեկյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն: Ամբիոնի դասախոսներ Ա. Յ. Բալյանը, Ա. Է. Հովհաննիսյանը մասնակցել են հայաստանյան և արտասահմանյան մի շարք գիտաժողովների:

2014 թ. պ.գ.դ. Ա. Ս. Սահակյանը պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսություն՝ ստանալով նաև բանասիրության դոկտորի որակավորում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	5	-	-	15	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Վիմագրերը որպես Հայաստանի քաղաքական պատմության սկզբնաղբյուրներ (9-14-րդ դդ.), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 240 էջ:
2. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Կոշավանք, «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2015, 68 էջ:
3. *Ա. Ա. Սահակյան,* Ժողովրդական քրիստոնեությունը միջնադարյան Հայաստանում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 372 էջ:

4. *Ա. Ա. Սահակյան,* Հայ հին վիպական ավանդույթը և 2-րդ դարի պատմագրությունը, «Գասպրինտ» հրատ., Երևան, 2015, 208 էջ:
5. *Ա. Ա. Սահակյան,* Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» բնագրի պատմություն, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 232 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Յ. Բալյան,* Գևորգյան հոգևոր ճեմարան (ըստ Ս. Վրացյանի հուշագրության), ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակ. «Տարեգիրք», Թ, Երևան, 2014, էջ 329-336:
2. *Ա. Է. Հովհաննիսյան,* 1254 թվականին կնքված հայ-մոնղոլական պայմանագրի գնահատության շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 3, Երևան, 2014, էջ 30-35:
3. *Ա. Է. Հովհաննիսյան,* Լևոն մեծագործի և Լամբրոնի Հեթումյանների հարաբերությունների պատմությունից, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակ. «Տարեգիրք», Թ, Երևան, 2014, էջ 229-236:
4. *Ա. Է. Հովհաննիսյան,* Սլեհ իշխանապետի եկեղեցական քաղաքականության շուրջ, «Բազմավեպ», թիվ 1-12, Վենետիկ, 2015, էջ 200-209:
5. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Թվագրությամբ հնագույն, Թ դարի խաչաքանդակ քար Մեղրու տարածաշրջանում, ՀՀՀ, Բեյրութ, 2014, էջ 403-409:
6. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Թալինի նորահայտ վիմագիրը և հազարապետի պաշտոնի պատմական գործառույթները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի, № 3, Երևան, 2014, էջ 12-17:
7. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Վիմագրական նորույթներ Աղցքից, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակ. «Տարեգիրք», Թ, Երևան, 2014, էջ 133-142:
8. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Սերկևիլ գյուղի աղանդի մասին, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակ. «Տարեգիրք», Թ, Երևան, 2014, էջ 142-151:
9. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Փարպիի Ծիրանավորի արձանագրությունները, «Էջմիածին», Գ, Էջմիածին, 2014, էջ 134-144:
10. *Լ. Ա. Պողոսյան,* Վազգեն Ա Պալճյանը և Ռումինիայի «Հերկ» ամսագիրը (1937-1938թթ.), «Կանթեղ», 1 (62), Երևան, 2015, էջ 143-150:
11. *Լ. Ա. Պողոսյան,* Էվթանազիան կրոնական տարբեր ուսմունքների համատեքստում, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, 1 (643), Երևան, 2015, էջ 267-275:
12. *Լ. Ա. Պողոսյան,* Էվթանազիան որպես սոցիալ-կրոնական երևույթ, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակ. «Տարեգիրք», Թ, Երևան, 2014, էջ 151-165:
13. *Ա. Ա. Սահակյան,* «Սասնա Ծռեր» վեպի ստեղծաբանական բնութագիրը, «Սասնա Ծռեր» հայ ժողովրդական վեպ (ընտիր պատումներ) հայերեն և ֆրանսերեն գրքի առաջաբան, «Էդիթ պրինտ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 4-29:
14. *Ա. Ա. Սահակյան,* Սյունյաց թագավորության հիմնադիր Սմբատը Սահակի՞ որդին է, թե՞ Վասակի, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 22-30:
15. *Ա. Ա. Սահակյան,* «Բանալի Ճշմարտութեան» երկի առաջաբան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 7-12:

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Գ. Մանուչարյան,* Նոր վիմագրեր Հովհաննավանքից, ՀՀ ԳԱԱ ՇՀՀԿ, Պատմա-մշակութային ժառանգություն և արդիականություն, միջազգային գիտաժողով, Գյումրի, 4-6 հոկտեմբերի, 2014, էջ 39-41:

ԿՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակար՝ *Մկրտչյան Սամվել Սուրենի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Պարգև Աշոտի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Հովհաննես Վահագնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Գոհարիկ Արամայիսի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Քարիմյան Լիզա Ռուբենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Խաչատրյան Վարդան Վահանի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Քալաշյան Ավետիս Գուրգենի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարմարյան Աննա Մանուկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարմարյան Աննա Մանուկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Կրոնը Հայաստանի հասարակական կյանքում (պետական ֆինանսավորում):	Ժամկոչյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում գիտական թեմայի շրջանակում իրականացվել են հետազոտական աշխատանքներ, և ստացվել են գիտահետազոտական հետևյալ արդյունքները. կրոնի սոցիոլոգիայի զարգացման ժամանակակից միտումները, քաղաքացիական հասարակության ձևավորման և զարգացման ժամանակակից միտումները Հայաստանում, կրոնական հանդուրժողականություն և կրոնական արմատականություն, կրոնական կազմակերպությունների ու ինստիտուտների գործունեությունը, կրոնական իրավիճակը Հայաստանում ենթաթեմաների շրջանակներում կատարված ուսումնասիրությունների հիման վրա հրատարակվել և պատրաստվել են հրատարակության մի շարք հոդվածներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-2015 ուստարում ամբիոնում շարունակվել են ուսումնասիրությունները տեսական, պատմական և համեմատական կրոնագիտության ոլորտներում:

Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունը կրոնների պատմության տարբեր շրջափուլերի (նախաքրիստոնեական կրոնամշակութային շերտեր, դիցաբանության

պատմություն, ժամանակակից համաշխարհային և ազգային կրոններ, արդի կրոնական դենոմինացիաներ և ներփակ խմբեր և այլն) հետազոտությունը և ուսումնասիրությունն է:

Հետազոտական աշխատանքների արդյունքում հրատարակվել է 8 գիտական հոդված:

Հաշվետու շրջանում ամբիոնում զգալի աշխատանք է կատարվել ուսումնամեթոդական աշխատանքների բնագավառում: Խմբագրվել և ֆակուլտետի ուսանողներին են տրվել մասնագիտական ընդհանուր և հատուկ դասընթացների դասախոսությունների տեքստերը: Պարբերաբար անցկացվել են գիտական բանավեճեր, տեսական և մեթոդական սեմինարներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են կրոնների պատմության, համեմատական կրոնագիտության և դասավանդման մեթոդիկայի հետ կապված արդիական հիմնահարցեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	8	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ս. Մկրտչյան, Հ. Սարգսյան, Մ. Գալստյան, Թ. Զաքարյան, Լ. Վարդանյան, Ռ. Օհանջանյան),* Տավուշցիների տոնական և կրոնական վարքագիծը, Տավուշ. սոցիալ-մշակութային գործընթացներ (ավանդույթ և արդիականություն), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, 53 էջ:

Հոդված

1. *Պ. Ա. Բարսեղյան,* Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հովվապետական այցերը (2000-2005 թթ.), «Էջմիածին», ԺԱ, Ս. Էջմիածին, 2014, էջ 120-125:
2. *Պ. Ա. Բարսեղյան,* Պետություն-եկեղեցի հարաբերությունների մի քանի առանձնահատկություններ պատմական Հայաստանում, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1, 2014, էջ 416-422:
3. *Հ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հայաստան. Հետսեկուլյար, թե հետսակրալ եկեղեցի, http://carnegie.ru/proetcontra/?fa=53110Ж
4. *Հ. Հ. Հովհաննիսյան,* Ծանոթություն միջազգային համատեքստին և արտաքին ազդեցություններին, Կրոնը, Ազգը և Ժողովրդավարությունը Հարավային Կովկասում, Անսգար Ջոդիկե, Ալեքսանդր Աղաջանյան, Էվերթ վան դեր Զվերդե, «Թեյլոր/Ֆրանսիս» հրատ., 2014, էջ 217-220 (անգլ.):
5. *Գ. Ա. Սարգսյան,* Մայր Աստվածուհու դիցապաշտամունքային ընդհանրությունները (հինարևելյան և առաջավորասիական պաշտամունքներ), Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, № 1 (հումանիտար գիտություններ), Գավառ, 2014, էջ 454-467:
6. *Գ. Ա. Սարգսյան,* Եր. Տեր-Մինասյանը եգիպտական կրոնի մի քանի առանձնահատկությունների մասին, Կրոնագիտության և եկեղեցաբանության խնդիրները Հայաստանում, Երևան, 2014, էջ 3-13:
7. *Հ. Հ. Հովհաննիսյան (համահեղինակ Ռուբեն Մելքոնյան),* Հայկական փոքրամասնության նկատմամբ թուրքական կառավարության քաղաքականության ընդհանուր նկարագիրը, Գլոբալ հետազոտությունների հանդես, No. 2, Շանհայ, 2015, էջ 110-120 (անգլ.):
8. *Հ. Հ. Հովհաննիսյան,* Նեստորի քրիստոսաբանական ուսմունքի շուրջ, «Էջմիածին» ամսագիր, Բ, 2015, էջ 15-28:

ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Ռաֆիկ Հովակիմի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օհանջանյան Աննա Մելքոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ղուշչյան Գևորգ Հրաչիկի, ասիստենտ
3. Միրզոյան Նարինե Զորիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Շիրինյան Մանյա Սերգեյի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ժամկոչյան Անդրանիկ Սերոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Նյուրա Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարությունյան Գառնիկ Արմենակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մարտիրոսյան Վերգինե Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Սիմոնյան Գայանե Սիմոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Վերգինե Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Դրվագներ հայ աստվածաբանական մտքի պատմությունից (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ռ. Հ.

Թեմա 1. Դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում 2015 թ. ապրիլի 20-ից 27-ը գիտական այց է կատարվել Վենետիկի Մխիթարյան միաբանություն, որի ընթացքում կարդացվել են մի շարք դասախոսություններ թեմայի ղեկավարի և անդամների կողմից: Խմբի անդամներին հնարավորություն է տրվել ուսումնասիրելու Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության ձեռագրատան որոշ կարևոր միավորներ: Պատրաստվել են գիտական հոդվածներ, կատարվել են բնագրերի թարգմանություններ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-2015 ուստարվա ընթացքում ամբիոնը գիտական գործունեության շրջանակում հրատարակել է 6 հոդված, որոնցում ներկայացվել են հայագիտության, աստվածաբանության, տոմարագիտության և կանոնագիտության արդիական խնդիրները:

Ամբիոնի դասախոս Ն. Զ. Միրզոյանը ավարտին է հասցրել իր թեկնածուական ատենախոսությունը և ներկայացրել ամբիոն: Ատենախոսության պաշտպանությունը նախատեսվում է 2015 թ. վերջին:

Ամբիոնի ասիստենտ, պ.գ.թ. Ա. Մ. Օհանջանյանը 2014-2015 ուստարվա ընթացքում մասնակցել է Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի 140-ամյակին նվիրված «Կրթություն և ավանդություն» խորագիրը կրող գիտաժողովին՝ հանդես գալով «Ավանդույթի ձևավորման դեպք. Գրիգոր Աստվածաբանի «Ի Ծնունդն Քրիստոսի» ճառի մեկնությունները Հաղպատի դպրոցում» զեկույցով:

2014-2015 ուստարվա նոյեմբեր և հունվար ամիսներին Ա. Մ. Օհանջանյանը մեկնել է Բուդապեշտի կենտրոնական եվրոպական համալսարան՝ ավարտին հասցնելու «Բյուզանդիան և Հարավային Կովկասը 300-1600 թթ.» ծրագրի շրջանակում կազմվելիք առարկայական ծրագրի «Գրքի մշակույթ» բաժնի աշխատանքները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ռ. Հ. Վարդանյան, Լ. Ա. Սարգսյան,* Քրիստոնեական տոները՝ ըստ Անանիա Շիրակացու «Յայտնութեան» և «Զատկի» ճառերի, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Թ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 7-33:
2. *Ռ. Հ. Վարդանյան, Լ. Ա. Սարգսյան,* Ժամանակական կանոնը, «Կանթեղ», 4 (61), Երևան, 2014, էջ 165-194:
3. *Գ. Ս. Սիմոնյան,* Հովհաննես Սարկավագի աստվածաբանական և բարոյախրատական երկերը, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Թ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 34-51:
4. *Ա. Մ. Օհանջանյան,* Գրիգոր Նազիանզացու «Ի Ծնունդ Քրիստոսի» ճառի Եղիա Ասորու և Վարդան Հաղպատեցու հեղինակած լուծմունքները և դրանց արտացոլումը «Տոնապատճառ» ժողովածուներում, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Թ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 52-82:
5. *Ա. Մ. Օհանջանյան,* Աղբյուրագիտական ակնարկ «Տոնապատճառ» ժողովածուի որոշ միավորների վերաբերյալ, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Թ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 83-111:
6. *Ա. Մ. Օհանջանյան,* Evangelical and Pentecostal Communities in Armenia: Negotiating Identity and Accomodation, Armenian Christianity Today: Identity Politics and Popular Practice, 2014, p. 91-121.

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Մելքոնյան Ռուբեն Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030800	Արաբագիտություն
030800	Իրանագիտություն
030800	Թուրքագիտություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Թուրքական պատմաբանասիրություն
Կիրառական արաբագիտություն
Թալիշագիտություն և էթնոդավանական հանրույթներ
Իրանահնդկական պատմաբանասիրություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 573***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Արաբագիտություն	6	41	11	43	6	55	6	5
Իրանագիտություն	6	47	6	35	8	35	5	6
Թուրքագիտություն	5	45	7	49	7	42	4	11
Ընդամենը	**17**	**133**	**24**	**127**	**21**	**132**	**15**	**22**
Մագիստրատուրա								
Արաբագիտություն	4	6	8	7	-	-	-	-
Իրանագիտություն	8	4	10	7	-	-	-	-
Թուրքագիտություն	7	8	7	6	-	-	-	-
Ընդամենը	**19**	**18**	**25**	**20**	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Արաբագիտություն					
1-ին	47	1	18	8	60
2-րդ	54	-	6	18	89
3-րդ	61	-	17	13	72
4-րդ	11	1	3	2	64
Իրանագիտություն					
1-ին	53	1	36	10	30
2-րդ	41	-	2	8	95
3-րդ	43	1	5	13	86
4-րդ	11	3	5		27
Թուրքագիտություն					
1-ին	50	-	39	4	22
2-րդ	56	1	23	13	57
3-րդ	49	-	18	15	63
4-րդ	15	-	9	9	40
Ընդամենը	**491**	**8**	**181**	**113**	**62**
Մագիստրատուրա					
Արաբագիտություն					
1-ին	10	-	1	7	90
2- րդ	15	-	1	5	93
Իրանագիտություն					
1-ին	12	-	1	10	92
2- րդ	17	2	-	15	88
Թուրքագիտություն					
1-ին	15	-	-	10	100
2- րդ	13	-	-	10	100
Ընդամենը	**82**	**2**	**3**	**57**	**94**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Արաբագիտություն					
1-ին	44	-	10	3	77
2-րդ	48	1	7	12	83
3-րդ	60	-	12	26	80
4-րդ	8	-	-	4	100
Իրանագիտություն					
1-ին	51	-	12	5	76
2-րդ	40	1	5	10	85
3-րդ	44	-	8	9	82
4-րդ	10	-	1	3	90
Թուրքագիտություն					
1-ին	45	-	18	5	60
2-րդ	51	2	25	11	47
3-րդ	50	-	11	15	78
4-րդ	14	-	3	7	79
Ընդամենը	**465**	**4**	**112**	**110**	**75**
Մագիստրատուրա					
Արաբագիտություն					
1-ին	11	2	1	3	73
Իրանագիտություն					
1-ին	12	-	-	10	100
Թուրքագիտություն					
1-ին	14	-	-	8	100
Ընդամենը	**37**	**2**	**1**	**21**	**92**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 77 (31), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 2*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Արաբագիտություն	8	13 (6)
Իրանագիտություն	11 (3)	17 (13)
Թուրքագիտություն	14 (2)	14 (7)
Ընդամենը	**33 (5)**	**44 (26)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
2	**3**	**-**	**5**	**25**	**12**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԻՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Ոսկանյան Վարդան Ստեփանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ասատրյան Գառնիկ Սերոբի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Առաքելովա Վիկտորիա Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Լուսյա Վառլամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մարկարյան Սամվել Ասատուրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ստամբոլցյան Անուշ Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Շեխոյան Լաուրա Հայկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ասատրյան Սարգիս Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Արորա Սանտոշ Կումարի Դիվան Զադե, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Յարալյան Ռուդիկ Ֆելիքսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Չարչյան Թադևոս Կառլենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Բիանջյան Հասմիկ Հայկի, ասիստենտ
12. Խաչատրյան Զարուհի Հրայրի, ասիստենտ
13. Վերմիշյան Արման Վաղինակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
14. Գեղամյան Աստղիկ Մերուժանի, դասախոս
15. Գևորգյան Գառնիկ Թելմանի, դասախոս
16. Դավթյան Սոնա Գագիկի, դասախոս
17. Հովսեփյան Էլֆրիդա Ավետիսի, դասախոս
18. Հովհաննիսյան Դիանա Ֆրունզեյի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Կիրակոսյան Հասմիկ Ցոլակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ամրյան Թերեզա Իշխանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
4. Ասատրյան Ժորիկ Սեդրակի, դասախոս
5. Գրիգորյան Քրիստինե Ռաֆայելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Առուշանյան Արփինե Արսենի, ավագ լաբորանտ
2. Գեղամյան Աստղիկ Մերուժանի, ավագ լաբորանտ
3. Գևորգյան Անի Գնունու, ավագ լաբորանտ, Իրանի կաբինետի պատասխանատու

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի աշխատակիցները Ռուսաստանում և Բուլղարիայում մասնակցել են տարբեր միջազգային գիտաժողովների:

Տպագրվել է «Օրիենտալիա» գիտական հոդվածների ժողովածուի 16-րդ պրակը:

2014-2015 ուստարում Իրանագիտության ամբիոնում կազմակերպվել են սեմինար-դասախոսություններ իրանագիտության արդի հիմնախնդիրների, Իրանի պատմության և գրականության, տարածաշրջանում առկա աշխարհաքաղաքական իրավիճակի հնարավոր զարգացումների, արևելագիտական տարբեր հիմնախնդիրների և այլնի վերաբերյալ:

Հաշվետու ուսումնական տարում պաշտպանվել է թեկնածուական երեք ատենախոսություն. Թերեզա Ամրյան՝ «Եզդիների կրոնական աշխարհընկալումը», Արման Վերմիշյան՝ «Հանդերձյալ աշխարհի վերաբերյալ պատկերացումներն ու հուղարկավորության ծեսերն իրանական ժողովուրդների շրջանում», Արտյոմ Տոնոյան՝ «Կովկասյան պարսկերեն. պատմահամեմատական ուսումնասիրություն»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	-	1	11	12

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ս. Ա. Մարկարյան,* Варяги-викинги на Кавказе (монография), Изд. “ВМВ-Принт”, Ереван, декабрь 2014-январь 2015, 528 с..
2. *Գ. Ս. Ասատրյան*, Армения, Иран и Регион, Изд. “Намэ”, Ереван, 2014, 516 с..

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Թ. Կ. Չարչյան,* Միջին պարսկերեն և պարթևերեն, ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, 45 էջ:

Հոդված

1. *Գ. Ս. Ասատրյան, Վ. Ա. Առաքելովա,* Ատրպատականի թյուրքերենի ու տարածքի իրանական բարբառների փոխհարաբերությունների ներկա վիճակը՝ Հարզանդաթի օրինակի վրա, “Orientalia”, N 16, 2015, էջ 19-22:
2. *Վ. Ա. Առաքելովա, Ք. Գրիգորյան,* Թուրքմեն ցեղանվան ծագումնաբանության շուրջ, «Իրան-նամէ», N 46, 2015, էջ 16-20:
3. *Գ. Թ. Գևորգյան,* 20-րդ դարասկզբի Պարսից պատմավեպերը, «Արևելագիտության հարցեր», N 9, Երևան, 2015, էջ 434-441:
4. *Գ. Թ. Գևորգյան,* Հայոց ցեղասպանության թեման Մոհամմադ Ալի Ջամալզադեի հուշերում, «Արևելագիտության հարցեր», N 9, Երևան, 2015, էջ 428-433:

5. *Ա. Մ. Գեղամյան,* Թաթերի և Մերձավոր Արևելքի ժողովուրդների բանահյուսական մի քանի զուգահեռների շուրջ, «Արևելագիտության հարցեր», N 9, Երևան, 2015, էջ 442-450:
6. *Լ. Հ. Շեխոյան,* Իրանական թատրոնի միջազգային փոխառնչությունների ուշագրավ մի էջ (Արբի Հովհաննիսյան. արվեստագետի դիմանկարի փորձ), «Արևելագիտության հարցեր», N 9, Երևան, 2015, էջ 385-399:
7. *С. А. Маркарян,* Знаковое издание армянских востоковедов (рецензия), "Ирано-Славика", N 4, Изд. РГГУ, Москва, 2014, с. 79.
8. *С. А. Маркарян,* Хазарский след в дербентских евреях, "Orientalia", N 16, Изд. ЕГУ, Ереван, 2015, с. 28-36.
9. *С. А. Маркарян,* Рецензия: G. Asatrian, V. Arakelova, London, GB-UK-журнал "Исламоведение", N 1, Махачкала, 2015, с. 94-99.
10. *Т. К. Чарчян,* Классификация лексики парфянских надписей по семантическим полям, «Արևելագիտության հարցեր», N 9, Երևան, 2015, 451-459:
11. *G. S. Asatrian,* "A Caspian term for "mud, clay, slime", Iran and the Caucasus, 18.4, 2014, p. 389-392.

Զեկուցման թեզիս

1. *Գ. Թ. Գևորգյան*, Իմամ Խոմեյնու պոեզիան, «Իմամ Խոմեյնու գաղափարների ու տեսակետների վերլուծություն» խորագրով գիտաժողով՝ Իմամ Խոմեյնու մահվան 26-րդ տարելիցի կապակցությամբ, ՀՀ ԳԱԱ, 04.06.2015:
2. *Ռ. Ֆ. Յարալյան*, Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման համատեքստում, «Հայոց ցեղասպանությունը որպես մարդկության դեմ ուղղված հանցագործություն» միջազգային գիտաժողով, ԼՂՀ, 10.04.2015-12.04.2015:
3. *Ռ. Ֆ. Յարալյան*, Իմամ Խոմեյնու մոտեցումը քրդական հիմնախնդրին, «Իմամ Խոմեյնու գաղափարների ու տեսակետների վերլուծություն» խորագրով գիտաժողով՝ Իմամ Խոմեյնու մահվան 26-րդ տարելիցի կապակցությամբ, ՀՀ ԳԱԱ, 04.06.2015:
4. *Վ. Ս. Ոսկանյան*, Իմամ Խոմեյնու քաղաքական և կրոնական ժառանգությունը, «Իմամ Խոմեյնու գաղափարների ու տեսակետների վերլուծություն» խորագրով գիտաժողով՝ Իմամ Խոմեյնու մահվան 26-րդ տարելիցի կապակցությամբ, ՀՀ ԳԱԱ, 04.06.2015:
5. *Ա. Գ. Ստամբոլցյան,* Իմամ Խոմեյնու «վելայաթ-ե ֆաղիհ» հայեցակարգի կրոնական, պատմական և քաղաքական հիմքերը, «Իմամ Խոմեյնու գաղափարների ու տեսակետների վերլուծություն» խորագրով գիտաժողով՝ Իմամ Խոմեյնու մահվան 26-րդ տարելիցի կապակցությամբ, ՀՀ ԳԱԱ, 04.06.2015:
6. *С. Г. Давтян,* "Этно-конфессиональность как феномен этнической принадлежности на примере езидов", Международная научная студенческая конференция по экономике, политике и менеджменту, г. София, Республика Болгария, 26-30 апреля, 2015.
7. *В. С. Восканян,* Этюды по лексике талышского и татского языков, Меджународная научно-практическая конференция "Актуальные вопросы отечественной и зарубежной иранистики", Материалы конф., Казань, 15-16 мая, 2015, с. 10.
8. *T. K. Charchyan,* Some Persian Loanwords in Tatar Language, Kazan (forthcoming, English), Материалы конф., Казань, 15-16 мая, 2015, с. 11.
9. *T. K. Charchyan,* Classification of the Vocabulary of Parthian Inscriptions According to the Semantic Spheres, "The Problems of Oriental Studies", N 9, Materials of the conference, Yerevan, 2015, p. 12.
10. *V. A. Arakelova*, *H. H. Bianjyan,* Supernatural Power in the Alevi Zaza Tradition (abstract), Materials of the International Colloquium, "The Alevi Zazas and their Neighbours", Yerevan, 2014, October 25-27, p. 5.
11. *G. S. Asatryan,* Armenian Intellectual Tradition and the Zaza Studies (abstract), Materials of the International Colloquium, "The Alevi Zazas and their Neighbours", Yerevan, 2014, October 25-27, p. 3.

12. *V. S. Voskanian,* A Note on Zazaki mašti and Talyshi māšta - “morning, tomorrow” (abstract), Materials of the International Colloquium, The Alevi Zazas and their Neighbours, Yerevan, 2014, October 25-27, p. 4.

ԹՅՈՒՐՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաֆարյան Ալեքսանդր Վիլենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելքոնյան Ռուբեն Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սահակյան Լուսինե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սաֆրաստյան Լիլիթ Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սողոմոնյան Աշոտ Սերյոժայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Միրզոյան Քնարիկ Պարույրի, դոցենտ
6. Աբրահամյան Մհեր Արշակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գալշոյան Սիրանույշ Մուշեղի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Գինոսյան Նաիրա Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Խաչատրյան Էդգար Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Խաչատրյան Լուսինե Ավետիքի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սարգսյան Անի Համլետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Կարապետյան Դիանա Հրայրի, դասախոս
13. Հայրապետյան Դիանա Արթուրի, դասախոս
14. Մարտիրոսյան Անուշիկ Հովհաննեսի, դասախոս
15. Մովսիսյան Լիլիթ Ռազմիկի, դասախոս
16. Պողոսյան Նաիրա Հակոբի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խառատյան Ալբերտ Արմենակի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաֆրաստյան Ռուբեն Արամի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Դումանյան Արթուր Դերենիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Թավոյան Մելանյա Վիկտորի, դասախոս
5. Հակոբյան Տաթևիկ Վասակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Զաքարյան Շուշանիկ Իշխանի, ավագ լաբորանտ
2. Իսահակյան Նունե Ռուբենի, ավագ լաբորանտ, կաբինետի պատասխանատու
3. Հակոբյան Տաթևիկ Վասակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայկական թեմատիկան ժամանակակից թուրք գրականության մեջ (XX դ. երկրորդ կեսին - XXI դ. սկզբին) (պետական ֆինանսավորում):	Մելքոնյան Ռ. Հ.

Թեմա 1. «Հայկական թեմատիկան ժամանակակից թուրք գրականության մեջ (XX դ. երկրորդ կեսին - XXI դ. սկզբին)» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում կատարվել է բազմակողմանի աշխատանք: Քննության ենք առել հայտնի թուրք արձակագիրներ Օրհան Քեմալի, Քեմալ Թահիրի, Յաշար Քեմալի, Զուլֆյու Լիվանելիի, Էլիֆ Շաֆաքի, Օրհան Փամուքի, Յըլմազ Քարաքոյունլուի, ինչպես նաև գերմանաբնակ թուրք գրողներ, գրականագիտական մրցանակների դափնեկիրներ Էմինե Սևգի Օզդեմիրի, Զաֆեր Շենոջաքի և Քեմալ Յալչընի ստեղծագործությունները: Գերմաներենով գրող վերոնշյալ հեղինակները ևս ուշագրավ անդրադարձներ են կատարել հայկական թեմատիկային՝ դրան անդրադառնալով ինքնության պահպանման ու կորստի, մշակույթների բախման համատեքստում:

Հետազոտության ընթացքում նախ ուսումնասիրել ենք առանձին գրողների՝ հայկական թեմատիկային անդրադարձների առանձնահատկությունները, ապա համեմատության մեջ դնելով XX դարի կեսերին և XXI դարի սկզբում գրված գործերում տեղ գտած հայերի կերպարները, Ցեղասպանության կամ հայերի հետ առնչվող այլ խնդիրները, օրինակ՝ ունեցվածքի հարկի վերաբերյալ տրվող գնահատականները՝ փորձել ենք հասկանալ Թուրքիայում հայկական թեմայի ընկալումների զարգացման դինամիկան՝ Հայոց ցեղասպանության ժխտման, ուրացման, փոքրամասնությունների, մասնավորապես հայերի նկատմամբ անհանդուրժողական թուրքական քաղաքականության, ինչպես նաև վերջին շրջանում փոքրամասնությունների նկատմամբ հասարակական-քաղաքական վերաբերմունքի որոշակի փոփոխության ազդեցությունը գրականության մեջ հայկական թեմայի արտացոլման վրա:

Ձեռք բերված դաշտային նյութերի և գրականության ուսումնասիրության ու վերլուծության արդյունքում տպագրության ենք պատրաստել մենագրություն: Աշխատանքի միջանկյալ արդյունքները ներկայացվել են «Արևելագիտության հարցեր» պարբերականում: Թեմայի շուրջ զեկուցումներով հանդես ենք եկել ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի կազմակերպած «Հայոց մեծ եղեռնի արտացոլումը արտասահմանյան գրականության և արվեստի մեջ» խորագրով գիտաժողովի (4-5 դեկտեմբերի, 2014 թ.) և «Հայոց ցեղասպանության պատմական, միջազգային, իրավական, մշակութային և արվեստի հիմնահարցերը» խորագրով գիտաժողովի (18 հունիսի, 2015 թ.) շրջանակներում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում շարունակվել են թուրքերենի և ադրբեջաներենի, թուրքական և ադրբեջանական գրականության ուսումնասիրության ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: Շարունակվել է Թուրքիայի քրիստոնյա փոքրամասնությունների նկատմամբ թուրքական իշխանությունների վարած խտրական քաղաքականության ուսումնասիրությունը:

Հրատարակվել է «Թուրքիայի Հանրապետության պատմություն» բուհական դասագիրքը (հայ իրականության մեջ առաջինը):

ՀՀ ԲՈՀ-ի կողմից հաստատվել է ամբիոնի դասախոս և ասպիրանտ Էդգար Խաչատրյանի «Հերոսի կերպարի առանձնահատկությունները Օրհան Քեմալի արձակում» թեկնածուական ատենախոսությունը (գիտ. ղեկ.՝ դոցենտ Ռ. Մելքոնյան): Պաշտպանվել է ամբիոնի հայցորդ Ստեփան Բաղդասարյանի «Գերմանաթուրքական հարաբերություններն Առաջին համաշխարհային պատերազմի ավարտից մինչև

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտը. դաշնակցային հարաբերությունների փոխակերպումները» խորագրով ատենախոսությունը (գիտ. ղեկ.՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պրոֆ. Ռ. Սաֆրաստյան), պաշտպանվել և ՀՀ ԲՈՀ-ի կողմից հաստատվել են ասիստենտներ Սիրանույշ Գալշոյանի «Յաշար Քեմալի վիպական աշխարհը» և Անի Սարգսյանի «16-րդ դարի օսմանյան պոեզիայի զարգացման առանձնահատկությունները Բաքիի դիվանում» (գիտ. ղեկ.՝ պրոֆ. Ալ. Սաֆարյան) թեկնածուական ատենախոսությունները: Պաշտպանության են ներկայացվել ամբիոնի դասախոսներ Դիանա Հայրապետյանի «Ժամանակակից թուրքերենի հարադրությունների և կրկնավորների իմաստաբերականական քննություն (հայերենի հարադրությունների և կրկնավորների զուգադրությամբ)» (գիտ. ղեկ.՝ դոցենտ Լ. Սահակյան), Անուշիկ Մարտիրոսյանի «Թուրքական քաղաքական վեպի ձևավորման և զարգացման առանձնահատկությունները (60-80-ական թթ.)» (գիտ. ղեկ.՝ դոցենտ Ռ. Մելքոնյան), ամբիոնի հայցորդ Շուշանիկ Զաքարյանի «Բայական սեռի կարգը ժամանակակից թուրքերենում» (գիտ. ղեկ.՝ դոցենտ Լ. Սահակյան) թեկնածուական ատենախոսությունները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
2	-	-	3	7	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ա. Վ. Սաֆարյան, Ա. Ս.Սողոմոնյան, Տ. Ա. Լոքմազյոզյան,* Թուրքերենի դասագիրք, վեցերորդ լրամշակված հրատարակություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 320 էջ:
2. *Ռ. Ա. Սաֆրաստյան, Ռ. Հ. Մելքոնյան, Ա. Դ. Դումանյան, Վ. Հ. Տեր-Մաթևոսյան, Հ. Չաքրյան, Ա. Ր. Հովհաննիսյան,* Թուրքիայի Հանրապետության պատմություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 396 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ն. Լ. Գինոսյան,* Հայերն Օսմանյան կայսրության առևտրատնտեսական, վարչական, գիտակրթական և մշակութային կյանքում (19-րդ դարի երկրորդ կես-20-րդ դարի սկիզբ), «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2014, 48 էջ:
2. *Ա. Դ. Դումանյան,* Բանակի դերը Թուրքիայի Հանրապետության քաղաքական կյանքում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 48 էջ:
3. *Ռ. Հ. Մելքոնյան, Ք. Պ. Միրզոյան, Լ. Ս. Սահակյան, Ա. Վ. Սաֆարյան, Ա. Ս. Սողոմոնյան,* Թուրքերենի ծրագիր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 19 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Հ. Մարտիրոսյան,* Թուրք գրող Էրդալ Օզի «Վիրավոր ես» վեպը, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, 1 (1), Երևան, 2014, էջ 83-87:
2. *Ռ. Հ. Մելքոնյան,* Հայոց ցեղասպանության թեման Թուրքիայի խորհրդարանում, «Ժամանակակից Եվրասիա», 3 (2), Երևան, 2014, էջ 77-85:

3. *Ռ. Հ. Մելքոնյան, Ա. Հ. Մարտիրոսյան,* Պոստմոդեռնիստական «նորարարական վեպը» որպես թուրքական քաղաքական վեպի ավանդույթների անկման ազդարար, «Էջմիածին», հ. Ե, Ս. Էջմիածին, 2015, էջ 89-97:
4. *Ռ. Հ. Մելքոնյան, А. В. Владимирский,* Великий Ататюрк “Отец норода”, “Человек судьбы”, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1 (4), Երևան, 2015, էջ 2014-220:
5. *Ռ. Հ. Մելքոնյան, Հ. Հովհաննիսյան,* A General Overview of the Turkish Government’s Policy towards Armenien Minority (չինարեն), Global StudiesReview, vol. 2, Shanghai, 2015, p. 110-119:
6. *Ն. Հ. Պողոսյան,* «Գասթարբայթերական» թեմատիկայի սկզբնավորումը թուրքական արձակում, Բեքիր Յըլդըզ, «Մերձավոր Արևելք», հ. 9-10, Երևան, 2014, էջ 646-654:
7. *Ն. Հ. Պողոսյան,* «Գասթարբայթերական» թեմատիկան թուրք գրող Բեքիր Յըլդըզի ստեղծագործություններում, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, 1 (1), Երևան, 2014, էջ 95-97:

ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Տոնիկյան Սոնա Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Դավիթ Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Կարաբեկյան Սամվել Բորիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մանուկյան Մարինե Ջոնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Միրաքյան Ռուբեն Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Յավրումյան Մարատ Մնացականի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Տեր-Պետրոսյան Լիլիթ Դավիթի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Քոչարյան Հայկ Մկրտչի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Էլոյան Ալիս Ժիրայրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հարությունյան Արայիկ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Ասատրյան Հովհաննես Միսակի, ասիստենտ
11. Էլմասյան Մարիամ Արմենի, ասիստենտ
12. Գրիգորյան Հարություն Իսրայելի, դասախոս
13. Համազասպյան Զարուհի Եղիշեի, դասախոս
14. Հովհաննիսյան Ալվինա Պողոսի, դասախոս
15. Մինասյան Երվանդ Փանոսի, դասախոս
16. Մկրտումյան Գայանե Սերգեյի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Գոռ Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Լիլիթ Միշայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Փաշայան Արաքս Ասատուրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գյոզալյան Լիլյա Կամոյի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դանիելյան Աննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Մարգարիտա Ռադիկի, ավագ լաբորանտ
3. Ջիլավյան Հրաչուհի Մեսրոպի, ավագ լաբորանտ, ուսումն. կաբինետի պատասխանատու

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնում գործել է երկու թեմա:

Թեմա 1. **Մերձավոր Արևելքի տարածաշրջանի խնդիրների քաղաքակրթական հենքը:**

Ծրագիրը նախատեսվում էր ավարտել 2014 թ.-ին, սակայն հաշվի առնելով Մերձավոր Արևելքում շարունակվող բուռն գործընթացները՝ որոշում է ընդունվել թեմայի ուսումնասիրությունը երկարաձգել ևս 2 տարով: Հաշվետու տարում կազմակերպվել են քննարկումներ մասնավորապես Սիրիայում տիրող իրավիճակի և Մերձավոր Արևելքի տարածաշրջանում ընթացող գործընթացների վերաբերյալ:

Թեմա 2. **Իսլամի քաղաքական և սոցիալական հիմնախնդիրներ (ադապտացիոն մեխանիզմներ):**

Թեմայի ուսումնասիրությունը, որը ներառում էր իսլամի քաղաքական և սոցիալական հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունը ադապտացիոն մեխանիզմների համատեքստում, ավարտվել է 2014-15 ուստարում: Տպագրվել են մի շարք հոդվածներ, և արդյունքներն օգտագործվել են մագիստրոսական նոր կազմված մի քանի դասընթացներում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում տարվող գիտահետազոտական աշխատանքների պրոբլեմատիկայի շրջանակը ներառում է արաբական լեզվաբանության, ասորագիտության, եբրայագիտության, արաբական միջնադարյան մշակույթի, իսլամագիտության, արաբական նորագույն գրականության և արաբական աշխարհի արդի հիմնախնդիրների ոլորտները:

Հաշվետու տարում ամբիոնի աշխատակիցներից մի քանիսը մասնակցել են տարբեր միջազգային գիտաժողովների Մեծ Բրիտանիայում, Չեխիայում, Շվեդիայում, Իսրայելում, Վրաստանում, Էստոնիայում, Դանիայում, Թուրքիայում:

Պաշտպանվել է թեկնածուական մեկ ատենախոսություն՝ Ալվինա Հովհաննիսյանի «Հրեական քերականական ուսմունքի կայացումն ու զարգացումը 9-13-րդ դարերում՝ արաբահրեական առնչությունների համատեքստում» թեմայով, ինչպես նաև ընդունվել են առկա ուսուցմամբ մեկ և հեռակա ուսուցմամբ երկու ասպիրանտներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	1	7	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Ե. Հակոբյան*, Արամեագիտության և ասորագիտության ներածություն, «ՎՄՎ-Պրինտ» հրատ., Երևան, 2015, 750 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ս. Բ. Կարաբեկյան, Ռ. Խ. Խաչատրյան, Ա. Ս. Բուդաղյան, Ա. Ռ. Պապոյան, Ա. Հ. Շահինյան, Ա. Գ. Մազմանյան, Լ. Վ. Ասրյան, Ա. Ս. Վիրաբյան,* Մարդկային ռեսուրսների կառավարումը բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, Գլուխ VII՝ «Կազմակերպական մշակույթ», «Լինգվա» հրատ., Երևան, 2015, 548 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Կ. Անդրեասյան,* Ստորոգելիական հանգույցի հիմնախնդիրն արաբերենում ըստ Ալ Ֆարաբիի, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 43-56:
2. *Ս. Մ. Գրիգորյան,* «Իսլամական պետություն»՝ ակունքներից մինչև խալիֆայության հռչակում, «Վերլուծական տեղեկագիր», № 7, Երևան, 2015, էջ 72-91:
3. *Ա. Ս. Դանիելյան,* Օժանդակ բայերի գործառույթը և ստորոգելիի զեղչումը գրական արաբերենում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 30-42:
4. *Կ. Կ. Խուդավերդյան, Տ. Ն. Մանուչարյան,* Թատրոնը և թատերագրությունը՝ Եգիպտոսի քաղաքական մտքի հարթակ (XIX-XX դդ.), «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 69-112:
5. *Ա. Ե. Հակոբյան,* Հայկական «գարշունի»-ի՝ ասորատառ հայերենի մասին, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 8-29:
6. *Ա. Գ. Հակոբյան,* Յահվեականության և բաալականության որոշ դրսևորումներ Հին Կտակարանում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 161-183:
7. *Ս. Ա. Տոնիկյան*, Հեղինակավոր մուսուլման կրոնագետ-իրավագետների արձագանքը իսլամական խալիֆայության հռչակմանը, «Վերլուծական տեղեկագիր», № 7, Երևան, 2015, էջ 92-109:

ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալ՝ *Վարդապետյան Սամվել Մարտունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
020100	Քիմիա
020900	Էկոլոգիական քիմիա
021000	Դեղագործական քիմիա
060300	Դեղագիտություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Օրգանական քիմիա Ֆիզիկական քիմիա Էկոլոգիականքիմիա Դեղագիտություն Անօրգանական և անալիտիկ քիմիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Սաղյան Աշոտ Սերոբի
2. Խառատյան Սուրեն Լևոնի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
2. Սաղյան Աշոտ Սերոբի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 445***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Քիմիա	10	30	8	5	9	9	1	3
Էկոլոգիական քիմիա	-	-	-	-	5	13	-	-
Դեղագիտություն	6	41	9	56	11	73	5	13
Ընդամենը	**16**	**71**	**17**	**61**	**25**	**95**	**6**	**16**
Մագիստրատուրա								
Քիմիա	5	12	5	8				
Էկոլոգիական քիմիա	4	1	3	5				
Դեղագիտություն	6	51	7	31				
Ընդամենը	**15**	**64**	**15**	**44**				

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 208*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Էկոլոգիական քիմիա	-	-	6	-	10
Դեղագործական քիմիա	37	37	42	47	29
Ընդամենը	**37**	**37**	**48**	**47**	**39**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Քիմիա					
1-ին	40	3	22	1	38
2-րդ	13	-	1	2	92
3-րդ	18	-	1	8	94
4-րդ	4	-	1	1	75
Էկոլոգիական քիմիա					
3-րդ	18	-	6	2	67
Դեղագիտություն					
1-ին	47	-	13	-	72
2-րդ	65	-	26	2	60
3-րդ	84	-	10	5	88
4-րդ	18	-	5	2	72
Ընդամենը	**307**	**3**	**85**	**23**	**71**
Մագիստրատուրա					
Քիմիա					
1-ին	17	-	1	5	94
2-րդ	13	-	1	4	92
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	5	-	-	2	100
2-րդ	8	-	-	3	100
Դեղագիտություն					-
1-ին	57	-	7	8	88
2-րդ	38	-	-	11	100
Ընդամենը	**138**	**-**	**9**	**33**	**93**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Քիմիա					
1-ին	33	1	13	-	58
2-րդ	13	-	-	2	100
3-րդ	18	-	6	6	67
4-րդ	4	-	-	1	100
Էկոլոգիական քիմիա					
3-րդ	19	1	3	3	79
Դեղագիտություն					
1-ին	54	2	28	1	44
2-րդ	63	1	25	3	59
3-րդ	84	-	8	16	90
Ընդամենը	**288**	**5**	**83**	**32**	**69**
Մագիստրատուրա					
Քիմիա					
1-ին	16	-	2	5	88
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	5	-	-	3	100
Դեղագիտություն					
1-ին	58	-	11	8	81
Ընդամենը	**79**	**-**	**13**	**16**	**84**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 130 (6), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 13		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Քիմիա	4	-	13 (4)
Էկոլոգիական քիմիա	-	11	7 (1)
Դեղագործական քիմիա	26(1)	30	39
Ընդամենը	**30 (1)**	**41**	**59 (5)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	-	**53**	**59**	**3**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 5

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆԱԼԻՏԻԿ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Ռոմիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խարատյան Սուրեն Լևոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Խաչատրյան Համբարձում Գուրգենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
3. Գրիգորյան Գառնիկ Լևոնի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Ադամյան Ռոբերտ Խաչիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դարբինյան Հրանուշ Հերբերտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մխիթարյան Ռազմիկ Պարսամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Բեգլարյան Հայկ Ալեքսանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մկրտչյան Արմինե Ռոբերտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Պետրոսյան Գոհար Գրիգորի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Կարինե Վլադիմիրի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թադևոսյան Լուսինե Գեղամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Գալոյան Կարինե Հայկարամի, ավագ լաբորանտ
4. Գալստյան Նելլի Ժորայի, ավագ լաբորանտ
5. Դայան Ռուզաննա Հենզելի, ավագ լաբորանտ
6. Կարապետյան Լիլյա Ֆելիքսի, ավագ լաբորանտ
7. Մանգասարյան Լուսինե Գագիկի, ավագ լաբորանտ
8. Վարդանյան Նունե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ
9. Ասլանյան Սուսաննա Վարդգեսի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մակերևույթների մոդիֆիկացումը պղնձի ու ցինկի օքսիդներով և այդ համակարգերի մանրէասպան հատկությունների հետազոտումը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Գ. Լ.
2. Նոր սորբենտներ՝ ջրերից ռադիոնուկլիդների և ծանր մետաղների հեռացման և որոշ արժեքավոր տարրերի կորզման համար (պետական ֆինանսավորում):	Խաչատրյան Հ. Գ.

3. Բնական մոդիֆիկացված ցեոլիտների և դրանց համասեռ մեզոծակոտկեն անալոգների ֆիզիկաքիմիական հատկությունները և կիրառումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Ս.

Թեմա 1. Նյութերի ցածրջերմաստիճանային քիմիական տեղափոխության ռեակցիաները (ՔՏՌ) հնարավորություն են ընձեռում պինդ կրիչների մակերևույթները պատել արժեքավոր հատկություններ դրսևորող նյութերով: Այս տարվա աշխատանքներում առաջարկվել է սիլիկաժելի ու քվարցի մանրահատիկների վրա ցածրջերմաստիճանային ՔՏՌ միջոցով պղնձի երկարժեք օքսիդի նանոմասնիկների նստեցման արդյունավետ և մատչելի եղանակ, ինչպես նաև ուսումնասիրվել է ստացված նմուշների մանրէասպան ակտիվությունը ջրային միջավայրում կոլիֆորմային բակտերիաների նկատմամբ: Կենսաբանական հետազոտությունների արդյունքում բացահայտվել է, որ առավել արտահայտված մանրէասպան հատկություններ դրսևորում են քվարցի հատիկների վրա նստեցված պղնձի օքսիդի նանոմասնիկները: Նմուշների էլեկտրոնամանրադիտակային և էներգադիսպերսային ռենտգենյան միկրոանալիզի ուսումնասիրություններով ցույց է տրվել, որ այդպիսի հատկություններ դրսևորում են կրիչի մակերևույթին ցածրջերմաստիճանային ՔՏՌ միջոցով նստեցված մասնիկները, որոնց բնութագրական չափսերը եղել են 30-150 նմ:

Թեմա 2. Առաջարկվել է մանգանի երկօքսիդ-սիլիկաժել երկբաղադրիչ ընտրողական կլանիչների ստացման նոր եղանակ: Ուսումնասիրվել է պատրաստված նմուշների կլանիչ հատկությունների կախումը տարբեր գործոններից: Նշված նմուշների կլանող ունակությունն ըստ կալիումի իոնների բարձր է գոյություն ունեցող նման կլանիչների հետ համեմատած:

Վերջին տարիներին լիթիում տարրի նկատմամբ պահանջարկը խիստ մեծացել է, և գնալով այն աճի միտում է ցուցաբերում: Լիթիումի ստացման հեռանկարային աղբյուր են գեոթերմալ ջրերը, քանի որ լիթիումի հանքերը շատ անհավասարաչափ են բաշխված աշխարհում:

Մասնավորապես ՀՀ-ում որպես լիթիումի աղբյուր կարող է հանդիսանալ «Հանքավան» հանքային ջուրը, որում լիթիումի պարունակությունը կազմում է 8-12 մգ/լ:

Պարզվել է, որ մանգանի երկօքսիդ-սիլիկաժել համակարգերի հիման վրա ստացված կլանիչները ցուցաբերում են բարձր կլանիչ ունակություն նաև լիթիումի իոնների հանդեպ:

Մշակվել է տարբեր հավելուկներով հարստացված հիդրօքսիապատիտների հիման վրա արդյունավետ կլանիչների ստացման նոր եղանակ: Առավել բարձր ընտրողականությամբ և կլանիչ ունակությամբ են օժտված ցիրկոնիումի և տիտանի երկօքսիդների հավելուկներ պարունակող համակարգերը: Պատրաստվել են մի շարք կլանիչներ, և ուսումնասիրվել են դրանց կլանող հատկությունները մի շարք ծանր մետաղների և ռադիոնուկլիդների հանդեպ: Ուսումնասիրվել է ստացված կլանիչների օգտագործման հնարավորությունը հոսքաջրերից բարիումի, ստրոնցիումի, պղնձի, կապարի, արսենի, ուրանի և այլ տարրերի կորզման գործընթացներում:

Թեմա 3. Մշակվել է ցեոլիտների մեխանիկական ակտիվացումից առաջ և հետո բյուրեղացման աստիճանի որոշման եղանակ ճառագայթների դիֆրակցիայի հիման վրա: Այն կատարվում է ռենտգենադիֆրակցման պատկերի որոշակի անկյունային ինտերվալում դիֆրակցիայի ինտենսիվության բաշխման հաշվարկի միջոցով: LABVIEW և NOVA ծրագրերի համադրումը հնարավորություն է տվել որոշելու բյուրեղական և ամորֆ մասերի հիստոգրաման: Ուսումնասիրվել է նաև ցեոլիտների կլանիչ հատկությունների փոփոխությունը էլեկտրամագնիսական ալիքների և էլեկտրոնային փնջով վերափոխման դեպքում: Ցույց է տրված, որ ինֆրակարմիր, ուլտրամանուշակագույն և գամմա ճառագայթները մեծացնում են ցեոլիտի մակերևույթի հիդրոֆոբությունը, իսկ էլեկտրոնային փունջը՝ հիդրոֆիլությունը: Վերջին դեպքում մեծանում է ցեոլիտի մակերևույթի բացասական պոտենցիալը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

«Բարձրջերմաստիճանային ինքնատարածվող սինթեզի (կրճատ՝ ԲԻՍ) պրոցեսների ա). կինետիկայի հետազոտությունն ու բ). նրանց կիրառումը կերամիկական կոմպոզիցիոն նյութերի սինթեզի նոր ուղիների մշակման համար» /պետական չֆինանսավորվող/ (ղեկավար՝ պրոֆ. Խառատյան Ս. Լ.) գիտական թեմայի շրջանակում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները:

Մետաղների օքսիդների (CuO, MoO_3) համատեղ վերականգնմամբ մետաղական համաձուլվածքների ստացման նպատակով իրականացվել է թերմոդինամիկական անալիզ CuO-MoO_3-xMg-yC համակարգում: Ուսումնասիրվել են այրման, ֆազա- և կառուցվածքագոյացման օրինաչափությունները այդ համակարգում վերականգնիչների քանակությունների ու հարաբերակցության լայն տիրույթում և իներտ գազի 1-ից մինչև 10 մթն ճնշման պայմաններում: Գտնվել են օպտիմալ պայմաններ մանրահատիկ, համասեռ կառուցվածքով Cu-Mo «կեղծ» համաձուլվածքի ստացման համար:

Դերիվատոգրաֆիական եղանակով և արագագործ ջերմաստիճանային սկաներ սարքի միջոցով ուսումնասիրվել է նշված մետաղների վերականգնման պրոցեսի մեխանիզմը ոչ իզոթերմ պայմաններում տաքացման արագությունների լայն տիրույթում (5 - 3000 աստ/րոպե): Բացահայտվել է օքսիդների փուլային վերականգնման մեխանիզմը, որում մեծ դեր է հատկացվում առաջնային կարբոթերմ վերականգնմանը:

Էլեկտրաթերմոգրաֆիական եղանակով ուսումնասիրվել են վոլֆրամի (VI) օքսիդի՝ ջրածնով վերականգնման կինետիկական օրինաչափություններն ու մեխանիզմը բարձր ջերմաստիճանային տիրույթում (800-1150°C) և ջրածնի 10-300 թոր միջակայքում: Ցույց է տրվել, որ հետազոտված պայմաններում վերականգնման պրոցեսն ընթանում է հստակ արտահայտված ինդուկցիոն տիրույթով, այնուհետև դիտվում է ինքնարագացում: Պրոցեսի ընթացքը նկարագրվում է տոպոքիմիական ռեակցիաներին բնորոշ Ավրամի-Երոֆեյևի հավասարմամբ:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենա-գրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթո-դական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնա-գիր
-	-	-	-	12	16	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Լ. Գ. Մանգասարյան, Ս. Ս. Հայրապետյան, Հ. Գ. Խաչատրյան,* Հիբրիդային սիլիկահողապոլիմերային սորբենտներ բարձրարդյունավետ հեղուկային քրոմատագրության համար, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր: Քիմիա և կենսաբանություն», 2, 2014, էջ 6-10:
2. *Հ. Հ. Դարբինյան, Հ. Գ. Խաչատրյան,* Ալիլթիոմիզանյութի հետ ռենիում (VII)-ի փոխազդեցության ուսումնասիրումը սպեկտրալուսաչափական եղանակով, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր: Քիմիա և կենսաբանություն», 3, 2014, էջ 3-7:
3. *Ռ. Ադամյան, Հ. Մմբատյան,* Քիմիան մեր կյանքում, «Բնագետ», 3, 2014, էջ 91-95:
4. *Ս. Ս. Հայրապետյան, Լ. Ս. Հայրապետյան, Լ. Գ. Մանգասարյան, Հ. Գ. Խաչատրյան,* Կալիումի իոնների սորբումը SiO_2–MnO_2 համակարգի միջոցով, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր: Քիմիա և կենսաբանություն», 1, 2015, էջ 29-32:

5. *А. В. Киракосян, Л. С. Абовян, С. Л. Харатян,* Получение порошка кобальта из кристаллогидрата сульфата кобальта с помощью двухстадийного СВС процесса, “Хим. ж. Армении”, 67 (4), 2014, с. 363-373.
6. *А. В. Манукян, Р. С. Арутюнян,* Оптимальные условия микроволнового кислотного разложения хромовых руд, их концентратов и хвостов, “Хим. ж. Армении”, 2014, 67 (4), с. 389-396.
7. *Г. Г. Дарбинян, М. С. Алексанян, А. Г. Хачатрян,* Потенциометрическое и амперометрическое определение золота(III) и платины(IV) аллил- и фенилтиомочевинами, “Хим. ж. Армении”, 68 (2), 2015, с. 226.
8. *A. A. Nepapushev, K. G. Kirakosyan, D. O. Moskovskikh, S. L. Kharatyan, A. S. Rogachev, A. S. Mukasyan,* Influence of High-Energy Ball Milling on Reaction Kinetics in the Ni–Al System: An Electrothermographic Study, “International Journal of Self-Propagating High-Temperature Synthesis”, 24 (1), 2015, pp. 21-28.
9. *A. M. Baghdasaryan, O. M. Niazyan, H. L. Khachatryan, S. L. Kharatyan,* DTA/TG Study of Molybdenum Oxide Reduction by Mg/Zn & Mg/C Combined Reducers at Non-isothermal Conditions, “Int J Refract Met Hard Mater”, 51, 2015, pp. 315-323.
10. *Kh. Manukyan, S. Kharatyan, S. Rouvimov, A. Mukasyan,* TEM/STEM Analysis of NiO Reduction during Annealing in H_2 Atmosphere, “Microsc. Microanal.”, 20 (3), 2014, pp. 1898-1899.
11. *M. A. Hobosyan, Kh. G. Kirakosyan, S. L. Kharatyan, K. S. Martirosyan,* PTFE - Al_2O_3 reactive interaction at high heating rates, “J Therm Anal Calorim”, 119, 2015, pp. 245-251.
12. *S. V. Aydinyan, H. V. Kirakosyan, O. M. Niazyan, S. L. Kharatyan,* DTA/TGA study of copper molybdate carbothermal reduction, “Chemical J. Armenia”, 68 (2), 2015, pp. 196-206.

Զեկուցման թեզիս

1. *А. А. Бегларян, А. О. Петросян, А. Б. Арутюнян, Г. Л. Григорян,* Закономерности переноса оксида меди (II) с помощью паров пероксида водорода, Сборник материлов IV конференции “Армянского химического общества АХО-4”, 2014, с. 194.
2. *Г. Л. Григорян, А. А. Бегларян, А. Б. Арутюнян, А. О. Петросян,* Получение биологически активных систем с помощью низкотемпературного химического переноса веществ, XXVI Симпозиум, “Современная химическая физика”, Туапсе, 2014, с. 155. http://www.chemphysics.ru/?page_id=160
3. *Г. Л. Григорян, А. А. Бегларян, А. Б. Арутюнян,* Низкотемпературные химические транспортные реакции, XXVI Симпозиум, “Современная химическая физика”, Туапсе, 2014, с. 41. http://www.chemphysics.ru/?page_id=160
4. *Г. С. Григорян, М. Г. Арутюнян, Г. Г. Петросян, С. К. Григорян,* Каталитическая активность комплекса меди (II) с гидроксиаминокислотой-треонином на распад гидропероксида кумола в водной среде, Материалы IV научной конференции армянского химического общества “Достижения и проблемы”, Ереван-Ванадзор, 2014, с. 116.
5. *Г. С. Григорян, С. К. Григорян,* Изучение комплексообразования фенилаланина с ионом меди (II) в водной среде, XII всероссийская конференция с международным участием, “Проблемы сольватации и комплексообразования в растворах. От эффектов в растворах к новым материалам”, Иваново, 2015, с. 105-106.
6. *Л. А. Дунамалян, А. Г. Аветисян, А. А. Чатилян, С. Л. Харатян,* Кинетические закономерности восстановления трехокиси вольфрама водородом и метаном, Материалы IV научной конференции армянского химического общества “Достижения и проблемы”, Ереван-Ванадзор, 2014, с. 124.
7. *Р. Х. Адамян, А. В. Галстян, Ш. Э. Саргисян, Р. Г. Геворкян, Р. С. Арутюнян*, Ноемберянские природные цеолиты в качестве эффективного сорбента сернистого ангидрида, IV научная конференция Армянского химического общества (с международным участием) “Достижения и проблемы”, Ереван-Ванадзор, 2014, с. 200.

8. *A. S. Mukasyan, A. S. Shteinberg, S. L. Kharatyan,* Kinetics of Rapid High-temperature Reactions, "13th International Ceramics Congress, CIMTEC-2014", Montecatini Terme, Italy, 2014, Abstract CB-9.5:IL01. http://www.cimtec-congress.org/abstracts_special_session_cb-9
9. *G. L. Grigoryan, H. A. Beglaryan, A. B. Harutyunyan, S. H. Tohidi,* Precipitation of catalytic active compounds on porous materials by means of low temperature chemical transport, Abstract of reactions Symposium "Scientific Bases for the Preparation of Heterogeneous Catalysis", Louvain-la Neuve, 2014, pp. 87-88. https://www.uclouvain.be/en-310680.html
10. *H. Kirakosyan, T. Minasyan, S. Aydinyan, S. Kharatyan,* Combustion synthesis of Cu-Mo and Cu-W pseudoalloys from various precursors, "ECERS 2015 14th European Ceramics Society" Conference, 2015, Abstract ID: 2261.
11. *H. Kirakosyan, S. Aydinyan, S. Kharatyan,* Thermo-Kinetic Coupling of Chemical Reactions in the Combustion Wave. Reduction of Copper and Molybdenum Oxides by Combined Reducers, Материалы IV научной конференции армянского химического общества: "Достижения и проблемы", Ереван-Ванадзор, 2014, сс. 66-69.
12. *Kh. G. Kirakosyan, S. L. Kharatyan, A. A. Nepapushev, D. O. Moskovskikh, A. S. Rogachev, A. S. Mukasyan,* Some Specific Features at Rapid Heating of Mechanochemically Activated Ni-Al System, "13th International Ceramics Congress CIMTEC-2014", Montecatini Terme, Italy, 2014, Abstract CB-9.5:L03. http://www.cimtec-congress.org/abstracts_special_session_cb-9
13. *M. Zakaryan, S. Aydinyan, N. Zulumyan, S. Kharatyan,* Magnesiothermic Reduction of Silica Obtained from Serpentine Mineral and Preparation of Fine Silicon Powder, "ECERS 2015 14th European Ceramics Society" Conference, 2015, Abstract ID: 2260.
14. *M. Zakaryan, S. Aydinyan, N. Zulumyan, S. Kharatyan,* Magnesiothermic reduction of silica's of various origin and preparation of silicon, 4th Intern. Conference of young Scientists "Chemistry today", Book of Abstracts, P-23, 2014, pp. 146-148.
15. *S. V. Aydinyan, S. L. Kharatyan,* Combustion Synthesis of Copper - Refractory Metal Composites by Co-reduction Approach, "13th International Ceramics Congress, CIMTEC-2014", Montecatini Terme, Italy, 2014, Abstract CB-9.5:L06. http://www.cimtec-congress.org/abstracts_special_session_cb-9
16. *T. Minasyan, S. Aydinyan, S. Kharatyan,* Combined reduction of copper and molydbenum oxides in combustign mode, 4th Intern. Conference of young Scientists "Chemistry today", Book of Abstracts, P-23, 2014, pp. 143-145.

Արտոնագիր

1. *Գ. Լ. Գրիգորյան, Հ. Ա. Բեգլարյան, Ա. Բ. Հարությունյան, Ա. Հ. Պետրոսյան,* Պինդ կրիչների վրա պղնձի (II) օքսիդի նստեցման եղանակ, ՀՀ արտոնագիր № 2898, 2014:

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Դուրգարյան Նարինե Անժելոյի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Թոքմաջյան Գայանե Գևորգի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մելիքյան Գագիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ալեքսանյան Իսկուհի Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

4. Գալստյան Լաուրա Խորենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Կարապետյան Զուբեիդա Թադևոսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ալվանջյան Հայաստան Գեորգիի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Կարապետյան Լուսինե Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Ժենյա Արմենակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Արմեն Սուրենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Ավետիսյան Կարինե Սամվելի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
4. Համբարձումյան Լիլիթ Պապինի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
5. Հովհաննիսյան Աննա Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
6. Մովսիսյան Ռուզաննա Ալբերտի, լաբորանտ
7. Մխիթարյան Գայանե Ռաֆիկի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր եղանակով պ-ֆենիլենդիամիններից պոլիանիլինների ու օլիգոմերների սինթեզը և ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դուրգարյան Ա. Հ.
2. Սերպեժին ալկալոիդի կառուցվածքային համանման միացությունների ստացման եղանակների մշակում և կենսաբանական հատկությունների հետազոտում (պետական ֆինանսավորում):	Մելիքյան Գ. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու տարում առաջին անգամ 2-մեթիլ և 2,5-դիմեթիլ-1,4-ֆենիլենդիամիններից սինթեզվել են համապատասխան տրիմերները, պենտամերներն ու պոլիմերները: Ուսումնասիրվել է պ-ֆենիլենդիամինից ստացված տրիմերի, պենտամերի և պոլիմերի փոխազդեցությունը ծծմբական թթվի տարբեր կոնցենտրացիայով լուծույթների հետ: Պարզվել է, որ 0.5 Ն ծծմբական թթվի հետ տրիմերի փոխազդեցության դեպքում տեղի է ունենում 92% ջրի միացման ռեակցիա, իսկ խիտ ծծմբական թթվի դեպքում ջրի միացում գործնականում տեղի չի ունենում, և պոլիմերի հետ փոխազդեցության դեպքում ստացվում է մինչև 50-60% ծծմբական թթվի միացման արդյունք: Այսպիսով՝ մշակվել է սուլֆոքսի ու հիդրոքսի խմբերով տեղակալված պոլիանիլինների ստացման եղանակ:

Ուսումնասիրվել է նաև պ-ֆենիլենդիամինից ստացված միացությունների վերականգնման ռեակցիան: Նատրիումի թիոսուլֆատով ու հիդրազին հիդրատով վերականգնման դեպքում առաջին

անգամ հայտնաբերվել է, որ խինոնոդիհիմինային խմբերը վերածվում են ֆենիլենդիամինայինների՝ թիոսուլֆատի ու հիդրազինի միացման հետևանքով: Ստացված պոլիմերները յոդով դոպացնելիս ցուցաբերել են կիսահաղորդիչ հատկություններ:

Թեմա 2. Հաշվետու տարում շարունակվել են հետազոտությունները 3-ցիանո-պիրիդոն-2-ների բնագավառում, և նրանց բազայի վրա ստացվել են նոր N-տեղակալված ածանցյալներ: Մշակվել են սերպեժինի 4-ամինո ածանցյալների սինթեզի օպտիմալ պայմանները, և իրականացվել է դրանց կառուցվածքի հետազոտում: Ցիանո-պիրիդոնները արտոնագրվել են որպես ամերիկյան պատենտ՝ նյարդային հիվանդությունների բուժման համար: Շարունակվել են աշխատանքները թիենոպիրիմիդինոնների բնագավառում: Սինթեզվել են պիրիդինային օղակի N-ի ատոմի մոտ տարբեր տեղակալիչներ պարունակող ածանցյալներ: Իրականացվել է նաև թիոֆենների նոր ածանցյալներ տարբեր ֆունկցիոնալ խմբերով: Ուսումնասիրվել են վերջիններիս խթանիչ հատկությունները պրոտեասոմի նկատմամբ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Թեմա 1. Շարունակելով աշխատանքները խինոլինի նոր ածանցյալների սինթեզի բնագավառում՝ իրականացվել է բենզ-տեղակալված 2-մեթիլ-3-(3-օքսօբութիլ)–4-հիդրօքսիխինոլինների փոխազդեցությունը թիոսեմիկարբազիդի հետ, անջատվել են համապատասխան թիոսեմիկարբազոնները, վերջիններիս փոխազդեցությունը բրոմացետոֆենոնի և մոնոբրոմքացախաթթվի էթիլ էսթերի հետ բերել է խինոլին տեղակալված համապատասխան թիազոլիդինների և թիազոլիդինոների:

Թեմա 2. Հաշվետու տարում շարունակվել են ուսումնասիրությունները տրիազոլների բնագավառում: Ուսումնասիրվել է վերջիններիս վարքը Միխաելի ռեակցիայի պայմաններում: Ցույց է տրվել, որ 3.4-երկտեղակալված-5-մերկապտո-1.2.4-տրիազոլներն ացետոնիտրիլի միջավայրում նատրիումի մեթիլատի ներկայությամբ հաջողությամբ փոխազդում են ակրիլաթթվի մեթիլ էսթերի հետ՝ բերելով β –տրիազոլիլ տեղակալված պրոպիոնաթթվի մեթիլ էսթերի, այսինքն՝ β-ամինոալանինի ածանցյալների: Հայտնի է, որ վերջիններս մեծ կիրառություն ունեն և հանդիսանում են սննդային հավելումներ:

Թեմա 3. Շարունակելով հետազոտությունները ֆուրանոնների բնագավառում և ակնկալելով հնարավոր արժեքավոր հատկությունների բացահայտում նպատակային միացությունների մոտ՝ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է արոմատիկ օղակի հետ կոնդենսված հետերոցիկլիկ միացությունների սինթեզ, մասնավորապես՝ 6-մեթիլ-1,6-դիֆենիլ-*1H*-ֆուրո[3,4-g]ինդազոլ-8(*6H*)-ոնը և 6-մեթիլ-6-ֆենիլ-1-(4-մետօքսիֆենիլ)-*1H*-ֆուրո[3,4-g]ինդազոլ-8*(6H)*-ոնը: Վերջիններիս համար որպես հիմք է հանդիսացել նախկինում ստացված 1-մեթիլ-1-ֆենիլ-4-քլոր-3-օքսո-1,3-դիհիդրոիզոբենզոֆուրան-5-կարբալդեհիդը:

Թեմա 4. Հաշվետու տարում մշակվել են 4a,8-դիմեթիլ-*3H,5H*-բիս-սպիրո [ցիկլոհեքսան-4a,5-դիհիդրոիզո-բենզո-ֆուրո[5,6-c]ֆուրան]-1,7-(*3H,4H*)-դիոնի սինթեզի օպտիմալ պայմաններ, և նրա բազայի վրա Կինգի ռեակցիայով սինթեզվել են մի շարք չորրորդային ամոնիումային աղեր (պիրիդինային, լուտիդինային, խինոլինային): Ուսումնասիրվել է դրանց հակախոլինէսթերազային ակտիվությունը էրիտրոցիտային ԱԽԷ-ի և պլազմային ԲուԽԷ-ի հանդեպ: Համաձայն ստացված արդյունքների՝ սինթեզված բոլոր միացությունները ցուցաբերում են արգելակիչ հատկություններ ինչպես ԱԽԷ-ի, այնպես էլ ԲուԽԷ-ի հանդեպ: Ուսումնասիրվել է նաև սինթեզված աղերի հակաբակտերիալ ակտիվությունը, և պարզվել է, որ դրանք օժտված են հակաբակտերիալ ակտիվությամբ ինչպես գրամ դրական ստաֆիլոկոկների, այնպես էլ գրամ բացասական շտամների նկատմամբ:

Թեմա 5. Շարունակելով աշխատանքները չհագեցած γ-իմինոլակտոնների նոր ածանցյալների սինթեզի բնագավառում՝ իրականացվել է ակտիվ մեթիլենային խումբ պարունակող N-տեղակալված իմինոլակտոնի՝ 2-(2-(2-ցիանոացետիլ)հիդրազինո)-2,5-դիհիդրոֆուրան-3-կարբօքսամիդի փոխազդե-

ցությունը երրորդային α-կետոսպիրտների՝ 3-հիդրոքսի-3-մեթիլպենտան-2-ոնի, 1-(1-հիդրոքսիցիկլոպենտիլ) էթանոնի, 1-(1-հիդրոքսիցիկլոհեքսիլ)էթանոնի հետ նատրիումի մեթիլատի կատալիտիկ քանակների ներկայությամբ բացարձակ մեթանոլի միջավայրում, ինչը բերում է նոր տիպի բիս(իմինոդիհիդրոֆուրանների) ստացման բարձր ելքերով:

Սինթեզված բիս(իմինոդիհիդրոֆուրաններն) օժտված են թույլից չափավոր հակամանրէային ակտիվությամբ և որոշակիորեն զիջում են ստուգիչ դեղամիջոց ֆուրազոլիդոնին, միացությունների մի մասը դեռևս գտնվում է կենսաբանական ակտիվության ուսումնասիրման փուլում, իսկ հետազոտություններն այս բնագավառներում շարունակվում են:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի ասիստենտներ Մ. Ա. Սամվելյանը, Լ. Վ. Կարապետյանը ԲՈՀ-ի կողմից ստացել են դոցենտի կոչում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	9	20	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *А. А. Ованнисян, Л. А. Аристакесян, Г. С. Меликян,* Синтез 5-(4-хлор)- и 5-(4-метил)фенил-замещенных тиено[2,3-d]пиримидин-4-онов, “Хим. журнал Армении”, 67 (4), 2014, с. 464-472.
2. *Т. В. Кочикян, М. А. Самвелян, А. С. Галстян, В. С. Арутюнян, В. Р. Франгян, А. Т. Кочикян, Л. Е. Никитина,* Конденсация 4,5-дизамещенных-1Н-1,2,4-триазол-3-тиолов с метилакрилатом и акрилонитрилом, “Хим. журнал Армении”, 68 (1), 2015, с. 153-159.
3. *Т. В. Кочикян, М. А. Самвелян, В. С. Арутюнян, Э. В. Арутюнян,* Новые превращения 3-ацетил-5-(алкоксиметил)-тетрагидрофутан2(3*Н*)-онов, “Журнал Органической Химии”, 50 (10), 2014, с. 1456-1464.
4. *Т. В. Кочикян, М. А. Самвелян, В. С. Арутюнян, Э. В. Арутюнян, А. М. Петросян, Т. В. Григорян, П. Лангер,* Новые превращения 5.5-дизамещенных-3-(проп-2-инил) дигидрофуран-2(3Н)-онов, “Хим. жур. Армении”, 67 (4), 2014, с. 496-501.
5. *A. A. Hovhannisyan, L. H. Aristakesyan, R. M. Hakobyan, G. S. Melikyan,* Synthesis of new 3-cyanopiridine-2(1H)-ones with unsaturated substituents at C^4, “Proceedings of the YSU Chemistry and Biology”, 2, 2015, p. 9-13.
6. *A. V. Bodrov, V. A. Startseva, R. Z. Musin, O. A. Lodochnikova, V. V. Klochkov, A. S. Galstyan, L. E. Nikitina,* Reactions of (+)-Camphene with Dithiols. “Химия продуктных соединений”, 2, 2015, p. 324-326. [Chemistry of Natural Compounds, Vol. 51, No. 2, March, 2015, 372-374(Engl. Transl.)]. DOI: 10.1007/s10600-015-1288-6.
7. *I. L. Aleksanyan, L. P Hambardzumyan, V. S. Harutyunyan,* Sinthesis of benz-substituted 2-(2-mercaptophenylamino)-4-methylquinolines, “Proceedings of the YSU Chemistry and Biology”, № 2, 2014, p. 3-5.
8. *N. M. Beylerian, P. G. Minasyan, E. R. Saroukhanyan,* Radical processes in liquid-phase oxidation. study of the influence of some additives on the rate of cumene autoxidation in liquid phase, Influence of vitamins Bc and B_1, “Oxidation Communications”, 37 (3), 2014, p. 657-661.
9. *P. Ehlers, A. Petrosyan, A. Neubauer, T. Brose, S. Lochbrunner, T. Ghochikyan, A. Saghyan, P. Langer,* Synthesis and flourescent 2,3,5,6-tetra(alkynyl)pyridines by site-selectinve Sonogashira-Reactions of 2,3,5,6-tetrachloropyridines, “Journal Organic and Biomolecular Chemistry”, 12 (43), 2014, p. 8627-8640.

Զեկուցման թեզիս

1. *Г. Г. Токмаджян, Л. В. Карапетян,* Взаимодействие 3-ацетил-4,6,6-триметил-5,6-дигидро-2-пирона с гидразидами карбоновых кислот, Материалы IV научной конференции Армянского химического общества (с международным участием) "Достижения и проблемы", Ереван-Ванадзор, 7-11 октября, 2014, с.140.
2. *Л. Х. Галстян, К. С. Аветисян, В. С. Арутюнян,* Синтез новых функциональнозамещенных 2,5-дигидрофуран-3-ил этиловых эфиров аминокислот и изучение их антибактериальной активности, Материалы IV конференции Армянского химического общества (с международным участием), "Достижения и проблемы", Ереван-Ванадзор, 7-11 октября, 2014, с. 138.
3. *Л. Х. Галстян, К. С. Аветисян,* Изучение влияния температуры и характера основания на образование 3а,8-диметил-3а,5-дигидро-1Н,3Н-диспиро{фуро[3,4-f] [2]бензофуран-3,1':5,1'-бис(циклогексан)}-1,7(4Н)-диона, Материалы IV научной конференции Армянского химического общества (с международным участием) "Достижения и проблемы", Ереван-Ванадзор, 7-11 октября, 2014, с. 139.
4. *A. A. Hovhannisyan, M. Rebound-Ravaux, M. Bouvier-Durand, G. S. Melikyan,* Synthesis of fused furanone containing systems via enamines of γ-lactone and investigation of biological activity, "8-th Eurasian Meeting on Heterocyclix Chemistry (EAMHC-2014)", Tbilisi, September 20-24, 2014, p. 60.
5. *A. S. Galstyan, Sh. G. Margaryan, V. S. Harutyunyan, L. E. Nikitina,* Novel sulfur-containing derivatives of bis-1,2,4-triazole synthesis and transformation, "4th International Conference of Young Scientists - Chemistry Today - 2014", Yerevan, August 18-22, 2014, p. 157-159.
6. *E. E. Matinyan, N. A. Durgaryan, R. H. Arakelyan, A. A. Durgaryan*, Reastion of sulfuric acide with aniline trimer and polimer, "4th International Caucasion symposium of polymers and advanced materials", Batumi, July 1-4, 2015, p. 89.
7. *G. G. Tokmajyan, L. V. Karapetyan,* Synthesis and chemical transformations of bis-2-imino-2,5-dihydrofurans, Материалы IV научной конференции Армянского химического общества (с международным участием) "Достижения и проблемы", Ереван-Ванадзор, 7-11 октября, 2014, с. 141.
8. *G. G. Tokmajyan, L. V. Karapetyan,* Synthesis of new derivatives of 2-imino-2,5-dihydrofurans, "Dialogues on science book of abstracts of 3th International conference of young researchers. Dedicated to the 5th anniversary of the SPC Armbiotechnology SNPO NAS RA", Yerevan, 2015, p. 130.
9. *G. G. Tokmajyan, L. V. Karapetyan,* Synthesis of new derivatives of 5-oxotetrahydrofuran, "Dialogues on science book of abstracts of 3th International conference of young researchers. Dedicated to the 5th anniversary of the SPC Armbiotechnology SNPO NAS RA", Yerevan, 2015, p. 138.
10. *I. L. Aleksanyan, L. P. Hambardzumyan,* Synthesis of new series of heterocyclic compounds on the basis of quinoline substituted phenylhydrazinecarbothioamide, "Dialogues on science book of abstracts of 3th International conference of young researchers. Dedicated to the 5th anniversary of the SPC Armbiotechnology SNPO NAS RA", Yerevan, 2015, p. 125.
11. *I. L. Aleksanyan, L. P. Hambardzumyan*, Synthesis of new hetaryl substituted quinolines on the base of benz-substituted 3-(butan-3-one)quinolines "4th International Conference of Young Scientists - Chemistry Today - 2014", Yerevan, August 18-22, 2014, p. 162-163.
12. *I. L. Aleksanyan, L. P. Hambardzumyan,* Synthesis of (2-methylquinolin-4-ylthio)glycolic acid and its derivatives, "4th International Conference of Young Scientists - Chemistry Today - 2014", Yerevan, August 18-22, 2014, p. 164-165.
13. *L. Kh. Galstyan, K. S. Avetisyan, Z. G. Halebyan,* Synthesis and anticholinesterase activity of quaternary ammonium salts of functional substituted dihydroizobenzfuro[5,6-c]furan-1,7-(*3H,4H*)-dione, "Dialogues on science book of abstracts of 3th International conference of young researchers. Dedicated to the 5th anniversary of the SPC Armbiotechnology SNPO NAS RA", Yerevan, 2015, p. 122.

14. *M. A. Samvelyan, T. V. Ghochikyan, A. S. Galstyan,* The synthesis and some transformations of 3,4-disubstituted-5-(prop-2-inylthio)-*4H*-1,2,4-triazoles, "Dialogues on science book of abstracts of 3th International conference of young researchers. Dedicated to the 5th anniversary of the SPC Armbiotechnology SNPO NAS RA", Yerevan, 2015, p. 134.
15. *N. A. Miraqyan, N. A. Durgaryan, A. A. Durgaryan,* Reduction of poly(1,4-quinonediimine-N,N'-diyl-1,4-phenylene), "4th International Conference of Young Scientists - Chemistry Today - 2014", Yerevan, August 18-22, 2014, p. 141.
16. *N. A.Miraqyan, N. A. Durgaryan, R. H. Araqelyan, A. A. Durgaryan,* Oxidative polycondesation of p-phenylenediamine and aniline in organic medium as a method for polyaniline synthesis, "4th International Caucasion symposium of polymers and advanced materials", Batumi, July 1-4, 2015, p. 92.
17. *S. S. Hayotsyan, R. M. Hakobyan, A. A. Hovhannisyan, G. S. Melikyan,* Synthesis of some cyclosubstituted thiophene containing ethylamines, alcohols and biheterocycles, "Abstr. Book, 3-rd Intenational conference on Organic Chemistry (ICOC-2014)", Tbilisi, September 25-28, 2014, p. 212 (poster 53).
18. *T. V. Ghichikyan, M. A. Samvelyan, A. S. Galstyan,* Synthesis of new heterocyclic compounds based on 1,2,4-triazoles, "Dialogues on science book of abstracts of 3th International conference of young researchers. Dedicated to the 5th anniversary of the SPC Armbiotechnology SNPO NAS RA", Yerevan, 2015, p. 124.
19. *T. V. Ghocikyan, M. A. Samvelyan, V. S. Harutyunyan, E. V. Harutyunyan,* The new derivatives of condensing thiazolo-triazoles, "4th Internanional Conference of Young Scientists - Chemistry today-2014", Yerevan, August 18-22, 2014, p. 173.
20. *Z. T. Karapetyan, A. S. Galstyan,* Novel 2-substituted-4-butanolide derivatives and their synthesis, "4th International Conference of Young Scientists, Chemistry Today - 2014", Yerevan, August 18-22, 2014, p. 160-161.

Արտոնագիր

1. *H. J. Imogia, J. M. Cid-Nunez, J. I. Andres-Gil, T. P. Finn, G. S. Melikyan,* 1,4-Disubstituted-2-cyano-pyridon derivatives and their use as positive allosteric modulators of MGLUR-2 receptors, US Patent, 2014, 201414/322, 177.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈԼՈԻԴ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Կարինե Ռաֆայելի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Գաբրիելյան Լիանա Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Գրիգոր Գեորգիի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Գևորգ Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Խաչատրյան Առլիկ Գուրգենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ղազոյան Հեղինե Հմայակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Սարգսյան Հասմիկ Ռազմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ափոյան Սվետլանա Հակոբի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շիլաջյան Հասմիկ Ավետիքի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Դավթյան Նոննա Իվանի, ավագ լաբորանտ
3. Շահինյան Գոհար Աշոտի, ավագ լաբորանտ
4. Սարկեզիյան Վերժինե Ազիզի, ավագ լաբորանտ
5. Տոնոյան Նաիրա Գևորգի, ավագ լաբորանտ
6. Քամալյան Տաթևիկ Օլեգի, լաբորանտ
7. Դեհերյան Շուշան Գագիկի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ծնումբ պարունակող կենսաբանական նշանակություն ունեցող միացությունների օքսիդացման-վերականգնման փոխակերպումները (պետական ֆինանսավորում):	Պապանյան Զ. Խ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի կողմից «Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագրի շրջանակներում» 2014 թ.-ին ամբիոնի կրտսեր գիտաշխատող Զաքար Պապանյանը «Ծնումբ պարունակող կենսաբանական նշանակություն ունեցող միացությունների օքսիդացման-վերականգնման փոխակերպումները» թեմայով աշխատանքի համար արժանացել է դրամաշնորհի (№14A-1d02): Աշխատանքը բարձր է գնահատվել այն առումով, որ ցիստեին-դիալկիլսուլֆօքսիդներ կոմպլեքսագոյացման ուսումնասիրությունները կատարվել են FTIR սպեկտրոսկոպիայի կիրառմամբ, որոնք զուգակցվել են քվանտաքիմիական հաշվարկներով՝ Hyperchem 7, Gaussian 03 ծրագրային փաթեթների օգնությամբ: Արդյունքում բացահայտվել են տասը ցիստեին-դիալկիլսուլֆօքսիդ տարբեր կառուցվածքի և կայունության նոր կոմպլեքսներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղություններն են քիմիական և կենսաբանական համակարգերի կառուցվածքային և ֆիզիկաքիմիական հատկությունների ուսումնասիրությունները, որոնք ընդգրկում են լուծույթներում ոչ կովալենտ բնույթի միջմոլեկուլային փոխազդեցությունների թերմոդինամիկական և մոլեկուլային սպեկտրոսկոպիական հետազոտություններ, տեսական հաշվարկներ:

Նշված ընդհանուր ուղղությունների շրջանակներում 2014-2015 ուստարում կատարված գիտական աշխատանքները ներառում են հետևյալ հիմնադրույթները.

- դիմեթիլսուլֆոնի (ԴՄՍՕ2) և ջրի մոլեկուլների միջև հնարավոր կոմպլեքսների երկրաչափական պարամետրերի և տեսական տատանողական սպեկտրների հաշվարկ Gaussian 03W

քվանտաքիմիական ծրագրի օգնությամբ՝ Հարթրի-Ֆոկի սահմանափակ մեթոդի 6-31 G(d) բազիսով (RHF/6-31G(d)) նշված կոմպլեքսներում փոխազդեցության էներգիաները գնահատելու համար,

- Հարտրի-Ֆոկի ոչ էմպիրիկ (*ab initio*) մեթոդի օգնությամբ վակուումում և միջավայրի ազդեցությամբ K^+,Cl^- /H_2O և (K^+,Cl^-)/(H_2O+ԴՄՍՕ) կոմպլեքսների կառուցվածքային և էներգետիկ բնութագրերի տեսական հաշվարկ՝ ջուր- դիմեթիլսուլֆօքսիդ (ԴՄՍՕ) խառը լուծիչի կառուցվածքային առանձնահատկություններով և իոնների բնույթով պայմանավորված իոնների սոլվատացիայի բացահայտման նպատակով,
- մածուցիկաչափությամբ և էլեկտրահաղորդականությամբ ԴՄՍՕ պարունակող լուծույթներում K^+ և Cl^- իոնների սոլվատացման առանձնահատկությունների ուսումնասիրություն 25-40°C ջերմաստիճանային տիրույթում,
- AOT(նատրիումի բիս(2-էթիլհեքսիլ) սուլֆոսուկցինատ)/*n*-դեկան/ջուր շրջված միցելային համակարգերի ծավալային և տրանսպորտային հատկությունների ուսումնասիրություններ ջերմաստիճանային լայն տիրույթում,
- ԴՄՍՕ-ի և երկար ածխաջրածնային շղթայով սպիրտների լուծույթների ֆազային հավասարակշռության և ծավալային հատկությունների ուսումնասիրություններ,
- լուծույթներում նիտրիլ խումբ պարունակող ցածրամոլեկուլային միացությունների (ացետոնիտրիլ, ակրիլոնիտրիլ) հետ սուլֆօքսիդների միջմոլեկուլային փոխազդեցության թերմոդինամիկական ուսումնասիրություններ,
- դիիզոպրոպիլ- (ԴԻՊՍՕ) և դիբութիլսուլֆօքսիդների (ԴԲՍՕ) հեղուկ-գոլորշի ֆազային հավասարակշռության ուսումնասիրություն:

Պաշտպանվել են թեկնածուական ատենախոսություններ՝ «Էլեկտրոլիտների ազդեցությունը շիճուկային ալբումիններ-ջուր-դիալկիլսուլֆօքսիդ համակարգերի ֆիզիկաքիմիական հատկությունների վրա» թեմայով (ամբիոնի հայցորդ՝ Հ. Ա. Շիլաջյան), «Ծծումբ պարունակող կենսաբանական նշանակություն ունեցող միացությունների օքսիդացման-վերականգնման փոխակերպումները» թեմայով (ամբիոնի ասպիրանտ՝ Զ. Խ. Պապանյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	8	9

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Գ. Խաչատրյան,* Մայրամուտի կարմիր հրացոլքը, «Բնագետ», N 3, 2014, էջ 42-47:
2. *К. Р. Григорян, А. А. Шиладжян, А. Л. Затикян*, Экспериментальные и теоретические исследования сольватации ионов калия и хлора в водно-диметилсульфоксидных растворах, “Журнал структурной химии”, т. 56, N 4, 2015, с. 712-716.
3. *L. S. Gabrielyan, S. A. Markarian, P. Lunkenheimer, A. Loidl,* Low temperature dielectric relaxation study of aqueous solutions of diethylsulfoxide, “The European Physical Journal Plus”, v. 129, 2014, p. 245-251.
4. *L. S. Gabrielyan, S. A. Markarian*, Dielectric relaxation spectroscopy study of ascorbic acid solutions in dialkylsulfoxides, “Europian Biophysics Journal”, v. 44, 2015, (Suppl.1), S43-S248.

5. *H. H. Ghazoyan, S. A. Markarian*, Densities, excess molar and partial molar volumes for diethylsulfoxide + methanol or ethanol binary systems at temperatures from 298.15 to 323.15K, "Proceedings of the YSU, Chemistry and Biology", N 2, 2014, p. 17-25.
6. *H. H. Ghazoyan*, The influence of ethanol on the volumetric properties of dimethylsulfone's aqueous solution, "Proceedings of the YSU, Chemistry and Biology", N 1, 2015, p. 3-8.
7. *L. S. Sargsyan, K. R. Grigoryan, S. A. Markarian, T. Burkholz, C. Jacob,* Fluorescence Characterization of Human Hemoglobin Binding with Tannic Acid, "Chemical Journal of Armenia", N 2, 2014, p. 181-187.
8. *G. A. Shahinyan*, Conductivity of reverse micellar systems of AOT-n-heptane-water+dimethylsulfoxide or diethylsulfoxide at temperature range 20-50^{0}C, "Proceedings of the YSU", N 1, 2015, p. 13-20.

Զեկուցման թեզիս

1. *Г. С. Григорян, Ш. А. Маркарян,* Фазовые равновесия жидкость-газ дипропил-, диизопропил- и дибутилсульфоксидов, XII Всероссийская конференция с международным участием "Проблемы сольватации и комплексообразования в растворах. От эффектов в растворах к новым материалам", Тезисы докладов, Иваново, 29 июня - 03 июля, 2015, с. 86.
2. *К. Р. Григорян, А. А. Шиладжян, А. Л. Затикян,* Особенности сольватации ионов калия и хлора в водно-диметилсульфоксидных растворах: экспериментальные и теоретические исследования, XII Всероссийская конференция с международным участием "Проблемы сольватации и комплексообразования в растворах. От эффектов в растворах к новым материалам", Тезисы докладов, Иваново, 29 июня - 03 июля 2015, с. 168.
3. *А. Р. Саркисян, Г. А. Шагинян, Ш. А. Маркарян,* Влияние концентрации АОТ на объемные и реологические свойства обрашенных мицелярных систем АОТ/н-гептан/диэтилсульфоксид (ДЭСО)-вода, XII Всероссийская конференция с международным участием "Проблемы сольватации и комплексообразования в растворах. От эффектов в растворах к новым материалам", Тезисы докладов, Иваново, 29 июня - 03 июля, 2015, с. 70.
4. *L. Z. Aslanyan, A. G. Khachatryan*, Contemporary conceptions on natural sciences, "Inter-University cooperation in virtualization of learning resources" Workshop proseedings, Yerevan, March 20, 2015, p. 52-58.
5. *L. S. Gabrielyan, A. S. Mkhitaryan, S. A. Markarian*, *Ab initio* study of dimethylsulfone/water complexes, XII Russian conference with international participation "Problems of solvation and complex formation in solutions. From effects in solutions to new materials", Ivanovo, 29 June -03 July, 2015, Abstracts, p. 67.
6. *H. H. Ghazoyan, S. A. Markarian*, Volumetric properties of diethylsulfoxide-alkanol binary mixtures, XII Russian conference with international participation "Problems of solvation and complex formation in solutions. From effects in solutions to new materials", Ivanovo, 29 June -03 July, 2015, Abstracts, p. 68-69.
7. *H. H. Ghazoyan, Z. L. Grigoryan, S. A. Markarian,* Liquid-vapor equilibrium, volumetric and transport properties of dimethylsulfoxide-acetonitrile system, XX International Conference on "Chemical Thermodynamics in Russia (RCCT 2015)", Nizhni Novgorod, June 22-26, 2015, Abstracts, p. 234.
8. *S. A. Markarian, L. S. Gabrielyan, H. H. Ghazoyan*, Dielectric relaxation and volumetric properties of dimethylsulfone solutions, "9th Liquid matter conference", Lisbon, July 21-25, 2014, Book of abstracts, p. 170.
9. *Z. K. Papanyan, L. S. Gabrielyan, S. A. Markarian,* A theoretical study on intermolecular interactions between l-cysteine and dialkylsulfoxides, XII Russian conference with international participation "Problems of solvation and complex formation in solutions. From effects in solutions to new materials", Ivanovo, 29 June -03 July, 2015, Abstracts, p. 75.

ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաղյան Աշոտ Մերոբի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղազարյան Պետրոս Արամի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասմանգուլյան Արամ Արմենակի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գեոլչանյան Արփինե Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Անահիտ Մխիթարի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շեյրանյան Մարինա Արտաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պետրոսյան Կիմա Հարությունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդապետյան Սամվել Մարտունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սարգսյան Ժաննա Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Ավետիսյան Նելլի Վարուժի, դասախոս
11. Մկրտչյան Գոհար Ֆրեդիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մնացականյան Վիլեն Հակոբի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Նահապետյան Խաչիկ Հովսեփի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Սեկոյան Էդուարդ Սեթի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Քամալյան Օլեգ Արմանի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Չիլինգարյան Արամ Լևոնի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
6. Դադայան Սլավիկ Արշակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ավետիսովա Գայանե Երվանդի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Դադայան Անի Սլավիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Ղազարյան Սամվել Գևորգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Մկրտչյան Աննա Ֆելիքսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Պալոյան Անի Միշայի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
14. Գրիգորյան Արմենուհի Գրիգորի, դասախոս
15. Դարբինյան Կարեն Ավագի, դասախոս
16. Ղազարյան Վաչագան Ջանիբեկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ադամյան Էլվիրա Արարատի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մելքոնյան Լուսինե Հովհաննեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
3. Սարգսյան Տաթևիկ Հովհաննեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ

4. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
5. Ղահրամանյան Անահիտ Էդիկի, ավագ լաբորանտ
6. Բալայան Լյուդմիլա Սերգեյի, լաբորանտ
7. Գրիգորյան Արմենուհի Գրիգորի, լաբորանտ
8. Կարապետյան Անի Ժիրայրի, լաբորանտ
9. Հալեբյան Զարուհի Ղուկասի, լաբորանտ
10. Մկրտչյան Գոհար Ֆրեդիկի, լաբորանտ
11. Սահակյան Լուսինե Յուրիկի, լաբորանտ
12. Սողոմոնյան Դիանա Վալերիի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Սկզբունքորեն նոր կատալիտիկ համակարգեր Cu(II), Ni(II), Pd(II) քիրալային կոմպլեքսների հիման վրա C-C կապի ասիմետրիկ առաջացման համար (պետական ֆինանսավորում):	Գեոլչանյան Ա. Վ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում սինթեզվել են սալիցիլալդեհիդների կամ տեղակալված սալիցիլալդեհիդների ու տարբեր քիրալային դիամինների կամ (*R,R*)-1,2-դիամինոցիկլոհեքսանի և պիկոլիլամիդի հիման վրա քիրալային տրիդետանային լիգանդներով Cu(II)-ի, Ni(II)-ի, Pd(II)-ի երեք տեսակի դրական լիցքավորված կոմպլեքսներ, ինչպես նաև էնանտիոմերապես մաքուր α-մեթիլտեղակալված ոչ սպիտակուցային ամինաթթուներ պարունակող պենտադենտանտային լիգանդի հիման վրա բիմետաղական կոմպլեքս: Բոլոր մետաղակոմպլեքսները փորձարկվել են Միքայելի, Անրիի, եռմեթիլսիլիլցիանացման և միջֆազային ալկիլման մոդելային ասիմետրիկ ռեակցիաներում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր ֆտորացված հետերոցիկլիկ ոչ սպիտակուցային ալֆա ամինաթթուների և նրանց պեպտիդների սինթեզը և կենսաբանական գնահատականը (Հայ-գերմանական VolkswagenStiftung դրամաշնորհ, lD Az 86 223):	Պետեր Լանգեր (Գերմանիա) Սաղյան Ա. Ս. (Հայաստան)
2. Չհագեցած ացետիլենային կապ պարունակող նոր օպտիկապես ակտիվ ոչ սպիտակուցային α-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ (ՀՕՖ-ի ԳԿՀԱՀ (ANSEF) chemorg-3477):	Պետրոսյան Ս. Ղ.
3. Էնանտիոմերապես հարստացված տեղակալված բենզիմիդազոլային օղակ պարունակող բիս-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ (ՀՕՖ-ի ԳԿՀԱՀ (ANSEF) chemorg-3861):	Պետրոսյան Ս. Ղ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է պրոպարգիլգլիցինային կոմպլեքսի ամինաթթվային մնացորդի C-ալկիլում 4-ֆտորբենզիլբրոմիդով և 2-ֆտորբենզիլքլորիդով, որի արդյունքում սինթեզվել են կողքային ռադիկալում չհագեցած կապ պարունակող ֆտոր տեղակալված էնանտիոմերապես հարստացված 2 նոր α-ամինաթթուներ և համապատասխան պեպտիդներ: Սինթեզված ամինաթթուների և պեպտիդների ազդեցությունն ուսումնասիրվում է տրիպսին և կոլագենազ ֆերմենտների ակտիվության վրա:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում հետազոտվել է պրոպարգիլգլիցինային կոմպլեքսի օքսիդացիոն դիմերիզացիայի հնարավորությունը: Արդյունքում սինթեզվել է դիմեր կոմպլեքսը, որի քայքայմամբ անջատվել է 2 ացետիլենային մնացորդ պարունակող համապատասխան բիս-ամինաթթուն: Հետազոտվել է նաև պրոպարգիլգլիցինային կոմպլեքսի ացետիլենային մնացորդին ալկիլ հալոգենիդների կոնդենսման ռեակցիան՝ Cu^{I} իոնի կատալիզի պայմաններում: Ցույց է տրվել, որ ալիլբրոմիդով ալկիլման ժամանակ տեղի է ունենում ացետիլենային խմբի ալկիլում, իսկ $C_6H_5CH_2Br$, 2-$FC_6H_4CH_2Br$, 4-$FC_6H_4CH_2Br$ և CH_3I հալոգենիդների կիրառման դեպքում C-ալկիլման ռեակցիայի փոխարեն ընթանում է ելային կոմպլեքսի դիմերում: Ալիլբրոմիդով C-ալկիլման ռեակցիայի արդյունքում առաջացած կոմպլեքսի քայքայմամբ անջատվել է նոր ոչ սպիտակուցային ամինաթթու: Ֆենիլ բրոմիդով ալկիլման ռեակցիան մանրամասն հետազոտվել է համատեղ Cu^{I} իոնի և Pd-ի կատալիզի պայմաններում: Աշխատանքների վերջին էտապում հետազոտվել է պրոպարգիլգլիցինային կոմպլեքսի ամինաթթվային մնացորդին α-H տեղակալման ռեակցիան ալկիլ հալոգենիդների միջոցով: Արդյունքում հաջողվել է անջատել գրականության մեջ չնկարագրված կողքային ռադիկալում ացետիլենային կապ պարունակող 8 նոր ոչ սպիտակուցային α-ամինաթթու:

Թեմա 3. Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են ելային դեհիդրոամինաթթվային կոմպլեքսի սինթեզ և 2-մերկապտոբենզոդիհիդրոիմիդազոլ նուկլեոֆիլի ասիմետրիկ միացումը Ni^{II}-(*S*)-BPB-(-Ala կոմպլեքսին: Հետազոտությունների արդյունքում ցույց է տրվել, որ դեհիդրոալանինի կոմպլեքսը կարող է միանալ նուկլեոֆիլի 2 կողմից: Բացի դրանից՝ առաջանում են նաև քիչ քանակությամբ N-տեղակալված մոնոմիացման արգասիքներ՝ համապատասխանաբար (*S,S*)- և (*S,R*)-բացարձակ կոնֆիգուրացիայով, որոնց կառուցվածքը որոշվել է միջուկային մագնիսական ռեզոնանսի մեթոդով, իսկ արգասիքների հարաբերակցությունը որոշվել է ԲԱՀՔ անալիզի մեթոդով: Միացման հիմնական արգասիք կոմպլեքսից անջատվել է նպատակային ամինաթթուն: Հարկ է նշել, որ սինթեզված ոչ սպիտակուցային (-ամինաթթուն գրականության մեջ նկարագրված չէ որպես հայտնի միացություն և սինթեզվել է առաջին անգամ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	9	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *А. С. Сагиян, Д. А. Эдоян, А. Ф. Мкртчян, Г. Ц. Овсепян, А. О. Цатурян, П. Ланге,* Асимметрический синтез новых энантиомерно обогащенных α-замещенных аналогов (S)-пропаргилглицина, “Химический журнал Армении”, т. 67, № 1, 2014, с. 67-74.

2. *В. Т. Дангян, Т. О. Саргсян, С. М. Джамгарян, Э. А. Гюлумян, Г. А. Паносян, Ю. М. Дангян, А. С. Сагиян,* Синтез пептидов, содержащих β-гетероциклически замещенные производные (S)-аланина, “Химический журнал Армении”, т. 67, № 1, 2014, с. 75-84.
3. *А. С. Сагиян, С. Г. Петросян, А. В. Геолчанян, А. Ф. Мкртчян, А. М. Симонян, Е. Г. Пароникян, П. Лангер,* Асимметрический синтез энантиомерно обогащенных аналогов (R)-цистеина, “Химический журнал Армении”, v. 67 (4), 2014, с. 397-404.
4. *А. Ф. Мкртчян, А. В. Геолчанян, А. М. Симонян, С. Г. Петросян, А. С. Сагиян, В. И. Малеев, Ю. Н. Белоконь, В. Н. Хрусталев,* Синтез положительно заряженных комплексов Co^{III} и их исследование в качестве хиральных катализаторов в реакциях асимметрического генерирования C-C связи, “Химический журнал Армении”, т. 68, №1, 2015, с. 108-121.
5. *S. Knak, W. Pfeiffer, H. Dollinger, A. Saghyan, P. Langer,* Synthesis of Imidazo[2,1-b][2*H*-1,3,4]thiadiazines and 1,2,4-Triazolo[3,4-b][2*H*-1,3,4]thiadiazines, J. Heterocycl. Chem. 2015, v. 52, p. 463.
6. *H. Below, W. Pfeiffer, K. Geisler, A. S. Saghyan, C. Fischer, P. Langer,* Synthesis of 2-Unsubstituted 1,3-Selenazoles by Cyclization of Selenoformamide with α-Bromocarbonyl Compounds, J. Heterocycl. Chem. 2015, v. 52, p. 592.
7. *W. Pfeiffer, K. Ahlers, A. S. Saghyan, A. Villinger, P. Langer,* Unexpected Ring-Enlargement of 2-Hydrazono-2,3-dihydro-1,3-thiazoles to 1,3,4-*Thiadiazines,* Helv. Chim. Acta, 2014**,** v. 97, Issue 1, p. 76-87.
8. *W. Pfeiffer, D. Junghans, A. S. Saghyan, P. Langer,* Cyclization of 4-phenyl-thiosemicarbazide with α-bromoacetophenone revisited. Formation of 1,3,4-thiadiazines and of isomeric 1,3-thiazoles, J. Heterocycl. Chem., v. 51, Issue 4, 2014**,** p. 1063-1067.
9. *A. S. Saghyan, H. M. Simonyan, S. G. Petrosyan, A. V. Geolchanyan, G. N. Roviello, D. Musumeci, V. Roviello,* Thiophenyl-substituted triazolyl-thione L-alanine: asymmetric synthesis, aggregation and biological properties, Amino Acids, 46 (10), 2014, p. 2325-2332.

Զեկուցման թեզիս

1. *А. С. Сагиян, А. М. Симонян, С. Г. Петросян, Т. В. Кочикян, А. О. Цатурян,* Асимметрический синтез замещенных 1,2,4-триазол содержащих производных (S)-α-аланина, IV научная конференция Армянского химического общества “Достижения и проблемы”, Ереван-Ванадзор, 2014, с. 162.
2. *А. С. Сагиян, Ю. Н. Белоконь, П. Лангер,* Асимметрический синтез нового поколения энантиомерно обогащенных α-аминокислот, сборник материалов 5-й международной научно-практической телеконференции “Фармацевтический кластер как интеграция науки, образования и производства”, Белгород, 2015, с. 103-106.
3. *A. S. Saghyan, S. Gh. Petrosyan, A. F. Mkrtchyan, H. M. Simonyan, A. V. Geolchanyan*, Asymmetric synthesis of enantiomerically enriched bis-amino acids containing a substituted benzimidazole ring, “International Congress on Green Chemistry and Sustainable Engineering”, Barcelona, 2014, p. 28.
4. *A. S. Saghyan, S. Gh. Petrosyan, H. M. Simonyan, A. S. Dadayan, A. F. Mkrtchyan, A. V. Geolchanyan,* Asymmetric synthesis of new enantiomerically enriched α-amino acids containing substituted thiadiazole substituents in the side chain of radical, 4-th International Conference of Young Scientists “Chemistry Today”, Yerevan, 2014, p. 155.
5. *Z. Z. Mardiyan, A. J. Karapetyan, L. A. Hayriyan, A. F. Mkrtchyan, H. M. Simonyan, A. V. Geolchanyan and A. S. Saghyan,* Asymmetric synthesis of enantiomerically enriched new analogs of Ni^{II} complexes of (*S*)-glycine and (*S*)-propargylglycine, III International Scientific Conference of Young Reasarchers “Dialogues on science”, Yerevan, 2015, p. 133.

6. *A. S. Saghyan*, *P. Langer, Yu. N. Belokon,* Asymmetric synthesis of a new enantiomerically enriched non-protein α-amino acids, III International Scientific Conference of Young Reasarchers "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 131-132.

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրյան Արմեն Իգնատիոսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սիմոնյան Գևորգ Սարգսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավետիսյան Անի Արայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարությունյան Լուսինե Ռոմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Արամ Հելբիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թութունջյան Աննա Աբրահամի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Դերձյան Տաթևիկ Հենրիկի, լաբորանտ
4. Նալչաջյան Աստղիկ Սուրենի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (օդ, ջուր, հող) որոշվել են վտանգավոր աղտոտիչների պարունակությունը և փոխակերպումների հնարավորությունները: Բնական ջրի որակը գնահատվել է ժամանակակից ինդեքսային մեթոդներով՝ կատարված ջրաքիմիական հետազոտությունների արդյունքում ստացված ջրաքիմիական ցուցանիշների հիման վրա: Առանձին գիտական մոտեցումներ կիրառվել են առաջին անգամ, մշակվել և ներդրվել են նոր չափանիշներ բնական ջրերի ինքնամաքրման ընդունակության քանակական գնահատման համար: Պարզվել են բնական ջրի կարևոր բաղադրիչների պարունակության փոփոխությունների դինամիկան, սեզոնային բնույթը, կախվածությունը տարբեր բնածին և մարդածին գործոններից: Գնահատվել են բնածին և մարդածին աղտոտվածության չափերը և ուղիները: Ուսումնասիրվել են տեղումների քիմիական կազմը և առանձին բաղադրիչների սեզոնային փոփոխությունները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	-	15	8	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Г. С. Симонян,* Конденсационные процессы при деградации нефти в гидросфере, Современная наука: актуальные проблемы и перспективы развития. Монография. книга 4, Ставрополь, 2014, с. 65-83.
2. *Г. С. Симонян, Г. П. Пирумян,* Роль азота в эндогенном образовании нефти, Современная наука: актуальные проблемы и перспективы развития. Монография. книга 4, Ставрополь, 2014, с. 84-100.
3. *Л. Р. Арутюнян, Ш. Л. Марабян, Г. П. Пирумян,* Очистка модельных водных растворов от анионных и катионных поверхностно-активных веществ с использованием природных цеолитов Армении, Вода: химия и экология, № 5, 2015, с. 85-91.
4. *Л. Р. Арутюнян, М. Л. Лачинян, Р. С. Арутюнян,* Влияние никотиновой кислоты на мицеллообразование в водных растворах поверхностно-активных веществ и их вязкость, Коллоидный журнал, т. 77, № 4, 2015, с. 419-423.
5. *А. Г. Казарян, Г. М. Зейтагян, Л. Р. Арутюнян, Р. С. Арутюнян,* Изучение комплексообразования в системе кобальт (II)-никотиновая кислота-пентадецилсульфонат натрия-вода, Физикохимия полимеров: синтез, свойства и применение, вып. 20, 2014, с. 294-298.
6. *Г. С. Симонян,* Эндогенное образование ванадиевых руд и нафтидов, Международный журнал прикладных и фундаментальных исследованний, № 5, Часть 2, 2015, с. 273-276.
7. *Г. С. Симонян,* Хородинамика, Успехи современного естествознания, № 1, Часть 7, 2015, с. 1248.
8. *А. Г. Симонян, Г. П. Пирумян,* Анализ экологического состояния реки Памбак с помощью синергического информационного индекса, Международный журнал экспериментального образования, № 6, 2015, с. 32-34.
9. *G. S. Simomian,* Application of phase-transfer catalysis to the reaction of acrylamide with dibutylamine in water -heptane system, International Journal Of Applied And Fundamental Research, № 2, 2014, URL: www.science-sd.com/457-24554.
10. *G. S. Simonian,* The michael reaction in the model double-phase system “oil-water”. GISAP: Physics, Mathematics and Chemistry, № 4, 2014, P. 37-39.
11. *G. S. Simonian, G. P. Pirumyan,* Reactions of unsaturated surfactants with methylethanolamine in the model oil-water system, Russian Journal of General Chemistry, V. 84, № 13, 2014, P. 2552-2554.
12. *K. Ed. Ghulyan, G. Pirumyan,* Transboundary movement of nutrients and some metals in the Akhuryan river (Armenia) water, Nauka I Utworzenie XXI Stulecia: Teoria, Praktyka, Innowacje, 2014, p. 28-31.
13. *L. R. Harutyunyan,* Effect of vitamin E on intermolecular interactions in ethanol solutions of sodium pentadecylsulfonate, Proceedings of Yerevan State University (Chemistry and Biology), № 2, 2014, p. 26-30.
14. *L. R. Harutyunyan,* Effect of amino acids on micellization, surface activity and micellar properties of nonionic surfactant hexadecyl alcohol ethoxylate (25EO) in aqueous solutions, Journal of Surfactants and Detergents, v. 18, n. 1, 2015, p. 73-81.
15. *L. R. Harutyunyan, G. P. Pirumyan,* Purification of waters from anionic and cationic surfactants by natural zeolites, Proceedings of Yerevan State University (Chemistry and Biology), № 1, 2015, p. 21-28.

Զեկուցման թեզիս

1. *Г. С. Симонян,* Критерии реакционной способности α,β-ненасыщенных соединений “Space, time, matter: evolutionary harmony or the ordered chaos”, “Man-made world as an instrument of life support and creative self-expression of mankind”: Peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the LXXX and LXXXI International Research and Practice Conferences and the I stage of the

Championshipin Physics, Mathematics, Chemistry, Earth and Space Sciences, Technical science, Architecture and Construction (London, May 13 - May 20, 2014), International Academy of Science and Higher Education, London: IASHE, 2014, p. 33-34.

2. *Г. С. Симонян,* Термодинамика, бародинамика и хородинамика, Properties of matter in the focus of attention of modern theoretical doctrines Peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the LXXXVII International Research and Practice Conference and II stage of the Championship in Physics, Mathematics, Chemistry, Earth and Space Sciences.London, August 28 - September 02, 2014), International Academy of Science and Higher Education - London: IASHE, 2014, p. 25-26.
3. *Г. С. Симонян,* Роль ванадия в генезисе нефти, Международная научно-практическая конференция “АУЭЗОВСКИЕ ЧТЕНИЯ-12”, “Роль регионального университета в развитии инновационных направлений науки, образования и культуры”, Шымкент: ЮКГУ им. М. Ауэзова, 2014, с. 117-119.
4. *Г. С. Симонян,* Металлоносность и азотсодержание нефтей как генетические характеристики, Современные проблемы регионального развития: V международная научно-практическая конференция, Биробиджан, 9-11 сентября, 2014, Биробиджан ИКАРП ДВО, ВАИ-ФГБОУ ВПО, ПГУ им. Шолом-Алейхема, 2014, с. 189-190.
5. *А. Г. Казарян, С. Л. Мкртчян, Г. А. Казарян, Л. Р. Арутюнян, Р. С. Арутюнян,* Комплексообразование в системах Mn2+-никотиновая кислота/пиридоксин-пентадецилсульфонат натрия-вода, IV научная конференция Армянского химического общества (с международным участием) “Достижения и проблемы”, Ереван-Ванадзор, октябрь 7-11, 2014, с. 104-106.
6. *Г. С. Симонян,* Количественная характеристика реакционной среды “Variety of interaction forms of material objects through a prism of the latest analytical concepts”: Peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the XCIV International Research and Practice Conference and III stage of the Championship in Physics and Mathematics, Chemistry, Earth and Space Sciences, (London, December 18 - December 23, 2014), International Academy of Science and Higher Education, London: IASHE, 2015, p. 39-41.
7. *Г. С. Симонян, М. С. Исаханян, Г. П. Пирумян,* Влияние животноводства Иджеванского района на окружающую среду, Современные тенденции и инновации в науке и производстве: Материалы IV Международной науч.-практ. конф. Междуреченск, Кемерово, 8-10 апреля, 2015, с. 229-230.
8. *Симонян А. Г.,* Оценка экологического состояния реки Дзорагет с помощью синергического информационного индекса, Современные тенденции и инновации в науке и производстве, Материалы IV Международной науч.-практ. конф. Междуреченск, Кемерово, 8-10 апреля, 2015, с. 227-228.

Արտոնագիր

1. *Շ. Խաչատրյան, Հ. Գոյումջյան, Գ. Փիրումյան,* Պորտլան ցեմենտ, ՀՀ արտոնագիր, հայտ №AM 20150076, տրված 18.06.2015 թ.:

Ֆակուլտետում գործող կենտրոնների և լաբորատորիաների թիվը՝ 5

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Հայրապետյան Սերգեյ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Փիրումյան Էդգար Գևորգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Բանյան Լիլիթ Սարգսի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Հակոբյան Արամ Հելբիկի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Մարաբյան Շողիկ Լևոնի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

ՀՀ քաղցրահամ ջրերի (մակերևութային և ստորերկրյա) ջրաքիմիական ցուցանիշների համապարփակ ուսումնասիրություն, բնածին և մարդածին աղտոտվածությունների քանակական գնահատում և որակի կանխատեսում:

- աղտոտիչ նյութերի սանիտարահիգիենիկ և էկոլոգիական բնութագրերի որոշում, ջրային ավազաններում աղտոտիչ քիմիական նյութերի նորմավորման և ռիսկի գնահատման մեթոդական մոտեցումների մշակում,
- բնական ջրի օքսիդավերականգնիչ վիճակի ձևավորման վրա հատակային նստվածքագոյացումների ազդեցության ուսումնասիրություն:

Նախկինում կատարված հետազոտությունները և ստացված գիտական արդյունքները դրվել են փորձարարական և հաշվարկային մեթոդների ու մոդելների հիմքում՝ հնարավորություն տալով անել հիմնավորված կանխատեսումներ: Առանձին գիտական մոտեցումներ կենտրոնի աշխատակիցների կողմից կիրառվել են առաջին անգամ, մշակվել և ներդրվել են նոր չափանիշներ բնական ջրերի ինքնամաքրման ընդունակության տարբեր մեխանիզմների քանակական գնահատման համար:

Ուսումնասիրություններ են կատարվել նաև տարբեր սննդամթերքներում վտանգավոր և թունավոր ծանր մետաղների պարունակության որոշման և միգրացիայի հնարավոր ուղիների պարզաբանման ուղղությամբ:

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՍԻՆԹԵԶԻ, ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Ռոմիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Սերգեյ Կոնստանդի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ներսիսյան Լուսիկ Գեղամի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Այդինյան Սոֆիա Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
4. Ավոյան Արթուր Մուշեղի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ ինժեներ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Մետաղների մի խումբ, որոնք անփոխարինելի են կենդանի օրգանիզմի համար, անվանում են կյանքի մետաղներ: Դրանց թվում են նաև այն մետաղները (Mo, Cu, Fe, Mg, Zn), որոնք որոշվել են Վանաձոր-Դիլիջան տարածաշրջանի հողատարածքներում աճող եղինջի մեջ: Ուշադրություն է դարձվել նաև կապարին, որը հայտնի է կենդանի օրգանիզմների վրա իր վնասակար ազդեցությամբ: Նմուշարկումները կատարվել են Թեժ լեռից, Գոշավանքից, Դիլիջան և Վանաձոր քաղաքների կենտրոններից: Պարզվել է, որ նշված մետաղների քանակը գտնվում է նորմայի սահմաններում:

Պարզաբանված են կոմպլեքսագոյացման հնարավորությունները պղնձի Cu^{2+} իոնի և ֆենիլալանինի միջև ԻԿ և էլեկտրոնային կլանման սպեկտրալուսաչափական եղանակներով: Ստացված և գրական տվյալների հիման վրա առաջարկվել են կատալիտիկ անակտիվ միադենտանտ և կատալիտիկ ակտիվ երկդենտանտ կոմպլեքսների բաղադրությունը և կառուցվածքը:

Սինթեզվել է կենսաիոն Co^{2+} և կենսալիգանդ նիկոտինաթթվի (ՆԹ) միջև առաջացած կոմպլեքսը մակերևութային ակտիվ նյութ նատրիումի պենտադեցիլսուլֆոնատի (ՆՊԴՍ) ներկայությամբ և բացակայությամբ: Պարզվել է, որ Co^{2+}-ՆԹ-ՆՊԴՍ-H_2O համակարգում կազմավորված կոմպլեքսը ավելի բյուրեղային է, քան Co^{2+}-ՆԹ-H_2O համակարգում կազմավորվածը:

ԱԶՈՏ-, ԹԹՎԱԾԻՆ- ԵՎ ԾԾՈՒՄԲ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՀԵՏԵՐՈՑԻԿԼԻԿ ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Վիլիկ Միրակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Գրիգոր Սամսոնի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող

2. Թոքմաջյան Գայանե Գևորգի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մալխասյան Արարատ Ցոլակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Սեկոյան Էդուարդ Սեթի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Ալեքսանյան Իսկուհի Լևոնի, լաբ. վարիչ, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ավետիսյան Կարինե Սամվելի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Գալստյան Լաուրա Խորենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Կարապետյան Լուսինե Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
10. Ալվանջյան Հայաստան Գևորգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Գալստյան Արմեն Սուրենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
12. Համբարձումյան Լիլիթ Պապինի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
13. Մինասյան Փառանձեմ Գարեգինի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
14. Արիստակեսյան Լիլիթ Հակոբի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Միրաքյան Նաղաշ Արթուրի, կրտսեր գիտաշխատող
16. Մովսիսյան Ռուզաննա Ալբերտի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են ուսումնասիրությունները նոր ֆունկցիոնալացված՝ տրիազոլների, խինոլինների, հագեցած և չհագեցած լակտոնների, թիենոպիրիմիդինների և կումարինների օղակ պարունակող նոր համակարգերի բնագավառում: Մասնավորապես իրականացվել են սինթեզներ համակցված հետերոցիկլերի, ինչպես նաև տրիազոլների S- և N- տեղակալված համակարգերի, լակտոնային օղակի հետ համակցված հետերոցիկլերի, ինչպես նաև խինոլինային օղակ պարունակող միացությունների բնագավառում: Մշակվել են ստացման մատչելի մեթոդներ, և ուսումնասիրվել են նրանց քիմիական փոխարկումները: Իրականացվել են հնարավոր կենսաբանական հետազոտություններ:

Ուսումնասիրվել և իրականացվել է 3,4-երկտեղակալված-5-մերկապտո-1,2,4-տրիազոլների նոր ածանցյալների՝ մասնավորապես 3-արիլ(տեղակալված արիլ)-4-ալիլ(մետալիլ) տրիազոլների սինթեզ, այնուհետև՝ սինթեզված տրիազոլների բրոմցիկլացում և ստացված 3-տեղակալված-6-բրոմմեթիլ-5,6-դիհիդրոթիազոլո[2,3-c]-1,2,4-տրիազոլների դեհիդրոհալոգենացում կալիումի հիդրոքսիդի 5%-անոց մեթանոլային լուծույթում: Ցույց է տրվել, որ կախված ելանյութերի մոլային քանակներից՝ կարող են ստացվել ինչպես 3-տեղակալված-6-մեթիլեն-5,6-դիհիդրոթիազոլո[2,3-c]-1,2,4-տրիազոլներ, այնպես էլ 6-մեթիլ-3-տեղակալված-թիազոլո[2.3-c]-1.2.4-տրիազոլներ, և կարգավորելով ելանյութերի քանակները՝ հնարավոր է անցում կատարել մի համակարգից մյուսին: Շարունակելով աշխատանքները և նպատակ ունենալով սինթեզել տրիազոլների հետ համակցված հետերոցիկլերի նոր ածանցյալներ, որոնք կպարունակեն ալիլային խմբում շարժուն հալոգենի ատոմ և կհանդիսանան լավ ելանյութեր ոչ սպիտակուցային α-ամինաթթուների ստացման համար, իրականացվել է սինթեզված 3-տեղակալված-6-մեթիլեն-5,6-դիհիդրոթիազոլո[2,3-c]-1,2,4-տրիազոլների բրոմացում՝ ստանալով 3-տեղակալված-6-բրոմմեթիլ-թիազոլո[2,3-c]-1,2,4-տրիազոլներ:

Շարունակելով աշխատանքները խինոլինի նոր ածանցյալների սինթեզի բնագավառում՝ մշակվել և իրականացվել են բենզտեղակալված 2-մեթիլ-4-քլորխինոլինների նուկլեոֆիլ տեղակալման ռեակցիաները մերկապտոքացախաթթվի մեթիլ էսթերի հետ, ստացված տեղակալված էսթերների բազայի վրա սինթեզվել են համապատասխան հիդրազիդները, և իրականացվել է ստացված հիդրազիդների

փոխազդեցությունը ֆենիլիզոթիոցիանատի հետ՝ ստանալով սպասվելիք բենզ-տեղակալված 1-[2-(2-մեթիլխինոլին-4-իլթիո)ացետիլ]-4-ֆենիլթիոսեմիկարբազիդները:

Իրականացվել է նաև 4,5-բիս(քլորմեթիլ)-օ-քսիլոլի հիման վրա 4,5-բիս ((հիդրազինոկարբոնիլմեթիլթիո)մեթիլ)-օ-քսիլոլի սինթեզ, և ուսումնասիրվել են նրա հետերոցիկլացման հնարավորությունները: Մասնավորապես սինթեզվել են բիս-պիրազոլի և բիս-1,2,4-տրիազոլի ածանցյալներ, և ուսումնասիրվել է վերջինիս վարքը տարբեր էլեկտրոֆիլների նկատմամբ: Ցույց է տրվել, որ 4-(օքսիրան-2-իլմեթիլ) մորֆոլինի և քլորքացախաթթվի մեթիլէսթերի հետ փոխազդեցությունից ստացվում են S-տեղակալված ածանցյալներ, իսկ ակրիլոնիտրիլի հետ՝ N-տեղակալված ածանցյալ:

Շարունակվել են աշխատանքները հագեցած (-լակտոնների և դրանց ածանցյալների քիմիական հատկությունների ուսումնասիրման և նրանց հիման վրա նոր պոտենցիալ կենսաբանորեն ակտիվ ածանցյալների սինթեզի բնագավառում: 2-(2,2-դիմեթիլ-5-օքսոտետրահիդրոֆուրան-3-իլ)քացախաթթվի քլոր անհիդրիդը փոխազդեցության մեջ է դրվել կալիումի ռոդանիդի հետ, իսկ ստացված 2-(2,2-դիմեթիլ-5-օքսոտետրահիդրոֆուրան-3-իլ)ացետիլիզոթիոցիանատը՝ որոշ սուլֆանիլամիդային դեղանյութերի (նորսուլֆազոլ, ստրեպտոցիդ, էթազոլ, սուլֆադիմեզին, սուլֆադիմեթօքսին) և անեստեզինի հետ:

Շարունակելով հետազոտությունները կումարինների և լակտոնների բնագավառում՝ իրականացվել է 4,6,6-տրիմեթիլ-2-օքսո-3-ցիան-5,6-դիհիդրո-2H-պիրանի և 3-ացետիլկումարինների փոխազդեցությունը DMFA/$POCl_3$ համակարգի հետ, և բարձր ելքերով ստացվել են 6,6-դիմեթիլ-1,8-դիօքսո-1,5,6,8-տետրահիդրոպիրանո-[3,4-c]-պիրան-4-կարբալդեհիդը և 3-(2-օքսո-2H-խրոմեն-3-իլ)-3-քլորակրիլալդեհիդները: Այնուհետև իրականացվել է վերջիններիս փոխազդեցությունը ֆենիլհիդրազինի և պ-մեթօքսիֆենիլհիդրազինի հետ:

Հաշվետու տարում սինթեզվել են նաև մի շարք նոր թիենոպիրիմիդինոններ, որպես ելանյութ օգտագործվել են Գևալդի երկկոմպոնենտ ռեակցիայով՝ սպիրտային միջավայրում դիէթիլամինի ներկայությամբ համապատասխան իլիդենցիանքացախաթթուների էսթերների և ծծմբի փոխազդեցությամբ ստացված 4-(4-քլոր)- և 4-(4-մեթիլ)ֆենիլկարբէթօքսի-2-ամինոթիոֆենները: Վերջիններս փոխազդեցության մեջ են դրվել դիմեթիլֆորմամիդ դիմեթիլացետալի հետ՝ ստանալով 4-(4-տեղակալված)-ֆենիլտեղակալված Գևալդի թիոֆենների նոր ենամիններ, որոնց ցիկլոկոնդենսումից առաջնային ալիֆատիկ և ալիֆատիկ տեղակալված ամինների հետ սինթեզվել են նպատակային նոր N-տեղակալված 5-(4-քլոր)- և 5-(4-մեթիլ)-ֆենիլթիենապիրիմիդին-4-ոններ: Իսկ անիլինի հետ իրականացված կոնդենսացիան բերել է ելային 4-(4-քլոր)ֆենիլկարբէթօքսի-2-ամինոթիոֆենի ստացման:

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՔԻՄԻԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Կարինե Ռաֆայելի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Գաբրիելյան Լիանա Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գրիգորյան Գևորգ Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Գրիգորյան Ջիլդա Դրաստամատի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Զատիկյան Աշխեն Լեոնիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ղազոյան Հեղինե Հմայակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

7. Մելիք -Օհանջանյան Լաուրա Գեղամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Սարգսյան Հասմիկ Ռազմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Ափոյան Սվետլանա Հակոբի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Շիլաջյան Հասմիկ Ավետիքի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Պապանյան Զաքար Խաչիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Չոբանյան Ժենյա Նիկոլայի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մոլեկուլային փոխազդեցությունները կենսաբանական նշանակություն ունեցող համակարգերում (պետական ֆինանսավորում):	Մարգարյան Շ. Ա.

Թեմա 1.

- դիմեթիլսուլֆոնի ջրային և սուլֆոքսիդային լուծույթների դիէլեկտրիկ թափանցելիության կեղծ և իրական մասերի ցիկլիկ հաճախությունից (100ՄՀց-ից մինչև 50ԳՀց) կախվածության վերլուծություններ TableCurve համակարգչային ծրագրի օգնությամբ՝ տարբեր վերլուծական ֆունկցիաներով,
- ԴԷՍՕ/ջուր համակարգերի դիէլեկտրիկ սպեկտրների վերլուծություն, ռելաքսացիոն պարամետրերի, ապակեգոյացման ջերմաստիճանի, ապակու փխրունության գործակցի հաշվարկ՝ կախված կոնցենտրացիայի փոփոխությունից,
- Gaussian 03W քվանտաքիմիական ծրագրի օգնությամբ $(K^+,Cl^-)/H_2O$ և (K^+,Cl^-) /(H_2O+ԴՄՍՕ) համակարգերի քվանտաքիմիական հաշվարկներ՝ ինքնահամաձայնեցված ռեակցիոն դաշտի մեթոդի կիրառմամբ (SCRF հաշվարկ),
- C վիտամին-ԴՄՍՕ (ԴԷՍՕ) կոմպլեքսների կայունության ուսումնասիրություն ջրային միջավայրում ոչ էմպիրիկ RHF հաշվարկներով,
- մարդու հեմոգլոբինի /ՄՀ/ և դաբաղաթթվի /ԴԹ/ միջև փոխազդեցությունների ֆլուորեսցենտային սպեկտրաչափական ուսումնասիրություններ,
- դիալկիլսուլֆոքսիդների ջրային լուծույթներում ցիստեինի օքսիդավերականգնման փոխարկումների հետազոտություններ՝ ցիստեին-ԴԱՍՕ-ջուր համակարգերում ընթացող քիմիական փոխազդեցության հետևանքով գոյացող վերջնանյութերի, ինչպես նաև ալիֆատիկ շարքի ուղիղ և ճյուղավորված շղթաներ պարունակող դիալկիլսուլֆոքսիդների /ԴԱՍՕ/ փոխազդեցության կինետիկական ուսումնասիրություններ FTIR սպեկտրոսկոպիայի կիրառությամբ,
- շրջված միցելային համակարգերի ծավալային և տրանսպորտային հատկությունների ուսումնասիրություն ԴԷՍՕ-ջուր խառը լուծիչի բաղադրիչների տարբեր հարաբերությունների ժամանակ,
- մաքուր դիալկիլսուլֆոքսիդների և դրանց ջուր-սպիրտային լուծույթների հեղուկ-գոլորշի ֆազային հավասարակշռությունների և ծավալային հատկությունների ուսումնասիրություններ,
- D_2 վիտամին–ԴԻՊՍՕ համակարգի ԻԿ սպեկտրոսկոպիական ուսումնասիրություններ,

- լեցիտինի հետ Lagarosiphon major ակվարիումային ջրիմուռից անջատված քլորոֆիլի փոխազդեցության ուսումնասիրություններ էլեկտրահաղորդականության, էլեկտրոնային կլանման և ֆլուորեսցենտային սպեկտրոսկոպիական մեթոդներով:

ՀԵՏԵՐՈՑԻԿԼԻԿ ԱՄԻՆԱԹԹՈՒՆԵՐԻ ՍԻՆԹԵԶԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Սաղյան Աշոտ Մերոբի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Սեկոյան Էդուարդ Սեթի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Գեոլչանյան Արփինե Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Հովհաննիսյան Անահիտ Մխիթարի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Մկրտչյան Աննա Ֆելիքսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր սերնդի պոտենցիալ դեղաբանորեն ակտիվ հետերոցիկլիկ տեղակալված օպտիկապես ակտիվ α-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ (պետական ֆինանսավորում):	Սաղյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է ինչպես բենզիմիդազոլային օղակով կապված, այնպես էլ ացետիլենային կապ պարունակող բիս-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ Ni^{II} իոնի դեհիդրոալանինային (Ni^{II}-(*S*)-BPB-Δ-Ala) կոմպլեքսին CH_3CN/K_2CO_3 միջավայրում հետերոցիկլիկ նուկլեոֆիլների միացմամբ և CH_3CN/K_2CO_3 միջավայրում Cu(I) կատալիզատորի ներկայությամբ պրոպարգիլգլիցինային (Ni^{II}-(*S*)-BPB-(*S*)-PGly) կոմպլեքսի դիմերմամբ:

Արդյունքում սինթեզվել են 3 էնանտիոմերապես հարստացված բենզիմիդազոլային օղակով կապված նոր բիս-ամինաթթուներ՝ (S,S)-3,3՝-(2-թիոքսո-(բենզիմիդազոլ1,3-դիիլ)բիս(2-ամինոպրոպանաթթու), (*S,S*)-3,3'-(2-թիոքսո-(5-նիտրոբենզիմիդազոլ-1,3-դիիլ)բիս(2-ամինոպրոպանաթթու), (2*S*,2'*S*)-3,3'-(5-դիֆտորմեթոքսի-2-թիոքսո-1H-բենզոիմիդազոլ-1,3(2H)-դիիլ)-բիս-(2-ամինոպրոպիոնաթթու), և 1 ացետիլենային կապ պարունակող բիս-ամինաթթու՝ 2*S,9S*)-2,9-դիամինո-4,6-դիինաթթուն: Սինթեզված բիս-ամինաթթուները գտնվում են կենսաբանական հետազոտությունների փուլում:

ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալ՝ *Մենեմշյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր Մասնագիտություն՝

030600 Լրագրություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Հաղորդակցություն, մեդիա և հասարակություն
Հանրային կապեր և լրատվամիջոցների հետ հաղորդակցություն
Միջազգային և քաղաքական ժուռնալիստիկա

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 314*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Լրագրություն								
Բակալավրիատ	6	70	9	59	7	67	5	22
Մագիստրատուրա	5	22	8	34	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 182*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Լրագրություն					
Բակալավրիատ	19	39	57	15	22
Մագիստրատուրա	14	7	9	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Լրագրություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	76	-	53	8	30
2-րդ	68	-	14	4	79
3-րդ	74	-	5	10	93
4-րդ	27	-	7	3	74
Ընդամենը	**245**	**-**	**79**	**25**	**68**
Մագիստրատուրա					
1-ին	27	-	1	6	96
2-րդ	42	-	1	2	98
Ընդամենը	**69**	**-**	**2**	**8**	**97**

Ամառային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Լրագրություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	75	-	11	1	85
2-րդ	67	2	13	7	78
3-րդ	74	-	21	9	72
4-րդ	27	-	6	9	78
Ընդամենը	**243**	**2**	**51**	**26**	**78**
Մագիստրատուրա					
1-ին	**27**	**1**	**1**	**10**	**93**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 99 (17), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		*մագիստրատուրա*	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Լրագրություն	**26 (1)**	**21**	**42 (16)**	**10**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	-	-	19	1

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Դավիթ Վլադիմիրի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալոյան Լենտրուշ Արամի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դոյդոյան Շուշան Մկրտչի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մենեմշյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պետրոսյան Վարդուհի Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սայադյան Լիաննա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հովհաննիսյան Գագիկ Հովհաննեսի, դոցենտ
7. Գոյունյան Անահիտ Ստեփանի, դասախոս
8. Մկրտիչյան Աննա Շահենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բրուտյան Անահիտ Խորենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սողոմոնյան Գայանե Արշավիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Զորյան Հրայր Նորայրի, դասախոս
4. Սարգսյան Զարուհի Ջիվանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պարոնյան Մերի Կամսարականի, ավագ լաբորանտ
2. Վարդանյան Գայանե Սարգսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Մամուլի պատմության և տեսության ամբիոնի աշխատակիցների գիտական որոնումները 2014-2015 ուստարում նույնպես ընթացել են նպատակային հունով: Առանձնակի ուշադրության է արժանացել Երրորդ հանրապետության ստեղծման առաջին տարիների մամուլը, մասնավորապես՝

խորհրդային գաղափարական կապանքներից ազատված նոր պարբերականների բովանդակային, թեմատիկ ու ժանրային համապատկերը:

Միևնույն ժամանակ չեն անտեսվել մեդիաոլորտում դրսևորվող նորօրյա զարգացումները, տպագիր և առցանց պարբերականների գործունեության հիմնական ուղղությունները, ԶԼՄ կարգավորմանը և ինքնակարգավորմանն առնչվող խնդիրները:

Ամբիոնի դասախոսներն ակտիվորեն մասնակցել են ֆակուլտետային, ներբուհական և միջազգային գիտաժողովներին: Նրանք զեկուցումներով հանդես են եկել 2014 թ. հոկտեմբերին Գ. Անանյանի ծննդյան 80-ամյակին նվիրված ֆակուլտետային, 2015 թ. հունիսին Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված ներբուհական, Մոսկվայի, Սանկտ Պետերբուրգի, Նիժնի Նովգորոդի, Պենզայի պետհամալսարանների կազմակերպած միջազգային գիտաժողովներում: Այդ ելույթները տպագրվել են հանրապետական և միջազգային գիտական հանդեսներում, լրագրագիտության հիմնախնդիրներին նվիրված ժողովածուներում:

Ամբիոնի երկու ասպիրանտներ համապատասխանաբար 2014 թ. դեկտեմբերին և 2015 թ. մարտին թեկնածուական ատենախոսություններ են պաշտպանել /«Հասարակական իդեալը և նրա փոխակերպումները հետխորհրդային հայ մամուլում», «Հայաստան-Եվրոպա քաղաքակրթական առնչությունները 1990-ական թվականների առաջին կեսի հայաստանյան մամուլում»/ և ստացել բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	2	-	-	11	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Լ. Ա. Ալոյան,* «Մշակի» հրապարակախոսները, 19-րդ դարավերջ-20-րդ դարասկիզբ, Բախշի Իշխանյան, Դավիթ Անանուն, Տիգրան Հովհաննիսյան, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 256 էջ:
2. *Լ. Ա. Ալոյան,* Ստեփանոս Մալխասյանցը հրապարակախոս, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2015, 68 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Խ. Բրուտյան,* Հայ մանկավարժների ավանդը մանկավարժական մամուլի ստեղծման գործում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, «Զանգակ» հրատ., 2015, էջ 60-64:
2. *Ա. Ռ. Մենեմշյան, Ն. Ն. Մարտիրոսյան,* Հայ հասարակության մեդիապատկերը. ամփոփ ուրվագիծ, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, թիվ 1 (643), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 376-381:
3. *Ա. Շ. Մկրտիչյան,* Հրապարակախոսությունը հայաստանյան մամուլում՝ ղարաբաղյան շարժման համատեքստում, (1988-1991 թթ.), ԼՂՀ Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու, Երևան, 2015, էջ 329-337:

4. *Դ. Վ. Պետրոսյան,* Լրագրող-արտաքին հասցեատեր երկխոսության մի քանի առանձնահատկություններ (հայկական մեդիատեքստերի օրինակով), «Վեմ» համահայկական հանդես, թիվ 4 (48), Երևան, 2014, էջ 200-206:
5. *А. Р. Менемшян, Н. Н. Мартиросян,* Задачи формирования системы ценностей у подростков и электронные СМИ, Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире, т. 4, “Стратегия будущего”, Санкт-Петербург, 2015, с. 42-49.
6. *В. Г. Петросян, Н. Н. Мартиросян,* Этические проблемы в онлайн-медиа /на примере СМИ Республики Армения/, Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире, Материалы IX Международной научно-практической конференции, т. 4, РИНЦ, Санкт-Петербург, 2015, с. 52-55.
7. *Д. В. Петросян,* Некоторые аспекты диалога журналист-внешний адресат (на примере современного армянского медиатекста), “Ценностные ориентиры современной журналистики”, Сборник научных статей II Международной научно-практической конференции, Изд. ПГУ, Пенза, 2014, стр. 33-38.
8. *Д. В. Петросян,* Многомерность идентичности в дискурсе “журналист-национальная аудитория”, “Журналист. Социальные коммуникации, периодическое научно-практическое издание”, № 3 (15), Москва, 2014, с. 42-47.
9. *Д. В. Петросян,* Журналист-медиатекст-адресат (некоторые аспекты нравственного диалога), Культура, наука, образование: влияние на нравственное развитие общества, Сборник докладов Международной научной конференции “XXXVIII Добролюбовские чтения”, Изд. Гладкова, Нижний Новгород, 2014, с. 216-221.
10. *Д. В. Петросян,* Ценности национальной и глобальной культур на страницах армянского еженедельника “Азг-Мшакуйт”: мастерство диалога, Журналистика в 2014 году: СМИ как фактор общественного диалога, Материалы международной научно-практической конференции, Изд. “Медиамир”, Москва, 2015, с. 52-53.
11. *A. R. Menemshyan, N. N. Martirosyan, Z. J. Sargsyan,* The Influence of Armenian Soap Operas (TV Serials) on the Formation of the Social Attitudes of Teenagers, 21st Century (Information and analytical journal), 1 (17), “Noravank” foundation, Yerevan, 2015, pp. 96-112.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Խ. Բրուտյան,* Հայ մանկավարժների ավանդը մանկավարժական մամուլի ստեղծման գործում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Ծաղկաձոր, 17-18 հոկտեմբերի, 2014, էջ 68-70:

ՌԱԴԻՈՀԵՌՈՒՏԱՏԵՍԱՅԻՆ ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովսեփյան Մուշեղ Մայիսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրոսյան Անուշ Մանվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Վարդանյան Նանե Էդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ալավերդյան Դավիթ Հրայրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ավետիսյան Աստղիկ Շամսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

5. Բայադյան Հրաչիկ Լադիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հակոբյան Վանիկ Թադևոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մայսուրյան Հասմիկ Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Աղաբաբյան Ալվինա Սամվելի, դասախոս
9. Հակոբյան Լիլիթ Սամվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Միրաքյան Վահրամ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Կարինե Վարդանի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Անաստասյան Աիդա Անաստասի, ավագ լաբորանտ
3. Տոնոյան Գայանե Աղասու, համակարգչ. սենյակի պատասխանատու, ավագ լաբորանտ
4. Աբրահամյան Ռուզաննա Համբարձումի, ռադիոստուդիայի սպասարկող լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնն իրականացրել է իր ուսումնագիտական բնականոն գործունեությունը, շարունակել է համագործակցությունը հայաստանյան հեռուստառադիոլորտը ներկայացնող առաջատար ընկերությունների և առցանց լրատվամիջոցների հետ: Ճանաչված լրագրողները հրավիրվել են վարելու գործնական և սեմինար պարապմունքներ:

2014-15 ուստարում ամբիոնի դասախոսները կատարել են ուսումնագիտական մի շարք հետազոտություններ: Նրանց ուսումնասիրությունները սերտորեն առնչվել են հայաստանյան հեռուստառադիոոլորտի և առցանց ԶԼՄ-ների առկա հիմնախնդիրներին և մարտահրավերներին:

Ամբիոնի դասախոսները զեկուցումներով հանդես են եկել ֆակուլտետային, ներբուհական և միջազգային գիտաժողովներում: Նրանք զեկուցումներով հանդես են եկել 2014 թ. հոկտեմբերին Գ. Անանյանի ծննդյան 80-ամյակին նվիրված ֆակուլտետային, 2015 թ. փետրվարին ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայում՝ Մայրենիի օրվան նվիրված միջազգային գիտաժողովին, ինչպես նաև Մոսկվայի պետական համալսարանի փետրվարյան տարեկան միջազգային գիտաժողովին: Այդ ելույթները տպագրվել են հանրապետական և միջազգային գիտական հանդեսներում:

Ամբիոնի դասախոսներն ակտիվորեն մասնակցել են մեդիաոլորտի հիմնախնդիրներին նվիրված հանրապետական և միջազգային մի շարք գիտական սեմինարների և հավաքների:

2015 թ. ապրիլի 27-ից 30-ը ԵՊՀ-ի ուսանողական գիտական ընկերության կազմակերպած ամենամյա տարեկան գիտական նստաշրջանին, որը նվիրված էր Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին, մասնակցել են ամբիոնի ասպիրանտներն ու հայցորդները և հանդես եկել զեկուցումներով: Լավագույն զեկուցումները ֆակուլտետի կողմից երաշխավորվել են հրատարակման:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	8	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Շ. Ավետիսյան,* Գովազդային տեխնոլոգները հանրային կարծիքի վրա ազդելու և գործողության մղելու մեթոդ, ՀՀ ԳԱԱ գիտաուսումնական կենտրոնի գիտական հոդվածների տարեկան ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 325-333:
2. *Ա. Ս. Աղաբաբյան,* ԼՂԻՄ-ի տարածքային յուրացման որոշ դրսևորումներ 1920-30-ական թթ., «Պատմություն և մշակույթ» (Հայագիտական հանդես), հատոր III, Երևան, 2014, էջ 193-201:
3. *Հ. Լ. Բայաղյան,* Անձնական տեղեկատվամիջոցները պայքարի միջոց, «Հանրային ոլորտի և հասարակայնության միջև» գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 15-19:
4. *Մ. Մ. Հովսեփյան,* Ռադիոն և տեղեկատվական տեխնոլոգիաները (ՀՀ-ում և Սփյուռքում գործող ռադիոընկերությունների օրինակով), ՀՀ ԳԱԱ «Լրաբեր» հասարակագիտական գիտությունների, թիվ 3 (642), Երևան, 2014, էջ 265-273:
5. *Դ. Վ. Սարգսյան,* Եվրաինտեգրման ընկալումները հայաստանյան մամուլում, «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամ, թիվ 2 (60), Երևան, 2015, էջ 135-146:
6. *Л. С. Акопян,* Влияние социальных сетей на этику СМИ, V международная научно-практическая конференция “Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире”, Санкт-Петербург, 2014, с. 175-179.
7. *М. М. Овсепян,* Общественный диалог в телерадиовещании Армении, Журналистика в 2014 году: СМИ как фактор общественного диалога, материалы международной научно-практической конференции, Москва, 2015, с. 208-209.
8. *Н. Н. Мартиросян, Л. С. Акопян,* Ценности и идеи в телевизионных обращениях, IX международная научно-практическая конференция “Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире”, Санкт-Петербург, 2015, с. 49-52.

ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Դումանյան Վահրամ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Դանոյան Էդվարդ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Ասլամաջյան Գևորգ Մկրտչի, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010400	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա
010300	Մաթեմատիկա: Համակարգչային գիտություններ

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Թվային անալիզ և մաթեմատիկական մոդելավորում
Հաշվողական մեքենաների, համալիրների և ցանցերի մաթեմատիկական և ծրագրային ապահովում
Դիսկրետ մաթեմատիկա և տեսական ինֆորմատիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի
2. Շուքուրյան Յուրի Հայկի

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 708*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	35	156	45	83	58	111	10	27
Մաթեմատիկա: Համակարգչ. գիտ.	13	36	10	20	7	24	-	-
Ընդամենը	**48**	**192**	**55**	**103**	**65**	**135**	**10**	**27**
Մագիստրատուրա								
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	**23**	**10**	**22**	**18**				

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 94*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ *Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.*	**17**	**14**	**27**	**19**	**17**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	191	2	72	9	61
2-րդ	128	10	64	5	42
3-րդ	169	8	74	18	51
4-րդ	37	4	18	3	41
Մաթեմատիկա: Համակարգչ. գիտ.					
1-ին	49	6	28	1	31
2-րդ	30	-	10	-	67
3-րդ	31	-	19	1	39
Ընդամենը	**635**	**30**	**285**	**37**	**50**
Մագիստրատուրա					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	33	2	2	18	88
2-րդ	40	-	2	23	95
Ընդամենը	**73**	**2**	**4**	**41**	**92**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	176	8	73	20	54
2-րդ	122	7	57	7	48
3-րդ	164	8	64	22	56
4-րդ	37	-	-	5	100
Մաթեմատիկա: Համակարգչ. գիտ.					
1-ին	48	3	22	1	48
2-րդ	28	-	12	-	57
3-րդ	28	-	13	-	54
Ընդամենը	**603**	**26**	**241**	**55**	**56**
Մագիստրատուրա					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	**32**	**-**	**-**	**16**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 94 (20), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 10		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	39 (2)	17	38 (18)

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	3	32	17

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԹՎԱՅԻՆ ԱՆԱԼԻԶԻ ԵՎ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Յուրի Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հակոբյան Հակոբ Ավագի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Արաբյան Մարիամ Հովսեփի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դաղայան Յուրիկ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դանոյան Էդվարդ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Ռաֆիկ Աղասու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հարությունյան Անահիտ Վաղինակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հովհաննիսյան Զոհրաբ Բագրատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մանուկյան Սուսաննա Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Միքայելյան Լևոն Վելիխանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Մկրտչյան Երվանդ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Նավասարդյան Կարեն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Ստեփանյան Սեյրան Պավելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Ավետիսյան Ժոզեֆ Հովսեփի, դոցենտ
15. Գրիգորյան Բորիս Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Հովհաննիսյան Նունե Վալիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
17. Սահակյան Սահակ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Հակոբյան Եկատերինա Արամի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Դումանյան Վահրամ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Խաչատրյան Խաչատուր Աղավարդի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Սուսաննա Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
2. Ոսկանյան Անահիտ Գևորգի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Բազմաչափ միջարկման բնագավառում կատարված է Գասքա-Մաեզթուի հիպոթեզի ընդհանրացումը կամայական կարգի հանրահաշվական կորերի համար, ընդհանրացված հիպոթեզը ապացուցված է n=3 դեպքի համար: Դիտարկված է հատվածական (սեգմենտալ) միջարկման խնդիրը բազմաչափ դեպքում: Բերված են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ խնդրի լուծելիության համար: Այն դեպքում, երբ խնդիրը լուծելի է, և միջարկման հանգույցների քանակը վերջավոր է, բերված է խնդրի լուծման մեթոդը: Քննարկված է n անկախ հանգույցներով անցնող n-1 կարգի հանրահաշվական կորի միակության խնդիրը: Ապացուցված է, որ նշված կորը միարժեքորեն որոշող հանգույցների նվազագույն քանակը հավասար է N-4-ի, որտեղ N=(n+1)(n+2)/2:

Հետազոտվել է հատուկ տիպի վերին երկանկյունագծային մատրիցների ընդհանրացված հակադարձման հարցը: Մշակված է այդ մատրիցների Մուր-Պենրոուզի հակադարձման ալգորիթմը: Արտածվել են բացահայտ բանաձևեր պսևդոհակադարձ մատրիցի տարրերի համար՝ արտահայտված նախնական մատրիցի տարրերով:

Ուսումնասիրվել է երկրորդ կարգի էլիպսական հավասարումների համար Դիրիխլեի խնդրի լուծելիությունը Գուշչինի տարածությունում: Որոշ դասի հավասարումների համար ստացվել են լուծելիության անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ:

Դիտարկվել է փակ գլանային թաղանթի առանցքասիմետրիկ կայունության խնդիրը՝ ըստ հաստության փոփոխական ջերմային դաշտի և գերձայնային արագությամբ շրջհոսվող գազի ազդեցության տակ: Ցույց է տրված, որ ջերմային դաշտի և շրջհոսման համատեղ ազդեցությամբ կարելի է ղեկավարել կայունության պրոցեսը և ջերմային դաշտի օգնությամբ էապես փոխել ֆլատերի կրիտիկական արագության մեծությունը: Հետազոտված է հաղորդիչ սալի տատանումների խնդիրը երկայնական մագնիսական դաշտում: Կիրխգոֆի վարկածների հիման վրա դիտարկվող խնդիրը բերված է սինգուլյար ինտեգրոդիֆերենցիալ հավասարումների լուծմանը՝ դասական եզրային և սկզբնական պայմաններով:

Դիտարկված են բազմաշրջանում անալիտիկ ֆունկցիաների Բեսովի կշռային տարածությունները և Տյոպլիցյան օպերատորների սահմանափակության անհրաժեշտ ու բավարար պայմանների որոշման խնդիրը: p>1 և p=1 դեպքերի համար ստացված են օպերատորի սիմվոլի համար անհրաժեշտ և բավարար պայմանները, որոնց համար համապատասխան Տյոպլիցյան օպերատորը գործում է սահմանափակ Բեսովի տարածություններում: Նշված տարածություններում ստացված է բաժանման թեորեմը: Բազմաշրջանում և բազմաչափ գնդում դիտարկված են անալիտիկ ֆունկցիաների Բեսովի կշռային տարածությունները, ապացուցված են պրոյեկտման թեորեմներ: Ստացված են դասերի նկարագրությունները բարձր կարգի կոտորակային ածանցյալների միջոցով: Դիտարկված է անկյունագծային արտապատկերման խնդիրը Բեսովի տարածությունների համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	2	20	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ռ. Ս. Խաչատրյան,* Օպտիմիզացիայի մեթոդներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 134 էջ:
2. *Գ. Գ. Գևորգյան, Լ. Հ. Գալստյան, Ս. Կ. Թասլաքյան, Գ. Վ. Միքայելյան, Կ. Ս. Նավասարդյան,* Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրք, մաս 1 և 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 266 էջ:

Հոդված

1. *Ս. Լ. Սահակյան, Կ. Ս. Նավասարդյան,* Հաշվողական կայունությունը և հասանելի արդյունքը, «Բնագետ», h. 3, 2014, էջ 24-34:
2. *Ю. Р. Акопян, М. Г. Хачатрян,* Об использовании кубических сплайнов в задаче наименьших квадратов, Известия НАН Армении и ГИУА, серия технических наук, т. 68, No. 2, 2015, с. 249-255.
3. *Г. Е. Багдасарян, М. А. Микилян, Р. О Сагоян,* Характер амплитудно-частотной зависимости нелинейных колебаний гибкой пластинки при критических скоростях, Прикладная математика и механика, вып. А, No. 1, Гюмри, 2014, с. 20-39.
4. *З. Н. Даноян, Л. А. Атоян, С. Л. Саакян, Н. З. Даноян,* Спиновые волны в периодической, слоистой, ферромагнитной структуре с учетом обменного эффекта, Известия НАН Армении, Механика, т. 67, No. 4, 2014, с. 21-28.
5. *В. Ж. Думанян,* О разрешимости задачи Дирихле для эллиптического уравнения второго порядка, Доклады НАН Армении, Механика, т. 114, No. 4, 2014, с. 295-308.
6. *Р. М. Киракосян, С. П. Степанян,* Задача двухслойной круглой ортотропной пластинки при учете поперечного сдвига, Прикладная механика, Киев, т. 50, No. 5, 2014, с. 132-144.
7. *Р. М. Киракосян, С. П. Степанян,* Неклассическая задача изгиба ортотропной балки переменной толщины с упруго защемленной опорой, Доклады НАН Армении, т. 114, No. 3, 2014, с. 205-212.
8. *Р. М. Киракосян, С. П. Степанян,* Об устойчивости сжатых стержней при наличии упруго защемленной опоры, Доклады НАН Армении, т. 114, No. 4, 2014, с. 309-315.
9. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan, P. Marzocca,* On the stability of flexible orthotropic rectangular plate in supersonic flow: amplitude-speed dependency in pre- and post- critical flight conditions, Journal of Aerospace Engineering, v. 27, No. 2, 2014, pp. 369-377.
10. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan, R. O. Saghoyan, P. Marzocca,* Thermoelastic stability of closed cylindrical shell in supersonic gas flow, Transactions of Nanjing University of Aeronautics and Astronautics, China, v. 31, No. 2, 2014, pp. 205-210.
11. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan,* Dynamic stability of electroconductive cylindrical shells in magnetic field, Encyclopedia of Thermal Stresses, Springer Publishing House (R. Hetnarski ed.), 2014, pp. 1071-1085.
12. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan, P. Marzocca,* Ferromagnetic plates and shells.- Encyclopedia of Thermal Stresses, Springer Publishing House (R. Hetnarski ed.), 2014, pp. 1570-1580.
13. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan,* Thermoelastic stability of panels in high-speed flows: Linear analysis.- Encyclopedia of Thermal Stresses, Springer Publishing House (R. Hetnarski ed.), 2014, pp. 5739-5748.

14. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan,* Thermoelastic stability of panels in high-speed flows: Non-linear analysis, Encyclopedia of Thermal Stresses, Springer Publishing House (R. Hetnarski ed.), 2014, pp. 5748-5759.
15. *G. Y. Baghdasaryan, M. A. Mikilyan,* Vibrations of electroconductive cylindrical shells in a magnetic field, Encyclopedia of Thermal Stresses, Springer Publishing House (R. Hetnarski ed.), 2014, pp. 6450-6462.
16. *V. H. Bayramyan, H. A. Hakopian, S. Z. Toroyan,* On the uniqueness of algebraic curves, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, No. 1, 2015, pp. 3-15.
17. *M. V. Belubekyan, S. L. Sahakyan, A. A. Hunanyan,* Shear waves in longitudinal periodical weak inhomogeneous layer, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, No. 1, 2015, pp. 36-40.
18. *Yu. R. Hakopian, S. S. Aleksanyan,* The Moore-Penrose inverse of bidiagonal matrices.I, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, No. 2, 2015, pp. 11-20.
19. *H. Hakopian, G. Mushyan,* On multivariate segmental interpolation problem, Journal of Computer Science and Applied Mathematics, No. 1, 2015, pp. 19-29.
20. *H. Hakopian, L. Rafayelyan,* On a generalization of the Gasca-Maeztu conjecture, New York Journal of Mathematics, v. 21, 2015, pp. 1-17.

Զեկուցման թեզիս

1. *A. Harutyunyan,* Weighted spaces of holomorphic functions on the polydisk, 5th International Scientific Conference on Modern Methods, Problems and Applications of Operator Theory and Harmonic Analysis, April, 24-May, 1, 2015, Rostov-Don, Russia, pp. 45-46.
2. *W. Lusky, A. Harutyunyan,* Toeplitz operators on weighted Besov spaces of holomorphic functions on the polydisk, Annual Session of Armenian Mathematical Union, Yerevan, 2014, p. 22.
3. *Ю. Г. Дадаян, З. Б. Оганисян,* Методы конечных элементов для задачи изгиба неоднородной балки, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Институт механики НАН РА, Горис-Степанакерт, сентябрь 22-26, 2014, с. 197-201.
4. *З. Н. Даноян, Л. А. Атоян, С. Л. Саакян, Н. З. Даноян,* Квазипериодический спин-волновой процесс в слоистой периодической ферромагнитной структуре, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Институт механики НАН РА, Горис-Степанакерт, сентябрь 22-26, 2014, с. 207-211.
5. *Р. М. Киракосян, С. П. Степанян,* Прикладная теория устойчивости ортотропной колонны переменного сечения при учете поперечного сдвига и собственного веса, Труды XVII международной конференции “Современные проблемы механики сплошной среды”, т. 2, Ростов-на-Дону, 2014, с. 35-39.
6. *Г. Г. Оганян, С. Л. Саакян,* Об одной модели снарядного потока газожидкостной смеси, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Институт механики НАН РА, Горис-Степанакерт, сентябрь 22-26, 2014, с. 340-344.
7. *С. П. Степанян,* Неклассическая задача изгиба балки линейно-переменной толщины при наличии упруго защемленной опоры, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Институт механики НАН РА, Горис-Степанакерт, сентябрь 22-26, 2014, с. 408-412.

ԴԻՍԿՐԵՏ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՏԵՍԱԿԱՆ ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալեքսանյան Արա Անանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չուբարյան Անահիտ Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Միքայելյան Վահագն Համլետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Բոլիբեկյան Հովհաննես Ռաֆայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գաբրիելյան Վարուժան Պարտիզունու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եղիազարյան Էդուարդ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հակոբյան Համլետ Ցոլակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մալխասյան Արա Շավարշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մարգարյան Ժիրայր Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ասլամաջյան Գևորգ Մկրտչի, դոցենտ
10. Պետրոսյան Պետրոս Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ղազարյան Սերժիկ Սպարտակի, ասիստենտ
12. Մովսեսյան Հռիփսիմե Գեղամի, ասիստենտ
13. Սերոբյան Ռուբեն Կառլենի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Շուքուրյան Յուրի Հայկի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Գոհար Ռոմիկի, ավագ լաբորանտ
2. Կարապետյան Կարինե Նորիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տարբեր տրամաբանական համակարգերում արտածումների տարաբնույթ բնութագրիչների հետազոտում, բնագավառը՝ ինֆորմատիկա, մաթեմատիկա (պետական ֆինանսավորում):	Չուբարյան Ա. Ա.

Թեմա 1. ա) Հետազոտվել են արտածումների բարդության բնութագրիչները տարաբնույթ տեղադրման կանոններով Ֆրեգեի համակարգերում: Ապացուցվել է, որ սահմանափակ տեղադրման կանոնով և բազմակի տեղադրման կանոնով համակարգերը համարժեք են՝ ըստ արտածումների երկարության, մինչդեռ ըստ քայլերի քանակի՝ համարժեք են միայն սահմանափակ տեղադրման

կանոններով համակարգերը, իսկ բազմակի տեղադրման կանոնով համակարգերը ունեն էքսպոնենցիալ արագացում սահմանափակ տեղադրման կանոնով համակարգերի նկատմամբ:

բ) Ասույթային հաշվի համապիտանի համակարգ կառուցելու ուղղությամբ հետազոտվել են դասական, ինտուիցիոնիստական, մինիմալ, դրական մոնոտոն և ոչ ճշգրիտ տրամաբանությունները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հետազոտություններ են կատարվել հետևյալ բնագավառներում.

1. Գրաֆների տեսության ներկումների հետ կապված խնդիրներ:

Ուսումնասիրվում են β- կատարյալ գրաֆների և նրանց ենթադասերի հատկություններ: Հետազոտվում են նաև գրաֆների էքստրեմալ խնդիրներ, կատարյալ գրաֆներ, դիսկրետ օպտիմիզացիա, բուլյան հավասարումների համակարգեր, ֆունկցիոնալ սխեմաների անալիզ և սինթեզ, մեծ ինտեգրալ սխեմաների ֆիզիկական նախագծում:

2. Որոշ տիպի մատրիցային հավասարություններ:

Ուսումնասիրվում են հատուկ տեսքի մատրիցային հավասարություններ, որոնք կապված են դիզայնի (բլոկ-սխեմաներ) տեսության հետ: Ստացվել են արդյունքներ, որոնք ընդհանրացնում են դիզայնի տեսության մեջ հայտնի Ֆիշերի անհավասարությունը, Լեհմանի, Ռայզերի, Պադբերգի որոշ արդյունքներ:

3. Մեծ ինտեգրալ սխեմաների (ՄԻՍ) ֆիզիկական նախագծման հետ կապված մաթեմատիկական խնդիրներ և ալգորիթմներ:

Ամբիոնի ավանդական թեմաներից են դիսկրետ օպտիմիզացման խնդիրները: Առանձին NP-լրիվ դասերի համար հետազոտված են նրանց լուծման մոտավոր բազմանդամային ալգորիթմների արդյունավետության հարցերը:

4. Հավասարումներ ազատ խմբերում:

Հետազոտվում են բուլյան հավասարումներ մետրիկական համակարգերում, ինչպես նաև վիճակագրական բնութագրիչները:

5. Դիսկրետ օպտիմիզացման խնդիրներ:

Հետազոտվում են գրաֆների որոշ էքստրեմալ հատկություններ, մասնավորապես գագաթային և կողային ծածկույթներ գտնելու ալգորիթմներ են մշակվում գրաֆների որոշ դասի համար:

6. Բուլյան հավասարումների հետազոտում:

Հետազոտվում են ազատ խմբերում տրված հավասարումների լուծումների նկարագրությունները: Ներմուծվում են պարամետրիզացիայի գաղափարի ընդհանրացումները և հավասարումներ. որոշակի դասերի համար ցույց են տրված ընդհանուր լուծումները:

Ամբիոնի գիտական հետաքրքրություններից են ԳՄԻՍ-ի ֆիզիկական նախագծման մաթեմատիկական խնդիրների ուսումնասիրությունները և ալգորիթմների մշակումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	7	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Л. Л. Даштоян, А. А. Чубарян,* Задачник-практикум по теории алгоритмов (методическое пособие), РАУ, Институт математики и высоких технологий, 2014, 60 с.

Հոդված

1. *Ан. А. Чубарян, Арм. А. Чубарян,* Оценки некоторых сложностных характеристик выводов в системе обобщенных расщеплений, НАУ, Отечественная наука в эпоху изменений: постулаты прошлого и теории нового времени, часть 10, 2 (7), 2015, с. 11-14.
2. *Ж. Г. Маргарян, Т. В. Сохакян, Д. А. Даноян, Х. О. Шахзадян,* Двоичные линейные коды в аддитивных каналах связи, Восьмая годичная научная конференция, Российско-Армянский университет, Сборник научных статей, 2014, с. 26-30.
3. *An. A. Chubaryan, A. A. Mnatsakanyan,* Super linear lower bounds for steps of proofs in some Frege system, News of Science and Education, Sheffield, Science and education LTD, NR 21 (21), 2014, pp. 104-110.
4. *An. A. Chubaryan, A. A. Mnatsakanyan,* On the bounds of the main proof measures in some propositional roof systems, Scholar Journal of Phis. Math. And Stat., 2014, Vol. 1, Issue-2, pp. 111-117.
5. *V. H. Leontiev, G. A. Movsisyan, A. A. Osipyan, Z. G. Margaryan,* On the Matrix and Additive Communication Channels, Journal of Information Security, 5, 2014, p. 178-191.
6. *P. A. Petrosyan, N. A. Khachatryan,* Interval total colorings of complete multipartite graphs and hypercubes, Mathematical Problems of Computer Science, Vol. 42, 2014, pp. 28-42.
7. *An. A. Chubaryan, A. A. Mnatsakanyan, H. K. Nalbandyan,* On some propositional proof system for modal logic, НАУ, Отечественная наука в эпоху изменений: постулаты прошлого и теории нового времени, часть 10, 2 (7), 2015, стр. 14-16.

Զեկուցման թեզիս

1. *An. A. Chubaryan, A. A. Mnatsakanyan, H. K. Nalbandyan*, On proof complexities of strong equal modal tautologies, LC-2014, pp. 44-45.
2. *H. R. Bolibekyan*, On the compachness theorem in many valued logics, Proceedings of LC-2014, Vienna, p. 38.
3. *A. R. Grzesik, H. A. Khachatrian, P. R. Petrosyan,* On interval edge-colorings of complete multipartite graphs, 5-th Polish Combinatorial Conference, Bedlewo, Poland, 2014, p. 29.
4. *P. R. Petrosyan, S. A. Mkhitaryan*, Interval cyclic edge-colorings of graphs, 7th Cracow Conference on Graph Theory “Rytro '14”, Poland, 2014, pp. 60-61.
5. *H. A. Khachatrian, P. R. Petrosyan,* Interval edge-colorings of complete graphs, 7th Cracow Conference on Graph Theory “Rytro '14”, Poland, 2014, pp. 35-36.
6. *An. A. Chubaryan, Arm. A. Chubaryan,* Comparative analysis of proof complexities for strongly equal tautologies in some proof systems of different logics, 14th Asian Logic Conference (ALC 2015), Mumbai, Accepted Abstracts, www.cse.iitb.ac.in/alc15/.

ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԻՆՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նիգիյան Սեմյոն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Սվետլանա Ավանեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գասպարյան Հարություն Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դարբինյան Կարապետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչոյան Լուսիկ Օնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովակիմյան Աննա Սեդրակի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սարգսյան Սիրանուշ Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Սարդարյան Գագիկ Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Առաքելյան Արա Հայկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Բուդաղյան Լուսինե Էդգարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Խաչատրյան Սուրեն Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Մարտիրոսյան Գևորգ Արթուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Սարգսյան Լուսինե Արամայիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Անդրեասյան Արմեն Սամվելի, ասիստենտ
14. Զաքարյան Վարդան Արարատի, ասիստենտ
15. Նազարյան Զավեն Արծրունու, ասիստենտ
16. Գալստյան Կարինե Գրիշայի, դասախոս
17. Իսպիրյան Նարինե Հելբերտի, դասախոս
18. Հակոբյան Սոնիկ Ռուբենի, դասախոս
19. Մանուկյան Անյա Գարսևանի, դասախոս
20. Մարտիրոսյան Նարինե Մայիսի, դասախոս
21. Քոչարյան Անի Գագիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բաղդասարյան Շուշանիկ Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Աղասյան Մանուշակ Մարտիրոսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկրտչյան Նաիրա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում դիտարկվել են արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաները: Այդպիսի ֆունկցիաների համար ներմուծվել են հաշվարկելիության, ուժեղ հաշվարկելիության և λ-որոշելիության գաղափարները: Ապացուցվել է, որ կամայական λ-որոշելի, արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիան մոնոտոն է և հաշվարկելի: Ապացուցվել է, որ կամայական հաշվարկելի, բնական ընդլայնված, արգումենտների անորոշ արժեքներով

թվաբանական ֆունկցիա λ-որոշելի է: Ապացուցվել է ուժեղ հաշվարկելի, մոնոտոն, արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաների գոյությունը, որոնք λ-որոշելի չեն: Ապացուցվել է նաև ուժեղ հաշվարկելի, մոնոտոն, արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաների գոյությունը, որոնք λ-որոշելի են: Ձևակերպվել է (-ռեդեքսի պրոբլեմը ուժեղ հաշվարկելի, մոնոտոն, արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաների համար: Ապացուցվել է ուժեղ հաշվարկելի, λ-որոշելի, արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաների գոյությունը, որոնց համար (-ռեդեքսի պրոբլեմն անլուծելի է:

Ամբիոնում աշխատանքներ են տարվել նաև ամպային հավելվածներում մեծ տվյալների (Big Data) պահպանման և մշակման տեխնոլոգիաների կիրառման, կենսաբանական օբյեկտների մոդելավորման ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	5	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *А. С. Овакимян, С. Г. Саркисян, М. А. Зироян, В. И. Тинякова,* Проектирование систем принятия решений, функционирующих в условиях неопределенности, Современная экономика: проблемы и решения, Воронеж, 2014, с. 20-28. http://meps.econ.vsu.ru/doku.php?id=ru:201409
2. *С. Г. Саркисян, А. С. Овакимян, Л. О. Хачоян,* Применение нейронных сетей в задачах прогнозирования временных рядов, Сборник научных статей, Восьмая годичная научная конф. Российско-Армянский (Славянский) университет, Ереван, 2014, с. 62-67.
3. *С. Г. Саркисян, А. С. Овакимян,* Информационные технологии анализа данных в экономических системах, Монография “Современные тенденции управления развитием организационно-экономических систем: новый взгляд”, Симферополь, 2014, с. 142-151.
4. *S. A. Nigiyan,* On Non-classical Theory of Computability, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 1, 2015, p. 52-60.
5. *S. G. Sargsyan, A. S. Hovakimyan,* Using genetic algorithms in pervasive learning systems, Open Science Journal of Mathematics and Application, Vol. 2, No. 5, 2014, pp. 44-47.

Զեկուցման թեզիս

1. *А. С. Овакимян, С. Г. Саркисян, Л. О. Хачоян,* Программные интерфейсы для доступа к виртуальным хранилищам, Сб. тезисов форума корпорации EMC, Москва, 20-25 октября, 2014, с. 91-96.
2. *С. Г. Саркисян, А. С. Овакимян, Л. О. Хачоян,* Разработка и реализация Cloud-компонентов Ms Office для предприятия, Сб. тезисов форума корпорации EMC, 20-25 октября, Москва, 2014, с. 97-101. http://russia.emc.com/collateral/campaign/russia/academic-forum/2014/academic-forum-thesis.pdf
3. *А. С. Овакимян, С. Г. Саркисян, М. А. Зироян,* Самоорганизующиеся карты в задачах биометрической идентификации, Сб. тезисов межд. конф. “Бесконечномерный анализ, стохастика, мат. моделирование: новые задачи и методы”, Москва, 15-20 декабря, 2014, с. 255-257. http://www.conference-rudn.vm-atiso.ru/sbornik-tezisov
4. *С. Г. Саркисян, А. С. Овакимян,* Разработка облачных шаблонов для образовательных программ, Материалы Всероссийской научно-методической конференции, Йошкар-Ола, 30-31 октября, 2014, с. 137-140.

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Խաչիկյան Հարություն Մարտինի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Հայկյանց Արմեն Մերուժանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (հասարակական կարգով)
Գևորգյան Կարեն Ալբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030500	Իրավագիտություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)

Քրեական իրավունք և դատավարություն
Քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն
Սահմանադրական իրավունք, պետության և իրավունքի տեսություն ու պատմություն
Միջազգային և եվրոպական իրավունք
Գործարարական իրավունք
Կրիմինալոգիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի

Պատվավոր կոչում ունեցողներ

1. Բարսեղյան Տարիել Կարապետի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
2. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
3. Օհանյան Լևոն Պարգևի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
4. Գաբուզյան Արա Հարությունի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 669*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Իրավագիտություն								
Բակալավրիատ	3	178	4	153	5	161	3	65
Մագիստրատուրա	23	22	25	27	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 555*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն	65	77	87	77	74
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն	60	59	56	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, Մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն					
1-ին	181	-	85	1	53
2-րդ	157	-	74	7	53
3-րդ	166	2	98	5	40
4-րդ	68	2	35	1	46
Ընդամենը	572	4	292	14	48
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն					
1-ին	45	-	4	18	91
2-րդ	52	-	1	23	98
Ընդամենը	97	-	5	41	95

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն					
1-ին	174	-	81	13	53
2-րդ	147	2	73	10	49
3-րդ	167	5	110	7	31
Ընդամենը	**488**	**7**	**264**	**30**	**44**
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն					
1-ին	**42**	**-**	**3**	**10**	**93**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 238 (19), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 15			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Իրավագիտություն	70 (2)	64 (1)	52 (16)	52

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
5	**2**	**5**	**5**	**99**	**2**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վաղարշյան Արթուր Գրիշայի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրոսյան Հայկ Սամսոնի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովսեփյան Գևորգ Ենոքի, դոցենտ
3. Ալեքսանյան Ալվարդ Արարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

4. Գևորգյան Վահե Վահանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Կարապետյան Արշակ Արայիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սիմոնյան Տարոն Վարդանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գևորգյան Հասմիկ Սոսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սումբատյան Անուշ Անդրանիկի, ավագ լաբորանտ

Համատեղողներ

1. Դավթյան Նարինե Գառնիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնը շարունակել է գիտական հետազոտությունները պետության և իրավունքի պատմության ու տեսության հիմնահարցերի վերաբերյալ: Տպագրվել են ինչպես մենագրական հետազոտություն, այնպես էլ ուսումնամեթոդական գրականություն: Ամբիոնի գիտական հետազոտության ուղղություններն են եղել հայ իրավունքի պատմության հիմնահարցերը, հանրապետության բնակչության իրավագիտակցության և իրավական մշակույթի առանձնահատկությունները (ասպիրանտ Ա. Վարդանյան), իրավունքի օբյեկտիվության և արդյունավետության չափանիշների հիմնախնդիրները (ասպիրանտ Տ. Ղազարյան), պետության հանրային-իրավական պատասխանատվության տեսական և գործնական հիմնահարցերը (ասպիրանտ Կ. Ամիրյան), բարեգործության հասկացության և իրավական կարգավորման հիմնախնդիրները (դասախոս Ա. Կարապետյան), նորագույն շրջանում Իրանի իրավական համակարգի զարգացման հիմնահարցերը (ասպիրանտ Ա. Ամերի):

Ամբիոնի վարիչը «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության հետ մասնակցել է հանրակրթական դպրոցի 9-րդ դասարանի «Հասարակագիտություն» դասագրքի համար հայտարարված մրցույթին և հաղթել, ինչի արդյունքում տպագրվել է 9-րդ դասարանի «Հասարակագիտություն» դասագիրքը:

Ամբիոնի անդամներ Ա. Վաղարշյանը, Տ. Սիմոնյանը և ասպիրանտ Տ. Ղազարյանը զեկուցումներով ակտիվ մասնակցություն են ունեցել հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներում՝ կրթության իրավական կարգավորման, Հայոց ցեղասպանության իրավական հիմնախնդիրների, ինչպես նաև իրավունքի տեսության տարբեր թեմաներով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
1	1	-	1	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գ. Ս. Ղազինյան, Ա. Գ. Վաղարշյան,* Հասարակագիտություն, Դասագիրք 9-րդ դասարանների համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, 180 էջ:

Մենագրություն

1. *Գ. Ս. Ղազինյան, Ա. Գ. Վաղարշյան,* Հայոց իրավունքի պատմության հիմնահարցերը: Հին շրջանից մինչև մեր օրերը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 416:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Լ. Վ. Ալավերդյան, Տ. Վ. Սիմոնյան և այլք,* Իրավունք բոլորի համար, Ձեռնարկ սովորողների համար, GIZ-«Միջազգային համագործակցության գերմանական ընկերություն», «Իրավունքի հայկական կենտրոն» հրատ., 2015, 130 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Ալեքսանյան,* Գրիգոր Տաթևացու քաղաքական և իրավական հայացքները: ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 68-86:
2. *Ա. Ա. Վարդանյան,* Կանխատեսման գործառույթը որպես օրենսդրական գործունեության արդյունավետության գործոն, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. գիտաժողովի նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 102-113:
3. *Ա. Գ. Վաղարշյան,* Իրավունք հասկացության տեսամեթոդաբանական և գործնական նշանակությունը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», թիվ 3.144, Երևան, 2014, էջ 3-13:
4. *Ա. Գ. Վաղարշյան,* Պետաիրավական ռեժիմի հասկացողության հիմնախնդիրները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 35-55:
5. *Ա. Գ. Վաղարշյան,* Սոցիոնորմատիվ կարգավորման համակարգի ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները Հին Հայաստանում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», թիվ 1.16, Երևան, 2015, էջ 3-12:
6. *Ն. Գ. Դավթյան,* Իրավունքի կենսագործում հասկացության հիմնահարցերն իրավական կարգավորման կառուցակարգի փուլային համակարգի և պետության գործառույթների իրականացման իրավական ձևերի համատեքստում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 87-97:
7. *Տ. Մ. Ղազարյան,* Իրավական համակարգի արդյունավետության և նույնականացման չափանիշները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. գիտաժողովի նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 114-126:
8. *Տ. Վ. Սիմոնյան,* Անցումային և անկայուն հասարակություններում իրավունքի որոշակիացման համալիրություն և դրանում նկատելի որոշ օրինաչափություններ, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 56-68:

9. *Т. М. Казарян,* Метанормы и метанормативные принципы, Антрополгія права: філософський та юридичний виміри: "Статті учасників явілйного X Міжнародного круглого столу /м. Львів, 12-13 грудня 2014 року/", Галицька Видавнича Спілка, Львів, 2015, с. 175-182.
10. *Т. М. Казарян,* Объективность права и морали с позиции аналитической философии права, 3-ий международный научно-методологический семинар "Классическая и постклассическая методология юридической науки", Сборник статей участников семинара, Минск, 2015, с. 184-192.
11. *A. A. Aleksanyan,* Yeznik Koghbatsis legal Views, "Materials of Conference Devoted To 80-TH Anniversary of The Fakultu of The Yrevan State University", YSU Press, Yrevan, 2014, pp. 25-34.
12. *A. G. Vagharshyan,* Issues Of Legal Regulation of Filling The Gaps of Positive Law in The Republik Armenia, "Materials of Conference Devoted To 80-TH Anniversary of The Fakultu of The Yrevan State University", YSU Press, Yrevan, 2014, pp. 9-16.
13. *T. M. Ghazarian,* Quelgues considerations sur les meta-normes de droit, "Bulletin de la Philosophie du Langage", Vol. 4., No. 1, Ottawa, 2014, pp. 55-76.
14. *T. V. Simonyan,* Nash Equialbrium As A Mean for Determination of Rules of Law /For Sovereign Actors/, "Materials of Conference Devoted To 80-TH Anniversary of The Fakultu of The Yrevan State University", YSU Press, Yrevan, 2014, pp. 9-16.

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դանիելյան Գևորգ Բալաբեկի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Նորիկ Անուշավանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Այվազյան Վարդան Նորիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Եղյան Ռաֆայել Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մուրադյան Սամվել Վիլիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մուղնեցյան Գնել Սամվելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ենգոյան Հասմիկ Ալեքսանդրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Շաթիրյան Էդգար Էդուարդի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բաղալյան Սայադ Սուքիասի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մախմուդյան Ռուստամ Ջասմի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մանասյան Անահիտ Արտյոմի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Անահիտ Արտեմի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Մերի Մնացականի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի կողմից ուսումնամեթոդական աշխատանքներն իրականացվել են ուսումնական գործընթացին առնչվող իրավական ակտերի պահանջներին և սահմանված ուսումնական ծրագրերին համապատասխան: Ծրագրերում համարժեք արտացոլված են դասընթացներին վերաբերող՝ Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանի նախադեպային ակտերի, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումների և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային նշանակություն ունեցող ակտերի ուսումնասիրությանը նվիրված հարցերը: Միաժամանակ հնարավորինս հաշվի են առնվել գործնականում իրավագետի մասնագիտությամբ կադրերի պատրաստման արդի պահանջները: Դասավանդումն իրականացվում է այնպիսի մեթոդաբանությամբ, որ ուսանողները ոչ միայն ձեռք բերեն ակադեմիական գիտելիքներ, այլև կարողանան գործնականում կիրառել դրանք և պատկերացում կազմեն կոնկրետ խնդիրները լուծելու համար անհրաժեշտ իրավական ակտերն ու նախադեպային դատական ակտերը փնտրելու և դրանցից օգտվելու հմտությունների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է ՀՀ-ում և արտերկրում կազմակերպված գիտաժողովներին և գիտահետազոտական ծրագրերին: 2014-2015 ուստարվա ընթացքում ամբիոնի անդամները մասնակցել են հետևյալ գիտաժողովներին՝ «Հայոց եղեռնի արտացոլումը թուրքական դատավճիռներում, Ցեղասպանության ճանաչման ու դատապարտման իրավական հիմքերը» (Երևան, 2014 թ., մայիսի 20), «Իրավունքի գերակայության սկզբունքի երաշխավորումը, ապահովումն ու իրացումը սահմանադրական լուծումներով, մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքներին և ազատություններին առնչվող սահմանադրական լուծումները» (Երևան, 2014 թ., մայիսի 20), Բոսնիա և Հերցեգովինայում սահմանադրական արդարադատության 50-ամյակին նվիրված միջազգային խորհրդաժողով (Սարաևո, 2014 թ., մարտի 26-28):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	1	-	16	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գ. Գ. Հարությունյան, Ա. Ա. Մանասյան,* Սահմանադրական վերահսկողություն, Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար (լրամշակված վերահրատարակություն), «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2015, 240 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Մանասյան,* Ազատազրկման դատապարտված և պատիժը կրող քաղաքացիների ընտրական իրավունքն ու այդ հիմնախնդրին առնչվող ՀՀ օրենսդրական կարգավորումների կատարելագործման հրամայականը, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», թիվ 4 (16), 2014, էջ 10-12:
2. *Ա. Ա. Մանասյան,* Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումների զարգացման հիմնախնդիրը սահմանադրական արդի իրավամտածողության համատեքստում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 140-148:

3. *Գ. Բ. Դանիելյան,* Վարչարարության սահմանների վերանայման հայեցակարգային հարցադրումները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 98-123:
4. *Վ. Ն. Այվազյան,* Կոնստիտուցիոնալիզմի (սահմանադրականության) սկզբունքները միջազգային իրավունքի համակարգում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 124-139:
5. *А. А. Манасян,* Некоторые вопросы, связанные с цензами пассивного избирательного права: правовое регулирование цензов проживания и гражданства кандидатов и перспективы его развития в Республике Армения, “Евразийский юридический журнал”, N 12 (55), Москва, 2014, с. 80-81.
6. *В. Н. Айвазян,* Конституционализм и базовый системный конфликт структурной целостности конституционно-правового регулирования, “Евразийский юридический журнал”, ЕврАзЮж: “2015-год Арктики”, № 1 (80), 2015, с. 130-134.
7. *Г. С. Казинян, А. А. Манасян,* Конституционные решения относительно основных прав и свобод человека и гражданина в контексте проводимых в Республике Армения конституционных реформ, “Права человека в современном мире: новые вызовы и трудные решения”, Москва, 2014, с. 103-111.
8. *Е. Е. Шатирян,* Некоторые аспекты совершенствовния правовых механизмов регламентации предвыборной агитации в Республике Армения, “Южнокавказский Юридический Журнал”, N 05, 2014, стр. 97-102.*A. Manasyan,* Binding Nature of the Legal Positions of the Constitutional Court of the Republic of Armenia: From Theory to Practice, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 91-110.
9. *A. A. Manasyan,* Development of the constitutional doctrine and the stability of the legal positions of the Constitutional Court (on the example of the Republic of Armenia) “Studia Politologiczne (Политологические исследования)”, N 36, издается Институтом политических наук Варшавского университета, Варшава, 2015, pp. 242-249.
10. *Manasyan,* Suffrage (Electoral Right) of Citizens Sentenced to Prison and Serving the Sentence, and the Need to Improve the Constitutional and Legislative Regulation of the Republic of Armenia on the Subject Matter, “South Caucasus Law Journal”, N 05, 2014, pp. 251-252.
11. *E. E. Shatiryan,* The Issue of Imrovement of Some Structures of Legal Protection of Individual's Honor, Dignity and Business Reputation in the Republic of Armenia, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 124-139.
12. *G. B. Danielyan,* Current Issues of Public Service on the Background of Administrative Improvements, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 41-52.
13. *G. S. Mughnetsyan,* Certian Considerations on Institution of Administrative Claims and the implementation Thereof, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 111-123.
14. *N. A. Ayvazyan,* Certain Aspects of the Improvement of the Electoral Code of the Republic of Armenia, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 53-67.
15. *R. G. Makhmudyan,* Main Theoretical and Practical Issues of State Service in the Staff of Human Rights Defender (Ombudsman) of the Republic of Armenia, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 140-149.
16. *V. N. Ayvazyan,* Methodological Aspects of Emphasizing the Essenoe of Law in the Law-Formation Process, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 76-90.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Վահրամ Դավիթի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Տարիել Կարապետի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Հայկյանց Արմեն Մերուժանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բեքմեզյան Գրիգոր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Արփինե Աշոտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սերոբյան Դավիթ Մարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Թավադյան Արսեն Աշոտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մելիքջանյան Լիպարիտ Ռոբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Կարապետյան Նորա Արայիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ֆարմանյան Սիմոն Տիգրանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Հայրապետյան Արուս Համլետի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Հռիփսիմե Առուշանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում գիտահետազոտական աշխատանքներ են իրականացվել քաղաքացիական, միջազգային մասնավոր, կորպորատիվ և ընտանեկան իրավունքի արդի հիմնախնդիրների ուսումնասիրության ուղղությամբ:

Ամբիոնն աշխատանքներ է իրականացրել նաև ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի փոփոխությունների հայեցակարգերի մշակման, Ռուսաստանի Դաշնությունում կազմակերպված մի քանի գիտական թեզերի գրախոսման, միջազգային կապերի հաստատման, այլ բուհերի ասպիրանտների թեկնածուական ատենախոսությունների թեմաների հաստատման և ասպիրանտների մասնագիտական մինիմումների ընդունման ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	12	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վ. Դ. Ավետիսյան,* Հռոմեական մասնավոր իրավունք, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 240 էջ:

Հոդված

1. *Վ. Դ. Ավետիսյան,* Բաժնետիրական և սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների բաժնետերերի (մասնակիցների) որոշ իրավունքների իրականացման և պարտականությունների սահմանման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 3-4, Երևան, 2015, էջ 14-22:
2. *Վ. Դ. Ավետիսյան,* Խորհուրդը՝ որպես կորպորատիվ տիպի իրավաբանական անձանց ընդհանուր ղեկավարումն իրականացնող մարմին, «Դատական իշխանություն», թիվ 3-4, Երևան, 2015, էջ 2-14:
3. *Վ. Դ. Ավետիսյան,* Ընդհանուր ժողովը որպես բաժնետիրական ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմին, «Դատական իշխանություն», 1-2/187-188, Երևան, 2015, էջ 2-17:
4. *Վ. Դ. Ավետիսյան,* Գործադիրը՝ որպես բաժնետիրական ընկերության գործունեության ընթացիկ ղեկավարումն իրականացնող մարմին, «Դատական իշխանություն», թիվ 12 (186), Երևան, 2014, էջ 10-18:
5. *Վ. Դ. Ավետիսյան,* Շահույթի բաշխմանը մասնակցության կորպորացիայի լուծարման դեպքում ընկերության գույքից որոշակի բաժին ստանալու կորպորացիայի մասնակցի իրավունքները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», 143.3, Երևան, 2015, էջ 70-82:
6. *Տ. Կ. Բարսեղյան,* Ձեռքբերման վաղեմություն, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», 143.3, Երևան, 2014, էջ 28-43:
7. *Գ. Հ. Բեքմեզյան,* ՀՀ քաղաքացիական օրենսդրությամբ ոչ նյութական վնասի հատուցման մի շարք հարցերի շուրջ, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 190-206:
8. *Ա. Հ. Հայրապետյան,* Առևտրային գաղտնիքի օբյեկտը. հասկացությունը և հատկանիշները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 141-158:
9. *Ա. Ա. Հովհաննիսյան,* Անհայտ հեղինակի կողմից կատարված գրառումների համար պատասխանատվության հիմնախնդիրը Հայաստանի Հանրապետությունում, «Դատական իշխանություն», 1-2/187-188/, Երևան, 2015, էջ 18-23:
10. *Ա. Ա. Հովհաննիսյան,* Օգտատերերի մեկնաբանությունների համար առցանց լրատվական միջոցների պատասխանատվության հիմնախնդիրը ՀՀ-ում, «Պետություն և իրավունք», N 1 (67), Երևան, 2015, էջ 6-13:
11. *Ա. Ա. Հովհաննիսյան,* Ինքնակամ կառույցի իրավական կարգավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Օրինականություն», N 1-2, Երևան, 2015, էջ 36-40:
12. *Ա. Ա. Հովհաննիսյան, Մ. Այվազյան,* Հեղինակային իրավունքի պաշտպանությունը զանգվածային լրատվության միջոցներում, «Արդարադատություն», թիվ 1/28, Երևան, 2015, էջ 30-36:
13. *V. D. Avetisyan,* Modern issues of corporate legislation and the ways of their solution in the Republic of Armenia, Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University: YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 150-174.
14. *A. M. Haykyants,* Issues of Codification and Institutional Development of Conflict of Laws in the Republic of Armenia Legislation, Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University: Yerevan, YSU Press, 2014, pp. 174-186.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մեղրյան Սերգեյ Գուրգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Իսկոյան Աիդա Բագրատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Վահե Վաղինակի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պետրոսյան Գևորգ Վոլոդյայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գեղամյան Օլիմպիա Մարտինի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Խաչատրյան Պերճ Ժորայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Նիկողոսյան Արսեն Սերժիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Թադևոսյան Պավել Դավիթի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մարկոսյան Տիգրան Արթուրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Վարդազարյան Տիրայր Յուրիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Եսայան Վարդուշ Գևորգի, դասախոս
6. Հախվերդյան Հեղինե Սոկրատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ռաֆայելյան Աշխեն Սինանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կատարվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ քաղաքացիական դատավարության, վարչական դատավարության, աշխատանքային, էկոլոգիական, հողային և մաքսային իրավունքների արդիական հիմնախնդիրների հետազոտման ուղղությամբ:

Հաշվետու տարում աշխատանքներ են կատարվել ամբիոնի կողմից սպասարկվող ընդհանուր և հատուկ դասընթացների համար ուսումնական և ուսումնամեթոդական նյութերի ստեղծման ուղղությամբ:

2014-2015 ուստարում ամբիոնի դոցենտ Վ. Վ. Հովհաննիսյանը պաշտպանել է «Վերաքննության կարգով դատական ակտերի վերանայման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարությունում» վերտառությամբ դոկտորական ատենախոսությունը: Թեկնածուական ատենախոսություններ են պաշտպանել ամբիոնի հեռակա ուսուցման ասպիրանտ Վ. Կ. Դալլաքյանը՝ «Պարտապանի գույքի վրա բռնագանձում տարածելը՝ որպես դատական ակտերի հարկադիր կատարման միջոց» թեմայով, ամբիոնի հայցորդ Վ. Գ. Եսայանը՝ «Տնօրինչականության սկզբունքը և տնօրինչական գործողությունները քաղաքացիական դատավարությունում» թեմայով, ինչպես նաև ամբիոնի հայցորդ Ա. Ղարսլյանը՝ «Գործը դատաքննության նախապատրաստելը որպես քաղաքացիական դատավարության փուլ» թեմայով:

Ամբիոնի դասախոսներն իրենց մասնակցությունն են ցուցաբերել օրենսդրության պրոպագանդմանը, մասնակցել են համալսարանից դուրս կազմակերպված սեմինարներին, կոնֆերանսներին, դասախոսություններին, վերապատրաստման ծրագրերին:

Ամբիոնի աշխատանքների կարևոր մասն է կազմել անդամների մասնակցությունն օրենսդրական նախագծերի քննարկմանը և առաջարկությունների ու եզրակացությունների ներկայացմանը: Ամբիոնի 4 անդամներ հաշվետու ժամանակաշրջանում ընդգրկված են եղել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի նախագիծը մշակող աշխատանքային խմբի կազմում:

Ամբիոնին կից OBSE-ի ֆինանսավորմամբ ստեղծված Էկոլոգիական իրավունքի կենտրոնում կազմակերպվել են բնապահպանության իրավունքի արդիական հիմնախնդիրներին նվիրված բազմաթիվ դասախոսություններ, հասարակական լսումներ և քննարկումներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
2	-	-	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գ. Վ. Պետրոսյան,* Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային իրավունք (ընդհանուր մաս), 2-րդ հրատ., «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2015, 352 էջ:
2. *Գ. Վ. Պետրոսյան,* Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային իրավունք (հատուկ մաս), 2-րդ հրատ., «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2015, 736 էջ:

Հոդված

1. *Վ. Գ. Եսայան,* Հայցի առարկան փոփոխելու հասկացությունը և եղանակները քաղաքացիական դատավարությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 6/180/, Երևան, 2014, էջ 58-67:
2. *Վ. Գ. Եսայան,* Հայցի հիմքի փոփոխման հիմնախնդիրները քաղաքացիական դատավարությունում «Դատական իշխանություն», թիվ 10-11/180-185/, Երևան, 2014, էջ 67-73:
3. *Վ. Գ. Եսայան,* Տնօրինչականության սկզբունքի բովանդակությունը (Տնօրինչական դատավարական իրավունքներ, տնօրինչական գործողություններ), ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 298-310:
4. *Վ. Գ. Եսայան,* Քաղաքացիական դատավարությունում հայցի առարկան և հիմքը միաժամանակ փոփոխելը որպես անձի դատական պաշտպանության սահմանադրական իրավունքի արդյունավետության ապահովման երաշխիք, «Սահմանադրական դատարանի տեղեկագիր», թիվ 3/73, Երևան, 2014, էջ 15-21:
5. *Վ. Վ. Հովհաննիսյան,* Դատական ակտերի վերանայման (վերաքննության) ինստիտուտի գործառնությունը հին հռոմեական իրավունքում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 1 (142), Երևան, 2014, էջ 13-24:

6. *Վ. Վ. Հովհաննիսյան,* Վերադաս դատարանի կողմից բեկանված մասով գործերի նոր քննության վարույթի ներդրման անհրաժեշտությունը ՀՀ քաղաքացիական դատավարությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 10/184, Երևան, 2014, էջ 45-49:
7. *Տ. Ա. Մարկոսյան,* «Մաքուր տեսքով» նոր երևան եկած հանգամանքները քաղաքացիական դատավարությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», թիվ 142.3, Երևան, 2014, էջ 25-41:
8. *А. В. Искоян,* Формирование и развитие экологического права: международные и национальные предпосылки, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի՝ Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 174-189:
9. *В. В. Оганесян,* Гражданско-процессуальные вопросы применения оснований безоговорочной и обязательной отмены судебных актов на стадии апелляции в Республике Армения, “Актуальные проблемы экономики и права”, N 4 (32), с. 307-313.
10. *Т. А. Маркосян,* Проблемы пересмотра в гражданском судопроизводстве вступивших в законную силу судебных актов в результате отмены лежащих в их основе судебных и административных актов, “Южнокавказский Юридический Журнал”, N 5, 2014, с. 150-153.
11. *A. B. Iskoyan,* The Issue of Locus Standi of Non-Governmental Organizations in the Sphere of Environmental Protection (Constitutional-Legal Analysis), “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 259-270.
12. *G. V. Petrosyan,* Particularities of Distributing the Obligation of Proving of Labor Disputes in Civil Procedure, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 285-295.
13. *S. G. Meghryan,* Bases for Exemption from Proof in Civil Procedure, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 244-258.
14. *V. V. Hovhannisyan,* Particularities of the Operation Principle of Competition in the Phase of Appeals, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 271-284.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբուզյան Արա Հարությունի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչիկյան Հարություն Մարտինի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Առաքելյան Սերգեյ Վահանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Մարգարյան Աննա Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սիմոնյան Տիգրան Վիգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Տեր-Գևորգյան Վարազդատ Մարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Գահնապետյան Արամ Պետրոսի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Գրիգորյան Արմեն Փայլակի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

3. Հովհաննիսյան Արման Համլետի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Շահնազարյան Վազգեն Աշոտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Վարդապետյան Աննա Կարենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ասատրյան Աննա Էդուարդի, դասախոս
7. Թադևոսյան Սեդրակ Զոհրաբի, դասախոս
8. Մարուքյան Լիանա Էդիկի, դասախոս
9. Պետրոսյան Աշոտ Հենրիկի, դասախոս
10. Սիմոնյան Գոհար Գագիկի, դասախոս
11. Ստեփանյան Ժենյա Արայիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասատրյան Աննա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքներն ուղղված են եղել ՀՀ-ում իրականացվող քրեական քաղաքականության միտումների և օրինաչափությունների, դրանց արդյունավետության բացահայտմանը, ազատազրկմանը այլընտրանք համարվող պատժատեսակների կատարման ընթացքում ծագող գործնական խնդիրների լուծմանը, ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքում նոր այլընտրանքային պատժատեսակների ներդրման հիմնավորմանը:

Շարունակվել են հետազոտությունները ՀՀ-ում հանցագործությունների առանձին տեսակներից բնակչության վիկտիմիզացիայի և վիկտիմոլոգիական գործոնների բացահայտման ու հանցավորության վիկտիմոլոգիական կանխման միջոցառումների մշակման ուղղությամբ: Ուսումնասիրություններ են իրականացվել նաև կոռուպցիոն հանցագործությունների համար պատասխանատվություն նախատեսող՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքով սահմանված նորմերի և միջազգային կոնվենցիաների համապատասխանության վերաբերյալ:

Հետազոտություններ են իրականացվել արարքների քրեականացման և ապաքրեականացման, միջազգային իրավունքի և ներպետական քրեական օրենսդրության հարաբերակցության, հանցագործությունների տարբեր տեսակների որակման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	1	1	2	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ս. Վ. Առաքելյան, Տ. Ա. Խաչիկյան,* Ընտրական և հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքների քրեաիրավական պաշտպանությունը ՀՀ-ում (ԱՊՀ մասնակից պետություններում ժողովրդավարական

ընտրությունների, ընտրական իրավունքների և ազատությունների չափանիշների մասին կոնվենցիայի համատեքստում), «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2014, 120 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ս. Վ. Առաքելյան, Տ. Ա. Խաչիկյան,* Պետական ծառայության դեմ ուղղված պաշտոնեական հանցագործությունների որակման և քննության մեթոդիկայի առանձնահատկությունները (գիտագործնական մեկնաբանություններ), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2015, 128 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Հ. Գաբուզյան,* Միջազգային իրավունքը որպես քրեական իրավունքի աղբյուր, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ. Երևան, 2015, էջ 149-159:
2. *Ս. Վ. Առաքելյան, Ա. Խ. Ֆիդանյան,* Սեփական քաղաքացիների արտահանձնումը մերժելու և երկքաղաքացիների արտահանձնման հիմնախնդիրները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 44-52:
3. *Ս. Վ. Առաքելյան, Տ. Ա. Խաչիկյան,* ՀՀ քրեական օրենսգրքի 338 հոդվածով նախատեսված հանցակազմի կատարելագործման հիմնական ուղղությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 35-45:
4. *Т. В. Симонян,* Тенденции и структура молодежной рецидивной преступности в РА, “Вестник ЕГУ”, N 1, Изд. ЕГУ, Ереван, 2015, с. 46-51.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դիլբանդյան Սամվել Աղվանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օհանյան Լևոն Պարգևի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Ենգիբարյան Վահե Գուրգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Թաթոյան Արման Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Արմեն Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղուկասյան Հրայր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մելիքյան Ռուբեն Նորայրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մելքոնյան Դավիթ Մանուկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Չախոյան Արթուր Սամվելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Խաչատուրյան Դավիթ Միհերի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սուջյան Տաթևիկ Հովհաննեսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Իրինա Ասքանազի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Աղաբաբյան Նելլի Խաչատուրի, ավագ լաբորանտ
3. Ավագյան Էմմա Ղևոնդի, ավագ լաբորանտ
4. Վարդանյան Աստղիկ Արտյոմի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնը շարունակել է գիտական հետազոտությունները քրեական դատավարության իրավունքի և կրիմինալիստկայի վերաբերյալ:

Ամբիոնի առարկաների դասավանդման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ավելի շատ ուշադրություն է հատկացվել ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումների, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային որոշումների ուսումնասիրությանը:

Ամբիոնը հաշվետու ուսումնական տարում շարունակել է գիտահետազոտական աշխատանքները քրեական դատավարությունում անձի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության հիմնահարցերի վերաբերյալ:

Մեծ ուշադրություն է դարձվել նաև ուսումնական դատախաղերի և ՈՒԳԸ աշխատանքների կազմակերպմանը և պաշտպանությանը, որոնցից ինը երաշխավորվել է հրատարակության:

Ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է ՀՀ Սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացին, մասնավորապես նախագծի դատական իշխանության մասի վերաբերյալ կազմակերպվել են մի քանի գիտական քննարկումներ:

Ամբիոնի դասախոսների կողմից ավարտվել են քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի մշակման աշխատանքները և ուղարկվել Ազգային ժողով: Ամբիոնում կազմակերպվել են մի շարք քննարկումներ՝ նվիրված քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծում տեղ գտած նոր ինստիտուտներին:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են մի շարք միջազգային գիտաժողովների և հանդես եկել զեկույցներով, մասնավորապես՝

1. *Ա. Հ. Թաթոյան,* «Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի կիրարկումը. մեր ընդհանուր պատասխանատվությունը» խորագրով բարձրաստիճան համաժողով, Բրյուսել, Բելգիայի Թագավորություն, 2015 թ., մարտի 25-28, հանդես է եկել «Execution of the judgments of the European Court of Human Rights in Armenia» վերտառությամբ զեկուցմամբ:

2. *Ա. Ռ. Հարությունյան,* «Պարտապանի և նրա գույքի հետախուզումը. ներպետական կարգավորումներ և միջազգային համագործակցություն» թեմայով 5-րդ միջազգային գիտագործնական համաժողով, Վլադիկավկազ, ՌԴ, 2014 թ., սեպտեմբերի 9-11, հանդես է եկել «Պարտապանի և նրա գույքի հետախուզման մեխանիզմների արդյունավետության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» վերտառությամբ զեկուցմամբ:

3. *Ս. Գ. Ղազինյան,* ՀՀ ԳԱԱ պլենար նիստ, Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված գիտաժողով, Երևան, 2015 թ., ապրիլի 25-26, հանդես է եկել «Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և հատուցման իրավաքաղաքական հիմնախնդիրները. հարցի հետազոտման և նախապատրաստման նոր ռազմավարություն» վերտառությամբ զեկուցմամբ:

4. *Վ. Գ. Ենգիբարյան,* Դատավորների միության եվրոպական տարեկան համաժողով, Գդանսկ, Լեհաստան, 2015 թ., մայիսի 14-17, հանդես է եկել «ՀՀ-ում դատական իշխանության անկախության

ամրապնդման հեռանկարները» վերտառությամբ զեկուցմամբ:

5. *Վ. Գ. Ենգիբարյան,* «Վարչական դատարանի՝ որպես մասնագիտացված դատական ատյանի զարգացման պատմությունը և կատարելագործման հեռանկարները» խորագրով միջազգային կոնֆերանս, Քիշինև, Մոլդովա, 2015 թ., հունիսի 25-26, հանդես է եկել «Վարչական դատավարությունը՝ որպես օրենքի գերակայության մեխանիզմ» վերտառությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
2	1	-	1	21	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գ. Ս. Ղազինյան, Ա. Գ. Վաղարշյան,* Հասարակագիտություն 9-րդ դասարան, դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 9-րդ դասարանի համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:
2. *Գ. Ս. Ղազինյան, Ս. Ա. Դիլբանդյան, Ա. Ռ. Հարությունյան, Հ. Հ. Ղուկասյան, ՀՀ* դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները, 6-րդ վերահրատարակում, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, 384 էջ:

Մենագրություն

1. *Գ. Ս. Ղազինյան, Ա. Գ. Վաղարշյան,* Հայոց իրավունքի պատմության հիմնահարցերը. Հին շրջանից մինչև մեր օրերը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 416 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *В. Г. Енгибарян,* Концепция криминалистической методики расследования преступлений (на примере расследования массовых беспорядков), изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, 128 с.

Հոդված

1. *Ա. Ս. Չախոյան,* Հատուկ և իրավական գիտելիքների սահմանազատման հիմնախնդիրները ՀՀ քրեական դատավարությունում, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 53-61:
2. *Գ. Ս. Ղազինյան,* Հայ իրավագիտության ձևավորման պատմական առանձնահատկությունները և արդի հիմնախնդիրները, ՀՀ ԳԱԱ «Լրաբեր. Հասարակական գիտություններ», № 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 141-149:
3. *Գ. Ս. Ղազինյան, Ա. Ա. Հովհաննիսյան,* Նյութական կամ դատավարական օրենքի նորմի ակնհայտ և կոպիտ խախտման հիմքով դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելը և դրա իրավական հետևանքները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», № 1 (16), Երևան, 2015, էջ 13-25:
4. *Գ. Ս. Ղազինյան, Տ. Հ. Սուջյան,* Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու հիմքերի օրենսդրական կանոնակարգման առանձնահատկությունները ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 5-15:

5. *Դ. Մ. Խաչատուրյան,* Համագործակցության վարույթ. իրավափիլիսոփայական հիմքերը, կիրառման շրջանակներն ու կարգը, արդյունավետության երաշխիքները և զարգացման հեռանկարները, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 68-88:
6. *Դ. Մ. Մելքոնյան,* Պաշտպանության կողմի նոր դատավարական հնարավորությունները և դրանց հակակշիռները, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 62-67:
7. *Հ. Հ. Ղուկասյան, Ա. Գ. Հարությունյան,* Ոչ իրավաչափ արգելքը փաստաբանական էթիկայի լույսի ներքո, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 26-34:
8. *Հ. Վ. Սարգսյան,* Դատախազի կողմից մեղադրանքի փոփոխման հիմնահարցերը ըստ ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 130-144:
9. *Հ. Վ. Սարգսյան,* Մեղադրանքի իրավաբանական գնահատականը վերաքննիչ դատարանում փոխելու առանձնահատկությունները՝ համաձայն ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի, «Պետություն և իրավունք», № 1 (67), Երևան, 2015, էջ 24-34:
10. *Հ. Վ. Սարգսյան,* Մեղադրանքի փոփոխման տեսակները և սահմանազատումը հարակից ինստիտուտներից, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 416-433:
11. *Ն. Խ. Աղաբաբյան,* Անչափահասի ձերբակալման և կալանավորման առանձնահատկությունները ըստ ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 119-129:
12. *Ն. Խ. Աղաբաբյան,* Քրեական դատավարությունում անչափահաս անձի հարցաքննության առանձնահատկությունները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 446-457:
13. *Ս. Ա. Դիլբանդյան,* Ձերբակալված անձի իրավունքների և իրավաչափ շահերի պաշտպանության ապահովման երաշխիքները ըստ ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 16-26:
14. *Ս. Ա. Դիլբանդյան,* Նախնական դատալսումները ըստ ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 160-173:
15. *Ս. Ռ. Մարաբյան,* Անչափահասների վերաբերյալ գործերով վարույթի ընդհանուր բնութագիրը և առանձնահատկությունները ըստ ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծի հիմնախնդիրներին նվիրված գիտական հոդվածների ժողովածու, «ՀՀ իրավաբանների միություն», Երևան, 2014, էջ 519-561:
16. *Վ. Գ. Ենգիբարյան,* Դատական փորձաքննություն նախաձեռնող մարմինների համակարգն ըստ նոր քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծի, «Պետություն և իրավունք», № 2 (64), Երևան, 2014, էջ 45-52:
17. *Տ. Հ. Սուջյան,* Վճռաբեկ դատարանի լիազորությունների օրենսդրական կանոնակարգման տեսական և գործնական հիմնախնդիրները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 393-415:
18. *В. Г. Енгибарян,* Объект и предмет криминалистической концепций расследования массовых беспорядков, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», № 1 (16), Երևան, 2015, էջ 26-34:
19. *В. Г. Енгибарян, С. В. Аракелян,* К вопросу понимания насилия по уголовному законодательству РФ и РА как факта доказывания при расследовании массовых беспорядков, “Труды Академии управления МВД России”, № 3 (31), Москва, 2014, с. 117-121.
20. *Г. С. Казинян, А. А. Манасян,* Конституционные решения относительно основных прав и свобод человека и гражданина в контексте проводимых в Республике Армения конституционных реформ,

"Права человека в современном мире: новые вызовы и трудные решения", Москва, 2014, с. 103-111.
21. *Г. С. Казинян, Г. Г. Гукасян,* Современные вызовы уголовного правосудия в Республике Армения, "Российское право: образование, практика, наука", № 1 (85), 2015, с. 50-55.

Զեկուցման թեզիս

1. *A. H. Tatoyan*, Execution of the judgments of the European Court of Human Rights in Armenia, "High level Conference on the Implementation of the European Convention on Human Rights, our shared responsibility", Brussels, 26-27 March, 2015, pp. 40-42.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քոչարյան Վիգեն Վլադիմիրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գևորգյան Կարեն Ալբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արման Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սարգսյան Լիաննա Լյուդվիգի, դասախոս
4. Սիմոնյան Անի Արամի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Վոլոդյա Համբարձումի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Լևոն Սասունի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մարուխյան Արմեն Վոլոդյայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սարգսյան Նորա Վաչագանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Վարդանյան Վլադիմիր Դավթի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդանյան Քնարիկ Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
8. Սահակյան Սիրանուշ Ստեփանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Քնարիկ Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է ՀՀ-ում և արտերկրում կազմակերպված գիտաժողովներին և գիտահետազոտական ծրագրերին: 2014-2015 ուստարվա ընթացքում ամբիոնի անդամները մասնակցել են հետևյալ գիտաժողովներին.

1. ՄԱԿ ՓԳՀ հայաստանյան գրասենյակի և ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի կողմից կազմակերպված «Ամառային դպրոց 4» (Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն, սեպտեմբեր, 2014 թ.):
2. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի կողմից կազմակերպված ասպիրանտների և հայցորդների գիտաժողով (Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն, դեկտեմբեր, 2014 թ.):
3. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողով՝ նվիրված Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին (Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն, դեկտեմբեր, 2014 թ.):
4. ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Զինված ընդհարման պարագայում մշակութային արժեքների պաշտպանության կոմիտեի 9-րդ նիստ, (Փարիզ, Ֆրանսիա, դեկտեմբեր, 2014 թ.):
5. Լոնդոնի Սիթի համալսարանի և Սոցիալական և քաղաքական գիտությունների ինստիտուտի կողմից կազմակերպված «Միջազգային իրավունքի և քաղաքագիտության հարաբերակցության հիմնախնդիրները» թեմայով գիտական սեմինար (Լոնդոն, Մեծ Բրիտանիա, հունվար, 2015 թ.):
6. Հայկազյան համալսարանի կողմից կազմակերպված միջազգային գիտաժողով՝ «Հայոց ցեղասպանության հարյուրամյա տարելից: Անդրադառնալով հետևանքներին» թեմայով (Բեյրութ, Լիբանան, հունվար, 2015 թ.):
7. Բաց հասարակության հիմնադրամի «Academic Fellowship Program» կրթաթոշակային ծրագրի շրջանակում «Ակադեմիական գրագրություն» թեմայով սեմինար-քննարկում (Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն, ապրիլ, 2015 թ.):
8. ՄԱԿ ՓԳՀ հայաստանյան գրասենյակի և ՀՀ Փաստաբանական դպրոցի կողմից կազմակերպված «Փախստականների իրավունք» թեմայով դասընթաց (Աղվերան, Հայաստանի Հանրապետություն, ապրիլ, 2015 թ.):
9. «Սանկտ Պետերբուրգի իրավաբանական ֆորում» (Սանկտ Պետերբուրգ, Ռուսաստանի Դաշնություն, մայիս, 2015 թ.):
10. Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի կողմից կազմակերպված միջազգային գիտաժողով՝ «Մարտենսյան ընթերցումներ» խորագրով (Սանկտ Պետերբուրգ, Ռուսաստանի Դաշնություն, մայիս, 2015 թ.):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	11	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Լ. Ս. Գևորգյան, Ե. Գ. Կիրակոսյան, Վ. Դ. Վարդանյան,* Հայերի ցեղասպանության համար միջազգային իրավական պատասխանատվության հիմքերը, Իրավական ուղեցույց, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 56 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Սիմոնյան,* Զարգացման իրավունքի իրականացման իրավական խնդիրները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, Երևան, 2015, էջ 25-34:
2. *Ա. Գ. Սարգսյան,* Եվրոպական միության կողմից միջազգային պայմանագրերի կնքման լիսաբոնյան իրավական ռեժիմը, «Դատական իշխանություն», թիվ 3 (186), 2015, էջ 28-35:
3. *Վ. Վ. Քոչարյան,* Հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական որակումը և դրա ժխտման համար քրեական պատասխանատվությունը/ International legal categorisation of armenian genocide and criminal responsibility for its denial, «Օրինականություն», Հատուկ թողարկում, № 1, 2015, էջ 40-56:
4. *Վ. Վ. Քոչարյան,* «Perincek V. Switzerland» գործով մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 2013 թվականի դեկտեմբերի 17 վճռի խնդրահարույց կողմերը, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 5-17:
5. *А. А. Симонян,* Некоторые юридические аспекты нормативно-правового содержания концепции права на развитие, “Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук”, Изд. “Санкт-Петербургский университет управления и экономики”, СПб, 2015, с. 158-162.
6. *В. Д. Варданян,* О правовой значимости результатов миссии по сбору свидетельств выживших очевидцев Геноцида армян, “Геноцид армян в Османской Империи. Свидетельства выживших очевидцев: Сборник документов”, Изд. “Эксмо”, Москва, 2015, с. 19-24.
7. *В. Д. Варданян, Э. С. Саргсян,* Международно-правовой статус Турецкой Республики как государства-продолжателя Османской империи в контексте ответственности за Геноцид армян, «Օրինականություն», Հատուկ թողարկում, № 1, Երևան, 2015, էջ 68-75:
8. *A. G. Ghazinyan,* Implementation and Measurement Issues for the Preconditions of the Rule of Law in the EU Accession Process, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 449-463.
9. *E. G. Kirakosyan, L. S. Gevorgyan,* ICLAW study on the Chiragov case and the application of the rules of attribution by the European court of human rights/ International and comparative law center http://iclaw.am/files/chiragov.pdf (1/03/2015).
10. *K. A. Gevorgyan,* Concept of State Sovereignty: Modern Attitudes, “Materials of conference devoted to 80th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 431-448.
11. *V. V. Qocharyan,* Development and Contemporary Understanding of the Principle of Self-Determination of Peoples, “Materials of conference devoted to 80 th of the Faculty of Law of the Yerevan State University”, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 409-430.

Զեկուցման թեզիս

1. *В. Д. Варданян,* Евразийская интеграция: ограничение или укрепление суверенитета? Юридическая наука и практика: традиции и новации. Сборник тезисов по материалам международной научно-практической конференции, посвященной 150-летию судебной реформы 1864 года, “Юридическая наука и практика: традиции и новации”, 2-е изд., перераб. и доп., Т. 1, “Южный Федеральный университет”, Ростов-на-Дону, 2014, с. 277-280.

Ֆակուլտետում գործող կենտրոնների թիվը՝ 1

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԳԻՏԱՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ղեկավար՝ *Իսկոյան Միդա Բագրատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մարկոսյան Տիգրան Արթուրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
2. Հախվերդյան Հեղինե Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Պետրոսյանց Լաուրա Տիգրանի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Ավագյան Նարինե Աշոտի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Հայրապետյան Արփինե Արծրունու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Ալումյան Հայկ Ռուբենի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ ՀՀ էկոլոգիական իրավունքի, ԵՄ էկոլոգիական իրավունքի և ՀՀ հողային իրավունքի արդի որոշ հիմնախնդիրների ուղղությամբ:

Պատրաստվում են երկու թեկնածուական ատենախոսություններ «ՀՀ-ում էկոլոգիական ապահովագրության ինստիտուտի ներդրման իրավական ասպեկտները» և «Ընդերքօգտագործման իրավական կարգավորումը և շրջակա միջավայրի անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմաներով:

Բացի դրանից՝ աշխատանքներ են կատարվել նաև տարբեր շահագրգիռ խմբերի (քաղաքացիական ծառայողներ, դատավորներ և դատավորի պաշտոնի թեկնածուներ, ՀՀ պաշտպանության նախարարության սպայական կազմ, հանքարդյունաբերության ոլորտի ձեռնարկություններ, ՀԿ-ներ և այլն) համար անցկացվող դասընթացները համապատասխան նյութերով ապահովելու ուղղությամբ:

Կենտրոնի աշխատակիցները ներգրավված են շրջակա միջավայրի պահպանության և բնօգտագործման ոլորտին վերաբերող տարբեր իրավական ակտերի մշակման գործընթացներին ինչպես աշխատանքային խմբերի կազմում, այնպես էլ դիտողությունների և առաջարկների մշակման եղանակով: Կենտրոնի կողմից դիտարկումներ և նկատառումներ են ներկայացվել ՀՀ Սահմանադրության նախագծի՝ շրջակա միջավայրին վերաբերող դրույթների մասին: ՀՀ բնապահպանության նախարարության, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության, ինչպես նաև ՀՀ Ազգային ժողովի հետ համագործակցության շրջանակներում անցկացվել են մի շարք իրավական ակտերի հանրային քննարկումներ շահագրգիռ կողմերի ներգրավմամբ:

2015 թվականի հունիս-հուլիս ամիսներին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի 7 ուսանող և Հայաստանի ֆրանսիական համալսարանի 1 ուսանող կենտրոնում անցել են մեկամսյա ամառային պրակտիկա: Պրակտիկայի բարեհաջող ավարտի կապակցությամբ պրակտիկանտներին տրվել են սերտիֆիկատներ:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի «Պատասխանատու հանքարդյունաբերության կենտրոնի», Կովկասի բնապահպանական ՀԿ-ների ցանցի, «Շրջակա միջավայրի իրավական պահպանություն կենտրոն» ՀԿ-ի և ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնի համագործակցության արդյունքում 2015 թ. հունիսի 9-ին Ալավերդի

քաղաքում կազմակերպվել է դասընթաց՝ «Հասարակության մասնակցությունը շրջակա միջավայրին վերաբերող որոշումների կայացման գործընթացին. հնարավորություններ, խոչընդոտներ և պրակտիկա» վերտառությամբ:

«Շրջակա միջավայրի իրավական պահպանության կենտրոն» ՀԿ-ն և ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնը համատեղ իրականացնում են «Հզորությունների ստեղծում ՀԿ-ների համար՝ շրջակա միջավայրի վերաբերյալ որոշումների ընդունման գործընթացին արդյունավետ մասնակցության համար՝ համապատասխան գործիքների մշակման և իրազեկվածության մակարդակի բարձրացման միջոցով» ծրագիրը: Այն իրականացվում է «Բնապահպանական կառավարման հզորացում ոչ կառավարական կազմակերպությունների (ՈԿԿ) կարողությունների զարգացման միջոցով» ծրագրի շրջանակում, որը ֆինանսավորվում է Եվրոպական միության (ԵՄ) կողմից, իրականացվում է ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի (ՄԱԶԾ) ԳԷՀ Փոքր դրամաշնորհների ծրագրի միջոցով:

«Շրջակա միջավայրի իրավական պահպանության կենտրոն» ՀԿ-ի կողմից իրականացվող ծրագրի գործընկերներն են ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, ՀՀ արդարադատության նախարարությունը և ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնը:

Ծրագրի հիմնական նպատակն է բարելավել շրջակա միջավայրին վերաբերող իրավական ակտերի մշակման գործընթացին հասարակության մասնակցության որակը՝ ստեղծելով համապատասխան գործիքներ, որոնք կբարձրացնեն հասարակության իրազեկվածության մակարդակը, կնպաստեն ոլորտի թափանցիկությանը և պետական մարմինների հետ կառուցողական երկխոսությանը: Դրված նպատակը համահունչ է Օրհուսի կոնվենցիայի համաձայն ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարման ընթացքին և ուղղված է այդ ոլորտում ժողովրդավարական սկզբունքների և իրավունքի գերակայության ամրապնդմանը:

Ծրագրի առաջին փուլի շրջանակում մշակվել և հրատարակվել է «Շրջակա միջավայրին վերաբերող իրավական ակտերի մշակման գործընթացին հասարակության մասնակցության» ուղեցույցը, որի շնորհանդեսը, ինչպես նաև համապատասխան դասընթացներն անցկացվել են Հայաստանի բոլոր մարզերում (առավելապես Օրհուս կենտրոններում): Դասընթացներին մասնակցել են տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության, ուսումնական հաստատությունների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև տեղի ակտիվ երիտասարդությունը (150 մասնակից): Սեմինարների ընթացքում մասնակիցները հատկապես ընդգծել են էկոլոգիական կրթության համատեքստում անհրաժեշտ իրավական գիտելիքների ու հմտությունների փոխանցման կարևորությունը: Միաժամանակ արդյունավետ մասնակցության խոչընդոտների շարքում հիշատակվել է տեղական կազմակերպությունների ներգրավվածության ցածր մակարդակը, ինչպես նաև «թույլ» հետադարձ կապը:

Ուղեցույցի ամփոփիչ շնորհանդեսը ԵՊՀ էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնում կայացել է 2015 թ. մայիսի 21-ին, որի ընթացքում մասնակիցներին ներկայացվել են նաև ծրագրի հաջորդ փուլերի շրջանակներում նախատեսված հիմնական գործողությունները և դրանց հիմքում դրված մոտեցումները: Ներկայացվել են նաև մարզային դասընթացների արդյունքների քանակական և որակական վերլուծության ամփոփ ցուցանիշները:

Ծրագրի 2-րդ և 3-րդ փուլերի շրջանակներում համապատասխանաբար պատրաստ կլինեն հետևյալ արդյունքները.

1. Էլեկտրոնային հարթակ՝ (www.ecolex.am), որը կդառնա միասնական հարթակ շրջակա միջավայրին վերաբերող իրավական ակտերի մշակման գործընթացին հասարակության մասնակցության համար: Կայքում կտեղադրվեն ինչպես ՀՀ Ազգային ժողովի, այնպես էլ ՀՀ բնապահպանության նախարարության և այլ շահագրգիռ գերատեսչությունների կողմից մշակված այն իրավական ակտերի նախագծերը, որոնք առնչվում են շրջակա միջավայրի պահպանությանը և բնական ռեսուրսների օգտագործմանը: Կայքում տեղադրվելիք էլեկտրոնային գործիքների համակարգը օգտվողներին հնարավորություն կընձեռի առցանց ռեժիմով իրավական ակտերի վերաբերյալ կատարել դիտողություններ և առաջարկներ, որոնք մատչելի կլինեն կայքի բոլոր այցելուների համար:

2. «Շրջակա միջավայրին վերաբերող իրավական ակտերի մշակման գործընթացին հասարակայնության մասնակցության կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ Կառավարության որոշման և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթի մշակում. իրավական ակտի նախագիծը և ուղեկցող փաստաթղթերը մշակվելու են ՀՀ բնապահպանության և ՀՀ արդարադատության նախարարությունների հետ՝ քաղաքացիական հասարակության անդամների մասնակցությամբ:

2014-2015 թթ. ընթացքում անցկացվել են մի շարք դասախոսություններ էկոլոգիական իրավունքի տարբեր հիմնախնդիրների վերաբերյալ, կազմակերպվել է նաև միջբուհական ուսանողական գիտաժողով «Սննդամթերքի անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» խորագրով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	3	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ա. Բ. Իսկոյան, Պ. Ժ. Խաչատրյան,* Հայաստանի Հանրապետության հողային իրավունք (Իրավական ակտերի ժողովածու), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 588 էջ:
2. *Ա. Բ. Իսկոյան, Օ. Մ. Գեղամյան, Հ. Ս. Հախվերդյան, Լ. Տ. Պետրոսյանց,* Շրջակա միջավայրին վերաբերող իրավական ակտերի մշակման գործընթացին հասարակության մասնակցության ուղեցույց, «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2015, 226 էջ:
3. *А. Б. Искоян и др.,* Антология интерэкоправа: учебное пособие, тематический каталог, ссылки на скачивание полных текстов, инсточниковедческие обзоры, интервью и статьи, 2-е изд., - М.-Уфа: МИРмпОС, Центр интерэкоправа ЕврАзНИИПП, 2014, 678 стр..

Հոդված

1. *Իսկոյան Ա. Բ., Հ. Ս. Հախվերդյան, Լ. Տ. Պետրոսյանց,* New EIA and SEA Legislation. Does it Bring Effective Solutions, IUCNAEL E-Journal Issue 6, 2015, pp. 111-116.
2. *Հ. Ս. Հախվերդյան,* Ապահովագրության ոլորտի ՀՀ օրենսդրության հիմնադրույթները պարտադիր էկոլոգիական ապահովագրության ինստիտուտի ներդրման համատեքստում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 282-297:
3. *Լ. Տ. Պետրոսյանց,* Ընդերքօգտագործման ոլորտի թույլտվության համակարգը Հայաստանի Հանրապետությունում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 387-392:
4. *А. Б. Искоян,* Доступ к экологической информации как основа обеспечения эффективного участия общественности в принятии экологически значимых решений, Евразийская интеграция: правовой и образовательный аспекты, Международная научно-практическая конференция, Новосибирск, 2015, стр. 187-188.
5. *Г. С. Ахвердян,* О превентивной функции экологического страхования, Евразийская интеграция: правовой и образовательный аспекты, Международная научно-практическая конференция, Новосибирск, 2015, стр. 127-128.

ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Սեմերջյան Հենրիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր՝	**Մասնագիտություններ՝**
020200	Կենսաբանություն
021200	Կենսաֆիզիկա
021300	Կենսաքիմիա
021500	Կենսաինֆորմատիկա

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Մանրէաբանություն և կենսատեխնոլոգիա Գենետիկա և բջջաբանություն Կենսաբազմազանության ուսումնասիրություն և պահպանություն (կենդանիներ) Կենսաբազմազանության ուսումնասիրություն և պահպանություն (բույսեր և սնկեր) Կենսաֆիզիկա Կենսաինֆորմատիկա Ընդհանուր և բժշկական կենսաքիմիա Էկոլոգիա և բնության պահպանություն Մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Դավթյան Միսակ Արշամի
2. Թավադյան Լևոն Աղասու
3. Շահինյան Արամ Արտաշեսի
4. Օսիպյան Լիա Լևոնի
5. Գևորգյան Էմիլ Սոսի (թղթակից անդամ)
6. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի (թղթակից անդամ)
7. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

2. Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
3. Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
4. Թոչունյան Արմեն Համբարձումի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 434*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Կենսաբանություն	7	18	7	34	10	30	16	5
Կենսաֆիզիկա	6	28	4	21	4	7	-	-
Կենսաքիմիա	3	21	4	26	4	27	-	-
Կենսաինֆորմատիկա	-	-	3	9	4	14	-	-
Ընդամենը	**16**	**67**	**18**	**90**	**22**	**78**	**16**	**5**
Մագիստրատուրա								
Կենսաբանություն	6	43	7	13	-	-	-	-
Կենսաֆիզիկա	4	1	3	2	-	-	-	-
Կենսաքիմիա	6	14	3	9	-	-	-	-
Կենսաինֆորմատիկա	2	3	1	5	-	-	-	-
Ընդամենը	**18**	**61**	**14**	**29**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 107*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն	**7**	**9**	**30**	**19**	**29**
Մագիստրատուրա					
Կիրառական կենսաբ.	-	**5**	**8**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն					
1-ին	25	-	8	4	68
2-րդ	41	-	17	3	59
3-րդ	40	-	10	4	75
4-րդ	21	5	1	-	71
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	34	1	20	-	38
2-րդ	25	-	16	1	36
3-րդ	11	-	3	1	73

Կենսաքիմիա					
1-ին	24	-	13	-	46
2-րդ	30	-	8	1	73
3-րդ	31	-	3	3	90
Կենսաինֆորմատիկա					
2-րդ	12	-	6	1	50
3-րդ	18	-	-	5	100
Ընդամենը	**312**	**6**	**105**	**23**	**62**
Մագիստրատուրա					
Կենսաբանություն					
1-ին	49	-	4	11	92
2-րդ	20	1	3	13	80
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	5	-	-	3	100
2-րդ	5	-	-	2	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	20	-	-	9	100
2-րդ	12	-	-	2	100
Կենսաինֆորմատիկա					
1-ին	5	-	-	3	100
2-րդ	6	-	-	4	100
Ընդամենը	**122**	**1**	**7**	**47**	**93**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն					
1-ին	22	-	8	4	64
2-րդ	40	-	10	2	75
3-րդ	40	-	8	1	80
4-րդ	21	-	-	11	100
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	31	2	14	-	48
2-րդ	25	-	12	-	52
3-րդ	12	-	-	-	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	24	-	9	-	63
2-րդ	30	-	8	1	73
3-րդ	31	-	2	5	94

Կենսաինֆորմատիկա					
2-րդ	12	-	5	1	58
3-րդ	19	-	3	4	84
Ընդամենը	**307**	**2**	**79**	**29**	**74**
Մագիստրատուրա					
Կենսաբանություն					
1-ին	49	-	3	22	94
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	5	-	-	3	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	26	-	-	12	100
Կենսաինֆորմատիկա					
1-ին	5	-	1	3	80
Ընդամենը	**85**	**-**	**4**	**40**	**95**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 101 (25)***			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Կենսաբանություն	22 (1)	29	21 (10)	7 (5)
Կենսաֆիզիկա	-	-	5 (1)	-
Կենսաքիմիա	-	-	12 (6)	-
Կենսաինֆորմատիկա	-	-	5 (2)	-
Ընդամենը	**22 (1)**	**29**	**43 (19)**	**7 (5)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
3	**1**	**2**	**17**	**148**	**94**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 8

ԲՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՆԿԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նանագուլյան Միրանուշ Գերասիմի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղալյան Սուսաննա Միշայի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պողոսյան Աստղիկ Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Զաքարյան Նարինե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Էլոյան Ինեսսա Մակեդոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Շահազիզյան Իռեն Վաչագանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ադամյան Ռուզաննա Գեորգիի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քարտաշյան Նունե Գրիգորի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մաթևոսյան Ռուզաննա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ
3. Մարգարյան Լուսինե Վահանի, ավագ լաբորանտ
4. Սողոյան Եվա Յուրիի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի հարավային շրջանների սնկերի, բույսերի, կենդանիների կենսաբազմազանության վրա մարդածին գործոնի ազդեցության գնահատումը (պետական ֆինանսավորում) (Կենդանաբանության ամբիոնի հետ համատեղ):	Նանագյուլյան Ս. Գ.
2. Ծառաբնակ պոլիպորային սնկերի (բաժին Basidiomycota) գենետիկական ռեսուրսներն ու գենոտիպային բազմազանությունը և դրանց կենսատեխնոլոգիական պոտենցիալի գնահատումը (պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.
3. Բնափայտ քայքայող աբեթասնկերի (բաժին Basidiomycota) գենետիկական ռեսուրսները. եզրազարդված աբեթասունկ, գանոդերմա և ինոնոտուս տեսակների տարբեր հավաքածուների գենետիկական և բջջագենետիկական ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում ուսումնասիրվել է Հայաստանի հարավային շրջանների սնկերի, երկկենցաղների, սողունների և մանր կաթնասունների բազմազանությունը: Առաջին անգամ գնահատվել է Հայաստանի (Սյունիքի մարզ) համեմատաբար մաքուր «Շիկահող» պետական արգելոցի և աղտոտված արդյունաբերական քաղաքների՝ Քաջարանի ու Կապանի տարածքներում բնակվող երկսեռ մողեսների էրիթրոցիտներում ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակը՝ ԴՆԹ-կոմետ մեթոդով: Հետազոտված տարածքներում արձանագրվել են Հայաստանի համար սնկերի 12 նոր տեսակ և 2 ցեղ, իսկ «Շիկահողի» տարածքի համար՝ 160 նոր տեսակ: Առանձնացվել են սնկերի դոմինանտ տեսակներն ըստ ֆիտոցենոզների: Որոշվել են կենսաինդիկատոր հանդիսացող մանր կաթնասունների տեսակները:

Թեմա 2. Ամփոփվել են Հայաստանի և Ռուսաստանի տարածքներում աճող պոլիպորային սնկերի Polyporales կարգի Fomes fomentarius, Fomitopsis pinicola և այլ տեսակների գենետիկական ռեսուրսների և գենոտիպային բազմազանության, ինչպես նաև դրանց կենսաբանական առանձնահատկությունների և

կենսատեխնոլոգիական պոտենցիալի գնահատման ուղղությամբ կատարված աշխատանքները Մոսկվայի պետական համալսարանի հետ համատեղ:

Թեմա 3. Շարունակվել են Հայաստանի և Ռուսաստանի տարածքներում աճող պոլիպորային սնկերի՝ Fomitopsis pinicola, Ganoderma և Inonotus ցեղերի որոշ տեսակների գենետիկական ռեսուրսների և գենոտիպային բազմազանության, ինչպես նաև դրանց կենսաբանական առանձնահատկությունների և ժամանակակից կարգաբանության վերաբերյալ ուսումնասիրությունները:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ժամանակակից պոլիմերային համակարգերի օգտագործումը ռադիոակտիվ նյութերով աղտոտված հողերը և տարբեր մակերևույթները վնասազերծելու նպատակով (ISTC A - 2071):	Մասնակիցներ՝ Նանագյուլյան Ս. Գ. Շահազիզյան Ի. Վ.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրվում է մանրադիտակային հողային սնկերի՝ միկրոմիցետների ազդեցությունը պոլիմերային համակարգերից ստացված լուծույթների կենսաքայքայման պրոցեսների վրա, որոնք կիրառվում են որպես ծածկող պոլիմերային թաղանթներ: Փորձարկվում է նաև ուտիլիզացիայի ընթացքում միկրոմիցետների ազդեցությունը վերը նշված պոլիմերային թաղանթների վրա:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են բույսերի ֆլորայի և սնկերի բիոտայի ուսումնասիրություններ Հայաստանի տարբեր մարզերում: Հետազոտվել են Տավուշի մարզի Սուրբ Սարգիս եկեղեցու շրջակայքի ֆլորան, Վանաձոր քաղաքի դեղատու և ուտելի բույսերը, Արմավիրի մարզի բրիոֆլորան: ՀՀ ԳԱԱ կենսաքիմիայի ինստիտուտի մասնագետների հետ կատարվել է Հայաստանում աճող *Pistacia mutica* տեսակի կենսաքիմիական փորձաքննություն: ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության ինստիտուտի գիտաշխատողների հետ իրականացվել են Ջրվեժի միջնակարգ դպրոցի հարակից տարածքի լանդշաֆտային ձևավորման աշխատանքներ:

Ուսումնասիրվել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզում կարտոֆիլի և մի շարք այլ բարձրակարգ բույսերի, Վայոց ձորի որոշ գյուղերի և Ջերմուկ քաղաքի տարածքների, ինչպես նաև Նորավանքի և Գնդեվանքի շրջակայքի դեղաբույսերի սնկային հիվանդությունները, ստեղծվել է դրանց տվյալների բազա: Բացահայտվել են առավել վտանգավոր սնկային հիվանդությունների հարուցիչները և դրանց նկատմամբ կայուն տեր-բույսերը: Ամփոփվել են Հայաստանի ջրիմուռների ուսումնասիրության վերաբերյալ տեղեկությունները:

Շարունակվել են Հայաստանի որոշ մարզերի, այդ թվում՝ «Շիկահող» պետական արգելոցի և «Սոսու պուրակ» պետական արգելավայրի սնկաբանական առումով թերի ուսումնասիրված տարածքների մակրոմիցետների կենսաբազմազանության ուսումնասիրությունները և մոնիթորինգը:

Իրականացվել են տարբեր գրադարանների գրապահոցներում պահպանվող գրքերի և թղթի սնկային հիվանդությունների հայտնաբերման աշխատանքներ:

Շարունակվել են Երևան քաղաքի «Արամյանց կենտրոն» հիվանդանոցի օտորինոլարինգոլոգիայի բաժանմունքի հիվանդների միկոզների հետազոտման աշխատանքները, հետազոտվել է որոշ միկրոմիցետների զգայունությունը հակասնկային պատրաստուկների նկատմամբ:

Շարունակվել են աշխատանքները որոշ պոլիմերային նյութերի սնկադիմացկունության ուղղությամբ, կատարվել են պոլիմերային նյութերով աղտոտված հողերում հայտնաբերված սնկերի տեսակային կազմի ուսումնասիրություններ:

Ամփոփվել են երեք տեսակի բնափայտ քայքայող սնկերի */Pleurotus ostreatus, Ganoderma lucidum, Lentinellus edodes/* կուլտուրաների հակաբորբոքային ակտիվության ուսումնասիրությունները: Շարունակվել են բժշկական նշանակություն ունեցող և արհեստականորեն աճեցվող սնկատեսակների առանձնահատկությունների, դրանց դեղաբանական հատկությունների ուսումնասիրման աշխատանքները:

Հետազոտվել են Արարատյան հարթավայրի օիդիում և միլդյու հիվանդություններով վարակված այգիներից բերված խաղողի Ռկածիթելի, Կանգուն և Մեղրաբույր սորտերից պատրաստված կոնյակի գինենյութերը:

Հաշվետու տարվա ընթացքում շարունակվել է Հայաստանում սնկաբանական ուսումնասիրությունների վերաբերյալ տեղեկությունների հավաքը՝ տպագրված աշխատանքների մատենագիտական ցանկի կազմման համար:

Ամփոփվել են տեղեկությունները Լեռնային Ղարաբաղի որոշ շրջանների սնկերի և դեղաբույսերի սնկային հիվանդությունների կարգաբանական կազմի վերաբերյալ:

Աշխատանքներ են տարվել Հայաստանում պոլիպորային սնկերի գենետիկական ռեսուրսների, տարածվածության, ինչպես նաև դրանց կարգաբանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունների ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	-	1	17	13

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ս. Գ. Նանագյուլյան, Գ. Գ. Մարգարյան,* Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ժանգասնկերը, Ստեփանակերտ, ԱրՊՀ հրատ., 2014, 150 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Լ. Ռ. Համբարյան, Ի. Վ. Շահազիզյան,* Քաղցրահամ ջրերի ջրիմուռների ցեղերի համառոտ որոշիչ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 61 էջ:

Հոդված

1. *Ս. Մ. Բաղալյան, Ն. Գ. Ղարիբյան,* Սնկերի դեղաբանական հատկությունները, «Բնագետ», 2, 2014, էջ 43-45:
2. *Ս. Գ. Նանագյուլյան, Ի. Վ. Շահազիզյան, Ա. Ս. Ստեփանյան,* Երևանի պետական համալսարանի քարաքոսերի հերբարիումի տվյալների բազա, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», h. LXVI, 3, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-74:
3. *К. Г. Азарян, Э. А. Мелконян,* Эффективность биопрепаратов при выращивани декоративных растений, “Биологический журнал Армении”, Т. 60, 2014, № 4, с. 42-50.
4. *Л. В. Маркарян,* Гастероидные базидиомицеты Шикаохского заповедника, “Биологический журнал Армении”, 67 (2), 2015, с. 42-45.

5. *С. Г. Нанагюлян, Е. Х. Оганесян, Л. В. Маркарян,* История изучения макромицетов особо охраняемых природных территорий Армении, “Успехи мед. микологии”, М.: Нац. Акад. микологии, 2015, с. 157-159.
6. *С. Г. Нанагюлян, Е. Ю. Согоян,* Динамика развития представителей основных таксономических групп микромицетов кормовых трав в горно-степном поясе Армении, II Всероссийская научно-практическая конференция с международным участием “Ботаника и природное многообразие растительного мира”, 2014, с. 42-43.
7. *С. Г. Нанагюлян, И. М. Элоян, И. В. Шахазизян, Е. Х. Оганесян,* Микобиота воздуха государственного архива кинематографии Армении, “Успехи мед. микологии”, М.: Нац. акад. микологии, 2015, с. 239-240.
8. *Е. Х. Оганесян, И. М. Элоян, Р. М. Матевосян, С. Г. Нанагюлян,* Микотические поражения ЛОР-органов грибами рода Aspergillus, “Успехи мед. микологии”, М.: Нац. Акад. микологии, 2015, с. 160-164.
9. *А. Е. Пароникян, С. Г. Нанагюлян, Г. А. Элиазян,* Выявление биоповреждений рукописного фонда Матенадарана Армении и их консервация биоцидами растительного происхождения, “Успехи мед. микологии”, М.: Нац. Акад. микологии, 2015, с. 291-294.
10. *S. M. Badalyan, A. V. Shnyreva, M. Iotti, A. Zambonelli,* Genetic resources and mycelial characteristics of several medicinal polypore mushrooms (Polyporales, Basidiomycetes), Int. J. Med. Mushrooms, 17 (4), 2015, p. 371-384.
11. *S. M. Badalyan,* Potential of mushroom bioactive molecules to develop healthcare biotech products, Proceed. 8th International Conference on Mushroom Biology and Mushroom Products. ICMBMP8, Vol. II, New Delhi, India, 19-22 November, 2014, p. 373-378.
12. *S. M. Badalyan,* Chemical composition of mycelia of different collections of coprinoid mushrooms, In: Biodiversity and ecology of fungi and fungiform organisms of the Northern Eurasia. Proceed. All-Russian conf. with international participation, Yekaterinburg, Russia, 20-24 April, 2015, p. 297-299.
13. *S. M. Badalyan, U. Kues,* Morphological characteristics of vegetative mycelia and anamorphs in different collections of xylotrophic basidiomycetous mushrooms, In: Biodiversity and ecology of fungi and fungiform organisms of the Northern Eurasia, Proceed. All-Russian conf. with international participation, Yekaterinburg, 20-24 April, 2015, p. 300-302.
14. *N. V. Grigoryan, A. S. Aleksanyan, S. G. Nanagulyan,* Fungal diseases of medicinal plants in arid woodlands of Armenia, Proceedings of the Yerevan State University, № 2, 2015, p. 31-33.
15. *M. Zh. Harutyunyan, Sh. H. Harutyunyan, S. G. Nanagulyan,* Some information about qualitive composition of brandy materials made from grapevine infected with oidium and mildew diseases, Proceedings of the YSU, Chemical and Biological, N 3, 2014, p. 19-23.
16. *L. R. Melikyan,* Antifungal activity of several xylotrophic coprinoid mushrooms against filamentous fungi, Electronic J. Nat. Sci., 2015.
17. *R. Saltarelli, P. Ceccaroli, M. Buffalini, L. Vallorani, L. Casadei, A. Zambonelli, M. Iotti, S. Badalyan, V. Stocchi,* Biochemical characterization, antioxidant and antiproliferative activities of different Ganoderma collections, J. Mol. Microbiol. Biotechnol, 25 (1), 2015, p. 16-25.

Զեկուցման թեզիս

1. *S. M. Badalyan,* Potential of mushroom bioactive molecules to develop healthcare biotech products, Abstracts. 8th International Conference on Mushroom Biology and Mushroom Products. ICMBMP8, New Delhi, 19-22 November, 2014, p. 91.
2. *S. M. Badalyan, N. G. Gharibyan, G. Innocenti,* Antifungal/antagonistic activity of different *Ganoderma* collections against plant pathogenic fungi and their antagonists, Abstracts. 8th International Conference on Mushroom Biology and Mushroom Products. ICMBMP8, New Delhi, 19-22 November, 2014, p. 103.

3. *S. M. Badalyan, N. G. Gharibyan, A. V. Shnyreva, T. A. Shahbazyan,* Antifungal activity of *Fomitopsis pinicola* collections against potentially pathogenic for humans and animals filamentous fungi, Abstracts. 8th International Conference on Mushroom Biology and Mushroom Products. ICMBMP8, 19-22 November, New Delhi, 2014, p. 93-94.
4. *S. M. Badalyan, L. R. Melikyan, T. A. Shahbazyan,* Mycelial characteristics of several *Psathyrella* collections, Abstracts. 8th International Conference on Mushroom Biology and Mushroom Products. ICMBMP8, 19-22 November, New Delhi, 2014, p. 128.
5. *Э. Ю. Саркисян, Л. Л. Осипян,* Вульвовагинальный кандидоз у разных возрастных групп в Армении, Проблемы медицинской микологии, 16, 2, Санкт-Петербург, 2014, с. 124.
6. *K. Azaryan, E. Melkonyan,* The effectiveness of biopreparation from *Bacillus subtilis* ч-13 for the cultivation ornamental plants, Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", Yerevan, Armenia, YSU press, 2014, p. 45.
7. *Z. Farmazyan, S. Nanagulyan, I. Shahazizyan,* Polymer solutions as nutrient medium for microscopic fungi, Polymers for biotechnology and biomedical applications, BTEC-44, 2014, p. 216.
8. *M. Harutyunyan, Sh. Harutyunyan, S. Nanagulyan,* Assessment of the brandy materials made from grapevine infected eithoidium and mildew diseases, Trends in Microbiology and Microbial biotechnology, Yerevan, 5-8 October, 2014, p. 59.
9. *Y. Hovhannisyan, S. Nanagulyan, I. Eloyan, I. Shahazizyan, K. Muradyan,* Fungal diseases and using of terbisil during the treatment of otomycosis, Trends in Microbiology and Microbial biotechnology, Yerevan, 5-8 October, 2014, p. 62.
10. *S. Nanagulyan, I. Eloyan, Y. Hovhannisyan, I. Shahazizyan,* Mycobiota associated with cinematography archives of Yerevan, Trends in Microbiology and Microbial biotechnology, Yerevan, 5-8 October, 2014, p. 73.
11. *L. L. Osipyan,* Current problems in the development of mycological studies in Armenia, International Scientific Workshop. Trends in microbiology and microbial biotechnology, Yerevan, 2014, p. 77.
12. *L. L. Osipyan, E. A. Sarkisyan,* Comparative evaluation of the composition of onychomycosis causal agents in Armenia in various periods of research, International Scientific Workshop. Trends in microbiology and microbial biotechnology, Yerevan, 2014, p. 78.
13. *N. Zakaryan, I. Eloyan, S. Nanagulyan, A. Zakaryan,* Antifungal activity of floschamomillae, Trends in Microbiology and Microbial biotechnology, Yerevan, 5-8 October, 2014, p. 95.

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Մարինե Սեմյոնի, կենս. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Դանիելյան Ֆելիքս Դանիելի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Եղիազարյան Էդուարդ Մուրազի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ջիվանյան Կարինե Արամի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Ասլանյան Աշոտ Վարդգեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Կարապետյան Աննա Ֆելիքսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Վարդանյան Լուիզա Կոնստանտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Պապով Գեորգի Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գրիգորյան Աննա Վլադիմիրի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Ղազարյան Աստղիկ Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Նելլի Հովհաննեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Հարությունյան Թեհմինե Կարլենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Darevskia ցեղի ժայռային մողեսների հիբրիդածին տեսակառաջացման բջջագենետիկ մեխանիզմները (պետական ֆինանսավորում):	Առաքելյան Մ. Ս.

Թեմա 1. Հայաստանի Հանրապետությունը հանդիսանում է հիբրիդածին տեսակների աշխարհում հայտնի կենտրոն: *Darevskia* ցեղի ժայռային մողեսները յուրահատուկ մոդել են հանդիսանում ողնաշարավոր կենդանիների ցանցաձև (հիբրիդածին) էվոլյուցիայի ակտուալ և հետաքրքիր հարցերի պարզաբանման համար: Ցանցաձև էվոլյուցիայի բջջագենետիկ մեխանիզմների ուսումնասիրությունը կուսածնության և պոլիպլոիդության առաջացման ընկալման բանալի է: Տվյալ ծրագիրն ուղղված է կուսածին *Darevskia* ցեղի ժայռային մողեսների և նրանց հիբրիդների մեյոզի առանձնահատկությունների պարզաբանմանը: Առաջին անգամ բջջագենետիկական նորագույն մեթոդներով կուսումնասիրվեն հիբրիդային առանձնյակների կարիոտիպերը և մեյոզիփուլերը, որոնք առանցքային նշանակություն ունեն բնականոն մեյոզի ընթացքի համար: Ցանցաձև էվոլյուցիայի տեսության մեջ սկզբունքային նշանակություն են ստանում պլոիդության տարբեր աստիճան ունեցող հիբրիդների բեղունության, հարմարվածության և էկոլոգիական ճկունության խնդիրները: Այդ խնդիրների հետազոտությունը կարևոր նշանակություն ունի ցանցաձև էվոլյուցիայի տեսության զարգացման համար:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Survay and conservation of bats distributed in Armenia (Eurobats).	Ղազարյան Ա. Ս.
2. Use of Long-legged Buzzard as a model for conservation of Raptors in Khosrov Nature Reserve (KhNR) (Rufford small grants).	Աղայան Ս. Ա.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրվելու են Հայաստանի ձեռքաթևավորների տարածվածությունը, էկոլոգիան, ինչպես նաև մշակվելու է հազվադեպ և ոչնչացման եզրին կանգնած տեսակների պահպանության միջոցառումների համակարգ: Հետազոտությունների ընթացքում կատարվելու են ուսումնասիրություններ որոշ ձեռքաթևավորների (*Miniopterus hajastanicus*, *M. schaubi* and

M. nipalensis) կարգաբանական ստատուսի վերաբերյալ: Կհավաքվեն ամբողջական տվյալներ Միջազգային Կարմիր ցուցակում Data deficient (տվյալների բացակայություն) կարգավիճակով ընդգրկված Արաքսյան գիշերաչղջիկի տարածվածության, բիոտոպային նախապատվության, սեզոնային և օրեկան միգրացիաների ու մի շարք այլ կենսաբանական առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Թեմա 2. Ռաֆորդ փոքր դրամաշնորհների շրջանակներում ուսումնասիրվել է տափաստանային ճուռակի տարածվածությունը Խոսրովի պետական արգելոցի հարակից շրջաններում: Կրթական նպատակներով կազմակերպվել են թռչունների բազմազանության ու կարևորության վերաբերյալ հանրամատչելի սեմինարներ արգելոցին հարող 7 գյուղերում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1.Կապան քաղաքի շրջակայքի սողունների տեսակային կազմի ուսումնասիրություն: 2014-2015 ուստարվա ընթացքում իրականացվել է Կապան քաղաքի շրջակայքի սողունաբանական հետազոտություն, որն ընդգրկել է տեսակային կազմի, առանձնյակների քանակի, բիոտոպային կապվածության և կենսացենոզներին սպառնացող վտանգների վերաբերյալ ուսումնասիրություններ, որոնք իրականացվել են ընդունված մեթոդներով՝ օգտագործելով ժամանակակից տեխնիկական և համակարգչային-ծրագրային միջոցներ:

Կապան քաղաքի ընտրությունը պայմանավորված է նրա աշխարհագրական դիրքով և տարածաշրջանում ինտենսիվ տնտեսական գործունեությամբ: Քաղաքը գտնվում է անտառային և տափաստանային գոտիների սահմանագծում և բնորոշվում է ջերմային ռեժիմի և խոնավության առանձնահատուկ համադրությամբ: Այդտեղ կարելի է դիտարկել առաջավորասիական-թուրանյան և Փոքր Կովկասի մեզոֆիլ ֆաունիստական էլեմենտների համադրությունը, ինչի շնորհիվ ձևավորվել են հարուստ կենսաբազմազանությամբ օժտված կենսացենոզներ: Միաժամանակ Սյունիքի մարզն ամբողջությամբ և Կապան քաղաքի շրջակայքը գտնվում են զգալի մարդածին ճնշման ազդեցության տակ՝ մասնավորապես ինտենսիվ հանքարդյունաբերության արդյունքում:

Կատարված հետազոտությունների արդյունքում Կապան քաղաքի շրջակայքում դիտարկվել են երկկենցաղների 4 տեսակներ՝ կանաչ դոդոշ *(Bufo variabilis),* լճագորտ *(Pelophylax ridibundus),* փոքրասիական գորտ *(Rana macrocnemis)* և հարավային ծառագորտ *(Hyla savignyi):* Բոլոր տեսակներն էլ հանդիպում են քաղաքի ողջ շրջակայքում և բնորոշվում են կայուն քանակով: Տարածաշրջանին հատուկ սողուններից ուսումնասիրությունների ընթացքում դիտարկվել են 14-ը՝ կասպիական *(Mauremys caspica)* և ճահճային կրիաներ *(Emis orbicularis),* դեղնափորիկ *(Pseudopus apodus),* կովկասյան ագամա *(Laudakia caucasia),* շերտավոր մողես *(Lacerta strigata),* միջին մողես *(Lacerta media),* ռադդեի ժայռային մողես *(Darevskia raddei),* օձագլխիկ գեղիրան *(Ophisops elegans),* ջրային լորտու *(Natrix tesselata),* սովորական լորտու *(Natrix natrix),* արճճագույն սահնօձ *(Hemorrhois nummifer),* բազմագույն սահնօձ *(Hemorrhois ravergieri),* քառաշերտ սահնօձ *(Elaphe sauromates)* և գյուրզա *(Macrovipera lebetina):* Մողեսների բոլոր տեսակները բնորոշվում են կայուն քանակությամբ, իսկ պոպուլյացիաները ունեն նույնպիսի խտություն, ինչպես ոչ քաղաքային բնական բիոտոպերում: Օձերի քանակությունը սահմանափակ է, ինչը կարող է հանդիսանալ բնակչության կողմից այդ սողունների անմիջական ոչնչացման արդյունք: Ընդհանրացնելով ստացված արդյունքները՝ կարելի է փաստել, որ զարգացած հանքարդյունաբերություն ունեցող Կապան քաղաքի շրջակայքում երկկենցաղների և սողունների տեսակային կազմը և պոպուլյացիաների խտությունը էապես չեն տարբերվում համանման բնակչություն ունեցող այլ քաղաքներից:

2. Երկկենցաղների պոպուլյացիոն կենսաբազմազանության ուսումնասիրություն: ՀՀ երկկենցաղների պոպուլյացիոն կենսաբազմազանության ուսումնասիրությունները սկսվել են 2010 թ.-ից: Ուսումնասիրվել են հանրապետության տարածքում լայնորեն տարածված տեսակների՝ լճագորտ *(Pelophylax ridibundus),* փոքրասիական գորտ *(Rana macrocnemis),* կանաչ դոդոշ *(Bufo variabilis),* ինչպես նաև եվրոպական ծառագորտ (և ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված սիրիական սխտորագորտի *(Pelobates syriacus)* ձևաբանական և ֆենոտիպային առանձնահատկությունները: Համեմատվել են տարբեր պոպուլյացիաներում և էկոլոգիական, այդ թվում՝ անթրոպոգեն, միջավայրերում ապրող նույն

տեսակների ֆենոտիպական և ձևաբանական տարբերությունները: Ուսումնասիրվել են նաև էրիթրոցիտների ձևաբանական փոփոխությունները՝ կախված միջավայրի պայմանների փոփոխություններից: Կատարվել է նաև աղտոտված և մաքուր տարածքներում ապրող տեսակների համեմատական կարիոլագիական վերլուծություն:

Հաշվետու տարում կատարվել է Հայաստանի հյուսիսում հանդիպող *Hyla arborea shelkownikowi* և *Hyla savignyi* միջտեսակային համեմատություն՝ ըստ ձևաբանական ինդեքսների, ֆենային տիպերի և կարիալոգիական առանձնահատկությունների: Նկարագրվել են երկկենցաղների՝ բարձրադիր և ցածրադիր վայրերում ապրող տեսակների ադապտացիոն մեխանիզմները՝ ըստ մարմնի չափերի և գունավորման առանձնահատկությունների:

Կատարվել են ՀՀ Կարմիր գրքում ընդգրկված *Pelobates syriacus* տեսակի սեզոնային ակտիվության, ֆենոտիպային բազմազանության և բազմացման առանձնահատկությունների վերաբերյալ դիտարկումներ:

3.Միկոտոքսինների ազդեցությունը կենդանիների վրա: Միկոտոքսինները թունավոր օրգանական նյութեր են, որոնց վնասակար ազդեցության ուսումնասիրության հիմնախնդիրն արդիական է: Միկոտոքսիններով հացահատիկների, բանջարեղենի, կարտոֆիլի, մրգերի և գյուղատնտեսական այլ արտադրանքի վարակվածությունը պատճառ է դառնում օրգանիզմների զանազան ախտահարումների՝ միկոտոքսիկոզների, որոնք մեծ վտանգ են մարդու և կենդանիների առողջության համար:

Մարդու և գյուղատնտեսական կենդանիների առողջության վրա միկոտոքսինների բացասական ազդեցության վտանգը միանգամայն իրական է, և այն գնալով ավելի ընդլայնվում է, քանի որ ներկայումս այդ թույների նոր ձևեր են հայտնաբերվում: Այդ հարցով զբաղվող միջազգային կազմակերպությունների տվյալներով հացահատիկի ծավալների քառորդ մասը վարակված է միկոտոքսիններով:

Մեր ուսումնասիրություններն ուղղված են եղել միկոտոքսինների ազդեցության պայմաններում առնետների հեպատոցիտներում տեղի ունեցող հեպատոցիտների բջջաբանական փոփոխությունների ուսումնասիրությանը: Կատարված ուսումնասիրություններով պարզվել է, որ առնետներին աֆլատոքսին B1-ի, օխրատոքսին A-ի և զեարալենոնի, կերի հետ առանձին և համատեղ 15-60 օրվա ընթացքում ներմուծման դեպքում փորձակենդանիների լյարդում զգալիորեն մեծանում է կորիզների ձևաբանական տարբեր խաթարումներով՝ միկրոկորիզավոր բջիջների, հարկորիզային վակուոլով, խտացած քրոմատինով, կարիոռեքսիսով, կարիոլիզիսով, կորիզի արտափքումով բջիջների հարաբերական քանակությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
2	-	-	-	8	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Է. Ս. Գևորգյան, Ֆ. Դ. Դանիելյան, Ա. Հ. Եսայան,* Կենսաբանության օրինաչափություններ, 9 դասարան, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2014, 197 էջ:
2. *Ա. Պ. Անտոնյան, Ա. Վ. Ներկարարյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ռ. Հ. Գրիգորյան, Ա. Ֆ. Կարապետյան, Գ. Ա. Փարսադանյան, Պ. Հ. Վարդևանյան,* Կենսաբանության թեստային առաջադրանքների շտեմարան, մաս 4, «Աստղիկ Գրատուն», Երևան, 2014, 348 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ֆ. Կարապետյան,* Սեռը և հակազդեցությունը, «Բնագետ», 2014, 3, էջ 48-52:
2. *Կ. Ա. Ջիվանյան,* Հյուսվածքային համատեղելիության գլխավոր համալիրը, «Բնագետ», 3, 2014, էջ 55-61:
3. *Т. А. Арутюнян, Р. М. Арутюнян, Г. Г. Оганесян, А. Ф. Карапетян,* Комбинированное генотоксическое воздействие афлатоксина В1, охратокасина А и зеараленона в лейкоцитах крови и клетках костного мозга, Материалы международной конференции “Актуальные проблемы биологии, нанотехнологий и медицины”, Ростов-на-Дону, 2014, с. 334-336.
4. *Э. М. Егиазарян, А. Л. Агасян,* Современное состояние и перспективы сохранения батрахофауны Армении, Материалы международной конференции “Биологическое разнообразие и проблемы охраны фауны Кавказа -2”, Ереван, 2014, с. 377-378.
5. *А. Ф. Карапетян,* О некоторых особенностях гистоморфологии семенников крыс при поступлении с кормом зеараленона, “Современная микология в России”, № 5, 2015, с. 267-270.
6. *H. Abelyan, V. Harutyunyan, G. Papov, A. Ghazaryan,* Characteristics of location signals of some little brown bats of Armenia, Proceedings of the International conference “Biological diversity and conservation problems of the fauna of the Caucasus-2”, LLC “Spika”, 2014, Yerevan, p. 8-11.
7. *A. Ghazaryan, G. Papov, T. Hayrapetyan,* New data on Myotis bats dwelling in Armenia, Proceedings of the International conference “Biological diversity and conservation problems of the fauna of the Caucasus-2”, LLC “Spika”, Yerevan, 2014, p. 142-144.
8. *T. A. Hayrapetyan, A. V. Aslanyan, G. Yu. Papov, A. S. Ghazaryan,* New data on small mammals (Insectivora, Chiroptera, Rodents) in southern part of Armenia, “Proceedings of the Yerevan State University”, N 2, 2014, p. 43-47.

Զեկուցման թեզիս

1. *S. A. Aghayan, H. A. Atoyan, J. A. Harvey, G. Voelker, S. V. Drovetski,* Which avian haemosporidia are better colonizers? Proceedings of the conference “Biological diversity and conservation problems of the fauna of the Caucasus”, Yerevan, September 23-26, 2014, p. 25.
2. *G. Boano, S. V. Drovetski, I. V. Fadeev, E. A. Koblik, M. Pavia, M. Rakovich, S. A. Aghayan,* Importance of surenavan fishponds for birds` conservation, Proceedings of the conference “Biological diversity and conservation problems of the fauna of the Caucasus”, Yerevan, September 23-26, 2014, p. 77.
3. *T. Hayrapetyan, L. Revazyan, G. Papov, A. Ghazaryan,* Morphological variation of voles from Central Armenia, Book of Abstracts 14th Rodens et Spatium International Conference on Rodent Biology, Lisbon, 28-02 August, 2014, p. 154.

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՆՐԷՆԵՐԻ ՈՒ ԲՈՒՅՍԵՐԻ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Թոչունյան Արմեն Համբարձումի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Պետրոսյան Մարգարիտ Թորգոմի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Փանոսյան Հովիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Փոլադյան Աննա Արշակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Բազուկյան Ինգա Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Սեմերջյան Ինեսա Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մարգարյան Արմինե Արմենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սեմերջյան Ինեսա Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաբայան Անուշ Մարտինի, ավագ լաբորանտ
3. Բլբուլյան Սյուզաննա Սուրենի, ավագ լաբորանտ
4. Մուրադյան Մարիամ Շահենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Քեմոտրոֆ և ֆոտոտրոֆ բակտերիաների կողմից H_2-ի արտադրության կենսատեխնոլոգիայի կատարելագործման ուղիները (պետական ֆինանսավորում):	Թոչունյան Ա. Հ.
2. Բակտերիաների F_0F_1-ԱԵՖ-ազի դերը էներգիայի ձևափոխության գործընթացներում ածխածնի տարբեր աղբյուրների խմորման ընթացքում (պետական ֆինանսավորում):	Բլբուլյան Ս. Ս.
3. Հայաստանի և Բելառուսի պայմաններում բուծվող իշխան ձկան մանրէաբանական ֆլորայի համեմատական անալիզ նույնականացման արագ մեթոդների մշակման նպատակով (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Մ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում հետազոտվել են տարբեր ածխածնի աղբյուրների խառնուրդի խմորումը՝ համեմատվելով մեկ ածխածնի աղբյուրի հետ, *E. coli*-ի կողմից և H_2-ի արտադրման առանձնահատկությունները միջավայրի տարբեր պայմաններում: Մասնավորապես ուսումնասիրվել է գլյուկոզի և գլիցերոլի համատեղ խմորման ժամանակ H_2-ի արտադրությունը միջավայրի pH-ի տարբեր արժեքների դեպքում: Հետազոտություններն իրականացվել են՝ օգտագործելով տվյալ ածխածնի աղբյուրների տարբեր կոնցենտրացիաներ: Նկատվել է *E. coli*-ի BW25113 վայրի տիպի նախնու կողմից H_2-ի արտադրության նվազում միջավայրի pH 7.5 և 6.5 արժեքների, բայց ոչ pH 5.5-ի դեպքում, երբ գլյուկոզի կոնցենտրացիան աճում է 0.05%-ից մինչև 0.2%: 0.1% գլիցերոլի ավելացումը աճման միջավայրին բերում է H_2-ի արտադրության զգալի աճին ինչպես գլիցերոլի, այնպես էլ գլյուկոզի ավելացման ժամանակ: Արդյունքները ցույց են տալիս, որ գլյուկոզը ճնշում է H_2-ի արտադրությունը, բայց կախված է գլյուկոզի կոնցենտրացիայից: Ինչևէ, գլյուկոզի և գլիցերոլի խառնուրդը նպաստում և խթանում է H_2-ի արտադրությունը խառը խմորման ժամանակ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են նաև մրջնաթթու ջրածին լիազ համալիրի կազմում ներգրավված որոշ մետաղների՝ 0.02 մՄ-ից մինչև 3 մՄ նիկելի (Ni^{2+}), երկաթի (Fe^{3+}, Fe^{2+}),

մոլիբդենի (Mo^{6+}) և դրա արգելակչի՝ պղնձի (Cu^{+}, Cu^{2+}) իոնների և դրանց համակցված ազդեցությունները *E. coli* BW25113 բակտերիաների աճի վրա գլիցերոլի անթթվածին խմորման ժամանակ: Ցույց է տրվել, որ բակտերիաների աճը (ՕԽ) խթանվել է աճման ստացիոնար փուլում 1.3-ից մինչև 1.5 անգամ 0.02-ից 0.1 մՄ Fe^{2+}, Fe^{3+}, Ni^{2+} -ի և 1.3-ից 2 անգամ նրանց խառնուրդների՝ Ni^{2+}+Fe^{2+}+Mo^{6+}, Ni^{2+}+Fe^{3+}, Ni^{2+}+Fe^{2+} և Mo^{6+}+Fe^{3+} ներմուծման արդյունքում: *E. coli* BW25113 բակտերիաներում H_2 արտադրության ելքը ստուգիչ, մետաղների բացակայությամբ նմուշում լոգարիթմական փուլի վերջում կազմել է 0.75°0.02 մՄ/լ: Ավելին, H_2 արտադրության ելքը խթանվել է 2-ից 5 անգամ 0.02-0.1 մՄ Ni^{2+}+Fe^{3+}, Ni^{2+}+Fe^{3+}+Mo^{6+} և Mo^{6+}+Fe^{3+} մետաղների իոնների ազդեցությամբ: Մինչդեռ 0.1 մՄ պղնձի իոնները (Cu^{+}, Cu^{2+}) ունեն հակադարձ, ճնշիչ ազդեցություն H_2 արտադրության ելքի վրա:

Հետազոտվել են նաև տարբեր մետաղների իոնների (Mg^{2+} և Fe^{2+}) առանձին և համակցված ազդեցությունները *R. sphaeroides* MDC 6521 և MDC 6522 բակտերիաների աճման և H_2-ի արտադրության վրա: Հայտնի է, որ մի շարք մետաղների (երկաթ, մագնեզիում և այլն) իոնները կարևոր են ծիրանագույն բակտերիաների աճի և նյութափոխանակության համար: *R. sphaeroides* բակտերիաները չեն աճում միջավայրում Fe^{2+} և Mg^{2+}-ի բացակայությամբ՝ վկայելով տվյալ իոնների կարևորության մասին: Առավելագույն ուժգնությամբ աճ և H_2-ի ելք դիտվում են միջավայրում 80 մկՄ Fe^{2+}-ի և 5 մՄ Mg^{2+} առկայությամբ՝ ստուգիչի (40 մկՄ Fe^{2+} և 1 մՄ Mg^{2+}) հետ համեմատած: Իոնների համակցված ազդեցությունը խթանել է բակտերիաների աճը 1.2 անգամ, իսկ H_2-ի ելքը՝ 2.5 անգամ: Այդպիսով, կիրառված մետաղների իոնների համակցումը խթանում է *R. sphaeroides* բակտերիաներում H_2-ի ֆոտոարտադրությունը:

Ստացված տվյալները մատնանշում են որոշ մետաղների խառնուրդների կարևորությունը *E. coli* և *R. sphaeroides* H_2 արտադրության և կարգավորման մեջ, կարող են օգտագործվել կենսատեխնոլոգիական և արդյունաբերական գործընթացներում՝ էժան հումքից՝ գլիցերոլից, առավելագույն քանակով կենսազանգված և օգտակար վերջնանյութեր ստանալու նպատակով:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է *E. Coli*-ի նախնու և հիդրոգենազային տարբեր մուտանտների F_oF_1-ԱԵՖ-ազի ակտիվությունը գլիցերոլի և գլյուկոզի խառնուրդի խմորման պայմաններում: Հավանական է, որ գլյուկոզի և գլիցերոլի խառնուրդի խմորման պայմաններում *hypF* մուտանտի թաղանթային բշտիկների բարձր ԱԵՖ-ազային ակտիվությունը բջջի պատասխանն է հիդրոգենազային ֆերմենտների բացակայությանը: F_oF_1-ԱԵՖ-ազը աշխատում է պրոտոնային ցիկլի և բջջի էներգետիկ պահանջները հավասարակշռության մեջ պահելու համար: Ստացված տվյալները կարևոր են բակտերիաների կողմից գլիցերոլի և ածխածնի խառն աղբյուրների խմորման ընթացքում F_oF_1-ԱԵՖ-ազի և Հիդ-1 և Հիդ-2 ֆերմենտների գործառական կապի պարզաբանման համար: Հարկ է նշել, որ այդ ֆերմենտների փոխհարաբերությունը տարբեր է՝ կախված խմորման սուբստրատից և pH-ից:

Թեմա 3. Իրականացվել է *Pseudomonas* ցեղի մանրէների տարածվածության ուսումնասիրությունը իշխան ձկան աճեցման ավազաններում: Ուսումնասիրվել են ջրում *Pseudomonas* տեսակների քանակական և որակական պարունակության հարաբերությունը, ինչպես նաև ջրի ֆիզիկաքիմիական հատկությունները: *P. fluorescens, P. aeruginosa* և *P. diminuta* ունեին բարձր հանդիպման հաճախականություն արտեզյան ջրերում: *P. fluorescens and P. aeruginosa* անջատվել են առողջ ձուկ պարունակող ջրերի նմուշներից: *P. anguilliseptica, P. putida, P. diminuta* հայտնի են որպես իշխան ձկան պսևդոմոնադոս հիվանդության հարուցիչներ և նույնականացվել են լողակի շրջանում վերքոտ ձուկ պարունակող ջրերից: Հայտնաբերվել է *P. alcaligenes* և P. *alcaligenes* համաներկայություն:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Էկոլոգիական մանրէաբանության բնագավառում համագործակցություն Հայաստանի և Նորվեգիայի միջև (CPEA - 2011/10081 դրամաշնորհային ծրագիր, 2011-2014, CPEALA - 2011/10068 հավելյալ ֆինանսավորում 2015):	Փանոսյան Հ. Հ.
2. Էկոլոգիական մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի բնագավառում գիտական հետազոտությունների և բարձրագույն կրթության Եվրասիական-Նորվեգական ցանց (CPEALA-2013/10107 դրամաշնորհային ծրագիր, 2013-2014):	Փանոսյան Հ. Հ.
3. Էկոլոգիական մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի բնագավառում բարձրագույն կրթության և գիտության կրթական ցանց (CPEALA-2014/10111 դրամաշնորհային ծրագիր, 2015):	Փանոսյան Հ. Հ.
4. Ոչխարի և մատակի կաթից ստացված հայկական կաթնամթերքներից մեկուսացված կաթնաթթվային բակտերիաների հակասնկային ակտիվության ուսումնասիրությունը (ANSEF - N biotech-3474 հետազոտական դրամաշնորհ):	Բազուկյան Ի. Լ.
5. Հայաստանի երկրաջերմային աղբյուրների թերմոֆիլ մանրէները և դրանց կենսատեխնոլոգիական ներուժը (ANSEF NS-microbio 3362 հետազոտական դրամաշնորհ, 2014):	Փանոսյան Հ. Հ.
6. Ծովային, քաղցրահամ և երկրաջերմային ջրային էկոհամակարգերում ֆագով պայմանավորված հակաբիոտիկների նկատմամբ կայուն գեների տեղափոխումը (CRDF դրամաշնորհային ծրագիր # A60920, 2015-2018):	Փանոսյան Հ. Հ.
7. Հայաստանի հանքապարները որպես ծանր մետաղներ կենսակուտակող մետաղակայուն բացիլների աղբյուր (ANSEF NS-microbio-3869 հետազոտական դրամաշնորհ):	Մարգարյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Իրականացվել է գիտարշավ Քարվաճառի (ԼՂՀ) երկրաջերմային հանքային աղբյուրներից ջրային և տղմային նմուշների նմուշահանման նպատակով: Մեկուսացվել են լիպոլիտիկ և ամիլոլիտիկ ակտիվությամբ օժտված թերմոֆիլ բացիլների նոր շտամներ, որոնք նույնականացվել են որպես *Anoxybacillus, Geobacillus, Brevibacillus* և *Bacillus* ցեղերի ներկայացուցիչներ:

Ուսումնասիրվել և նույնականացվել են Ավանի աղի հանքի քարաղի նմուշներից մեկուսացված հալոֆիլ արքեաները: Արքեաների շտամների աճի օպտիմումը դիտվել է 35-37՝C ջերմաստիճանային պայմաններում, միջավայրում՝ 3.5-4 Մ NaCl-ի և 10 մՄ Mg^{2+}-ի պարունակության դեպքում, pH 7-8 արժեքներում: Անջատված բևեռային լիպիդների վերլուծությամբ ցույց է տրվել դրանցում դիեթեր ֆոսֆոլիպիդների, ֆոսֆատիդիտգլիցերոլի և $C_{20}C_{20}$ արքեոլի մեթիլացված ածանցյալների առկայությունը, որով հաստատվել է այդ շտամների *Haloarcula* ցեղին պատկանելիությունը: Մանրէները ունեցել են միևնույն սպիտակուցային պրոֆիլը և պարունակել են մեգապլազմիդներ: Կառուցված մենահատուկ փրայմերների կիրառմամբ ցույց է տրվել *Haloarcula* ցեղի տեսակներում 16S ռՌՆԹ-ի գեների

պոլիմորֆիզմի առկայությունը: Այդ գեների վերլուծությունը հաստատում է նուկլեոտիդային հաջորդականությունների 6-7% նմանությամբ երկու տարբեր կլաստերներին (type I (rrnA) և type II (rrnB կամ rrnC)) դրանց պատկանելիությունը:

Լրամշակվել և արդեն դասավանդվում է «Մանրէների էկոլոգիա» (9 կրեդիտ) առարկան: Ամբիոնը համալրվել է համակարգչային նորագույն տեխնիկայով, ՊՇՌ ամպլիֆիկատորով, դենատուրացնող ժել էլեկտրաֆորեզային ապարատով, սառեցման համակարգ ունեցող կենտրոնախուսակով, քարշիչ պահարանով, դյուրակիր մեխանիկական ֆիլտրման ապարատով, քիմիական ռեակտիվներով և ընդհանուր մանրէաբանության, երկրամանրէաբանության, կենսաքիմիային և մոլեկուլային էկոլոգիային վերաբերող՝ վերջին տարիներին լույս տեսած գրքերով:

Շարունակվել է դասախոսների, ասպիրանտների և մագիստրոսների վերապատրաստումը Բերգենի համալսարանում, ուր գործուղվել են երկու մագիստրանտ (յուրաքանչյուրը՝ 3-ական ամիս), մեկ ասպիրանտ (3 ամիս) և մեկ դասախոս (15 օր):

2014 թ.-ի հոկտեմբերի 5-ից 8-ը կազմակերպվել է «Մանրէաբանության և մանրէների կենսատեխնոլոգիայի նվաճումները» խորագրով միջազգային գիտաժողով (100 մասնակիցներ), որի ընթացքում բանավոր զեկուցմամբ մասնակցել են ԱՄՆ-ի, Բուլղարիայի, Կանադայի, Իսպանիայի, Նորվեգիայի, Ռուսաստանի, Տաջիկստանի և Վրաստանի առաջատար գիտահետազոտական ինստիտուտների և համալսարանների գիտնականներ: Հրատարակվել է զեկուցումների թեզիսների ժողովածուն:

Բերգենի համալսարանում նախատեսվում են նաև ԵՊՀ դասախոսական անձնակազմի, մագիստրոսների և ասպիրանտների փոխանակման և նրանց վերապատրաստման միջոցով գենոմիքսի, պրոտեոմիքսի և մանրէային սեքվենավորված գենոմների վերլուծության կենսաինֆորմատիկայի ժամանակակից մեթոդների յուրացումը և այդ փորձը հետագայում ԵՊՀ-ում ներդնելն ու զարգացնելը: Բերգենի համալսարան են գործուղվել նաև մեկ գիտաշխատող, մեկ ասպիրանտ և մեկ մագիստրանտ (յուրաքանչյուրը՝ 3-ական ամիս ժամանակահատվածով):

Ուսումնասիրվել է Շամլուխի պղնձահանքի, Ալավերդու պղնձահանքի թափոնային շլամի, Ախթալայի լեռնահարստացման կոմբինատի և Թեղուտի պոչամբարի շլամի բակտերիական և արքեային համակեցությունների կազմը: Ցույց է տրվել հետազոտված նմուշներում Alphaproteobacteria, Betaproteobacteria, Gammaproteobacteria, Actinobacteria և Firmicutes ֆիլումներին պատկանող բակտերիաների և *Ferroplasma, Sulfolobus, Aciduliprofundum, Methanocaldococcus, Methanosaeta, Methanosphaera* ցեղերին պատկանող արքեաների գերակշռությունը: Ցույց է տրվել, որ *B. subtilis* AG4 շտամի կայունությունը Cu^{2+}, Cd^{2+} և Zn^{2+} իոնների պայմանավորված է *copA* և *czcD* գեներով:

Իրականացվել է *Anoxibacillus flavitermus* K103 թերմոֆիլ շտամի արտաբջջային սպիտակուցների պրոտեոմիքս: Ցույց է տրվել օսլայով սննդամիջավայրում շտամի աճի օպտիմալ պայմաններում արտաբջջային α-ամիլազ և ամինոպուլլուլանազ ֆերմենտների առկայությունը: Մոդելավորվել են մենահատուկ փրայմերներ *A. flavitermus* K103 շտամի α-ամիլազի և ամինոպուլլուլանազի գեների նուկլեոտիդային հաջորդականությունների ամպլիֆիկացման համար: Ստացված արդյունքների հիման վրա մոդելավորվել է նշված ֆերմենտների տարածական կառուցվածքը: Մոդելավորվել են մենահատուկ փրայմերներ, և ամպլիֆիկացվել են *Termus scotoductus* Karvachar-1 թերմոֆիլ շտամի ԴՆԹ-պոլիմերազ-I-ի գենի նուկլեոտիդային հաջորդականությունները: Ստացված ամպլիկոնները հետագայում կլոնավորվել են աղիքային ցուպիկի կոմպետենտ բջիջներում հետագայում դրանց էսպրեսման և ֆերմենտի մաքրման համար: Իրականացվել է *Haloarcula* ցեղի երկու նոր տեսակների հալոֆիլ արքեաների, թերմոֆիլ պոլիմերազ արտադրիչ ասպորոգեն *T. scotoductus* Karvachar-1-ի, թերմոֆիլ էնդոսպոր առաջացնող ամիլազ արտադրիչ *A. flavitermus* K103-ի, ակտիվ էկզոպոլիսախարիդ արտադրիչ *Geobacillus thermodentitrificans* N 3-ի, Ni^{2+} և Cu^{2+} իոնների ակտիվ կենսաադսորբցիա իրականացնող *B. subtilis* AG4-ի ամբողջական գենոմների նուկլեոտիդային հաջորդականությունների որոշում: Մասնավորապես RAST առցանց համակարգչային ծրագրով վերծանվել է *T. scotoductus* Karvachar-1-ի ամբողջական գենոմը՝

կազմված 2,382,129 նուկլոտիդային զույգերից: Դրանում կոնտիգների (contigs) թիվը կազմել է 54, ենթահամակարգերինը՝ 358, էքսպրեսայի ենթարկվող գեները՝ 2653:

Թեմա 2. Ծրագրի համակարգողները այցելել են Ուզբեկստանի ազգային համալսարան (Տաշքենդ) և Տաջիկստանի պետական ազգային համալսարան (Դուշանբե) փորձի փոխանակման և գիտակրթական երկարաժամկետ համագործակցության պլանների մշակման նպատակով: Կազմակերպվել է գիտարշավ աղերով և ծանր մետաղներով աղտոտված էկոհամակարգերից (էկոլոգիական աղետի ենթարկված Արալի ծովի նստվածքներ և ջուր) և երկրաջերմային աղբյուրներից նմուշահանման նպատակով, ուսումնասիրվել է այդ նմուշներում մանրէային համակեցությունների կազմը: Համագործակից բոլոր երկրների համակարգողների մասնակցությամբ աշխատանքային ժողով է կազմակերպվել նաև Բերգենի համալսարանում՝ քննարկելու և մշակելու հետագա երկարաժամկետ դրամաշնորհային ծրագիր:

Թեմա 3. Ծրագրի համակարգողները մասնակցել են Վրաստանում Գ. Էլիավայի անվան բակտերիոֆագերի, մանրէաբանության և վիրուսաբանության ինստիտուտում կազմակերպված աշխատաժողովին՝ քննարկելու գիտակրթական համագործակցության պլանը: Կազմակերպվել է գիտարշավ Վրաստանի մի շարք երկրաջերմային աղբյուրներից նմուշահանման նպատակով:

Թեմա 4. Հաստատվել է *Lactobacillus rhamnosus* R-2002 շտամի հակասնկային ակտիվությունը *Penicillium aurantioviolaceum* և *Mucor plumbeus* բորբոսասնկերի նկատմամբ: Այդ շտամի հակասնկային ակտիվությունը դրսևորվում է pH-ի արժեքների լայն տիրույթում: Հակասնկային ակտիվությունը զգայուն է ջերմաստիճանի նկատմամբ: Հակասնկային ակտիվությամբ օժտված նյութերը համակցված են *L. rhamnosus* R-2002-ի բջջապատի հետ: Հակասնկային նյութը ունի սպիտակուցային բնույթ: *L. rhamnosus* R-2002-ը դրսևորել է ֆունգիցիդ ազդեցություն:

Թեմա 5. Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի երկրաջերմային աղբյուրներից մեկուսացվել և նույնականացվել են լիպազ և ամիլազ արտադրող թերմոֆիլ բացիլների ավելի քան 180 շտամներ: Լիպազների և ամիլազների ակտիվ շտամ արտադրիչները ներկայացված են եղել *Geobacillus, Anoxybacillus, Brevibacillus* և *Bacillus* ցեղի տեսակներով:

Ամիլազի ակտիվ արտադրիչ *Anoxybacillus rupiensis* Arzakan 1-ի առավելագույն ամիլազային ակտիվությունը (60.2 U/մգ) դիտարկվել է pH 6.5-7, 56˚C ջերմաստիճանային պայմաններում ինկուբացման 6-րդ ժամում: *Anoxibacillus flavitermus* strain K103 շտամի առավելագույն ամիլազային արտադրություն (205 U/մլ) է դիտարկվել pH 7, 65˚C ջերմաստիճանային պայմաններում աճի վաղ լոգարիթմական փուլում: Ոչ լրիվ մաքրված ֆերմենտային ֆրակցիայի զիմոգրաֆիկական վերլուծությամբ էլեկտրոֆորեգրամում հայտնաբերվել է մեկ սպիտակուցային բիծ: Որոշվել է ամիլազային սպիտակուցի մոլեկուլային կշիռը՝ 75 կԴա: Ամիլազային ֆերմենտը կայուն է 40-100՛C ջերմաստիճանային միջակայքում և pH-ի 5-10 արժեքներում, այն խթանվում է Ca^{2+} և Mn^{2+} և ճնշվում Cu^{2+} և Zn^{2+} իոններով:

Լիպազների ակտիվ արտադրիչ *Geobacillus* sp. Tatev 4, *Anoxybacillus* sp. Karvachar QB-2 և *Bacillus licheniformis* 107 թերմոֆիլ շտամների լիպազի (Էսթերազի) գենի նուկլեոտիդային հաջորդականությունների ամպլիֆիկացման համար մոդելավորվել են մենահատուկ փրայմերներ: Ցույց է տրվել լիպազների GDSL և Lip 1 ընտանիքներին պատկանելիությունը: Մոդելավորվել են լիպազային սպիտակուցների տարածական կառուցվածքները:

Թեմա 6. Իրականացվել է գիտարշավ Սևանա լճից նմուշահանման նպատակով: Ջրային նմուշներից թաղանթային ֆիլտրերով առանձնացվել է մանրէային կենսազանգվածը, որը հետագայում կիրառվել է ԴՆԹ-ի անջատման համար: Ջրային և տղմային նմուշներում որոշվել է մի շարք հակաբիոտիկների նկատմամբ զգայուն և կայուն ալոխտոն և աուտոխտոն կուլտիվացվող մանրէների, կոլիֆորմ բակտերիաների և էնտերակոկերի ընդհանուր քանակը: Որոշվել են նաև ջրային նմուշների կոլի ինդեքսը և կոլի տիտրը: Ընդհանուր առմամբ մեկուսացվել են բացիլների 11 շտամներ, այդ թվում՝ էրիթրոմիցին և ամպիցիլին կայուն 3 շտամներ, և *Aeromonas* ցեղին պատկանող 6 շտամներ՝ ներառյալ էրիթրոմիցին, ցիպրոֆլոքսացին և սուլֆամետոքսազոլ կայուն 3 շտամներ:

Թեմա 7. Հայաստանի պղնձի և ոսկու հանքապարների նմուշներից մեկուսացվել են մոտ 30 մեզոֆիլ և ջերմասեր մետաղակայուն բակտերիաներ: Կուլտուրաները, ըստ 16S ՌԴՆԹ-ի նուկլեոտիդային հաջորդականությունների սեքվենավորման, նույնականացվել են որպես *Aeromonas, Arthrobacter, Bacillus, Brevibacillus, Comamonas, Geobacillus, Micrococcus, Methylobacterium, Pseudomonas, Sinomonas* և *Stenotrophomonas* ցեղերի ներկայացուցիչներ: Ուսումնասիրվել է շտամների դիմացկունությունը Cu(II), Cd(II), Zn(II), Ni(II), Co(II) և Mo(II) իոնների 0.1-10 մՄ կոնցենտրացիաների նկատմամբ: Ցույց է տրվել շտամների բարձր դիմադրողականությունը Mo(II), Cu(II) և Ni(II) իոնների նկատմամբ: Պարզվել է, որ16 մկՄ Cu(II), 17 մկՄ Ni(II), 10 մկՄ Cd(II) և 15 մկՄ Zn(II) իոնների առկայությունը սննդամիջավայրում էապես չի ազդում *B. subtilis* AG4 շտամի աճի վրա, իսկ *B. megaterium* AA1 և *G. pallidus* AA4 շտամների համար իոնների նշված կոնցետրացիաները համապատասխանաբար ունեն աճը խթանող կամ ճնշող ազդեցություն:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ուսումնասիրվել են բարդածաղկավորների ընտանիքին պատկանող թերապևտիկ բարձր արժեք ունեցող *Stizolophus balzamita* Lam. մեկուսացված կուլտուրայի աճման և նյութափոխանակության առանձնահատկությունները: Պարզվել է, որ երկրորդային նյութափոխանակության արգասիքների սինթեզի ակտիվությունը կախված է մեկուսացված կուլտուրայի աճի ցիկլից և սննդամիջավայրի կազմից: *S. balzamita* կուլտուրայի հակաօքսիդանտային ակտիվության փոփոխության դինամիկան ուսումնասիրվել է կալուսի աճեցման 10, 20, 30 օրերի ընթացքում էքսպրես-թեստի՝ DPPH-ի (2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) կիրառմամբ, ազատ ռադիկալների կապման մեթոդով: Այդ նպատակով կիրառվել են 10, 50, 100, 1000 մկգ/լ կոնցենտրացիայով կալուսային հյուսվածքներից և բնականոն բույսից ստացված սպիրտային լուծամզվածքները, որոնց ակտիվությունը համեմատվել է ասկորբինաթթվի նույն կոնցենտրացիայով լուծույթների ակտիվության հետ: Պարզվել է, որ ուսումնասիրվող կուլտուրայի աճեցման 30-րդ օրը 1000, 500, 100, 50 մկգ/մլ լուծամզվածքների հակաօքսիդանտային ակտիվությունը հասել է համապատասխանաբար 41.89%, 19.64%, 6.8%, 0.18%-ի: Կալուսի աճեցման սկզբնական շրջանում՝ 10-րդ օրը, հակաօքսիդանտային ակտիվությունը բավականին բարձր է, կազմում է 25.94%, հետագայում նվազելով՝ հասնում է 15.09% (20-րդ օրը), իսկ աճի ցիկլի վերջում բարձրանում է մինչև 41.89%, որը համեմատելի է բնականոն բույսում սինթեզվող հակաօքսիդանտային ակտիվություններով օժտված նյութերի մակարդակի հետ, այն կազմում է 37,19%: Որոշվել է նաև *S. balsamita* բնականոն բույսի և աճի տարբեր փուլերի կալուսային հյուսվածքի ընդհանուր սպիտակուցի, ինչպես նաև կալուսային հյուսվածքի չոր նյութի քանակությունը: Սպիտակուցի ամենաբարձր արժեքը նույնպես գրանցվել է կալուսի աճեցման 30-րդ օրը: Կալուսային հյուսվածքի չոր նյութի առավելագույն քանակը դիտվել է աճեցման 15-րդ օրը՝ 7%, որից հետո այն նվազել է: Չոր նյութի նվազումը համընկնում է երկրորդային և առաջնային նյութափոխանակության սինթեզի ակտիվացման հետ: Փորձարկվել են հորմոնների տարբեր քանակությամբ և համադրությամբ սննդամիջավայրեր, որոնցից մեկուսացված կուլտուրայի աճի և նյութափոխանակության խթանման համար առավել նպաստավոր է եղել Մուրասիգե-Սկուգ հիմքով և հորմոնների կազմով սննդամիջավայրը:

Ուսումնասիրվել են նաև Հայաստանի Լոռվա մարզի պղնձի հանքավայրերում մանրէային համակեցությունները: Նմուշահանումը իրականացվել է Ալավերդու պղնձի հանքարդյունաբերական թափոնից՝ շլամից, Ախթալայի պոչամբարից, Շամլուղի հանքապարից, ինչպես նաև Թեղուտի պոչամբարից հոսող գետի նստվածքից: Պարզվել է, որ նմուշներում բակտերիական համակեցությունները ներկայացված են Acidobacteria, Alphaproteobacteria, Betaproteobacteria, Gammaproteobacteria, Actinobacteria և Firmicutes ֆիլումներով: Այսպես, Ալավերդու շլամում հայտնաբերվել են *Modestobacter, Microbacterium, Rhodococcus* և *Saccharomonospora* ցեղերին պատկանող բակտերիաներ, Ախթալայի պոչամբարում՝ *Acidobacteria* և *Terriglobus* ցեղերին պատկանող բակտերիաներ, ինչպես նաև որոշ չկուլտիվացվող ձևեր: Շամլուղի հանքապարում առկա էին *Stenotrophomonas, Massilia, Dechloromonas, Limnobacter, Thiobacillus, Thalassospira, Actinobacterium* ցեղերի ներկայացուցիչներ և որոշ չկուլտիվացվող ձևեր, իսկ Թեղուտի

նմուշներում՝ *Shewanella* և *Aeromonas* ցեղերի ներկայացուցիչներ: Պարզվել է նաև որոշ չկուլտիվացվող արքեների առկայությունը Ալավերդու շլամում, *Ferroplasma* ցեղի ներկայացուցիչների առկայությունը՝ Ախթալայի պոչամբարի նմուշներում, Candidatus *Nitrososphaeragargensis, Methanosphaera* sp. և Uncultured Methanobacteriaceaearchaeon՝ Շամլուղի հանքապարի նմուշներում, ինչպես նաև *Methanosphaera*sp., *Aciduliprofundum*sp. և Uncultured archaeon տեսակների առկայությունը՝ Թեղուտ գետի նստվածքային նմուշներում:

Շարունակվել է Հնդկաստանից ուղարկված միկորիզային սնկի Մայկոնետ պատրաստուկի փորձարկումը մի շարք բույսերի վրա: Այդ պատրաստուկը պարունակում է միկորիզային սնկի սպորներ, իսկ որպես կրիչ ավելացված է փայտի ածուխ: Պատրաստուկն օգտագործվել է սերմերի նախացանքային թրջման, տնկիների և սածիլների արմատային համակարգերի թրջման եղանակներով: Փորձերը դրվել են ԵՊՀ և ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության ինստիտուտի ջերմատներում, ինչպես նաև բաց գրունտում՝ Արարատի և Արմավիրի մարզերում:

Սերմերի նախացանքային թրջումն արագացրել է սերմերի ծլումը և բարձրացրել ծլման էներգիան, խթանել է սածիլների աճը և ճյուղավորումը, ինչի հետևանքով ձևավորվել է փարթամ տնկանյութ, որոնց ծաղկումը և պտղագոյացումը ստուգիչից 5-7 օրով ավելի արագ են սկսվել: Նման պատկեր է արձանագրված դեկորատիվ՝ կովկասյան սոճու, գիհի կազակական և կոտոնեաստր տնկիների, ինչպես նաև փռվող կենսածառի կտրոնների վրա, Զանգակի և ակվիլեգիայի փորձնական բույսերի հաբիթոևսը գերազանցում է ստուգիչին ծաղիկների չափով, կարճ ամուր կոթուններով, ինչը բարձրացնում է դրանց զարդարարական արժեքը: Դեկորատիվ բույսերի նվազ տնկանյութի արմատների թրջումը Մայկոնետով զգալիորեն խթանել է սածիլների աճը և դրանք պիտանի դարձրել բաց գրունտում տնկելու համար:

Դաշտային մշակաբույսերից՝ դդմիկի, վարունգի, լոլիկի և խոշորապտուղ դդմի սերմերի և կարտոֆիլի պալարների մշակման արդյունքում արագանում է աճը, առաջացնում ճյուղավորված և հաստացած ցողուն ու հզոր արմատային համակարգ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
1	-	-	3	53	43

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Է. Մ. Ղազարյան, Ա. Հ. Թոչունյան, Գ. Ա. Մելիքյան, Հ. Ա. Խաչատրյան,* Բնագիտություն - 6, Դասագիրք դպրոցի 6-րդ դասարանի համար, Երևան, «Աստղիկ» հրատ., 2014, 160 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Պ. Անտոնյան, Գ. Գ. Արծրունի, Կ. Վ. Գրիգորյան, Է. Ս. Գևորգյան, Ֆ. Դ. Դանիելյան, Ա. Գ. Եսայան, Ա. Հ. Թոչունյան և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 1, Երևան, «Աստղիկ» հրատ., 2014, 316 էջ: Մաս 2, Երևան, «Աստղիկ» հրատ., 2014, 272 էջ: Մաս 3, Երևան, «Աստղիկ» հրատ., 2014, 340 էջ:
2. *Ա. Հ. Թոչունյան,* Կենդանի բջիջների աշխարհում, «Դպրոցականի գրադարան» մատենաշար, գիրք Բ, Երևան, «Աստղիկ» հրատ., 2014, 144 էջ:

3. *Ա. Հ. Թոչունյան, Հ. Հ. Փանոսյան, Ի. Լ. Բազուկյան, Ա. Ա. Մարգարյան, Յու. Գ. Պոպով,* Մանրէաբանության լաբորատոր աշխատանքներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 316 էջ:

Հոդված

1. *Հ. Դավթյան, Ն. Սահակյան, Ա. Բաբայան, Մ. Պետրոսյան, Sizolophus balzamita* Lam. մեկուսացված կալուսի ստացման, աճի և նյութափոխանակության որոշ առանձնահատկությունների շուրջ, «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», N 1.1(4), 2015, էջ 56-61:
2. *Ս. Իսաջյան, Ն. Սահակյան, Ա. Բաբայան, Մ. Պետրոսյան, Hypericum elongatum* Ledeb. մեկուսացված կուլտուրայի միկրոբազմացման առանձնահատկությունները, «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», N 1.1(4), 2015, էջ 99-105:
3. *Ս. Հանիսյան, Ի. Բազուկյան,* Տարբեր դեղաբույսերի լուծամզվածքների ազդեցությունը կաթնամթերքի մերանների թթվառաջացման և հակաբակտերիական ակտիվության վրա, «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», N 1.1 (4), 2015, էջ 90-98:
4. *Ն. Հարությունյան, Մ. Լալայն, Յու. Թ. Ալեքսանյան, Գ. Գ. Մելիք-Անդրեասյան, Կ. Վ. Հարությունյան, Ա. Հ. Թոչունյան,* Պայմանական ախտածին էնտերոբակտերիաների և պրոբիոտիկ կաթնաթթվային բակտերիաների ադհեզիվության համեմատական գնահատականը, «Հայաստանի բժշկագիտություն», 55 (2), 2015, էջ 48-52:
5. *Մ. Պետրոսյան, Ն. Սահակյան, Ա. Թոչունյան,* Էթիլենը բույսերի և մարդու կյանքում, «Գիտության աշխարհում», N 1, 2015, էջ 46-50:
6. *Ա. Վերդյան, Ի. Բազուկյան,* Կաթնաթթվային բակտերիաների պրոբիոտիկ հատկությունների ուսումնասիրությունը «ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու», N 1.1 (4), 2015, էջ 26-32:
7. *Հ. Հ. Փանոսյան,* Կյանքը աղի բյուրեղում: Աղասեր մանրէները և դրանց կենսատեխնոլոգիական ներուժը, «Բնագետ», N 2, 2014, էջ 46-52:
8. *А. Э. Акопян, А. А. Маргарян, О. С. Аттарян, Г. В. Асатрян, И. Л. Базукян, О. А. Паносян, А. А. Трчунян,* Антимикробная активность хитозановых пленок, модифицированных пиразол карбоновыми кислотами, “Биологический журнал Армении”, N 67 (1), 2015, с. 45-49.
9. *Г. Г. Варданян, П. А. Оганесян, А. А. Маргарян, О. А. Паносян, А. А. Трчунян,* Термофильные бациллы, выделенные из источников Армении и Нагорного Карабаха, как продуценты гидролитических ферментов, “Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук”, N 6 (1), 2014, с. 47-50.
10. *А. Р. Сагателян, А. А. Маргарян, О. А. Паносян, А. А. Трчунян,* Выделение и Изучение *Thermus scotoductus* Karvachar-1 из горячего источника Карвачар, “Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук”, N 6 (1), 2014, с. 89-92.
11. *V. Abrahamyan, A. Poladyan, A. Vassilian, A. Trchounian,* Hydrogen production by *Escherichia coli* during glucose fermentation: effects of oxidative and reductive routes using the strain lacked of hydrogen oxidizing hydrogenases 1 (*hya*) and 2 (*hyb*), Int. J. Hydrogen Energy 40; 2015; Epub Feb 25; DOI: 10.1016/j.ijhydene. 2015, 02.006.
12. *S. V. Avakyan, V. V. Kovalenok, V. P. Savinykh, A. S. Ivanchenkov, N. A. Voronin, A. Trchounian, L. A. Baranova,* The role of a space patrol of solar X-ray radiation in the Provisioning of the safety of orbital and interplanetary manned space flights, Acta Astronautica 109, 2015, p. 194-202.
13. *I. Bazukyan, L. Matevosyan,* Antifungal activity of lactic acid bacteria isolated from Armenian dairy products, “The FEBS Journal”, 281 (Suppl. 1), 2014, p. 651. DOI: 10.1111/febs.12919
14. *S. Blbulyan, A. Trchounian,* Role of *Escherichia coli* hydrogenases in the F0F1-ATPase activity under mixed carbon fermentation at different pHs. Biochim. Biophys. Acta - Bioenergetics 1837, Suppl. 2014, p. e107-108. DOI: 10.1016/j.bbabio.2014.05.257.

15. *S. Blbulyan, A. Trchounian,* Impact of membrane-associated hydrogenases on the FoF1-ATPase in *Escherichia coli* during glycerol and mixed carbon fermentation: atpase activity and its inhibition by N,N'-dicyclohexylcarbodiimide in the mutants lacking hydrogenases. Arch. Biochem. Biophys. 579, 2015, p. 67-72; DOI: 10.1016/j.abb.2015.05.015.
16. *S. Blbulyan, A. Trchounian,* Proton translocating ATPase activity of *Escherichia coli* membrane vesicles under mixed carbon fermentation at alkaline and acidic pHs. "The FEBS Journal", 281, Suppl. s1, 2014, p. 53. DOI: 10.1111/febs.12919.
17. *L. Gabrielyan, L. Hakobyan, A. Trchounian,* Oxidizer and reducer different effects on proton-translocating F_OF_1-ATPase activity of *Rhodobacter sphaeroides* membrane vesicles. The FEBS J. 282, Suppl. 2015, p. 115.
18. *L. Gabrielyan, H. Sargsyan, A. Trchounian,* Inhibitory studies on hydrogen protoproduction by *Rhodobacter sphaeroides.* 6th Int. Conf. on Hydrogen Production. Proc. Oshawa (Canada). 2015, p. 452-458. ISBN 978-0-9781236-3-5.
19. *L. Gabrielyan, L. Hakobyan, H. Sargsyan, A. Trchounian,* Study of membrane properties of *Rhodobacter sphaer*oides under various growth conditions, Eur. Biophys. J. 44, Suppl. 1, 2015, p. S88.
20. *A. Ghazaryan, S. Blbulyan, A. Poladyan, A. Trchounian,* Redox stress in geobacilli from geothermal springs: phenomenon and membrane-associated response mechanisms, Bioelectrochemistry 105, 2015, p. 1-6.
21. *M. Ginovyan, A. Keryan, I. Bazukyan, P. Ghazaryan, A. Trchounian,* The large scale antibacterial, antifungal and anti-phage efficiency of Petamcin-A: New multicomponent preparation for skin diseases treatment. Ann. Clin. Microbiol. Anrimicrob. 14, 2015, 28.
22. *M. Ginovyan, P. Ghazaryan, I. Bazukyan, A. Trchounian,* The large scale antimicrobial efficiency of a new multicomponent preparation for skin diseases treatment, "FEBS Journal", 281 (Suppl. 1), 2014, p. 671. DOI: 10.1111/febs.12919.
23. *L. Hakobyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Redox regulation of photo-fermentative hydrogen production by *Rhodobacter sphaeroides.* The FEBS J. 281, Suppl. 1, 2014, p. 207. DOI: 10.1111/febs.12919
24. *K. Harytyunyan, L. Hakobyan, A. Trchounian,* Adhesive and antimicrobial properties of *Lactobacillus acidophilus* strain Er 317/402 "Narine" for its use in some types of blood cancer. The FEBS J. 281, Suppl. 1, 2014, p. 729-730. DOI: 10.1111/febs.12919.
25. *K. Hovnanyan, S. Marutyan, A. Pepoyan, L. Navasardyan, A. Trchounian,* Transmission and scanning electron microscopy of contacts between bacterial and yeast cells in biofilms on different surfaces. Open Access Library J. 2, 2015, e1492.
26. *A. G. Keryan, I. L. Bazukyan, Yu. G. Popov, A. H. Trchounian,* Phenotypic characteristics of the new lactobacilli strain isolated from matsoun, the Armenian traditional sour-milk product, "Scientific Medical Journal", N 9:1; 2014, p. 18-23.
27. *A. Margaryan, H. Panosyan, N.-K. Birkeland, A. Trchounian,* Heavy metal resistance of *Bacillus subtilis* AG4 isolated from the Sotk gold mine in Armenia. The FEBS J. 282, Suppl. 2015, p. 221-222.
28. *H. Panosyan, A. Margaryan, N. K. Birkeland,* Thermostable α-amylase produced by Anoxibacillus flavitermus K103 isolated from an Armenian geothermal spring. "FEBS Journal 281 (Suppl 1), 2014, p. 673.
29. *H. Panosyan, G. Anzelmo, B. Nicolaus,* Production and characterization of exopolysaccharadies synthesized by geobacilli isolated from an Armenian geothermal spring. "FEBS Journal", 281 (Suppl 1), 2014, p. 667.
30. *H. Panosyan, M. Wagner, C. Brandmayr, T. Carell,* Differentiation of bacilli on genera level based on tRNA modification profiles. "FEBS Journal", 281 (Suppl 1), 2014, p. 655-656.
31. *M. Petrosyan, N. Sahakyan, A. Babayan, A. Trchounian,* Amberboasosnovskyi ILJIN in vitro culture obtaining, "Reports of NAS of Armenia", N 1 (24), 2015, p. 7-10.
32. *M. Petrosyan, N. Sahakyan, A. Babayan, A. Trchounian, Amberboa sosnovski* Iljin in vitro culture obtaining. El. J. Nat. Sci., NAS Armenia 24, 2015, p. 7-10.

33. *M. Petrosyan, Y. Shcherbakova, N. Sahakyan, Z. Vardanyan, A. Poladyan, Yu. Popov, A. Trchounian, Alkanna orientalis* (L.) Boiss. plant isolated cultures and antimicrobial activity of their extracts: phenomenon, dependence on different factors and effects on some membrane-associated properties of bacteria. "Plant Cell, Tissue and Organ culture (PCTOC), Journal of Plant Biotechnology", 2015, DOI: 10.1007/s11240-015-0806-3.
34. *A. Poladyan, V. Abrahamyan, A. Vassilian, A. Trchounian,* Hydrogen production during glucose fermentation by *Escherichia coli*: Effects of oxidative andreductive routes on the strain lacked of hydrogen oxidizing hydrogenases 1 and 2. Proc. 13th Int. Conf. Clean Energy (eds. I. Dincer, C.O. Colpan, O.Kizilkan et al.), Istanbul (Turkey), 2014, p. 1087-1092. ISBN: 978-605-64806-0-7, www.icce-2014.net.
35. *A. Saghatelyan, H. Panosyan,* Study of bacterial diversity of Karvachar geothermal spring using culture-independent methods, "Materials of the scientific session dedicated to the 95th anniversary of YSU", 2015, p. 13-18.
36. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Dithiothreitol, redox reagent, is affecting proton-translocating ATPase activity of *Rhodobacter sphaeroides*. Biochim. Biophys. Acta - Bioenergetics 1837, Suppl. 2014, p. e90. DOI: 10.1016/j.bbabio.2014.05.106.
37. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Protonophores affecting *Rhodobacter sphaeroides* growth and hydrogen photoproduction. The FEBS J. 281, Suppl. 1, 2014, p. 669-670. DOI: 10.1111/febs.12919.
38. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, L. Hakobyan, A. Trchounian,* Light-dark duration alternation effects on *Rhodobacter sphaeroides* growth, membrane properties and bio-hydrogen production in batch culture. *Int. J. Hydrogen Energy* 40, 2015, p. 4084-4091.
39. *G. Shahinyan, H. Panosyan, A. Trchounian,* Production of thermostable lipases by thermophilic bacilli. "FEBS Journal", 281 (Suppl 1), 2014, p. 668.
40. *G. S. Shahinyan, A. A. Margaryan, H. H. Panosyan, A. H. Trchounian,* Isolation and characterization of lipase-producing thermophilic bacilli from geothermal springs in Armenia and Nagorno-Karabakh, "Biolog. J. Armenia", N 67 (2), 2015, p. 6-15.
41. *G. S. Shahinyan, H. H. Panosyan, A. H. Trchounian,* Characterization of lipase producing thermophilic bacilli isolated from Armenian geothermal springs. "Reports of NAS of Armenia", N 115 (1), 2015, p. 59-68.
42. *H. Torgomyan, A. Trchounian,* The enhanced effects of antibiotics irradiated of extremely high frequency electromagnetic field on *Escherichia coli* growth properties. Cell Biochem. Biophys. 71, 2015, p. 419-424.
43. *H. Torgomyan, A. Trchounian,* The effects of 53 GHz irradiation on enhancements of antibiotics antibacterial influence on *Escherichia coli. The FEBS J.* 281, Suppl. 1, 2014, p. 211-212.
44. *A. Trchounian,* Mechanisms for hydrogen production by different bacteria during mixed-acid and photo-fermentation and perspectives of hydrogen production biotechnology. Crit. Rev. Biotechnol. 35, 2015, p. 103-113.
45. *K. Trchounian, V. Abrahamyan, A. Vassilian, A. Trchounian,* Role of formate channel coding f*ocA* and f*ocB* genes in H_2 production by *Escherichia coli* upon glucose fermentation at slightly alkaline pH. *Biochim. Biophys. Acta - Bioenergetics* 1837, Suppl. 2014, e115. DOI:10.1016/j.bbabio.2014.05.278.
46. *K. Trchounian, H. Sargsyan, A. Trchounian,* Hydrogen production by *Escherichia coli* depends on glucose concentration and its combination with glycerol at different pHs. Int. J. Hydrogen Energy 39, 2014, p. 6419-6423, DOI: 10.1016/j.ijhydene.2014.02.050.
47. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Hydrogen producing activity by *Escherichia coli* hydrogenase 4 (*hyf*) depends on glucose concentration. Int. J. Hydrogen Energy 39, 2014, p. 16914-16918.
48. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Glucose concentration is distinctive for *Escherichia coli* hydrogenase 4 (*hyf*) activity. "The FEBS J." 281, Suppl. 1, 2014. p. 567-568. DOI: 10.1111/febs.12919.
49. *K. Trchounian, A. Trchounian, Escherichia coli* hydrogen gas production from glycerol: effects of external formate. Renewable Energy 83, 2015, p. 345-351, Epub May 14; DOI: 10.1016/j.renene.2015.04.052.

50. *K. Trchounian, A. Vardanyan, A. Poladyan, A. Trchounian, Escherichia coli* growth and hydrogen production upon glycerol fermentation at slightly acidic pH: effects of formate and some heavy metal ions. 6th Int. Conf. on Hydrogen Production. Proc., Oshawa (Canada). 2015, p. 306-313. ISBN 978-0-9781236-3-5.
51. *G. Vardanyan, A. Margaryan, H. Panosyan,* Isolation and characterization of lipase-produvting bacilli from Tatev geothermal spring (Armenia). "Materials of the scientific session dedicated to the 95th anniversary of YSU", 2015, p. 33-36.
52. *Z.Vardanyan, A. Trchounian, Comparative effects of single Cu (II) and Fe(III) ions and their mixture on Enterococcus hirae growth and membrane associated ATPase activity. Biochim. Biophys. Acta - Bioenergetics 1837, Suppl., 2014, p. e116. DOI: 10.1016/ j.bbabio.2014.05.280.*
53. *Z. Vardanyan, A. Trchounian,* Cu(II), Fe(III) and Mn(II) combinations as environment stress factors have distinguishing effects on *Enterococcus hirae.* J. Environm. Sci. 28, 2015, p. 95-100.

Զեկուցման թեզիս *К. М. Григорян, Л. Л. Акопян, М. П. Саргсян,* Разработка метода биоконтроля с целью предотвращения роста охратоксигенных грибов из секции Aspergillus nigri в процессе хранения изюма, Материалы III Межд. миколог. форума "Современная микология в России", Т. 5, 2015, с. 155-156.

2. *В. В. Овсепян, К. М. Григорян, М. П. Саргсян,* Таксономический анализ грибов, выявленных в специях и пряных травах. Материалы III Межд. миколог. форума "Современная микология в России", Т. 5, 2015, с. 183.
3. *K. Azaryan, E. Melkonyan,* The effectiveness of biopreparation from *Bacillus subtilis ч-13* for the cultivation ornamental plants, Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 45.
4. *A. Babayan, M. Petrosyan, N. Sahakyan, M. Muradyan, A. Trchounian,* Free radical scavenging activity and total flavonoid content of *Sambucus tigranii* Troitsky, growing in Armenian flora, Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 86.
5. *I. Bazukyan,* Probiotics-the doctors of the XXIth century springs, Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 35.
6. *I. Bazukyan, V. Haroyan, A. Trchounia,* Preliminary study of bacteriophage resistance of lactic acide bacteria from Armenian dairy products, Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 47.
7. *S. Blbulyan, A. Poladyan, A. Trchounian,* Role of the proton translocating ATPase in redox sensing of thermophilic *Geobacilli* isolated from Armenian mineral springs, Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 48.
8. *S. Blbulyan, A. Trchounian, Escherichia coli* membrane-associated ATPase activity and its interaction with hydrogenase 4 *(hyf)* depend on glucose concentration. Book of abstracts 4th International Workshop on "Expression, Structure anf Function of Membrane Proteins", Florence, 2015, p. 60.
9. *L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Metabolic cross-talk between nitrogenase and hydrogenase in *Rhodobacter sphaeroides* during photofermentation and hydrogen production. BIT's 6th World Congress of Molecular and Cell Biology. Theme: Big Challenges, Huge Opportunities. Nanjing (China), 2015, p. 332.
10. *L. Gabrielyan, H. Sargsyan, A. Trchounian,* Photofermentative hydrogen production by *Rhodobacter sphaeroides* using ethanol fermentation waste. ASM 115th General Meeting. Abstrcats, New Orleans (USA), 2015, N. 809.
11. *M. Ginovyan, S. Daghbashyan, P. Ghazaryan, A. Trchounian,* A Novel anti-bacterial, anti-fungal, and anti-phage preparation for the treatment of skin infections. ASM 115th General Meeting. Abstrcats, New Orleans (USA), 2015, N. 25.

12. *K. Grigoryan, G. Badalyan, M. Sargsyan,* The comparative analysis of efficiency of biocides on survival of *Byssochlamys fulva* a potential producer of patuline, representing risk for juice industries, "EHEDG World Congress", Parma (Italy), 2014, p. 111.
13. *K. M. Grigoryan, A. L. Harutsunyan, M. P. Sargsyan, G. N. Badalyan,* Antibacterial activity of *Geotrichum candidum* metabolites against pathogenic bacteria. "3rd North and East European Congress on Food (NeeFood)", Brasov, Romania, 2015, p. 94-95.
14. *A. Hakobyan, H. Panosyan, A. Trchounian* et al., Microbial diversity analysis of an Armenian subterranean salt deposit using molecular and culture-based methods. 10th Int. Congress on Extremophiles, Expremophiles 2014. Abstracts, St. Petersburg (Russia), 2014, p. 144.
15. *A. Hakobyan, H. Panosyan, A. Trchounian, N-K. Birkeland,* Identification of halophilic archaea from the Avan salt mine in Armenia, using a polyphasic approach including 16S rRNA gene sequence polymorphism. Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 37.
16. *A. Harutyunyan, M. Sargsyan, K. Grigoryan,* Comparative microbiological safety and antibacterial activity of kefir and traditional sour-milk product matsun, Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 87.
17. *K. Harutyunyan, D. Soghomonyan, L. Hakobyan, A. Trchounian,* Adhesive properties and the F_oF_1 ATPase activity of probiotic strain *Lactobacillus acidophilus* 317/402 "Narine", Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 72.
18. *P. Hovhannisyan, A. Margaryan, H. Panosyan, A. Trchounian, Anoxybacillus flavithermus* K103 strain as an active producer of amylolytic enzymes. Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 21.
19. *P. Hovhannisyan, G. Vardanyan, A. Margaryan, H. Panosyan, A. Trchounian,* Thermostable hydrolytic enzyme producing bacilli isolated from geothermal springs of Armenia and Nagorno-Karabakh. Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 60.
20. *A. Hovsepyan, S. Avetisyan, A. Aghajanyan, K. Azaryan, M. Petrosyan, N. Mikhayelyan, Yu. Popov,* Perspectives of application of biologically active water-soluble melanin of *Bacillus thuringiensis* in agriculture. Abstracts book of conference "Trends in microbiology and microbial biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 64.
21. *A. Keryan, Y. Simonyan, I. Bazukyan, T. Haertle, A. Trchounian,* Effects of Ca(II) and Co(II) ions on proteolytic activity of *Lactobacilli* strains isolated from Armenian traditional dairy product matsoun. 24th Int. Conf. Food Microbiology and Hygyene, Food Micro-2014. Nantes (France), 2014, p. 138.
22. *A. Margaryan, H. Panosyan, A. Trchounian,* Could *Bacillus subtilis* AG4 strain isolated from Armenian Gold Mine be atool for bioremediation of heavy metal contaminated environment? . Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 28
23. *A. Margaryan, N-K. Birkeland, A. Trchounian* et al., Distribution of heavy metal resistant bacteria in Armenian copper and gold mines and their response to heavy metal stress. 10th Int. Congress on Extremophiles, Expremophiles 2014. Abstracts, St. Petersburg (Russia), 2014, p. 145.
24. *A. Margaryan, N-K. Birkeland, Yu. Popov, H. Panosyan, A. Trchounian,* Armenian mines as a sourse of heavy metal accumulating metalophilic bacilli. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 27.
25. *L. Matevosyan, I. Bazukyan, A. Trchounian,* Antifungal activity of *Lactobacillus rhamnosus* R-2002 isolated from Armenian dairy products: antifungal component, its probable nature and purification. Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 20.
26. *M. Muradyan, N. Sahakyan, M. Petrosyan, A. Babayan, A. Trchounian,* Free radical scavenging activity and total flavonoid content of essential oil and ethanol extracts of *Origanum vulgare* L., represented in Armenian

flora. Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 61.

27. *A. Moghrovyan, M. Petrosyan, N. Chichoyan, N. Sahakyan, A. Trchounian,* The investigation of antimicrobial activity of Origanumvulgare L. herb alcohol extract's fraction. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 72.
28. *M. Petrosyan, G. Avetisova, A. Hovsepyan, A. Sahakyan, K. Azaryan, N. Sahakyan,* Investigation of mutual influence of bacterial bio-preparations "Azotovit -1" and "Melanin" on the yield of Solanum tuberosum. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 81.
29. *L. Poghosyan*, *N-K. Birkeland, H. Panosyan,* Diversity oh thermophilic anaerobes in the geothermal spring Jermuk in Armenia. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 83.
30. *A. Saghatelyan*, *H. Panosyan, A. Trchounian, N-K. Birkeland,* Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 38.
31. *N. Sahakyan, M. Petrosyan, A. Moghrovyan, N. Chichoyan, N. Hovhannisyan, A. Babayan, M. Muradyan, A. Trchounian,* Essential oil of Origanum vulgare L. as a source with antibacterial activity. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 84.
32. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Combination of dark- and photo-fermentative bacteria to enhance hydrogen production from ethanol(distillers grains) waste. Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 8.
33. *T. Shahbazyan, K. Azaryan,* Preparations of microbial origin: effective plant growth stimulators. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 89.
34. *G. Shahinyan, H. Panosyan, A. Trchounian,* Searching for thermostabile lipase producing bacilli and the optimization of their lipase production. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 88.
35. *D. Soghomonyan,* The survival of irradiated lactic ccid bacteria in the simulated gastrointestinal conditions with antibiotic ceftazidime, enhancing health promoting compounds in food. "Intern summer school for young scientists", Bazelati, (Georgia), 2014, p. 24-25.
36. *D. Soghomonyan, A. Trchounian,* Changes in the F_0F_1-ATPase activity of irradiated *Lactobacillus acidophilus* in the presence of ceftazidime at low pH. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 91.
37. *A. Vardanyan, A. Poladyan, A. Trchounian,* Some heavy metals ions and their combinations stimulate *Escherichia coli* growth and molecular hydrogen production under glycerol fermentation at slightly alkaline pH. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 36.
38. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Hydrogen producing *Escherichia coli* (Ni-Fe(-hydrogenase activity during glycerol or glucose fermentation. Abstracts book of conference: "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", YSU press, Yerevan, 2014, p. 24.
39. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Interrelationship between H_2 cycling and proton motive force generation in *Escherichia coli* during glycerol fermentation. 18th Int. Biophys. Congress. Abstracts. Brisbane (Australia), 2014, p. 5-6.
40. *K. Trchounian, A. Trchounian, Structural and functional peculiarities of bacterial hydrogenases during mixed-acid fermentation.* BIT's 6th World Congress of Molecular and Cell Biology. Theme: Big Challenges, Huge Opportunities. Nanjing (China), 2015, p. 334.

41. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Effect of different carbon sources mixture on hydrogen production by *Escherichia coli* at slightly alkaline pH. ASM 115th General Meeting. Abstracts, New Orleans (USA), 2015, N. 239.
42. *A. Trchounian,* New perspectives in Microbial Biotechnology. Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 3.
43. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Different carbon sources for H_2 production by *Escherichia coli.* Abstracts book of conference 3rd International scientific Conference of young researchers on "Dialogues on science", Yerevan, 2015, p. 40.

ԳԵՆԵՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԲՋՋԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Գալինա Գեորգիի, կենս. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Ազարյան Նորա Հրաչիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Անի Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զալինյան Գայանե Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բաբայան Նելլի Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մաթևոսյան Մարգարիտա Բենիամինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ներիշ Աննա Անդրեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մաթևոսյան Մարգարիտա Բենիամինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Խուդոյան Արմինե Ցոլակի, ավագ լաբորանտ
4. Հարությունյան Տիգրան Աշոտի, ավագ լաբորանտ
5. Վարժապետյան Աննա Սահակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Գերարագ ճառագայթման մոլեկուլագենետիկական էֆեկտների ուսումնասիրություն (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Մ.

2. Սևանա լճի բնական ռեսուրսների օգտագործման ինտեգրալ կառավարման գիտական հիմքերը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Մ.
3. Մարդու բջիջներում մակածված քրոմոսոմային խաթարումների տեղայնացման ուսումնասիրությունը տարածական եռաչափ մոլեկուլային բջջագենետիկական մոտեցումների օգնությամբ (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Գ. Գ.
4. ԴՆԹ-ի վնասվածքների ուսումնասիրությունը Հայաստանի աղտոտված տարածքներում բնակվող մողեսների կենսացուցիչ տեսակների մոտ (պետական ֆինանսավորում):	Սիմոնյան Ա. Է.
5. Միկոտոքսինների գենաթունային էֆեկտների մոլեկուլային-բջջագենետիկական ուսումնասիրումը մարդու բջիջներում և դրանց կանխարգելումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Տ. Ա.

Թեմա 1. Իրականացվել է AREAL արագացուցչի ճառագայթման գենետիկական էֆեկտների ուսումնասիրությունը ԵՊՀ-ի ֆիզիկայի ֆակուլտետի մոլեկուլային ֆիզիկայի ամբիոնի հետ:

ԴՆԹ-ի վնասվածքները/ռեպարացիան գնահատվել է էլեկտրոնային փնջի տարբեր դոզաներով ճառագայթված K-562 բջիջներում ԴՆԹ-կոմետների (առանձին բջիջների ժել- էլետրոֆորեզ) մեթոդով: 4 և 8 Գրեյ (Գր) դոզաներով ճառագայթումից 3 ժամ հետո դիտվել է ԴՆԹ-ի վնասվածքների հավաստի բարձրացում՝ համեմատած ստուգիչի հետ: 2, 16 և 24 Գր դոզաներով ճառագայթումից 24 ժամ հետո ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակը նույնպես հավաստի բարձր էր՝ համեմատած ստուգիչի հետ:

Կառուցվել են ԴՆԹ-ի հալման ջերմաստիճանային կորերը: Ստացված արդյունքներից հետևում է, որ էլեկտրոնային փնջով ճառագայթումը բերում է ԴՆԹ-ի կառուցվածքի փոփոխմանը (կրկնակի կապերի խզում, տեղային հալում): Պորֆիրինների առկայությունը «ուժեղացնում է» ճառագայթման ազդեցությունը:

Իրականացվել են նաև երկֆոտոնային ֆլուորեսցենտային մանրադիտակի կարգավորման և աշխատանքային ռեժիմի բերմանն ուղղված աշխատանքներ: Անցկացվել են թեմայի կատարողների և CANDLE կենտրոնի մասնագետների համատեղ սեմինարներ:

Թեմա 2. Նախագծի շրջանակում նախատեսվում է Սևանա լճի ավազանում և Հրազդան գետում իրականացնել էկոգենաթունաբանական հետազոտություններ՝ կիրառելով ջրային և մերձակա տարածքների ցամաքային օրգանիզմները (մակրոզոոբենթոս, հոդվածոտանիներ, ձկներ, սողուններ, կրծողներ): Ջրի գենաթունությունը կգնահատվի ամենազգայուն բուսական թեստ օբյեկտի՝ տրադեսկանցիա կլոնի կիրառմամբ: Ձեռք բերված արդյունքները թույլ կտան ստեղծել կենսաբազմազանության տվյալների բազա, որը կներառի հիմնական կենսաինդիկատորները, ջրավազանի և նրա շրջակա տարածքի աշխարհագրական և երկրա-քիմիական ցուցանիշները: Արդեն կայացել է առաջին համատեղ հայ-ռուսական գիտարշավը, որի նպատակն էր ուսումնասիրել շրջակա միջավայրի գործոնների ազդեցությունը հիդրոբիոնտների կենսաբազմազանության վրա:

Թեմա 3. Կորիզում քրոմոսոմների տեղակայման ազդեցությունը քրոմոսոմային խաթարումների անհամաչափ բաշխման վրա գտնվում է ուսումնասիրության ընթացքում՝ մոլեկուլային բջջագենետիկական մեթոդներով: Կորիզի եռաչափ կառուցվածքը և քրոմոսոմների տարածական տեղակայումը կարող է նույնպես նպաստել քրոմոսոմների և դրանց հատվածների միգրացիային միկրոկորիզների մեջ և ԴՆԹ-ի նուկլեոտիդային կրկնությունների (CNV) անկայունությանը: Այս վարկածը ստուգելու համար ցենտրոմերային (CEP) և քրոմոսոմի ամբողջական (WCP) ԴՆԹ-զոնդերը 8-րդ, 15-րդ և 20-րդ քրոմոսոմների համար կիրառվել են մարդու լեյկոցիտներում միտոմիցին C (MMC)-ով ինդուկցված միկրոկորիզներում՝ նշված քրոմոսոմների առկայությունը հայտնաբերելու համար: Ուսումնասիրվել է նաև աֆլատոքսին B1-ի (AFB1) ազդեցությունը CNVs վրա 8p21.2 և 15q11.2 քրոմոսոմային լոկուսներում CNV-սպեցիֆիկ ֆլյուորեսցենտ զոնդերի կիրառմամբ:

Արդյունքները ցույց են տվել, որ չկա կորելյացիա միկրոկորիզների մեջ քրոմոսոմների ընդգրկման և ինտերֆազային կորիզում նրանց տեղայնացման միջև: Սակայն գեների ավելի բարձր խտությամբ 20-րդ քրոմոսոմը վնասվում է ավելի հազվադեպ:

AFB1-ի ազդեցության բջջագենետիկական վերլուծությունը ցույց տվեց, որ 8p21.2 և 15q11.2 լոկուսների նուկլեոտիդային կրկնություններում կարող է մակածել անկայունություն մարդու լեյկոցիտների կուլտուրայում՝ անկախ կորիզում քրոմոսոմների դիրքից: Ստացված տվյալները կարիք ունեն հաստատվելու քրոմոսոմների և CNV լոկուսների ավելի մեծ խմբի վրա:

Թեմա 4. Առաջին անգամ Հայաստանում գնահատվել է կուսածին և երկսեռ մողեսների՝ որպես միջավայրի աղտոտվածության կենսացուցիչների կիրառման հնարավորությունը: Ուսումնասիրվել են երկսեռ (*Darevskia raddei*) և կուսածին (*Darevskia armeniaca*) մողեսներ Ստեփանավանի և Շիկահողի արգելոցներից (համեմատաբար մաքուր տարածքներ) և Վանաձոր ու Քաջարան արդյունաբերական քաղաքներից (համեմատաբար աղտոտված տարածքներ):

ԴՆԹ-ի վնասվածքները գնահատվել են մողեսների արյան բջիջներում ԴՆԹ-կոմետ մեթոդով: Կուսածին և երկսեռ մողեսների էգերի համեմատությունը ցույց է տվել, որ աղտոտված տարածքներում ԴՆԹ-ի վնասվածքները հավաստիորեն ավելի բարձր են, քան մաքուր տարածքներում: Այսպիսով՝ էգերը հանդիսանում են ավելի զգայուն կենսացուցիչներ, քան արուները:

Տարածքները, որտեղից բռնվել են մողեսները, ըստ ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակի, դասավորվում են հետևյալ շարքով՝ Ստեփանավան<Շիկահող<Վանաձոր=Քաջարան: Ստացված արդյունքները համընկնում են այդ տարածքների աղտոտվածության մասին ստացված տվյալների հետ:

Թեմա 5. Գնահատվել են սննդամթերքի աղտոտիչ հանդիսացող քաղցկեղածին միկոտոքսին աֆլատոքսին B1-ի (ԱՖB1) մոլեկուլային-բջջագենետիկական, գենաթունային և էպիգենետիկական հատկությունները մարդու բջջային կուլտուրաներում:

Առաջին անգամ ԱՖB1-ի ազդեցության մոլեկուլային-բջջագենետիկական էֆեկտներն ուսումնասիրվել են ԴՆԹ-ի կրկնողությունների թվի փոփոխության (CNV) վրա ֆլուորեսցենտ in situ հիբրիդացման մեթոդով: Ստացված տվյալները ցույց են տալիս, որ ԱՖB1-ը նպաստում է մարդու գենոմում CNV լոկուսների անկայունությանը՝ մակածելով դելեցիաներ 8p21.2 և 15q11.2 քրոմոսոմային տեղամասերում: Բացահայտվել է նաև լոկուս-սպեցիֆիկ և միջանհատական զգայնության տարբերություն միկոտոքսինի ազդեցության նկատմամբ:

ԱՖB1-ի ազդեցության գենաթունային հատկությունների գնահատումը ԴՆԹ-կոմետ մեթոդի կիրառմամբ մարդու արյան քաղցկեղի բջջային գծում ցույց է տվել ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակի հավաստի բարձրացում:

ԴՆԹ-կոմետ մեթոդի մոդիֆիկացիայի կիրառմամբ առաջին անգամ գնահատվել է ԱՖB1-ի ազդեցության էպիգենետիկական էֆեկտը մարդու արյան քաղցկեղի բջջային գծում: Ստացված արդյունքները ցույց են տալիս, որ ԱՖB1-ը մակածում է ԴՆԹ-ի հիպոմեթիլացում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանում ծիրանի սորտերի ֆենոտիպավորում (ANSEF-ի դրամաշնորհ):	Ներիշ Ա. Ա.

Թեմա 1. Իրականացվել են ծիրանի որոշ սորտերի (Վաղարշակի, Սպիտակ խոշորապտուղ, Երևանի շալախ, Նուշ, Աղջանաբաղ և Մասիս) վերարտադրողական համակարգի ձևաչափական և բջջասաղմնաբանական հետազոտություններ:

Հայտնաբերվել է, որ վարսանդների միջին երկարությունը տատանվում է 11.8 - 16.3 մմ:

2015 թ.-ին Նուշ սորտն առանձնացել է շատ կարճ, գորշ գույնի մահացած վարսանդների ձևավորմամբ: Իգական գամետոֆիտի ստերիլության մակարդակն ուսումնասիրվող սորտերի մոտ բավականին ցածր էր՝ 4.4%-14.3%, միայն Նուշ սորտի մոտ գրանցվել է վարսանդների անպտղության ամենաբարձր մակարդակը՝ 97.3%: Ծաղկափոշու ստերիլության բարձր մակարդակով առանձնացել են Սպիտակ խոշորապտուղ, Մասիս և Երևանի շալախ սորտերը՝ 50%-61%: Ստացված արդյունքները կարևոր են անպտղության պատճառները հայտնաբերելու, ինչպես նաև ուսումնասիրվող սորտերի ֆենոտիպային անձնագրերը կազմելու համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Section 1.01 Իրականացվել է բուսական լուծամզվածքների թունաբանական հետազոտություն կենսաակտիվ բաղադրիչների հայտնաբերման նպատակով: Բացահայտվել է, որ ֆենոլների բարձր պարունակությունը չի կարող երաշխավորել *Dillenia pentagyna, Dillenia suffruticosa, Piper betle* և *Piper crocatum* բույսերի հակաօքսիդանտային ակտիվության արդյունավետությունը, քանի որ դրանց բաղադրությունը հակառակ կորելյացիայի մեջ է բջջային կենսունակության մակարդակի հետ: Բուսական լուծամզվածքների ընտրության ժամանակ հարկավոր է հաշվի առնել բոլոր բաղադրիչների (տերպենոիդներ, ֆենոլներ, կարբոհիդրատներ և այլն) օպտիմալ պարունակությունը, որի դեպքում չի դիտարկվում բջջաթունային էֆեկտ:

Section 1.02 Միկրոկորիզների (ՄԿ) և այլ կորիզային խախտումների (կոտրված ձվի ֆենոմեն, բինուկլեատ, կարիոռեքսիս, կարիոլիզիս, կոնդենսավորված քրոմատին և պիկնոզ) մակարդակը ուսումնասիրվել է կոկորդի քաղցկեղով հիվանդների բերանի էքսֆոլիատիվ էպիթելային բջիջներում մինչև բուժումը, բուժման ընթացքում և բուժումը ստանալուց հետո: Հիվանդների բուժումն իրականացվել է ճառագայթային թերապիայի միջոցով: Բացահայտվել է, որ բուժման ընթացքում ՄԿ-ի մակարդակը բարձրացել է մինչև 4.33°0.99 միկրոկորիզ 1000 բջիջներում, ինչը վկայում է ճառագայթման ազդեցության մասին: Բուժման ավարտից հետո քրոմոսոմային խաթարումների մակարդակը նվազել է (2.33°0.33)՝ հասնելով մինչ բուժումը դիտված մակարդակին (2.00°0.26):

Section 1.03 Գերմանիայի «JKI, Institute for Grapevine Breeding Geilweilerhof, Siebeldingen» ինստիտուտի հետ իրականացվում է խաղողի հայկական սորտերի «downy mildew» հիվանդության նկատմամբ դիմացկունության գնահատում: Հիվանդության նկատմամբ կայունություն դրսևորող սորտերի հայտնաբերման նպատակով իրականացվում է ֆենոտիպային և գենոտիպային ուսումնասիրություն, որը թույլ կտա միաժամանակ բացահայտել նաև ֆենոտիպ-գենոտիպ փոխկապվածությունը: Իրականացվել է 40 սորտերից ԴՆԹ-ի անջատում peqGOLD Plant Mini Kit-ի կիրառմամբ: CLARIOstar microplate reader ֆլյուրոմետրի օգնությամբ գնահատվել են անջատված ԴՆԹ-ի քանակական և որակական հատկանիշները: Դիմացկուն սորտերի ֆենոտիպային նկարագրման, գենոտիպավորման և դիմացկունության համար պատասխանատու քրոմոսոմային լոկուսների հետ ասոցացված նիշերի ուսումնասիրման և սեքվենավորման աշխատանքներն ընթացքի մեջ են:

Section 1.04 Մարդու արյան լեյկոցիտներում 1-ին, 9-րդ և 16-րդ քրոմոսոմների համեմատական վնասման աստիճանը գնահատվել է միկրոկորիզային թեստի և ֆլուորեսցենտ in situ հիբրիդացման (FISH) մեթոդի համակցման միջոցով: Կիրառվել են ցենտրոմերային և ամբողջական քրոմոսոմային զոնդեր ամբողջական քրոմոսոմների և քրոմոսոմային ֆրագմենտների առկայությունը միկրոկորիզներում հայտնաբերելու համար: Որպես քրոմոսոմները վնասող գործոն կիրառվել է դասական կլաստոգեն՝ բլեոմիցինը: Վերլուծվել է 1387 միկրոկորիզ: Ստացված արդյունքների համաձայն՝ 1-ին, 9-րդ և 16-րդ քրոմոսոմները հայտնաբերվում են միկրոկորիզներում 8.22%, 4.69% և 2.52% համապատասխան հաճախականությամբ: Կորելյացիոն վերլուծությունը ցույց է տվել, որ վնասվածքների հաճախականությունն ուղիղ համեմատական է քրոմոսոմների երկարությանը, ինչը վկայում է գենոմում բլեոմիցինով մակածված վնասվածքների համաչափ բաշխման մասին:

Ամբիոնում պաշտպանվել է թեկնածուական ատենախոսություն.

- Տիգրան Աշոտի Հարությունյան, թեման՝ «Միկոտոքսինների և դրանց համակցության գենաթունային, մոլեկուլային-բջջագենետիկական և էպիգենետիկական էֆեկտները *in vivo* և *in vitro*», Գ.00.15 «Գենետիկա» մասնագիտությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	8	13

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Գ. Զալինյան, Ա. Գ. Կիրակոսյան,* Մարդու գենետիկայի մեթոդներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 116 էջ:

Հոդված

1. *А. Г. Зедгинидзе, Э. Н. Намчевадзе, Т. Никурадзе, Г. Г. Залинян, Г. Г. Парсаданян,* Применение генетических маркеров для выявления воздействия облучения на организм человека, “Medical News”, N 2 (239), Тбилиси, 2015, с. 94-98.
2. *Г. Г. Парсаданян, Г. Г. Залинян, А. К. Нерсесян, С. Г. Меликян,* Генотоксические и цитотоксические нарушения в эксфолиативных клетках ротовой полости с применением микроядерного теста, “Сборник научных трудов ЕГМУ, посвященный 50-летию НИЦ”, Ереван, 2014, с. 135-140.
3. *A. Tovmasyan, N. Babayan, D. Pogosyan, K. Margaryan, R. Grigoryan, N. Sarkisyan, S. Mamyan, L. Sahakyan, R. Aroutiounian, R. Ghazaryan, G. Gasparyan*, Novel amphiphilic cationic porphyrin and its Ag(II) complex as potential anticancer agents, “Journal of Inorganic Biochemistry”, 2014, 140:94-103.
4. *L. Rustioni, D. Maghradze, C. F. Popescu, G. Cola, E. Abashidze, R. Aroutiounian, J. Brazão, S. Coletti, V. Cornea, L. Dejeu, D. Dinu, J. E. Eiras Dias, S. Fiori, S. Goryslavets, J. Ibnpez, L. Kocsis, F. Lorenzini, E. Maletic, L. Mamasakhlisashvili, K. Margaryan at all*, First results of the European grapevine collections' collaborative network: validation of a standard eno-carpological phenotyping method, “Vitis”, 53 (4), 2014, p. 219-226.
5. *M. B. Matevosyan, A. A. Durgaryan, A. A. Galoyan,* Prophylaxis and Treatment of Generalyzed Infection Induced by Methicillin-Resistant Staphylococcus Aureus (MRSA) in vivo with Hypothalamic Proline Rich Peptides Galarmin and D-15 Galarmin. Printed in Athens, Greece by the Athens Institute for Education and Research. PHY-CHE-2013-0879, ISSN 2241-2891, 23/1/2014, p. 5-14.
6. *M. B. Matevosyan, T. P. Harutyunyan, A. A. Durgaryan,* Anti-inflammatory effects of hypothalamic proline rich polypeptide galarmin (prp-1) in lps-induced endotoxic shock, “Biolog. Journ. Armenia”, Supplement 1 (66), 2014, p. 56-61.
7. *T. Harutyunyan, G. Hovhannisyan, N. Babayan, M. A. K. Othman, T. Liehr, R. Aroutiounian,* Influence of aflatoxin B1 on copy number variants in human leukocytes in vitro, “Molecular Cytogenetics”, 2015, www.molecularcytogenetics.org/content/8/1/25.
8. *T. Harutyunyan*, Apoptosis-inducing effect of aflatoxin B1, ochratoxin A and zearalenone combination in rat hepatocytes, Proc. of the Yerevan State Univ. Chemistry and Biology, 2015, p. 1:50-52.

Զեկուցման թեզիս

1. *Р. Э. Авалян, Э. А. Агаджанян, А. Л. Атоянц, Р. М. Арутюнян*, Изучение генетических эффектов в природных экосистемах, II Межд. науч. конференция "Проблемы эволюции и систематики культурных растений", С.-Петербург, 9-10 октября, 2014, с. 48.
2. *Э. А. Агаджанян, Р. Э. Авалян, А. Л. Атоянц, А. С. Варжапетян, Р. М. Арутюнян,* Применение клона 02 традесканции для оценки кластогенных эффектов при генетическом мониторинге техногенных территорий, Международная научно-практическая конференция "Проблемы и мониторинг природных экосистем", сборник статей, Пенза, октябрь, 2014, с. 20-23.
3. *Э. А. Агаджанян, Р. Э. Авалян, А. Л. Атоянц, Р. М. Арутюнян,* Генотоксическая оценка состояния природных и техногенных ландшафтов Армении с применением высокочувствительного биоиндикатора - клона 02 традесканции, Материалы XVI международной научной конференции "Биологическое разнообразие Кавказа и юга России", Магас, Республика Ингушетия, 13-15 ноября, 2014, с. 388-390.
4. *A. A. Nebish, G. S. Santrosyan, R. M. Aroutiounian*, Reproductive biology of Armenian apricot cultivars, XVI International Symposium on Apricot Breeding and Culture and XV Chinese National Symposium on Plum and Apricot, Yune 29 - July 3, 2015, Abstracts, p. 65.
5. *A. Nebish, G. Melyan, R. Aroutiounian,* Phenotypic characterization of some Armenian grape cultivars, Final Conference "Progress in *Vitis vinifera* diversity evaluation and use", INIAV - Instituto Nacional de Investigacao Agraria e Veterinaria, Lisbon, Portugal, 7-8 October, 2014, abstract book, p. 80.
6. *A. Sargsyan, S. Galstyan, E. Hakobyan, D. Vardanyan, A. Galstyan, L. Khondkaryan and N. Babayan*. Photodynamic activity and structure/activity relationship of new porphyrins in vitro as potential photosensitizers for application in photodynamic therapy of cancer, 3rd International Scientific Conference on "Dialogue on Sciences", Yerevan, June 23-26, 2015, p. 75.
7. *E. Tsovyan, T. Thooptianrat, A. Sanubol, W. Faijaidee and N. Babayan*, Screening on cytotoxicity and antioxidant activity of plant extracts derived from different spices of Clerodendrum, Dillenia and Piper, 3rd International Scientific Conference of Young Researchers "Dialogue on Sciences", Yerevan, June 23-26, 2015, p. 87.
8. *K. Margaryan, G. De Lorenzi, R. Aroutionian, O. Failla,* Genetic analysis of Vvmyba1 gene in Armenian grapevines (V. vinifera L.), Final Conference "Progress in *Vitis vinifera* diversity evaluation and use", INIAV - Instituto Nacional de Investigacao Agraria e Veterinaria, Lisbon, Portugal, 7-8 October, 2014, abstract book, p. 66.
9. *K. Margaryan, R. Aroutionian, G. Melyan, O. Failla*, Determination of polyphenols in Armenian grapes, Final Conference "Progress in *Vitis vinifera* diversity evaluation and use", INIAV - Instituto Nacional de Investigacao Agraria e Veterinaria, Lisbon, Portugal, 7-8 October 2014, abstract book, p. 77.
10. *M. B. Matevosyan, T. A. Harutyunyan, A. A. Durgaryan,* Immunomodulatory effect of hypothalamic polypeptide galarmin on lipopolysaccharide-induced lethality and inflammation, FEBS-EMBO 2014 Conference to be held in Paris, France from 30 August - 4 September, 2014, abstracts book, p. 15.
11. *M. B. Matevosyan, A. A. Durgaryan, A. A. Galoyan,* Proline rich polypeptides galarmin and d-15 galarmin for prophylaxis and treatment of methicillin-resistant staphylococcus aureus infection "trends in microbiology and microbial biotechnology", International Scientific Workshop, Yerevan State University, Yerevan, October 5-8, 2014, p. 68.
12. *R. Aroutionian, G. Melyan,* Phenotyping of Armenian grapevines. Final Conference "Progress in *Vitis vinifera* diversity evaluation and use", INIAV - Instituto Nacional de Investigacao Agraria e Veterinaria, Lisbon, Portugal, 7-8 October, 2014, abstract book, p. 29.
13. *T. Harutyunyan, N. Babayan,* Induction of copy number variants in human leukocytes by aflatoxin B1 *in vitro,* 3rd International Scientific Conference of Young Researchers "Dialogue on Sciences", Yerevan, June 23-26, 2015, p. 82-83.

Տ. ՄՈՒՇԵՂՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Առաքելյան Անահիտ Նորայրի, կենս. գիտ. թեկնածու*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մինասյան Սիրուշ Մինասի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ադամյան Ծովինար Իշխանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ադամյան Նոնա Յուրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գևորգյան Էմմա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սահակյան Սուսաննա Գարեգինի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սարգսյան Նելլի Վազգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Աղաբաբյան Հասմիկ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Աշխեն Ղազարի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Կարինե Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Բաղդասարյան Կարինե Վահանի, ավագ լաբորանտ
4. Զուրաբյան Քրիստինե Սերժիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. The development of a curriculum and establishment of a regional training platform for haematology in life sciences and medicine (DECERPH) (544282-TEMPUS-1-2013-1-UK-TEMPUS-JPCR).	Սահակյան Ս. Գ.

Թեմա 1. 2014 թ. հունվարից մեկնարկել է 544282-TEMPUS-1-2013-1-UK-TEMPUS-JPCR «Կենսական գիտությունների և բժշկության բնագավառներում հեմատոլոգիայի (արյունաբանություն) առարկայի ուսումնական ծրագրերի մշակում և տարածաշրջանային ուսուցողական հարթակի ստեղծում» ծրագիրը, որում ընդգրկված են Երևանի պետական համալսարանը, Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանը և Ռ. Յոլյանի անվան արյունաբանության կենտրոնը: Ծրագրի նպատակն է Հարավային Կովկասի երկրներում բարելավել հեմատոլոգիա առարկայի ուսուցումը ուսումնական գործող ծրագրերի բարելավման, նոր ծրագրերի տեխնիկական վերազինման, Եվրամիության բուհերում մասնագետների վերապատրաստման միջոցով: Ուսումնական նյութերը մշակվելու են նաև էլեկտրոնային ձևաչափով: Ծրագրի ընդհանուր տևողությունը 36 ամիս է:

Ծրագրի համակարգող բուհը Միացյալ Թագավորության Վեսթմինսթերի համալսարանն է:

Ծրագրի շրջանակում ԵՊՀ-ում գործող հեմատոլոգիայի ուսումնական ծրագիրը մանրամասն ուսումնասիրվել է եվրոպական գործընկեր բուհերի կողմից, որոնք որպես հիմք ընդունելով Եվրոպական հեմատոլոգիական ընկերության (European Society of Hematology) կողմից բոլոր եվրոպական բուհերի

համար մշակված օրինակելի ծրագիրը (Referrence Curriculum in Hematology)՝ ԵՊՀ-ի արյունաբանության ծրագրում առաջարկեցին մի շարք փոփոխություններ:

2014 թ. նոյեմբերի 24-ից մինչև դեկտեմբերի 5-ը DECERPH շարունակական ծրագրի շրջանակում Վեսթմինսթերի համալսարանի կողմից Հարավային Կովկասի համալսարանների կենսական գիտությունների ֆակուլտետների դասախոսների համար կազմակերպվել են վերապատրաստման դասընթացներ: Թրեյնինգի աշխատանքը բարձր մակարդակով իրականացվել է դոկտոր Նինա Պորակիշվիլու, դոկտոր Մայքլ Գորջի, պրոֆեսոր Պիտեր Լիդյարդի և դոկտոր Կարոլդե Սուզայի, իսկ գործնական միջոցառումները և դրանց վերահսկումը՝ Մակա Բակրաձեի կողմից: Վերապատրաստման նպատակն էր օգնել մասնակիցներին գնահատելու և ընտրելու հեմատոլոգիա առարկայի դասավանդման համապատասխան մեթոդներ՝ հաշվի առնելով նախօրոք արված առաջարկությունները:

Թրեյնինգների մասնակիցներն են ամբիոնի վարիչ Անահիտ Առաքելյանը, կ.գ.թ., դոցենտ Սուսաննա Սահակյանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-2015 ուստարում ամբիոնի գիտական խմբի աշխատակիցների կողմից կատարվել են հետևյալ հետազոտությունները:

Հետազոտությունների առաջին տարբերակում ուսումնասիրվել է երկարավուն ուղեղի նույնա- և հակակողմյան միայնակ խրձի կորիզի նեյրոնների ազդակային ակտիվությունը դելաբիրինթացիայի ենթարկված առնետների մոտ: Նեյրոնային ակտիվության գրանցումը և ազդակային ակտիվության վերլուծությունը իրականացվել են հատուկ մշակված համակարգչային ծրագրով: Անդաստակային ապարատի ծայրամասային օղակի հեռացումից հետո չվնասված կողմի միայնակ խրձի կորիզում միա- և երկբնույթ նեյրոնների թիվն ավելացել է 2,2 և 1,2 անգամ բազմաբնույթ նեյրոնների նվազման հաշվին (1,4 անգամ)՝ վնասված մասի համեմատությամբ: Միաժամանակ վնասված կողմում նվազել է ցածրահաճախ և ավելացել բարձրահաճախ նեյրոնների թիվը: Մինչդեռ չվնասված մասում գերակշռել են (2,8 անգամ) բարձրահաճախ նեյրոնները: Հետազոտության արդյունքները վկայում են, որ լաբիրինթէկտոմիայից հետո միայնակ խրձի կորիզների նեյրոնային ակտիվությունը փոխվում է փակ շղթաներում կպուկային ուժեղացման հսկման սկզբունքներով ու տեղի է ունենում սինապսային ապարատի փոփոխությունների հիման վրա:

Հետազոտությունների երկրորդ տարբերակում ուսումնասիրվել է հակաօքսիդիչներ կարմիր և սպիտակ երեքնուկների ազդեցությունն օրգանիզմի կենսադաշտի վրա թթվածնաքաղցի պայմաններում: Հետազոտվող բույսերի և առնետների կենսադաշտը գրանցվել է հատուկ սարքի՝ «Բիոսկոպի» միջոցով: Ստացված արդյունքները վկայում են, որ ստուգիչ և փորձնական (երեքնուկով կերակրված) կենդանիների կենսադաշտերը թթվածնաքաղցի պայմաններում էապես տարբերվում են: Հետազոտությունները շարունակվում են, և կատարվում է ստացված տվյալների վերլուծություն:

Հետազոտությունների երրորդ տարբերակում ուսումնասիրվել են ուսանողների սրտի գործունեությունը կարգավորող մեխանիզմների, հեմոդինամիկայի և հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշների փոփոխությունները ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության պայմաններում ու դրանց շտկումը բուսական եթերային յուղերով: Հետազոտության արդյունքները վկայում են, որ ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության պայմաններում էապես փոխվում են սրտի ռիթմի տատանողականության սպեկտրային, ստատիստիկական, հիստոգրաֆիական, հոգեֆիզիոլոգիական և հեմոդինամիկայի ցուցանիշները: Գրանցված տեղաշարժերը շտկվել են եղևնու և նարդոսի յուղերի հոտերի կիրառմամբ:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ուսումնասիրվել են Երևանի Ա. Շիրակացու անվան X-XI դասարաններում սովորող աշակերտների սրտի ռիթմի տատանողականության սպեկտրային, ստատիստիկական, հիստոգրաֆիական ցուցանիշներն օրական և շաբաթական ծանրաբեռնվածության (երեքշաբթի և ուրբաթ օրերին՝ դասերի սկսվելուց առաջ և ավարտից հետո) պայմաններում: Ուսումնական ծանրաբեռնվածության շտկումը կատարվել է երաժշտական թերապիայով, որն արդյունավետ ազդեցություն է թողել ինչպես սրտի տատանողականության կարգավորման

կենտրոնական մեխանիզմների, այնպես էլ հեմոդինամիկայի և հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշների փոփոխությունների վրա:

Հետազոտվել են նաև նախադպրոցական հասակի երեխաները (N 71 մանկապարտեզ), որոնք հաճախ են հիվանդանում գրիպով և անգինայով: Վարակի հավանական բռնկման շրջանում օգտագործվել են «Ակվալոր»-ի ցողաշիթը, որը ախտահանիչ և կանխարգելիչ միջոց է, ինչպես նաև դեղաբույսերի հիմքի վրա պատրաստված թեյեր: Կատարվել են նաև տարբեր դեղաբույսերից պատրաստված թուրմերով ողողումներ:

Հետազոտվող խմբերում որոշվել են հեմոդինամիկայի հիմնական ցուցանիշները՝ սրտի կծկումների հաճախությունը, արյան ճնշումը՝ սիստոլային և դիաստոլային զարկերակային ճնշումները: Արյան ճնշումը չափվել է Կորոտկովի մեթոդով: Հաշվարկվել են արյան սիստոլային րոպեական ծավալները: Կիրառվել են նաև հոգեբանական տարբեր թեստեր, որոնք անցկացվել են ծնողների և երեխաների շրջանում: Հոգեբանական թեստերի կիրառմամբ որոշվել են ներգրավված երեխաների ընտանիքի սոցիալական վիճակը, երեխաների լարվածության և նեյրոտիզմի մակարդակը:

Փորձնական խմբի հետազոտվողների մոտ արյան րոպեական ծավալի բարձր մակարդակը սիրտ-անոթային համակարգի գործունեության լարվածության արտահայտումն է, իսկ նրա նվազումը՝ հաճախակի հիվանդացող երեխաների մոտ արագ ձևավորվող հոգնածության դրսևորում: Հաճախակի հիվանդացող երեխաների 40%-ը գտնվում է սոցիալապես անապահով վիճակում, որը ևս իր բացասական ազդեցությունն է ունենում աճող օրգանիզմի վրա:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	2	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Կ. Վ. Գրիգորյան, Ծ. Ի. Ադամյան,* Մարդու էկոլոգիա և էկոլոգիական ֆիզիոլոգիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 251 էջ:
2. *Т. А. Афанасьева, Ц. И. Адамян,* Краткий русско-армянский словарь для студентов биологов, Изд. ЕГУ, Ереван, 2014, с. 205.

Հոդված

1. *Ս. Մ. Մինասյան, Ն. Ն. Քսաջիկյան, Ռ. Գոլիսքարդի,* Աշակերտների սրտի ռիթմի կարգավորող մեխանիզմների փոփոխությունները ուսումնական ծանրաբեռնվածության պայմաններում, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», հատոր LXVII, 1, 2015, էջ 95-101:
2. *Ս. Մ. Մինասյան, Է. Ս. Գևորգյան, Ն. Ն. Քսաջիկյան, Ռ. Գոլիսքարդի,* Դպրոցականների հարմարման ֆիզիոլոգիական մեխանիզմները ուսումնական ծանրաբեռնվածությանը վարժարանային ուսուցման պայմաններում, «Հայաստանի բժշկագիտություն», LV, N 2, 2015, էջ 88-96:
3. *Ц. И. Адамян, Э. С. Геворкян, А. М. Карапетян, Л. Э. Оганисян,* Комплексное влияние иммобилизационного стресса и стевии на морфофункциональные показатели лейкопоэза и активность ферментов биосинтеза пролина, “Биологический журнал Армении”, т. LXVII, 1, 2015, с. 64-70.

4. *А. Г. Галстян, С. М. Минасян,* Особенности кардиогемодинамики студентов с различным уровнем двигательной активности в после и при физической нагрузке, “Медицинская наука Армении”, т. LV, N 2, 2015, с. 97-106.
5. *Э. С. Геворкян, С. М. Минасян, Н. Н. Ксаджикян,* Влияние ингалляции маслом лаванды на адаптивные возможности студентов при физической нагрузке, Ежемесячный научный медицинский журнал “Интер-медикал”, № 2 (8), Москва, 2015, с. 29-35.
6. *Дж. Саркисян, С. Саркисян, С. Г. Чавушян, В. А. Каменецкий, С. М. Минасян, К. В. Мелкумян,* Влияние стимуляции гипоталамических ядер на нейроны нижнего вестибулярного ядра после вибрационного воздействия и введения обогощенного пролином пептид-1, Физиолог. Журнал им. Сеченова, 101, N 5, 2015, с. 538-549.
7. *N. J. Adamyan, M. A. Karapetyan,* Activity of different populations of neurons of the bulbar respiratory center of rats in the dynamics of hypobaric hypoxia, Neurophysiology, vol. 46, N 4, 2014, p. 323-330.
8. *Ts. I. Adamyan, H. M. Karapetyan, E. S. Gevorkyan, T. A. Hayrapetyan,* Immobilization stress influence on leucopoiesis index and on activity changes of proline biosynthesis enzymes, Processing of Yerevan state university, N 1, 2015, p. 39-44.
9. *V. Kalantaryan, Ts. Adamyan, E. Gevorkyan, N. Adamyan, T. Hayrapetyan,* The Changes of the Cellular Indicators of Leucopoiesis in Irradiated Animals under Hypomotile Conditions, American Journal of Medical and Biological Research, Vol. 3, No. 1, 2015, p. 33-37.

ԷԿՈԼՈԳԻԱՅԻ ԵՎ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Կառլեն Վաղարշակի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մովսեսյան Հասմիկ Սեդրակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Վասիլյան Անահիտ Վելլերի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Համբարյան Լուսինե Ռաֆայելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ղազարյան Կարեն Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գրիգորյան Կարեն Կառլենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Փարսադանյան Գայանե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարագյան Վահագն Մանվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ (համատեղության կարգով)
2. Ղարիբյան Նարինե Գրիգորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

3. Փարսադանյան Գայանե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Զաքարյան Հասմիկ Ներսեսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ՀՀ Սյունիքի մարզի հանքարդյունաբերական շրջանների էկոլոգիապես խոցելի հողատարածքների աղտոտվածության գնահատումը կենսաբանական մեթոդներով և բարելավման ուղիները (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Վ.

Թեմա 1. Հաշվետու տարում օգտագործելով ժամանակակից հաշվարկային մեթոդներ, ինչպիսին են I_{geo}, Cf, Cd, PLI, որոշվել է Կապան և Քաջարան քաղաքների շրջակա հողերի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության մակարդակը, և իրականացվել է հողերի էկոլոգիական վիճակի գնահատում: Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրվել են նաև ՀՀ Սյունիքի մարզի հանքարդյունաբերական շրջանների էկոլոգիապես խոցելի տարածքների՝ ծանր մետաղներով աղտոտված հողերի էկոլոգիական ռիսկայնությունը, դրանց քաղցկեղածին և ոչ քաղցկեղածին հնարավոր ազդեցությունները տարածաշրջանի բնակչության վրա: Ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ այդ հողատարածքներում ծանր մետաղների բարձր պարունակությունը հանդիսանում է ռիսկային գործոն այդ տարածքում գյուղատնտեսական արտադրության, ինչպես նաև բնակչության առողջության, հատկապես՝ երեխաների համար: Ծանր մետաղներից առավել բարձր ռիսկային են համարվում մոլիբդենը, արսենը, պղինձը և կապարը: Հաշվի առնելով այս ամենը,՝ այդ տարածքում բնապահպանական անվտանգության բարձրացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է Որոտան գետի և նրա հիմնական վտակների էկոլոգիական վիճակը: Որոտան գետի և նրա ջրահավաք ավազանի տարածքում առաջին անգամ իրականացվել են համալիր էկոլոգիական ուսումնասիրություններ, որոնց հիման վրա բացահայտվել են էկոհամակարգերի աղտոտման հիմնական աղբյուրները, տրվել է տարածքի էկոլոգիական վիճակի գնահատականը, ինչպես նաև առաջարկվել է գետերի էկոլոգիական վիճակի բարելավման արդյունավետ կենսաբանական մեթոդ:

Կատարվել են Որոտան գետի և նրա հիմնական վտակների ջրերի ջրաֆիզիկական, ջրաքիմիական և ջրակենսաբանական տարբեր ցուցանիշների ուսումնասիրություններ: Առաջին անգամ ուսումնասիրվել են Որոտան, Սիսիան և Գորիսգետ գետերի ջրերի ռոգելի հատկությունները: Պարզվել է, որ Cr^{+6}-ը մինչև Cr^{+3} վերականգնող Pseudomonas aerginosa-ի քրոմատ ռեդուկտազ ֆերմենտն օժտված է բարձր ակտիվությամբ, և Ps. aerginosa բակտերիաները կարելի է օգտագործել Cr^{+6}-ով աղտոտված հոսքաջրերի թունազրկման համար: Որոտան գետի և նրա հիմնական վտակների ջրերում առաջին անգամ ուսումնասիրվել է ընդհանուր (աէրոբ) և Escherichia coli բակտերիաների զարգացման սեզոնային դինամիկան, և արդյունքների հիման վրա իրականացվել է ջրերի որակի գնահատում ռեկրեացիոն տեսանկյունից: Բացահայտվել են մարդու կենցաղային և գյուղատնտեսական (մասնավորապես անասնապահության) գործունեության ոլորտներից Որոտան գետի ջրահավաք ավազան ներմուծվող կենսածին տարրերի ծավալները, դրանց փոփոխման միտումները, և հաշվարկվել է Որոտան գետի ջրահավաք ավազանի արոտավայրերի բեռնվածությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	7	15	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Պ. Անտոնյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ա. Հ. Եսայան, Գ. Ա. Փարսադանյան և ուրիշներ*, Կենսաբանություն. 2014 թ. կենսաբանության թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 1, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2014, 320 էջ:
2. *Ա. Պ. Անտոնյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ա. Հ. Եսայան, Գ. Ա. Փարսադանյան և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. 2014 թ. կենսաբանության թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 2, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2014, 272 էջ:
3. *Ա. Պ. Անտոնյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ա. Հ. Եսայան, Գ. Ա. Փարսադանյան և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. 2015 թ. կենսաբանության թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 3, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2014, 340 էջ:
4. *Ա. Պ. Անտոնյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ա. Հ. Եսայան, Գ. Ա. Փարսադանյան և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. 2015 թ. կենսաբանության թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 4, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2014, 348 էջ:
5. *Կ. Վ. Գրիգորյան, Ծ. Ի. Ադամյան,* Մարդու էկոլոգիա և էկոլոգիական ֆիզիոլոգիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 251 էջ:
6. *Լ. Ռ. Համբարյան, Ի. Վ. Շահազիզյան,* Քաղցրահամ ջրերի ջրիմուռների ցեղերի համառոտ որոշիչ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 61 էջ:

Հոդված

1. *Э. А. Бабаян, Г. М. Каракешишян,* Взаимодействие общества и природной среды, Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները, Երևանի Անանիա Շիրակացի միջազգային հարաբերությունների համալսարան, N 1 (21), Երևան, 2015, էջ 237-242:
2. *Л. Р. Гамбарян, Т. Г. Хачикян, А. С. Мамян,* Гидроэкологический мониторинг канала Арпа-Севан, водосборного бассейна озера Севан (Республика Армения), Материалы Международной научно-практической дистанционной конференции, посвященной 110-летию со дня рождения профессора Г. Б. Мельникова, Днепропетровск, 2014, с. 90-92.
3. *Л. Р. Гамбарян, Т. Г. Хачикян, А. С. Мамян,* Характеристика фитопланктонного сообщества реки Арпа, Материалы Международной научной конференции “Биологическое разнообразие и проблемы охраны фауны Кавказа-2”, Ереван, 2014, с. 167-171.
4. *Л. Р. Гамбарян, Л. Г. Степанян*, Качественная динамика фитопланктона реки Раздан в 2013 году, Материалы Международной научной конференции “Биологическое разнообразие и проблемы охраны фауны Кавказа-2”, Ереван, 2014, с. 171-173.
5. *Л. Р. Гамбарян, Л. Г. Степанян*, Таксономический состав фитопланктона реки Раздан (Армения), Проблемы функционирования и повышения биопродуктивности водных экосистем, Материалы

Международной научно-практической дистанционной конференции, посвященной 110-летию со дня рождения профессора Г. Б. Мельникова, Днепропетровск, 2014, с. 21-23.

6. *А. Г. Симонян, А. К. Григорян, А. Г. Есаян, Г. Г. Жамгарян, С. К. Шукурян,* Применение технологий виртуального обучения в организации экологического образования студентов Ереванского государственного университета, Экологические проблемы Евразийского пространства, Изд-во Московского университета, 2014, с. 17-24.
7. *T. H. Derdzyan, K. A. Ghazaryan, G. A. Gevorgyan,* The Investigation of Enzymatic Activity in the Soils under the Impact of Metallurgical Industrial Activity in Lori Marz, Armenia, Rome, Italy, May 05-06, 17 (5) Part I, 2015, p. 167-170.
8. *G. A. Gevorgyan, K. A. Ghazaryan, H. S. Movsesyan, N. P. Ghazaryan, K. V. Grigoryan*, The assessment of the heavy metal enrichment of the soils around Kapan town, Armenia. Proceedings of International Conference "Sustainable Development Conference 2014: Green technology, renewable energy, environmental protection", Bangkok, 2014, p. 355-361.
9. *G. A. Gevorgyan, K. A. Ghazaryan, T. H. Derdzyan,* Heavy Metal Pollution of the Soils Around the Mining AreaNear Shamlugh Town (Armenia) and Related Risks to the Environment Proceedings of 2015 International Conference on Bio-Medical Engineering and Environmental Technology (BMEET-2015), London, 2015, p. 215-221.
10. *G. A. Gevorgyan, H. S. Movsesyan, K. V. Grigoryan, K. A. Ghazaryan*, Environmental risks of heavy metal pollution of the soils around Kajaran town, Armenia, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Քիմիա և կենսաբանություն», Հ. 2, 2015, էջ 50-55:
11. *K. A. Ghazaryan, G. A. Gevorgyan, H. S. Movsesyan, N. P. Ghazaryan, K. V. Grigoryan,* The Evaluation of Heavy Metal Pollution Degree in the Soils around the Zangezur Copper and Molybdenum Combine, Rome Italy, May 05-06, 17 (5) Part I, 2015, p. 161-166.
12. *K. A. Ghazaryan, H. S. Movsesyan, N. P. Ghazaryan, G. A. Gevorgyan, K. V. Grigoryan,* General characteristic and pollution level of soils in ecologically vulnerable mining areas around Kapan town in Armenia, Academic Journal of Science, 2014, p. 187-196.
13. *K. A. Ghazaryan, H. S. Movsesyan, N. P. Ghazaryan, G. A. Gevorgyan, K. V. Grigoryan,* Soil pollution level of ecologically vulnerable areas around Kajaran to wn and ways of their improvement, Chemistry Journal of Moldova, Ecological Chemistry, V. 9, № 2, 2014, p. 52-57.
14. *K. A. Ghazaryan, S. S. Avetisyan, N. A. Gevorgyan,* Monitoring of soils in ecologically vulnerable mining areas around shamlugh town in Armenia, International Journal of Arts & Sciences, CD-ROM. ISSN: 1944-6934, 07 (03), 2014, p. 97-105.
15. *A. A. Hovsepyan, T. G. Khachikyan, L. R. Hambaryan*, Influence of Lake Sevan catchment basin phytoplankton community structure on the same of the lake. Regional workshop on "Sustainable management of water resources and conservation of mountain lake ecosystems of Asian countries", Yerevan, 2014, p. 102-112.

Զեկուցման թեզիս

1. *M. V. Dallakyan, S. S. Esoyan, A. H. Yesayan, N. A. Hovhannisyan,* Application of OIV descriptors for characterization of Armenian autochthonous grapevine varieties: Case Study. 38th World Vine and Wine Congress, 5-10 July, Germany, abstract book, 2015, p. 261.
2. *N. A. Hovhannisyan, M. V. Dallakyan, A. H. Yesayan, T. V. Bagoyan, G. H. Melyan, B. Z. Gasparyan,* Multidisciplinary investigation of identity of the "Areni" grape variety:38th World Vine and Wine Congress, 5-10 July, Germany, abstract book, 2015, p. 52.

ԿԵՆՍԱՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Սոֆիկ Պետրոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բարսեղյան Էռնեստինա Խիկարի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Մեղորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Կարապետյան Սուսաննա Աղասու, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Սեմերջյան Հենրիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Աղաջանյան Անուշ Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Կարապետյան Հասմիկ Մաէնլեստի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Հայրապետյան Նարինե Նիկոլայի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բաղալյան Իրինա Արտեմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Նիկոյան Արմինե Ալեքսեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաղալյան Իրինա Արտեմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Զախարյան Անի Ալեքսանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Նիկոյան Արմինե Ալեքսեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի աշխատակիցները գիտահետազոտական աշխատանքներ են կատարել Ազոտ պարունակող միացությունների կենսաքիմիայի գիտահետազոտական լաբորատորիայում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	14	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ն. Ավթանդիլյան, Մ. Սարգսյան, Ս. Կարապետյան,* Պոլիամինների քանակության փոփոխության ուսումնասիրումը լյարդի արգինազի իզոֆերմենտների արգելակման ժամանակ, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, բնական գիտություններ, 1.1 (4), 2015, էջ 75-81:
2. *Ծ. Ի. Ադամյան, Է. Ս. Գևորգյան, Հ. Մ. Կարապետյան, Լ. Է. Հովհաննիսյան,* Մեղրախոտի (Stevia rebaudiana Bertoni) և իմմոբիլիզացիոն սթրեսի համակցված ազդեցությունը լեյկոպոեզի մորֆոֆունկցիոնալ ցուցանիշների և պրոլինի կենսասինթեզի ֆերմենտների ակտիվության վրա, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», № 1 (67), 2015, էջ 64-69:
3. *Հ. Մ. Կարապետյան,* Մեղրախոտի և իմմոբիլիզացիոն սթրեսի համակցված ազդեցությունը պրոլինի կենսասինթեզի ֆերմենտների ակտիվության վրա, «Տեսական և կլինիկական բժշկության հարցեր», № 6, 2014, էջ 64-66:
4. *Հ. Մ. Կարապետյան, Տ. Ա. Զաքարյան, Է. Խ. Բարսեղյան,* Մի շարք երկվալենտ իոնների ազդեցությունը սպիտակ առնետի տարբեր օրգանների D-ամինաթթվային օքսիդազի ակտիվության վրա, «Տեսական և կլինիկական բժշկության հարցեր», № 7/96, 2014, էջ 28-31:
5. *Լ. Հ. Նավասարդյան, Ս. Վ. Մարության, Ա. Լ. Նավասարդյան, Լ. Ռ. Առաքելյան,* Ռենտգենյան ճառագայթման ազդեցությունը խմորասնկային բջիջներում ցիտիդինային միացությունների դեզամինացման վրա, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», LXVI, 3, 2014, էջ 75-78:
6. *А. А. Агаджанян,* Влияние некоторых лекарственных растений и уровень общего холестерина в сыворотке крови человека, “Биологический журнал Армении”, № 4, 2014, с. 38-41.
7. *М. А. Давтян, Н. Н. Айрапетян, М. А. Хачатрян, А. П. Григорян,* Влияние интенсивности гипоксии на активность гуаниндезаминазы в органах крыс, Доклады НАН РА, т. 114, 4, 2014, с. 351-355.
8. *М. А. Давтян, Н. Н. Айрапетян, М. А. Хачатрян, Г. Г. Семерджян,* Исследование некоторых физико-химических свойств аденинндезаминазы в различных биологических объектах, “Биологический журнал Армении”, т. LXVI, 3, 2014, с. 18-23.
9. *Ts. I. Adamyan, H. M. Karapetyan, E. S. Gevorgyan, T. A. Hayrapetyan,* Immobilization stress action on leukopoesis index and on activity changes of praline biosynthesis enzymes, Proceedings of the Yerevan State University, № 1, 2015, p. 39-44.
10. *A. A. Agadjanyan,* Influence of some herbs on concentration of glucose in human serum, Proceedings of Yerevan State University, № 1, 2015, p. 53-56.
11. *N. V. Avtandilyan, S. A. Karapetyan,* Relationship between liver polyamines quantity and arginase isoenzymes activity after arginase inhibition by NG-hydroxy-L-arginine. National Academy of Sciences of RA, Electronic Journal of Natural Sciences, 1 (24), 2015, p. 3-6.
12. *K. Hovnanyan, S. Marutyan, A. Pepoyan, L. Navasardyan, A. Trchounian,* Transmission and Scanning Electron Microscopy of Contacts between Bacterial and Yeast Cells in Biofilms on Different Surfaces, OALib Journal 04/2015; 2 (04):e1492. DOI:10.4236/oalb.1101492.
13. *H. G. Javrushyan, M. H. Khachatryan, M. A. Davtyan,* Effect of hypoxia on the activity of urea cycle enzymes, National Academy of Sciences of RA, Electronic Journal of Natural Sciences, 2 (23), 2014, p. 13-16.
14. *S. A. Karapetyan, N. V. Avtandilyan,* Polyamines quantity change after inhibition of rats kidney and brain arginase isoenzymes by NG-hydroxy-L-arginine. Issues In Theoretical And Clinical Medicine, Journal of Scientific and Practical Medicine, Vol 17, N 7 (96), 2014, p. 20-24.

Զեկուցման թեզիս

1. *N. V. Avtandilyan, S. A. Karapetyan, K. A. Alexanyan,* Serum arginase activity during women breast and men prostate cancers, The 3rd International Scientific Conference, Yerevan, 23-26 June, 2015, Book of Abstracts, p. 78-79.
2. *S. P. Hovhannisyan, H. M. Davtyan,* Induction of L-amiono acid oxidase activity expression in Aspergillus niger R-3, Trends in microbiology. International Scientific works hop., Book of Absracts, October 5-8, Yerevan, 2014.
3. *A. L. Navasardyan, L. M. Arshakyan, S. V. Marutyan, L. H. Navasardyan,* The investigation of guanine compounds deamination intensity after the influence of X-ray irradiation and repair in *Candida* yeasts, III International Scientific conference of Young Researchers. Dialogues on Science, dedicated to the 5th Anniversary of the SPC, Armbiotechnology NAS, Book of Abstracts, june 23-26, 2015, p. 99.
4. *A. Pepoyan, M. H. Balayan, A. M. Manvelyan, L. A. Minasbekyan, K. O. Hovnanyan, V. Tsaturyan,* DNA Fluorescence Parameters and Methylation Levels of Gut Commensal Escherichia coli from Crohn's Disease Patients, 59rd The Biophysical Society Annual Meeting. Baltimore, Maryland, February 7-11, 2015.

ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Պողոս Հովհաննեսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Անտոնյան Արա Պետիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Արծրունի Իրինա Գեղամի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մատինյան Կարինե Ստեփանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Յավրոյան Ժենյա Վաղինակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ներկարարյան Անահիտ Վլադիմիրի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պողոսյան Գայանե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Փարսադանյան Մարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Գոհար Գարիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Շահինյան Մարիամ Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Ասատրյան Անուշ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
4. Համբարձումյան Լիլիթ Արմենի, ավագ լաբորանտ
5. Միքայելյան Մարիետա Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր սուբստրատների կիրառումը Հայաստանի հանքային աղբյուրներից անջատված Rhodobacter sphaeroides բակտերիաներում կենսաջրածնի ֆոտոարտադրության խթանման և կենսաջրածնի տեխնոլոգիաների զարգացման համար (ANSEF NS-Biotechnology-3777):	Գաբրիելյան Լ. Ս.
2. Արտաքին պայմանների փոփոխությունը՝ որպես H_2-ի արտադրության խթանման գործիք Հայաստանի հանքային ջրերից անջատված ֆոտոտրոֆ բակտերիաներում (ANSEF NS-Biotechnology-3921):	Հակոբյան Լ. Յու.
3. Պոլի(ԱԿՖ-ռիբոզ)իլ պոլիմերազ 1-ի ակտիվության արգելակման տարիքային և սեռական տարբերությունները առնետների լյարդի բջիջների և թիմոցիտների կորիզներում ցիսպլատինի ներարկումից հետո (ANSEF-Biochem-3711):	Ասատրյան Ա. Լ.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի շրջանակում ուսումնասիրվել են *Rhodobacter sphaeroides* ծիրանագույն բակտերիաների MDC6521 շտամի աճման և H_2-ի ֆոտոարտադրության առանձնահատկությունները էթանոլի խմորման թափոնների առկայությամբ: Էթանոլի խմորման թափոնների վրա *R. sphaeroides* աճման ժամանակ նկատվել է աճման արագության նվազում՝ Օրմերոդի միջավայրում աճեցված ստուգիչի համեմատ: 5-10 անգամ նոսրացված թափոնային միջավայրում աճը մոտ 1.4 անգամ ճնշում է աճման արագությունը: Արդյունքները ցույց են տվել, որ Օրմերոդի միջավայրում H_2-ի արտադրությունը դիտվել է 48 ժ հետո, մինչդեռ 2-10 անգամ նոսրացված էթանոլի խմորման թափոններում H_2 արտադրությունը սկսվում է 24 ժ հետո և շարունակվում է մինչև 96 ժ: H_2-ի արտադրություն չի դիտվել չնոսրացված էթանոլի խմորման թափոններում: H_2-ի ելքը 2-5 անգամ նոսրացված թափոններում աճեցված *R. sphaeroides* բակտերիայում 48 ժ անաէրոբ աճի ժամանակ 4.6-6.3 անգամ մեծ է ստուգիչի համեմատությամբ: Սա հնարավոր է մատչելի սուբստրատների յուրացման շնորհիվ: Էթանոլի խմորման թափոնները պարունակում են զգալի քանակությամբ ամինաթթուներ, որոնք հանդիսանում են ազոտի և ածխածնի աղբյուր H_2-ի արտադրության ժամանակ և կարող են ազդել ծիրանագույն բակտերիաներում H_2-ի արտադրության համար պատասխանատու հիմնական ֆերմենտի՝ նիտրոգենազի ակտիվության վրա: Այսպիսով, էթանոլի խմորման թափոնները կարող են կիրառվել որպես H_2-ի արդյունավետ աղբյուր:

Թեմա 2. Ֆոտոսինթետիկ ծիրանագույն բակտերիաների կողմից մոլեկուլային ջրածնի արտադրությունը լուսավորությունից կախված գործընթաց է: Լույս և մութ պայմանների հաջորդական փոփոխությունը կարող է ազդել գունանյութերի մակարդակի վրա, փոխել բակտերիաների անաէրոբ նյութափոխանակությունը և ազդել դրանց կողմից մոլեկուլային ջրածնի արտադրության վրա: Հայաստանի հանքային ջրերից անջատած *Rhodobacter sphaeroides* MDC6521-ի աճը իրականացվել է լույս/մութ տևողության հարաբերության փոփոխության պայմաններում, Օրմենրոդի միջավայրում: Շարունակական լուսավորության պայմաններում աճած ստուգիչ բջիջներում H_2-ի ելքը կազմել է 8.28 մմոլ/գ չ.ք. 72 ժ-ում, որից հետո՝ 96 ժամ անց, այն նվազել է (5 անգամ, ապա ընդհանրապես անհետացել է): Ֆոտոֆերմենտացիայի տևողությունը երկարել է 24 ժ մութ/լույս աճեցման պայմաններով կուլտուրայում, իսկ H_2-ի արտադրությունը հաստատուն բարձր մակարդակի վրա է մնացել 96-144 ժ-ի ընթացքում (8.8 մմոլ/գ չ.ք.): Այդպիսի աճը հնարավոր է միայն նիտրոգենազների քանակի ավելացման և ֆոտոսինթետիկ ապարատի կազմավորման փոփոխության պայմաններում: H_2-ի արտադրությունը մութ/լույս աճեցման

պայմաններով կուլտուրայում ուշանում է և հասնում 8.0 8.8 մմոլ/գ չ.ք. մակարդակի աճման 144 ժամից հետո: Նշված արդյունքները կարող են թույլ տալ օպտիմալացնել բակտերիաների աճման պայմանները և մեծացնել դրանց կենսատեխնոլոգիական նշանակությունը:

Թեմա 3. ՊԱՌՊ 1-ի (պոլի(ԱԿՖ-ռիբոզ)իլ պոլիմերազ 1) արգելակիչները ներկայումս թևակոխել են կլինիկական գործարկման փուլ՝ կիրառվելով մոնոթերապևտիկ և զուգակցված ֆարմակոթերապիայի ռեժիմներում, զանազան հիվանդությունների բուժման ժամանակ: Դեղամիջոցների ազդեցության սեռից կախված տարբերությունները հատուկ ուշադրության են արժանի հատկապես չարորակ ուռուցքների բուժման ժամանակ: Ներկայումս ՊԱՌՊ 1-ի արգելակման մեխանիզմների ուսումնասիրությունը և նոր արգելակիչների մշակումը համարվում են կարևոր գործնական խնդիր: Խնդրի առանձնահատկություններն այն են, որ ՊԱՌՊ 1-ի արգելակման բուժիչ ազդեցությունը կախված է սեռից: Biochem–3711 դրամաշնորհի շրջանակում ուսումնասիրվել է հակաքաղցկեղային դեղամիջոց ցիսպլատինի ազդեցությունը ՊԱՌՊ 1-ի ելակետային ակտիվության, ԴՆԹ-ի ֆրագմենտավորման օրինաչափությունների վրա՝ տարբեր սեռի առնետների լյարդի և ուրցագեղձի բջջակորիզներում: Հետազոտությունների արդյունքները ցույց են տալիս, որ ցիսպլատինը չի ազդում դեռատի (4 շաբաթական) արու առնետների թիմոցիտների ՊԱՌՊ 1 ակտիվության վրա, մինչդեռ ավելի քան 40%-ով խթանում է ֆերմենտի ակտիվությունը էգ առնետների թիմոցիտներում: Հետազոտությունների հաջորդ փուլում նախատեսվում է ուսումնասիրել ՊԱՌՊ 1-ի մրցակցային (բենզամիդ) և ալոստերիկ (ԱԵՖ) արգելակիչների ազդեցությունը ֆերմենտի ելակետային ակտիվության վրա, ինչպես նաև ֆերմենտի ակտիվության վրա արգելակիչների և ցիսպլատինի համատեղ ազդեցության օրինաչափությունները տարբեր սեռի և հասակի առնետների լյարդի բջիջների և թիմոցիտների կորիզներում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու տարում շարունակվել են ԴՆԹ-ի հետ տարբեր լիգանդների փոխազդեցության հետազոտությունները: Առաջարկվել է ԴՆԹ-ի հետ ինտերկալյացիոն մեխանիզմով կապվող լիգանդների, մասնավորապես ԷԲ-ի կլանման սպեկտրներում ի հայտ եկող իզոբեստիկ կետի դիրքի և վարքի ուսումնասիրության տեսական մոդել, որը թույլ է տալիս ավելի մեծ հավաստիությամբ նշելու այդ կետի գոյության փաստը ԴՆԹ-լիգանդ կոմպլեքսների կլանման սպեկտրներում: Ավելին, այդ կետի ճշգրիտ ուսումնասիրությունը տեսական մոդելի միջոցով թույլ է տալիս բացահայտելու ԴՆԹ-ի հետ տվյալ լիգանդի կապման ինտերկալյացիոն մեխանիզմը, ինչպես նաև հայտնաբերելու կապման մեկից ավելի եղանակներ, եթե այդպիսիք կան: Առաջարկված մոդելի միջոցով հայտնաբերվել է, որ ԴՆԹ-ի որոշակի կոնցենտրացիաների դեպքում ԴՆԹ-ԷԲ կոմպլեքսների բոլոր սպեկտրները հատվում են մեկ կետում՝ իզոբեստիկ կետում, իսկ ԴՆԹ-ի բավականին մեծ կոնցենտրացիաների դեպքում կոմպլեքսների կլանման սպեկտրներն այլևս չեն անցնում իզոբեստիկ կետով: Հատկանշական է, որ և՛ փորձարարականորեն, և՛ տեսականորեն իզոբեստիկ կետի դիրքը ստացվում է միևնույն ալիքի երկարության տակ, ինչը ավելի է մեծացնում այս մոդելի կիրառական նշանակությունը: Այդ կետի առկայությունը վկայում է նաև, որ ԷԲ-ը ԴՆԹ-ի հետ կապվում է մի քանի եղանակներով: Այդ կետից կոմպլեքսների սպեկտրների շեղումը կապման միայն մեկ՝ ինտերկալյացիոն եղանակի դրսևորման ցուցանիշն է:

Իրականացվել են ԴՆԹ-ի և ԴՆԹ-ԷԲ կոմպլեքսների ջերմային և թթվային դենատուրացման ուսումնասիրություններ: Ստացված տվյալները ցույց են տվել, որ նշված երկու գործոնների դեպքում էլ ԴՆԹ-ի երկշղթա կառուցվածքի վրա ԷԲ-ի ազդեցությունն ունի նույնատիպ ուղղվածություն: Մասնավորապես կոմպլեքսների պարույր-կծիկ անցման միջակայքի լայնությունը լիգանդի փոքր կոնցենտրացիաների դեպքում աճում է, այնուհետև լիգանդի որոշակի կոնցենտրացիաների դեպքում անցնում է թույլ արտահայտված մաքսիմումով և նվազում է: Այս տվյալները արդյունքն են այն փաստի, որ ԴՆԹ-ի հետ ԷԲ-ը կապվում է առնվազն երեք՝ ինտերկալյացիոն, կիսաինտերկալյացիոն և էլեկտրաստատիկ եղանակներով, որոնք դրսևորվում են լուծույթի և՛ չեզոք, և՛ թթվային պայմաններում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են հակաուռուցքային դեղամիջոց ցիսպլատինի նկատմամբ կորիզային տարբեր կառույցներում ընդգրկված լիպիդների զգայունության բացահայտմանն

ուղղված հետազոտությունները: Կորիզային մատրիքսի և կորիզաթաղանթի հետ քրոմատինի կապման կետեր կան, որոնք, ինչպես հայտնի է, կարևոր են տրանսկրիպցիայի գործարկման համար: Այդ կապերի ձևավորմանը մասնակցում են կորիզային մատրիքսի լիպիդները: Հայտնի է, որ կորիզային մատրիքսի կազմում առկա լիպիդներն օժտված են կարգավորիչ հատկություններով և մասնակցում են բջջի կենսական կարևոր գործընթացների կարգավորմանը: Այդ ազդեցությունները, որպես կանոն, դոզա կախյալ բնույթ են կրում: Հետևաբար հնարավոր է, որ բջջի կենսական կարևոր գործընթացների կարգավորումն իրականանա լիպիդների քանակական փոփոխությունների շնորհիվ: Ուսումնասիրվել են առնետի ուրցագեղձի կորիզային մատրիքսի կազմում առկա ֆոսֆոլիպիդների և չեզոք լիպիդների կազմը և պարունակությունը հակաուռուցքային դեղամիջոց ցիսպլատինի *in vivo* (24 ժամ) ազդեցությունից հետո: Հետազոտությունների արդյունքները վկայում են հակաուռուցքային դեղամիջոց ցիսպլատինի ազդեցության նկատմամբ տարբեր հյուսվածքներից ստացված ֆոսֆոլիպիդների և չեզոք լիպիդների տարբերակված զգայունության մասին:

Վերջին տարիներին իրականացված կլինիկական հետազոտությունները վկայում են, որ հակաուռուցքային դեղամիջոց ցիսպլատինի (ցիս-դիամինոդիքլորպլատին) էֆեկտիվությունը կտրուկ աճում է, երբ նրան զուգահեռ կիրառվում են ՊԱՌՊ 1 (պոլի(ԱԿՖ-ռիբոզ)պոլիմերազ-1) ֆերմենտի արգելակիչներ: Կուտակված տվյալներից պարզվել է, որ ՊԱՌՊ 1-ի արգելակիչների արդյունավետությունը մեծապես կախված է հիվանդների սեռից՝ տարբերվելով բուժիչ ազդեցության դրսևորման մեջ: Դեղամիջոցների ազդեցության սեռական դիմորֆիզմը կարող է բախտորոշ դեր խաղալ ցիտոտոքսիկ դեղամիջոցների կիրառման ժամանակ, ինչը մեծ գործնական նշանակություն կարող է ունենալ հատկապես ուռուցքաբուժության բնագավառում: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են ՊԱՌՊ 1-ի ելակետային ակտիվությունը, ցիսպլատինի ներորովայնային ներարկման ազդեցությունը ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվության վրա, ֆերմենտի ակտիվության մրցակցային և ալոստերիկ արգելակիչներով արգելակման բնույթը, իրագործվել է ՊԱՌՊ 1-ի նույնականացում Ուեսթերն բլոթինգի և քանակական որոշում ELISA մեթոդներով տարբեր սեռի կենդանիների լյարդի բջիջների և ուրցագեղձի կորիզներում: Ցույց է տրվել, որ ՊԱՌՊ 1 արգելակման սեռական դիմորֆիզմի դրսևորումները կախված են կիրառվող արգելակչի բնույթից:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում պաշտպանվել է երկու ատենախոսություն.

1. Հովհաննիսյան Գ. Գ., «Փոքր հագեցումների դեպքում միաշղթա և երկշղթա ԴՆԹ-ի հետ լիգանդների կապման ուսումնասիրությունը», Գ.00.02 – Կենսաֆիզիկա, ղեկավար՝ կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Պ. Հ. Վարդևանյան,

2. Հովհաննիսյան Ա. Գ., «Առնետի լյարդի և ուրցագեղձի բջիջների կորիզային կառուցվածքներում լիպիդների բաղադրության փոփոխությունները ցիսպլատինի in vivo ազդեցության ժամանակ», Գ.00.04 – Կենսաքիմիա, ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Է. Ս. Գևորգյան:

3. Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	6	26	16

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Պ. Անտոնյան, Գ. Գ. Արծրունի, Վ. Գ. Գյուլազյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ռ. Հ. Գրիգորյան, Է. Ս. Գևորգյան, Ֆ. Դ. Դանիելյան, Ա. Հ. Եսայան, Տ. Վ. Թանգամյան, Ա. Հ. Թոչունյան, Գ. Ի. Միրզոյան, Ա. Վ. Ներկարարյան, Գ. Գ. Սևոյան, Պ. Հ. Վարդևանյան, Գ. Ա. Փարսադանյան,* Կենսաբանություն: 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 320 էջ:
2. *Ա. Պ. Անտոնյան, Գ. Գ. Արծրունի, Վ. Գ. Գյուլազյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ռ. Հ. Գրիգորյան, Է. Ս. Գևորգյան, Ֆ. Դ. Դանիելյան, Ա. Հ. Եսայան, Տ. Վ. Թանգամյան, Ա. Հ. Թոչունյան, Գ. Ի. Միրզոյան, Ա. Վ. Ներկարարյան, Գ. Գ. Սևոյան, Պ. Հ. Վարդևանյան, Գ. Ա. Փարսադանյան,* Կենսաբանություն: 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 2, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 272 էջ:
3. *Ա. Պ. Անտոնյան, Գ. Գ. Արծրունի, Վ. Գ. Գյուլազյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ռ. Հ. Գրիգորյան, Է. Ս. Գևորգյան, Ֆ. Դ. Դանիելյան, Ա. Հ. Եսայան, Տ. Վ. Թանգամյան, Ա. Հ. Թոչունյան, Գ. Ի. Միրզոյան, Ա. Վ. Ներկարարյան, Գ. Գ. Սևոյան, Պ. Հ. Վարդևանյան, Գ. Ա. Փարսադանյան,* Կենսաբանություն: 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 3, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 340 էջ:
4. *Ա. Պ. Անտոնյան, Ա. Վ. Ներկարարյան, Կ. Վ. Գրիգորյան, Ռ. Հ. Գրիգորյան, Ա. Ֆ. Կարապետյան, Գ. Ա. Փարսադանյան, Պ. Հ. Վարդևանյան,* Կենսաբանություն: 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 4, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 348 էջ:
5. *Պ. Հ. Վարդևանյան, Ա. Պ. Անտոնյան, Մ. Ա. Փարսադանյան,* Մոլեկուլային կենսաֆիզիկայի լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, մաս 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 64 էջ:
6. *Г. Р. Вардапетян, А. А. Оганесян, С. Г. Тирацуян,* Биохимические методы в биологии и медицине. препаративные методы исследования белков, Уч.-мет. пособие для студентов мед.-биол. и зоовет. ф-тов, Изд. РАУ, Ереван, 2014, с. 175.

Հոդված

1. *Ա. Լ. Ասատրյան,* Պոլի(ԱԿՖ-ռիբոզ)պոլիմերազ 1-ի ակտիվության վրա տարաբնույթ արգելակիչների ազդեցության առանձնահատկությունները տարբեր սեռի առնետների թիմոցիտների կորիզներում, «Հայաստանի կենսաբան. հանդես», h. 67, N 1, 2015, էջ 86-90:
2. *Ժ. Մուխաելյան, Գ. Պողոսյան,* Կադմիում իոնների ազդեցությունը ցորենի (Triticum aestivum L.) էթիոլացված ծիլերում լիպիդների գերօքսիդային օքսիդացման վրա, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, h. 1.1, N 4, 2015, էջ 43-48:
3. *П. О. Вардеванян, Р. С. Казарян, М. А. Шагинян, М. В. Минасянц, С. Н. Акопян,* Взаимодействие доксорубицина с двуспиральными нуклеиновыми кислотами, облученными нетепловыми миллиметровыми волнами, “Биомедицинская радиоэлектроника”, N 11, 2014, с. 51-54.
4. *П. О. Вардеванян, В. Л. Элбакян, М. А. Шагинян, М. В. Минасянц, М. А. Парсаданян, Н. С. Саакян,* Определение изобестической точки спектров поглощения комплексов ДНК с бромистым этидием, “Журнал прикладной спектроскопии”, т. 81, N 6, 2014, с. 970-973.
5. *П. О. Вардеванян, А. В. Неркарарян, М. С. Микаелян, М. А. Шагинян,* Влияние электромагнитного излучения крайне высокой частоты на гемолиз эритроцитов крови крыс, “Биомедицинская радиоэлектроника”, N 3, 2015, с. 56-60.

6. *A. P. Antonyan, L. A. Hambardzumyan, P. O. Vardeyanyan,* Analysis of fluorescence spectra of complexes of methylene blue with DNA, "Biolog. Journal of Armenia", v. 67, N 1, 2015, p. 35-39.
7. *A. P. Antonyan, M. V. Minasyants, P. O. Vardevanyan,* Study of poly(dA) structure in the acidic media, "Biolog. Journal of Armenia", v. 67, N 2, 2015, p. 29-35.
8. *I. G. Artsruni, A. L. Asatryan, K. S. Matinyan, E. S. Gevorgyan,* Temperature and pH effect of lipase production and asctivity on thermophilic bacilii isolated from Armenian geothermal springs, "Biol. Journal of Armenia", v. 67, N 2, 2015, p. 46-50.
9. *G. Gasparyan, S. Tiratsuyan, Sh. Kazaryan, H. Vardapetyan,* Effect of Laurus Nobilis extract on the functioning of liver against CCl4 induced toxicity, "Journal of Experimental Biology and Agricultural Sciences", v. 3, N 2, 2015, p. 174-183.
10. *L. A. Hambardzumyan,* Effect of DNA GC-content on the interaction with methylene blue, "Proceedings of YSU", N 1, 2015, p. 45-49.
11. *L. Hakobyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Redox regulation of photo-fermentative hydrogen production by *Rhodobacter sphaeroides,* "The FEBS J.", v. 281, Suppl. 1, 2014, p. 207.
12. *M. V. Minasyants,* Investigation of the differential absorption of DNA complexes with ligands, "Proceedings of the Yerevan State University, Chemistry and Biology", N 1, 2014, p. 51-57.
13. *M. S. Mikaelyan,* Influence of EMI EHF on plasma surface tension of rat blood, "Proceedings of YSU", N 3, 2014, p. 24-28.
14. *Z. H. Mukhaelyan, A. P. Antonyan, M. V. Minasyants,* Investigation of acidic denaturation of ethidium bromide complexes with DNA, "Proceedings of the Yerevan State University, Chemistry and Biology", N 2, 2014, p. 48-53.
15. *M. A. Parsadanyan, M. A. Shahinyan, M. A. Darbinyan, Z. H. Mukhaelyan,* Effect of millimeter electromagnetic radiation on peroxidase total activity of wheat seedlings treated by gibberellins, "Plant Biotechnology and Molecular Biology", v. 16, N 1-2, 2015, p. 48-51.
16. *G. H. Poghosyan, Z. H. Mukhaelyan, P. H. Vardevanyan,* Influence of Cadmium Ions on Growth and Antioxidant System Activity of Wheat (*Triticum Aestivum* L.) Seedlings, "International Journal of Scientific Research in Environmental Sciences", v. 2, N 10, 2014, p. 371-378.
17. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, L. Hakobyan, A. Trchounian,* Light-dark duration alternation effects on *Rhodobacter sphaeroides* growth, membrane properties and bio-hydrogen production in batch culture, "Int. J. Hydrogen Energy", v. 40, 2015, p. 4084-4091.
18. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Dithiothreitol, redox reagent, is affecting proton-translocating ATPase activity of *Rhodobacter sphaeroides,* "Biochim. Biophys. Acta - Bioenergetics", v. 1837, 2014, p. e90.
19. *K. Trchounian, H. Sargsyan, A. Trchounian,* Hydrogen production by *Escherichia coli* depends on glucose concentration and its combination with glycerol at different pHs, "Int. J. Hydrogen Energy", v. 39, 2014, p. 6419-6423.
20. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Hydrogen producing activity by *Escherichia coli* hydrogenase 4 *(hyf)* depends on glucose concentration, "Int. J. Hydrogen Energy", v. 39, 2014, p. 16914-16918.
21. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Glucose concentration is distinctive for *Escherichia coli* hydrogenase 4 (hyf) activity, "The FEBS J.", v. 281, Suppl. 1, 2014, p. 567-568.
22. *P. O. Vardevanyan, V. L. Elbakyan, M. A. Shahinyan, M. V. Minasyants, M. A. Parsadanyan, N. S. Sahakyan,* Determination of the isosbestic point in the absorption spectra of DNA-ethidium bromide complexes, "J. of Applied Spectroscopy", v. 81, N 6, 2015, p. 1060-1063.
23. *P. O. Vardevanyan, M. A. Parsadanyan, M. V. Minasyants,* Ethidium Bromide Interaction with Poly(G), "Biophysical Reviews and Letters", v. 9, N 3, 2014, p. 239-247.

24. *P. O. Vardevanyan, M. V. Minasyants, M. A. Parsadanyan, A. P. Antonyan,* Multimodal interaction of Hoechst 33258 minor groove binder and ethidium bromide intercalator with DNA, "Biolog. Journal of Armenia", v. 66, N 1, 2014, p. 59-65.
25. *P. O. Vardevanyan, V. B. Arakelyan, M. A. Parsadanyan, A. P. Antonyan, G. G. Hovhannisyan, M. A. Shahinyan,* Analysis of experimental binding curves of EtBr with single- and double-stranded DNA at small fillings, "Modern Phys. Lett. B", v. 28, N 22, 2014, p. 1450178-1-11.
26. *H. Vardapetyan, A. Hovhannisyan, S. Tiratsuyan,* Antioxidant and antibacterial activities of selected armenian medicinal plants, "Journal of Experimental Biology and Agricultural Sciences", v. 2, N 3, 2014, p. 300-307.

Զեկուցման թեզիս

1. *А. Л. Асатрян, И. Г. Арцруни, К. С. Матинян, Э. С. Геворкян,* Действие бензамида на активность поли(АДФ-рибозо)полимеразы 1 в ядрах тимоцитов крыс после введения цисплатина, 19-я Международная Пущинская Школа-Конференция Молодых Ученых "Биология - Наука XXI Века", 2015, с. 127-128.
2. *A. P. Antonyan, L. A. Hambardzumyan, M. A. Parsadanyan, P. O. Vardevanyan,* The binding mechanisms of methylene blue with DNA, "J. of Biomol. Struct. & Dyn., Albany 2015", The 19th Convers., June 9-13, 2015.
3. *V. B. Arakelyan, Z. E. Navoyan, G. G. Hovhannisyan, P. O. Vardevanyan,* The consistent description of diffusion and kinetic states of the adsorption of ligands on DNA immobilized molecules, "J. of Biomol. Struct. & Dyn., Albany 2015", The 19th Convers., June 9-13, 2015.
4. *L. Gabrielyan, H. Sargsyan, A. Trchounian,* Inhibitor studies on hydrogen photoproduction by *Rhodobacter sphaeroides,* "6th Int. conference on Hydrogen Production", Proc. UOIT–Oshava, Ontarion, Canada, 2015, p. 452-458.
5. *N. R. Hakobyan, A. G. Hovhannisyn, Z. V. Yavroyan, E. S. Gevorgyan,* Phosphatidylcholin/Sphingomyelin Metabolizm Crosstalk Inside the Nucleus Chromatin after the Cisplatin in vivo Action, "FEBS Journal", v. 281, E.Book, Paris, 2014, p. 494.
6. *L. Hakobyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Effects of redox reagents on accessible SH-groups number and membrane-associated F_0F_1-ATPase activity of *Rhodobacter sphaeroides,* Int. Scientific Workshop "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", Yerevan, October 5-8, 2014, p. 86.
7. *L. A. Minasbekyan, P. O. Vardevanyan,* The impact of mm-waves on the level of DNA methylation on the plant model, "The FEBS J.", v. 282, Suppl. 1, 2015, p. 58-59.
8. *A. Pepoyan, M. Balayan, S. Marutyan, L. Minasbekyan, K. Hovnanyan, V. Tsaturyan,* DNA fluorescence and methylation levels of gut commensal Escherichia coli from Crohn`s disase petients, "Biophysical Journal", v. 108, N 2, 2015, p. 314 a.
9. *A. Poladyan, V. Abrahamyan, A. Vassilian, A. Trchounian,* Hydrogen production during glucose fermentation by *Escherichia coli*: Effects of oxidative andreductive routes on the strain lacked of hydrogen oxidizing hydrogenases 1 and 2, "Proc. 13th Int. Conf. Clean Energy" (eds. I. Dincer, C.O. Colpan, O.Kizilkan et al.), Istanbul, 2014, p. 1087-1092.
10. *H. Sargsyan, L. Gabrielyan, A. Trchounian,* Effect of light and dark shifts on bio-hydrogen production by *Rhodobacter sphaeroides,* Int. Scientific Workshop "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", Yerevan, October 5-8, 2014, p. 26.
11. *K. Trchounian, A. Vardanyan, A. Poladyan, A. Trchounian, Escherichia coli* growth and hydrogen production upon glycerol fermentation at slightly acidic pH: effects of formate and some heavy metal ions, "6th Int. Conf. on Hydrogen Production", Proc. Oshawa, Canada, 2015, p. 306-313.
12. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Interrelationship between H_2 cycling and proton motive force generation in *Escherichia coli* during glycerol fermentation, "18th Int. Biophys. Congress", Abstracts, Brisbane, Australia, 2014, p. 5-6.

13. *K. Trchounian, V. Abrahamyan, A. Trchounian,* Role of formate transport coding *focA* and *focB* genes in H_2 production activity by *Escherichia coli* during glycerol fermentation at slightly alkaline pH, "ASM 114th General Meeting", Abstracts, Boston, USA, 2014, N. 748.
14. *K. Trchounian, A. Trchounian,* Hydrogen producing *Escherichia coli* [Ni-Fe]-hydrogenase activity during glycerol and glucose fermentation, Int. Sci. Workshop "Trends in Microbiology and Microbial Biotechnology", Abstracts, YSU Press, Yerevan, 2014, p. 24.
15. *P. O. Vardevanyan, M. A. Shahinyan, A. P. Antonyan, M. A. Parsadanyan, M. V. Minasyants,* Spectral Characteristics of DNA-EtBr and DNA-MB Complexes, "J. of Biomol. Struct. & Dyn., Albany 2015", The 19th Convers., June 9-13, 2015.
16. *H. R. Vardapetyan, S. G. Tiratsuyan, A. A. Hovhannisyan,* Phytochemical composition and antioxidant activity of *Laurus nobilis* L. leaves extracts, Материалы on-line конференции, Ставрополь, 2014.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 5

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Կառլեն Վաղարշակի, թեմայի ղեկավար, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի, թեմայի ղեկավար, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Դանիելյան Ֆելիքս Դանիելի, թեմայի ղեկավար, կենս. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
4. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի, թեմայի ղեկավար, կենս. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
5. Մինասյան Սիրանուշ Մինասի, թեմայի ղեկավար, կենս. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
6. Նանագյուլյան Սիրանուշ Գերասիմի, թեմայի ղեկավար, կենս. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
7. Առաքելյան Մարինե Սեմյոնի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
8. Եղիազարյան Էդուարդ Մուրազի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
9. Հովհաննիսյան Գալինա Գեորգիի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
10. Համբարյան Լուսինե Ռաֆիկի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
11. Աղաջանյան Էվելինա Արտաշի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
12. Գրիգորյան Կարինե Մարտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

13. Զալինյան Գայանե Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
14. Էլոյան Ինեսսա Մակեդոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
15. Կարապետյան Աննա Ֆելիքսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
16. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
17. Պոպով Գեորգի Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
18. Սահակյան Նաիրա Ժորայի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
19. Սարգսյան Սուսաննա Հրաչի, կենս. գիտ. դոկտոր, գիտաշխատող
20. Ադամյան Նոնա Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
21. Աթոյանց Անահիտ Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
22. Աղայան Սարգիս Աղասու, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
23. Ավալյան Ռիմա Էդուարդի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
24. Բաբայան Նելլի Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
25. Գևորգյան Էմմա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
26. Կարապետյան Մարիետտա Արմենակի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
27. Հովհաննիսյան Եվա Խորենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
28. Ղազարյան Աստղիկ Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
29. Ղազարյան Կարեն Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
30. Ղուկասյան Լիլիթ Էդիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
31. Մարգարյան Քրիստինե Սերյոժայի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
32. Նեբիշ Աննա Անդրեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
33. Շահազիզյան Իրեն Վաչագանի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
34. Քսաջիկյան Նարինե Ներսեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
35. Գրիգորյան Կարեն Կառլենի, գիտաշխատող
36. Մարգարյան Արմինե Արմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
37. Սողոյան Եվա Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
38. Սողոմոնյան Դիանա Ռազմիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
39. Ադամյան Ռուզաննա Գեորգիի, կրտսեր գիտաշխատող
40. Հարությունյան Թեհմինե Կառլենի, կրտսեր գիտաշխատող
41. Մարգարյան Լուսինե Վահանի, կրտսեր գիտաշխատող
42. Պետրոսյան Աիդա Միքայելի, կրտսեր գիտաշխատող
43. Սարգսյան Հարություն Հրաչիկի, կրտսեր գիտաշխատող
44. Զաքարյան Հասմիկ Ներսեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
45. Առաքելյան Անուշ Հայկի, ավագ լաբորանտ
46. Ծովյան Էլիզա Արմենի, ավագ լաբորանտ
47. Սիմոնյան Աննա Էդիկի, ավագ լաբորանտ
48. Ստեփանյան Անուշ Ստեփանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի սնկերի կենսաբազմազանության տեսակային, տարածական և ֆունկցիոնալ կառուցվածքը (պետական ֆինանսավորում):	Նանագյուլյան Ս. Գ.
2. Կազմավորման տարբեր մակարդակներ ունեցող համակարգերի կենսաբազմազանություն (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Մ.
3. Ընդերամարմնական համակարգերի գործառույթների կարգավորման մեխանիզմները էկոլոգիական և տեխնածին գործոնների ազդեցության պայմաններում (պետական ֆինանսավորում):	Մինասյան Ս. Մ.
4. Ողնաշարավոր կենդանիների էվոլյուցիոն պրոցեսներն ապահովող մի շարք օրինաչափությունների ուսումնասիրությունը անհատական զարգացման և պոպուլյացիոն մակարդակով (պետական ֆինանսավորում):	Դանիելյան Ֆ. Դ.
5. Արփի լճի և նրա ջրահավաք ավազանի էկոլոգիական գնահատականը և տարածքի տնտեսական զարգացման հեռանկարները (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Վ.
6. Դեղաբույսերի մեկուսացված կուլտուրաների և Հայաստանի տարբեր հողերից մեկուսացված էքստրեմոֆիլ մանրէների կենսատեխնոլոգիական ներուժի գնահատումը (պետական ֆինանսավորում):	Թոչունյան Ա. Հ.

Թեմա 1. «Հայաստանի սնկերի կենսաբազմազանության տեսակային, տարածական և ֆունկցիոնալ կառուցվածքը» թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են բույսերի և դրանց վրա հայտնաբերված միկրոսնկերի հետազոտում Վայոց ձորի որոշ գյուղերի և Ջերմուկ քաղաքի տարածքներից, ինչպես նաև Նորավանքի և Գնդեվանքի շրջակայքերից: Բացահայտվել են առավել վտանգավոր սնկային հիվանդությունների հարուցիչները և դրանց նկատմամբ կայուն տեր-բույսերը: Կազմվել է ախտածին սնկերի տվյալների բազա:

Շարունակվել են Հայաստանի որոշ մարզերի և հատուկ պահպանվող տարածքների, մասնավորապես Շիկահող պետական արգելոցի և «Սոսու պուրակ» պետական արգելավայրի սնկաբանական առումով թերի ուսումնասիրված տարածքների մակրոմիցետների կենսաբազ-մազանության ուսումնասիրությունները և մոնիթորինգը: Բացահայտվել է 124 տեսակի սունկ, որոնք պատկանում են ասկոմիցետներին /7 տեսակ/ և բազիդիոմիցետներին /117 տեսակ/: Ուսումնասիրված սնկատեսակներից 6-ը ընդգրկված են «ՀՀ Կարմիր գրքի /բույսեր և սնկեր/» (2010) կազմի մեջ: Իրականացվում է տվյալների վիճակագրական վերլուծություն:

Շարունակվել են տարբեր շինություններում, այդ թվում՝ ԵՊՀ-ի գրադարանի գրապահոցներում, բնակելի տարածքներում, դպրոցներում, մանկապարտեզներում, թանգարաններում օդի աղտոտվածության ուսումնասիրությունները, ինչպես նաև Հայաստանի տարբեր քաղաքների և գյուղերի գրադարաններում սնկերով վարակված գրքերի միկոդեստրուկտորների տեսակային կազմի հայտնաբերման աշխատանքները: Անջատվել և նույնականացվել են մոտ 100 տեսակի մանրադիտակային

սնկեր, որոնցից առավել հաճախ հանդիպում էին *Penicillium*, *Aspergillus* և *Cladosporium* ցեղերի ներկայացուցիչները:

Կատարվել են Հայաստանի կերային բույսերի ախտածին միկոբիոտայի վերլուծություն և տեսակային կազմի բացահայտում: Իրականացվել է սնկերի զարգացման սեզոնային դինամիկայի որոշում Հայաստանի տարբեր բնակլիմայական գոտիներում, բացահայտվել են առավել վտանգավոր սնկային հիվանդությունների հարուցիչները: Իրականացվել են *Erodium (Geraniaceae)* ցեղի ներկայացուցիչների աշխարհագրական և մորֆոլոգիական հետազոտություններ, ճշտվել է տեսակային կազմը:

Մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի խմբի աշխատակիցների հետ շարունակվել է որոշ սնկային ծագում ունեցող /ենդոմիկորիզային սնկերի/ կենսապատրաստուկների փորձարկումը որոշ բույսերի վրա: Կատարվել է սերմերի նախացանքային մշակում միկորիզային Միցեֆիտ պատրաստուկով: Արձանագրվել է դրանց խթանիչ ազդեցությունը բույսերի սերմերի ծլման, զարգացման և աճի վրա:

Շարունակվել են աշխատանքները հիվանդների մոտ օնիխոմիկոզի և վուլվովագինալ կանդիդոզի հարուցիչների և դրանց ուղեկցող օպորտունիստական միկոբիոտայի բացահայտման ուղղությամբ, ինչպես նաև օտորինոլարինգոլոգիայի բաժանմունքի միկոտիկ հիվանդությունների հետազոտման աշխատանքները, հետազոտվել է որոշ միկրոմիցետների զգայունությունը հակասնկային պատրաստուկների նկատմամբ:

Կատարվել են պոլիմերային նյութերով աղտոտված հողերի սնկաբանական ուսումնասիրություններ, շարունակվել են աշխատանքները որոշ պոլիմերային նյութերի սնկաղիմացկունության ուղղությամբ:

Շարունակվել են արհեստականորեն աճեցվող սնկատեսակների ֆիզիոլոգիական ակտիվության օրինաչափությունների, ինչպես նաև բժշկական նշանակություն ունեցող սնկերի առանձնահատկությունների, դրանց դեղաբանական հատկությունների ուսումնասիրման աշխատանքները: Ուսումնասիրվել են հակաբորբոքային և իմունոմոդուլյատոր ակտիվությունները երեք տեսակի բնափայտ քայքայող սնկերի */Pleurotus ostreatus, Ganoderma lucidum, Lentinellus edodes/* կուլտուրաների լուծամզուկներում, ու հայտնաբերվել են հիմնական կենսաբանորեն ակտիվ նյութերը, որոնք պատասխանատու են այդ ակտիվության համար:

Ուսումնասիրվել են Արարատյան հարթավայրի օիդիում և միլդյու հիվանդություններով վարակված այգիներից բերված խաղողի Ռկածիթելի, Կանգուն և Մեղրաբույր սորտերից պատրաստված կոնյակի գինենյութերը: Իրականացվել են փորձանմուշների օրգանոլեպտիկ գնահատում և մանրէաբանական հետազոտում: Պարզվել է, որ կոնյակի բարձրորակ արտադրանքի ստացման համար անհրաժեշտ է հսկել վերամշակվող հումքի որակը և հնարավորության սահմաններում բացառել հիվանդություններով վարակված խաղողի առկայությունը:

Հաշվետու տարվա ընթացքում շարունակվել է Հայաստանում սնկաբանական ուսումնասիրությունների վերաբերյալ տեղեկությունների հավաքը՝ տպագրված աշխատանքների մատենագիտական ցանկի կազմման համար:

Թեմա 2. «Կազմավորման տարբեր մակարդակներ ունեցող համակարգերի կենսաբազմազանություն» խմբի շրջանակում կատարվել են.

Section 1.01 Խաղողի հայկական 20 սորտերի ֆենոտիպային բնութագրման նպատակով ուսումնասիրվել է աբորիգեն սորտերի, ներ- և միջտեսակային հիբրիդների գումարային ֆենոլների քանակական կազմը: Բացահայտված է, որ խաղողի գինու սորտերը, ի տարբերություն սեղանի սորտերի, ունեն պոլիֆենոլների հավաստի բարձր պարունակություն: Այս ցուցանիշը սորտային հատկանիշ է և պայմանավորված է համապատասխան գեների ակտիվությամբ, կլիմայական և մշակման ագրոտեխնիկական պայմաններից:

Section 1.02 Տրադեսկանցիայի 02 կլոնի կիրառմամբ ուսումնասիրվել է Սյունիքի մարզի տարբեր տարածքներից 10 հողային նմուշների գենաթունությունը: Կատարվել են նմուշառումներ ք. Կապանի տեխնոգեն շրջակայքից և պայմանական ֆոնային շրջանից՝ Շիկահողի արգելավայրի շրջակայքից: Ստացված արդյունքները ցույց են տալիս, որ Կապանի տեխնոգեն շրջակայքից վերցված հողում աճեցված բույսերում սոմատիկ մուտացիաների և տետրադներում միկրոկորիզների հաճախականությունը հավաստի բարձր է՝ համեմատած ֆոնային ստուգիչի հետ: Բուսական թեստ-համակարգում բացահայտված գենետիկական խաթարումները վկայում են Կապանից նմուշառված հողում գենաթունային ակտիվությամբ միացությունների առկայության մասին:

Section 1.03 Սյունիքի մարզի Շիկահողի արգելոցի և Քաջարան արդյունաբերական քաղաքի հողի գենաթունայնության գնահատման համար որպես կենսացուցիչներ օգտագործվել են Darevskia raddei տեսակի երկսեռ մողեսները: Միկրոկորիզային թեստը կիրառվել է գենետիկական խաթարումների գնահատման համար: Ընդամենը ուսումնասիրվել է 26 երկսեռ հասուն մողես, այդ թվում՝ 15 մողես (9 արու և 6 էգ) Շիկահողի արգելոցից, և 11 մողես (6 արու և 5 էգ) Քաջարան քաղաքից: Յուրաքանչյուր մողեսի 1000 էրիթրոցիտներում որոշվել է միկրոկորիզների հաճախականությունը: Միկրոկորիզների մակարդակը Շիկահողի մողեսների մոտ միջինում կազմել է 0.2°0.11, իսկ Քաջարանի մողեսների մոտ՝ 0.64°0.28: Այսպիսով, ուսումնասիրված երկու դիտակետերից բռնված մողեսների մոտ միկրոկորիզների մակարդակի միջև հավաստի տարբերություն չի դիտվել:

Section 1.04 Հետազոտվել է միկրոկորիզների (ՄԿ) և այլ կորիզային խախտումների մակարդակը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության երեք ծննդկան կանանց բերանի խոռոչի բջիջներում: Կատարված ուսումնասիրությունները կրում են շարունակական բնույթ և ուղղված են շրջակա միջավայրի աղտոտվածության ու ծննդկանների մոտ գենետիկական խաթարումների միջև հավանական կապի բացահայտմանը:

Section 1.05 Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոնի ՊՈԱԿ-ի հետ կատարվել է ԼՂՀ-ի Քաշաթաղ շրջանի Կերեն գյուղի մոտակայքի դամբարանադաշտի հողերի շերտերում բուսական փոշեհատիկների պալինոլոգիական ուսումնասիրություն: Բացահայտվել է, որ բոլոր նմուշները շատ հարուստ են ոչ միայն փոշեհատիկներով և սպորներով, այլև ոչ պալինոլոգիական բնույթ ունեցող նմուշներով, որոնցից են հացազգիների ֆիտոլիտները և միջատների մասնիկները:

Թեմա 3. «Ընդերամարմնական համակարգերի գործառույթների կարգավորման մեխանիզմները էկոլոգիական և տեխնածին գործոնների ազդեցության պայմաններում» գիտական խմբի աշխատակիցների կողմից 2014-2015 ուստարում կատարած հետազոտությունների առաջին ենթաթեմայում ուսումնասիրվել է երկարավուն ուղեղի նույնա- և հակակողմյան միայնակ խրձի կորիզի նեյրոնների ազդակային ակտիվությունը երեք փորձախմբով՝ նորմայում, դելաբիրինթացիայի ենթարկված առնետների մոտ և վիբրացիայի հետ համակցված ազդեցության պայմաններում: Նեյրոնային ակտիվության գրանցումը և ազդակային ակտիվության վերլուծությունը իրականացվել են հատուկ մշակված համակարգչային ծրագրով: Հետազոտության արդյունքները վկայում են, որ նորմայում նեյրոնների միջին հաճախականությանը բնորոշ ասիմետրայի համեմատ՝ 10-օրյա տևողությամբ վիբրացիան լաբիրինթէկտոմիայի ենթարկված կենդանիների մոտ ի հայտ է բերել վնասված և չվնասված կողմերի հավասարություն՝ սիմետրիա, որն էլ հավանաբար պայմանավորված է միայնակ ուղու նեյրոնների կորիզներում ի հայտ եկող պլաստիկ վերափոխումներով:

Հետազոտությունների երկրորդ ենթաթեմայում ուսումնասիրվել է հակաօքսիդիչներ կարմիր և սպիտակ երեքնուկների ազդեցությունն օրգանիզմի կենսադաշտի վրա թթվածնաքաղցի պայմաններում: Հետազոտվող բույսերի և առնետների կենսադաշտը գրանցվել է հատուկ սարքի՝ «Բիոսկոպի» միջոցով: Ստացված արդյունքները վկայում են, որ ստուգիչ և փորձնական կենդանիների կենսադաշտերը թթվածնաքաղցի պայմաններում էապես տարբերվում են:

Հետազոտությունների երրորդ ենթաթեմայում ուսումնասիրվել են ուսանողների սրտի գործունեությունը կարգավորող մեխանիզմների, հեմոդինամիկայի և հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշների

փոփոխությունները ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության պայմաններում ու դրանց շտկումը բուսական եթերային յուղերով: Հետազոտության արդյունքները վկայում են, որ ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության պայմաններում էապես փոխվում են սրտի ռիթմի, հոգեֆիզիոլոգիական և հեմոդինամիկայի ցուցանիշները: Գրանցված տեղաշարժերը շտկվել են եղևնու և նարդոսի յուղերի հոտերի կիրառմամբ:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ուսումնասիրվել են Երևանի Ա. Շիրակացու անվան ճեմարանի սաների սրտի ռիթմի տատանողականության սպեկտրային, ստատիստիկական, հիստոգրաֆիական ցուցանիշներն օրական և շաբաթական ծանրաբեռնվածության պայմաններում: Ծանրաբեռնվածության շտկումը կատարվել է երաժշտական թերապիայով, որն արդյունավետ ազդեցություն է թողել ինչպես սրտի տատանողականության կարգավորման կենտրոնական մեխանիզմների, այնպես էլ հեմոդինամիկայի և հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշների փոփոխությունների վրա:

Հետազոտվել են նաև նախադպրոցական հասակի երեխաները (N 71 մանկապարտեզ), որոնք հաճախ են հիվանդանում գրիպով և անգինայով: Վարակի հավանական բռնկման շրջանում օգտագործվել են «Ակվալոր»-ի ցողաշիթը, որը հանդիսանում է ախտահանիչ և կանխարգելիչ միջոց, ինչպես նաև դեղաբույսերի հիմքի վրա պատրաստված թեյեր: Կատարվել են նաև տարբեր դեղաբույսերից պատրաստված թուրմերով ողողումներ:

Հետազոտված խմբերում որոշվել են հեմոդինամիկայի հիմնական ցուցանիշները: Փորձնական խմբի հետազոտվողների մոտ արյան րոպեական ծավալի բարձր մակարդակը սիրտ-անոթային համակարգի գործունեության լարվածության արտահայտումն է, իսկ նրա նվազումը՝ հաճախակի հիվանդացող երեխաների մոտ արագ ձևավորվող հոգնածության դրսևորում:

Թեմա 4. «Ողնաշարավոր կենդանիների էվոլյուցիոն պրոցեսներն ապահովող մի շարք օրինաչափությունների ուսումնասիրությունը անհատական զարգացման և պոպուլյացիոն մակարդակով»:

1. *Ժայռային մողեսների տեսակառաջացման գործընթացների ուսումնասիրություններ:* Ուսումնասիրություններն ուղղված էին տեսակառաջացման, հիբրիդիզացիայի /խաչասերման/, էկոլոգիական խորշերի զբաղեցման և մի շարք այլ խնդիրների պարզաբանմանը: Գիտահետազոտական աշխատանքները կատարվել են Արագածոտնի մարզի Քուչակ գյուղի շրջակայքում: Աշխատանքների ընթացքում ուսումնասիրվել են *Darevskia* ցեղի երեք տեսակների՝ *D. armeniaca* (միասեռ), *D. unisexualis* (միասեռ), *D. valentini* (երկսեռ) և նրանց հիբրիդների սեզոնային և օրական ակտիվությունը, ինչպես նաև նրանցից յուրաքանչյուրի բիոտոպային նախապատվությունը: Պոպուլյացիաների խտության և կենսապայմանների ուսումնասիրության համար ընտրվել են 1 կմ երկարությամբ 5 տարբեր հատվածներ, որտեղ գրանցվել են հանդիպող մողեսների տեսակները, կատարվել է առանձնյակների հաշվարկ, որոշվել է դրանց տարիքը, գրանցվել են տարածքների աբիոտիկ բնութագրերը՝ խոնավություն, օդի ջերմաստիճանը ստվերում և արևի տակ:

Դիտարկումների համաձայն՝ մողեսների հանդիպման առավել հաճախությունը համընկնում է 50% խոնավության, արևի տակ 32◦C օդի ջերմաստիճանի և ստվերում 24◦C օդի ջերմաստիճանի դեպքում: Լաբորատոր պայմաններում ուսումնասիրվել է երկու կուսածին տեսակների մարմնի օպտիմալ ջերմաստիճանը, իսկ ստացված տվյալները համեմատվել են բնական պայմաններում ստացված տվյալների հետ:

2. *Darevskia rostombekowi տեսակի կուսածին ժայռային մողեսների երկու պոպուլյացիաների համեմատական ուսումնասիրություն:* Ուսումնասիրվել է ՀՀ Կարմիր գրքում և IUCN Կարմիր ցուցակներում ընդգրկված *D. rostombekowi* կուսածին ժայռային մողեսը: Ստուգվել են *D. rostombekowi* տարածման գրական աղբյուրներից հայտնի բոլոր վայրերը: Ընտրվել են երկու պոպուլյացիաներ՝ Ծովակում (բարձրությունը ծ. մ. 1953-1938 մ) և Դիլիջանում (բարձրությունը ծ. մ. 1292 մ), որտեղ կատարվել են օրական ակտիվության, ջերմաստիճանային գերադասության, վարքագծային և այլ ուսումնասիրություններ: Գնահատվել է պոպուլյացիաների խտությունը, վերցվել են գենետիկական

նյութի (արյան և մաշկի փոքրիկ հատվածներ) նմուշներ: Ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ *D. nostombekowi* տեսակը անհետացել է իր նախկին արեալի որոշ հատվածներից և հանրապետության տարածքում տեսակի պահպանության համար անհրաժեշտ է մշակել պահպանական միջոցառումների համակարգ:

3. *Թռչունների արյան սպորավոր մակաբույծների տարածվածության և վարակվածության կախվածությունը միջավայրային և կլիմայական տարբեր գործոններից:* Ուսումնասիրվել է թռչունների արյան սպորավոր մակաբույծների տարածվածության և վարակվածության կախվածությունը միջավայրային և կլիմայական տարբեր գործոններից: Պարզվել է, որ բարձրությունից կախված՝ նվազում է *Հեմոպրոտեուս* և *Պլազմոդիում* ցեղերի մակաբույծներով թռչունների վարակվածության մակարդակը: Հակառակ պատկերն է դիտվել ջերմաստիճանի և խոնավության դեպքում՝ հակադարձ համեմատական կախվածություն: Արդյունքները տեղ են գտել մեկ դիպլոմային աշխատանքում, և պատրաստվում է գիտական հոդված՝ միջազգային գրախոսվող պարբերական ուղարկելու համար:

Հայ-գերմանական «Կենդանաբանական վարակները Հարավային Կովկասում» ծրագրի շրջանակում իրականացվում են Էխինակոկոզով և Սալմոնելոզով հիվանդ կենդանիներից նմուշների հավաք և ուսումնասիրություն: Հավաքված նմուշները հետագայում ենթարկվելու են մոլեկուլային գենետիկ ուսումնասիրության, որն իրականացվելու է Գերմանիայի Հոֆենհայնի համալսարանում:

ԵԳԱԾ դրամաշնորհներով կազմակերպվել է Կենդանիների ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդների մասին գիտական դպրոց, որի շրջանակում ԵՊՀ կենդանաբանության ամբիոնի և արտասահմանյան դասախոսների կողմից ներկայացվել են կենդանիների դաշտային և լաբորատոր հետազոտության ժամանակակից մեթոդները, ինչպես նաև գործնական դասի շրջանակում կազմակերպվել են գիտարշավներ Խոսրովի պետական արգելոց և Սուրենավանի ձկնաբուծական ջրամբարներ:

4. *Հրազդան գետի աղտոտվածության ազդեցությունը լճագորտի հեպատոցիտների և էրիթրոցիտների կորիզների փոփոխությունների վրա:* Ուսումնասիրվել են Հրազդան գետի աղտոտվածության տարբեր աստիճաններով բնութագրվող հատվածներում բնակվող լճագորտի հեպատոցիտների և էրիթրոցիտների կորիզների փոփոխությունները: Այդ նպատակից բխող խնդիրների թվում ուսումնասիրվել են գետի ափամերձ 4 տարբեր դիտակետերից՝ Արգել, Քաղսի, Գեղանիստ, Դարբնիկ, բռնված լճագորտերի լյարդում միկրոկորիզավոր հեպատոցիտների և էրիթրոցիտների կորիզների ձևաբանական խաթարումները (միկրոկորիզներ, արտափքված կորիզներ, վակուոլացված կորիզներ):

Կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ Հրազդան գետի աղտոտվածության ավելի բարձր ցուցանիշներ ունեցող հատվածներում՝ Գեղանիստ և Դարբնիկ գյուղի շրջակայքում բնակվող լճագորտի արյան մեջ, Արգել և Քաղսի գյուղերի շրջակայքում բնակվող գորտերի համեմատությամբ, կորիզային տարբեր խաթարումներ ունեցող հեպատոցիտների և էրիթրոցիտների քանակությունն ավելի մեծ է: Գետի ջրերի աղտոտվածության ավելի բարձր աստիճանի նկատմամբ պատասխան ռեակցիայի առումով հեպատոցիտների համեմատությամբ ավելի զգայուն են էրիթրոցիտները: Գետի ջրի աղտոտվածության նկատմամբ լճագորտի տարբեր առանձնյակների ռեակցիան արտահայտված է բավական տարբեր աստիճանով, որի հետևանքն է ստացված տվյալների ստանդարտ սխալի բարձր ցուցանիշը:

5. *ՀՀ հարավային շրջանների մանր կաթնասունների բազմազանությունը և տարածվածությունը:* Ուսումնասիրվել են Հայաստանի հարավային շրջանների, ինչպես նաև Լեռնային Ղարաբաղի Շահումյանի շրջանի մանր կաթնասունների բազմազանությունը, տարածվածությունը, պարզաբանվել են որոշ ձեռքաթևավորների կարգաբանական ստատուսը և գենետիկական բազմազանությունը: ԴՆԹ կոմետ մեթոդով հետազոտվել է շրջակա միջավայրի ազդեցությունը օրգանիզմների վրա՝ ԼՂՀ Շահումյանի շրջանի Զուար գյուղի շրջակայքի անտառային մկների օրինակով: Ստացված արդյունքները համեմատվել են Սյունիքի Կապան քաղաքի շրջակայքում հանդիպող անտառային մկների ԴՆԹ-ի հետազոտության

տվյալների հետ: Հետազոտությունների արդյունքները ցույց տվեցին, որ Զուար գյուղի շրջակայքի անտառային մկների ԴՆԹ-ն ավելի վնասված է, քան Կապան քաղաքի անտառային մկներինը, ինչը բացատրվում է Զուար գյուղի շրջակայքի հողում Fe, Cu, Ca տարրերի բարձր պարունակությամբ: Հետազոտությունների շրջանակում կատարվել է Զուար գյուղի շրջակայքի և Կապան քաղաքի շրջակայքի հողում և ջրում պարունակվող քիմիական տարրերի քանակական վերլուծություն:

Կապան քաղաքի շրջակայքում գրանցվել է թզուկ փոքրաչղջիկների յուրահատուկ պոպուլյացիա, որոնց ուլտրաձայների հարմոնիկ բաղադրիչները տարբերվում են հյուսիսային շրջաններում տարածված նույն տեսակի արձակած ձայների հարմոնիկ բաղադրիչներից:

«Արևմտյան Եվրոպայի և սիբիրյան խոշոր կաթնասունների գենետիկական բազմազանությունը» ծրագրի շրջանակում իրականացվել է խոշոր կաթնասունների տարբեր տեսակների ԴՆԹ նմուշների հավաք: Նմուշների վերլուծությունն իրականացվելու է Լեհաստանի ԳԱ Կաթնասունների ուսումնասիրության ինստիտուտում:

Կենդանաբանության ամբիոնի և Բեռլինի բնության թանգարանի միջև առկա համագործակցության շրջանակում իրականացվել է մի շարք ձեռքաթևավորների գենետիկական նմուշների վերլուծություն: Արդյունքում պարզվել է 2014 թ.-ին Հայաստանում բռնված ձեռքաթևավորների որոշ առանձնյակների կարգաբանական պատկանելիությունը: Ինչպես պարզվեց, այդ առանձնյակները պատկանում են *M. schaubi* տեսակին, որն ընդգրկված է Միջազգային Կարմիր ցուցակում՝ Data deficient (տվյալների բացակայություն) կարգավիճակով:

Թեմա 5. «Արփի լճի և նրա ջրահավաք ավազանի էկոլոգիական գնահատականը և տարածքի տնտեսական զարգացման հեռանկարները»: Վերջին հարյուրամյակում շրջակա միջավայրի վրա մարդու ակտիվ գործունեության, մասնավորապես ջերմոցային գազերի արտանետման հետևանքով նկատվեցին համամոլորակային բնույթի մի շարք փոփոխություններ: Բնական ջերմոցային էֆեկտի ուժեղացման մեջ իր ուրույն տեղն է գրավում մարդու տնտեսական գործունեության ճյուղերից մեկը՝ գյուղատնտեսությունը (գյուղատնտեսական մշակաբույսերի մնացորդների այրում, հանքային պարարտանյութերի գերնորմավորված օգտագործում): Արփի լճի ջրահավաք ավազանում, ըստ մեր ուսումնասիրությունների, հանքային պարարտանյութեր գրեթե չեն օգտագործում, ուստի դա ջերմոցային գազերի արտանետման մեջ չի կարող էական դեր ունենալ: Սակայն հացազգի բույսերի բերքահավաքից հետո բուսական մնացորդների այրումը կրում է սովորական բնույթ: Հաշվի առնելով նշված հանգամանքը՝ հաշվետու տարում կատարել ենք բուսական մնացորդների այրման հետևանքով մթնոլորտ արտանետվող ջերմոցային գազերի (CH4, CO, N2O, NOX) քանակական հաշվարկ:

Ուսումնասիրության արդյունքները ցույց են տվել, որ 2014 թվականին մթնոլորտ է արտանետվել 1,52 տ CH4, 31,87 տ CO, 0,035 տ N2O և 1,28 տ NOX: Այս ամենը շրջակա միջավայրի վրա թողնում է երկակի բացասական ազդեցություն. մթնոլորտ են արտանետվում ջերմոցային գազեր, և մեծ քանակով ածխածին ու ազոտ գազային միացությունների ձևով հեռացվում են հողից՝ խախտելով դրանց շրջանառության բնական ընթացքը:

Հաշվի առնելով քննարկվող հարցի կարևորությունը՝ առաջարկում ենք բարձրացնել հողօգտագործողների էկոլոգիական կրթվածության մակարդակը և տարածաշրջանում հողի վարը կատարել առանց բուսական մնացորդներն այրելու:

Թեմա 6. «Դեղաբույսերի մեկուսացված կուլտուրաների և Հայաստանի տարբեր հողերից մեկուսացված էքստրեմոֆիլ մանրէների կենսատեխնոլոգիական ներուժի գնահատումը» թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում ստացվել են Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գրքում ընդգրկված Asateraceae ընտանիքին պատկանող Amberboa sosnovskyi, Tomanthea carthamoides բույսերի մեկուսացված կուլտուրաները: Մշակվել է մեկուսացված կուլտուրաների կայուն աճը ապահովող և նյութափոխանակությունը խթանող սննդամիջավայրերի հորմոնային կազմը: Ուսումնասիրվել են բնականոն բույսերի և դրանց մեկուսացված կուլտուրաների սպիրտային լուծամզվածքների հակաբակտերիական և հակառադիկալային ակտիվությունները: Նշված

կուլտուրաները դրսևորել են բարձր հակառադիկալային ակտիվություն և չեն դրսևորել հակաբակտերիական ակտիվություն: Ընդ որում՝ մեկուսացված կուլտուրաների հակառադիկալային ակտիվությունը գերազանցել է բնականոն բույսերի նույն ակտիվությանը:

Հաշվետու տարում շարունակվել են ուսումնասիրությունները կաթնաթթվային բակտերիաների (ԿԹԲ) վրա: Որոշվել են Lactobacillus acidophilus-ի կենսունակությունը մարսողական ուղու in vitro մոդելում և թաղանթային ակտիվությունը բնութագրող չափորոշիչները (ԱԵՖ-ազային ակտիվություն, H+, K+ իոնների հոսքեր) տարբեր ֆիզիկական (51.8 և 53 ԳՀց հաճախականությամբ էլեկտրամագնիսական ճառագայթներ (ԷՄՃ)) և քիմիական (երրորդ սերնդի ցեֆալոսպորինային հակաբիոտիկ ցեֆտազիդիմ) գործոնների ազդեցության պայմաններում, ինչպես նաև ուսումնասիրվել է թթվային (pH 5.0) և հիմնային (pH 8.0) pH-ների և հակաբիոտիկ ցեֆտազիդիմի ազդեցությունը *Lactobacillus acidophilus*-ի՝ ադհեզիվ ունակության վրա:

Ցույց է տրվել, որ մարսողական ուղու մոդելում տեղի է ունենում ԿԹԲ-ի կենսունակության անկում վերը նշված երկու հաճախությունների դեպքում, ինչպես նաև ճառագայթման ազդեցությամբ մեծանում է հակաբիոտիկ ցեֆտազիդիմի նկատմամբ զգայունությունը: Նշված հաճախություններով ԷՄՃ-ի և ցեֆտազիդիմի ազդեցությամբ տեղի են ունենում նաև ԱԵՖ-ազային ակտիվության անկում և բակտերիաների թաղանթներով իոնների հոսքերի նվազում: Հակաբիոտիկի ազդեցությամբ տեղի է ունենում նաև ԿԹԲ-ի ադհեզիվ ունակության նվազում:

Կաթնաթթվային բակտերիաների հակաօքսիդանտային ակտիվության ուսումնասիրությունը ցույց է տվել կախվածությունը շտամային առանձնահատկություններից: Լիոֆիլիզացված ԿԹԲ-ները դրսևորում են ավելի ցածր հակաօքսիդանտային ակտիվություն, քան կենդանի բջիջները: *L. acidophilus* Er 317/402, *L. delbrueckii* subsp. *lactis* INRA-2010-4.2 շտամներում առավելագույն ակտիվությամբ են գործում ԴՖՊՀ-ի չեզոքացման և ասկորբինաթթվի ինքնաօքսիդացման ճնշման ուղիները:

Ուսումնասիրվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից անջատված *Aeromonas* spp. 50 շտամների դիմացկունությունը և զգայունությունը հակաբիոտիկների նկատմամբ: Անջատված շտամները պատկանում էին ինչպես շարժուն, այնպես էլ անշարժ տեսակներին: *A. hydrophylla*-ն առանձնացել է հայտնաբերման բարձր հաճախականությամբ: Նույնականացվել են նաև *A. sobria, A. caviae* և *A. salmonicida* տեսակները: *A. Salmonicida*-ն ցուցաբերել է դիմացկունություն տետրացիկլինի նկատմամբ: *A. Hydrophylla*-ն ցուցաբերել է կայունություն հակաբիոտիկների լայն տեսականու նկատմամբ: Ուսումնասիրված շտամների 31.3%-ը ցուցաբերել է կայունություն 10 հակաբիոտիկների նկատմամբ: Փորձարկված շտամների 20%-ի համար մուլտիկայունության գործոնը գերազանցել է 0.2 արժեքը:

Հյութերից անջատվել և նույնականացվել են պայուսակավոր սնկերի *Byssochlamys* ցեղի *B. fulva* ջերմակայուն տեսակի 20 շտամներ: Հաստատված է նրանց ջերմակայունությունը ջերմային մշակման տարբեր ռեժիմներում (ջերմաստիճան, ժամանակ, տարբեր սուբստրատներ, կոնսերվանտների առկայություն և բացակայություն):

ԱԶՈՏ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱՔԻՄԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի, կենս. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հովհաննիսյան Սոֆյա Պետրոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող

2. Բարսեղյան Էռնեստինա Խիկարի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գևորգյան Մարգարիտա Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Թումանյան Լիլիթ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Խաչատրյան Մեդորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Կարապետյան Սուսաննա Աղասիի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Հայրապետյան Նարինե Կոլյայի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Աղաջանյան Անուշ Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
10. Ավթանդիլյան Նիկոլայ Վլադիմիրի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Գրիգորյան Աիդա Պետրոսի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Կարապետյան Հասմիկ Մաէնլեստի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
13. Նավասարդյան Արփինե Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
14. Հարությունյան Սիրանուշ Վարդգեսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ուսումնասիրվել է պոլիամինների քանակության փոփոխությունը առնետի լյարդում, գլխուղեղում և երիկամներում ոչ ուրեոթելիկ արգինազի NG-հիդրոքսի-L-արգինինով արգելակումից հետո: Կատարվել է արգինազի ակտիվության որոշում առողջ մարդկանց, կրծքագեղձի, շագանակագեղձի, ստամոքսի, հաստ աղիքի և միզապարկի չարորակ նորագոյացություններ ունեցող հիվանդների արյան շիճուկում:

Իրականացվել է սպիտակ առնետի և գորտի ուրեոթելիկ արգինազի ենթամիավորային կազմի ուսումնասիրում: Ցույց է տրվել, որ կաթնասունների ուրեոթելիկ արգինազն ունի հատուկ կառուցվածքային դոմեններ, որոնք ապահովում են ֆերմենտի կայունությունը տարբեր դենատուրացնող գործոնների նկատմամբ:

Իրականացվել է մեղրախոտի առկայությամբ իմմոբիլիզացիոն սթրեսի ենթարկված ճագարի տարբեր օրգաններում պրոլինի կենսասինթեզին մասնակցող ֆերմենտների ակտիվության փոփոխությունների ուսումնասիրում: Ցույց է տրվել, որ մեղրախոտը թողնում է սթրեսը թուլացնող ազդեցություն:

Հաշվետու տարում իրականացվել է ջրածնի պերօքսիդի ազդեցության ուսումնասիրություն Asp. niger R-3 բորբոսասնկի L- և D-ամինաթթվային օքսիդազների ակտիվության վրա:

Իրականացվել է հողային և հիդրոպոնիկայի եղանակով աճեցված բույսերի էքստրակտների ազդեցության ուսումնասիրություն արյան մեջ խոլեստերինի կոնցենտրացիայի վրա:

Շարունակվել են ռենտգենյան ճառագայթման ենթարկված խմորասնկային բջիջների սպիտակուցների ֆրակցիոն կազմի համեմատական ուսումնասիրությունները՝ ռադիոպաշտպանիչ սպիտակուցների հայտնաբերման նպատակով:

ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ՄԻՋՖԱԿՈՒԼՏԵՏԱՅԻՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Դալյան Եվա Բենոյի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Անանյան Գայանե Վոլոդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Արծրունի Իրինա Գեղամի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Մատինյան Կարինե Ստեփանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Յավրոյան Ժենյա Վաղինակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Հակոբյան Նունե Ռոմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Հարությունյան Տիգրան Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Ղուկասյան Գայանե Բաբկենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Վարդապետյան Արմեն Ռուբենի, անասն. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Ազիզյան Ռաֆայել Արմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Թորոսյան Անահիտ Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
13. Հովհաննիսյան Ագապի Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
14. Դալլաքյան Մարինա Վահանի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Եսոյան Սյուզաննա Սայաթի, կրտսեր գիտաշխատող
16. Մանուկյան Իսկուհի Մարտիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

ԵՊՀ կենսաբանության և ֆիզիկայի ֆակուլտետների մասնագետները համագործակցում են Կառուցվածքային կենսաֆիզիկայի միջֆակուլտետային լաբորատորիայի շրջանակում: Հետազոտություններն ուղղված են կորիզաթաղանթի, կորիզային մատրիքսի, ինչպես նաև քրոմատինի և ԴՆԹ-ի վրա տարաբնույթ էնդոգեն (հորմոններ) և էկզոգեն (մետաղ պարունակող տարբեր հակաուռուցքային պրեպարատներ՝ ցիսպլատին, ցիսպալադիում և այլն) էֆեկտորների in vitro և in vivo ներգործության մոլեկուլային մեխանիզմների պարզաբանմանը:

1. Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիայի՝ Կենսաֆիզիկայի ամբիոնում գործող խմբի կողմից ուսումնասիրվել է ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվության արգելակման բնույթը տարբեր սեռի կենդանիների լյարդի բջջակորիզներում: Ցույց է տրվել, որ ՊԱՌՊ 1 արգելակման սեռական դիմորֆիզմի դրսևորումները կախված են կիրառվող արգելակիչի բնույթից: Մասնավորապես ԴՆԹ-ֆերմենտ կապը արգելակող արգելակիչ ԱԵՖ-ն ունի միանշանակ արգելակող ազդեցություն ՊԱՌՊ 1 ակտիվության վրա հետազոտվող սեռական և տարիքային խմբերի առնետների լյարդի բջջակորիզներում: Այլ է մրցակցային ինհիբիտոր բենզամիդի ազդեցությունը, որը դրսևորում է ՊԱՌՊ 1 արգելակման տարիքային և սեռական նախապատվություններ: Ուսթերն բլոթինգի և ELISA մեթոդներով ցույց է տրվել, որ ՊԱՌՊ 1 արգելակումը ԱԵՖ-ով պայմանավորված չէ ֆերմենտային մոլեկուլի ճեղքավորմամբ, որը բնորոշ է ֆերմենտի արգելակմանը ապոպտոզի ընթացքում:

Վերջին տարիների կլինիկական հետազոտությունները ցույց տվեցին, որ հակաուռուցքային դեղամիջոց cis-դիքլորդիամինպլատինի արդյունավետությունը կտրուկ աճում է, երբ նրան զուգընթաց

կիրառվում են պոլի(ԱԿՖ-ռիբոզ)պոլիմերազ-1 (ՊԱՌՊ 1) ֆերմենտի արգելակիչներ: Ինչպես պարզվեց կուտակված տվյալներից, ՊԱՌՊ 1 արգելակիչների արդյունավետությունը մեծապես կախված է հիվանդների սեռից՝ տարբերվելով բուժիչ ազդեցության դրսևորման մեջ: Դեղամիջոցների ազդեցության սեռական դիմորֆիզմը կարող է խաղալ բախտորոշ դեր ցիտոտոքսիկ դեղամիջոցների կիրառման ժամանակ, ինչը պայմանավորում է երևույթի ճանաչման և գործնական գնահատման նշանակությունը հատկապես ուռուցքաբուժության բնագավառում:

Մեր հետազոտությունների արդյունքները ցույց տվեցին, որ ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվությունը լյարդի բջջակորիզներում դրսևորում է տարիքային կախվածություն: Ֆերմենտի ելակետային ակտիվությունն ավելի բարձր է 4 շաբաթական առնետների մոտ և նվազում է 10 շաբաթական թե՛ արու, թե՛ էգ կենդանիների լյարդի բջջակորիզներում:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մշակվել և ներդրվել են մոլեկուլային իմունոլոգիական մեթոդներ՝ Ուեսթերն բլոթինգի և ELISA-ի մեթոդները:

Հաշվետու տարում շարունակվել են նաև հետազոտությունները բջջակորիզի տարբեր կառուցվածքների լիպիդային բաղադրամասերի վրա ցիսպլատինի in vivo ազդեցության ուղղությամբ: Մասնավորապես իրականացվել են հետազոտություններ՝ նվիրված ֆոսֆոինոզիտիդային ցիկլի ֆոսֆոլիպիդների՝ մոնոֆոսֆոինոզիտիդների, դիֆոսֆոինոզիտիդների և տրիֆոսֆոինոզիտիդների պարունակության ցիսպլատինի ներգործության տակ դիտվող քանակական տեղաշարժերին: Հետազոտությունները ցույց տվեցին, որ ցիսպլատինի in vivo ազդեցության արդյունքում հավաստիորեն մեծանում է տրիֆոսֆոինոզիտիդ/մոնոֆոսֆոինոզիտիդ հարաբերությունը, ինչը վկայում է հակաուռուցքային միացության ֆոսֆոինոզիտիդային կարգավորիչ ուղու վրա ունեցած զգալի ներգործության և հավանաբար կարգավորիչ ուղու գործունեության արդյունավետության նվազման մասին: Նշված ուսումնասիրությունների, ինչպես նաև նախորդ տարիներին կատարված հետազոտությունների արդյունքների հիման հաշվետու տարում պաշտպանվել է թեկնածուական ատենախոսություն:

Հաշվետու տարում սկսվել են նաև եռֆերմենտային համակարգերի ռեակցիաների կինետիկայի տեսական հետազոտություններ: Տարբեր համակարգչային փաթեթների միջոցով համակարգչային փորձը՝ in silico հետազոտությունները, թույլ են տալիս հայտնաբերել հետազոտվող օբյեկտների մի շարք առանձնահատկություններ, որոնք երբեմն բավականին դժվար է լինում հայտնաբերել in vitro հետազոտություններում: Մշակված են բազմապիսի մոդելներ, որոշված է դրանց աշխատանքի արդյունավետությունը: Հաջորդ տարում նախատեսվում է ուսումնասիրել մոդելների աշխատունակությունը միջավայրում տարաբնույթ արգելակիչների առկայության դեպքում:

2. Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիայի՝ Մոլեկուլային ֆիզիկայի ամբիոնում գործող խմբի կողմից շարունակվել են հետազոտությունները ԴՆԹ-պորֆիրին կոմպլեքսառաջացման առանձնահատկությունների բնագավառում: Շրջանային դիքրոիզմի և սպեկտրոֆոտոմետրիկ հալման մեթոդներով հետազոտվել է poly[d(A-C)].poly[d(G-T)] կրկնակի պարույրային պոլինուկլեոտիդի և մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ)պորֆիրինի (TOEtPyP) և նրա CuTOEtPyP, CoTOEtPyP մետաղական ածանցյալների փոխազդեցությունը: Ցույց է տրված, որ բոլոր պորֆիրինները կայունացնում են պոլինուկլեոտիդի կառուցվածքը: Բացի դրանից՝ նկատվում է հալման ինտերվալի զգալի աճ, որը խոսում է պրոցեսի կոպերատիվության նվազման մասին: Հալման ինտերվալի աճը պայմանավորված է բացառապես հալման կորի վերջնամասի շեղումով դեպի բարձր ջերմաստիճանները: Հետևաբար պորֆիրինները կապվում են հիմնականում տվյալ պոլինուկլեոտիդի ԳՑ-տեղամասերի հետ: ԴՆԹ-պորֆիրին կոմպլեքսի ինդուկցված շրջանային դիքրոիզմի /ԻՇԴ/ սպեկտրները /370-470 նմ տիրույթում/ ցույց են տալիս խիստ կախվածություն պորֆիրինի տեսակից և կոնցենտրացիայից: Ինտերկալացվող պորֆիրինների (TOEtPyP և CuTOEtPyP) ԻՇԴ սպեկտրների դրական մասը մոտ 2 անգամ գերազանցում է արտաքին կապվող CoTOEtPyP, և առկա է շերտի բացասական տիրույթ:

ՈւՄ/տեսանելի սպեկտրալուսաչափման և շրջանային դիքրոիզմի եղանակներով ուսումնասիրվել է CoTOEtPyP-ի փոխազդեցությունը ԴՆԹ-ի A և B-ձևերի հետ: Կլանման իզոթերմներից հաշվարկվել են կապման հաստատունը (K) և տարածաչափական գործակիցը (n): K-ի արժեքների միջոցով հաշվարկվել են Գիբսի ազատ էներգիան, կապման էնթալպիան և էնտրոպիան: Ցույց է տրված, որ այս պորֆիրինը ԴՆԹ-ի A և B-ձևերի հետ փոխազդում է միայն արտաքին ակոսային կապակցման միջոցով:

3. Հաշվետու տարում լաբորատորիայի՝ էկոլոգիայի ամբիոնում գործող խմբի կողմից շարունակվել են մշակաբույսերի, մասնավորապես խաղողի տարբեր սորտերի և դրանց վայրի ցեղակիցների գենետիկական բազմազանության համեմատական ուսումնասիրությունները: Շարունակվել են Արենի-1 քարանձավային համալիրում հայտնաբերված բուսական մնացորդներից ԴՆԹ-ի անջատման և դրա քիմիական ու կենսաբանական առանձնահատկությունների գնահատման աշխատանքները: Կատարվում են նաև այդ մնացորդների քիմիական կազմի ուսումնասիրության և մասնավորապես դրանցում պորֆիրինային տիպի միացությունների հայտնաբերման աշխատանքներ: Փորձարարական աշխատանքների հետ մեկտեղ իրականացվել են նաև տեսական աշխատանքներ՝ հիմնված համակարգչային մոդելավորման վրա:

ԵՆԹԱԲՋՋԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Վարդևանյան Պողոս Հովհաննեսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Անտոնյան Արա Պետիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գաբրիելյան Լիլիթ Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Փարսադանյան Մարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Փոլադյան Աննա Արշակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Զաքարյան Արմեն Եգորի, կենս. գիտ. դոկտոր, գիտաշխատող
7. Հակոբյան Լիլիթ Յուրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Մինասբեկյան Լիյա Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Ներկարարյան Անահիտ Վլադիմիրի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Պողոսյան Գայանե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Սարգսյան Էվելինա Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
12. Տիրացույան Սուսաննա Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
13. Դարբինյան Մերի Ռազմիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
14. Թորգոմյան Հեղինե Ռաֆիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
15. Շահինյան Մարիամ Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում շարունակվել են ԴՆԹ-ի հետ տարբեր լիգանդների՝ մեթիլեն կապույտի (ՄԿ), Hoechst 33258-ի (H33258), ինչպես նաև էթիդիումի բրոմիդի (ԷԲ) կապման առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունները: ՄԿ-ն հանդիսանում է դեղամիջոց և հատկապես մեծ կիրառություն ունի ֆոտոդինամիկ թերապիայիում: ԴՆԹ-ի հետ այս լիգանդի կոմպլեքսները լայնորեն ուսումնասիրվում են, այնուամենայնիվ դրա կապման մեխանիզմները դեռևս լիովին պարզաբանված չեն, ուստի իրականացվել է ԴՆԹ-ի հետ ՄԿ-ի կապման ուսումնասիրություն ֆլյուորեսցենտային սպեկտրոսկոպիայի մեթոդով: Ցույց է տրվել, որ ՄԿ-ի և ԴՆԹ-ի հետ նրա կոմպլեքսների ֆլյուորեսցենտային սպեկտրների վրա առկա են երկու պիկեր՝ λ=583 նմ և λ=682 նմ ալիքի երկարությունների դեպքում: λ=583 նմ ալիքի երկարության դեպքում պիկը աճում է ԴՆԹ-ի կոնցենտրացիայի մեծացմանը զուգընթաց, իսկ λ=682 նմ դեպքում պիկը նվազում է: Առկա տվյալների և ԴՆԹ-ԷԲ կոմպլեքսների համար ստացված արդյունքների համեմատումը ցույց է տվել, որ ՄԿ-ն ԴՆԹ-ի հետ կապվում է կիսաինտերկալյացիոն և էլեկտրաստատիկ եղանակներով՝ չնայած այն հանգամանքին, որ այս լիգանդը ինտերկալյատոր է: Իրականացվել է նաև տարբեր GC-պարունակությամբ ԴՆԹ-ի հետ մեթիլեն կապույտի (ՄԿ) կոմպլեքսների հալումը լուծույթի 0.02 Մ իոնական ուժի պայմաններում: Ցույց է տրվել, որ ԴՆԹ-ի հետ ՄԿ-ի կոմպլեքսների հալման միջակայքի լայնության փոփոխությունն աճում է՝ կապված ԴՆԹ-ում GC-պարունակության ավելացման հետ: Բացահայտվել է, որ ԴՆԹ-ի հետ ՄԿ-ն կապվում է կիսաինտերկալյացիոն եղանակով: Հայտնաբերվել է նաև, որ կապման այս եղանակը կախված է ԴՆԹ-ի GC-պարունակությունից:

Առաջարկվել է ԴՆԹ-ի երկշղթա և միաշղթա կառուցվածքների հետ ԷԲ-ի կապման փորձարարական կորերի վերլուծության նոր եղանակ՝ լիգանդի մոլեկուլներով ԴՆԹ-ի այդ կառուցվածքների փոքր հագեցումների դեպքում՝ առնվազն երկու եղանակներով լիգանդի մոլեկուլների կապման դեպքի համար: Հարկ է նշել, որ երկշղթա և միաշղթա ԴՆԹ-ի հետ ԷԲ-ի՝ փորձարարական եղանակով ստացված կապման կորերի վրա ի հայտ են գալիս երկու հստակ արտահայտված գծային տեղամասեր: Այդ կորերը վերլուծվել են երկու եղանակներով. փորձարարական կետերը, որոնք գտնվում են այդ գծային տեղամասերի վրա նկարագրվել են երկու առանձին ուղիղների, ինչպես նաև մեկ ընդհանուր կորի միջոցով: Առաջարկված եղանակի միջոցով բացահայտվել է, որ այդ կետերի վերլուծությունն ընդհանուր կորով թույլ է տալիս մեծ ճշգրտությամբ որոշելու ԴՆԹ-ի տարբեր կառուցվածքների հետ ԷԲ-ի կապման պարամետրերի՝ կապման հաստատունի և կապման տեղերի թվի արժեքները փոխազդեցության տարբեր մեխանիզմների դեպքում: Բացի դրանից՝ առաջարկված նոր մեթոդը հնարավորություն է ընձեռում որոշելու տարբեր եղանակներով կապման կենտրոնների մասնաբաժինը:

Ուսումնասիրվել են նաև poly(dA) պոլինուկլեոտիդի հետ ԷԲ-ի փոխազդեցության առանձնահատկությունները լուծույթի տարբեր pH-ի դեպքում: Ստացված տվյալներն ի հայտ են բերել, որ poly(dA)-ն տարբեր pH-ում գտնվում է տարբեր կառուցվածքային վիճակներում. երկշղթա 4.0>pH>3.0 միջակայքում և միաշղթա՝ չեզոք (pH≈7.0), թույլ թթվային (6.0>pH≥5.5) և ուժեղ թթվային (pH<3.0) պայմաններում: Հայտնաբերվել է նաև, որ ԷԲ-ն poly(dA)-ի հետ կապվում է ինտերկալյացիոն եղանակով pH≈3.5 պայմաններում և կիսաինտերկալյացիոն եղանակով՝ pH≈7.0 и pH≈5.5 պայմաններում:

Ուսումնասիրվել է նաև ԷԲ-ի փոխազդեցությունը poly(G)-ի հետ, և ստացվել են այդ փոխազդեցության թերմոդինամիկ պարամետրերի՝ էնթալպիայի, էնթրոպիայի և ազատ էներգիայի փոփոխությունների արժեքները: Ստացված տվյալներից ի հայտ է եկել, որ ԷԲ-ը poly(G)-ի հետ փոխազդում է կիսաինտերկալյացիոն եղանակով: Ուսումնասիրությունները կատարվել են 0.1 մոլ իոնական ուժով լուծույթում, որի պայմաններում poly(G)-ն հիմնականում գտնվում է քառաշղթա վիճակում:

Հալման մեթոդով ուսումնասիրվել են ԴՆԹ-ԷԲ, ԴՆԹ-H33258 և ԴՆԹ-ԷԲ-H33258 կոմպլեքսները լուծույթի 2 մմոլ իոնական ուժի պայմաններում: Հայտնաբերվել է, որ ԴՆԹ-ԷԲ կոմպլեքսների դեպքում լիգանդի կոնցենտրացիայից հալման միջակայքի լայնության փոփոխության՝ $\delta(\Delta T/T_m^2)$-ի կախվածության կորը զանգվածն է, ԴՆԹ-H33258 կոմպլեքսների դեպքում այդ կորն աճում է լիգանդի փոքր կոնցենտրացիաների պարագայում և գրեթե չի փոխվում H33258-ի կոնցենտրացիայի հետագա մեծացման արդյունքում: ԴՆԹ-ի հետ ԷԲ-ի և H33258-ի համատեղ կապման դեպքում լիգանդների կոնցենտրացիայից կախված կոմպլեքսների հալման միջակայքի լայնության փոփոխության կախվածության կորը որակապես տարբերվում է այդ ԴՆԹ-ԷԲ և ԴՆԹ-H33258 կոմպլեքսների համար ստացված $\delta(\Delta T/T_m^2)$-ի արժեքների պարզ հանրահաշվական գումարի դեպքում ստացվող կորից: Ստացված տվյալները ի հայտ են բերել, որ ԴՆԹ-ի հետ ԷԲ-ի և H33258-ի համատեղ փոխազդեցությունը չի հանդիսանում այդ լիգանդների առանձին փոխազդեցությունների հանրահաշվական գումար, ընդ որում՝ այդ լիգանդների համեմատաբար փոքր կոնցենտրացիաների դեպքում դրանք փոխադարձաբար ուժեղացնում են ԴՆԹ-ի երկշղթա կառուցվածքի վրա յուրաքանչյուրի կայունացնող ազդեցությունը, ավելի մեծ կոնցենտրացիաների դեպքում տեղի է ունենում դրանց առանձին ազդեցությունների փոխադարձ թուլացում: Ընդ որում՝ երկու լիգանդների դեպքում էլ բացահայտվել է, որ ինչպես առանձին, այնպես էլ համատեղ փոխազդեցության արդյունքում այդ լիգանդները ԴՆԹ-ի հետ կապվում են մի քանի եղանակներով: Ստացված տվյալները բացահայտել են նաև, որ ԴՆԹ-ի հետ նշված լիգանդների համատեղ կապման դեպքում տվյալ եղանակով փոխազդեցությունը կախված է ոչ միայն առանձին լիգանդի կոնցենտրացիայից, այլև ԴՆԹ-ի հետ մյուս լիգանդի կապված մոլեկուլների առկայությունից:

Կենդանի բջջի օնտոգենեզի և պաթոգենեզի ընթացքում տեղի են ունենում մի շարք փոփոխություններ, այդ թվում՝ նաև ԴՆԹ-ի մեթիլացման աստիճանի փոփոխություն, որը ներկայացնում է մեծ հետաքրքրություն: Հայտնի է, որ մի շարք գործոնների ազդեցության ներքո և տարբեր հիվանդությունների ընթացքում վնասված հյուսվածքների ԴՆԹ-ն որոշակի տեղամասերում հիպերմեթիլացվում է: Մեր կողմից ստացված տվյալները նույնպես վկայում են ԴՆԹ մեթիլացման աստիճանի աճի մասին ինչպես միլիմետրային էլեկտրամագնիսական ալիքների ազդեցության ներքո, այնպես էլ որոշ աղիքային հիվանդությունների ժամանակ: Որոշվել է նաև ԴՆԹ մեթիլացման և ԴՆԹ-ի ֆլյուորեսցենտային պարամետրերի միջև փոխկապակցությունը:

Հաշվետու տարում շարունակվել են միլիմետրային տիրույթի էլեկտրամագնիսական ճառագայթման հետազոտությունները կենսաբանական համակարգերի վրա: Ուսումնասիրվել են ԴՆԹ-ի և սինթետիկ պոլինուկլեոտիդների հետ հակաբիոտիկ դոքսոռուբիցինի կոմպլեքսագոյացման առանձնահատկությունները ջրի ռեզոնանսային (64.5 և 50.3 ԳՀց) և ոչ ռեզոնանսային (48.3 ԳՀց) հաճախություններով ճառագայթահարելիս: Ստացված տվյալներից ի հայտ է եկել, որ B-կոնֆորմացիայի դեպքում ռեզոնանսային հաճախություններով ճառագայթահարման արդյունքում ԴՆԹ-ի հետ դոքսոռուբիցինի կապման հաստատունի արժեքը մեծանում է գրեթե մեկ կարգով, մինչդեռ A-ի դեպքում (poly(rG)-poly(rC))՝ ընդամենը երկու անգամ: Ոչ ռեզոնանսային հաճախությամբ ճառագայթահարման դեպքում և՛ բնական երկշղթա ԴՆԹ-ի, և՛ սինթետիկ պոլինուկլեոտիդի հետ այդ միացության կապման հաստատունի արժեքը փոփոխության չի ենթարկվում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է միլիմետրային էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ազդեցությունը առնետների արյան էրիթրոցիտների թաղանթի կայունության վրա: Ուսումնասիրություններն իրականացվել են՝ կիրառելով 41.8 ԳՀց և 51.8 ԳՀց հաճախությունները: Ցույց է տրվել, որ նշված արտաքին գործոնը փոփոխություններ է հրահրում էրիթրոցիտների թաղանթում, ինչն էլ անդրադառնում է էրիթրոցիտների կայունության վրա, և այս գործոնը հանգեցնում է հեմոլիզի արագացմանը: Շարունակվում են նաև միլիմետրային ալիքների ազդեցության ուսումնասիրությունները առնետների արյան պլազմայի և էրիթրոցիտների կախույթում վերջիններիս տարբեր կենսաֆիզիկական ցուցանիշների վրա:

Ուսումնասիրվել է նաև տարբեր հաճախությամբ միլիմետրային էլեկտրամագնիսական ալիքների և հիբերելինի համատեղ ազդեցությունը ցորենի ծիլերում պերօքսիդազի ընդհանուր ակտիվության վրա: Ստացված արդյունքները վկայում են այն մասին, որ ճառագայթումը հանգեցնում է պերօքսիդազի ընդհանուր ակտիվության աճին, ընդ որում՝ համատեղ ազդեցության դեպքում պերօքսիդազի ընդհանուր ակտիվությունը ենթարկվում է ավելի մեծ փոփոխությունների, քան այս երկու գործոնների առանձին ներգործության դեպքում:

Հաշվետու տարում իրականացվել է նաև կադմիում մետաղի (Cd^{2+}) իոնների և ծայրահեղ բարձր հաճախության էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ազդեցության ուսումնասիրությունը բուսական (ցորեն –*Triticum aestivum L.*) և կենդանական (սպիտակ անցեղ առնետներ) օրգանիզմների վրա: Պարզվել է, որ $CdCl_2$-ի առկայությունը *Triticum aestivum L.* աճման միջավայրում առաջ է բերում ծիլերի աճի (երկարություն և զանգված) դանդաղում, ինչպես նաև դրանցում լիպիդների պերօքսիդային օքսիդացման վերջնական արգասիքներից մեկի՝ մալոնային երկալդեհիդի (ՄԵԱ) քանակի ավելացում: Cd^{2+}-հրահրված սթրեսն արտահայտվում է նաև կատալազի ակտիվության նվազմամբ և պերօքսիդազի ակտիվության նշանակալից աճով:

Ուսումնասիրվել է միլիմետրային տիրույթի էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ազդեցությունը օլեինաթթվի, արևածաղկի ձեթի, խոշոր եղջերավոր կենդանու ուղեղից ստացված ընդհանուր լիպիդների, այդ ուղեղային հյուսվածքի և դրա հոմոգենատի վրա: Ցույց է տրվել, որ էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ազդեցությունը բոլոր հետազոտվող նմուշների վրա ուղեկցվում է ազատ ռադիկալային պրոցեսների զգալի ակտիվացմամբ, որը դրսևորվում է քիմլյումինեսցենցիաի ինտենսիվության բարձրացմամբ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են 51.8 ԳՀց և 53.0 ԳՀց հաճախությամբ էլեկտրամագնիսական ալիքների (ԾԲՀ ԷՄԱ) տարբեր տևողության ճառագայթման ազդեցությունները *Enterococcus hirae* ATCC 9790 բակտերիաների ձևաբանական ցուցանիշների վրա: Ցույց է տրվել կապ ճառագայթման ալիքի երկարության, տևողության և բակտերիաների ձևաբանական վիճակի փոփոխության միջև: ԾԲՀ ԷՄԱ-ի ազդեցության արդյունքում դիտվում է բակտերիաների բջիջների ծավալի աճ, ընդ որում՝ սա ընդհանուր միտում է ճառագայթման ալիքի բոլոր երկարությունների և տևողությունների համար՝ համապատասխանաբար տարբեր աստիճանի փոփոխություններով:

Հետազոտվել է նաև *Rhodobacter sphaeroides* բակտերիաների վրա 51.8 ԳՀց և 53 ԳՀց հաճախությամբ ԷՄԱ ազդեցությունը: 15 ր ընթացքում բակտերիաների 51.8 ԳՀց և 53 ԳՀց ԷՄԱ-ով ճառագայթահարումը 1.2 անգամ խթանում է աճման տեսակարար արագությունը ստուգիչի համեմատ: Սակայն 51.8 ԳՀց ճառագայթահարման 1 ժ տևողության դեպքում աճման տեսակարար արագությունը արգելակվում է, ինչը վկայում է տվյալ ազդեցության բակտերիացիդ բնույթի մասին: 1 ժ տևողությամբ 51.8 ԳՀց ճառագայթահարման դեպքում *R. Sphaeroides* բակտերիաներում H_2-ի արտադրություն տեղի չի ունենում, մինչդեռ 53 ԳՀց ԷՄԱ-ով ճառագայթահարումը 1.5 անգամ խթանում է H_2-ի ֆոտոարտադրությունը: ԾԲՀ ԷՄԱ ազդեցության տարբերությունները կարող են պայմանավորված լինել բակտերիաների թաղանթային տեղափոխիչ և ֆերմենտային համակարգերի վրա ճառագայթների ուղղակի ազդեցությամբ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել են մի շարք դեղաբույսերի՝ *P. major*-ի, *L. nobilis*-ի, *O. basilicum*-ի մզվածքների հակաօքսիդանտային և հակամանրէային հեպատո-, անոթապաշտպանիչ հատկությունները, բացահայտվել են ակտիվ բաղադրիչները, ինչպես նաև բնորոշվել դրանց ազդեցության մեխանիզմները *in vivo* և *in vitro* փորձարարական մոդելային համակարգերում: Հակառադիկալային ազդեցությունը գնահատվել է DPPH ռադիկալի գունազրկման, իսկ ֆլավոնոիդների ընդհանուր պարունակությունը՝ գունաչափական մեթոդներով: Կատարվել են վերը նշված բույսերի էթանոլային էքստրակտների հիմնական բաղադրիչների քանակական և որակական վերլուծություններ բարձր ազդեցության հեղուկային քրոմոտոգրաֆիայի մեթոդով: Ստացված արդյունքների համաձայն՝ երեք մզվածքների հիմնական ֆլավոնոիդային ծագումով բաղադրիչներն են քվերցետինը, մորինը և ռուտինը: Կարևորվում է այն փաստը, որ էքստրակտների հակառադիկալային ակտիվությունները

համահարաբերակցվում (կորելյացվում) են քվերցետինի քանակի հետ, դրանց հակամանրէային ակտիվությունները՝ մորինի բաղադրության հետ:

ՍՆԿԵՐԻ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Բաղալյան Սուսաննա Միքայելի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ղարիբյան Նարինե Գրիգորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գրիգորյան Մարգարիտա Օգսենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Շահբազյան Տաթևիկ Արշակի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մակրոմիցետների կարգաբանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը կենսատեխ-նոլոգիայում դրանց կիրառման նպատակով (պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.

Թեմա 1. Ընթացքի մեջ են Հայաստանում պոլիպորային սնկերի գենետիկական ռեսուրսների, տարածվածության, ինչպես նաև դրանց կարգաբանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների վերաբերյալ ուսումնասիրությունները ՄՊՀ-ի /Ռուսաստան/, Բոլոնիայի և Ուրբինոյի (Իտալիա) համալսարանների հետ համատեղ: Բացահայտվել են միցելիումի կարգաբանական նշանակության մի շարք հատկանիշներ, իրականացվել է *Fomes fomentarius, Fomitopsis pinicola* և *Ganoderma* ցեղի որոշ ներկայացուցիչների հավաքածուների քիմիական կազմի, ինչպես նաև դեղաբանական հատկությունների հետազոտում:

Ուսումնասիրվել են *Psathyrella* ցեղի և կոպրինային սնկերի հավաքածուների միցելիումի մորֆոլոգիական, մասնավորապես անսեռ բազմացման առանձնահատկությունները և միջտեսակային անտագոնիզմը, գնահատվել է դրանց կարգաբանական նշանակությունը Գյեոինգենի համալսարանի /Գերմանիա/ հետ համատեղ: Բացահայտվել է որոշ կոպրինային սնկերի հակասնկային ակտիվությունը մարդու և կենդանիների պոտենցիալ պաթոգեն միկրոսկոպիկ սնկերի նկատմամբ:

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավագյան Արծրուն Աբգարի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Սարգսյան Արտաշես Լիպարիտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Եղիազարյան Վարդան Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
050100	Կրթության կազմակերպում
051300	Սոցիալական մանկավարժություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Համաշխարհային գրականություն և գրականության տեսություն
Հայ նորագույն գրականություն և գրաքննադատություն
Ժամանակակից հայոց լեզու և թարգմանչական գործ
Հայոց լեզվի պատմություն և լեզվաբանություն
Հայ գրականության պատմություն
Բարձրագույն կրթության կառավարում
Հանրակրթության կառավարում

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Եզեկյան Լևոն Կորյունի, Հայոց լեզվի ամբիոնի պատվավոր վարիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 725*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Հայոց լեզու և գրականություն	18	110	23	105	24	130	20	11
Սոցիալական մանկավարժություն	3	37	2	36	2	46	2	17
Ընդամենը	**21**	**147**	**25**	**141**	**26**	**176**	**22**	**28**
Մագիստրատուրա								
Հայոց լեզու և գրականություն	16	21	20	44	-	-	-	-
Կրթության կազմակերպում	5	15	4	14	-	-	-	-
Ընդամենը	**21**	**36**	**24**	**58**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 305*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.	**19**	**29**	**38**	**31**	**77**
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.	12	10	20	-	-
Կրթության կազմակերպ.	24	16	29	-	-
Ընդամենը	**36**	**26**	**49**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	128	-	21	8	84
2-րդ	128	1	26	12	79
3-րդ	154	2	29	4	80
4-րդ	31	4	5	3	71
Սոցիալական մանկավարժություն					
1-ին	40	1	6	9	83
2-րդ	38	-	5	-	87
3-րդ	48	-	-	14	100
4-րդ	19	-	9	4	53
Ընդամենը	**586**	**8**	**101**	**54**	**81**
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	37	-	-	16	100
2-րդ	64	-	5	20	92
Կրթության կազմակերպ.					
1-ին	20	-	2	2	90
2-րդ	18	-	-	4	100
Ընդամենը	**139**	**-**	**7**	**42**	**95**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	126	-	20	5	84
2-րդ	126	1	24	19	80
3-րդ	154	1	27	8	82
4-րդ	52	2	5	3	87
Սոցիալական մանկավարժություն					
1-ին	40	1	26	-	33
2-րդ	38	-	13	4	66
3-րդ	48	-	-	9	100
4-րդ	21	-	7	1	67
Ընդամենը	**605**	**5**	**122**	**49**	**79**
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	37	-	1	21	97
Կրթության կազմակերպ.					
1-ին	19	-	1	4	95
Ընդամենը	**56**	**-**	**2**	**25**	**96**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 256 (7), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 21			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Հայոց լեզու և գրականություն	37 (2)	74	60	19 (1)
Սոցիալական մանկավարժություն	19 (4)	-	-	-
Կրթության կազմակերպ.	-	-	18	29
Ընդամենը	**56 (6)**	**74**	**78**	**48 (1)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
3	**7**	**2**	**6**	**104**	**20**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Յուրիկ Սրապիոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եզեկյան Լյովիկ Կորյունի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Սաքապետոյան Ռուբեն Կարապետի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ադիլխանյան Անահիտ Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Աղաջանյան Զարիկ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թելյան Լեոնիդ Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Թիրաբյան Նելլի Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հայրապետյան Լևոն Հրանտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մարգարյան Ռեբեկա Հայկարամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մեյթիխանյան Փառանձեմ Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Միքայելյան Կարինե Ռոբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Ներսիսյան Բագրատ Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Ներսիսյան Գոհար Միշայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Ներսիսյան Նարինե Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Սաղաթելյան Ռիտա Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Սարգսյան Արտաշես Լիպարիտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Սուքիասյան Քնարիկ Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
17. Տեր-Մինասյան Աշոտ Անդրանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
18. Գաբրիելյան Սուսաննա Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
19. Գևորգյան Շուշանիկ Սամսոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
20. Մանուկյան Անահիտ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
21. Մովսիսյան Անահիտ Ժորայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
22. Մուրադյան Անի Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
23. Սարգսյան Հրաձին Գրիշայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
24. Քամալյան Արևիկ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
25. Ֆալակյան Մանուկ Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
26. Կիրակոսյան Մարիամ Վրույրի, ասիստենտ
27. Համբարձումյան Ռիմա Սերժիկի, ասիստենտ
28. Գրիգորյան Նելսոն Գրիգորի, դասախոս
29. Եզեկյան Լիլիթ Լևիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Տոնոյան Թադևոս Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Չոլաքյան Հակոբ Մարտայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մելքոնյան Լուիզա Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
4. Սարգսյան Լիանա Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
5. Պապիկյան Լիլիթ Միհերի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մելքոնյան Լուիզա Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Լիանա Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Պապիկյան Լիլիթ Միհերի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայոց լեզվի ամբիոնը 2014-2015 թթ. շարունակել է իր գիտական և ուսումնական բնականոն աշխատանքները:

Ամբիոնի գիտական ուսումնասիրության ուղղությունները բազմազան են, բայց շատ որոշակի՝ արդի հայերենի կանոնարկման հարցեր, արևելահայերենի և արևմտահայերենի առնչություններ, թարգմանչական գործ, հաղորդակցման և խոսքի մշակույթի արդիական հիմնախնդիրներ և այլն: Նշված ուղղություններով ամբիոնի անդամները իրականացրել են գիտական և մեթոդական աշխատանքներ. գրվել են գիտական հոդվածներ, հրատարակվել մենագրություններ, կազմվել են ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ ինչպես մասնագիտական (բանասիրության), այնպես էլ ոչ մասնագիտական ֆակուլտետների ուսանողների համար: Նախատեսված նոր դասընթացի համար («Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ») հրատարակվել է ուսումնական ձեռնարկ (Գիրք Ա, 2014, Գիրք Բ, 2015):

Ամբիոնի անդամները հանդես են եկել համալսարանական, հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներում. զեկուցումներ են կարդացվել նաև արտերկրում՝ Բագրատ Ներսիսյան (ԵՊՀ-ի և Թբիլիսիի պետական համալսարանի համատեղ միջազգային գիտաժողով՝ «Շիլակաձեն հայերենագետ», Եր., 2014), Փառանձեմ Մեյթիխանյան (Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի 140-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով, Էջմիածին, 2014, Հովհ. Թումանյանի 145-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, Եր., 2014), Յու. Ավետիսյան (Մայրենիի օրվան նվիրված «Հայրենիք և լեզու» հանրապետական գիտաժողով, Եր., 2015), Հակոբ Չոլաքյան (Բեյրութի Հայկազյան համալսարանի միջազգային եռօրյա գիտաժողով՝ «Սուրիոյ հայերը», Բեյրութ, 2015): 2015 թ. ապրիլին «Ակադեմիկոս Գ. Բ. Ջահուկյանը և լեզվաբանական միտքը» հանրապետական գիտաժողովին մասնակցել են դոցենտներ Բ. Ներսիսյանը, Փ. Մեյթիխանյանը, Ա. Սարգսյանը:

Հայոց լեզվի ամբիոնը 2014 թ.-ից նախաձեռնել է գրական հայերենի կանոնարկման խնդիրների վերաբերյալ ամենամյա քննարկումների շարք՝ «Արդի գրական հայերենը. կանոն և զարգացում» խորագրով: 2015 թ. ապրիլի 8-ին տեղի է ունեցել այդ շարքի երկրորդ նախագծի («Օտարաբանություններ և փոխառություններ») քննարկումը, որին մասնակցել են մասնագետներ ՀՀ ուսումնական տարբեր հաստատություններից, կազմակերպություններից:

Հայ բանասիրության ֆակուլտետում գրավոր աշխատանքների կազմակերպումն ու ստուգումը միօրինակ դարձնելու, ընդհանուր և միասնական չափանիշներով առաջնորդվելու նպատակով ամբիոնը նախաձեռնել և իրականացրել է մեթոդական ուղեցույցի հրատարակությունը (2015):

Շարունակվել են թարմացվել և արդիականացվել մագիստրոսական ծրագրերը. ավելացվել են թարգմանչական գործին վերաբերող նոր դասընթացներ:

Թեկնածուական ատենախոսություն են պաշտպանել ամբիոնի ասպիրանտներ Լուիզա Մելքոնյանը («Բառապաշարային տեղաշարժերը արդի հայերենում»), Լիլիթ Պապիկյանը («Գ. Սարյանի պոեմների և բալլադների խոսքարվեստը»): Պաշտպանության են երաշխավորվել ևս երկուսը:

Ամբիոնի ասիստենտներ Լևոն Ավետիսյանը և Շուշան Գևորգյանը 2015 թ. ստացել են դոցենտի գիտական կոչում:

Ամբիոնն ունի 4 ասպիրանտ, ովքեր ներգրավված են ամբիոնի աշխատանքներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
3	2	1	1	21	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ա. Լ. Սարգսյան, Լ. Կ. Եզեկյան, Ռ. Կ. Սաքապետոյան,* Հայոց լեզու (դասագիրք ավագ դպրոցի հումանիտար հոսքի 10-րդ դասարանի համար, երկրորդ՝ վերամշակված հրատարակություն), «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ., Երևան, 2014, 224 էջ:
2. *Ա. Լ. Սարգսյան, Լ. Կ. Եզեկյան, Ռ. Կ. Սաքապետոյան,* Հայոց լեզու (դասագիրք ավագ դպրոցի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 10-րդ դասարանի համար, երկրորդ՝ վերամշակված հրատարակություն), «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ., Երևան, 2014, 208 էջ:
3. *Յու. Ս. Ավետիսյան,* Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, 312 էջ:

Մենագրություն

1. *Ա. Ս. Մուրադյան,* Հայերենի գործուն ածանցների արժույթը (կապակցելիությունը) ըստ ժամանակակից մամուլի, «Լեգալ Պլյուս» հրատ., Երևան, 2015, 160 էջ:
2. *Ռ. Կ. Սաքապետոյան,* Բառգրքույկ. նոր և նորակազմ բառեր հայերենում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 78 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ա. Ա. Տեր-Մինասյան, Ա. Զ. Ադիլխանյան, Ա. Լ. Սարգսյան, Լ. Գ. Թելյան, Յու. Ս. Ավետիսյան, Ն. Վ. Ներսիսյան, Շ. Ս. Գևորգյան,* Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 340 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Լ. Ա. Մելքոնյան, Լ. Ս. Սարգսյան, Լ. Վ. Ավետիսյան,* Մեթոդական ուղեցույց ուսանողների գիտելիքների ստուգման ու գնահատման եղանակների և ընթացակարգի վերաբերյալ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 28 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Զ. Ադիլխանյան,* Տերմինային տեղաշարժերը արդի գրական հայերենում, «Հայագիտական հանդես», h. 4 (28), Երևան, 2014, էջ 26-41:
2. *Ա. Լ. Սարգսյան,* Քերականական համաձայնության ըմբռնումը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», h. 3 (144), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-52:
3. *Թ. Վ. Տոնոյան,* Բանի և հացի համընկալումը. Դանիել Վարուժան, «Էջմիածին» հանդես, Թ, Երևան, 2014, էջ 129-138:

4. *Թ. Վ. Տոնոյան,* Ջենով Հովան. ազգային լեզվամտածողական համակարգի դրսևորումները «Սասնա ծռեր» էպոսում, «Գարուն», հ. 11-12, Երևան, 2014, էջ 105-112:
5. *Թ. Վ. Տոնոյան,* Ներածություն տեքստի, «Գարուն», հ. 9-10, Երևան, 2014, էջ 68-73:
6. *Թ. Վ. Տոնոյան,* Երգը՝ խոսքի կերպավորման և խորհրդանշայնացման բարձրագույն աստիճան, «Էջմիածին» հանդես, Դ, Ս. Էջմիածին, 2015, էջ 93-100:
7. *Լ. Ա. Մելքոնյան,* Արևմտահայերենից արևելահայերեն բառերի ներթափանցման ուղիները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», հ. 3 (144), Երևան, 2014, էջ 53-59:
8. *Լ. Ա. Մելքոնյան,* Բառաբարդման կաղապարները նորաբանություններում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», հ. 1 (16), Երևան, 2015, էջ 52-60:
9. *Լ. Լ. Եզեկյան,* Մկրտիչ Արմենի արձակի բառապաշարը, «Հայագիտական հանդես», հ. 1 (29), Երևան, 2015, էջ 69-80:
10. *Լ. Մ. Պապիկյան,* Փոխառությունները և օտարաբանությունները Գ. Սարյանի պոեմներում և բալլադներում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», Երևան, հ. 1-2, 2014, էջ 169-175:
11. *Լ. Ս. Սարգսյան,* Բայերի սեռային անցումներ արդի արևելահայերենում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», հ. 144. 1, Երևան, 2014, էջ 45-54:
12. *Լ. Վ. Ավետիսյան,* Ցեղասպանագիտությանը նվիրված գրքի շնորհանդես, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», հ. 1 (16), Երևան, 2015, էջ 77-83:
13. *Կ. Ռ. Միքայելյան,* Երգող ասեղնապատկերներ, «Խոսող ժայռապատկերներ» արվեստաբանական նյութերի ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 6-14:
14. *Յու. Ս. Ավետիսյան,* Արևելահայերենի և արևմտահայերենի հնչյունական, բառային և քերականական տարբերություններ, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 1-2, Երևան, 2014, էջ 71-78:
15. *Յու. Ս. Ավետիսյան,* Արևմտահայերեն. խնդիրներ և հեռանկարներ, «Հայագիտության հարցեր» հանդես, հ. 2, Երևան, 2014, էջ 23-32:
16. *Յու. Ս. Ավետիսյան,* Խոսքի արտահայտչականություն. մեղմասություն և փոխարկում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», հ. 1 (16), Երևան, 2015, էջ 67-77:
17. *Շ. Ս. Գևորգյան,* Խոսակցական լեզու, «Կանթեղ», հ. 1 (62), Երևան, 2015, էջ 46-53:
18. *Շ. Ս. Գևորգյան,* Խոսակցական լեզվի հնչյունական ու բառապաշարային առանձնահատկությունները, «Հայագիտական հանդես», հ. 1 (29), Երևան, 2015, էջ 14-22:
19. *Շ. Ս. Գևորգյան,* Խոսակցական լեզվի ձևաբանական ու բառապաշարային առանձնահատկությունները, «Հայագիտական հանդես», հ. 2 (30), Երևան, 2015, էջ 25-35:
20. *Ս. Վ. Գաբրիելյան,* Փոխառությունների ոճական արժեքը Ե. Չարենցի պոեզիայում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 3-4, Երևան, 2014, էջ 61-68:
21. *Ք. Ա. Սուքիասյան, Ա. Ա. Սուքիասյան,* Համացանցային նորաբանությունների բառակազմական մի շարք առանձնահատկություններ, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 1-2, Երևան, 2015, էջ 11-14:

Զեկուցման թեզիս

1. *Լ. Գ. Թելյան,* Բազմաբաղադրիչ բարդ նախադասությունների տեսությունն ըստ Ս. Աբրահամյանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ս. Գ. Աբրահամյանի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 21-22:
2. *Կ. Ռ. Միքայելյան,* Հայերենում բառային ներքին տեղաշարժերը և արտաքին փոխառությունները ըստ ժամանակագրության, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 144-160:
3. *Շ. Ս. Գևորգյան,* Ժամանակի քերականական կարգի ըմբռնումը, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 40-47:

4. *Ռ. Կ. Սաքապետոյան,* Լեզվական նորմը և լեզվի ներքին տեղաշարժերը, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 212-217:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Աբաջյան Աննա Հենրիկի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Սուսաննա Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դիլբարյան Նարինե Հակոբի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատրյան Ալվարդ Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հանայան Գաղթուհի Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Յուզբաշյան Անահիտ Լյուդվիգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պողոսյան Նորայր Բերիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Պարոնյան Նաիրա Վրույրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Շաբոյան Ռուզաննա Սերժիկի, ասիստենտ
9. Կարապետյան Աստղիկ Ալբերտի, դասախոս
10. Մարկոսյան Նարինե Վարուժանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մուրադյան Վիկտորյա Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Սանթուրջյան Մարի Գարեգինի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մուրադյան Վիկտորյա Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայոց լեզվի պատմության ամբիոնի աշխատակիցները հաշվետու տարում զբաղվել են գրաբարի, միջին հայերենի, բարբառագիտության, հայոց լեզվի պատմության հիմնահարցերի ուսումնասիրությամբ և այդ գիտակարգերին վերաբերող դասընթացների մշակմամբ ու կատարելագործմամբ, ինչպես նաև գիտահետազոտական աշխատանքով:

Ամբիոնի դասախոսների մեծ մասը ղեկավարել է ՈՒԳԸ նիստեր և զեկուցումներ: Շատ դասախոսներ մասնակցել են որակավորման բարձրացման տարբեր դասընթացների:

2014 թ. ամբիոնը կազմակերպել է «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» խորագրով հանրապետական գիտաժողովը, որին մասնակցել են ամբիոնի գրեթե բոլոր անդամները և բազմաթիվ մասնակիցներ ՀՀ տարբեր բուհերից և արտերկրից:

2015 թ. տեղի է ունեցել ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ս. Գ. Աբրահամյանի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, որտեղ զեկուցումներով հանդես են եկել նաև ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ա. Աբաջյանը, ամբիոնի անդամներ Ն. Դիլբարյանը և Ա. Խաչատրյանը:

Ամբիոնի դասախոսներ Աստղիկ Կարապետյանը և Նարինե Մարկոսյանը 2015 թ. հունիսին պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ: Ամբիոնում թարմացվել են հիմնական առարկայական ծրագրերը:

Ամբիոնն ունի երկու հայցորդ, մեկ առկա ասպիրանտ, մեկ՝ հեռակա:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	1	-	25	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Հ. Աբաջյան,* Անցյալ կատարյալ ժամանակը հայերենում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 177 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ն. Հ Դիլբարյան, Ա. Ա. Խաչատրյան, Ա. Լ. Յուզբաշյան,* Հայերենի ավանդական ուղղագրությունը և միջին դարերում կրած փոփոխությունները, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2015, 84 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Հ. Աբաջյան,* Տեղաշարժեր արդի հայերենի բայի և խոնարհման համակարգում, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 5-17:
2. *Ա. Հ. Աբաջյան,* Տեղաշարժեր արդի հայերենի անկանոն բայերի համակարգում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 3-4, Երևան, 2014, էջ 54-60:
3. *Ա. Կ. Կարապետյան,* Միջինհայերենյան բառերը և նորաբանությունները Ամիրդովլաթ Ամասիացու «Օգուտ բժշկութեան» երկում, «Բանբեր Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվահասարակագիտական համալսարանի», Երևան, N 1, 2014, էջ 123-131:
4. *Ա. Կ. Կարապետյան,* Իմաստային նորակազմությունները Ամիրդովլաթ Ամասիացու «Օգուտ բժշկութեան» երկում, «Հայագիտական հանդես», N 1, Երևան, 2015, էջ 34-41:
5. *Ա. Լ. Յուզբաշյան,* Դասական գրաբարի ձևաբանական նորմերը և նրանց պատմական զարգացումը /հոլովական համակարգ/, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 161-173:
6. *Ն. Հ. Դիլբարյան,* Հայկական բնականունների իմաստային դաշտերը, «Զահուկյանական ընթերցումներ-2014» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումներ, Երևան, 2014, էջ 25-33:
7. *Ն. Հ. Դիլբարյան,* Հայկական բնականունների կառուցվածքը, Հայ գիտական բարբառագիտության հիմնադրման 100-ամյակին նվիրված գիտաժողով, Իջևան, 2015, էջ 80-90:

8. *Ն. Հ. Դիլբարյան,* Նորակազմ բառերը Առաքել Սյունեցու «Ադամգրքում», «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 65-73:
9. *Ն. Հ. Դիլբարյան,* Փոխառյալ միջինհայերենյան կազմությունները Առաքել Սյունեցու պոեմներում, «ՎԷմ», N 2, Երևան, 2015, էջ 74-90:
10. *Ա. Կ. Սաքապետոյան,* Լեզվական նորմը և լեզվի ներքին տեղաշարժերը, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 212-217:
11. *Ն. Վ. Մարկոսյան,* Գրաբարի ապառնի դերբայը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», 1 (30), Երևան, 2014, էջ 46-52:
12. *Ն. Բ. Պողոսյան,* Կրոնաեկեղեցական նորահայտ բառեր ԺԶ-ԺԸ դարերի աղբյուրներում, «Էջմիածին», N Դ, 2014, էջ 105-122:
13. *Ն. Բ. Պողոսյան,* Դարձվածային նոր միավորներ XVI-XVIII դարերի հայերեն աղբյուրներում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 107-122:
14. *Ն. Բ. Պողոսյան,* Պատմական համանունության դրսևորումը հայերենում, «Զահուկյանական ընթերցումներ» գիտաժողովի զեկուցումներ, Երևան, 2014, էջ 159-167:
15. *Ն. Բ. Պողոսյան,* «Թիւք պատրիարքաց» Երուսաղեմի հայոց պատրիարքների անտիպ ժամանակագրությունը, «Էջմիածին», թիվ Ա, 2015, էջ 44-59:
16. *Ն. Բ. Պողոսյան,* Եվրոպական փոխառյալ բառեր ուշ միջնադարի հայերեն աղբյուրներում, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 194-212:
17. *Ն. Բ. Պողոսյան,* Պատմական համանունության դրսևորումը հայերենում, «Զահուկյանական ընթերցումներ» միջազգային գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 44-59:
18. *Ն. Բ. Պողոսյան,* Հայկաբանության ըմբռնումը հայ գիտական և ուսումնական ոլորտներում /ԺԷ-ԺԹ դդ./, «Էջմիածին», նոյեմբերի 21-22, 2014, էջ 58-65:
19. *Ա. Ա. Խաչատրյան,* Պահլավերենից և նոր պարսկերենից փոխառված հայոց անձնանուններ, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 80-89:
20. *Ս. Ա. Գրիգորյան,* Ապառնի և ենթակայական դերբայների ձևագործառական բնութագիրը Կորյունի «Վարք Մաշտոցի» երկում, Գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 16, Երևան, 2014, էջ 511-520:
21. *Ս. Ա. Գրիգորյան,* «Գրաբարյան բնագրերի աշխարհաբար թարգմանություն» առարկայի դասավանդումը մագիստրատուրայում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 1-2, Երևան, 2015, էջ 59-65:
22. *Ս. Ա. Գրիգորյան,* Նորակազմությունները Կոստան Զարյանի չափածոյում, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 48-64:
23. *Ն. Վ. Պարոնյան,* Սարգիս Բերիացու «Յաղագս աշխարհի եւ այլ մասնաւոր իրաց» երկի բառակազմությունը, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, N 16, Երևան, 2014, էջ 529-538:
24. *Գ. Կ. Հանանյան,* Էդ. Աղայանը բարբառագետ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 2/143, Երևան, 2014, էջ 154-160:
25. *Գ. Կ. Հանանյան,* Հին հայերենի բայական զարտուղությունների հետագա դրսևորումները, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 99-116:

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Հ. Աբաջյան,* Տեղաշարժեր արդի հայերենի անկանոն բայերի համակարգում, ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտ, Զեկուցումների դրույթներ (Ս. Գ. Աբրահամյանի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով), Երևան, 2015, էջ 3-4:

2. *Ն. Հ. Դիլբարյան,* Հոմանշությունը և բազմիմաստությունը տեղանուններում, ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտ, Զեկուցումների դրույթներ (Ս. Գ. Աբրահամյանի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով), Երևան, 2015, էջ 16-17:
3. *Ա. Ա. Խաչատրյան,* Ածանցների գործառական արժեքը հայկական անուններում, ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտ, Զեկուցումների դրույթներ (Ս. Գ. Աբրահամյանի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով), Երևան, 2015, էջ 26:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Վարդան Զորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովսեփյան Լիանա Սամվելի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Աբրահամյան Աշոտ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հայրապետյան Աշոտ Պուշկինի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հարությունյան Ծովինար Ռաֆիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետյան Սարգիս Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մկրտչյան Նելլի Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գրիգորյան Կարինե Բաղդասարի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասատրյան Էդիտա Էդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը դասավանդումը զուգակցել է ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական աշխատանքի հետ: Ամբիոնի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակում են եղել լեզվաբանության տեսության, կառուցվածքային լեզվաբանության, համակարգչային լեզվաբանության, լեզվաբանական նշանագիտության, հայերենի պատմահամեմատական ուսումնասիրության, հ.-ե. լեզուների համեմատական քերականության, դասական լեզուների դասավանդման հետ կապված բազմաթիվ հիմնահարցեր:

Ամբիոնի նախաձեռնությամբ ապրիլի 2-ին կազմակերպվել է հանրապետական գիտական նստաշրջան՝ նվիրված անվանի լեզվաբան, ակադ. Գ. Բ. Ջահուկյանի ծննդյան 95-ամյակին: Ներկայացված զեկուցումների մի մասը անդրադարձ էր մեծանուն լեզվաբանի գիտական վաստակի տարբեր կողմերին, իսկ մյուսներում քննարկվում էին հայերենագիտության և ընդհանուր լեզվաբանական բազմաթիվ հիմնահարցեր: Ամբիոնի անդամները զեկուցումներով մասնակցել են հանրապետական գիտական նստաշրջանների:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոսների աշխատասիրությամբ հրատարակվել է 1 գիրք, 11 հոդված, վերահրատարակվել է ուսումնամեթոդական 1 ձեռնարկ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Հոդվածների ժողովածու
-	-	-	1	11	-	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Պ. Հայրապետյան, Ն. Ն. Մկրտչյան,* Լատիներենի ձեռնարկ, հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 360 էջ:

Հոդվածների ժողովածու

1. *Վ. Զ. Պետրոսյան,* Ընդհանուր և հայ լեզվաբանության հարցեր, «Պրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2015, 347 էջ:

Հոդված

1. *Վ. Զ. Պետրոսյան,* Հպական բաղաձայնների հնդեվրոպական և հայկական համակարգերը, «Հայագիտության հարցեր», N 2, Երևան, 2014, էջ 121-139:
2. *Վ. Զ. Պետրոսյան,* Հին հայերէնի բացառական հոլովի վերջաւորութիւնների ծագումը, «Հայկազեան հայագիտական հանդէս», հտ. ԼԴ, Պէյրութ, 2014, էջ 21-36:
3. *Վ. Զ. Պետրոսյան,* Նիկոլ Աղբալյան հայերենագետը (նշանավոր գրաքննադատի լեզվաբանական մտորումները), «ՎԷՄ», թիվ 3, Երևան, 2014, էջ 21-36:
4. *Վ. Զ. Պետրոսյան,* Հովհաննես Խաչատուրի Բարսեղյան (հայագիտության երախտավորը), «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 3, Երևան, 2014, էջ 71-75:
5. *Լ. Ս. Հովսեփյան,* Առաջաբան, Է. Բ. Աղայան, Արդի հայերենի առձեռն բացատրական բառարան, Երևան, 2014, էջ 3-5:
6. *Ա. Պ. Հայրապետյան,* Բառակերտութիւնը որպես լեզուի հաղորդակցական գործառոյթի իրացում, «Հայկազեան հայագիտական հանդէս», հտ. ԼԴ, Պէյրութ, 2014, էջ 23-30:
7. *Ա. Պ. Հայրապետյան, Հ. Ա. Հայրապետյան,* Լատիներենի գոյականի ուսուցման մի քանի հարցեր, «Մանկավարժական միտք», N 1-2, Երևան 2015, էջ 24-34:
8. *Ս. Ռ. Ավետյան,* Արդի բարբառներում հին հայերենի շեշտակիր ե և ո ձայնավորների արտացոլման հարցի շուրջ, «Պատմաբանասիրական հանդես», N 3, Երևան, 2014, էջ 210-223:
9. *Ս. Ռ. Ավետյան,* Հորանջի դիրքում I և U ձայնավորների կայունության աստիճանը բառասկզբում և բառամիջում (տարաժամանակյա-տիպաբանական քննություն), «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» (հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների ժողովածու), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 237-240:
10. *Ս. Ռ. Ավետյան,* Անգլերենի ժամանակային հարաբերակցության կարգի և հայերենի ոչ իրադրական ժամանակի ենթակարգի զուգադրական քննություն, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 1 (16), Երևան, 2015, էջ 38-51:

11. *Կ. Բ. Գրիգորյան,* Лексические лакуны в русском и армянском языках как проблема коммуникации, Международный конгресс испанистов “Национальная идентичность сквозь призму диалога культур”, Ростов-на-Дону, РГУ, 2014, с. 25-27.

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մուրադյան Սամվել Պարգևի, բան գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մակարյան Ալբերտ Արշավիրի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաֆարյան Վազգեն Հմայակի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մխիթարյան Սարգիս Մխիթարի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Եղիազարյան Վարդան Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Էլոյան Ռուբիկ Կառլենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Համբարձումյան Հայկ Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդանյան Խաչատուր Գարուշի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Շահնազարյան Անի Անդրանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Վարդանյան Նվարդ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավետիսյան Զավեն Վասիլի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գալստյան Արշալույս Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սրապիոնյան Սերժիկ Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Թորոսյան Աննա Պետրոսի, ավագ լաբորանտ
2. Մկոյան Աննա Սպարտակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայ գրականության ամբիոնը 2014-2015 ուստարում շարունակել է իր գիտական գործունեությունը թե՛ հայ հին և միջնադարյան, թե՛ հայ նոր գրականության ուղղություններով: Ամբիոնի աշխատակիցները եռանդով մասնակցել են Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակի միջոցառումներին, ինչպես նաև հանրապետության գիտամշակութային ու գրական կյանքին, բազմաթիվ համալսարանական, հանրապետական ու միջազգային գիտական նստաշրջանների և հրապարակային բանախոսությունների, այդ թվում՝ նաև արտասահմանյան երկրներում կազմակերպված:

Ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ս. Մուրադյանի գլխավորությամբ աշխատակիցներից կազմվել է աշխատանքային խումբ, որի գործունեության նպատակն է այսօր ուսանողությանը խիստ անհրաժեշտ «Հայոց նոր գրականության պատմություն» բուհական դասագրքի ստեղծումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	-	-	14	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ալ. Ա. Մակարյան,* Թագուհի Շիշմանյան, Երկեր, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2015, 204 էջ:
2. *Ս. Պ. Մուրադյան,* Հովհաննես Շիրազ, «Թոնդրակեցիները» պոեմը, «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2014, 328 էջ (հրատարակության է պատրաստվել ԵՊՀ հայ գրականության ամբիոնում, շարվածքը բնագրի հետ համեմատել, խմբագրել, ծանոթագրել և առաջաբանը գրել է Ս. Պ. Մուրադյանը):

Հոդված

1. *Ս. Պ. Մուրադյան,* Հայրենապաշտության քուրմը (Հովհաննես Շիրազի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ), «ՎԷմ», N 3, 2014, էջ 19-48:
2. *Ս. Պ. Մուրադյան,* Հովհաննես Շիրազի «Թոնդրակեցիները» պոեմը (համանուն գրքի առաջաբանը), «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-29:
3. *Վ. Հ. Սաֆարյան,* Աբովյանի բանաստեղծության ակունքներում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 3, 144.2, Երևան, 2014, էջ 3-14:
4. *Վ. Հ. Սաֆարյան,* Մարդու և արտաքին աշխարհի մետաֆորային ընկալումները Նարեկում, «Նարցիս», թիվ 3-4, 2014, էջ 22-37:
5. *Վ. Հ. Սաֆարյան,* Հր. Մաթևոսյանի պատմափիլիսոփայությունը, «ՎԷմ», N 3, 2015, էջ 12-31:
6. *Վ. Հ. Սաֆարյան,* Դավիթբեկյան պատմաշրջանի գեղարվեստական արձագանքը, «Էջմիածին», N 6, 2015, էջ 36-55:
7. *Ալ. Ա. Մակարյան,* Հակոբ Պարոնյանը մանկավարժ, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողով, 2014, էջ 158-165:
8. *Ս. Մ. Մխիթարյան,* Ոսկան Երևանցին որպես տպագրիչ և մշակութային գործիչ, «Լրաբեր», N 2, 2015, էջ 10-18:
9. *Հ. Ա. Համբարձումյան,* Համո Սահյան. դիմանկարի փորձ, «ՎԷմ» հանդես, թիվ 3 (47), 2014, էջ 30-46:
10. *Հ. Ա. Համբարձումյան,* Բանավոր էպոսն ու գրական ավանդույթը. Փոխազդեցության ուղղություններ ու հնարավորություններ, «Բանբեր Մատենադարանի», N 20, 2014, էջ 153-168:
11. *Վ. Վ. Եղիազարյան,* Հովհ. Թլկուրանցին սիրո տաղերգու, «Պատմագիտական հանդես», Երևան, 2014, էջ 527-535:
12. *Վ. Վ. Եղիազարյան,* Հովհ. Թլկուրանցու «Վասն սբ. Յովհաննու գլխատման» և «Արարածոց մեկնութիւն» վիպական տաղերը, «Հայագիտության հարցեր», N 3, 2014, էջ 134-141:
13. *Վ. Վ. Եղիազարյան,* Հովհ. Երզնկացու ստեղծագործության լեզվառճական առանձնահատկությունները, «Հայրենագիտության հիմնախնդիրները և զարգացման հեռանկարները», 2015, էջ 74-80:
14. *Վ. Վ. Եղիազարյան,* Հայրենների ուսուցումը բուհում, «Մանկավարժական միտք», N 3-4, 2014, էջ 46-51:

Զեկուցման թեզիս

1. *Հ. Ա. Համբարձումյան,* «Սասնա ծռեր». ուսումնասիրության նոր մեթոդներ և մարտահրավերներ», ԳԱԱ «Հայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերակցության» (SAS) հիմնադրման 40-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 50-59:
2. *Հ. Ա. Համբարձումյան,* Հայկական «Սասնա ծռեր» էպոսն ու կարաչաևո-բալկարական «Նարտական» էպոսը, («Армянский народный эпос «Давид Сасунский» и карачаево-балкарская «Нартиада»), «Կարաչաևո-բալկարական ժողովրդի ազգածնությունը, պատմությունը, լեզուն և մշակույթը» միջազգային գիտաժողով, Մոսկվա, 2014, էջ 120-132:

ՀԱՅ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Գրիգորյան Սեյրան Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աղաբեկյան Կիմիկ Բագրատի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբրիելյան Վազգեն Արշալույսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մնացականյան Լարիսա Հրանտի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Արզումանյան Արմենուհի Մարտունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դանիելյան Վահրամ Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Դվոյան Սիրանուշ Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ղազարյան Սնակ Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավագյան Արծրուն Աբգարի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Մարինե Դավթի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայ նորագույն գրականության ամբիոնի աշխատակիցները ուսումնական գործընթացին զուգահեռ շարունակել են գիտահետազոտական աշխատանքները:

Պրոֆ. Ա. Ավագյանը ավարտել է Վ. Թեքեյանին նվիրված մենագրությունը, հրատարակության պատրաստել (պրոֆ. Էդ. Մինասյանի համահեղինակությամբ) «ԵՊՀ պատմության և հայ բանասիրության ֆակուլտետների 95-ամյա ուղին» գիրքը: Ամբիոնի դասախոս Վ. Դանիելյանը մասնակցել է Միչիգանի համալսարանի միջազգային 6-րդ կոնֆերանսին: Ասիստենտ Ս. Ղազարյանը հրատարակել է Պ. Սնակի «Ամանեջ» անտիպ վեպը և «Պարույր Սնակի անտիպ ժառանգությունը» մենագրությունը:

«Հայոց եղեռնապատումի գրականությունը» խորագրով գիտաժողովին զեկուցումներով հանդես են եկել պրոֆ. Ա. Ավագյանը («Հայոց եղեռնապատումի պոեզիայի խորհուրդը»), պրոֆ. Վ. Գաբրիելյանը

(«Եղեռնը մինչև Մեծ եղեռնը»), դոց. Ս. Գրիգորյանը («Եղեռնի թեման 20-րդ դարի 2-րդ կեսի հայաստանյան գրականության մեջ»): Ամբիոնի անդամները 2014-15 թթ. մամուլում, ժողովածուներում և կայքերում հրապարակել են գիտական և ուսումնամեթոդական հոդվածներ՝ նվիրված հայ նորագույն գրականության և գրականության դասավանդման մեթոդիկայի այլազան խնդիրներին:

Շարունակվել է գիտական կադրերի պատրաստման աշխատանքը: Ամբիոնի հայցորդ Հասմիկ Հակոբյանը ԵՊՀ 012 մասնագիտական խորհրդում պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Ժամանակակից հայ պոեզիան (1990-2005 թթ.)» թեմայով: Ուսումնական տարվա սկզբին ամբիոնն ընդունել է հեռակա ուսուցման մեկ ասպիրանտ, ում ատենախոսության թեման արդեն հաստատված է:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	12	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Ա. Ավագյան,* Մայր բուհի մայր ֆակուլտետի 95-ամյա ուղին, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 3, 2014, էջ 3-10:
2. *Ա. Ա. Ավագյան,* Հայոց խաչելության առաջին հուշամատյանը, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1 (4), 2015, էջ 80-98:
3. *Ա. Մ. Արզումանյան,* «Մանրապատում» ուսուցման ժամանակակից մեթոդի կիրառման առանձնահատկությունը, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, 2014, էջ 150-155:
4. *Վ. Ա. Գաբրիելյան,* Հայաստանի տարագիր բանաստեղծը, «Վէմ», թիվ 4 (48), 2014, էջ 261-283:
5. *Վ. Ա. Գաբրիելյան,* Ի՞նչ է բանաստեղծությունը, «Գրական թերթ», թիվ 35 (3224), 2014, էջ 6-7:
6. *Վ. Ա. Գաբրիելյան,* «Ամանեջ». վեպ Պարույր Սևակի, «Գրական թերթ», թիվ 11 (3244), 2015, էջ 6-7:
7. *Վ. Ա. Գաբրիելյան,* Եղեռնազոհ հայ գրողներ, «Հողին ձայնը», 2015, էջ 3-8:
8. *Վ. Ա. Գաբրիելյան,* Ժողովրդի տառապանքի պատկերմանը զուգահեռ…., «Սյունյաց երկիր», թիվ 10 (353), 2015, էջ 3-4:
9. *Վ. Ս. Դանիելյան,* Էլֆրիդե Ելինեկի «Դաշնակահարուհին» վեպի առաջաբանը, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-8 (http://www.arteria.am/hy/1414231712):
10. *Վ. Ս. Դանիելյան,* Օրհան Փամուքի «Իմ անունը կարմիր է» վեպի առաջաբանը, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, էջ 2-6 (http://www.arteria.am/hy/1413965772):
11. *Վ. Ս. Դանիելյան,* Ինչու և ինչպես վերընթերցել Խաչատուր Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպը, «Ինքնագիր», 2015, էջ 3-8 (http://inknagir.org/?p=4770):
12. *Վ. Ս. Դանիելյան,* Գյունթեր Գրասսի «Թիթեղյա թմբուկը» վեպի առաջաբանը, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, էջ 2-7 (http://www.arteria.am/hy/1427551884):

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՐԱՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Զրբաշյան Աշխեն Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զանփոլադյան Մագդալինա Գեորգիի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Քալանթարյան Ժենյա Անդրանիկի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բեքմեզյան Աստղիկ Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Նավասարդյան Վահան Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սեմիրջյան Ալվարդ Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նալբանդյան Աննա Վաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում շարունակական բնույթ են կրել ուսումնական ծրագրերի թարմացումն ու արդիականացումը: Տպագրության է պատրաստվում մագիստրոսների համար նախատեսված «Գրականության տեսության արդի խնդիրներ» ձեռնարկը: Ամբիոնի աշխատակիցները գիտական և գրական մամուլում 2014-2015 թթ. տպագրել են տասնյակից ավելի ծավալուն հոդվածներ, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, մենագրություններ:

Ամբիոնի անդամները շարունակաբար հանդես են գալիս հանրապետական և ֆակուլտետային գիտաժողովներում: Ա. Սեմիրջյանը 2014 թ. հոկտեմբերի 3-4-ը զեկուցումով հանդես է եկել Երևանում կայացած և հայագիտական ուսումնասիրությունների 40-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովում: Ամբիոնի անդամներից չորսը՝ պրոֆեսորներ Ժ. Քալանթարյանը և Մ. Զանփոլադյանը, դոցենտներ Ա. Բեքմեզյանը և Ա. Զրբաշյանը, զեկուցումներով հանդես են եկել Հայ բանասիրության ֆակուլտետի՝ Մեծ եղեռնի 100-ամյակին նվիրված «Հայոց եղեռնապատումի գրականությունը» գիտաժողովում: Ամբիոնի դասախոսների աշխատանքը չի սահմանափակվել միայն դասերով և գիտական գործունեությամբ: Պրոֆ. Ժ. Քալանթարյանը ԲՈՀ-ի՝ ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում գործող գրականագիտության խորհրդի նախագահն է, Մ. Զանփոլադյանը և Վ. Նավասարդյանը նույն խորհրդի անդամներ են: Ամբիոնի անդամներից դոցենտներ Վ. Նավասարդյանը, Ա. Բեքմեզյանը, Ա. Զրբաշյանը հաշվետու ժամանակաշրջանում հանդես են եկել ատենախոսությունների ընդդիմախոսություններով: Վ. Նավասարդյանը ասպիրանտներ և հայցորդներ է ղեկավարում նաև Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում:

Ամբիոնն ունի չորս ասպիրանտ (մեկը՝ առկա, երեքը՝ հեռակա), ովքեր ներգրավված են ամբիոնի աշխատանքներում: Ամբիոնի աշխատանքի արդյունքներն արտացոլված են սոցհարցման տարեկան բարձր արդյունքներում: Դասախոսների կատարած աշխատանքը վերադաս մարմինների կողմից գնահատվել է ըստ արժանվույն: Պրոֆ. Մ. Զանփոլադյանը ՀՀ Կառավարության կողմից պարգևատրվել է «Մովսես Խորենացի» մեդալով, դոցենտ Ա. Բեքմեզյանը՝ ՀՀ նախագահի շնորհակալագրով, պրոֆ. Ժ. Քալանթարյանը ԵՊՀ ռեկտորատի կողմից՝ ԵՊՀ ոսկե մեդալով, դոց. Ա. Զրբաշյանը՝ ԵՊՀ բրոնզե մեդալով, Վ. Նավասարդյանը՝ ԵՊՀ պատվոգրով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	4	12	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ж. А. Калантарян,* История армянской литературно-критической мысли, V-XIX века, изд. “Гитутюн”, Ереван, 2015, 403 с.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Է. Ջրբաշյան,* Գրական սեռեր և ժանրեր. Համառոտ ակնարկ, «Մշակույթ համահայկական հիմնադրամ» հրատ., Երևան, 2015, 72 էջ:
2. *Ա. Ս. Բեքմեզյան,* Ստեղծագործական գործընթաց, «Ակտուալ արվեստ» հրատ., Երևան, 2015, 52 էջ:
3. *Ա. Հ. Սեմիրջյան,* 20-րդ դարի գրական-գեղարվեստական ուղղությունները, դասախոսություններ, մաս Ա, հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 64 էջ:
4. *В. С. Навасардян,* Армянский стих: краткий очерк метрики и методов ее исследования, РАН, Ереван, 2015, 98 с.

Հոդված

1. *Ժ. Ա. Քալանթարյան,* Մի քանի դիտարկումներ արդի հայ պատմվածքի ներժանրային բազմազանության վերաբերյալ, «Գրական թերթ», փետրվար 14, 2015, էջ 3-7:
2. *Մ. Գ. Ջանփոլադյան,* Ցեղասպանության թեման 20-րդ դարի ռուս պոեզիայում, «Էջմիածին», N 4, 2015, էջ 76-92:
3. *Ա. Ս. Բեքմեզյան,* Բառի համատեքստային իմաստավորումը Հովհ. Թումանյանի քառյակներում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», N 3, 2014, էջ 15-25:
4. *Ա. Ս. Բեքմեզյան,* Արձակ բանաստեղծության ժանրային առանձնահատկությունների շուրջ, Գիտակրթական միջազգային կենտրոն /Գիտական հոդվածների ժողովածու/, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 222-232:
5. *Ա. Ս. Բեքմեզյան,* Ժամանակաշրջանի և թեմայի փոխկապակցության խնդիրը գեղարվեստական ստեղծագործության մեջ, «Մանկավարժական միտք», N 1-2, Երևան, 2015, էջ 130-139:
6. *Ա. Է. Ջրբաշյան,* Գրական սեռերի և ժանրերի տարբերակման խնդրի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», N 1, 2015, էջ 3-17:
7. *Ա. Հ. Սեմիրջյան,* Արդի հայ գրական հեքիաթի ժանրային առանձնահատկությունները, Գիտական հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 198-205:
8. *М. Г. Джанполадян,* Книжка-открытие, “Голос Армении”, 11 сенребря, 2014, с. 4.
9. *М. Г. Джанполадян,* Отголоски армянской трагедии в русской поэзии второй половине 20-го века /к 100-летию Геноцида армян/, “Вестник Ереванского университета”, “Русская филология”, N 1/16, 2015, с. 3-15.
10. *М. Г. Джанполадян,* Прошу у вас прощения, армяне, что я рожден в пятнадцатом году /к 100-летию Михаила Матусовского/, “Голос Армении”, N 52, 21 мая, 2015, 5 с.
11. *М. Г. Джанполадян,* Армения Веры Звягинцевой, “Армянская церковь”, N 5, Москва, 2015, 5 с.

12. *В. С. Навасардян,* Русский стих и армянский стих в аспекте русско-армянских литературных связей, “Вестник МГЛУ”, N 1, Москва, 2015, с. 20-38.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Հ. Սեմիրջյան,* Գերբնականի խորհուրդը Լ. Խեչոյանի «Տան պահապան հրեշտակը» հեքիաթների ժողովածուում, Հեքիաթագիտական 6-րդ գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 41-42:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Նազիկ Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Գարուն Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գյուլբուդաղյան Վաղարշակ Սիրաքի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Թամարա Սարգսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղազարյան Արևիկ Փանոսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ալեքսանյան Աննա Սեյրանի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Աշիկյան Արմենուհի Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ավետիսյան Մերի Բաբկենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Հայրապետյան Լուսինե Խաչատուրի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
9. Նասիլյան Տաթևիկ Մուշեղի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
10. Կիրակոսյան Գայանե Կարուշի, դասախոս
11. Ղայթանջյան Ռուզաննա Լյովայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ազարյան Ռոբերտ Նիկոլայի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Կարապետյան Իգոր Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Չատինյան Աշոտ Աղվանի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովհաննիսյան Կարինե Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սաղաթելյան Արա Կառլենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մարգարով Ալեքսանդր Բագրատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաղդասարյան Վիկտորիա Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
2. Խլոպուզյան Անահիտ Հրանտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014 թ.-ի հոկտեմբերի 17-ից 18-ը Ծաղկաձորում տեղի է ունեցել ԵՊՀ մանկավարժության ամբիոնի կողմից կազմակերպված մանկավարժության տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողով «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» թեմատիկայով:

Ֆակուլտետում գործում է գիտական աստիճաններ շնորհող մանկավարժության 065 մասնագիտական խորհուրդը: 2014-2015 ուստարում խորհրդում կազմակերպվել է 12 ատենախոսությունների պաշտպանություններ:

2014 թ. հոկտեմբերի 2-ին ամբիոնի Սոցիալական մանկավարժություն բաժնի ուսանողները կազմակերպել են միջոցառում՝ նվիրված Սոցիալական մանկավարժի օրվան:

2015 թ.-ի ապրիլի 22-ին կազմակերպվել է միջոցառում «Մանկավարժները հիշում են և պահանջում» խորագրով՝ նվիրված Մեծ եղեռնի 100-ամյա տարելիցին:

2015 թ.-ի մայիսի 15-ին ամբիոնն իր երկու կրթական ծրագրերով մասնակցել է «Հոգեբանական վերնիսաժ» էքսպո ցուցադրությանը:

Ամբիոնի ՈՒԳԸ-ն ակտիվորեն իր մասնակցությունն է բերել համալսարանի և ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի միջբուհական գիտաժողովին, որտեղ լսվել են համալսարանի տարբեր ֆակուլտետների, Կրթության կազմակերպում և Սոցիալական մանկավարժություն բաժինների ուսանողների ելույթները մանկավարժության բազմաբնույթ հարցերի վերաբերյալ:

Գիտաժողովների մասնակցություն և կազմակերպում.

1. 2014 թ.-ի հոկտեմբերի 17-ից 18-ը ամբիոնը Ծաղկաձորում կազմակերպել է մանկավարժության տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողով «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» թեմատիկայով:
2. 2015 թ.-ի հունիսի 17-ին ամբիոնը մասնակցել է ՀՊՄՀ-ում կազմակերպված «Մանկավարժության արդի խնդիրները. մարտահրավերներ և լուծումներ» գիտաժողովին:
3. 2015 թ.-ի մայիսի 16-ին ամբիոնը մասնակցել է ԵՊՀ-ի Իջևանի մասնաճյուղի կազմակերպած «Սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» թեմայով միջբուհական հանրապետական գիտաժողովին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	9	10

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Ա. Ալեքսանյան,* Միջանձնային հաղորդակցման իրականացումը կրթական գործընթացում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 264 էջ:

Հոդված

1. *Ն. Կ. Հարությունյան, Ի. Վարդանյան,* Երջանկության մանկավարժություն - 21-րդ դարի որոնումներ, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 105-111:

2. *Ա. Փ. Ղազարյան,* Մանկավարժական մարդաբանության ձևավորման նախադրյալները Հայաստանում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 121-124:
3. *Ա. Ա. Աշիկյան,* Ընտանեկան դաստիարակության սխալները որպես երեխայի վարքագծային շեղումների նախապայման, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 21-24:
4. *Թ. Ս. Հարությունյան*, Ղեկավարի անձնային, սոցիալ-հոգեբանական որակները, էթիկան և էթիկետը, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 112-116:
5. *Լ. Խ. Հայրապետյան*, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգեն Առաջինը մանկավարժ, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 97-100:
6. *Վ. Ս. Գյուլբուդաղյան*, Նոր մոտեցումներ կրթության վերահսկողության խնդիրներին, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 75-78:
7. *Տ. Մ. Նասիլյան*, Առողջ վարքագծի ձևավորման խնդիրը որպես ՄԻԱՎ-ի կանխարգելման միջոց, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 153-156:
8. *Մ. Բ. Ավետիսյան*, Հայաստանի, Ֆրանսիայի և Գերմանիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման մարմինների առանձնահատկությունները, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 42-46:
9. *Ա. Ս. Ալեքսանյան*, Սովորողների ինքնագնահատման և փոխադարձ գնահատման մեթոդների կիրառումը արժեքային հարաբերությունների զարգացման գործընթացում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 7-11:

Զեկուցման թեզիս

1. *Ն. Կ. Հարությունյան, Ի. Վարդանյան*, Երջանկության մանկավարժություն - 21-րդ դարի որոնումներ, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 126-129:
2. *Ա. Փ. Ղազարյան*, Մանկավարժական մարդաբանության ձևավորման նախադրյալները Հայաստանում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 145-148:
3. *Ա. Ա. Աշիկյան,* Ընտանեկան դաստիարակության սխալները որպես երեխայի վարքագծային շեղումների նախապայման, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 23-24:
4. *Թ. Ս. Հարությունյան*, Ղեկավարի անձնային, սոցիալ-հոգեբանական որակները, էթիկան և էթիկետը, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 133-132:
5. *Լ. Խ. Հայրապետյան*, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգեն Առաջինը մանկավարժ, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 121-122:

6. *Գ. Ա. Բաբայան*, Ուսուցման մեթոդական համակարգի առանձնահատկությունները ռազմական կրթօջախներում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 43-44:
7. *Վ. Ս. Գյուլբուդաղյան*, Նոր մոտեցումներ կրթության վերահսկողության խնդիրներին, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 86-88:
8. *Տ. Մ. Նասիլյան*, Առողջ վարքագծի ձևավորման խնդիրը որպես ՄԻԱՎ-ի կանխարգելման միջոց, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 189-192:
9. *Մ. Բ. Ավետիսյան*, Հայաստանի, Ֆրանսիայի և Գերմանիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման մարմինների առանձնահատկությունները, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 40-42:
10. *Ա. Ս. Ալեքսանյան*, Սովորողների ինքնագնահատման և փոխադարձ գնահատման մեթոդների կիրառումը արժեքային հարաբերությունների զարգացման գործընթացում, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 16-17:

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Սահակյան Արթուր Արտուշի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Թասլաքյան Առաքել Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010100	Մաթեմատիկա
011000	Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա
010800	Մեխանիկա

Մասնագիտացումներ՝ **(մագիստրոսական ծրագրեր)**	Դիֆերենցիալ հավասարումներ Ֆունկցիաների տեսություն Հանրահաշիվ, երկրաչափություն և տոպոլոգիա Օպտիմիզացիայի մեթոդներ Հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա Ռիսկերի կառավարում Մեխանիկա և կիրառական մաթեմատիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի
2. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի
3. Ավետիսյան Արա Սերգեյի (թղթակից անդամ)
4. Սահակյան Արթուր Արտուշի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի, Հանրահաշվի և երկրաչափության ամբիոնի պատվավոր վարիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 654*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Մաթեմատիկա	20	46	22	17	25	45	7	3
Ակտուարական և ֆինանսական մաթ.	6	109	4	103	5	63	6	11
Մեխանիկա	7	15	7	1	8	16	2	3
Ընդամենը	**33**	**170**	**33**	**121**	**38**	**124**	**15**	**17**
Մագիստրատուրա								
Մաթեմատիկա	14	11	12	10				
Ակտուարական և ֆինանսական մաթ.	7	15	7	10				
Մեխանիկա	5	5	5	2				
Ընդամենը	**26**	**31**	**24**	**22**				

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 19*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա	-	-	-	-	-
Ակտուարական և ֆինանսական մաթ.	-	-	14	-	5
Ընդամենը	-	-	**14**	-	**5**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա					
1-ին	66	-	34	4	48
2-րդ	39	1	11	5	69
3-րդ	70	2	20	4	69
4-րդ	10	-	1	-	90

Ակտուար. և ֆին. մաթ.					
1-ին	115	1	91	8	20
2-րդ	107		65	3	39
3-րդ	68	1	29	13	56
4-րդ	17	1	7	2	53
Մեխանիկա					
1-ին	22	5	11	-	27
2-րդ	8	-	-	2	100
3-րդ	24	-	15	2	38
4-րդ	5	1	3	-	20
Ընդամենը	**551**	**12**	**287**	**43**	**46**
Մագիստրատուրա					
Մաթեմատիկա					
1-ին	25	-	1	16	96
2-րդ	22	-	-	15	100
Ակտուար. և ֆին. մաթ.					
1-ին	22	-	3	7	86
2-րդ	17	-	-	6	100
Մեխանիկա					
1-ին	10	-	-	6	100
2-րդ	7	-	1	5	86
Ընդամենը	**103**	**-**	**5**	**55**	**95**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա					
1-ին	67	1	34	3	48
2-րդ	36	-	8	7	78
3-րդ	70	1	21	6	69
4-րդ	10			2	100
Ակտուար. և ֆին. մաթ.					
1-ին	105	1	71	8	31
2-րդ	92	-	60	5	35
3-րդ	28	-	9	4	68
4-րդ	17	-	-	5	100
Մեխանիկա					
1-ին	21	4	13	-	19

2-րդ	8	-	-	2	100
3-րդ	26	-	10	3	62
4-րդ	5	1	3	-	20
Ընդամենը	**485**	**8**	**229**	**45**	**51**
Մագիստրատուրա					
Մաթեմատիկա					
1-ին	25	1	3	17	84
Ակտուար. և ֆին. մաթ.					
1-ին	22	-	2	10	91
Մեխանիկա					
1-ին	7	-	1	7	86
Ընդամենը	**54**	**1**	**6**	**34**	**87**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 89 (22), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 13***		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Մաթեմատիկա	18	-	20 (10)
Ակտուարական և ֆին. մաթ.	13 (1)	5	18 (7)
Մեխանիկա	8	-	7 (4)
Ընդամենը	39 (1)	5	45 (21)

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	**3**	**-**	**3**	**84**	**34**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 8

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Կարեն Լարիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Պետրոսյան Ալբերտ Իսրայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Այվազյան Էդվարդ Իշխանի, մանկ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Գալստյան Լևոն Հարությունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

4. Դավթյան Ալեքսանդր Արամայիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թասլաքյան Առաքել Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հակոբյան Գագիկ Գուրգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հովհաննիսյան Սեդրակ Մուշեղի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Նազարյան Էռնեստ Հովակիմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Սահակյան Կարեն Պայքարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Սահակյան Ռուբեն Շվայցիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Մարտիրոսյան Անուշ Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Պիվազյան Էլզա Էմանուելի, դասախոս
13. Ղազարյան Սուսաննա Վեմիրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ռաշոյան Լուսինե Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Իրական R^3 և R^4 տարածություններում հոլոմորֆ ֆունկցիաների դերը կարող են կատարել քվատերնիոն փոփոխականի մոնոգեն ֆունկցիաները: Հետազոտվել են մոնոգեն ֆունկցիաների Հարդիի, Բերգմանի դասերը, ստացվել են հարմոնիկ համալուծման մասին Ռիսի հայտնի թեորեմի նմանակները, ինչպես նաև սուբհարմոնիկությանը վերաբերող Ստեյնի թեորեմի ճշտումը:

R^n տարածության B միավոր գնդում հետազոտվել են $L^p(B)$ բանախյան տարածության կշռային ֆունկցիաները $\{\varphi,\psi\}$ կշիռների զույգով: Ստացվել են այդ տարածությունների համալուծ տարածությունները որոշակի կշիռների դեպքում:

Ստացվել են Թեյլոր-Մակլորենի ընդհանուր շարքի զուգամիտության արագության գնահատականներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	1	7	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Ա. Դավթյան, Ս. Վ. Ղազարյան*, Բարձրագույն մաթեմատիկա, Ծրագիր-հարցաշար կառավարում մասնագիտության տնտեսագետների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 13 էջ:

Հոդված

1. *A. A. Davtian, S V. Ghazaryan,* On solvability of pseudodifferential equations in spaces with quasihomogeneous norm, “Physical and Mathematical Sciences”, N 3, 2014, Proceedings of the Yerevan State University, p. 13-16:
2. *Э. И. Айвазян,* Разработка дидактических требований к сложности задач, характеризующих обязательные результаты обучения математике, “Sciense and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology”, II (16), Issue 33, 2014, с. 26-30.
3. *Э. И. Айвазян*, Государственный общеобразовательный стандарт как общественно-государственныи заказ перед школой, “Вестник Черкасского университета, Серия Педагогические науки”, N 23 (356), 2015, с. 3-7.
4. *G. Aghekyan, K. P. Sahakyan,* Cassini Ovals in Dynamic Geometry of Polynomials, “Universal Journal of Applied Mathematics”, v. 3, N 2, 2015, pp. 15-17.
5. *K. L. Avetisyan*, Subharmonicity and a version of Riesz theorem on harmonic conjugates, “Advances in Applied Clifford Algebras”, v. 24, N 4, 2014, pp. 909-919.
6. *K. P. Sahakyan*, New Quadrature and Cubature Formulas of Hermite Type, “Universal Journal of Applied Mathematics”, v. 2, N 9, 2014, pp. 299-304.
7. *B. A. Sahakyan*, On the representation ρ_j, w_j absolute monotone functions, “Procedings of the YSU. Physical and Mathematical sciences”, N 2, 2014, pp. 30-38.

Զեկուցման թեզիս

1. *Է. Ի. Այվազյան*, Անալոգիան մաթեմատիկայի ուսուցման գործընթացում, Մաթեմատիկական կրթություն 2, հանրապետական գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 7-14:
2. *Է. Ի. Այվազյան*, Գնահատման ազգային համակարգը որպես կրթության որակի բարելավման միջոց, Մինսկ, 2014, էջ 2:
3. *Է. Ի. Այվազյան*, Ապացուցումների ուսուցման չափորոշչային պարտադիր մակարդակի ինտեգրող բնույթը, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 17-18 հոկտեմբերի, 2014, Ծաղկաձոր, էջ 20-22:
4. *Э. И. Айвазян*, О проблеме выделения условия и заключения утверждения, Міністерство освіти и науки Украіни, Сумський державний педагогічныи университет імені А. С. Макаренко, Актуальні питання природничо-матемаичноі освити, Збірник наукових праць, Вип. 3, Суми ВВП, Мрія”, 2014, с. 12-15.
5. *К. Л. Аветисян, Е. Г. Тоноян,* Формула построения моногенной функции по заданной первой компоненте с приложениями, Пятое российско-армянское совещание по математической физике, комплексному анализу и смежным вопросам, Тезисы докладов, Ереван, 2014, с. 9.
6. *K. Avetisyan, L. Avetisyan,* A monogenic version of Riesz theorem on harmonic conjugates, “International Congress of Mathematicians, Abstracts”, Seoul, 2014, pp. 210-211.
7. *K. L. Avetisyan, Y. G. Tonoyan,* On construction of a monogenic function by its first component, “Armenian Mathematical Union, Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2014, pp. 11.

ՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Օհանյան Վիկտոր Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարաֆյան Վահան Վրթանեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ահարոնյան Նարինե Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գասպարյան Կարեն Վահանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչիկյան Տիգրան Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նարիմանյան Սահակ Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Վարդանյան Խաչատուր Լորիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Իսրայելյան Եպրաքսյա Ռուբիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Գայանե Հեկտորի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Կովարիոգրամի հաշվարկը մարմինների ենթադասերի համար (պետական ֆինանսավորում):	Գասպարյան Ա. Գ.

Թեմա 1. Թեմայի իրականացման ընթացքում ստացվել է անհրաժեշտ պայման ուղղությունից կախված լարի երկարության բաշխման ֆունկցիայի՝ ուղղությունից կախվածությունը միայն մաքսիմալ լարի միջոցով: Օգտագործելով ստացված արդյունքը՝ կառուցվել է զուգահեռագծերի ընտանիք, որոնց համար անհրաժեշտ պայմանը չի բավարարվում: Վերոնշյալ զուգահեռագծերի ընտանիքի գոյությունը ապացուցում է, որ ստացված պայմանն անհրաժեշտ է, բայց՝ ոչ բավարար:

Թեմայի իրականացման ընթացքում ստացված արդյունքը պատրաստվել է տպագրության և ուղարկվել «Известия НАН Армении, серия Математика», որը թարգմանվել է «Springer»-ում: Հոդվածը տպագրվելու է 2015 թվականի 50-րդ հատորի 5-րդ համարում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Շարունակվել է հարթության վրա և տարածության մեջ ուղղությունից կախված բաշխման ֆունկցիայի հետազոտումը որոշ սահմանափակ ուռուցիկ մարմինների համար:

Մասնավորապես դուրս է բերված բանաձև, որը կապում է կովարիագրամը և ուղղությունից կախված լարի երկարության բաշխման ֆունկցիան հիմքի նույն ֆունկցիաների հետ: Երկու պատահական, անկախ և տիրույթում հավասարաչափ բաշխված կետերի միջև հեռավորության խտությունն արտահայտված է լարի երկարության բաշխման ֆունկցիայի միջոցով:

Բերվում են «սովորական» պայմաններին չբավարարող δ- հանրահաշիվների հոսքի դեպքում օպցիոնալ մարտինգալների տեսությանը վերաբերող արդյունքներ:

Կառուցված է տոլինգ - պայմանագրի մոդելը, որը կարող է օգտագործվել ֆինանսական մաթեմատիկայում:

Դասագիրքը վերաբերում է տեսական և կիրառական վիճակագրության հիմնական գաղափարներին ու մեթոդներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
1	-	-	-	4	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Կ. Վ. Գասպարյան,* Տեսական և կիրառական վիճակագրության հիմունքներ, ՀՀ ԿԳՆ-ի կողմից հաստատված դասագիրք բուհերի համար, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2015, 312 էջ:

Հոդված

1. *N. G. Aharonyan*, The distribution of the distance between two random points in a convex set, “Russian Journal of Mathematical Research, Series A”, vol. 1, no. 1, 2015, pp. 4-8.
2. *A. G. Gasparyan and V. K. Ohanyan,* Orientation-Dependent distributions of the Length of a Random Segment and Covariogram, “Journal of Contemporary Math Analysis”, vol. 50, no. 2, 2015, pp. 90-97.
3. *H. S. Harutyunyan, V. K. Ohanyan,* The covariograms of a cylinder, “Journal of Contemporary Math Analysis”, vol. 49, no. 6, 2014, pp. 366-375.
4. *V. K. Ohanyan,* Recognition of convex bodies by probabilistic methods, “Russian Journal of Mathematical Research, Series Aե, vol. 1, no. 2, 2015, pp. 15-22.

Զեկուցման թեզիս

1. *N. G. Aharonyan,* Density function od the distance between two random points in a convex set, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, pp. 12-13.
2. *A. G. Gasparyan*, Orientation-dependent chord length distributions and maximal chords, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, pp. 25-26.
3. *K. V. Gasparian*, Optional martingales and their applications, “International Congress of a mathematics ISM, Abstracts, Section 12 (Probability and Statistics)”, Seoul, 2014, pp. 467-468.
4. *K. V. Gasparian,* Theory of random processes without “usual” assumptions, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, pp. 27-28.
5. *V. K. Ohanyan,* The relationship between covariograms of a cylinder and its base, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, pp. 71-72.

ՀԱՆՐԱՀԱՇՎԻ ԵՎ ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթաբեկյան Վարուժան Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Դալալյան Սամվել Հրանտի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գալստյան Նորիկ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավիդով Սերգեյ Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Միրզախանյան Նարինե Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ներսեսյան Վահրամ Անդրանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Փիլիպոսյան Վարդան Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Օհնիկյան Հակոբ Հմայակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օհանյան Արմինե Հրաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Պարբերական որոշիչ առնչություններով խմբեր: Ներդրումներ և ավտոմորֆիզմներ (պետական ֆինանսավորում):	Աթաբեկյան Վ. Ս.
2. Ալգորիթմական հարցեր և կոմբինատոր մեթոդներ խմբերի տեսությունում (պետական ֆինանսավորում):	Աթաբեկյան Վ. Ս.

Թեմա 1. Հետազոտվել են պարբերական արտադրյալների նորմալ ենթախմբերը և դրանց հատկությունները: Ապացուցվել է, որ խմբերի $\{G_i\}_{i\in I}$ ընտանիքի n-պարբերական $G = \Pi_{i\in I}^{n} G_i$ արտադրյալի կամայական ոչ տրիվյալ նորմալ ենթախումբ պարունակում է G^n ենթախումբը, որը ծնվում է G խմբի բոլոր հնարավոր տարրերի n աստիճաններով: Այստեղից բխում է, որ եթե n-պարբերական արտադրյալի գոնե մեկ G_i արտադրիչում տեղի չունի $x^n = 1$ նույնությունը, ապա այդ արտադրյալը հոպֆյան խումբ է, այսինքն՝ այն իզոմորֆ չէ իր որևէ ֆակտոր խմբի: Այս արդյունքների հիման վրա կառուցվել են ոչ պարզ և ոչ վերջավոր ապրոքսիմացվող վերջավոր պարբերությամբ հոպֆյան խմբերի առաջին օրինակները: Ցույց է տրվել, որ n-պարբերական $G = \Pi_{i\in I}^{n} G_i$ արտադրյալի G_i արտադրիչի N նորմալ ենթախումբը ժառանգորեն նորմալ է այն և միայն այն դեպքում, երբ այդ N ենթախումբը պարունակի G_i^n ենթախումբը, այսինքն՝ G_i խմբի բոլոր տարրերի n աստիճաններով ծնված ենթախումբը:

Թեմա 2. Ապացուցվել է, որ կամայական չվերասերված n-պարբերական արտադրյալը ոչ ամենաբել խումբ է, ապացուցվել է նաև, որ բոլոր միևնույն $c > 2$ կարգն ունեցող ցիկլային խմբերի n-պարբերական արտադրյալները հավասարաչափ ոչ ամենաբել են, նկարագրվել են նույն կարգի ցիկլային

խմբերի n-պարբերական արտադրյալների տրոհող ավտոմորֆիզմները, ստացվել են ալգորիթմներ՝ ֆակտորիալ օղակներում մոդուլյար մեթոդներով ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարի հաշվման համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ստացվել են Սթոունի և Բիրկհոֆի ներկայացումների մասին թեորեմների նմանակ թեորեմներ Բուլյան-դե Մորգանի հանրահաշիվների համար: Ապացուցվել է, որ n ռանգի ազատ Բուլյան-դե Մորգանի հանրահաշիվը իզոմորֆ է n փոփոխականով քվազի-դե Մորգանի ֆունկցիաների Բուլյան-դե Մորգանի հանրահաշվին: Նկարագրվել է ազատ կոմմուտատիվ մեդիալ n տեղանի խմբոիդի կառուցվածքը: Ապացուցվել է, որ կոմուտատիվ մեդիալ n տեղանի խմբոիդը ունի ուռուցիկ գծային ներկայացում: Դիտարկվել են չորս օբյեկտիվ փոփոխականներով 14 մեդիալակերպ բալանսավորված ֆունկցիանալ հավասարումներ (f, g) բինար քվազիխմբային գործողության համար: Ապացուցվել է, որ քվազիխմբային գործողություններով մեդիալակերպ բալանսավորված ֆունկցիանալ հավասարման բավարարող յուրաքանչյուր $(B; f, g)$ հանրահաշիվ ունի $(B; +)$ աբելյան խմբի նկատմամբ ներկայացում: Որպեսզի շոշափող շերտավորման վրա տրված լիովին բերվող գծային կապակցությունը պահպանվի, ապացուցվել է, որ, այսպես կոչված, հարմարեցված ռեպերի ձևափոխության դեպքում անհրաժեշտ է և բավարար, որ ներքին կապակցության դեֆորմացիայի տենզորը լինի կովարիանտ հաստատուն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	8	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *В. С. Атабекян,* О группах автоморфизмов и полугруппах эндоморфизмов групп , “Алгебра и логика”, т. 54, н. 1, 2015, с. 85-91.
2. *С. С. Давидов,* Свободные коммутативные медиальные -арные группоиды “Дискрет. матем.”, том 27, н. 1, 2015, с. 34-43.
3. *V. S. Atabekyan,* The automorphisms of endomorphism semigroups of free Burnside groups. “International Journal of Algebra and Computation”, v. 25, n. 4, 2015, pp. 669-674.
4. *V. S. Atabekyan,* Automorphism groups of endomorphism semigroups of free periodic groups, Preprint “arXiv:1503.08786”, 2015, pp. 1-6.
5. *V. S. Atabekyan, Automorphism groups and endomorphism semigroups of groups , “Algebra and Logic”, v. 54, n. 1, 2015, pp. 58-62.*
6. *A. Ehsani, A. Krapež, Y. M. Movsisyan,* Algebras with Medial-like Functional Equations on Quasigroups, Preprint “arXiv:1505.06224”, 2015, pp. 1-10.
7. *Y. M. Movsisyan, V. A. Aslanyan,* Super-De Morgan Functions and Free De Morgan Quasilattices, “Central European Journal of Mathematics”, v. 12, n. 12, 2014, pp. 1749-1761.
8. *Y. M. Movsisyan, S. S. Davidov, M. Safaryan,* Constraction of free g-dimonoids, “Algebra and Discrete Mathematics”, v. 18, 2014, pp. 140-150.

Զեկուցման թեզիս

1. *Վ. Ա. Փիլիպոսյան,* Շոշափող շերտավորման ներքին կապակցության մասին, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, pp. 82-83:
2. *В. С. Атабекян,* О группах автоморфизмов и полугруппах эндоморфизмов свободных бернсайдовых групп, “Международная конференция Мальцевские чтения”, Институт математики им. С. Л. Соболева Сибирского отделения Российской Академии наук, 2014, с. 11.
3. *V. S. Atabekyan,* C*-simplicity of n-periodic products of groups, “International Conference Mal’tsev meeting dedicated to 75th anniversary of Yurı L. Ershov”, Novosibirsk, 2015, pp. 135.
4. *S. S. Davidov, J. Hatami,* Direct products and reduced products of F-algebras, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, 2015, pp. 21-22.
5. *S. S. Davidov, J. Hatami,* Groups with fuzzy operation, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, 2014, pp. 32.
6. *Y. M. Movsisyan,* Finitely generated free algebras with hyperidentities of lattice varieties, “International Conference Mal’tsev meeting dedicated to 75th anniversary of Yurı L. Ershov”, Novosibirsk, 2015, pp. 205.

ԴԻՖԵՐԵՆՑԻԱԼ ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Տիգրան Ներսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարախանյան Մարտին Իսահակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասատրյան Հայկ Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Գուրգեն Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Տեփոյան Լիպարիտ Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Քամալյան Արմեն Հրաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պետրոսյան Անուշիկ Համլետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաբայան Նունիկ Արտուշի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դիտարկվել է ներքին եռանկյունի մատրից ֆունկցիաների դասը, որոնց անկյունագծային տարրերի ինդեքսները ֆիքսված են: Նկարագրվել է այդ դասի բոլոր հնարավոր մասնավոր ինդեքսների հավաքածուների բազմությունը: Ուսումնասիրվել են էքստրեմալ դեպքերը, երբ այդ բազմությունը հնարավորինս մաքսիմալ է կամ հնարավորինս մինիմալ:

Օգտագործելով վեկտորարժեքանի անալիտիկ ֆունկցիաների հատկությունները՝ ուսումնասիրվել են նրանցով ծնված կոմուտատիվ հանրահաշիվների ընտանիքի հատկությունները՝ մաքսիմալ իդեալների տարածությունների նկարագրումները, հանրահաշիվների մաքսիմալությունը և այլն:

Նկարագրված է տոպոլոգիական տարածության վրա որոշված բետտա-հավասարաչափ փակ, սիմետրիկ հանրահաշվի համալուծ տարածությունը:

Ուսումնասիրվել է բարձր կարգի ոչ ինքնահամալուծ դիֆերենցիալ օպերատորային հավասարումների մի դաս: Ստացվել են պայմաններ, որոնց դեպքում այդ հավասարման ընդհանրացված լուծումը գոյություն ունի և միակն է: Հետազոտվել է համապատասխան օպերատորի սպեկտրը: Պսևդոդիֆերենցիալ հավասարումների մի դասի համար ճյուղավորվող ասիմպտոտիկայի դեպքում ուսումնասիրվել են սինգուլյար ֆունկցիաների հատկությունները:

Օգտագործելով Շտուրմ-Լիուվիլի հակադարձ խնդիրների լուծման Գելֆանդ-Լևիտանի մեթոդը՝ ստացվել է առնչություն, որը ցույց է տալիս նորմավորող հաստատունների կախվածությունը եզրային պայմաններից: Ստացվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ, որպեսզի երկու հաջորդականություններ լինեն ֆիքսված եզրային պայմաններով, Շտուրմ-Լիուվիլի խնդրի սեփական արժեքներ և նորմավորող հաստատուններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	2	-	-	7	12

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *М. И. Караханян,* О строго равномерных алгебрах, “LAP, LAMBERT” Academic Publishings, Deutschland, 2015, 90 pages.
2. *М. И. Караханян,* Об алгебрах непрерывных функций, “LAP, LAMBERT” Academic Publishings, Deutschland, 2015, 168 pages.

Հոդված

1. *К. В. Арутюнян, А. Г. Камалян, И. М. Спитковский,* О возможных наборах частных индексов треугольных матриц-функций, “Доклады НАН Армении”, т. 115, N 1, 2015, стр. 7-14.
2. *К. В. Арутюнян, А. Г. Камалян, И. М. Спитковский,* О некоторых экстремальных свойствах частных индексов треугольных матриц-функций, “Доклады НАН Армении”, т. 115, N 2, 2015, стр. 87-92.
3. *Л. П. Тепоян, С. А. Зшорн,* Degenerate nonselfadjoint high-order ordinary differential equations on an infinite interval, “Известия НАН Армении, Математика”, т. 50, N 3, 2015, стр. 64-70.
4. *Y. A. Ashrafyan, T. N. Harutyunyan,* On a property of norming constants of Sturm-Liouville problem, “Proceedings of the Yerevan State University”, N 3, 2014, pp. 3-7.
5. *Y. A. Ashrafyan, T. N. Harutyunyan,* The inverse Sturm-Liouville problems with fixed boundary conditions, “Electronic Journal of Differential Equations”, N 27, 2015, pp. 1-8.
6. *M. I. Karakhanyan,* On remark about β uniformly closed algebra, “Proceedings of the Yerevan State University”, N 2, 2015, pp. 17-20.
7. *L. P. Tepoyan, M. Hedayat Mahmoudi, B. W. Schulze,* Continuos and Variable branching Asymphtotics, “Journal Pseudo-Differ. Oper. Appl.”, N 6, 2015, pp. 69-112.

Զեկուցման թեզիս

1. *Т. Н. Арутюнян,* О решении обратной задачи Штурма-Лиувилля, “Пятое Российско-Армянское Совещание”, 2014, Ереван, с. 17.
2. *А. Г. Камалян,* Method of factorization of matrix functions, Международная конференция “Современные методы и проблемы теории операторов и гармонического анализа и их приложения-V”, Ростов-на-Дону, 2015, стр. 34.
3. *М. И. Караханян, Г. А. Камалян,* О коммутативности образа A–значной обобщенной аналитической функции, “Труды российско-армянской международной конференции по “Операторным алгебрам и полгруппам””, Ереван, 2015, 5 с.
4. *T. N. Harutyunyan,* The uniqueness theorems in inverse for canonical Dirac operator, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, 2015, Yerevan, p. 25.
5. *T. N. Harutyunyan,* The eigenvalues function and the inverse Sturm-Liouville problems, “Applied inverse Problems”, Helsinki, 2015, p. 190.
6. *T. N. Harutyunyan,* The spectral theory of family of Sturm-Liouville operators “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, 2015, Yerevan, p. 51.
7. *T. N. Harutyunyan,* The eigenvalues function and the inverse Sturm-Liouville problems, “International Workshop on Operator Theory and Applications, IWOTA 2015”, Tbilisi, 2015, p. 71.
8. *T. N. Harutyunyan,* Some inverse problems for Dirac operators, “First Caucassian Mathematical conference”, Tbilisi, 2014, 98-99.
9. *A. G. Kamalyan,* Constructive method of the factorization matrix function, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, p. 56.
10. *A. G. Kamalyan, I. M. Spitkovsky,* The Set of Tuples of Partial Indces of Triangular Matrix Functions, “International Workshop on Operator Theory and Applications, IWOTA 2015”, Tbilisi, 2015, p. 77.
11. *M. I. Karakhanyan,* About on the first cohomology group for a β+uniformly algebra with coefficients in Z, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, pp. 59-60.
12. *A. Kirsch, H. A. Asatryan,* The Interior Transmission Eigenvalue Problem for a Spherically-Symmetric Domain with Anisotropic Medium and a Cavity, “Armenian Mathematical Union, 7th Annual Session, Abstracts”, Yerevan, 2015, p. 64.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԱՆԱԼԻԶԻ ԵՎ ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հայրապետյան Հրաչիկ Մերգոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հակոբյան Արամ Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարտիրոսյան Մհեր Սոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միքայելյան Գագիկ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ռաֆայելյան Սպարտակ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Քեռյան Կարեն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սահակյան Արթուր Արտուշի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Կարագուլյան Գրիգոր Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Վարդանյան Անուշ Արարատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկոյան Հասմիկ Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. R^1-ի վրա ըստ Ֆրանկլինի ընդհանուր համակարգի շարքերի զուգամիտության և այդ համակարգի բազիսության հարցեր (պետական ֆինանսավորում):	Գևորգյան Գ. Գ.

Թեմա 1. Ներմուծված է առանցքի վրա որոշված, անընդհատ և կտոր առ կտոր գծային ֆունկցիաներից կազմված օրթոնորմալ համակարգերի մի դաս: Այդ դասի համակարգերը ծնվում են իրական առանցքի վրա խիտ T հաջորդականություններով և նրանց պատկանող ֆունկցիաներն ունեն կոմպակտ կրիչ և զրո ինտեգրալ: Հետազոտված է այդպիսի համակարգերի բազիսության հարցը $H^1(R)$-ում: Գտնվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ, որոնց եթե բավարարի T հաջորդականությունը, ապա նրանով ծնված համակարգը կլինի բազիս $H^1(R)$-ում:

Հետազոտվել են $[0,1]$-ում խիտ T հաջորդականություններով ծնված բարձր կարգի սպլայններից կազմված օրթոնորմալ համակարգեր: Գտնվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ, որոնց եթե բավարարի T հաջորդականությունը, ապա նրանով ծնված համակարգը կլինի ոչ պայմանական բազիս $H^1(0,1)$-ում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Նկարագրվել են ընդհանրացված սահմանափակ վարիացիայի դասերը, որի ֆունկցիաների՝ ըստ Ուոլշի համակարգի Ֆուրիեի շարքերը զուգամետ են կամ զումարվում են Չեզարոյի բացասական մեթոդներով:

Ապացուցվել է սահմանափակ հարմոնիկ վարիացիայի երկու փոփոխականի ֆունկցիայի եռանկյունաչափական միջարկող բազմանդամների զուգամիտությունը:

Ուսումնասիրվել է Ռիմանի եզրային խնդիրը կշռային տարածություններում: Առաջարկվել է այդ խնդրի հետազոտման նոր մոտեցում, երբ կշռային ֆունկցիան դառնում է անվերջ վերջավոր թվով կետերում: Ապացուցվել է, որ այդ խնդիրը նորմալ լուծելի է:

Ամբողջ ֆունկցիաների որոշ մետրիկական դասերում ուսումնասիրվել են ինտերպոլյացիայի լրիվության և բազիսության հարցեր: Ստացվել են Վիներ-Պելիի տիպի նոր ներկայացման թեորեմներ: Այդ դասերում նկարագրվել են ունիտար արտապատկերումները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	19	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ս. Գ. Ռաֆայելյան, Ս. Մելիք-Փարսադանյան*, Անհավասարությունների ապացուցումը մաքսիմումի կամ մինիմումի մեթոդով, «Մաթեմատիկան դպրոցում», 97 (4), 2014, էջ 47-62:
2. *Г. М. Айрапетян, В. Г. Петросян,* Задача Римана в весовых пространствах, «Լրաբեր», Գիտական հոդվածների ժողովածու, Մաս 1, «Ճարտարագետ», Երևան, 2015, էջ 28-34:
3. *Г. Г. Геворкян, К. А. Керян,* Об одном базисе пространства $H^1(R)$ состоящем из кусочно линейных функций, “Доклады НАН РА”, 114 (3), 2014, с. 187-191.
4. *Г. Г. Геворкян, К. А. Керян,* On a generalization of general Franklin system on R, “Journal of Contemporary Mathematical Analysis”, 49 (6), 2014, pp. 309-320.
5. *К. А. Керян,* Одна теорема единственности аддитивных функций и ее приложение к некоторым ортогональным рядам, “Матем. Заметки”, 97 (3), 2015, с. 382-396.
6. *А. R. Нурбекян, А. А. Саакян,* Сходимость двумерных тригонометрических интерполяционных полиномов функций ограниченной гармонической вариации, “Изв. НАН Армении, Мат.”, т. 49, N 4, 2014, с. 35-46.
7. *G. Gat, U. Goginava, G. A. Karagulyan*, Almost everywhere strong summability of Marcinkiewicz strong means of double Walsh-Fourier series, “Analysis Mathematica”, 40 (4), 2014, pp. 243-266.
8. *G. Gat, U. Goginava, G. A. Karagulyan*, A remark on the divergence of strong power means of Walsh-Fourier series, “Math. Notes”, 96 (6), 2014, pp. 59-65.
9. *G. Gat, U. Goginava, G. A. Karagulyan*, On everywhere divergence of the strong Φ-means of Walsh-Fourier series, “Journal of Mathematical Analysis and Applications”, 421, N 1, 2015, pp. 206-214.
10. *G. G. Gevorkyan, A. Kamont, K. A. Keryan, M. Passenbrunner,* Unconditionality of orthogonal spline systems in H^1, “Studia Math.”, 226, 2015, pp. 123-154.
11. *M. S. Ginovian, A. A. Sahakian, M. S. Taqqu,* The trace problem for Toeplitz matrices and operators and its impact in probability, “Probability Surveys”, v. 11, 2014, pp. 393-440.
12. *U. Goginava, L. Gogoladze, G. A. Karagulyan,* BMO-estimation and almost everywhere exponential summability of quadratic partial sums of double Fourier series, “Constructive Approximation”, 40 (1), 2014, pp. 105-120.
13. *U. Goginava, A. A. Sahakian*, Convergence of multiple Fourier series of functions of bounded generalized variation, “Украинский математический журнал”, 67, N 2, 2015, pp. 163-173.
14. *U. Goginava, A. A. Sahakian,* Convergence and Summability of double Walsh-Fourier series of functions of bounded generalized variation, “Изв. НАН Армении, Мат.”, 49 (6), 2014, pp. 27-42.
15. *G. A. Karagulyan, D. A. Karagulyan*, On the characterization of extremal sets in the theory of differentiation of integrals, “Journal of Contemporary Mathematical Analysis”, 48 (6), 2014, pp. 334-351.
16. *G. A. Karagulyan, K. R. Muradyan,* On the divergence of Triangular and Sectorial Sums of Double Fourier Series, “Dokl. NAS of Armenia”, 114 (2), 2014, pp. 98-100.

17. *G. A. Karagulyan, K. R. Muradyan,* On divergence triangular sums of double Fourier series, "Journal of Contemporary Mathematical Analysis", 49, no 4. 2015, pp. 51-67.
18. *G. A. Karagulyan, M. H. Safaryan,* On Generalizations of Fatou's Theorem for Integrals with General Kernels, "Journal of Geometric Analysis", 25, N 3, 2015, pp. 1459-1475.
19. *A. A. Sahakian, M. S. Ginovian,* On the trace approximation problem for truncated Toeplitz operators and matrices, "Journal of Contemporary Mathematical Analysis", 49 (1), 2014, pp. 1-17.

Զեկուցման թեզիս

1. Г. *М. Айрапетян, В. Г. Петросян,* Граничная задача Римана в весовых пространствах, Тезисы докладов международной конференции "Современные методы и проблемы теории операторов и гармонического анализа и их приложения-V", Ростов-на-Дону, 2015, с. 66.
2. Г. *М. Айрапетян, В. А. Бабаян,* Граничные задачи для аналитических функций в пространстве непрерывных функций, "Пятое Российско-Армянское Совещание по математической физике, комплексному анализу и смежным вопросам", Ереван, 2014, с. 10-11.
3. *M. S. Martirosyan*, Estimation of Polynomials of Exponents on a Finite Interval, "Abstracts of International Congress of Mathematicians", Seoul, 2014, c. 228-229.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պողոսյան Միքայել Պողոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Վահան Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաղաթելյան Կարեն Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սաղաթելյան Վահագն Կարենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մամիկոնյան Հայկանուշ Արտյուշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հետազոտվել է հարթության մեջ արագությամբ ղեկավարվող շարժական օբյեկտի երաշխավորված փնտրման խնդիրը՝ եռաչափ տարածության մեջ արագությամբ ղեկավարվող և փնտրող օբյեկտի կողմից: Փնտրումը՝ որոնելի օբյեկտի կոորդինատների որոշումը, իրականացվում է շարժական կոնի հիմքի միջոցով, որի գագաթը կապված է փնտրող օբյեկտի ընթացիկ դիրքի հետ: Մշակվել է ղեկավարման ալգորիթմ, որի դեպքում որոնելի օբյեկտի երաշխավորված փնտրումն ավարտվում է նվազագույն ժամանակում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	2	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *В. В. Аветисян, В. С. Степанян,* К задаче оптимального гарантированного поиска подвижного объекта на плоскости, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Горис-Степанакерт, 2014, с. 10-15.
2. *В. В. Аветисян, В. С. Степанян,* Оптимальный по минимальному гарантированному времени поиск подвижного объекта на плоскости, “Изв. НАН РА. Механика”, т. 68. N 1, 2015, с. 66-80.

ԱԿՏՈՒԱՐԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Կարինե Ռուբենի, տնտեսագիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչատրյան Անահիտ Սերոյի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Չիթչյան Ռոբերտ Նավասարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գասպարյան Գուրգեն Աղասու, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գևորգյան Ելենա Արկադիի, դասախոս
5. Գուլյան Անահիտ Գևորգի, դասախոս
6. Մանուկյան Թամարա Պարգևի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Թորոյան Վասակ Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հրաչյան Գայանե Գագիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Տիգրանուհի Կարապետի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնը շարունակել է համագործակցությունը «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ» բանկի հետ, ինչպես նաև ակտիվ աշխատանքներ են անցկացվել «Հայաստանի ակտուարների

միավորում» ՀԿ-ի հետ, որի արդյունքում ամբիոնի մագիստրանտները, ասպիրանտները և դասախոսները ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ արտերկրում մասնակցել են մի շարք մասնագիտական կոնֆերանսների:

Ամբիոնը, ինչպես միշտ, ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ապահովագրական ընկերությունների և ԱՊՊԱ բյուրոյի կողմից իրականացվող ապահովագրավճարների և սակագների հաշվարկման գործընթացին, ինչպես նաև «բոնուս-մալուս» համակարգի քննարկմանը և հաշվարկների իրականացմանը:

Ամբիոնի աշխատակիցներից երկուսը ստացել են դոցենտի գիտական կոչում, ամբիոնի ասպիրանտները հանդես են եկել մասնագիտական սեմինարներին և գիտաժողովներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	2	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հ. Գ. Զայիմցյան,* Ապահովագրական գործ. գործնական և սեմինար պարապմունքների մեթոդական ցուցումներ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2015, 48 էջ:
2. *Է. Է. Վարդումյան,* Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման մեթոդներ, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ մագիստրանտների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 40 էջ:

Հոդված

1. *Ռ. Գ. Հովհաննիսյան,* Կուտակային կենսաթոշակային հիմնադրամների պորտֆելի կառուցումը, «ՀՃԱ լրաբեր», հատոր 12, N 1, Երևան, 2015, էջ 28-35:
2. *Ռ. Գ. Հովհաննիսյան,* Համաշխարհային ճգնաժամը և կենսաթոշակային համակարգը, «ՀՃԱ լրաբեր», հատոր 11, N 3, Երևան, 2014, էջ 443-449:
3. *Է. Է. Վարդումյան, Ի. Հ. Արիստակեսյան*, Դիվերսիֆիկացիայի ներառումը օպտիմալ պայուսակի ընտրության խնդրում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 1-2 (173-174), Երևան, 2015, էջ 76-78:
4. *A. G. Gulyan,* An Alternative Model for Bonus-Malus System, “Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences”, N 1, 2015, pp. 34-40.
5. *E. E. Vardumyan,* Pre- and Post-Crisis Analysis of Residential Variable-Rate Loan Prepayment Patterns in the UK, “Asian Academic Research Journal of Social Science & Humanities”, Volume 1, Issue 30, 2014, pp. 426-441.

ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Սամվել Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գեղամյան Բագրատ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մաթևոսյան Արամ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Շահինյան Սմբատ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ջիլավյան Սամվել Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սիմոնյան Թամարա Ալեքսանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գալստյան Կարինե Անդրանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավետիսյան Արա Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բարսեղյան Վանյա Ռաֆայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ղուկասյան Արտուշ Ապրեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Քերոբյան Աղասի Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովհաննիսյան Համլետ Վարազդատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մինասյան Դավիթ Մելսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Սալբի Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
3. Մկրտչյան Աննա Արծվիի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել է պիեզոէլեկտրական տարածությունում որոշակի պարբերությամբ դասավորված կիսաանվերջ ճաքերի վրա սահքի էլեկտրաառաձգական ալիքի դիֆրակցիայի խնդիրը: Անհամասեռության բաժանման հարթությանը զուգահեռ՝ կիսաանվերջ ճաքով թուլացված, կտոր առ կտոր համասեռ տարածության համար դիտարկվել է անվերջությունից տարածվող Լյավի տեղայնացված սահքի ալիքի դիֆրակցիայի խնդիրը: Ուսումնասիրվել է դիէլեկտրական կիսատարածությունում գտնվող կիսաանվերջ մետաղական շերտի վրա պիեզոէլեկտրական կիսատարածությունում սահքի հարթ էլեկտրաառաձգական ալիքի դիֆրակցիայի խնդիրը:

Ներմուծելով մագնիսա (էլեկտրա, թերմո) առաձգական շերտավոր համակարգերի հիփոթեզներ (hiphotesis-MELS)՝ իրականացվել է կապակցված ֆիզիկամեխանիկական դաշտերով հոծ միջավայրերի անհարթ մակերևույթների ամրակցման եզրային խնդրի մոդելավորում: Պիեզոդիէլեկտրիկ շերտերի երկու տարբեր ամրակցումների դեպքերում առանձնացվում է ամրակցման ֆիզիկորեն կամ երկրաչափորեն անհամասեռ, մերձմակերևութային շերտ: Շերտում մակերևութային-աստիճանային ֆունկցիաների (SEF) միջոցով տրվում են ֆիզիկամեխանիկական դաշտերի կամ թերմոդինամիկական հաստատունների բաշխման վարքերը: Այդ ֆունկցիաների ընտրությամբ իրականացվում է մակերևութային

անհարթությունների ազդեցությունը եզրային խնդրի հավասարումներում և նյութական առնչություններում:

Ուսումնասիրված է բազմօղակ մանիպուլյատորի տարածական դիրքերի փոփոխությունը, երբ օղակներից մեկը մոդելավորված է որպես առաձգական մարմին: Տարբեր կոորդինատական համակարգերում հետազոտված է բազմօղակ առաձգական մանիպուլյատորի կինեմատիկան: Հետազոտված է երկօղակ առաձգական մանիպուլյատորի բռնիչի կինեմատիկական ղեկավարման խնդիրը՝ տրված ոչ ստացիոնար մակերևույթով:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Ս. Ավետիսյանը մշակել է որակավորման բարձրացման կրթագիտական ծրագիր «Մեխանիկա մասնագիտության արդի հիմնախնդիրներ» մոդուլից և անց է կացրել դասախոսություններ ԵՊՀ բնագիտական ֆակուլտետների ունկնդիրների համար: Ամբիոնի ասպիրանտ Տ. Բարսեղյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Կապակցված դինամիկ համակարգերի ղեկավարման և ստաբիլացման խնդիրներ» թեմայով Ա.02.01 – «Տեսական մեխանիկա» մասնագիտությամբ (գիտական ղեկավար՝ ֆիզմաթ. գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Ս. Գ. Շահինյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	32	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *S. G. Shahinyan,* The Stability of Dynamic Systems with Integrally Small Perturbations, Publishing house “Scholars' press”, Germany, 2015, 108 pages.

Հոդված

1. *В. Р. Барсегян,* Задача оптимального наблюдения управляемых упругих колебаний балки при наличии погрешностей в измерениях, “Журнал вычислительной математики и математической физики”, т. 54, N 10, 2014, с. 1563-1570.
2. *В. Р. Барсегян,* Задача оптимального восстановления прогиба управляемого движения термоупругой пластинки-полосы при наличии погрешностей в неполных измерениях, “Труды семинара имени И. Г. Петровского”, вып. 30, 2014, с. 64-74.
3. *В. Р. Барсегян,* Некоторые задачи управления линейными динамическими системами с переменной структурой и с ограничениями в промежуточные моменты времени, “Обобщенные постановки и решения задач управления”, Сборник трудов VII международного симпозиума (GSSCP-2014), 2014, с. 31-35.
4. *В. Р. Барсегян, Т. В. Барсегян,* Об одном подходе к решению задач управления динамических систем с неразделенными многоточечными промежуточными условиями, “Автоматика и телемеханика”, N 4, 2015, с. 3-15.

5. *Т. В. Барсегян,* О замене базиса в пространстве состояний и влиянии на свойства управляемости составной линейной стационарной системы, “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Труды VIII международной конференции, Горис-Степанакерт, 2014, с. 88-92.
6. *Т. В. Барсегян,* Об условии вполне управляемости поэтапно меняющейся линейной стационарной системы, “Известия НАН РА, Механика”, т. 68, N 1, 2015, с. 81-90.
7. *В. Р. Барсегян, Т. В. Барсегян,* Критерий управляемости линейных стационарных систем переменной структуры, “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Труды VIII международной конференции, Горис-Степанакерт, 2014, с. 83-87.
8. *В. Р. Барсегян, С. Г. Шагинян, Т. В. Барсегян,* Об одной задаче оптимальной стабилизации линейными составными системами, “Известия НАН РА, Механика”, т. 67, N 4, 2014, с. 40-52.
9. *Э. Х. Григорян, К. Л. Агаян, С. А. Джилавян,* Дифракция сдвиговой электроупругой волны на периодической структуре полубесконечных трещин в пьезоэлектрическом пространстве, Труды 8-ой межд. конф. “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Инст. механики НАН РА, 2014, с. 182-186.
10. *Э. Х. Григорян, К. Л. Агаян, С. А. Джилавян,* Дифракция локализованной сдвиговой волны на крае полубесконечной трещины в составном упругом пространстве, “Изв. НАН Армении, Механика”, т. 67, N 4, 2014, с. 10-20.
11. *А. А. Гукасян,* Кинематика упругого манипулятора в криволинейной системе координат, “Доклады НАН РА”, т. 114, N 3, 2014, с. 222-229.
12. *А. А. Гукасян,* О кинематике многозвенного манипулятора с упругими соединительными узлами и с упругими звеньями, “Известия НАН РА, Механика”, т. 67, № 3, 2014, с. 68-83.
13. *А. А. Гукасян,* Кинематическое управление движением схвата двухзвенного упругого манипулятора, “Доклады НАН РА”, т. 114, N 4, 2014, с. 316-324.
14. *А. А. Гукасян,* О пространственном положении и деформации упругих звеньев манипулятора, “Известия НАН РА, Механика”, т. 67, N 4, 2014, с. 53-64.
15. *А. А. Гукасян,* О двух подходах к исследованию кинематики упругих манипуляторов, “Известия НАН РА, Механика”, т. 68, N 2, 2015, с. 53-67.
16. *С. А. Джилавян, А. А. Казарян,* Дифракция плоской сдвиговой волны в пьезоэлектрическом полупространстве при полубесконечном металлическом слое в диэлектрике, “Изв. НАН Армении, Механика”, т. 68, N 1, 2015, с. 45-56.
17. *А. В. Керопян,* К решению контактной задачи для упругой полуплоскости или бесконечной пластины с двумя конечными упругими накладками при наличии сдвиговых прослоек, Труды VIII международной конференции, “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Горис- Степанакерт, 2014, с. 256-260.
18. *А. Г. Матевосян,* Управление движением плоского двухзвенного манипулятора по критерию “минимум энергии”, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Горис-Степанакерт, 2014, с. 296-300.
19. *Г. В. Оганисян, К. С. Саркисян,* К периодической контактной задаче для упругой полубесконечной пластины, Труды VIII международной конференции, “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Горис-Степанакерт, 2014, с. 335-339.
20. *А. А. Папян, С. В. Саркисян,* Магнитоупругие колебания проводящей пластинки с заданным начальным магнитным импульсом, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Горис-Степанакерт, 2014, с. 345-348.
21. *С. В. Саркисян, А. В. Мелконян,* Пространственная задача о распространении волн в полупространстве и слое, Труды VIII международной конференции “Проблемы динамики взаимодействия деформируемых сред”, Горис-Степанакерт, 2014, с. 389-392.

22. *С. В. Саркисян, С. А. Джилавян, А. Ж. Хуршудян,* Оптимизация структуры неоднородного бесконечного слоя при распространении периодических волн, Международный научный журнал “Механика композитных материалов”, т. 51, N 3, 2015, с. 397-406.
23. *Ам. Ж. Хуршудян, Ас. Ж. Хуршудян,* Оптимальное распределение вязкоупругих гасителей под упругой конечной балкой при подвижной нагрузке, “Известия НАН Армении, Механика”, т. 67, N 3, 2014, с. 56-67.
24. *С. Г. Шагинян,* Влияние структуры сил на устойчивость движения при интегрально малых возмущениях, “Труды семинара имени И. Г. Петровского”, Изд. МГУ, вып. 30, 2014, с. 270-286.
25. *V. R. Barseghyan and T. V. Barseghyan,* On an Approach to the Problems of Control of Dynamic System with Nonseparated Multipoint Intermediate Conditions, “Automation and Remote Control”, Vol. 76, N 4, 2015, pp. 549-559.
26. *V. R. Barseghyan*, Optimal Observation of Controlled Elastic Vibrations of a Beam in the Presence of Measurement Errors, “Computational Mathematics and Mathematical Physics”, Vol. 54, N 10, 2014, pp. 1505-1512.
27. *S. V. Sarkisyan, S. H. Jilavyan and As. Zh. Khurshudyan,* Structural Optimization of an Inhomogeneous Infinite Layer in Problems on Propagation of Periodic Waves, Mechanics of Composite Materials, Vol. 51, N 3, 2015 (Russian Original Vol. 51, No. 3, May-June, 2015), pp. 277-284.
28. *A. S. Avetisyan,* On the Formulation of the Electro-Elasticity Theory Boundary Value Problems for Electro-Magneto-Elastic Composites with Interface Roughness, “Proceedings of NAS of Armenia, Mechanics”, vol. 68, N 2, 2015, pp. 29-42.
29. *As. Zh. Khurshudyan,* Generalized control with compact support of wave equation with variable coefficients, “Int. J. Dyn. Cont.”, 2015, DOI: 10.1007/s40435-015-0148-3.
30. *As. Zh. Khurshudyan,* Generalized control with compact support for systems with distributed parameters, “Arch. Cont. Sci.”, vol. 25 (LXI), issue 1, 2015, pp. 5-20.
31. *As. Zh. Khurshudyan,* On some problems of designs structural and topological optimization, “Proc. of Intern. Conf. Adv. Probl. in Mech.”, St. Petersburg, 2014, pp. 310-320.
32. *S. Shahinyan, M. Rezai,* Optimal Stabilization of the Spinning Top Having a Cylindrical Cavity Motion under Integrally Small Perturbations, “International Journal of Current Life Sciences”, Vol. 04, N 1, 2014, pp. 12164-12170.

Ձեկուցման թեզիս

1. *Э. Х. Григорян, Г. В. Оганисян,* Некоторые контактные задачи для составной пластины, усиленной стрингерами различных длин, Труды XVII международной конференции “Современные проблемы механики сплошной среды”, Ростов-на-Дону, 2014, с. 46-47.

Ֆակուլտետում գործող կենտրոնների և լաբորատորիաների թիվը՝ 2

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Աթաբեկյան Վարուժան Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ավետիսյան Կարեն Լարիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Օհանյան Վիկտոր Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Քեռյան Կարեն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հետազոտվել է k-րդ կարգի ընդհանուր օրթոնորմալ սպլայն համակարգի $H^1[0,1]$-ում ոչ պայմանական բազիս հանդիսանալու համար անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ ստանալու խնդիրը: Իրական $\mathbb{R}^n$ տարածության միավոր գնդում խառը նորմով հարմոնիկ ֆունկցիաների բերգմանյան տեսքի լայն դասերի համար ստացվել են ինտեգրալ ներկայացումներ: Դրա համար ներմուծվել է կոտորակային դիֆերենցման օպերատորի նոր պարզեցված մոդիֆիկացիա, և ապացուցվել են նրա հատկությունները: Ապացուցվել է նաև քվատերնիոն մոնոգեն ֆունկցիաների Դիրիխլեի դասերի համար հարմոնիկ համալուծման մասին թեորեմը: Նկարագրվել են $B(m,n)$ հարաբերական ազատ խմբերի էնդոմորֆիզ-մների կիսախմբերի ավտոմորֆիզմների խմբերը: Ցույց է տրվել, որ $Aut(End(B(m,n)))$ խումբը կանոնաբար իզոմորֆ է $Aut(B(m,n))$ խմբին: Ապացուցվել է, որ $Aut(End(B(m,n)))$ և $Aut(End(B(k,n)))$ խմբերն իզոմորֆ են այն և միայն այն դեպքում, երբ $m = k$: Բնութագրվել են թույլ իդեմպոտենտ կավարների բազմաձևության գերնույնությունները: Ստացվել է անհրաժեշտ պայման, որ ուղղությունից կախված՝ լարի երկարության բաշխման ֆունկցիան կհանդիսանա ֆունկցիա միայն մաքսիմալ լարից: Կառուցված է զուգահեռագծերի մի դաս, որի համար անհրաժեշտ պայմանը բավարարված չէ:

«ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԵՎ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Սարգսյան Սամվել Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գեղամյան Բագրատ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Խաչատրյան Մասիս Նիկոլայի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Հովհաննիսյան Համլետ Վարազդատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Շահինյան Սմբատ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Քերոբյան Աղասի Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դիտարկված են կոնտակտային և խառը խնդիրներ առաձգականության տեսության ոչ դասական և դասական տիրույթների համար, որոնք ուժեղացված են տարբեր առաձգական հատկություններ ունեցող վերջավոր վերադիրներով: Խնդիրների լուծումները հանգեցվել են տարբեր միջակայքերում Կոշու կորիզով երկրորդ սեռի սինգուլյար ինտեգրոդիֆերենցիալ հավասարումների լուծմանը: Լուծված են պարբերական կոնտակտային խնդիրներ բաղադրյալ (կտոր առ կտոր) համասեռ անվերջ սալի համար, երբ սալը ուժեղացված է բաժանման գծին զուգահեռ վերջավոր պարբերական վերադիրներով: Պարզաբանված են անհայտ կոնտակտային լարումների վարքը և բնույթը:

Ուսումնասիրված է գծային կապակցված համակարգերի օպտիմալ ստաբիլիզացիայի խնդիր: Օգտվելով Լյապունովի ֆունկցիայի եղանակից՝ առաջարկված է օպտիմալ ստաբիլիզացնող ղեկավարման կառուցման եղանակ: Ուսումնասիրված է գլանաձև խոռոչ ունեցող և հեղուկով լցված հոլի (արկի) պտտական շարժման կայունության և ստաբիլիզացիայի խնդիրը, երբ հոլի (արկի) վրա ժամանակի վերջավոր միջակայքում ազդում են ինտեգրալով փոքր գրգռող ուժեր: Խնդիրը լուծվել է համակարգչային Mathematika 5.1 ծրագրային փաթեթի օգնությամբ:

Ուսումնասիրված են իզոտրոպ առաձգական կիսատարածության հարմոնիկ տատանումները, երբ կիսատարածության եզրում տրված են վեց տիպի խառը եզրային պայմաններ: Ցույց է տրված, որ եռաչափ մակերևութային ալիքը գոյություն ունի երկու տիպի եզրային պայմանների դեպքում՝ կիսատարածության եզրը ազատ է լարումներից, կաշկանդված ազատ եզր: Կատարված են թվային հետազոտություններ փուլային արագության համար՝ կախված ալիքի երկարությունից և դիսպերսիան բնութագրող գործակցից: Կիրխհոֆի վարկածի հիման վրա հետազոտված են մագնիսական դաշտում գտնվող իդեալական հաղորդիչ սալի լայնական տատանումները՝ տրված սկզբնական պայմանների դեպքում: Տարբեր եզրային պայմանների դեպքում ստացված են իդեալական հաղորդիչ սալի ծռման մագնիսաառաձգական տատանումների ճկվածքի արժեքները՝ տրված սկզբնական մագնիսական իմպուլսով: Ցույց է տրված, որ սալում անկոնտակտ մեթոդով կարելի է առաջացնել տատանումներ:

Դիտարկված է ըստ հաստության անհամասեռ, առաձգական, անվերջ շերտի կառուցվածքի օպտիմիզացիայի խնդիրը: Խնդրի լուծումը բերված է ինտեգրալ սահմանափակումներով օպտիմալության ֆունկցիոնալի մինիմիզացիայի խնդրին, որն էլ իր հերթին բերվում է ոչ գծային ծրագրավորման որոշակի խնդրի: Ստացված է առաձգականության մոդուլի բաշխումը կտոր առ կտոր հաստատուն ֆունկցիայի տեսքով, որն էլ համապատասխանում է շերտավոր անհամասեռ կառուցվածքին: Կատարված է թվային էքսպերիմենտ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Իսրայելյան Արթուր Հրաչիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
Քալանթարյան Էդգար Անդրանիկի, քաղաքագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
Նահապետյան Կարեն Ռաֆիկի, ասիստենտ (հեռակա ուսուցման գծով)

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030200	Քաղաքագիտություն
030700	Միջազգային հարաբերություններ
032000	Հանրային կառավարում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրատուրա)
Միջազգային հարաբերություններ
Համաշխարհային քաղաքականություն
Հանրային կառավարում
Ազգային անվտանգություն
Քաղաքական տեխնոլոգիաներ և մարկետինգ
Տարածաշրջանային քաղաքականություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 1320***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Միջազգային հարաբերություններ	4	162	2	126	4	108	4	64
Քաղաքագիտություն	5	77	7	70	7	74	5	20
Հանրային կառավարում	8	91	4	67	5	77	4	32
Ընդամենը	**17**	**330**	**13**	**263**	**16**	**259**	**13**	**116**
Մագիստրատուրա								
Միջազգային հարաբերություններ	19	36	25	39	-	-	-	-
Քաղաքագիտություն	10	48	16	41	-	-	-	-
Հանրային կառավարում	8	21	7	23	-	-	-	-
Ընդամենը	**37**	**105**	**48**	**103**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 883*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.	58	54	68	48	50
Քաղաքագիտություն	-	14	55	24	45
Հանրային կառավարում	52	35	60	29	34
Ընդամենը	**110**	**103**	**183**	**101**	**129**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.	42	65	65	-	-
Քաղաքագիտություն	20	36	29	-	-
Ընդամենը	**62**	**101**	**94**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության % -ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	166	-	48	2	71
2-րդ	128	-	26	7	80
3-րդ	112	2	49	7	54
4-րդ	68	4	44		29
Քաղաքագիտություն					
1-ին	82	1	38	1	52
2-րդ	77	-	13	10	83
3-րդ	81	-	7	26	91
4-րդ	25	1	9	5	60
Հանրային կառավարում					
1-ին	99	-	20	6	80
2-րդ	71	-	11	13	85
3-րդ	82	-	15	16	82
4-րդ	36	-	14	4	61
Ընդամենը	**1027**	**8**	**294**	**97**	**71**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	55	-	3	16	95
2-րդ	64	5	5	26	84
Քաղաքագիտություն					
1-ին	58	1	-	15	98
2-րդ	57	-	8	22	86

Հանրային կառավարում					
1-ին	29	-	1	10	97
2-րդ	30	-	11	6	63
Ընդամենը	**293**	**6**	**28**	**95**	**88**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	152	-	63	8	59
2-րդ	119	1	34	10	71
3-րդ	117	1	59	9	49
4-րդ	68	2	14	9	76
Քաղաքագիտություն					
1-ին	68	-	19	8	72
2-րդ	71	-	18	16	75
3-րդ	81	1	6	43	91
4-րդ	24	-	5	7	79
Հանրային կառավարում					
1-ին	93	1	30	4	67
2-րդ	69	-	15	13	78
3-րդ	83	-	15	14	82
4-րդ	36	-	4	5	89
Ընդամենը	**981**	**6**	**282**	**146**	**71**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	51	4	13	14	67
Քաղաքագիտություն					
1-ին	34	-	-	23	100
Հանրային կառավարում					
1-ին	28	-	3	9	89
Ընդամենը	**113**	**4**	**16**	**46**	**82**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 492 (71), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 5*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Միջազգային հարաբերություններ	65 (4)	52	65 (26)	626 (1)
Քաղաքագիտություն	24 (3)	43 (1)	55 (24)	30 (4)
Հանրային կառավարում	36 (4)	30	30 (4)	-
Ընդամենը	**125 (11)**	**125 (1)**	**150 (54)**	**92 (5)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	3	2	6	67	18

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 5

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդազարյան Մարութ Երեմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բայբուրդյան Վահան Առաքելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բալասանյան Գրիգոր Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Կարապետյան Աշոտ Վահրամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մինասյան Սմբատ Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սաֆարյան Արամ Վիլենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Վարդազարյան Երեմ Մարութի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ենոքյան Աղասի Էդիկի, ասիստենտ
10. Նահապետյան Կարեն Ռաֆիկի, ասիստենտ
11. Թովմասյան Մարտին Գագիկի, դասախոս
12. Ղազարյան Նաիրա Գագիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ավագյան Արսեն Գագիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Քոչարյան Տիգրան Տոնիկի, քաղ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Բալայան Տիգրան Կիմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Արևիկ Համլետի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քոչարյան Շավարշ Միքայելի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հովհաննիսյան Գուրգեն Ռուբենի, դոցենտ
8. Կարապետյան Ռոման Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հակոբյան Միհրան Տարոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Քարդումյան Վրեժ Գրիգորի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Թորոսյան Շիրակ Արտեմի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարիբեկյան Լիլիթ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
2. Զախարյան Ռադմիլա Ռուբենի, լաբորանտ (համատեղության կարգով)

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ՀՀ երկկողմ հարաբերությունները Մաքսային Միության և Միասնական Տնտեսական Տարածքի անդամ երկրների հետ /Ռուսաստանի Դաշնություն, Բելառուս և Ղազախստան/ 1991-2013թթ. (պետական ֆինանսավորում):	Կարապետյան Ա. Վ.

Թեմա 1. Դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում հաշվետու ուստարում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Գործել է մշտական կապ հայ և ռուս գործընկեր թիմերի ղեկավարների միջև, ինչպես նաև համագործակցություն է ծավալվել գիտական խմբերի մյուս անդամների միջև, որոնք զբաղվում են ուսումնասիրվող թեմայի նույն ողղությամբ:
- Կատարվել է նյութերի փոխանակում, քննարկում և դասակարգում՝ ըստ մշակված պահանջների:
- Իրականացվել է թեմային առնչվող ասպարեզում ավանդ թողած հեղինակների աշխատությունների և հոդվածների համակողմանի ուսումնասիրություն:
- Ծրագրի իրականացման երկրորդ տարվա ընթացքում հրատարակվել են երկու համատեղ հոդվածներ, որոնք լույս են տեսել հեղինակավոր գիտական ամսագրերում, ինչպես նաև ռուսական խմբի ղեկավարի՝ Երևան կատարած այցի ժամանակ՝ 2015 թ.-ի հոկտեմբերին, միջազգային գիտաժողովի մասնակցության շրջանակներում զեկուցում է կարդացվել:
- Մեծ ծավալի նյութ է համակարգվել, այդ թվում՝ արխիվային, որի հիման վրա մինչև 2015 թ.-ի դեկտեմբեր ամիսը վերջնականապես կհրատարակվի երկու լեզուներով (հայերեն և ռուսերեն) համատեղ վերլուծական նյութը՝ գրքի տեսքով (ծավալը շուրջ 150 էջ), ինչպես նաև համատեղ ևս 2 գիտական հոդվածներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուստարում՝ 2014 թ-ի նոյեմբերի 11-ին, կազմակերպվել է «Հայաստանի Եվրասիական հեռանկարը. տարածաշրջանային և գլոբալ մարտահրավերներ» («Евразийская перспектива Армении: региональные и глобальные вызовы») թեմայով գիտապրակտիկ գիտաժողով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	3	17	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Հ. Պետրոսյան, Ժ. Ս. Մանուկյան, Վ. Ս. Պետրոսյան,* Կրթություն հանուն ապագայի: Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 44 էջ:
2. *Г. А. Петросян, Ж. С. Манукян, В. С. Петросян,* Образование во имя будущего. Факультет международных отношений ЕГУ, Изд. ЕГУ, Ер., 2015, 44 с.
3. *G. S. Petrosyan, Zh. S. Manukyan, V. S. Petrosyan,* Education for future. YSU Faculty of International Relations, YSU Press, Yerevan, 2015, 44 pages.

Հոդված

1. *Ա. Հ. Պետրոսյան,* Դատավարական առանձնահատկություն, թե՞ իրավունքի սահմանափակում, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի տեղեկագիր, 1 (71), 2014, էջ 5-12:
2. *Մ. Ե. Վարդազարյան,* Ուկրաինական ճգնաժամը և ռուսական լիբերալիզմը, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու», «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 202-213:
3. *Շ. Ա. Թորոսյան,* Արդահանի խնդիրը հայ-վրացական հարաբերություններում (1920 թ. հունվար-օգոստոս), «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 3-15:
4. *Ռ. Գ. Կարապետյան,* Ցեղասպանությունների կանխարգելման հիմնախնդիրը ժամանակակից միջազգային հարաբերություններում, «Եվրոպական Ակադեմիա», N 5 (1), Երևան, 2014, էջ 211-216:
5. *Ս. Ա. Մինասյան,* Հայ զինվորականությունը Ռուսաստանի հարավի ոչ խորհրդային պետական կազմավորումների զորքերում (1918-1920թթ.), «Հայոց պատմության հարցեր», N 15, 2014, էջ 156-167:
6. *Ս. Ռ. Ավետիսյան,* Անգլիական օգնության կոմիտեի (Անգլկոմ) մարդասիրական օգնությունը Խորհրդային Հայաստանին, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու», «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 36:
7. *Վ. Ս. Բայբուրդյան,* Հայերը և Լևանտյան առևտուրը XVII դարում, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 74-76:
8. *Վ. Ս. Բայբուրդյան,* Հայկական գաղթավայրերը միջնադարում. Իրան, «Հայոց պատմություն», հատ. II, Երևան, 2014, էջ 686-691:
9. *Վ. Ս. Բայբուրդյան,* Քրդական հարցի արծարծումները միջազգային դիվանագիտության կողմից 1916-1923 թվականներին, «Մերձավոր ու Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ», հատ. XXIX, Երևան, 2014, էջ 186-214:
10. *Վ. Ս. Պետրոսյան,* Թուրքական ռազմական բազաների խնդիրը Իրաքյան Քուրդիստանում, «Ժամանակակից Եվրասիա». Քաղաքական շահերի բախում, Հատոր III (1), Երևան, 2014, էջ 39-62:
11. *А. В. Сафарян*, *А. В. Атаев,* К вопросу о сотрудничестве между Арменией и Казахстаном, Журнал “21-й ВЕК”, № 4 (33), Ереван, 2014, с. 69-79.
12. *А. Г. Петросян,* Некоторые аспекты защиты конституционных прав человека в практике конституционного правосудия Республики Армения, “Конституционное правосудие”, 4 (66), Ереван, 2014, с. 19-27.
13. *В. С. Петросян,* Турция и Курдский фактор в контексте сирийского конфликта, Международные отношения на Мусульманском Востоке, ИВ РАН, “Крафт+”, Москва 2015, с. 258-277.
14. *М. Е. Вардазарян*, Особенности современных интеграционных процессов в Закавказье, Евразийская перспектива Армении: региональные и глобальные вызовы, Сборник научных докладов научно-практической конференции, Изд-во ЕГУ, 2015, с. 31-39.

15. *М. Е. Вардазарян,* Кризис на Украине и армяно-грузинские отношения, “САМИ САУНДЖЕ” (Три сокровища), N 4 (14), Тбилиси, 2014, с. 120-133 (на груз.).
16. *М. Е. Вардазарян,* Кризис на Украине и армяно-грузинские отношения, Вертикали Истории, Тбилиси, 30, 2014, с. 79-88 (на русском языке), с. 89-99.
17. *A. V. Karapetyan,* New framework for Armenian-Georgian cross-border cooperation, Cross-border cooperation in the framework of the European Neighbourhood policy: The Eastern Partnership and Russia, Publisher: RIC Pro-Akademia, Lodz, 2014, pp. 209-214.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ռ. Գ. Կարապետյան*, Ստեղծագործական խմբերի միջոցով գիտահետազոտական աշխատանք իրականացնելու առանձնահատկությունները, Գիտագործնական կոնֆերանսի թեզիսների ժողովածու, «Ճարտարագետ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 40-42:
2. *Г. А. Баласанян,* Человек, образ, слово в контексте исторического времени и пространства, Рязанский гос. университет имени С. А. Есенина, Рязань, 23-24 апреля, 2015, с. 189-191.

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Չալըմյան Նուբար Տրդատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Ամալյա Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Իսրայելյան Արթուր Հրաչիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Չանչուրյան Հռիփսիմե Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պետրոսյան Վարդուհի Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Աբրահամյան Անահիտ Սերգեյի, դոցենտ
6. Պետրոսյան Լիա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մելիք-Բախշյան Գոհար Ստեփանի, ասիստենտ
8. Նավասարդյան Սյուզաննա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
9. Առուստամյան Ռուզաննա Աշոտի, դասախոս
10. Խաչատրյան Ասյա Եղիշեի, դասախոս
11. Մարտիրոսյան Արմենուհի Արամի, դասախոս
12. Մելիքյան Ռուզաննա Լեոնիդի, դասախոս
13. Մելքոնյան Նունե Հենրիկի, դասախոս
14. Մկրտչյան Մարինե Գագիկի, դասախոս
15. Պետրոսյան Լուսինե Գեղամի, դասախոս
16. Քեռյան Լուսինե Գարիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Իսպիրյան Հասմիկ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
2. Ղազարյան Հասմիկ Սարգսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում գիտահետազոտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

1. *Ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ*
2. *Մենագրություններ*
3. *Հոդվածներ*
4. *Զեկուցումների թեզիսներ*

Հրատարակվել է Ս. Նավասարդյանի «Քաղաքագիտության և դիվանագիտության լեզուն գերմանական մամուլում» ուսումնական ձեռնարկը, որը նախատեսված է Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի բակալավրիատի ուսանողների համար: Հատկանշական են նաև Ն. Հ. Մելքոնյանի և Ա. Ա. Մարտիրոսյանի «Դիվանագիտական գրագրության ուղեցույցը» և Լ. Պետրոսյանի «Ալեխո Կարպենտիերի սոցիալ-փիլիսոփայական արձակը» մենագրությունը: 2014-2015 ուստարում ամբիոնի դասախոսները հրատարակել են նաև մի շարք հոդվածներ:

Ամբիոնի ձեռքբերումներից են համարվում «Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրները» խորագրով միջբուհական գիտաժողովի կազմակերպումը և ամբիոնի դասախոսների զեկուցումների թեզիսների հրատարակումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	2	2	-	11	13

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Լ. Ռ. Պետրոսյան,* Ալեխո Կարպենտիերի սոցիալ-փիլիսոփայական արձակը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 160 էջ:
2. *Վ. Ա. Պետրոսյան,* Ֆրանսերեն-հայերեն բառային փոխազդեցության տիպերը, «Պաստառ», Երևան, 2014, 167 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ն. Հ. Մելքոնյան, Ա. Ա. Մարտիրոսյան,* Դիվանագիտական գրագրության ուղեցույց, հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 121 էջ:
2. *Ս. Կ. Նավասարդյան,* Քաղաքականության և դիվանագիտության լեզուն գերմանական մամուլում (Sprache der Politik und Diplomatie in der deutschen Presse), Երևան, 2015, 355 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Մարտիրոսյան,* Փ. Գ. Վուդհաուսի ստեղծագործությունների լեզուն և հատկաբանական դարձվածքները, «Անգլագիտական հետազոտությունների հայկական հանդես», 1(13), Երևան, 2015, էջ 65-69:
2. *Ա. Մ. Բաբայան,* Որտեղ է մնացել ESP-ն, «Professional and Acadmic English» ամսագիր, Բրիտանիա, 2014, էջ 30-31:
3. *Լ. Գ. Քեռյան,* Թուրքիայի տարածաշրջանային քաղաքականության ձևավորումը և հայ-թուրքական առնչությունները 1992 թ.-ին, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու, գիտական հանդեսների պարբերական ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 237-247:
4. *Լ. Ռ. Պետրոսյան,* Ժոզե Սարամագոն և իր «Կուրություն» վեպը, «Հայագիտական հանդես», No 1-2, Երևան, 2015, էջ 14-23:
5. *Լ. Ռ. Պետրոսյան,* Լատինամերիկյան արձակի դասավանդումը բուհում, «Մանկավարժական միտք», No 1-2, Երևան, 2015, էջ 14-23:
6. *Մ. Գ. Մկրտչյան, Ա. Ա. Մարտիրոսյան,* «Դիվանագիտական արարողակարգ և վարվեցողություն» ուսումնական ձեռնարկը և դրա բառապաշարի յուրացման որոշ առանձնահատկությունների շուրջ, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», Գիտական հոդվածների ժողովածու, N 6, Երևան, 2015, էջ 66-72:
7. *С. К. Навасардян,* Идейно-композиционное своеобразие романа Г. Белля “Где ты был, Адам?”, Научный периодический журнал “Символ науки”, № 5, Уфа, 2015, с. 158-162.
8. *Л. Г. Керян,* Проблема формирования межкультурных коммуникативных ымений студентов международников, “Научная перспектива” научно-аналитический журнал, No. 5, Уфа, 2015, 116-118.
9. *A. S. Abrahamyan, G. S. Melik-Bakhshyan,* On Effectiveness of New Approaches in Teaching English. Scientific News, № 2-3, Armenian State Pedagogical University after Kh. Abovyan, 2014, pp. 161-165.
10. *A. S. Abrahamyan,* Enhancing Students' Motivation to Learn, Conference on Current Issues of TFL (Abstracts), Yerevan State University, 2015, pp. 11-12.
11. *N. H. Melkonyan, N. Bekaryan,* The Necessity of Teaching Public Speaking at Universities FLSP 2 (11), 2014, ISSN 1829-4065, YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 8-16.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Ա. Մարտիրոսյան, Մ. Գ. Մկրտչյան,* Դիվանագիտական արարողակարգը անգլերենով դասավանդելու մի շարք առանձնահատկությունների և մեթոդների շուրջ /անգլերեն/, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 23:
2. *Ա. Մ. Բաբայան, Ա. Հ. Իսրայելյան,* Օտար լեզվով խոսքի ընկալման հմտությունների ուսուցման խնդրի շուրջ, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 6-7:
3. *Ա. Ս. Աբրահամյան,* Ուսանողների սովորելու շահագրգռվածության խթանումը /անգլերեն/, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 11-12:
4. *Գ. Ս. Մելիք-Բախշյան,* Անգլերենի դասավանդման առանձնահատկությունները ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 17-18:
5. *Լ. Գ. Պետրոսյան,* Պարսից լեզվի դասավանդման խնդիրը միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 19-20:
6. *Լ. Գ. Քեռյան,* Միջմշակութային հաղորդակցման հմտությունները, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 21-22:

7. *Լ. Ռ. Պետրոսյան,* Երկրորդ օտար լեզվի ուսուցման արդի խնդիրները միջազգային հարաբերություններում մասնագիտացող ուսանողների համար, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 24-26:
8. *Լ. Վ. Հակոբյան,* Հայաստանում չինարենի դասավանդման արդի խնդիրները, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 29-30:
9. *Հ. Յ. Չանչուրյան, Ռ. Ա. Առուստամյան,* Լսողական հմտությունների զարգացման անհրաժեշտությունը Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 31:
10. *Ն. Հ. Մելքոնյան*, Բանավիճե՞լ, թե՞ չբանավիճել, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 15-16:
11. *Ռ. Լ. Մելիքյան,* Անորոշությունը դիվանագիտական լեզվում, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 27-28:
12. *Ս. Կ. Նավասարդյան,* Մեթոդաբանական խնդիրները միջազգայնագետների համար գերմաներենի դասավանդման գործընթացում, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 13-14:
13. *Վ. Ա. Պետրոսյան,* Ֆրանսերենը՝ դիվանագիտության լեզու, Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրներ, Երևան, 2015, էջ 8-10:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ենգոյան Աշոտ Փայլակի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուչարյան Հենզել Գերասիմի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Խաչիկ Սամվելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վանեսյան Ռոմիկ Հայրապետի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վարդանյան Լյուդվիկ Գեղամի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դավթյան Արգինա Միքայելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մանուկյան Արամ Արմենակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մնացականյան Անժելա Ավետիքի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Սարգսյան Հովհաննես Լավրենտի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գասպարյան Աբրահամ Գևորգի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Շահգելդյան Միհեր Լևոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ջանգոզյան Ստելլա Յուրայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ջանգոզյան Ստելլա Յուրայի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում հետազոտական աշխատանքներ են իրականացրել պրոֆ. Հ. Մանուչարյանը, դոցենտներ Ա. Ալեքսանյանը, Լ. Վարդանյանը, Ա. Ենգոյանը: Հ. Մանուչարյանը նախապատրաստել և հրատարակության է ներկայացրել «Մովսես Բաղրամյան. հայ քաղաքական հրապարակախոսության սկզբնավորումը» աշխատությունը: Դոցենտ Խ. Գալստյանը հրատարակել է «Политическая диалогистика: в поисках новой парадигмы» մենագրությունը և տպագրության է ներկայացրել «Բանակցային տեխնոլոգիաներ» ուսումնական ձեռնարկը: Ամբիոնի աշխատակիցները հրատարակել են մի շարք հետազոտություններ, որոնք առնչվում են քաղաքական գիտության կառուցվածքի, ազգային գաղափարախոսության, քաղաքացիական հասարակության, քաղաքական կանխատեսման, քաղաքական կոնֆլիկտաբանության, հայ քաղաքական մտքի և ժողովրդավարացման հիմնահարցերին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	1	27	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Х. С. Галстян,* Политическая диалогистика: в поисках новой парадигмы (научная монография), LAMBERT Academic Publishing, Saarbrucken, Deutschland, 2014, 80 с..

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Ա. Մանուկյան,* Արտասահմանյան երկրների հակակոռուպցիոն քաղաքականության համեմատական վերլուծություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 116 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ս. Ալեքսանյան,* Ռուսաստանի ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսը. Քաղաքական գործոնների ինդեքսը, Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսի համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Ուկրաինա, Մոլդովա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 96-110:
2. *Ա. Ս. Ալեքսանյան,* Բելառուսի ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսը. Քաղաքական գործոնների ինդեքսը, Քաղաքական գործոնների ինդեքսը, Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսի համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Ուկրաինա, Մոլդովա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 124-142:

3. *Ա. Ս. Ալեքսանյան,* Ղազախստանի ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսը. Քաղաքական գործոնների ինդեքսը, Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսի համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Ուկրաինա, Մոլդովա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 160-180:
4. *Ա. Ս. Ալեքսանյան,* Ուկրաինայի ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսը, Քաղաքական գործոնների ինդեքսը, Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսի համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Ուկրաինա, Մոլդովա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 194-222:
5. *Ա. Ս. Ալեքսանյան,* Կանանց քաղաքացիավարական ներկայացվածության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», 144.6 (№ 3), 2014, էջ 36-46:
6. *Ա. Մ. Դավթյան,* Հասարակական կարծիքի ձևավորումը ԶԼՄ-ներում ՀՀ ժողովրդավարացման պայմաններում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հասարակական գիտություններ», N 1 (16), 2015, էջ 59-67:
7. *Ա. Ա. Մանուկյան,* Միջազգային անվտանգության վրա ազդող մի քանի գործոնների շուրջ՝ միջպետական հարաբերությունների համատեքստում, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու 2015, Երևան, 2015, էջ 125-131:
8. *Ա. Ա. Մանուկյան,* Ահաբեկչության խնդիրը միջազգային անվտանգության ապահովման համատեքստում, "Проблема национальной безопасности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)", Материалы республиканской научной конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 83-91.
9. *Խ. Ս. Գալստյան,* Քաղաքական երկխոսության հաղորդակցման առանձնահատկությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», N 1 (16), 2015, էջ 35-48:
10. *А. С. Алексанян,* Индексы уровня демократизации стран Южного Кавказа, "Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук", Сборник научных трудов, Издательство Санкт-Петербургского университета управления и экономики, СПб, 2015, с. 60-71.
11. *А. С. Алексанян,* Современные вызовы интеграционным процессам на Южном Кавказе: Европейское и Евразийское измерения, "Центральная Азия и Кавказ", Том 17, Выпуск 3, 2014, с. 31-44.
12. *А. П. Енгоян,* Евразийская перспектива Армении: региональные и глобальные вызовы: Сборник научных докладов научно-практической конференции, Ер., Изд-во ЕГУ, 2015, с. 40-46.
13. *А. П. Енгоян,* Идеологические ориентиры стран Евразийского союза, "Вестник Ереванского университета: Общественные науки", № 3 (144), 2014, с. 12-20.
14. *А. П. Енгоян,* Проблема идентичности в интеграционных процессах, "Проблема национальной идентичности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)", Материалы республиканской научной конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 30-37.
15. *О. Л. Саркисян,* Концепт "стратегической культуры" как модель исследований в области национальной безопасности, "Проблемы национальной безопасности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)", Материалы республиканской научной конференции, Издательство РАУ, Ереван, 2015, с. 5-15.
16. *О. Л. Саркисян,* Национальная идентичность как проявление локального в условиях глобализационных процессов (на примере Армении: история и современность), "У истоков Российской конституции", Сборник научных статей, РИА-КМВ, Пятигорск, 2014, с. 203-211.
17. *О. Л. Саркисян,* О ценностных основаниях интеграционных процессов в Евразии, "Вестник" РАУ, № 17 (№ 2), 2014, с. 13-22.

18. *О. Л. Саркисян,* Осмысление некоторых аспектов понятий “национальная идентичность” и “глобализация”, “Проблема национальной идентичности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)”, Материалы республиканской конференции, Издательство РАУ, Ереван, 2014, с. 6-20.
19. *О. Л. Саркисян,* Осмысление победы в Великой Отечественной войне в контексте современных интеграционных процессов, “Вестник” РАУ, № 19 (№ 1), 2015, с. 12-18.
20. *С. Ю. Джангозян,* К вопросу проявления этнической идентичности в диаспоре (теоретические подходы), “Проблема национальной идентичности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)”, Материалы республиканской научной конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 115-124.
21. *С. Ю. Джангозян,* Некоторые аспекты функционирования армянского лобби в США в контексте обеспечения общенациональных интересов, “Проблема национальной безопасности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)”, Материалы республиканской научной конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 104-114.
22. *С. Ю. Джангозян,* Перспективы армянской Диаспоры как актора в международных отношениях, “Вестник университета Месроп Маштоц 2015”, “Лимуш”, 2015, с. 180-187.
23. *Х. С. Галстян,* Как вырваться из паутины?, Проблема политического диалога в постмодернистском дискурсе современности, Беларуская думка, Минск, 2015, с. 50-54.
24. *Х. С. Галстян,* Парадигмы PCW (Post Cold War) миропорядка в контексте становления политической диалогистики, “Проблема национальной безопасности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты)”, Материалы республиканской научной конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 62-82.
25. *Х. С. Галстян,* Перспективы урегулирования этнополитических конфликтов в рамках евразийского интеграционного проекта, “Евразийская перспектива Армении: региональные и глобальные вызовы”, Сборник научных докладов научно-практической конференции, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2015, с. 47-51.
26. *A. S. Aleksanyan,* Armenian Labor Migration as a Phenomenon of Social Integration, “Armenians around the World: Migration and Transnationality”, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, 2015, pp. 219-236.
27. *A. S. Aleksanyan,* Labor Migration of Armenians into Russia: Problems and Prospects, “Мир России”, Том 24, № 2, 2015, с. 105-128.

Ձեկուցման թեզիս

1. *А. С. Алексанян,* Гражданское общество как гарант цивилиархической интеграции на Евразийском пространстве, “Российская политическая наука: истоки, традиции и перспективы”, Материалы Всероссийской научной конференции (с международным участием), Москва, 2014, с. 40-41.
2. *Х. С. Галстян,* Сочинская инициатива Президента России: qui prodest эскалация карабахского конфликта? “Российский Кавказ: вчера, сегодня, завтра”, Материалы Международного политологического форума, Т. 2, Махачкала, 2014, с. 331-335.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քեռյան Գարիկ Միշայի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուկյան Արմենակ Սարիբեկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Գալստյան Նարեկ Սմբատի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Ղևոնդյան Ալեն Գուրգենի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շափաղաթյան Հասմիկ Նապոլեոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ազիզյան Աստղիկ Արծրունի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Թերզյան Արամ Տիգրանի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ալիխանյան Մարիամ Գեորգիի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Մարկարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Սիրակ Սարիբեկի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարտիրոսյան Վլադիմիր Էդուարդի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շարմազանով Էդուարդ Հովսեփի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ակոպյան Ցոլակ Արամի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մկրտչյան Հայկուհի Վարդգեսի, դասախոս
8. Մկրտչյան Նարինե Հովհաննեսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մովսիսյան Մարգարիտա Սերոբի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում ուսումնագիտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

Թեմա 1. Քաղաքական ինստիտուտներ

Թեմա 2. Ներքաղաքական գործընթացներ

Թեմա 3. Համեմատական քաղաքագիտություն

Թեմա 4. Համաշխարհային և տարածաշրջանային միջազգային քաղաքական գործընթացներ

Առաջին և երկրորդ ուղղություններով հետազոտություններ են կատարվել հիմնականում պրոֆեսորներ Գ. Քեռյանի, Ա. Մարգարովի և դոց. Հ. Շափաղաթյանի կողմից: Մշակվել են արդի քաղաքական կուսակցությունների գաղափարաքաղաքական սկզբունքով տիպավորման գիտական մեթոդները (պրոֆ. Գ. Քեռյան), ուսումնասիրվել են ապագայում կիսանախագահական կառավարման նոր դրսևորումների համատեքստում սահմանադրական բարեփոխումների ընթացքը (պրոֆ. Ա. Մարգարով), անվտանգության մարմինների ձևավորման գործընթացը Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունում (դոց. Ա. Մանուկյան) և զանգվածային լրատվամիջոցների դերը քաղաքական սոցիալականացման գործընթացներում (դոց. Հ. Շափաղաթյան): Շարունակվել են ուսումնագիտական աշխատանքները Հայաստանի Հանրապետության և հետխորհրդային երկրների քաղաքական համակարգերի կերպափոխման ուսումնասիրության ուղղությամբ:

Առավել արդյունավետ են ընթացել գիտահետազոտական աշխատանքները միջազգային քաղաքական գործընթացների ուսումնասիրության ուղղությամբ: Դրանք հիմնականում ընդգրկել են ԵՄ, Հարավային Կովկասի երկրների և Ռուսաստանի Դաշնության միջազգային քաղաքական գործընթացները: Ցանկալի արդյունքներ են ստացվել հետխորհրդային տարածաշրջանում նոր միջազգային կազմակերպությունների գործունեության (պրոֆ. Գ. Քեռյան) և ԼՂ հակամարտության

կարգավորման գործընթացում Եվրոպայի Խորհրդի մասնակցության (պրոֆ. Գ. Քեռյան) հետազոտության ուղղությամբ: Չորրորդ ուղղությամբ առավել ակնհայտ են դրական արդյունքները Հարավային Կովկասում Եվրոպական միության էներգետիկ անվտանգության ռազմավարության հետազոտության ուղղությամբ (Ա. Թերզյան):

Շարունակվել են ուսումնագիտական աշխատանքները ուսումնական ձեռնարկների և մեթոդական ուղեցույցների կազմման ուղղությամբ: Ամբիոնի դոցենտները մասնակցել են գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքների մշակմանը (դոց. Ն. Գալստյան և դոց. Մ. Սողոմոնյան): Հրատարակվել է «Ժամանակակից միջազգային հակամարտություններ» առարկայի ուսումնամեթոդական ձեռնարկը (դոց. Ա. Մանուկյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	2	7	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Ս. Մանուկյան,* Ժամանակակից միջազգային քաղաքական հակամարտություններ (դասախոսությունների նյութեր) «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 44 էջ:
2. *Գ. Հովհաննիսյան, Ն. Ս. Գալստյան, Մ. Ա. Սողոմոնյան, Մ. Մալխասյան,* Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները. մեթոդական ցուցումներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 72 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ս. Մանուկյան,* Անվտանգության մարմինների ձևավորումն ու գործունեությունը Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունում, Проблема национальной безопасности в условиях глобализации (междисциплинарные аспекты), Материалы республиканской научной конференции, изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 215-232.Í
2. *Գ. Մ. Քեռյան,* Քաղաքական կուսակցությունների տիպավորման գաղափարաքաղաքական սկզբունքի կիրառման հարցի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», թիվ 3 (144), 2014, էջ 47-59:
3. *Գ. Մ. Քեռյան,* Դեյվիդ Աթկինսոնի զեկույցը Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում (2005 թ.), «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», թիվ 1 (16), 2015, էջ 49-58:
4. *Գ. Մ. Քեռյան,* ՎՈՒՈՒԱՄ-ի կազմավորումն ու տարածաշրջանային գործընթացների զարգացման միտումները (1990-ական թթ. վերջ-2004 թ.), Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու», Գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 226-236:
5. *Հ. Ն. Շափաղաթյան,* Զանգվածային տեղեկատվական միջոցների դերը քաղաքական սոցիալականացման գործընթացներում, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու», Գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 157-168:

6. *A. A. Markarov,* "Semi-presidential System: notion and main features" Russian Academy of Sciences, Moscow, 2014, pp. 34-50.
7. *A. Terzyan,* New Dimensions of the European Union's Energy Security and the South Caucasus, Black Sea Link Bucharest, 2014, pp. 195-229.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ազլյան Վահագն Ռոբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուկյան Սահակ Սամսոնի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Քալանթարյան Էդգար Անդրանիկի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սարգսյան Տաթևիկ Կոմիտասի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խալափյան Բելա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մելիքյան Նարինե Վալերիյայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Գեղամ Երջանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Քալաշյան Վաչե Ռոմեոյի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալթունյան Կատերինա Վանիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Անգլերեն լեզվով մասնագիտական դասընթացների մշակում և դասավանդում արտասահմանյան ուսանողների փոխանակման ծրագրի շրջանակում:

Թեմա 2. Եվրոպական կրթական տարածքի ուսանողների շարժունակության (Mobility) ծրագրի շրջանակում մշակվել է առանձին՝ անգլերեն դասավանդվող մագիստրոսական առարկայացանկ:

Թեմա 3. Թեկնածուական ատենախոսության պաշտպանություն:

Թեմա 4. Նոր առարկայական միջդիսցիպլինար մագիստրոսական դասընթացի մշակում ու դասավանդում:

Առաջին ուղղությամբ Էրասմուս Մունդուս ծրագրի WEBB նախագծի շրջանակում ամբիոնի մագիստրատուրայում պ.գ.թ., դոցենտ Վահագն Ազլյանը, ասիստենտ Սերգո Օգանովը, դասախոս Անի Սիմոնյանը (Եվրոպական և միջազգային իրավունքի ամբիոն) Իտալիայի Կա-Ֆոսկարի համալսարանի ուսանող Օրիելե Ֆելլուգայի հետ անգլերեն պարապել են International Political Philosophy, Science of International Politics, Economy and International Economic Politics, International Law առարկայական դասընթացները:

Երկրորդ ուղղությամբ դասավանդվել և համապատասխան դասընթացների քննությունների հանձնման արդյունքներով մասնագիտական կրեդիտներ են շնորհվել ERASMUS MUNDUS WEBB ծրագրով միջազգային հարաբերություններ մասնագիտությամբ՝ ամբիոնի շրջանակում կազմակերպված դասընթացի մասնակից, Վենետիկի Կա-Ֆոսկարի համալսարանի ուսանող Օրիելե Ֆելլուգային: Առարկայացանկի մեջ ներառված են եղել International Political Philosophy (դասախոս՝ Վ. Ազլյան), Science of International Politics (դասախոս՝ Վ. Ազլյան), Economy and International Economic Politics (դասախոս՝ Ս. Օգանով), International Law (դասախոս՝ Ա. Սիմոնյան) դասընթացները:

Շարունակվել է ԱՊՀ Ցանցային համալսարանի շրջանակում միջազգային հարաբերություններ մասնագիտությամբ՝ համաշխարհային քաղաքականություն մասնագիտացմամբ РУДН-ի հետ մասնագիտական ծրագրի համակարգումը (մագիստրոսական թեզերի համատեղ պաշտպանության ընթացակարգերի ճշգրտում և կազմակերպում, ուսումնական պլանների համապատասխանության ստուգում և ընթացիկ հարցերի կարգավորում):

Երրորդ ուղղությամբ ամբիոնի 2014-2015 ուստարվա մեծագույն ձեռքբերումներից է Էդգար Քալանթարյանի «ՀՀ պետական տեղեկատվական կառավարումը» թեմայով թեկնածուական ատենախոսության պաշտպանությունը:

Չորրորդ ուղղությամբ ամբիոնի վարիչ, պ.գ.թ., դոցենտ Վահագն Ազլյանի կողմից մշակվել է «Արտաքին քաղաքականության տեսություն և վերլուծություն» միջդիսցիպլինար դասընթացը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի վարիչ, պ.գ.թ., դոցենտ Վահագն Ազլյանը՝ որպես հանրային կառավարման մասնագիտության գծով միջազգայնացման գործընթացի ծրագրային համակարգող, TEMPUS PICASA (բարձրագույն կրթության միջազգայնացում) ծրագրի շրջանակում շարունակել է սերտ համագործակցությունը. մշակվել են միջազգայնացման հիմնական չափագրիչները (KPI):

Ամբիոնի ասիստենտ Էդգար Քալանթարյանը հաղթել է EU ERASMUS MUNDUS WEBB ծրագրի շրջանակում Բոլոնիայի համալսարանի քաղաքագիտության բաժնում համապատասխան մասնագիտական վերապատրաստում անցնելու մրցույթում:

PACT-ի «Ծրագրի դերակատարների կարողությունների վերապատրաստում» ծրագրի շրջանակում Տաթևիկ Սարգսյանը 2014 թ. նոյեմբերին մեկնել է Վրաստանի Հանրապետություն, իսկ 2015 թ. մայիսին Երևանում անցկացված եռօրյա վերապատրաստման դասընթացին հանդես է եկել զեկույցով:

PACT-ի շրջանակում 2014 թ. հոկտեմբերի 25-ին Վաչե Քալաշյանը Բարսելոնայում մասնակցել է «Ծրագրի զարգացման գործիքներ» ծրագրին՝ ուղղված ծրագրային գործիքների զարգացման փորձի փոխանակմանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	5	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Է. Ա. Քալանթարյան,* Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման արդյունավետությունը ՀՀ պետական կառավարման համակարգում, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու», Գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 214-225:
2. *Ս. Ս. Մանուկյան,* ՀՀ հանրային ծառայությունում կանանց ներկայացվածության հիմնախնդիրներ, Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրներ, Գիտական աշխատանքի ժողովածու, N 7, «Օր-Դար» հրատ., Երևան, 2014, էջ 178-192:
3. *Э. А. Калантарян,* Правовое регулирование информационного управления в Республике Армения, Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук: сборник научных трудов, Изд-во Санкт-Петербургского университета управления и экономики, No 4, Санкт-Петербург, 2015, с. 108-112.
4. *V. R. Aglyan,* Dimensions of International Hierarchy in the Post-Soviet Space: Analytical Approaches and Empirical Reflections, Вестник Российского Университета Дружбы Народов (РУДН), N 4, Москва, 2014, с. 185-192.
5. *V. R. Qalashyan, Uchendu Eugene Chigbu,* Land-use Planning and Public Administration in Bavaria, Germany: Towards a Public Public Administration Approach to Land-use Planning, Geomatics, Landmanagement and Landscape, No 1, 2015, p. 7-17.

Զեկուցման թեզիս

1. *Տ. Կ. Սարգսյան,* Գենդերային գործոնը հանրային ծառայության էթիկայում. հայաստանյան հանրային կազմակերպությունների ուսումնասիրություն (Գենդերային գործոնը վարչական էթիկայում. հայաստանյան հանրային կազմակերպությունների ուսումնասիրություն), Երևան, Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոն, նոյեմբերի 15, 2014, 26 էջ:

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մինասյան Էդիկ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Հակոբյան Վահագն Արարատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*
Յախշյան Քրիստինե Ժորայի, դասախոս
Ուլուբաբյան Լորենս Լևոնի, դասախոս (հեռակա ուսուցման գծով)

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030400	Պատմություն
031500	Արվեստաբանություն
031400	Մշակութաբանություն
032900	Կովկասագիտություն
032500	Սփյուռքագիտություն

Մասնագիտացումներ՝	Հնագիտություն և ազգագրություն
(մագիստրոսական ծրագրեր)	Համաշխարհային պատմություն
	Հայոց պատմություն
	Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն
	Կովկասագիտություն
	Մշակութաբանություն
	Արվեստաբանություն
	Սփյուռքագիտություն
	Հայագիտություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու
2. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի
3. Աբրահամյան Լևոն Համայակի (թղթակից անդամ)
4. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի (թղթակից անդամ)
5. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
2. Քիլիմջյան Գևորգ Ստեփանի, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 984*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Պատմություն	8	78	13	52	12	66	12	46
Արվեստաբանություն	6	24	6	51	5	47	6	14
Մշակութաբանություն	2	58	5	49	3	48	3	9
Կովկասագիտություն	5	57	9	49	6	41	-	-
Ընդամենը	**21**	**217**	**33**	**201**	**26**	**202**	**21**	**69**
Մագիստրատուրա								
Պատմություն	10	26	14	33	-	-	-	-
Արվեստաբանություն	6	9	5	10	-	-	-	-
Մշակութաբանություն	6	21	7	8	-	-	-	-
Կովկասագիտություն	3	2	2	7	-	-	-	-
Սփյուռքագիտություն	2	9	2	7	-	-	-	-
Հայագիտություն	-	5	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**27**	**72**	**30**	**65**	**-**	**-**	**-**	**-**

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 375*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Պատմություն	29	25	75	45	50
Արվեստաբանություն	-	-	15	13	20
Մշակութաբանություն	-	10	14	-	-
Ընդամենը	**29**	**35**	**104**	**58**	**70**
Մագիստրատուրա					
Պատմություն	21	26	20	**-**	**-**
Արվեստաբանություն	-	-	7	**-**	**-**
Մշակութաբանություն	-	-	5	**-**	**-**
Ընդամենը	**21**	**26**	**32**	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	86	-	27	-	69
2-րդ	65	5	34	3	40
3-րդ	78	2	31	7	58
4-րդ	58	-	33	-	43
Արվեստաբանություն					
1-ին	30	-	7	2	77
2-րդ	57	-	22	9	61
3-րդ	52	-	8	6	85
4-րդ	20	1	2	2	85
Մշակութաբանություն					
1-ին	60	-	8	2	87
2-րդ	54	-	20	2	63
3-րդ	51	-	3	7	94
4-րդ	12	-	3	1	75
Կովկասագիտություն					
1-ին	62	2	38	2	35
2-րդ	58	-	10	6	83
3-րդ	47	-	20	1	57
Ընդամենը	**790**	**10**	**266**	**50**	**65**
Մագիստրատուրա					
Պատմություն					
1-ին	36	1	3	18	89
2-րդ	47	-	1	31	98
Արվեստաբանություն					
1-ին	15	-	1	8	93
2-րդ	15	-	1	11	93
Մշակութաբանություն					
1-ին	27	-	1	3	96
2-րդ	15	-	-	10	100
Կովկասագիտություն					
1-ին	5	-	-	3	100
2-րդ	9	-	1	2	89
Սփյուռքագիտություն					
1-ին	11	-	3	3	73
2-րդ	9	-	-	-	100
Հայագիտություն					
1-ին	5	-	-	-	100
Ընդամենը	**194**	**1**	**11**	**89**	**94**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	77	-	37	3	52
2-րդ	59	4	26	1	49
3-րդ	81	1	11	12	85
4-րդ	57	-	-	13	100
Արվեստաբանություն					
1-ին	25	-	12	2	52
2-րդ	53	-	13	9	75
3-րդ	52	-	6	20	88
4-րդ	11	-	3	3	73
Մշակութաբանություն					
1-ին	53	-	33	-	38
2-րդ	60	-	8	5	87
3-րդ	51	-	5	11	90
4-րդ	21	-	2	3	90
Կովկասագիտություն					
1-ին	60	-	25	4	58
2-րդ	53	1	12	11	75
3-րդ	47	-	6	5	87
Ընդամենը	**760**	**6**	**199**	**102**	**73**
Մագիստրատուրա					
Պատմություն					
1-ին	33	1	3	15	88
Արվեստաբանություն					
1-ին	14	-	-	7	100
Մշակութաբանություն					
1-ին	27	-	2	11	93
Կովկասագիտություն					
1-ին	6	-	-	4	100
Սփյուռքագիտություն					
1-ին	10	-	2	4	80
Հայագիտություն					
1-ին	5	-	-	2	100
Ընդամենը	**95**	**1**	**7**	**43**	**92**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 298 (70), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 4			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Պատմություն	56 (2)	48	47 (33)	18
Արվեստաբանություն	22 (4)	20 (1)	15 (10)	9 (2)
Մշակութաբանություն	11 (3)	15 (2)	15 (6)	5
Կովկասագիտություն	-	-	9 (2)	-
Սփյուռքագիտություն	-	-	8 (5)	-
Ընդամենը	**89 (9)**	**83 (3)**	**94 (56)**	**32 (2)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
8	17	2	6	108	6

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Հովհաննիսյան Պետրոս Հովհաննեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Հայկազ Ժորայի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հայրունի Աշոտ Նորայրի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ներսիսյան Աշոտ Արտաշեսի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Գրիգորյան Հովիկ Բաբկենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դանիելյան Էդվարդ Գալուստի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Եղիազարյան Կարինե Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ղազարյան Ֆեդիկ Կարապետի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մկրտչյան Լևոն Հովհաննեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մովսիսյան Արտակ Երջանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Գևորգյան Մարինե Գրիգորի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Գևորգյան Տիգրան Կամոյի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Հակոբյան Վահագն Արարատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Հովհաննիսյան Միեր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

14. Մելքոնյան Գևորգ Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Բաղալյան Գեղամ Միհրանի, ասիստենտ
16. Յախշյան Քրիստինե Ժորայի, դասախոս
17. Ուլուբաբյան Լորենս Լևոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մինասյան Էդիկ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Վիրաբյան Ամատունի Սասունիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Թևոսյան Բաղդասար Մանուցի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մկրտումյան Լեոնիկ Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Ամիրյան Սերգեյ Հակոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հայրապետյան Կարեն Պավելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սաֆարյան Սուսաննա Հրանտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբովյան Հասմիկ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
2. Մամյան Լիանա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի երրորդ հանրապետության կայացման գործընթացի առանձնահատկությունները (պետական ֆինանսավորում):	Մինասյան Է. Գ.
2. Ռուսաստանի և Հյուսիսային Կովկասի և Հայաստանի փոխհարաբերությունների պատմությունը (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Հ. Ժ.

Թեմա 1. Հաստատված պլանին համապատասխան՝ թեմայի կատարողների խումբը ավարտել է աշխատանքները: Արդյունքում ստեղծվել ու տպագրվել է մեկ հիմնարար մենագրություն, հրապարակվել են մեկ տասնյակից ավելի գիտական հոդվածներ: Թեմայի կատարողները տարբեր գիտաժողովներում հանդես են եկել 12 գիտական զեկուցումներով: Հիմնարար մենագրության մեջ առաջին անգամ փորձ է արվել գիտականորեն ներկայացնել հայկական անկախ երկու հանրապետությունների՝ Հայաստանի երրորդ հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետության հասարակական-քաղաքական ու սոցիալ-տնտեսական ոլորտի ձեռքբերումները, բացթողումներն ու թերությունները: Քննարկվում են

Հայաստանում անկախ պետականության հաստատման և ամրապնդման գործընթացը, սոցիալ-տնտեսական վերափոխումների և հասարակական-քաղաքական կյանքի, արտաքին քաղաքականության երկու տասնամյակից ավելի ամբողջական պատմությունը:

Թեմա 2. Թեմայի հետազոտությունն ընթանում է նախատեսված պլանի համաձայն: Խմբի անդամները հայ-ռուսական և Հյուսիսային Կովկասի հարաբերությունների վերաբերյալ արդեն բավականին նյութեր են հավաքել: Խումբը հաջողությամբ համագործակցում է Ռուսաստանի իր գործընկերների հետ և պատրաստվում է նրանց հետ հանդես գալ համատեղ հոդվածներով. դրանք, ձեռք բերված պայմանավորվածության համաձայն, լույս կտեսնեն Դաղստանի և Հայաստանի գիտական ամսագրերում: Գիտական խմբի անդամները կատարել են իրենց հանձնարարված աշխատանքները. նրանք հայ-ռուսական և Հյուսիսային Կովկասի հարաբերությունների վերաբերյալ անհրաժեշտ նյութեր են հավաքել գրադարաններից և արխիվներից, կատարել են թարգմանչական բնույթի աշխատանքներ:

Հաշվետու տարում խմբի կողմից ձեռք բերված ակնառու արդյունքներն են տպագրված հինգ հոդվածները: Ներկայումս հրատարակության փուլում է խմբի ղեկավար, պրոֆ. Հայկազ Հովհաննիսյանի «Ռուսաստանը և հայերը. պատմություն և իրողություն» 300 էջից բաղկացած մենագրությունը, որ լույս կտեսնի ռուսերեն:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-2015 ուսումնական տարում ամբիոնը ձեռնամուխ է եղել «Հայոց պատմություն» եռահատոր բուհական դասագրքի ստեղծման աշխատանքներին: Կատարվել է աշխատանքի բաժանում, ստեղծվել է դասագրքի պլան, տրվել են կոնկրետ հանձնարարություններ, և շարունակվում են աշխատանքները դասագրքի ստեղծման ուղղությամբ:

Ամբիոնի մյուս աշխատակիցները շարունակել են աշխատանքներն իրենց կցված գիտահետազոտական թեմաների կատարման ուղղությամբ:

2014 թ. դեկտեմբերի վերջերին լույս է տեսել ամբիոնի կողմից պատրաստված «История Армении» բուհական դասագիրքը:

Հաշվետու շրջանում ամբիոնի աշխատակիցները զբաղվել են նաև հայոց պատմության ինչպես հին ու միջին, այնպես էլ նոր և նորագույն շրջանի, Հայաստանի պատմական աշխարհագրության, հայ ազգային-ազատագրական շարժումների, Հայաստանի երրորդ հանրապետության, հայոց պետականության պատմության, հայագիտության երախտավորների աշխատությունների ուսումնասիրության և հրատարակության ու մի քանի այլ հիմնախնդիրներով:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են մի շարք հանրապետական ու միջազգային գիտաժողովների: Կազմակերպվել են գիտական բանավեճեր՝ նվիրված հայոց պատմության զանազան հիմնախնդիրներին: Ամբիոնի աշխատակիցները հաճախ հանդես են եկել ռադիոյով, հեռուստատեսությամբ, տպագրել հոդվածներ մամուլում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
4	6	-	2	23	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հայոց պատմություն, միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանի դասագիրք, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2014, էջ 176-178:
2. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հայոց պատմություն, 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 57-84:
3. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հայոց պատմություն, 10-րդ դասարանի դասագիրք հումանիտար հոսքի համար, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 82-118:
4. *П. О. Оганнесян, Э. Г. Минасян, О. Б. Григорян, Э. Г. Даниелян, А. Е. Мовсисян, Г. М. Бадалян,* История Армении, издательство ЕГУ, Ереван, 2014, 740 стр..

Մենագրություն

1. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Ն. Ադոնց, Երևելի հայեր, «Հայագիտակ» հրատ., Երևան, 2015, 494 էջ:
2. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հակոբ Զորյան. պատմագիտական ուսումնասիրություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 384 էջ:
3. *Հ. Ժ. Հովհաննիսյան,* Սուրմալու (1828-1921), «Վարդ» հրատ., Երևան, 2015, 535 էջ:
4. *Ա. Ե. Մովսիսյան,* Համառոտ պատմություն հայոց, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 264 էջ:
5. *Վ. Ա. Հակոբյան,* Սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական հայ կազմակերպության ձևավորումը և առաջին քայլերը, «Մեկնարկ» հրատ., Երևան, 2015, 134 էջ:
6. *A. A. Nersisyan,* General Sebouh, “Edit print” edition, Yerevan, 2015, 276 p.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Է. Գ. Մինասյան, Կ. Ա. Եղիազարյան, Ք. Ժ. Յախշյան, Մ. Գ. Գևորգյան,* 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, գիրք երկրորդ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 508 էջ:
2. *Է. Գ. Մինասյան, Կ. Ա. Եղիազարյան, Ք. Ժ. Յախշյան, Մ. Գ. Գևորգյան,* 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, գիրք երրորդ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 480 էջ:

Հոդված

1. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի 140-ամյակի առիթով, «Էջմիածին», № 10, 2014, էջ 121-123:
2. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հայ պատմագրությունը (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), «Հայոց պատմություն», ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, հատ. II, գիրք երկրորդ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 641-648:
3. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Մեծագործ Հայրապետի կենսապատումը. Մանուկ Աբեղյան, Գևորգ Դ Մեծագործ կաթողիկոս, «Էջմիածին» ամսագիր, №, 2014, էջ 7-14:
4. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Բաբկեն Հարությունյան (1941-2013), «Հայկազյան հայագիտական հանդես», № 40, 2014, էջ 603-606:
5. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Ն. Ադոնց, Երևելի հայեր, «Պատմություն և արդիականություն», 2015, էջ 7-11:

6. *Պ. Հ. Հովհաննիսյան,* Հակոբ Զորյան. Մարդը, քաղաքացին և հայրենասերը, Հ. Զորյան, պատմագիտական ուսումնասիրություններ, Երևան, 2015, էջ 3-14:
7. *Է. Գ. Մինասյան,* Հայերի ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը 1915 թ., «Հայկական բանակ», № 1-2, 2015, էջ 88-135:
8. *Է. Գ. Մինասյան, Հ. Ժ. Հարությունյան,* Բոլգով Նիկոլայ Նիկոլայևիչ-50*,* «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», № 1, 2015, էջ 391-395:
9. *Է. Գ. Մինասյան,* Հայ երկրապահ կամավորական ջոկատները Արցախյան ազատագրական պայքարում, «Լրատու Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի», № 1, 2015, էջ 131-142:
10. *Է. Գ. Մինասյան,* Հայ-վրացական հարաբերությունները 1991-2011 թթ., «Լրատու Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի», № 1, 2015, էջ 142-149:
11. *Է. Գ. Մինասյան,* Վասպուրականի հերոսամարտը 1915 թ., «Էջմիածին», № 4, 2015, էջ 101-115:
12. *Հ. Ժ. Հովհաննիսյան,* Մի բնութագրական դրվագ Հայոց Մեծ եղեռնի պատմությունից, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, № 3, 2014, էջ 563-568:
13. *Ա. Ա. Ներսիսյան, Ա. Հ. Սիմոնյան,* Հայաստանի առաջին հանրապետության պատմագրության գնահատության հայեցակարգային հիմքերը, «Հայագիտության հարցեր», № 3, 2014, էջ 11-19:
14. *Ա. Ա. Ներսիսյան,* ՀՀ Բյուրո կառավարության և Խորհրդային Ռուսաստանի բանակցությունների առաջին փուլը, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, № 1, 2014, էջ 3-14:
15. *Ա. Ե. Մովսիսյան,* Դիտարկումներ Հայաստանի Ք.ա. V-III դարերի պատմության շուրջ, «Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ», № 29, 2014, էջ 80-96:
16. *Ա. Ն. Հայրունի,* 1918 թ. սեպտեմբերին Բաքվում տեղի ունեցած կոտորածներն ըստ գերմանական վավերագրերի, «Հայագիտական ուսումնասիրություններ», № 6, 2015, էջ 100-114:
17. *Վ. Ա. Հակոբյան,* ՌՍԴԲԿ կառուցվածքի խնդիրը Բունդի և ՍԴՀԿ-ի հետ կազմակերպական կապերի համատեքստում, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, № 3, 2014, էջ 105-124:
18. *Գ. Մ. Բաղալյան*, Հայոց Արևելից կողմերի տեղանուններն ըստ հայկական սկզբնաղբյուրների. Արցախ. ժողովրդագրության և տեղանվանակարգի հիմնախնդիրները ԼՂՀ անվտանգության համատեքստում, «Հայկական բանակ» ռազմագիտական հանդես, № 3-4, 2014, էջ 36-69:
19. *A. N. Hayruni,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, “Deutsch-Armenische Gesellschaft”, № 3, 2014, s. 140-151.
20. *A. N. Hayruni,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 3, 2014, s. 49-51.
21. *A. N. Hayruni,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 4, 2014, s. 48-50.
22. *A. N. Hayruni,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 1, 2015, s. 44-47.
23. *A. N. Hayruni,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 3, 2015, s. 48-51.

Քարտեզ

1. *Է. Գ. Մինասյան,* Տիգրան Բ Մեծի տերությունը Ք.ա. 96-69 թթ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:3000000:
2. *Է. Գ. Մինասյան, Ա. Ա. Մելքոնյան,* Վանի նահանգ, Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
3. *Է. Գ. Մինասյան,* Խարբերդի նահանգ, Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
4. *Է. Գ. Մինասյան,* Բիթլիսի նահանգ, Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
5. *Է. Գ. Մինասյան,* Հայաստանն ըստ Սևրի պայմանագրի, Երևան, 2015, մասշտաբ 1:850000:
6. *Գ. Մ. Բաղալյան,* Վան-Վասպուրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2015, 40 էջ:

7. *Գ. Մ. Բադալյան,* Բիթլիսի նահանգ, Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված 5 քարտեզ, «Գեոդեզիա և քարտեզագրություն» ՊՈԱԿ-ի հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
8. *Գ. Մ. Բադալյան,* Դիարբեքիրի նահանգ, Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված 5 քարտեզ, «Գեոդեզիա և քարտեզագրություն» ՊՈԱԿ-ի հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
9. *Գ. Մ. Բադալյան,* Էրզրումի նահանգ, Հայոց Ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված 5 քարտեզ, «Գեոդեզիա և քարտեզագրություն» ՊՈԱԿ-ի հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:600000:
10. *Գ. Մ. Բադալյան,* Խարբերդի նահանգ, Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված 5 քարտեզ, «Գեոդեզիա և քարտեզագրություն» ՊՈԱԿ-ի հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
11. *Գ. Մ. Բադալյան,* Վանի նահանգ, Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված 5 քարտեզ, «Գեոդեզիա և քարտեզագրություն» ՊՈԱԿ-ի հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
12. *Գ. Մ. Բադալյան,* Բարձր Հայք, Արևմտյան Այրարատ, Տայք, «Հայոց ձեռագրական կորուստները Մեծ Եղեռնի տարիներին» ընդհանուր խորագրով 5 քարտեզ, «Մեսրոպ Մաշտոց» հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:400000:
13. *Գ. Մ. Բադալյան,* Կիլիկիա, Գամիրք, Անատոլիա, «Հայոց ձեռագրական կորուստները Մեծ Եղեռնի տարիներին» ընդհանուր խորագրով 5 քարտեզ, «Մեսրոպ Մաշտոց» հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:600000:
14. *Գ. Մ. Բադալյան,* Վասպուրական, «Հայոց ձեռագրական կորուստները Մեծ Եղեռնի տարիներին» ընդհանուր խորագրով 5 քարտեզ, «Մեսրոպ Մաշտոց» հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:600000:
15. *Գ. Մ. Բադալյան,* Տարոն-Տուրուբերան, Աղձնիք, «Հայոց ձեռագրական կորուստները Մեծ Եղեռնի տարիներին» ընդհանուր խորագրով 5 քարտեզ, «Մեսրոպ Մաշտոց» հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:450000:
16. *Գ. Մ. Բադալյան,* Ծոփք, Փոքր Հայք, Պոնտոս և Հելենոպոնտոս, «Հայոց ձեռագրական կորուստները Մեծ Եղեռնի տարիներին» ընդհանուր խորագրով 5 քարտեզ, «Մեսրոպ Մաշտոց» հրատ., Երևան, 2015, մասշտաբ 1:600000:
17. *Г. М. Бадалян,* Резня армян и других христианских народов на территории Западной Армении в 1914-1915 гг., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:2200000.
18. *Г. М. Бадалян,* Ванский санджак Ванского вилайета в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:700000.
19. *Г. М. Бадалян,* Санджак Хаккиари Ванского вилайета в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:700000.
20. *Г. М. Бадалян,* Каза Муш в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:300000.
21. *Г. М. Бадалян,* Сасун в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:300000.
22. *Г. М. Бадалян,* Каза Кеги в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:250000.
23. *Г. М. Бадалян,* Каза Эрзерум в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:350000.
24. *Г. М. Бадалян,* Каза Хнус в 1914 г., “Геноцид армян в Османской империи 1915: свидетельства выживших очевидцев”, сборник документов, Изд-во “ЮниПресс и К”, Москва, 2015, масштаб 1:350000.
25. *G. M. Badalyan,* Van-Vaspurakan Atlas, “Tigran Metz” ph., Yerevan, 2015, 40 p..

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ստեփանյան Ալբերտ Անդրանիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Թինոյան Դավիթ Ֆեդիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Հակոբ Ժորայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Սմբատ Խանամիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մինասյան Լիլիթ Ռոբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Քիլիմջյան Գևորգ Ստեփանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մկրտչյան Լիլիթ Սերյոժայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գասպարյան Կարեն Յուրիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գասպարյան Արա Սպարտակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Գագիկ Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Արտաշես Սոսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Թելունց Անահիտ Աշոտի, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Կճանյան Ջուլիետա Կարոյի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ընթացիկ ուսումնական տարվա ընթացքում ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը կատարել է բազմաբնույթ գիտահետազոտական և մեթոդական աշխատանքներ՝ նվիրված համաշխարհային պատմության տարաբնույթ հիմնախնդիրներին: Կազմակերպվել և իրագործվել է երկու ծրագիր.

Ա. 2014 թ. նոյեմբերի 11-ին Առաջին աշխարհամարտի 100-ամյակի առիթով ֆակուլտետի ընթերցասրահում կազմակերպվել է կլոր սեղան-քննարկում՝ «Առաջին աշխարհամարտ. արդյունքներ և դասեր» խորագրով: Անդրադարձ է կատարվել Առաջին աշխարհամարտի սոցիալ-քաղաքական, ռազմական, դիվանագիտական պատմության տարասեռ դիտանկյուններին: Հպանցիկ անդրադարձ է կատարվել նաև հայոց և այլ ցեղասպանությունների խնդիրներին:

Բ. 2015 թ. հունիսի 29-ին ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի և Համաշխարհային պատմության հայկական ասոցիացիայի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է «Անհատը պատմության հոլովույթում» խորագրով երիտասարդ հետազոտողների միջբուհական երկրորդ գիտաժողովը: Գիտաժողովի նպատակը համաշխարհային գիտական հասարակայնության հետաքրքրության շրջանակում գտնվող նշյալ գիտախնդրի ուսումնասիրության մեջ երիտասարդ գիտնականների ներգրավումը և հումանիտար ու հասարակական գիտությունների հետազոտողների տարբեր սերունդների համագործակցության հարթակի ձևավորումն էր: Գիտաժողովին հանրապետության և արտասահմանյան տարբեր բուհերից

մասնակցել են 31 ուսանող և գիտաշխատող: Նախատեսվում է լավագույն զեկուցումները հրատարակել առանձին ժողովածուով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը մասնակցել է գիտաժողովների Հայաստանում և արտասահմանում՝ Նորվեգիա, Սերբիա, Բելգիա, Վորոնեժ, Թբիլիսի, Ստամբուլ: 2014 թ. դեկտեմբերին «Էրազմուս Մունդուս» ծրագրով Լեհաստանի Կրակով քաղաքի Յագելլոնյան համալսարանի Ուկրաինիստիկայի ֆակուլտետում պ.գ.թ., դոցենտ Դ. Ֆ. Թինոյանը մեկ ամիս շարունակ ուսանողների և պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի համար դասախոսություն է կարդացել «Հայ միջնադարյան համայնքի պատմություն» թեմայով:

Ամբիոնի հրավերով ամբիոնի ուսանողների համար մեկ ամիս շարունակ դասախոսություններ է կարդացել Միչիգանի համալսարանի Դիրբորն քաղաքի մասնաճյուղի Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի վարիչ, պրոֆեսոր Արա Սանջյանը՝ «Պատմությունն անվերջ բանավեճ է» թեմայով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	2	1	3	26	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Ա. Ստեփանյան,* Պատմության հետազիծը: Գործք, գրույթ, իմաստ, «Փրինթինֆո», Երևան, 2014, 496 էջ:
2. *Դ. Ֆ. Թինոյան,* Ամբողջատիրական համակարգի ձևավորումն ու անկումը Եվրոպայում (Գերմանիա, Իտալիա), «Տիր» հրատ., Երևան, 2015, 149 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Լ. Ս. Մկրտչյան, Ս. Ս. Մկրտչյան, Ա. Մ. Մալոյան, Մ. Ս. Զոլյան,* Պատմության օժանդակ ձեռնարկ ավագ դպրոցի համար. այլընտրանքային դասեր, «Իմէջին կոնֆլիկտների փոխակերպման կենտրոն», Երևան, 2014, 82 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Լ. Ս. Մկրտչյան, Ֆ. Ա. Ղամաղլյան*, Հարավային Կովկասում պատմության դասավանդման և դասագրքերի պատրաստման խնդիրներ և հեռանկարներ, մեթոդական ուղեցույց, «Իմէջին կոնֆլիկտների փոխակերպման կենտրոն», Երևան, 2014, 158 էջ:
2. *Л. С. Мкртчян, Ф. А. Гамахелян,* Проблемы и перспективы подготовки учебников и преподавания истории на Южном Кавказе, методологическое пособие, “Имаджин”, 2014, 160 с.
3. *L. S. Mkrtchyan, Ph. A. Gamaghelyan,* Challenges and Prospects of History Education and Textbook Development In the South Caucasus, Methodological Manual, 2014, 162 p..

Հոդված

1. *Կ. Յ. Գասպարյան,* Ազգերի լիգայի կանոնադրության քննարկումը և մերժումը Միացյալ Նահանգների Կոնգրեսում (1919 թ. փետրվար-1920 թ. մարտ), «Ակունք», № 3 (9), 2014, էջ 23-30:
2. *Կ. Յ. Գասպարյան,* Հետպատերազմյան խաղաղությունը և Վուդրո Վիլսոնի «14 կետերը», «Ակունք», № 1 (11), 2015, էջ 27-34:
3. *Դ. Ֆ. Թինոյան,* Հովհաննես Անթեպցին և 17-րդ դարասկզբին Կիլիկիո նվիրապետության պառակտման հարցը, «Անհատը պատմության հոլովույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 96-110:
4. *Դ. Ֆ. Թինոյան,* Հայ իշխանական տները և նրանց մնացորդները 15-րդ դարի վերջին քառորդին, 16-րդ դարի առաջին քառորդին, «Կանթեղ», № 4, 2014, էջ 122-133:
5. *Ջ. Կ. Կճանյան,* Բրիտանական կայսրության կերպափոխման գլադսթոնյան հարացույցը, «Անհատը պատմության հոլովույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 176-190:
6. *Հ. Ժ. Հարությունյան,* Պնտինգերյան քարտեզի Արտաշատ-Սատաղ ճանապարհի չպարզաբանված վեց կայարանների տեղանվան և տեղադրման խնդիրը, «Հայկազյան հայագիտական հանդես», հ. ԼԴ, 2014, էջ 37-46:
7. *Ս. Խ. Հովհաննիսյան,* Պատմության պոետիկան և պատմական տեքստի հնարավորությունները, «ՎԷմ» համահայկական հանդես, Է (ԺԳ) տարի, № 1 (49), 2015, էջ 183-192:
8. *Լ. Ս. Մկրտչյան,* Կոնրադ Ադենաուեր գործչի մասին, «Անհատը պատմության հոլովույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 234-239:
9. *Լ. Ռ. Մինասյան,* Ուժեղ անհատականության դերակատարությունը համակեցական կյանքի ճգնաժամի հաղթահարման գործում (Ք.ա. I դ. Հռոմի պատմության փորձից), «Անհատը պատմության հոլովույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 10-24:
10. *А. Ж. Арутюнян,* Армения и Великая Армения в историко-географической концепции Страбона, “Материалы по археологии и истории античного и средневекового Крыма”, вып. V., 2014, с. 5-13.
11. *А. Ж. Арутюнян,* Марды в военно-политической истории Аршакидской Армении, “Военно-исторический журнал Parabellum novum. Military History Journal”, № 2 (35), 2014, с. 74-81.
12. *А. Ж. Арутюнян,* Вопросы локализации и ономастики Оромантиды и Фавнитиды у античных и древнеармянских историков, “История, филология, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики”, № 8 (46), 2014, с. 19-22.
13. *А. Ж. Арутюнян,* Административно-территориальное деление Аршакидской Армении согласно “Географии” Клавдия Птолемея (северные губерни), “Каспийский регион. Политика, экономика, культура”, № 2, 2014, с. 14-21.
14. *А. Ж. Арутюнян, И. Р. Саркисян,* Интегрированный урок русского языка и истории в системе вузовского обучения РКИ, “Актуальные проблемы преподавания русского языка как иностранного в вузе”. материалы третьей междунар. научно-методической конференции, 2014, с. 416-420.
15. *А. Ж. Арутюнян,* Восточная политика императора Марка Аврелия (160-181 гг.) и Аршакидская Армения, “Вестник Томского государственного университета, Серия История”, N 4 (30), 2014, с. 53-55.
16. *А. Ж. Арутюнян,* “Царская дорога” Дария I и Армения Древности, “Харьковский историко-археологический ежегодник”, вып. 12, 2014, с. 30-36.
17. *А. Ж. Арутюнян,* Взаимовлияние гуманитарных наук в творчестве Мовсеса Хоренаци, “Научные парадигмы современного гуманитарного знания и содержание образования”, 2014, с. 74-75.
18. *А. Ж. Арутюнян,* О неизвестных армянских городах в “Географии” Птолемея, “Научные Ведомости Белгородского гос. университета, История, политология, экономика. информатика”, Белгород, N 3, (вып 31), изд. БГУ, 2014, с. 36-40.
19. *А. Ж. Арутюнян,* К разгадке тайны имени Лукулла-Вайкуна, “Вестник Удмуртского университета, серия 5, История и филология”, вып. 3, 2014, с. 81-86.

20. *А. Ж. Арутюнян,* Административно-территориальное деление Аршакидской Армении согласно “Географии” Клавдия Птолемея (южные губернии), “Каспийский регион. Политика, экономика, культура”, N 3, 2014, с. 15-23.
21. *А. Ж. Арутюнян,* Восточный поход императора Траяна и Аршакидская Армения, “Известия Смоленского гос. университета”, N 3, 2014, с. 90-98.
22. *А. Ж. Арутюнян,* Исследование названий станции дороги Сатала-Арташат согласно “Певтингеровой карте”, “Известия Смоленского гос. университета”, N 4, 2014, с. 114-122.
23. *S. Kh. Hovhannisyan,* The Problem of Memory in the Context of Nietzsche’s Historical Theory, «Նիցշեն մշակույթի համատեքստում», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., 2015, էջ 215-222:
24. *S. Kh. Hovhannisyan,* Examination of Armenian Trade Capital (16th-18th centuries) in Light of Fernand Braudel’s Civilization Theory, “Armenian Review”, Vol. 54, Number 3-4, Spring-Summer, 2014, pp. 45-59.
25. *A. A. Stepanyan,* Relations Between Tragedy and Historical Experience In Plutarch (Crassus 33), “Logeon: A Journal of Ancient Theatre”, 4/2014, pp. 1-18.
26. *A. A. Stepanyan,* On the Interpretation of a Fragment by Movsēs Xorenaci (History of the Armenians, II, 49, 2-5), “Journal of the Society for Armenian Studies”, (22), 2014, pp. 209-225.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐԱԿԻՑ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգարյան Հայրապետ Գևորգի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աբրահամյան Հենրիկ Մուշեղի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ալեքսանյան Հովհաննես Ստյոպայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դարբինյան Արտավազդ Գեորգիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զոհրաբյան Էդուարդ Լենդրուշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վարդանյան Անդրանիկ Խորենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ափինյան Դավիթ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սերոբյան Սուսաննա Վոլոդյայի, ասիստենտ
8. Դարբինյան Ասյա Վարազդատի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մաիլյան Բենիամին Վիկտորի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբելյան Արփինե Արթուրի, ավագ լաբորանտ
2. Մելիքյան Լիլիթ Կամոյի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքները ծավալվել են հետևյալ հիմնական ուղղություններով.

- Գիտական հրապարակումների միջոցով Հայաստանի հարակից երկրների պատմության և մշակույթի հետազոտություն,
- Կովկասի և Ռուսաստանի պատմության հանգուցային խնդիրներին նվիրված ուսումնամեթոդական ձեռնարկների հրատարակություն,
- Մասնակցություն դպրոցական և բուհական դասագրքերի և ուսումնական ձեռնարկների ստեղծմանը,
- Ուսանողական գիտաժողովների կազմակերպում և աշխատանքների ղեկավարում,
- Մասնակցություն միջազգային գիտաժողովներին Հայաստանում (Երևան, Էջմիածին) և արտերկրում (Մոսկվա, Մինսկ, Թբիլիսի),
- Կրթական ծրագրերի վերանայում և լրացում, ամբիոնում կովկասագիտական գրադարանի ստեղծում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	3	1	1	5	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հ. Գ. Մարգարյան,* Հայոց պատմություն, 7-րդ դասարանի դասագիրք, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2014, էջ 34-48, 48-57, 123-148, 149-160:

Մենագրություն

1. *Հ. Մ. Աբրահամյան,* Անչափ համակրելի և ժողովրդական մարդ անհատը, «Խ.Աբովյան» հրատ., Երևան, 2015, 124 էջ:
2. *Հ. Ս. Ալեքսանյան,* Հայկական համայնքները խորհրդային հանրապետություններում 1917-1941 թթ., «Տիր» հրատ., Երևան, 2014, 221 էջ:
3. *Հ. Ս. Ալեքսանյան, Վ. Բ. Բարխուդարյան,* Ռուսաստանի հայ գաղթօջախների պատմություն, Պատմության ինստիտուտի հրատ., Երևան, 2015, 441 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *А. Г. Маргарян,* Армянская культура (с древнейших времен до середины XVII века), История Армении, Издательство ЕГУ, Ереван, 2014, с. 121-164, Армянская культура (середина XVII в.- XVIII век), там же, с. 240-248, Армянская культура (XIX-начало XX вв.), там же, с. 409-428.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հ. Մ. Աբրահամյան,* Եվրամիությունը և կովկասյան տարածաշրջանը արդի ժամանակներում (1991-2015 թթ.), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 28 էջ:

Հոդված

1. *Հ. Գ. Մարգարյան,* Միջնադարեան հայ պատմագրութեան բնութագրական գծերը եւ պարբերացումը, «Հանդէս ամսօրեայ», N 1-12, 2014, էջ 271-316:
2. *Հ. Գ. Մարգարյան,* Քաղաքական գործընթացները Հարավային Հայաստանում XI դարի երկրորդ կեսին և XII դարում, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, հ. Գ, 2014, էջ 3-13:
3. *Է. Լ. Զոհրաբյան,* Սոցիալական ոլորտը եվրոպական կառույցների հետ Հայաստանի և հարավկովկասյան հանրապետությունների հարաբերություններում, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, հ. Գ, 2014, էջ 97-104:
4. *Է. Լ. Զոհրաբյան,* Հայկական դպրոցը խորհրդային ժամանակաշրջանում (1945-1980-ական թթ.), «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1(11), 2015, էջ 18-27:
5. *Օ. Հ. Աղեքսանյան,* Депортация армян из Крымской АССР в годы Второй мировой войны, “Актуальные проблемы истории Второй мировой войны”, сборник материалов научно-практической конференции, Алматы, 2014, с. 36-42.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ս. Վ. Սերոբյան,* Նոր մարտահրավերներ պատմություն դասավանդողին, «Հայագիտությունը դպրոցում» գիտամեթոդական վերլուծական հանդես, ԿԱԱ հրատ., Երևան, 2015, էջ 23-27:

ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Հայկ Գրիգորի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարիբյան Իգիթ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Նահապետյան Ռաֆիկ Ասքանազի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գաբրիելյան Մխիթար Ռազմիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հակոբյան Հայկ Պիոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Անուշավան Սաղաթելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գնունի Արտակ Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Հարությունյան Հասմիկ Թելմանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Լևոն Համայակի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Բոբոխյան Արսեն Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

3. Թադևոսյան Աղասի Զավենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սաքոյան Կարինե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Պատմական Սյունիքը բրոնզի և երկաթի դարերում /ըստ նորագույն հնագիտական տվյալների/ (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Գ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում թեմայի իրականացման ուղղությամբ կատարվել են հետևյալ աշխատանքները. դասակարգվել և հրատարակվել են Սյունիքի, Դեղարքունիքի, Վայոց ձորի, Նախիջևանի հուշակոթողների բազմաթիվ նորահայտ գտածոներ: Հավաքվել են վիշապաքար կոթողների, մենհիրների, կուռքերի ժայռապատկերների մի շարք դեռևս անհայտ գտածոներ: Խմբի կողմից գիտաժողովներում կարդացվել են զեկուցումներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-2015 ուստարում ամբիոնի ուսումնագիտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

Ա. Ուսումնակրթական՝ նորացվել են կրթական ծրագրերը, վերանայվել, փոփոխվել և նորագույն գրականությամբ լրացվել են հատուկ մասնագիտական և ընդհանուր առարկայական դասընթացները: ԵՊՀ հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիայի և ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի հետ մշակվել են գործնական /պեղումներ, վերականգնումներ/ ուսումնամեթոդական ծրագրեր: Համալրվել, թարմացվել են հնագիտության ազգաբանության վերաբերյալ ամբիոնի մասնագիտական գրականությունը:

Բ. Գիտական և պրակտիկ հետազոտություններ, դաշտային աշխատանքներ. շարունակվել են Կոտայքի, Արագածոտնի, Սյունիքի, Շիրակի մարզերում գտնվող հնագիտական հուշարձանների գիտական պեղումները և ուսումնասիրությունները՝ Արամուս, Բջնի, Օշական, Հողմիկ և այլն: Գիտահետազոտական և դաշտային աշխատանքներին մասնակցել են ՌԴ, Գերմանիայի, Ավստրիայի տարբեր համալսարանների գիտնականներ, ուսանողներ: Ազգագրության գծով շարունակվել են դաշտային ազգագրական հետազոտությունները ՀՀ տարբեր մարզերում, որոնք վերաբերել են ինչպես ավանդական ազգագրական, այնպես էլ ժամանակակից ազգաբանության հիմնախնդիրներին: Հրատարակվել են հայ ազգագրության պատմությանը, հայոց տնտեսական զբաղմունքներին, արդի ազգաբանության հիմնախնդիրներին, հակամարտություններին վերաբերող հոդվածներ:

Գ. Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները, ուսանողները, ասպիրանտները և մագիստրանտները մասնակցել են ինչպես հանրապետական, այնպես էլ Երևանում, Վրաստանում, Ռուսաստանում, Նորվեգիայում, Ղրղզստանում անցկացված միջազգային գիտական կոնֆերանսների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
3	2	-	-	15	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հ. Գ. Ավետիսյան*, Հայոց պատմություն, հանրակրթական դպրոցի համար, հումանիտար հոսք, /10-րդ դասարանի համար/, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 14-25:
2. *Հ. Գ. Ավետիսյան*, Հայոց պատմություն, բնագիտամաթեմատիկական հոսքեր, հանրակրթական դպրոցի համար, 10-րդ դասրան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 12-19, 92-100:
3. *Ի. Գ. Ղարիբյան,* Հայոց պատմություն 7-րդ դասարանի համար, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2014, էջ 161-176:

Մենագրություն

1. *Հ. Պ. Հակոբյան,* Հայոց պատերազմները և ռազմարվեստը Տիգրան Մեծի օրոք, «Պրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2014, 172 էջ:
2. *Ա. Ս. Պետրոսյան*, Ձկնորսական մշակույթը Հայաստանում /պատմաազգագրական ուսումնասիրություն/, ՀԳՄ հրատ., Երևան, 2015, 213 էջ:

Հոդված

1. *Հ. Գ. Ավետիսյան,* Հնագիտությունը Հայաստանում, «Հայագիտության հարցեր» հանդես, № 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 225-228:
2. *Հ. Գ. Ավետիսյան,* Ուղեգծային հնագիտական այցելություն պատմական Սյունիքի, Վայոց ձորի տարածաշրջան, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 424-437:
3. *Г. Г. Аветисян,* Колонные залы и портики Урарту, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 409-423:
4. *Հ. Գ. Ավետիսյան,* Սրբազան տեղանք հասկացությունը և դրա կառուցվածքը, Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», № Թ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 295-305:
5. *Հ. Գ. Ավետիսյան*, Պեղումներ Արամուսում, «Բ. Բ. Պիոտրովսկին և հնագիտությունը», Գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան 2014, էջ 231-238:
6. *Ա. Վ. Գնունի,* Կերենը քաղաքակրթությունների խաչմերուկում մ.թ.ա. I հազ. երկրորդ քառորդում, «Հայագիտության հարցեր», հ. 2, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 149-167:
7. *Ի. Գ. Ղարիբյան,* Հովսեփ Օրբելի /ծննդյան 125-ամյակի առթիվ/, «Տարեգիրք», № 9, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2014, էջ 155-166:
8. *Ի. Գ. Ղարիբյան,* Լոռե բերդաքաղաքը. 2009-2013 թթ. պեղումների նախնական արդյունքները, «Տարեգիրք», նո. Ժ/10/, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2015, էջ 31-63:
9. *Ռ. Ա. Նահապետյան*, Միջնադարյան Հայաստանի գործվածքեղենը արաբ և եվրոպացի ճանապարհորդների գնահատմամբ (9-15 դդ.), «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, № 3, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 438-452:

10. *Ռ. Ա. Նահապետյան*, Հույն աշխարհագիր Ստրաբոնի ազգագրական տեղեկությունները Հայաստանի և հայերի մասին, «Պատմաբանասիրական հանդես», № 1, 2015, էջ 208-231:
11. *Ա. Ս. Պետրոսյան*, Ազգագրական նյութերը Ռաֆֆու «Կայծեր» վեպում, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, հ. Գ, 2014, էջ 452-466:
12. *Ա. Ս. Պետրոսյան*, Հայ բանարվեստը Ռաֆֆու աշխատանքներում, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», N Թ, 2014, էջ 237-253:
13. *H. G. Avetisyan,* An old site at Oshakan in different laght: The smol hill of Pokr Blur. Armenian journal of near Eastern stadies, volume Vlll, issues 1-2, 2013-2014, Yrevan, 2014, pp. 95-106, 324-333.
14. *H. G. Avetisyan,* Auf den Spurel Carl Ferdinand Lehman-Haupts in Armenien. Neue Forschungen an der urartaischen fundstatte Ochakan, Alter Orient Deutchen Orient- Gesellschuft zu Berlin /MDOG/, N 13, Berlin, 2015, pp. 10-15.
15. *M. R. Gabrielyan*, *A. A. Dabaghyan,* On a Village Market at a South Caucasus Border, Gitutyun publishing house, Yerevan, 2014, pp. 37-52.

ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Չուգասզյան Լևոն Բաբկենի, արվեստագիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուկյան Սեյրանուշ Սոսի, արվեստագիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Զարուհի Ավետիսի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Պիպոյան Լիլիթ Սուրենի, ճարտարապետ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Վարդանյան Հռիփսիմե Էդուարդի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Վարդանյան Սաթենիկ Վլադիմիրի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Չուգասզյան Սաթենիկ Լևոնի, արվեստագիտ. թեկնածու, դասախոս
7. Դավթյան Լիլիթ Սարգսի, դասախոս
8. Միքայելյան Լիլիթ Շավարշի, դասախոս
9. Չուգասզյան Լարիսա Բաբկենի, դասախոս
10. Սարգսյան Լուսինե Վահանի, դասախոս
11. Վարդանյան Մարիամ Ռուբենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հմայակյան Սիմոն Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Դավիթ Գեղամի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Տեր-Վարդանյան Գևորգ Հմայակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Աթայան Արա Ռոմենի, դասախոս
5. Բաղդամյան Իրինա Ռուբենի, դասախոս
6. Կալչուրինա Վերա Սեմյոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դանիելյան Ինեսա Գառնիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայոց ցեղասպանությունից (1915-1923 թթ.) փրկված հայ արվեստի նմուշները Ռումինիայում (պետական ֆինանսավորում):	Չուգասզյան Լ. Բ.

Թեմա 1. Ավարտվել են թեմայի կատարման աշխատանքները: Ցուցակագրվել, նկարագրվել և ուսումնասիրվել են ոչ միայն Բուխարեստի, այլև Ռումինիայի երբեմնի հայկական քաղաքների արվեստի ստեղծագործությունների՝ ձեռագրերի, սրբապատկերների, գեղարվեստական մետաղի և տեքստիլի նմուշները, ուսումնասիրվել են վանքերի որմնանկարները: Պատրաստվել է Բուխարեստի Դուդյան թանգարանի հավաքածուի կատալոգը, ավարտվել են 2016 թ. Բուխարեստում կայանալիք «Արարատից Կարպատներ» ցուցահանդեսի համար նմուշների ընտրության աշխատանքները, և պատրաստվել է կատալոգը: Գիտական խմբի անդամները հրատարակել են 2 հոդված, ևս 5-ը հրատարակության փուլում են:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնը հաշվետու ժամանակաշրջանում աշխատանքներ է տարել թե՛ ուսումնական, թե՛ գիտական ոլորտներում:

Ամբիոնում տարվել են ակտիվ աշխատանքներ ուսանողների հետ. դասընթացի առավել արդյունավետ կազմակերպման համար այցելություններ են կատարվել Հայաստանի թանգարաններ, հուշարձաններ, արվեստագետների արվեստանոցներ: Ամբիոնի դասախոսները դասախոսություններով հանդես են եկել հանրակրթական ավագ դպրոցներում՝ բարձր դասարանի աշակերտներին դեպի ԵՊՀ և արվեստաբանություն մասնագիտություն ուղղորդելու համար:

Ինչպես նախորդ տարիներին, հաշվետու ուստարում ևս ամբիոնի հրավերով դասախոսների և ուսանողների համար զեկուցումներով հանդես են եկել այլ հաստատություններում և երկրներում ապրող մասնագետներ:

Ամբիոնի դասախոսները ակտիվորեն մասնակցել են տարբեր հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների, հրատարակել են հոդվածներ, ինչպես նաև ստացել են գիտաթոշակներ՝ արտասահմանում ուսումնասիրություններ կատարելու համար: 2014-2015 ուսումնական տարվա ընթացքում ամբիոնում պաշտպանվել է երեք հայցորդների թեկնածուական ատենախոսություն (Ս. Չուգասզյան, Մ. Մինասյան, Շ. Վարդանյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	14	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Զ. Ս. Հակոբյան,* Հայկական վաղ միջնադարյան քառանիստ կոթողների ուսումնասիրության արդի խնդիրները (արվեստաբանական տեսանկյուն), «Բանբեր Մատենադարանի», N 21, 2014, էջ 341-350:
2. *Ս. Վ. Վարդանյան,* Աբովյան քաղաքի նորակառույց Ս. Հովհաննես եկեղեցու Ամենակալ Քրիստոսը (ավանդույթ և արդիականություն), «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների ժողովածու, 2014, էջ 568-571:
3. *Լ. Վ. Սարգսյան*, «Մարիամի և Եղիսաբեթի հանդիպումը» մանրանկարն Ավագ ծաղկողի արվեստում, «Երիտասարդ հայ արվեստաբանների գիտական իններորդ նստաշրջանի նյութեր», 2015, էջ 91-99:
4. *Ի. Գ. Դանիելյան,* Ավետարանիչների դիմանկարները Մոմիկի նկարազարդած 1292 թ. Ավետարանում, «Երիտասարդ հայ արվեստաբանների գիտական իններորդ նստաշրջանի նյութեր», 2015, էջ 169-176:
5. *Հ. Է. Վարդանյան,* Աստվածաշնչյան կերպարները Ռուդոլֆ Խաչատրյանի արվեստում, «Երիտասարդ հայ արվեստաբանների գիտական իններորդ նստաշրջանի նյութեր», 2015, էջ 123-133:
6. *Հ. Է. Վարդանյան,* Բաց ձևերը Ռուդոլֆ Խաչատրյանի վաղ շրջանի ստեղծագործությունում, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, N 3, 2014, էջ 467-473:
7. *Հ. Է. Վարդանյան,* Անհատ կերպարները Ռուդոլֆ Խաչատրյանի արվեստում, «Անդին», N 2, 2015, էջ 54-57:
8. *Ֆ. Ի. Տեր-Մարտիրոսով,* Արտաշեսի արշավանքը դեպի Երվանդաշատ, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, N 3, 2014, էջ 52-68:
9. *Մ. Ռ. Վարդանյան, Ն. Բ. Սմբատյան,* Հայ-ռումինական առաջին միջազգային գիտաժողովը Բուխարեստում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», N 1 (142), 2014, էջ 81-83:
10. *Մ. Ռ. Վարդանյան, Ն. Բ. Սմբատյան,* Հայ արվեստի ստեղծագործությունների ուսումնասիրությունը Ռումինիայում, «Հայագիտության հարցեր», N 2, 2014, էջ 241-246:
11. *Ф. И. Тер-Мартиросов,* Шамирам и Ара Гехецик, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», N 1, 2015, էջ 17-30:
12. *L. B. Chookaszian,* Az Arvák művészete, “Rubicon Törtenelmi magazin”, N 5-6, Budapest, 2015, p. 60-63.
13. *S. V. Vardanyan,* Haik Azarian, “Divine Temple” (Annual Almanac), N 1, Saint-Petersburg, 2014, p. 9-11.
14. *S. V. Vardanyan,* The Image of Jesus Christ in the 20th Century and Contemporary Art of Armeni, “IKON”, Journal of Iconographic Studies, “Christian Iconography in Modern and Contemporary Art”, N 8, Rijeka, 2015, p. 131-138.

Զեկուցման թեզիս

1. *Զ. Ս. Հակոբյան,* Հայկական վաղ միջնադարյան քառանիստ կոթողների ուսումնասիրության արդի խնդիրները (արվեստաբանական տեսանկյուն), ՀՈՒՄԸ 13-րդ համաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2014, էջ 89-90:
2. *З. А. Акопян,* Изображение масок в средневековой скульптуре Армении, “V Международная конференция Актуальные проблемы теории и истории искусства”, тезисы докладов, Санкт-Петербург, 2014, с. 72.
3. *Л. Ш. Микаелян,* Мотив аканфа и пальметты в раннесредневековой скульптуре Армении и в искусстве Сасанидского Ирана, “V Международная конференция Актуальные проблемы теории и истории искусства”, тезисы докладов, Санкт-Петербург, 2014, с. 64.
4. *M. R. Vardanyan,* The Role of Armenian Goldsmiths and Silversmiths in the Ottoman Empire, International conference “Armenian Art and Culture in the Ottoman Empire Before 1915”, paper abstracts, Los Angeles, 2014, p. 2.

ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Համլետ Լենսերի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կիրակոսյան Լյուբա Վլադիմիրի, ճարտարագիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարգարյան Նիկոլ Մերուժանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պիկիչյան Հռիփսիմե Վահրամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անտոնյան Յուլիյա Յուրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մկրտչյան Ռուզան Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Նալբանդյան Սառա Աշոտի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մուրադյան Հայկուհի Մանվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Փիլիպոսյան Հասմիկ Սուրենի, արվեստաբան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Գալստյան Միհրան Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հայրապետյան Թամար Լազարի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զոհրաբյան Արմինե Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հակոբյան Արսեն Աշոտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մելքումյան Համլետ Լորիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սուքիասյան Լաուրա Վարդանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Արցախի Տիգրանակերտի պատմամշակութային կերպարի վերականգնման փորձ (2005-2014 թթ. հնագիտական հետազոտության արդյունքների քննությամբ) (պետական ֆինանսավորում):	Պետրոսյան Հ. Լ.
2. 21-րդ դարի դարասկզբի Ռուսաստանի և Հայաստանի դավանաբանական մշակույթները՝ տիպաբանական և ծագումնաբանական ասպեկտները (պետական ֆինանսավորում):	Անտոնյան Յու. Յու.

Թեմա 1. Թեմայի հիմնական նպատակն էր տասնամյա հնագիտական հետազոտության արդյունքների և գրավոր սկզբնաղբյուրների պատմահնագիտական և մշակութաբանական քննությամբ վերականգնել Արցախի Տիգրանակերտի պատմամշակութային և էթնիկական կերպարը՝ քաղաքի հիմնադրման ժամանակից մինչև նրա կործանումը (մ.թ.ա. 1-ին դարի սկիզբ - մ.թ. 13-րդ դար): 2014 թ.

հունիս-օգոստոս ամիսների պեղումներն այդ առումով ամբողջացրել են Ամրացված թաղամասի, Առաջին անտիկ թաղամասի և Վաղքրիստոնեական հրապարակի ճարտարապետական տեսքը, ժամանակագրական-շերտագրական պատկերը, կառուցողական և մշակութային կոնկրետ պատկերը: Կազմվել է քաղաքի նոր հանույթ, որով հստակեցվել են քաղաքի սահմանները և կառուցվածքային-գործառութային բաժանումը. պաշտպանական, ոռոգման, բնակելի-տնտեսական, կրոնական-վարչական, գերեզմանային: Սրանց համաձայն էլ՝ անտիկ և միջնադարյան սկզբնաղբյուրների և պեղումների արդյունքների, գիտական համապատասխան գրականության ներառմամբ շարադրվել են քաղաքի հիմնադրման պատմաքաղաքական, տնտեսամշակութային և քաղաքաշինական կոնտեքստները (Համլետ Պետրոսյան), տեղադրության, հատակագծման ու կառուցապատման կոնկրետ հարցերը (Լյուբա Կիրակոսյան), քաղաքի անտիկ, վաղ և զարգացած միջնադարյան փուլերի ընդհանրական պատմական, ռազմապաշտպանական ու տնտեսամշակութային բնութագրերն ու առանձին կոնկրետ պատմամշակութային իրողությունները (Համլետ Պետրոսյան, Տատյանա Վարդանեսովա, Ինեսա Կարապետյան, Վարդգես Սաֆարյան, Արմինե Գաբրիելյան, Նժդեհ Երանյան):

Թեմա 2. 2014-2015 ուստարվա ընթացքում ռուս գործընկերների հետ իրականացվել են դաշտային աշխատանքները /2014 թ., հուլիս-օգոստոս/, Երևանում կայացել է սեմինար, որտեղ կողմերը ներկայացրել են իրենց հետազոտական աշխատանքների նախնական արդյունքները, մշակվել են 2014 թ. ամառվա ընթացքում հավաքված նյութերը, հավաքագրած նյութերի հիման վրա գրվել է երկու հոդված, որոնց հիմնական դրույթները ներկայացվել են 2015 թ. հուլիսի 1-3 Թբիլիսիում կայացած միջազգային գիտաժողովում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Էլիտաներ. հասկացությունները, ինքնություններ և մշակութային բնորոշիչներ: Հայաստանի և Վրաստանի հանրային կառուցվածքում արդի սոցիալական փոխակերպումների մարդաբանական առումները (ֆինանսավորվել է Շվեյցարիա-Կովկաս գիտական ցանց կազմակերպության կողմից /Academic Swiss Caucasus Net (ASCN)):	Անտոնյան Յու. Յու.

Թեմա 1. 2014-2015 ուստարվա ընթացքում հետազոտական ծրագրի շրջանակում շարունակվել են դաշտային նյութերի արձանագրումը և մշակումը, ուրվագծվել են ծրագրի արդյունքում հրատարակվելիք ժողովածուի ընդհանուր կառուցվածքն ու բովանդակությունը, սևագրվել են ժողովածուի մեջ ներառվելիք հոդվածները /9 հոդված/: 2015 թ. հունվարին Թբիլիսիում կայացել է ծրագրի մասնակիցների հանդիպումը, որտեղ քննարկվել են սևագիր տեքստերը, հոդվածի տեսքով գրվել է ծրագրային 28 էջանոց մանրամասն հաշվետվություն, ծրագրային նյութի շուրջ ներկայացվել է երկու զեկույց՝ 2014 թ. նոյեմբերին Փարիզում և 2015 թ. հունիսին՝ Բուխարեստում՝ միջազգային կոնֆերանսի շրջանակում: Ընթացիկ փուլում է տեքստերի վերջնական պատրաստումը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1. ԵՊՀ-ի և Ֆլորենցիայի (Իտալիա) համալսարանի միջև կնքված գիտական համագործակցության պայմանագրի շրջանակում (համաղեկավարներ՝ պրոֆ. Համլետ Պետրոսյան, Գվիդո Վանինի) «Մետաքսի ճանապարհի հայկական ներդրումը» թեմայի վերաբերյալ 2014 թ. սեպտեմբեր ամսին հայ-իտալական արշավախումբը հետազոտել է Եղեգիսի հովտի հուշարձանները և պատրաստել Արատեսի վանքի պատմամշակութային նկարագրին նվիրված հոդված:

2. 2014 թ. հոկտեմբերին կազմակերպվել են Շվեյցարիայի Ֆրիբուրգի համալսարանի երկու պրոֆեսորների՝ Ֆրանսուա Ռուեգի և Քրիստիան Ջորդանոյի մեկական դասախոսություն և մեկական սեմինար /կոորդինացնող՝ Յու. Անտոնյան/:

3. 2015 թ. մարտին կազմակերպվել է Սանկտ Պետերբուրգի Եվրոպական համալսարանի պրոֆեսոր Սերգեյ Շտիրկովի երկու դասախոսություն /կոորդինացնող՝ Յու. Անտոնյան/:

4. Երևանի և Թբիլիսիի պետական համալսարանների միջև կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակում 2014 թ. նոյեմբեր ամսին ամբիոնը Ծաղկաձորի ԵՊՀ ուսումնաարտադրական բազայում կազմակերպել է «Ուսուցանելով և հետազոտելով մշակույթը» գիտագործնական հավաք, որին մասնակցել են երկու համալսարանների քսան դասախոսներ: Մշակվել են հետագա համագործակցության կոնկրետ ծրագրեր: Համագործակցության շրջանակում 2015 թ. ապրիլի 29-ից 30-ը ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է երկու համալսարանների համատեղ «Մշակույթը, պատմությունը և արդիականությունը» ուսանողական գիտաժողովը: Գիտաժողովի նյութերի հրատարակման աշխատանքներն ընթացիկ փուլում են:

5. Ամբիոնի վարիչ Համլետ Պետրոսյանը և ասպիրանտ Մարիաննա Հարությունյանը Սիդնեյի կաթոլիկ համալսարանի նախաձեռնած «Ջուղայի պատմական գերեզմանոցի թվային հայրենադարձությունը» ծրագրի շրջանակում փաստագրել են Ջուղայի պահպանված խաչքարերը: Նույն ծրագրի շրջանակում Համլետ Պետրոսյանի մասնակցությամբ տպագրության է պատրաստվել «Նոյի երկրում. ճանապարհորդություն ետեղեռնյան Հայաստանում» գիրքը (անգլերեն):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	3	-	-	19	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Խաչքար, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2015, 76 էջ:
2. *Г. Л. Петросян,* Хачкар, Изд-во “Зангак”, Ереван, 2015, 76 с.
3. *H. L. Petrosyan*, Khachkar, “Zangak” publ. house, Yerevan, 2015, 76 p..

Հոդված

1. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Աքորու վաղմիջնադարյան տաճարը և նրա քանդակները «Անտառ ծննդոց», Հոդվածների ժողովածու՝ նվիրված Ֆելիքս Տեր-Մարտիրոսովի հիշատակին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 232-242:
2. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Հայաստանի ուշմիջնադարյան (15-18-րդ դդ.) տապանաքարային պատկերաքանդակի պատճառաբանական, պատկերագրական և իմաստաբանական քննության փորձ, «Բանբեր Մատենադարանի», N 21, 2014, էջ 301-308:
3. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Արցախի Տիգրանակերտի 2013 թ. հնագիտական պեղումների նախնական արդյունքները, «Հայագիտության հարցեր», N 3, 2014, էջ 246-251:
4. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Հուշարձանը և հասարակությունը. Արցախի Տիգրանակերտ, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական երկրորդ միջազգային համաժողովի զեկուցումների ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 213-215:

5. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Հովսեփ Օրբելին և Արցախի խաչքարային պատկերաքանդակի հետազոտության խնդիրը, «ՎԷՄ» համահայկական հանդես, N 2, 2014, էջ 100-113:
6. *Հ. Վ. Պիկիչյան,* Երաժշտությունը Վայոց ձորի մարզի տոնածիսական կյանքում, «Հայ ավանդական երաժշտություն. Վայոց ձորի ավանդական երգեր և նվագներ», պրակ XII, Ծիսական շարք, «Ամրոց Գրուպ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 33-44:
7. *Հ. Վ. Պիկիչյան,* Տիեզերաստեղծ պատկերացումները հայ ավանդական նվագարանագործական մշակույթում, «Աստղագիտության կապն այլ գիտությունների, մշակույթի և հասարակության հետ» Հայկական աստղագիտական ընկերության XIII տարեկան համաժողով, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 263-271:
8. *Ռ. Ս. Մկրտչյան, Լ. Ա. Պետրոսյան, Ա. Ս. Փիլիպոսյան,* Էթիունի երկրի երկարակյացները, «Բ. Բ. Պիատրովսկին և հնագիտությունը», Երևան, 2014, էջ 222-231:
9. *Г. Л. Петросян,* В зоне конфликта: археологический музей Арцахского Тигранакерта, “Музей”, N 11, 2014, с. 66-69.
10. *Р. В. Пикичян, М. Г. Ароян,* Модернизация и стремление к инновациям, “Музей”, N 1, 2014, с. 158-61.
11. *Л. В. Киракосян,* Архитектура Матенадарана (хранилища древних рукописей), “Музей”, N 11, 2014, с. 22-24.
12. *Ю. Ю. Антонян,* Конструирование религии в армянском неоязычестве, Изобретение религии. Десекуляризация в пост-советском контексте, СПб, Европейский Университет в Санкт-Петербурге, 2015, с. 82-103.
13. *M. Nucciotti, H. L. Petrosyan, C. Luschi, F. Cheli, M. De Falco, L. Somigli, T. Vardanesova,* The Making of the Silk Road in Armenia (cc. 7th-14th): Vaiots Dzor and Arates Monastery, https://www.academia.edu/12376767/The_Making_of_the_Silk_Road_in_Armenia_cc._7th-14th_Vaiots_Dzor_and_Arates_Monastery.
14. *H. V. Pikichian,* Musician and Music in the Market Space, “Market Beyond Economy”, NAS RA, Institut of Archaeology and Ethnograpy, “Gitutyun” publ. house, Yerevan, 2014, p. 21-31.
15. *H. V. Pikizcian, L. A. Abrahamian,* Rabiz: od stylu muzycznego do warstwy spolecznej, “Armenia: kultura w ujeciu antropologicznum”, Institut Etnologii I Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskego, Instytutu Archeologii I Etnografii Narodowej Akademii Nauk Republiki Armenii, Warszawa, 2014, p. 195-204.
16. *R. A. Mkrtchyan*, The ancient population of Lchashen as a representative of the Bronze Age Armenian population, “19-th congress of the European anthropological association, Anthropology: Unity in diversity Moscow, Institute and Museum of Anthropology Lomonosov MSU, 25-29th August”, Moscow, 2014, pp. 74-75.
17. *R. A. Mkrtchyan, M. E. Allentoft, M. Sikora, K.-G. Sjogren and others,* Population genomics of Bronze Age Eruasia, “Nature, The International Weekly Journal of Science”, Vol. 522, No. 7555, 2015, p. 167-172.
18. *Yu. Yu. Antonyan,* Political Power and Church construction in Armenia, in: Agadjanian A., Jodicke A., van Der Zveerde E. (eds.) Religion, Nation and Democracy in South Caucasus. London & New-York: Routledge, 2015, pp. 81-95.
19. *Yu. Yu. Antonyan,* Church, God and Society: Toward the Anthropology of Church Construction in Armenia, in: A. Agadjanian, ed., Armenian Christianity today, Ashgate, 2014, pp. 35-56.

Ձեկուցման թեզիս

1. *Հ. Լ. Պետրոսյան,* Հայաստանի ուշմիջնադարյան (15-18-րդ դդ.) տապանաքարային պատկերաքանդակի պատճառաբանական, պատկերագրական և իմաստաբանական քննության փորձ, «Հայագիտական հետազոտությունների միջազգային ընկերակցության 13-րդ համաժողովի հիմնադրույթներ», Երևան, 2014, էջ 77-79:

ՍՓՅՈՒՌՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Եղիազարյան Արման Սամվելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Համատեղողներ

1. Թունյան Վալերի Գեորգու, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Էդգար Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարուքյան Արմեն Ցոլակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մխիթարյան Գայանե Մելիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետիսյան Լևոն Վազգենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մինասյան Տաթևիկ Էդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնի գործունեությունն ունեցել է երկու առանցքային ուղղություն.

1. «Սփյուռքագիտություն մագիստրոսական ծրագրում նոր ձևաչափի ներդրման արդյունավետության ապահովում,
2. «Հայագիտություն» մագիստրոսական ծրագրի ներդրում և արդյունավետ գործարկում:

Ըստ այդմ՝

1. 2014-2015 ուստարում «Սփյուռքագիտություն» մագիստրոսական ծրագիրը ենթարկվել է էական փոփոխությունների՝ մի շարք նոր դասընթացների ընդգրկմամբ: 2014-2015 ուստարում ծրագիրը հաջողությամբ գործարկվել է, որի երաշխիքը մատուցվող գիտելիքի՝ միջկրթանքային համամասնական հավասարակշռության ապահովվածությունն էր:

2. «Հայագիտություն» մագիստրոսական ծրագիրը կյանքի է կոչվել 2014-2015 ուստարվանից՝ Համազգային հայ կրթական և մշակութային միության հետ համագործակցության արդյունքում: Ծրագրի միջկրթանքային ընդգրկումը միտված է սփյուռքյան կրթօջախների համար բազմակողմանի հայագիտական գիտելիքներով օժտված մասնագետների պատրաստմանը: Ծրագրի իրականացման առաջին տարին ապացուցել է ներդրված ձևաչափի արդյունավետությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Ս. Եղիազարյան, Գ. Մ. Արշակյան,* Թուրքիայի տարածաշրջանային քաղաքականությունը ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո, մաս առաջին, «Էդիթ պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 216 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ս. Եղիազարյան,* Հայ ռազմագիտական մտքի կոթողը (Նիկոլ Դումանի «Նախագիծ ժողովրդական ինքնապաշտպանության» ձեռնարկը), «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, 2014, էջ 593-599:
2. *Ա. Ս. Եղիազարյան,* Մեծ Հայքի Տայք աշխարհն ըստ «Աշխարհացոյց»-ի, «ՎԷՄ» համահայկական հանդես, N 2, 2014, էջ 35-61:
3. *Ա. Ս. Եղիազարյան,* Հայ Սփյուռքի պատմության պարբերացումը, «Հայագիտության հարցեր» հանդես, N 2, 2014, էջ 33-51:
4. *Ա. Ս. Եղիազարյան,* Աշոտ Երկաթի դարաշրջանը: Մաս առաջին. Հայոց թագավորության պահպանման հիմնախնդիրը, «ՎԷՄ» համահայկական հանդես, N 4, 2014, էջ 40-69:
5. *Ա. Ս. Եղիազարյան,* Աշոտ Երկաթի դարաշրջանը: Մաս երկրորդ. Հայոց թագավորության վերահաստատումը, «ՎԷՄ» համահայկական հանդես, N 1, 2015, էջ 36-60:
6. *А. С. Егиазарян,* Армянские первоисточники об образовании Грузинского царства Багратидов, «Հայագիտության հարցեր» հանդես, N 3, 2014, էջ 53-61:

ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Վարդանյան Յուրի Լազարի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Մովսիսյան Կարեն Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
011200	Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա
011300	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա
011400	Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)

Ալիքային պրոցեսների տեսություն և տիեզերքի ֆիզիկա
ԳԲՀ ռադիոֆիզիկա
Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա
Գերմեծ ինտեգրալ սխեմաների նախագծում
Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի
2. Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի
3. Հախումյան Արսեն Ալեքսանդրի (թղթակից անդամ)
4. Վարդանյան Յուրի Լազարի (թղթակից անդամ)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 331***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	34	27	19	14	21	38	6	9
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	6	17	5	2	4	15	-	-
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում	3	10	3	7	7	12	-	-
Ընդամենը	**43**	**54**	**27**	**23**	**32**	**65**	**6**	**9**
Մագիստրատուրա								
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	8	3	9	5	-	-	-	-
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	3	2	5	1	-	-	-	-
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում	3	3	4	3	-	-	-	-
«Մինոփսիս»	9	5	4	5	-	-	-	-
Ընդամենը	**23**	**13**	**22**	**14**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 39*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	-	-	23	8	8

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	61	7	20	-	56
2-րդ	33	2	11	2	61
3-րդ	59	-	13	10	78
4-րդ	15	-	5	1	67
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	23	-	7	2	70
2-րդ	7	-	2	2	71
3-րդ	19	-	7	1	63
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	13	-	5	-	62
2-րդ	10	1	5	-	40
3-րդ	19	-	3	2	84
Ընդամենը	259	10	78	20	66
Մագիստրատուրա					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	11	-	-	2	100
2-րդ	14	-	-	4	100
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	5	1	-	-	80
2-րդ	6	-	-	6	100
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	6	-	2	2	67
2-րդ	7	-	-	2	100
«Սինոփսիս»					
1-ին	14	-	-	6	100
2-րդ	9	-	-	8	100
Ընդամենը	72	1	2	30	96

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	73	10	31	2	44
2-րդ	32	2	10	1	63
3-րդ	60	-	6	13	90
4-րդ	15	-			100
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	24	1	9	5	58
2-րդ	7	1	2	1	57
3-րդ	16	1	8	-	44
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	17	1	6	-	59
2-րդ	10	-	5	-	50
3-րդ	18	-	3	1	83
Ընդամենը	**272**	**16**	**80**	**23**	**65**
Մագիստրատուրա					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	11	-	-	4	100
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	5	-	-	1	100
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	6	-	-	3	100
«Սինոփսիս»					
1-ին	14	-	-	8	100
Ընդամենը	**36**	**-**	**-**	**16**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 60 (22), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 4*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	19	6	14 (4)
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	-	-	6 (5)
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում	-	-	6 (4)
«Սինոփսիս»	-	-	9 (9)
Ընդամենը	**19**	**6**	**35 (22)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	2	51	14	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ԳԵՐԲԱՐՁՐ ՀԱՃԱԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (համատեղության կարգով)*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Յուրի Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ներկարարյան Խաչատուր Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բաբաջանյան Արսեն Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Բաղդասարյան Դավիթ Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թադևոսյան Վահե Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարոյան Հովհաննես Սամվելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մովսիսյան Կարեն Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Նիկողոսյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Քալանթարյան Վիտալի Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Մինասյան Հասմիկ Արամի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հախումյան Արսեն Ալեքսանդրի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Զաքարյան Տիգրան Վանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Տիգրան Արսենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թևոսյան Սուսաննա Ամասիկի, ավագ լաբորանտ
3. Մակարյան Քրիստինե Ժորայի, ավագ լաբորանտ
4. Մովսիսյան Մանուշակ Լերմոնտի, ավագ լաբորանտ

5. Առուշանյան Կարինե Ռուբիկի, լաբորանտ (համատեղության կարգով)
6. Հովսեփյան Տաթևիկ Անուշավանի, լաբորանտ
7. Պողոսյան Դեղձիկ Հովհաննեսի, լաբորանտ (համատեղության կարգով)

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տերահերցային ալիքների գեներացումը փուլային դիմակի միջոցով ձևավորված պարբերական ոչ գծային կառուցվածքներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Յու. Հ.
2. Բազմաշերտ պլազմոնային նանոլազերներ և կոնաձև նանոանտենաներ (պետական ֆինանսավորում):	Ներկարարյան Խ. Վ.
3. Պլազմոնային ճեղքային նանոանտենաների տեսական և փորձարարական հետազոտություն (պետական ֆինանսավորում):	Հարոյան Հ. Ս.
4. Հեղուկի շերտի նանոմետրական տատանումների չափումը մետաղական ծածկույթով զոնդի միջոցով (պետական ֆինանսավորում):	Առաքելյան Շ. Խ.

Թեմա 1. Ցույց է տրվել, որ բինարային փուլային դիմակով (ՓԴ) պատված համասեռ (միադոմեն) լիթիումի նիոբատ ($LiNbO_3$) բյուրեղում ֆեմտովայրկյանային լազերային իմպուլսների օպտիկական ուղղման (ՕՈՒ) միջոցով կարելի է գեներացնել նեղշերտ ՏՀց ճառագայթում՝ $\Delta\nu \approx 15$ ԳՀց: ՓԴ-ի օգտագործումը ՕՈՒ պրոցեսում համարժեք է ոչ գծային բյուրեղի լայնական հարթության մեջ բյուրեղի երկրորդ կարգի ոչ գծայնության գործակցի նշանի պարբերական փոփոխությանը, ինչի շնորհիվ բյուրեղում ստեղծվում է վիրտուալ պարբերական քվազի փուլահամաձայնեցված (ՔՓՀ) կառուցվածք: Ստացվող ՏՀց ճառագայթման հաճախությունը հնարավոր է ղեկավարել ոսպնյակների համակարգի միջոցով՝ դիմակի պատկերը փոփոխելով բյուրեղում:

Փորձնականորեն ստացվել է հաճախալարքավորվող ճառագայթում 0.42-1 ՏՀց տիրույթում, երբ ոսպնյակների համակարգի խոշորացումը փոխվում է 1-ից մինչև 0.4:

Տեսականորեն ցույց է տրվել նաև, որ լիթիումի նեոբաթի միադոմեն բյուրեղում օպտիկական ուղղման միջոցով կարելի է ստանալ լայնաշերտ ՏՀց ճառագայթման արդյունավետ գեներացում, որտեղ փուլային համաձայնեցում ապահովելու համար ենթադրվում է ոչ գծային բյուրեղում ձևավորել լազերային փնջի թեք ամպլիտուդային ճակատ: Թեք ամպլիտուդային ճակատը ենթադրվում է ձևավորել՝ սեպաձև բյուրեղի դիմաց տեղադրելով աստիճանաձև փուլային դիմակ, որն օպտիկական փնջի լայնական կտրվածքում կապահովի ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների քվազիգծային հապաղում: Ոչ գծային բյուրեղի յուրաքանչյուր շերտը (լազերային փնջի տարածման ուղղությամբ) ճառագայթում է ՏՀց իմպուլսներ՝ Չերենկովյան անկյան տակ: Աստիճանաձև փուլային դիմակի պարամետրերի (նյութի բեկման ցուցիչ, քայլի չափ և աստիճանի բարձրություն) ընտրությամբ հնարավոր է ստանալ փոխազդող իմպուլսների տարածաժամանակային այնպիսի փոխդասավորվածություն, որ ոչ գծային բյուրեղի բոլոր շերտերում գեներացված ՏՀց իմպուլսները միաժամանակ հասնեն բյուրեղի արտաքին մակերևույթ : Այսպիսով, օգտագործելով աստիճանաձև փուլային դիմակ՝ կարելի է իրականացնել փուլահամաձայնեցում ՏՀց իմպուլսի սպեկտրալ բոլոր բաղադրիչների համար և մեծացնել լայնաշերտ ՏՀց ճառագայթման արդյունավետությունը:

Թեմա 2. Դիտարկված է մակերևութային պլազմոն պոլյարիտոնների (ՄՊՊ) կազմավորումը գլանային միկրոռեզոնատորում: Անալիտիկորեն հաշվարկված են արտահայտություններ էլեկտրամագնիսական դաշտի, ռեզոնանսային հաճախության, ինչպես նաև բարորակության կլանման և ճառագայթային մասերի համար հաճախությունների լայն տիրույթում: Ցույց է տրվել, որ օղակաձև V-տիպի ակոսով և գոգավոր տորոիդալ մակերևույթներով սահմանափակված պլազմոնային ռեզոնատորներում լուսային ազդանշանի լայնական չափսերը կարելի է տեղայնացնել նանոմետրական տիրույթում՝ նպաստավոր պայմաններ ստեղծելով նանոլազերներում շեմային պայմանների բարելավման համար: Ադիաբատիկ մոտավորության սահմաններում բացահայտվել են սեպաձև և գլանաձև մետաղական մակերևույթներով սահմանափակված գոգավոր, նանոմետրական լայնությամբ ճեղքում ձևավորվող ՄՊՊ ալիքատարային մոդերի տարածական բաշխվածությունն ու դիսպերսիոն բնութագիրը, որոնք կարող են արդյունավետ օպտիկական կապ ստեղծել ինտեգրալային նանոսխեմաներում:

Թեմա 3. Զարգացվել է պլազմոնային ճեղքային նանոանտենաների (ՊՃՆԱ) հիմնական բնութագրերի (ուղղորդվածության դիագրամ, ուժեղացման գործակից, էֆեկտիվ մակերևույթի մակերես) հաշվվման տեսական մոդել: ՊՃՆԱ թողարկման շերտի լայնացման նպատակով առաջարկվել է թիթեռնիկաձև երկրաչափությունը: Իրականացվել է ՊՃՆԱ-ի մոդելավորում՝ հիմնված FTDT եղանակի վրա COMSOL Multiphysics միջավայրում: Առաջարկվել են անտենային և աղբյուրի իմպեդանսների համաձայնեցման տեսանկյունից անհրաժեշտ գործողությունների հաջորդականությունը՝ հիմնված կանգուն ալիքի գործակցի որոշման վրա, ինչպես նաև ՊՃՆԱ ընդհանուր դիմադրության հաշվման մոդել:

Թեմա 4. Հետազոտվել է մետաղական զոնդում լույսի առկայության դեպքում նրա մակերևույթին ալիքատարային կապի առաջացումը՝ նախ պայմանավորված զոնդի վրա ձևավորվող հեղուկի մենիսկի փոփոխվող չափերով, ապա՝ զոնդը շրջապատող հեղուկի օպտիկական և մեխանիկական հատկությունների փոփոխությամբ (մենիսկի բացակայության պարագայում): Տեսական մասում հետազոտվել են կապված ալիքատարներում էներգիայի ընտրողական՝ ռեզոնանսային անցումները՝ կախված առաջին դեպքում դիէլեկտրիկական ալիքատարի չափերի, երկրորդում՝ նրա հատկությունների, մասնավորապես բեկման ցուցիչի և մածուցիկության փոփոխություններից: Առաջին դեպքում ստացվել են մենիսկի օպտիմալ հաստությունները, երկրորդում՝ նյութի հատկությունները, որոնց դեպքում իրականանում է էներգիային ռեզոնանսային անցում երկու ալիքատարների միջև: Առաջարկված տեսական մոդելով իրագործվել են համակարգչային նմանակումներ COMSOL multyphysics ծրագրաշարով, որոնք մեծ ճշտությամբ վերարտադրել են ստացված փորձնական արդյունքները:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մանրադիտարկումը մակերևութային ալիքների միջոցով (2011-0004688):	Բաբաջանյան Ա. Ժ.

Թեմա 1. Բարձր բարորակությամբ ռեզոնատորով միկրոալիքային կենսասենսորը հնարավորություն է տալիս իրական ժամանակում որոշելու կենսաբանական հեղուկներում լուծված նյութերի խտությունների փոփոխությունները՝ առանց օրգանիզմ թափանցման: Օրինակ՝ կենդանիների արյան մեջ գլյուկոզի կամ կերակրի աղի խտությունները չափվել են 0-500 մգ/մլ տիրույթում՝ 0.5 մգ/մլ ճշտությամբ:

Դրամաշնորհային ծրագիրն ավարտվել է 28.02.2015 թ.:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի աշխատակիցներ, պրոֆեսոր Խ. Ներկարարյանը, դոցենտներ Ա. Բաբաջանյանը, Վ. Թադևոսյանը և Հ. Հարոյանը Դուբայում (Արաբական Միացյալ Էմիրություններ) մասնակցել են «Օպտիկա և ֆոտոնիկա» միջազգային գիտական կոնֆերանսին, որտեղ ներկայացրել են զեկուցումներ:

Ամբիոնի աշխատակիցներ Խ. Ներկարարյանը, Յու. Ավետիսյանը, Ա. Նիկողոսյանը, Վ. Թադևոսյանը, Հ. Հարոյանը, Ա. Բաբաջանյանը, Տ. Աբրահամյանը, Ա. Մակարյանը, ասպիրանտներ Շ. Առաքելյանը և Գ. Արգարյանը Աղվերանում մասնակցել են միջազգային «Microwave and THz Technologies and Applications» կոնֆերանսին (հոկտեմբեր, 2014 թ.)՝ հանդես գալով զեկուցումներով:

Ամբիոնում շարունակվել են հետազոտությունները՝ ուղղված միլիմետրային տիրույթի էլեկտրամագնիսական ալիքների փոխազդեցությանը կենսաբանական օբյեկտների հետ (Վ. Քալանթարյան, Լ. Աբրահամյան), ՏՀց տիրույթի ալիքատարային համակարգերին (Յու. Ավետիսյան, Ա. Նիկողոսյան, Հ. Հարոյան, Վ. Թադևոսյան), էլեկտրամագնիսական ալիքների դետեկտմանը ֆերրոմագնիսական միջավայրերում (Ա. Մակարյան, Վ. Թադևոսյան, Կ. Մովսիսյան, Հ. Հարոյան):

Ամբիոնի դոցենտ Վ. Քալանթարյանը Սոֆիայում (Բուլղարիա) մասնակցել է IX միջազգային գիտական կոնֆերանսին, որտեղ ներկայացրել է 2 զեկուցում:

Ամբիոնի ասպիրանտ Շ. Առաքելյանը Սոգանգի համալսարան (Հարավային Կորեա) կատարած գործուղման ընթացքում մոտակա-դաշտային տեսածրող մանրադիտակի օգնությամբ հետազոտել է օրգանական կիսահաղորդչային տրանզիստորների և լուսաճառագայթային դիոդների հատկությունները հաճախությունների միկրոալիքային տիրույթում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	18	9

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Ժ. Բաբաջանյան,* Միկրոալիքային մանրադիտակ, «Գիտության աշխարհում», N 2, 2014, էջ 26-31:
2. *Գ. Կ. Արգարյան,* Դիէլեկտրիկ նյութերի պարամետրերի հետազոտումը տերահերցային տիրույթում, ԵՊՀ ՈԻԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու (Բնական գիտություններ), 1.2 (5), 2015, էջ 155-159:
3. *А. С. Никогосян*, LiNbO3 клинообразная ТГц антенна, частично заполняющая металлический волновод, “Альтернативная энергетика и экология”, N 6, 2015, с. 87-91.
4. *A. J. Babajanyan, T. A. Abrahamyan, H. A. Minasyan, Kh. V. Nerkararyan,* Sensitive Detection of Nano-Scale Vibrations by the Metal-Coated Fiber Tip at the Liquid-Air Interface, “International Journal of Mechanical, Aerospace, Industrial and Mechatronics Engineering”, vol. 9, No. 5, 2015, pp. 651-654.
5. *K. V. Nerkararyan, S. I. Bozhevolnyi,* Relaxation Dynamics of Quantum Emitters Resonantly Coupled to a Localized Surface Plasmon, “International Journal of Mechanical, Aerospace, Industrial and Mechatronics Engineering”, vol. 9, No. 5, 2015, pp. 219-224.
6. *K. V. Nerkararyan, S. I. Bozhevolnyi,* Relaxation dynamics of a quantum emitter resonantly coupled to a coherent state of localized surface plasmon, “Faraday Discussions”, 2014, DOI: 10.1039/C4FD00165F.

7. *K. V. Nerkararyan, S. I. Bozhevolnyi,* Entanglement of two qubits mediated by a localized surface plasmon, Phys. Rev. B 92, 2015, 045410-1-7.
8. *Kh. V. Nerkararyan, S. I. Bozhevolnyi,* Relaxation Dynamics of Quantum Emitters Resonantly Coupled to a Localized Surface Plasmon, "International Journal of Mathematical, Computational, Natural and Physical Engineering", vol. 9, No. 5, 2015, pp. 219-224.
9. *O. Galstyan, H. Lee, A. J. Babajanyan, A. A. Hakhoumian, B. Friedman, K. Lee,* Magneto-Optical Visualization by Bi:YIG Thin Films Prepared at Low Temperatures, "Journal of Applied Physics", vol. 117, No. 16, 2015, pp. 163914 1-6.
10. *O. Galstyan, H. Lee, J. Park, Y. Lee, A. J. Babajanyan, D. Cha, K. Lee,* Magneto-Optical Imaging Using $Bi_2Y1Fe_5O_{12}$ Thin Films Prepared on Glass Substrate by the MOD Method, "New Physics: Sae Mulli", vol. 64, No. 11, 2014, pp. 1089-1092.
11. *A. S. Nikoghosyan, H. P. Roeser, R. M. Martirosyan, H. S. Hakobyan, J. M. Chamberlain,* THz radiation tapered dielectric antenna partially filling the metal waveguide, Proceedings of the International Conference on "Microwave and THz Technologies and Applications", Aghveran, 2014, pp. 9-12.
12. *G. K. Abgaryan, Yu. H. Avetisyan, A. H. Makaryan, V. R. Tadevosyan,* Broadband THz Generation in LitiumNiobate Crystal by Step-Wise Phase Mask, Proc. of int. conf. on "Microwave and THz Technologies and Applications", IRPhHE'2014, Aghveran, 2015, p. 13-16.
13. *Yu. H. Avetisyan, H. J. Julfayan, A. H. Makaryan, F. Nazari, V. R. Tadevosyan,* The Modeling of the Detection of Electro-magnetic Radation in Ferromagnet, Proc. of int. conf. on "Microwave and THz Technologies and Applications", IRPhHE'2014, Aghveran, 2015, p. 118-121.
14. *V. T. Avetisyan, T. H. Makaryan, A. H. Makaryan,* Parametric investigation of low-frequency noise in networks of carbon nanotubes, Proc. of int. conf. on "Microwave and THz Technologies and Applications", IRPhHE'2014, Aghveran, 2015, p. 155-158.
15. *H. S. Haroyan, V. R. Tadevosyan,* High Gain Broadband Plasmonic Slot Nano-Antenna, "Int. Journal of Electrical, Computer, Electronics and Communication Engineering", vol. 9, N 5, 2015, pp. 441-444.
16. *T. Akiba, Y. Seki, M. Odagiri, I. Hashino, K. Suizu, Y. Avetisyan, K. Miyamoto, T. Omatsu*, Terahertz wave generation using type II phase matching polarization combination via difference frequency generation with LiNbO, "Japanese Journal of Applied Physics", vol. 54, N 6, 2015, doi:10.7567/JJAP.54.062202.
17. *V. P. Kalantaryan, Ts. I. Adamyan, E. S. Gevorkyan, N. Adamyan, T. Hayrapetyan,* The Changes of the Cellular Indicators of Leucopoiesis in Irradiated Animals under Hypomotile Conditions, "American Journal of Medical and Biological Research", vol. 3, No. 1, 2015, pp. 33-37.
18. *D. R. Soghomonyan, V. P. Kalantaryan, A. H. Trchounian,* Changes in the F0F1-ATPase activity of irradiated Lactobacillus acidophilus in the presence of ceftazidime at low pH, "Biological Journal of Armenia", vol. 66, N 3, 2014, pp. 39-43.

Զեկուցման թեզիս

1. *H. S. Haroyan, A. H. Makaryan, K. M. Movsisyan, Faroch Nazari, V. R. Tadevosyan,* Detection of CO2 laser radiation in a ferrite, 2nd International Symposium on Optics and its Applications, 1-5 September, Armenia, Publishing House of the RAU, 2014, p. 143.
2. *K. V. Nerkararyan, S. I. Bozhevolnyi,* Relaxation Dynamics of Quantum Emitters Resonantly Coupled to a Localized Surface Plasmon, Conf. on ICOP 2015, Dubai, AUE, p. 1711.
3. *A. J. Babajanyan, T. A. Abrahamyan, H. A. Minasyan, Kh. V. Nerkararyan,* Sensitive Detection of Nano-Scale Vibrations by the Metal-Coated Fiber Tip at the Liquid-Air Interface, Conf. on ICOP 2015, Dubai, AUE, p. 1714.

4. *K. Lee, S. Kim, J. Kim, O. Galstyan, A. Babajanyan, G. Berthiau, B. Friedman,* Noninvasive Monitoring of Animals-Blood Glycemia with a Microwave Biosensor, Conf. on IRPhE 2014, Aghveran, p. 35.
5. *O. Galstyan, Y. Park, J. Park, S. Kim, J. Kim, K. Lee, A. Babajanyan, G. Berthiau, B. Friedman,* Preparation of Bi-YIG Thin Films by the MOD Method for Magneto-Optical Applications, Conf. on IRPhE 2014, Aghveran, p. 41.
6. *A. Babajanyan, N. Yoo, S. Lee, O. Galstyan, J. Park, Y. Lee, K. Lee, B. Friedman, G. Berthiau,* Characterization of F_{16}CuPc Field-Effect Transistors Fabricated at Various Heat-Treatment Conditions, Conf. on IRPhE 2014, Aghveran, p. 44.
7. *T. A. Abrahamyan, A. J. Babajanyan, S. Choi, O. Galstyan, J. Park, Y. Lee, B. Friedman, G. Berthiau, K. Lee,* Pre-Annealing Effects on a Pentacene Organic Field-Effect Transistor, Conf. on IRPhE 2014, Aghveran, p. 45.
8. *Sh. Kh. Araqelyan, T. A. Abrahamyan, A. J. Babajanyan, Kh. V. Nerkararyan, Sh. A. Margaryan,* Sensing of the Sub-Surface Ordered Molecular Layers at Liqid-Metal Interface by the Coupled Waveguide Optical Modes, ICTP smr2633: OPTICS 2014, Ashtarak, p. 149.
9. *V. P. Kalantaryan, R. M. Martirosyan, Ts. I. Adamyan, E. S. Gevorgyan,* The changes of the cellular indicators of leukopoiesis in animals irradiated by millimeter waves under hypomotile conditions, Proceedings of the International Conference on “Microwave and THz Technologies and Applications”, October 02-03, Aghveran, 2014, p. 76-79.

ԱԼԻՔԱՅԻՆ ՊՐՈՑԵՍՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալավերդյան Գրիգոր Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հաջյան Գևորգ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Հարությունյան Արթուր Սաղաթելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սիմոնյան Կորյուն Խաչատուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ավետիսյան Գագիկ Ավետիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հարությունյան Տարոն Արթուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հարությունյան Անահիտ Ռոլանդի, ասիստենտ
7. Ալավերդյան Անի Գրիգորի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդանյան Յուրի Լազարի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գազազյան Էդմոնդ Դավթի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասլյան Զորիկ Ռուդոլֆի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Եսայան Ասյա Օթարի, ավագ լաբորանտ
3. Ղազարյան Լուսինե Սերժիկի, ավագ լաբորանտ
4. Շահինյան Հասմիկ Աշոտի, ավագ լաբորանտ
5. Հարությունյան Աննա Սեյրանի, լաբորանտ (համատեղության կարգով)

6. Միրաքյան Ելենա Վլադիմիրի, լաբորանտ
7. Սիմոնյան Նարինե Կորյունի, լաբորանտ
8. Վարդանյան Արտաշես Յուրիի, լաբորանտ (համատեղության կարգով)

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Պարկի մոդելի շրջանակում ուսումնասիրվել են քվարկ-էլեկտրոնային՝ *u, d, s, e* պլազմայի վիճակի հավասարումներ մոդելի պարամետրերի այնպիսի արժեքների դեպքում, որոնք ապահովում են ինքնակապվող տարօրինակ քվարկային նյութի գոյությունը: Որոշվել են մոդելի հաստատունների այն համախմբերը, որոնց դեպքում տարօրինակ քվարկային աստղերի հավասարակշիռ կոնֆիգուրացիաների առավելագույն զանգվածի արժեքները գերազանցում են $PSR\ J0348+0432$ կրկնակի ռադիոպուլսարի զանգվածի՝ վերջերս դիտումների միջոցով բավականաչափ ճշգրիտ որոշված $2.01M_{\odot}$ արժեքը: Այդ կոնֆիգուրացիաների համար, կախված էներգիայի ρ_c կենտրոնական խտությունից, հաշվարկված են զանգվածը, շառավիղը, բարիոնների ընդհանուր թիվը և տարօրինակ աստղի մակերևույթից կարմիր շեղումը: $M_{max} > 2.01M_{\odot}$ պայմանին բավարարող յուրաքանչյուր խմբի համար հաշվարկված են նաև վերոհիշյալ ինտեգրալ պարամետրերի արժեքները այնպիսի գերխիտ կոնֆիգուրացիաների համար, որոնց զանգվածները հավասար են $2.01, 1.97$ և 1.44 արևի զանգվածի, և որոնք մեծ ճշտությամբ որոշված են դիտումների արդյունքում: Համաձայն ստացված վիճակի հավասարումների՝ բոլոր երեք հնարավորինս ճշգրիտ որոշված զանգվածով պուլսարները տարօրինակ աստղերի հնարավոր թեկնածուներ կարող են համարվել:

Ուսումնասիրվել են ջերմ տարօրինակ աստղերի իզոթերմ և իզոէնտրոպ սերիաները, պարզաբանվել են այդ սերիաների աստղի գրավիտացիոն զանգվածի ու զանգվածի պակասորդի՝ աստղի բարիոնային զանգվածից կախվածությունների առանձնահատկություններն ու դրանց կապը աստղի կայունության հետ:

ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պրոֆեսոր Յու. Լ. Վարդանյանի գիտական ղեկավարությամբ պաշտպանվել է մեկ թեկնածուական թեզ (Տ. Ռ. Սարգսյան, «Տարօրինակ քվարկային կորիզով սպիտակ թզուկների դիտողական դրսևորումները»):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	7	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Ս. Հաջյան,* Մեխանիկական ալիքները ձգված լարի երկայնքով, լաբորատոր աշխատանք, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 16 էջ:

Հոդված

1. *Գ. Բ. Ալավերդյան,* Աղբյուրի գերձայնային շարժման ժամանակ ձայնային ազդանշանի ժամանակային շրջման երևույթի մասին, «Բնագետ», 1, 2015, էջ 17-24:
2. *Ю. Л. Вартанян, А. К. Григорян, А. А. Шагинян*, Пульсар PSR J0348-0432 и странные звезды, “Письма в Астрономический Журнал”, 41, 2015, с. 1-8.
3. *Ю. Л. Вартанян, А. К. Григорян, А. А. Шагинян,* Максимальная масса странных звезд и пульсары с наиболее точно измеренными массами, “Астрофизика”, 58, 2015, с. 297-310.
4. *Г. С. Аджян, А. Г. Алавердян*, Горячие странные звезды I. Уравнение состояния горячего странного вещества, “Астрофизика”, 57, 2014, с. 601-611.
5. *Г. С. Аджян, А. Г. Алавердян*, Горячие странные звезды II. Численные результаты и обсуждения, “Астрофизика”, 58, 2015, с. 91-103.
6. *Г. С. Аджян, А. Г. Алавердян*, Горячие странные звезды III. Устойчивость, “Астрофизика”, 58, 2015, с. 311-318.
7. *H. A. Shahinyan,* Mass defect of strange stars, “YSU Proceedings”, 2, 2015, p. 57-61.

ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴԻՉՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԻԿՐՈԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գասպարյան Ֆերդինանդ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ղամբարյան Կարեն Մարտինի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Մելքոնյան Սլավիկ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Նանուշյան Հրանուշ Վարդգեսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Միքայել Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաղիյան Երան Մոսիկի, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Հայկանուշ Ռաֆայելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Շարունակվել են աշխատանքները գազային սենսորների ստեղծման և հետազոտման ուղղությամբ: Հետազոտվել են դաշտային էֆեկտով վերին SiO_2/-Si նանոլար/ետին SiO_2/p-Si տակդիր կառուցվածքներ՝ նպատակ հետապնդելով վերջիններս կիրառել և՛ որպես սպեկտրի ուլտրամանուշակագույն տիրույթի ֆոտոընդունիչներ, և՛ որպես կենսաքիմիական սենսորներ: Ուսումնասիրվել են վերջիններիս մթնային և լուսային վոլտամպերային բնութագծերը և ներքին ցածրհաճախային աղմուկները: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ նման կառուցվածքով նանոլարային ֆոտոընդունիչների ֆոտոզգայությունը սպեկտրի

ուլտրամանուշակագույն տիրույթում կարող է տասնյակ անգամ գերազանցել միկրոէլեկտրոնային նմանակների զգայությանը՝ հասնելով (6-8) Ա/Վտ արժեքի սենյակային ջերմաստիճանում:

Հիմնվելով էլեկտրոն-ֆոնոն դաշտով ինդուցված թունելային ցրումների մեխանիզմի վրա՝ ուսումնասիրվել են էլեկտրոն-բևեռային օպտիկական ֆոնոն ներհովիտային ցրումներն արտաքին, համասեռ էլեկտրական դաշտում գտնվող բևեռային կիսահաղորդիչներում: Ցրման հավանականության համար ստացվել է անալիտիկ արտահայտություն, որը թույլ է տալիս հետագայում հաշվել էլեկտրոն-բևեռային օպտիկական ֆոնոն դաշտով ինդուցված թունելային ցրումներով պայմանավորված էլեկտրոնի ցրման ժամանակը:

Հետազոտվել են նաև կիսահաղորդիչներում էլեկտրոնի շարժունակության ֆլուկտուացիաների սպեկտրալ խտությունը և դիսպերսիան: Բացահայտվել են էլեկտրոնի շարժունակության աղմուկի սպեկտրալ խտության հաճախային կախվածության առանձնահատկությունները: Մասնավորապես ցույց է տրվել, որ սպեկտրալ խտության ֆունկցիան ցածրհաճախային տիրույթում կախված չէ հաճախությունից (հագեցման տեղամաս), միջին հաճախությունների տիրույթում այն փոխվում է $1/f$, իսկ բարձր հաճախությունների տիրույթում՝ $1/f^{1+\gamma}$ օրենքով:

Կատարելագործվել են հեղուկային էպիտաքսիայի եղանակով InAsSbP բաղադրությամբ քվանտային կետերի աճեցման տեխնոլոգիական պայմանները, ինչպես նաև ուսումնասիրվել են դրանց հիման վրա պատրաստված ֆոտոընդունիչների օպտոէլեկտրոնային հատկությունները: Չափումները ցույց են տվել, որ քվանտային կետերի մակերևութային միջին խտությունը 5-8x10^9 սմ$^{-2}$ է: Ֆոտոարձագանքի սպեկտրների չափումները ցույց են տվել, որ ֆոտոընդունիչները ունեն մինչև 4 մկմ ալիքի երկարությանը հասնող միջին ինֆրակարմիր տիրույթում ֆոտոարձագանք:

Հ. Դ. Խոնդկարյանը պաշտպանել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի թեզ՝ «Ցածրհաճախականային աղմուկների հետազոտումը կիսահաղորդչային կառուցվածքներում» վերնագրով:

Ա. Լ. Հարությունյանը պաշտպանել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի թեզ՝ «Էլեկտրոն-ֆոնոն դաշտով ինդուցված թունելային ցրումները կիսահաղորդչում» վերնագրով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	12	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Կ. Մ. Ղամբարյան,* Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների աճեցման տեխնոլոգիական մեթոդները, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 59 էջ:

Հոդված

1. *Г. Д. Хондкарян, Ф. В. Гаспарян,* Низкочастотные шумы контакта металл-полупроводник, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 50, N 2, Ереван, 2015, с. 228-236.
2. *V. M. Aroutiounian,* Gas sensors for safety and security, “Proceedings of Engineering Academy of Armenia, Jubilee publication”, v. 11, N 4, 2014, p. 55-60.

3. *K. M. Gambaryan, V. G. Harutyunyan, V. M. Aroutiounian, Y. Ai, E. Ashalley, Z. M. Wang*, Magnetoresistance and capacitance oscillations and hysteresis in type-II InAsSbP ellipsoidal quantum dots, "Journal of Physics D: Applied Physics", UK, v. 48, 2015, p. 275302 (7 pages).
4. *F. V. Gasparyan, V. M. Aroutiounian,* Quantum modulation of the channel charge and distributed capacitance of double gated nanosize FETs, "Advances in Nano Research", v. 3, N 1, Korea, 2015, p. 49-54.
5. *F. Gasparyan, H. Khondkaryan, M. Aleksanyan,* New applications of the noise spectroscopy for hydrogen sensors, "Journal of Modern Physics", v. 5, USA, 2014, p. 1662-1669.
6. *F. Gasparyan, I. Zadorozhnyi, S.Vitusevich,* Single trap in liquid gated nanowire FETs: Capture time behavior as a function of current, "Journal of Applied Physics", v. 117, USA, 2015, 174506 (5 pages).
7. *F. V. Gasparyan, S. A. Vitusevich,* Distribution of the current carriers in the inversion channel of nanowire based FETs, "Nano Studies", v. 10, N 3-4, Georgia, 2014, p. 5-10.
8. *A. L. Harutyunyan,* Electron-polar optical phonon field-induced tunnel scatterings in a polar semiconductor under electric field, "Armenian Journal of Physics", v. 8, N 1, 2015, p. 38-43.
9. *V. G. Harutyunyan, K. M. Gambaryan, V. M. Aroutiounian, I. G. Harutyunyan,* InAsSbP quantum dot mid-IR photodetectors operating at room temperature, "Infrared Physics and Technology", v. 70, Elsevier, 2015, p. 12-14.
10. *H. D. Khondkaryan,* Influence of the metallic contact surface area on the low-frequency noises of metal-semiconductor contacts, "Armenian Journal of Physics", v. 8, N 1, 2015, p. 30-37.
11. *S. V. Melkonyan, A. L. Harutyunyan, T. A. Zalinyan,* Electron-acoustic phonon field induced tunnel scattering, Condensed Matter Physics, v. 18, N 2, Ukraine, 2014, p. 23702-23715.
12. *S. V. Melkonyan, T. A. Zalinyan, A. L. Harutyunyan,* Electron mobility noise spectral density and variance in a semiconductor, "Armenian Journal of Physics", v. 7, N 4, 2014, p. 224-243.

Զեկուցման թեզիս

1. *F. V. Gasparyan, S. A. Vitusevich,* Distribution of the current carriers in the inversion channel of nanowire based FETs, Book of Abstracts of Third International Conference "Nanotechnologies" (Nano-2014), Tbilisi, October 20-24, 2014, p. 41-42.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովհաննիսյան Արթուր Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչատրյան Արամ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մկրտչյան Ռուդիկ Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավոյան Վարազդատ Խաժակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Օհանյան Վաղարշակ Հայաստանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նաջարյան Նելսոն Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մխիթարյան Ալեքսան Արտուշի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում կատարվել են հետևյալ գիտական աշխատանքները:

Երկրորդ կարգի հիպերբոլական տիպի հավասարումների համար ուսումնասիրվել են նոր եղանակով կառուցված ֆունդամենտալ լուծման գործակիցների հատկությունները: Հետազոտվել են Հյուգենսի սկզբունքին բավարարող մի քանի հավասարումներ:

1984 թ. առաջարկվել էր խնդիր՝ ուսումնասիրել $F < X > / H$ ֆակտոր հանրահաշվի ռադիկալը, որտեղ $F < X >$-ը հաշվելի ռանգի, զուգորդական, ազատ հանրահաշիվ է, իսկ H-ը $F < X >$ հանրահաշվի համասեռ իդեալ: Ապացուցվել է, որ $F < X > / H$ ֆակտոր հանրահաշվի Ջեկոբսոնի ռադիկալը Նիլ իդեալ է: Քանի որ $F < X >$ հանրահաշվի T-իդեալները համասեռ իդեալներ են, ապա այս արդյունքը Ս- Ա- Ամիցուրի հայտնի դասական թեորեմի ընդհանրացումն է:

Ստացված արդյունքն ընդունված է տպագրության «Фудаментальная и прикладная алгебра» ամսագրում, որը հրատարակում է Մոսկվայի պետական համալսարանը:

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 3

ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴՉԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ՆԱՆՈՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, գլխավոր գիտաշխատող*

Գործադիր տնօրեն՝ *Առաքելյան Վալերի Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Գասպարյան Ֆերդինանտ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ղամբարյան Կարեն Մարտինի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մելքոնյան Սավիկ Վոլոդիայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Ադամյան Ջավեն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Ազարյան Միխաիլ Հրաչյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Մարգարյան Հակոբ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Վահանյան Արտյոմ Ընձակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
8. Ալեքսանյան Միքայել Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Հարությունյան Վարդան Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Շահնազարյան Գոհար Էմիլի, գիտաշխատող

11. Սիմոնյան Արփինե Կորյունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Խաչատուրյան Էմմա Արսենի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Հակոբյան Նունե Հրանտի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Սեմերջյան Բաբկեն Օգսենի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Ստեփանյան Գնել Մկրտչի, կրտսեր գիտաշխատող
16. Ղազարյան Մարգարիտա Սեմյոնի, ավագ ինժեներ
17. Մամիկոնյան Գայանե Մամիկոնի, ավագ ինժեներ
18. Մելիքյան Հրաչիկ Կառլոսի, ավագ ինժեներ
19. Չիլինգարյան Հակոբ Սերգեյի, ավագ ինժեներ
20. Թոփչյան Հայկազ Լևոնի, տեխնիկ
21. Առաքելյան Արմեն Հայկի, լաբորանտ
22. Բաշխյան Երան Մոսիկի, լաբորանտ
23. Զաքարյան Հայկ Աշոտի, լաբորանտ
24. Հովհաննիսյան Հայկանուշ Ռաֆայելի, լաբորանտ
25. Սայունց Արտակ Գարեգինի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր և գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մետաղ-օքսիդային կիսահաղորդիչների և բազմակոմպոնենտ միացությունների հիման վրա ճառագայթային էներգիայի փոխակերպիչների, տարբեր գազերի ու կենսաբանական նանոկառուցվածքային սենսորների և այլ սարքերի ստեղծումն ու հետազոտումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Վ. Մ.
2. Թունավոր և պայթյունավտանգ գազերի նանոկառուցվածքային սենսորների ստեղծում և դրանցում ընթացող ֆիզիկական երևույթների հետազոտում (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Վ. Մ.

Թեմա 1. Շարունակվել են հիդրոջերմային սինթեզի և զոլ-ժել մեթոդների կիրառմամբ ածխածնային նանոխողովակներ/անագի օքսիդ բաղադրիչների 1:4, 1:8, 1:24, 1:50, 1:66 և 1:200 հարաբերակցությամբ նանոկոմպոզիտ հաստթաղանթային սենսորների ստացման տեխնոլոգիաների մշակման հետ կապված աշխատանքները: Ցույց է տրվել, որ բաղադրիչների տարբեր հարաբերակցությամբ և աշխատանքային մարմնի տարբեր ջերմաստիճաններով սենսորները ցուցաբերում են բարձր ընտրողունակություն տարբեր գազերի նկատմամբ (բութանոլի, էթիլ և մեթիլ սպիրտների գոլորշիների):

Հետազոտվել են դաշտային էֆեկտով վերին SiO_2/-Si նանոլար/ետին SiO_2/p-Si տակդիր նանոլարային կառուցվածքների պոտենցիալ հնարավորությունները կենսաքիմիական սենսորների աշխատանքային ռեժիմում: Ուսումնասիրվել են վերջիններիս վոլտամպերային բնութագծերը, ներքին ցածրհաճախային աղմուկները, զգայությունը էլեկտրալիտիկ միջավայրում պարունակվող պրոտոնների նկատմամբ, ինչպես նաև ազդանշան/աղմուկ հարաբերությունը: Ցույց է տրվել, որ զգայությունը կարող է հասնել մի քանի միկրոամպերի էլեկտրալիտում pH-ի միավոր փոփոխության համար, իսկ ազդանշան/աղմուկ հարաբերությունն ընդունում է բավական բարձր արժեքներ՝ հասնելով տասնյակ հազարների:

Ուսումնասիրվել են GaInAlN քառաբաղադրիչ համակարգերում նանոկառուցվածքների, քվանտային կետերի և լարերի ձևավորման և սաղմնառաջացման մեխանիզմները: Ցույց է տրվել, որ ցանցի կրիտիկական լարվածության՝ $\varepsilon^* = 0.039$ արժեքի դեպքում կրիտիկական էներգիայի և ծավալի արժեքի համար տեղի է ունենում նշանափոխություն: Ենթադրվում է, որ այդ արժեքի դեպքում տեղի է ունենում սաղմնառաջացման մեխանիզմի փոփոխություն:

Հաշվարկվել են նաև $Ga_{1-x-y}In_xAl_yN$ պինդ լուծույթների խառնման Գիբբսի ազատ էներգիաները ու կառուցվել են դրանց 2D և 3D սխեմատիկ պատկերները: Հետազոտվել են դրանց սպինոդալ և բինոդալ անցումային տիրույթները, ինչպես նաև որոշվել են պինդ լուծույթների բաղադրությունների կայուն, մետակայուն և ոչ կայուն (անհամատեղելիության) միջակայքերը տարբեր ջերմաստիճանների դեպքում: Ցույց է տրվել, որ անհամատեղելիության տիրույթները խիստ կախված են ջերմաստիճանից, և դրանք փոքրանում են ջերմաստիճանի մեծացմանը զուգընթաց:

Աշխատանքներ են տարվել նոր սերնդի օպտիկական տարրի՝ հեղուկ բյուրեղային պոլարիզացիոն դիֆրակցիոն ցանցի հիման վրա մշակված պոլյարիմետրի կատարելագործման և սարքը շուկայում ներկայացնելու ուղղությամբ: Սարքի նախատիպի փորձարկման արդյունքների հիման վրա կատարելագործվել են օպտիկական և էլեկտրոնային հանգույցները: Հավաքվել է պոլյարիմետրի կատարելագործված տարբերակը, այն փորձարկվել է, կազմվել է սարքի տեխնիկական նկարագիրը: 2015 թ. հունիսի վերջին սարքը ցուցադրվել է Մյունխենի միջազգային ցուցահանդեսում:

«Նոր սերնդի օպտիկական տարրի հիման վրա ստեղծված սպեկտրաբևեռաչափ» աշխատանքը 2014 թ. արժանացել է ՀՀ նախագահի մրցանակին:

Թեմա 2. Շրջակա միջավայրում էթանոլի փոքր քանակությունների հայտնաբերման և նրանց կոնցենտրացիայի որոշման համար պատրաստվել և հետազոտվել են սենսորներ α-Fe_2O_3-ով դեկորացված բազմապատ ածխածնային նանոխողովակներ (ԲԱՆԽ) համապատասխանաբար 25:1 հարաբերությամբ նանոկոմպոզիտ փոշու հիման վրա: Սպիրտի գոլորշիների նկատմամբ բարձր զգայունություն և ընտրողականություն է ցուցաբերել α-Fe_2O_3/ԲԱՆԽ (25:1) նանոկոմպոզիտի հիման վրա պատրաստված սենսորը: Աշխատանքային մարմնի 200^0C ջերմաստիճանի դեպքում ալկոհոլի 5000 ppm կոնցենտրացիայով գոլորշիների ազդեցության տակ սենսորի դիմադրությունը փոքրանում է 2 կարգով, իսկ 300^0C-ի դեպքում՝ մոտ 300 անգամ: Արձագանքման և վերականգնման ժամանակները կազմել են համապատասխանաբար 2 րոպե և 8 վրկ: Հետազոտվող սենսորը զգայուն չէ մեթանի նկատմամբ և ցուցաբերում է շատ փոքր զգայունություն ջրածնի և իզոբութանի գոլորշիների նկատմամբ՝ սկսած աշխատանքային մարմնի 200^0C ջերմաստիճանից, այսինքն՝ այն ցուցաբերում է բարձր ընտրողունակություն էթանոլի գոլորշիների նկատմամբ: Կառուցվածքը էթանոլի գոլորշիների նկատմամբ զգայունություն է ցուցաբերում արդեն 500 ppm-ի դեպքում: Էթանոլի գոլորշիների կոնցենտրացիայի աճին զուգընթաց՝ սենսորի արձագանքի մոնոտոն աճը թույլ է տալիս ոչ միայն հայտնաբերել թիրախային գազի փոքր քանակությունները, այլև բավականին բարձր ճշտությամբ որոշել դրանց կոնցենտրացիան:

Ստեղծվել և հետազոտվել են ZnO+1ատ%.La հիման վրա պատրաստված բարակթաղանթային սենսորների զգայունությունը բենզինի, տոլուոլի և դիքլորէթանի գոլորշիների նկատմամբ: Ցույց է տրվել, որ սենսորի զգայունությունը բենզինի գոլորշիների նկատմամբ առավելագույնն է 80 նմ հաստությամբ թաղանթի դեպքում: Ընդ որում՝ միջավայրում բենզինի գոլորշիների կոնցենտրացիայի աճին զուգընթաց սենսորի զգայունությունը կտրուկ աճում է, և միաժամանակ փոքրանում են արձագանքի ու վերականգնման ժամանակները՝ դառնալով համապատասխանաբար 30 վ և 130 վ: Ստուգվել է սենսորի ընտրողականությունը տարբեր գազերի, մասնավորապես տոլուոլի և դիքլորէթանի գոլորշիների նկատմամբ: Սենսորը ցուցաբերել է բարձր ընտրողականություն բենզինի գոլորշիների նկատմամբ աշխատանքային մարմնի տարբեր ջերմաստիճանների դեպքում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Պինդմարմնային գազային սենսորներ անվտանգության համար և ռազմական սպառնալիքների դեմ (NATO ISEG.EAP.SFPP 984597):	Հարությունյան Վ. Մ.

Թեմա 1. Շրջակա միջավայրում ռազմական գազերի նմանակների առկայության հայտնաբերման համար սենսորների ստեղծման նպատակով մշակվել են տեխնոլոգիական ռեժիմներ, և սինթեզվել են SnO_2<CuO> բաղադրություններով նմուշներ մագնետրոնային և էլեկտրոնափնջային փոշեցրման եղանակներով բարակ թաղանթների ստացման համար:

Հետազոտվել է էթանոլի և ացետոնի գոլորշիների ազդեցությունը $In_2O_3qGa_2O_3qSnO_2$ (70:20:10) նանոկոմպոզիտի հիման վրա պատրաստված սենսորի աղմուկների սպեկտրալ խտության վրա: Չափումները կատարվել են 1 Հց-ից 300 Հց հաճախությունների տիրույթում սենսորի աշխատանքային մարմնի 250^0C ջերմաստիճանում թիրախային գազի տարբեր կոնցենտրացիաների դեպքում: Ցույց է տրվել, որ աղմկային եղանակով չափված զգայունության արժեքները մոտ 9 անգամ գերազանցում են ռեզիստիվ եղանակով որոշված արժեքներին:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթո-դական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	-	14	4	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *В. М. Арутюнян, Г. Ш. Шмавонян, О. А. Задоян, К. М. Гамбарян, А. М. Задоян,* Исследование фотоэлектрических свойств гетеропереходных эпитаксиально наращенных термофотовольтаических элементов, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 49, N 6, Ереван, 2014, с. 393-399.
2. *В. В. Беляев, К. В. Савцов, С. В. Мойсеенко, А. А. Горбунов, И. В. Попов, А. Л. Волынский, Л. М. Ярышева, К. А. Пупков, А. Л. Маргарян, А. С. Соломатин, Н. А. Бункина,* Автоматизированная система измерений параметров дифракции на пленках полимеров с периодическим микрорельефом, “Вестник РУДН”, N 4, Москва, 2014, с. 412-417.
3. *А. И. Ваганян, Е. М. Багиян,* Определение концентраций доноров и акцепторов в многодолинных полупроводниках, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 49, N 5, Ереван, 2014, с. 339-341.
4. *Д. Л. Оганесян, А. Л. Маргарян, Н. Г. Акопян, В. М. Арутюнян, В. В. Беляев, А. С. Соломатин,* Управление излучением в среднем инфракрасном диапазоне длин волн с помощью жидкокристаллической фазовой решетки, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 50, N 1, Ереван, 2015, с. 74-84.
5. *M. S. Aleksanyan, V. M. Arakelyan, V. M. Aroutiounian, A. G. Sayunts,* Gasoline sensor based on ZnO, Proceedings of “AMA Conferences 2015 - SENSOR 2015 and IRS²”, Nuremberg Exhibition Centre, Germany, 2015, p. 740-743.

6. *V. Aroutiounian, Z. Adamyan, A. Sayunts, E. Khachaturyan, A. Adamyan, K. Hernadi, Z. Nemeth, P. Berki,* Comparative study of VOC sensors based on ruthenated MWCNT/SnO_2 nanocomposites, "International Journal of Emerging Trends in Science and Technology (IJETST)", v. 1, N 8, India, 2014, p. 1309-1319.
7. *V. M. Aroutiounian, Z. N. Adamyan, A. G. Sayunts, E. A. Khachaturyan, A. Z. Adamyan,* Study of MWCNT/SnO_2 nanocomposite acetone and toluene vapor sensors, Proceedings of "AMA Conferences 2015 - SENSOR 2015 and IRS²", Nuremberg Exhibition Centre, Germany, 2015, p. 836-841.
8. *V. M. Aroutiounian, V. M. Arakelyan, G. E. Shahnazaryan, M. S. Aleksanyan, K. Hernadi, Z. Nemeth, P. Berki, Z. Papa, Z. Toth, L. Forro,* The ethanol sensors made from α-Fe_2O_3 decorated with multiwall carbon nanotubes, "Advanced in Nano Research", v. 3, N 1, Korea, 2015, p. 1-11.
9. *K. M. Gambaryan, V. M. Aroutiounian, A. K. Simonyan, Y. Ai, E. Ashalley, Z. M. Wang,* Strain-induced islands and nanostructures shape transition's ch ronology on InAs (100) surface, "Advances in Nano Research", v. 2, No. 4, Korea, 2014, p. 211-217.
10. *V. G. Harutyunyan, K. M. Gambaryan, V. M. Aroutiounian,* Investigation of InAsSbP quantum dot mid-infrared sensors, Proceedings of "AMA Conferences 2015", Nuremberg Exhibition Centre, Germany, 2015, p. 967-970.
11. *R. V. Hovhannisyan, H. D. Khondkaryan, M. S. Aleksanyan, F. V. Gasparyan, V. M. Arakelyan, V. M. Aroutiounian,* Sensitivity and low-frequency noises of gas sensors made on nanoscale composite material, "Nano Studies", v. 9, N 3-4, Georgia, 2014, p. 21-28.
12. *R. V. Hovhannisyan, H. D. Khondkaryan, M. S. Aleksanyan, V. M. Arakelyan, B. O. Semerjyan, F. V. Gasparyan, V. M. Aroutiounian,* Static and noise characteristics of nanocomposite gas sensors, "Proceedings of National Academy of Science of Armenia, Physics", v. 49, N 4, Yerevan, 2014, p. 241-251.
13. *J. Monaselidze, M. Gorgoshidze, D. Khachidze, M. Kiladze, V. Bregadze, E. Kiziria, H. Margaryan, N. Hakobyan,* Conformations of DNA in the presence of nanomole concentrations of Co^{+2} ions and mezo-tetra(4-N-oxyethylpiridil) porphyrin, "Journal of Biomolecular Structure and Dynamics", v. 33, N 2, USA, 2015, p. 267-273.
14. *A. I. Vahanyan,* General expression of temperature dependence for hole and electron concentration in many-valley semiconductors, "Armenian Journal of Physics", v. 7, N 2, 2014, p. 69-74.

Զեկուցման թեզիս

1. *V. M. Aroutiounian, K. M. Gambaryan, V. G. Harutyunyan, H. N. Yericyan, A. A. Sahakyan,* InAsSbP-based quantum dots photodetectors for several mid-infrared applications, Book of Abstracts of Third International Conference "Nanotechnologies" (Nano-2014), Tbilisi, October 20-24, 2014, p. 11-12.
2. *K. M. Gambaryan, A. K. Simonyan,* Shape transition of strain-induced InAsSbP islands grown on InAs(100) substrate: from micro-pyramid to nano-pyramid, Book of Abstracts of Third International Conference "Nanotechnologies" (Nano-2014), Tbilisi, October 20-24, 2014, p. 39-40.
3. *Zh. R. Panosyan, S. S. Voskanyan, Ye. V. Yengibaryan, M. G. Azaryan, A. A. Sahakyan, H. N. Yeritsyan, V. V. Harutyunyan,* Physical properties of the transparent at visible region of light, conducting diamond-like carbon nanostructure films, Book of Abstracts of Third International Conference "Nanotechnologies" (Nano-2014), Tbilisi, October 20-24, 2014, p. 86-87.
4. *H. D. Khondkaryan, R. V. Hovhannisyan, M. S. Aleksanyan, F. V. Gasparyan, V. M. Arakelyan, V. M. Aroutiounian,* Sensitivity and low-frequency noises of gas sensors made on nanoscale composite material, Book of Abstracts of Third International Conference "Nanotechnologies" (Nano-2014), Tbilisi, October 20-24, 2014, p. 64.

Արտոնագիր

1. *Հ. Մարգարյան, Ն. Թաբիրյան, Ու. Ռոհաջի, Վ. Հարությունյան, Ն. Հակոբյան, Դ. Հովհաննիսյան, Տ. Սարգսյան, Պ. Գասպարյան,* Շրջանային դիքրոիզմի սպեկտրի չափման սարք, ՀՀ արտոնագիր, N 2877 A, Հայտի համարը AM20140082, 27.10.2014.
2. *H. Margaryan, V. Aroutiounian, N. Tabirian, N. Hakobyan, D. Hovhannisyan, A. Movsisyan, P. Gasparyan,* The method for registration of changes of polarization state of monochromatic light radiation, PCT Patent, WO 2015/006788 A1, 22.01.2015.

ԵՆԹԱՄԻԼԻՄԵՏՐԱՅԻՆ ԱԼԻՔՆԵՐԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ավետիսյան Յուրի Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ներկարարյան Խաչատուր Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Բաղդասարյան Դավիթ Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Թադևոսյան Վահե Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Հարոյան Հովհաննես Սամվելի, տեխ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Նիկողոսյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Վարդանյան Արտաշես Յուրիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Քալանթարյան Վիտալի Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հետազոտվել են ժամանակային տիրույթի տերահերցային (ՏՀց) սպեկտրոմետրում լազերային ճառագայթման օպտիկական ուղղման միջոցով ՏՀց ճառագայթման գեներացման արդյունավետության բարձրացման նոր հնարավորություններ: Ցույց է տրվել, որ ՏՀց լայնաշերտ ճառագայթում կարելի է ստանալ տարբեր բնույթի ոչ գծայնությամբ օժտված միջավայրերում՝ պարբերական բևեռացված և միադոմեն ոչ գծային բյուրեղներում: Սինքրոնիզմի ապահովման համար առաջարկվում է միադոմեն բյուրեղի դիմաց տեղադրել պարբերական կամ աստիճանաձև փուլային դիմակներ: Հետազոտվել է փուլային դիմակի կիրառման արդյունավետությունը քվազիմոնոքրոմատիկ, ինչպես և լայնաշերտ ՏՀց ճառագայթում ստանալու համար: Հետազոտվել է նաև ֆեմտովայրկյանային ինֆրակարմիր ճառագայթման դետեկտումը թափանցիկ ֆերոմագնիսական միջավայրում:

Լաբորատորիայում հետազոտվել է նաև քաղցկեղով հիվանդ հյուսվածքների վրա թույլ հզորությամբ միլիմետրային և ենթամիլիմետրային տիրույթների էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ազդեցությունը:

Հետազոտվում է մետաղե էկրանին բացված ճեղքով էլեկտրամագնիսական ալիքների արտասովոր անցման երևույթը, երբ ալիքի երկարությունից էապես փոքր ճեղքերով անցած էներգիան զգալիորեն մեծ է

ըստ տեսական կանխատեսումների ստացվող էներգիայից: Հետազոտությունների արդյունքները կարող են օգտակար լինել գրանցման նորատիպ սարքերի ստեղծման համար:

Լաբորատորիայի աշխատակիցները զուգահեռաբար մասնակցել են նաև ԳԲՀ ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության ամբիոնում տարվող գիտական աշխատանքներին, և նրանց գիտական հրատարակումներն ընդգրկված են ամբիոնի հրատարակությունների ցանկում:

«ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՔՎԱՐԿՆԵՐԸ ՍՊԻՏԱԿ ԹՁՈՒԿՆԵՐՈՒՄ ԵՎ ՆԵՅՏՐՈՆԱՅԻՆ ԱՍՏՂԵՐՈՒՄ» ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Վարդանյան Յուրի Լազարի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հաջյան Գևորգ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ալավերդյան Գրիգոր Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Ալավերդյան Անի Գրիգորի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Շահինյան Հասմիկ Աշոտի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտահետազոտական լաբորատորիան հիմնադրվել և սկսել է գործել 2015 թ. հունվարից: Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են տարօրինակ քվարկային նյութի այնպիսի վիճակի հավասարումների որոնումները, որոնք այդպիսի նյութ պարունակող հավասարակշիռ գերխիտ կոնֆիգուրացիաների համար (տարօրինակ և հիբրիդային աստղեր) ապահովում են արևի զանգվածը երկու անգամ գերազանցող առավելագույն զանգված:

Քվարկային պարկի մոդելի շրջանակում որոշվել է ջերմ նյութի վիճակի հավասարումը: Դիտարկվող ջերմաստիճանների $T \leq 100$ ՄԷՎ տիրույթում քվարկային նյութը բաղկացած է *u, d, s* քվարկներից, էլեկտրոններից և պոզիտրոններից, որոնք գտնվում են քիմիական հավասարակշռության մեջ: Ջերմ քվարկային նյութի վիճակի հավասարման օգնությամբ որոշվել են իզոթերմ տարօրինակ աստղերի հավասարակշիռ վիճակները, ինտեգրալ պարամետրերը, կայունությունը, կապի էներգիան և զանգվածի պակասորդը:

Լաբորատորիայի բոլոր գիտաշխատողները ներքին համատեղողներ են և Ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի ամբիոնի աշխատակիցներ, ըստ այդմ՝ նրանց գիտական հրատարակումները զետեղված են ամբիոնի հրատարակությունների ցանկում:

ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Բարսեղյան Գևորգ Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Կարապետյան Լիլիթ Գառնիկի, դասախոս

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
031300	Գերմաներեն լեզու և գրականություն
313000	Իսպաներեն լեզու և գրականություն
031300	Իտալերեն լեզու և գրականություն
032300	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ
032300	Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ
032300	Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ
032300	Թարգմանչական գործ՝ իսպաներեն և հայերեն լեզուներ
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու

Մասնագիտացումներ՝	Անգլերեն լեզու և գրականություն
(մագիստրոսական ծրագրեր)	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
	Գերմաներեն լեզու և գրականություն
	Իսպաներեն լեզու և գրականություն
	Իտալերեն լեզու և գրականություն
	Թարգմանչական գործ (անգլերեն և հայերեն)
	Թարգմանչական գործ(ֆրանսերեն և հայերեն)
	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն (անգլերեն)
	Արտասահմանյան գրականություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Գասպարյան Սեդա Քերոբի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Գասպարյան Սեդա Քերոբի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
2. Էդոյան Հենրիկ Անտոնի, ՀՀ մշակույթի վաստակավոր գործիչ
3. Մուրադյան Ամալյա Գրիգորի, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ
4. Սեֆերյան Սոնա Սարգսի, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 1686*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Անգլերեն լեզու և գրակ.	144	6	9	154	8	168	8	22
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	16	2	2	8	2	29	5	4
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	16	3	4	25	2	29	5	3
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	14	2	4	40	4	46	3	8
Իտալերեն լեզու և գրակ.	11	2	3	14	2	12	-	-
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	80	5	3	79	7	74	5	11
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	6	2	4	8	2	10	-	-
Թարգմանչական գործ՝ գերմ. և հայ. լ.	10	2			2	11	-	-
Թարգմանչական գործ՝ իսպան. և հայ. լ.	12	2	2	14	2	15	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու	76	5	5	69	5	72	3	1
Ընդամենը	**385**	**31**	**36**	**411**	**36**	**466**	**29**	**49**
Մագիստրատուրա								
Անգլերեն լեզու և գրակ.	17	25	21	26	-	-	-	-
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	7	14	3	12	-	-	-	-
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	3	1	1	9	-	-	-	-
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	3	5	2	3	-	-	-	-
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	5	1	5	6	-	-	-	-
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	6	1	3	3	-	-	-	-
Իտալերեն լեզու և գրակ.	4	3	3	5	-	-	-	-
Արտասահմանյան գրակ.	4	7	1	7	-	-	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու	7	9	5	6	-	-	-	-
Ընդամենը	**56**	**66**	**44**	**77**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 410*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.	30	32	120	45	49
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	-	5	39	6	13
Ընդամենը	**30**	**37**	**159**	**51**	**62**
Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ.	**13**	**22**	**36**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	150	-	26	4	83
2-րդ	163	-	10	31	94
3-րդ	176	-	17	27	90
4-րդ	30	1	13	2	53
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	18	-	9	2	50
2-րդ	10	-	3	3	70
3-րդ	31	-	2	6	94
4-րդ	9	-	2	-	78
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	19	1	11	4	37
2-րդ	29	-	3	4	90
3-րդ	31	-	1	3	97
4-րդ	8	-	1	-	88
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	16	-	5	1	69
2-րդ	44	1	8	3	80
3-րդ	50	1	8	10	82
4-րդ	11	1	4	-	55
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	13	-	6	1	54
2-րդ	17	-	7	2	59
3-րդ	14	-	-	2	100
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	85	-	34	5	60
2-րդ	82	-	5	11	94
3-րդ	81	-	7	5	91
4-րդ	16	1	2	-	81
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	8	-	2	-	75
2-րդ	12	-	3	3	75
3-րդ	12	-	-	2	100
Թարգմ. գործ՝ գերմ. և հայ. լ.					
1-ին	12	-	2	-	83
3-րդ	13	-	4	2	69
Թարգմ. գործ՝ իսպ. և հայ. լ.					
1-ին	14	-	5	1	64
2-րդ	16	-	3	1	81
3-րդ	17	-	1	3	94
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու					
1-ին	81	-	8	12	90
2-րդ	74	-	5	23	93

3-րդ	78	-	2	10	97
4-րդ	4	-	-	-	100
Ընդամենը	**1444**	**6**	**219**	**183**	**84**
Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	42	1	6	9	83
2-րդ	47	-	3	9	94
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	8	-	-	3	100
2-րդ	5	-	-	3	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	6	-	-	1	100
2-րդ	11	1	2	4	73
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	7	1	1	2	71
2-րդ	6	-	-	2	100
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	7	-	-	1	100
2-րդ	8	-	1	1	88
Արտասահմանյան գրակ.					
1-ին	11	-	-	5	100
2-րդ	8	-	1	2	88
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	21	-	3	6	86
2-րդ	15	-	1	5	93
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	4	-	-	1	100
2-րդ	10	-	-	1	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու					
1-ին	16	-	1	5	94
2-րդ	11	-	-	4	100
Ընդամենը	**243**	**3**	**19**	**64**	**91**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	147	-	23	3	84
2-րդ	157	-	18	21	89
3-րդ	177	-	23	29	87
4-րդ	30	1	4	3	83
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	16	-	8	1	50
2-րդ	10	-	4	-	60
3-րդ	31	-	4	6	87
4-րդ	9	-	1	1	89
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	11	-	5	2	55
2-րդ	29	-	3	3	90
3-րդ	31	-	2	1	94
4-րդ	8	-	1	-	88
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	14	-	5	1	64
2-րդ	42	-	14	2	67
3-րդ	47	-	4	7	91
4-րդ	11	-	2	4	82
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	11	1	7	-	27
2-րդ	17	-	-	2	100
3-րդ	14	-	1	-	93
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	82	3	8	4	87
2-րդ	80	-	17	6	79
3-րդ	78	-	4	5	95
4-րդ	15	-	-	2	100
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	7	-	-	-	100
2-րդ	14	-	1	1	93
3-րդ	12	-	3	3	75
Թարգմ. գործ՝ գերմ. և հայ. լ.					
1-ին	11	-	-	-	100
3-րդ	13	-	3	2	77
Թարգմ. գործ՝ իսպ. և հայ. լ.					
1-ին	13	-	1	-	92

2-րդ	16	-	-	1	100
3-րդ	16	-	-	-	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու					
1-ին	81	-	2	9	98
2-րդ	73	1	3	13	95
3-րդ	76	-	1	20	99
4-րդ	4	-	-	-	100
Ընդամենը	**1403**	**6**	**172**	**152**	**87**
Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	40	-	6	8	85
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	8	-	-	3	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	1	-	-	-	100
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	5	1	-	-	80
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	7	-	-	1	100
Արտասահմանյան գրակ.					
1-ին	10	-	1	2	90
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	17	-	1	9	94
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	4	-	-	-	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու					
1-ին	15	-	-	6	100
Ընդամենը	**107**	**1**	**8**	**29**	**92**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 301 (49), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 18***			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Անգլերեն լեզու և գրակ.	29 (3)	57	54 (18)	37 (3)
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	8 (1)	-	5 (3)	-
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	8	-	6 (3)	-
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	11 (3)	13	11 (4)	-
Իտալերեն լեզու և գրակ.	-	-	8 (2)	-
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	14	-	15 (4)	-
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	-	-	10 (1)	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու	4	-	11 (4)	-
Ընդամենը	**74 (7)**	**70**	**120 (39)**	**37 (3)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
5	6	16	9	107	8

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 9

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գասպարյան Սեդա Քերոբի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջիվանյան Ալվարդ Հակոբի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Առաքելյան Ռուզաննա Սպարտակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Անահիտ Հայրապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գասպարյան Նաիրա Հմայակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գիրունյան Գայանե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դալալյան Մանանա Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Երնջակյան Նուարդա Վարդգեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կնյազյան Աննա Տարիելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Հարությունյան Գոհար Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Հարությունյան Քրիստինե Մուրադի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Հովսեփյան Գոհար Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Մաթևոսյան Արմինե Իլյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Մուրադյան Գայանե Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Չուբարյան Աստղիկ Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Պողոսյան Օֆելյա Շահենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Վարդանյան Սվետլանա Նահապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
17. Գասպարյան Լուիզա Արեգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Եթիմյան Նարինե Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
19. Կարապետյան Աննա Կարոյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
20. Հակոբյան Աննա Էդվարդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
21. Հովհաննիսյան Հասմիկ Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
22. Ղումաշյան Վարդուհի Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
23. Մկրյան Նաիրա Ռաուլի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
24. Մանուկյան Ալիսա Էմիլի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
25. Մադոյան Արփինե Համլետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

26. Տոնյան Մարիկա Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
27. Քոչունց Կարինե Վլադիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
28. Անտոնյան Զարուհի Հենրիկի, ասիստենտ
29. Ավագյան Նաիրա Մակիչի, ասիստենտ
30. Գալստյան Սվետլանա Մամիկոնի, ասիստենտ
31. Եփրեմյան Մերի Աղվանի, ասիստենտ
32. Կարապետյան Լիլի Հովհաննեսի, ասիստենտ
33. Համբարձումյան Նորա Վլադիմիրի, ասիստենտ
34. Մարգարյան Արուս Վանիկի, ասիստենտ
35. Մարտիրոսյան Նաիրա Հարությունի, ասիստենտ
36. Վարդանյան Երվանդ Կարապետի, ասիստենտ
37. Մաղոյան Գոհար Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
38. Մխիթարյան Կարինե Սամվելի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
39. Աղաբեկյան Արմինե Իլյայի, դասախոս
40. Բեքարյան Նունե Մանուկի, դասախոս
41. Գասպարյան Նարինե Ալբերտի, դասախոս
42. Գևորգյան Արմինե Վրեժի, դասախոս
43. Գուլյան Սոնա Արայի, դասախոս
44. Խաժակյան Մարիամ Գարեգինի, դասախոս
45. Խանդանյան Սիրանուշ Լևիկի, դասախոս
46. Կիրակոսյան Տաթևիկ Ալբերտի, դասախոս
47. Կոջոյան Անի Սամվելի, դասախոս
48. Հայրապետյան Նունե Սերգեյի, դասախոս
49. Հարությունյան Մերի Հայկի, դասախոս
50. Ղազարյան Արմինե Սասունիկի, դասախոս
51. Մաղոյան Նարինե Համլետի, դասախոս
52. Մանուկյան Գայանե Մամիկոնի, դասախոս
53. Մելքոնյան Նոննա Մելքոնի, դասախոս
54. Մկրտչյան Կարինե Ստեփանի, դասախոս
55. Ներսիսյան Նաիրա Ստյոպայի, դասախոս
56. Նիկողոսյան Նարինե Վաչագանի, դասախոս
57. Շահինյան Արփինե Վազգենի, դասախոս
58. Պետրոսյան Լիլիթ Իսահակի, դասախոս
59. Սարգսյան Լիլիթ Աշոտի, դասախոս
60. Տեր-Պետրոսյան Անի Կամոյի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Մարիաննա Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավագյան Իզաբելլա Ռոբերտի, ավագ լաբորանտ
2. Թորոսյան Սեդա Արմենի, ավագ լաբորանտ
3. Մխիթարյան Հասմիկ Արամի, ավագ լաբորանտ
4. Մկրտչյան Հասմիկ Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տեքստի կատեգորիան ժամանակակից ոճաբանության և լեզվագործաբանության գիտական հարացույցում (պետական ֆինանսավորում):	Սարգսյան Մ. Ս.

Թեմա 1. Թեմայի իրականացման ընթացքում կապեր են հաստատվել մի շարք օտարերկրյա համալսարանների համապատասխան ամբիոնների՝ մասնավորապես Պ. Ժ. Սաֆարիկի անվան համալսարանի (Սլովակիա) բրիտանական և ամերիկյան ուսումնասիրությունների բաժնի, Բերմինգեմի և Հելսինկիի համալսարանների բրիտանական գրականության և լեզվագործաբանական ուսումնասիրության ամբիոնների հետազոտողների հետ: Համատեղ քննարկվել են թեմայի նպատակները և թեմայի շրջանակում հետազոտական խմբի առջև դրված այն խնդիրները, որոնք կարող են առավել արդյունավետ լուծվել միջազգային համագործակցության շրջանակում համատեղ աշխատանքների իրականացմամբ: Քննարկվել և մշակվել է համատեղ գիտահետազոտական աշխատանքի նախագիծ՝ Եվրոպական միության կողմից ֆինանսավորվող 2016-2017 թթ. դրամաշնորհային մրցույթներին ներկայացնելու համար:

Թեմայի շրջանակում իրականացված աշխատանքների արդյունքները հրապարակվել են ոլորտի առաջատար ամսագրերում: Թեմայի ղեկավարը մասնակցել է նաև Անգլերենի ուսումնասիրության եվրոպական ընկերության 12-րդ միջազգային գիտաժողովի աշխատանքներին (Կոշիցե, Սլովակիա, օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 2-ը, 2014 թ.):

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնը Ցեղասպանության հարյուրամյա տարելիցին ընդառաջ կազմակերպել է հետևյալ միջոցառումները՝

1. «Հայի ինքնության հակասական ընկալումները միջազգային ասպարեզում» թեմայով դասախոսություն, զեկուցող՝ բ.գ.թ., դոցենտ Նաիրա Գասպարյան:

2. «Մենք գոյատևում ենք մեր ազգի տեսակի շնորհիվ» թեմայով դասախոսություն, զեկուցող՝ պ.գ.դ., պրոֆ. Աշոտ Մելքոնյան:

3. «Հայոց ցեղասպանության քաղաքական վերաիմաստավորումը Մեծ եղեռնից 100 տարի անց» թեմայով դասախոսություն, զեկուցող՝ փ.գ.դ., պրոֆ. Ալեքսանդր Մանասյան:

4. «Համշենը անցյալի ու ներկայի խաչմերուկներում» թեմայով դասախոսություն, զեկուցող՝ բ.գ.թ., դոց. Լուսինե Սահակյան:

Ամբիոնի վարիչ, բ.գ.դ., պրոֆեսոր Սեդա Գասպարյանը զեկուցումներով հանդես է եկել հետևյալ գիտաժողովներում՝

1. Forced Migrations: The Case of Armenia 1915 and beyond. / International Conference on the Armenian Genocide. 10-13 May, 2015, Bergamo University, Italy:

2. Հերմենևտիկան որպես գեղարվեստական մեկնաբանության մեթոդաբանություն: Հանրապետական գիտաժողով՝ «Ակադեմիկոս Գ. Բ. Ջահուկյանը և լեզվաբանական միտքը», ապրիլի 2, 2015 թ.:

3. English as Lingua Franca: Elements of Independent Learning in Dependent Learning. // International Conference "Promoting Independent Learning", Yerevan, YSU, 2014:

Հաշվետու ուստարում պաշտպանվել են հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունները.

1. «Հուզարտահայտչականությունը համացանցային հաղորդակցության մեջ», ամբիոնի հայցորդ Կիրակոսյան Տաթևիկ,

2. «Քննադատման պերլոկուտիվ ազդեցության դրսևորումն անգլերեն գեղարվեստական դիսկուրսում», ամբիոնի հայցորդ Մադոյան Արփինե,

4. «Հեղինակի մտադրությունը որպես տեքստաբանական քննության առարկա», ամբիոնի հայցորդ Մադոյան Գոհար,

5. «ԱՄՆ նախագահների՝ Հայոց ցեղասպանությանը առնչվող ելույթների դիսկուրսիվ առանձնահատկությունները (Ջորջ Բուշի և Բարաք Օբամայի ելույթների հիման վրա)», Չափարեան Վիգի, ամբիոնի օտարերկրացի ասպիրանտ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	2	6	-	33	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *L. H. Karapetyan, A. V. Margaryan,* Methods of Foreign Language Teaching: Theory and Practice. Textbook for students, "Zangak-97" Publishing House, Yerevan, 2015, 208 pp..

Մենագրություն

1. *Հ. Ռ. Հովհաննիսյան,* Վանկի դերը հայերենի հնչույթաբանության մեջ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 153 էջ:
2. *С. Н. Варданян,* Сопоставление изучение языковых и музыкальных систем, изд. "Лимуш", Ереван, 2015, 184 с..

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ն. Մ. Ավագյան, Ն. Վ. Համբարձումյան,* A Step to Wider English, «ՎՄՎ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 160 էջ:
2. *Ն. Մ. Ավագյան, Մ. Հ. Ապրեսյան, Լ. Ս. Աթոյան, Ի. Կ. Կարապետյան, Լ. Հ. Կարապետյան, Ա. Ա. Խաչիկյան, Ա. Վ. Մարգարյան, Ռ. Հ. Գասպարյան, Մ. Մ. Նազարյան, Ա. Ա. Ոսկանյան,* Անգլերեն 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 3, «Ռաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 304 էջ:

3. *Ն. Մ. Ավագյան, Մ. Հ. Ապրեսյան, Լ. Ս. Աթոյան, Ի. Կ. Կարապետյան, Լ. Հ. Կարապետյան, Ա. Ա. Խաչիկյան, Ա. Վ. Մարգարյան, Ռ. Հ. Գասպարյան, Մ. Մ. Նազարյան, Ա. Ա. Ոսկանյան,* Անգլերեն 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 2, «Ռաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 336 էջ:
4. *Ա. Վ. Մարգարյան, Մ. Հ. Ապրեսյան, Լ. Ս. Աթոյան, Ն. Մ. Ավագյան, Ի. Կ. Կարապետյան, Լ. Հ. Կարապետյան, Ա. Ա. Խաչիկյան, Ռ. Հ. Գասպարյան, Մ. Մ. Նազարյան, Ա. Ա. Ոսկանյան,* Անգլերեն 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1, ձեռնարկ, «Հաշ Ընդ Հաշ Փրինթ», Երևան, 2014, 335 էջ:
5. *A. T. Князян,* Гендерные асимметрии и стереотипы в юмористическом дискурсе. Saarbracken, Deutschland: “Palmarium Academic Publishing”, OmniScriptum GmbH&Co.KG, 2015, 77 c.
6. *K. V. Kochunts, H. S. Mkrtchyan,* De Facto, “Lusakn press”, Yerevan, 2015, 140 p.

Հոդված

1. *Ս. Ք. Գասպարյան,* Հայոց ցեղասպանության արծարծումները լեզվաճանաչողական մեկնակետից, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 441-444:
2. *Ն. Ա. Գասպարյան,* Հաճոյախոսությունը որպես անկեղծ դրական կամ կեղծ դրական գնահատման դրսևորում, «Ակունք», թիվ 3 (9), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 128-137:
3. *Ա. Տ. Կնյազյան,* Գենդերային կարծրատիպերի արտացոլումն անգլիական «կենցաղային» անեկդոտներում «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (17), Երևան, 2014, էջ 30-38:
4. *Ա. Տ. Կնյազյան,* «Կարծրատիպ» հասկացության ծագումն ու մեկնաբանությունը, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (17), Երևան, 2014, էջ 38-46:
5. *Հ. Ռ. Հովհաննիսյան,* Աղմկային բաղաձայնների կոկորդային վարքագիծը հայերենում. շնչեղացում և վանկային սահմաններ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հասարակական գիտություններ», N 2 (143), Երևան, 2014, էջ 68-87:
6. *Հ. Ռ. Հովհաննիսյան,* Սովորելու հետ կապված դժվարություններ. Դիսլեքսիա, «Մանկավարժական միտք», 1-2, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 132-145:
7. *Ա. Հ. Մարոյան,* Քննադատական ներազդեցության հաղորդակցական տարատեսակները անգլերենում, «Կանթեղ», 4 (57), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 87-96:
8. *Ա. Հ. Մարոյան,* Միջանձնյա խոսքում դրսևորվող քննադատական վերաբերմունքի սոցիալ-հոգեբանական նախադրյալները, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», 2 (17), Երևան, 2014, էջ 55-64:
9. *Ա. Վ. Մարգարյան,* Անգլերեն բանավոր խոսքի ուսուցումը միջնակարգ դպրոցում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 6, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 80-87:
10. *Գ. Հ. Մուրադյան,* Իմացական և երևակայական փոխաբերությունների թարգմանությունը գիտագեղարվեստական գրականության մեջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 40-44:
11. *Ա. Է. Զուբարյան, Ա. Ի. Մեսրոպյան,* Անգլերենի նույնաբանական կառույցների մեկնաբանության հարցի շուրջ, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (17), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 64-72:
12. *Ա. Է. Զուբարյան, Լ. Ա. Մարգսյան,* Զեղչումը՝ որպես լեզվական տնտեսման միջոց, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (17), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 73-86:

13. *С. К. Гаспарян, А. Т. Князян,* Гендерные различия в невербальной коммуникации (на материале английских “бытовых” анекдотов), «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», «Լուսակն», Երևան, 2015, էջ 120-129:
14. *С. К. Гаспарян,* Особенности репрезентации концепта в художественном произведении, Вісник Житомирского державного університету імені Івана Франка. Житомир, 2014, N 76, (ISSN 2076 - 6173), 2014, с. 148-152.
15. *А. Т. Князян,* Гендерный аспект паравербальной коммуникации (на материале английских “бытовых” анекдотов), Филологические науки. Вопросы теории и практики, № 2 (44), в 2-х ч., Ч. II, Тамбов, 2015, с. 109-112.
16. *А. Т. Князян,* Гендерные различия в тактильном поведении (на материале английских “бытовых” анекдотов), Филологические науки. Вопросы теории и практики, № 3 (45), в 3-х ч., Ч. III, Тамбов, 2015, с. 88-91.
17. *А. Т. Князян,* Вербальная и невербальная агрессия в юмористическом дискурсе (на материале английских, русских и армянских “бытовых” анекдотов), Филологические науки. Вопросы теории и практики, № 4 (46), в 3-х ч., Ч. II, Тамбов, 2015, с. 94-97.
18. *А. Т. Князян,* Речевое поведение мужчин в юмористическом дискурсе (на материале английских “бытовых” анекдотов), Филологические науки. Вопросы теории и практики, № 5 (47), в 2-х ч., Ч. II, Тамбов, 2015, с. 76-79.
19. *А. Т. Князян,* Гендерные особенности эмоциональной речи мужчин и женщин в английских “бытовых” анекдотах, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 6, Երևան, 2015, էջ 130-137:
20. *А. Т. Князян,* Гендерные различия языковой репрезентации в юмористическом дискурсе (на материале английских “бытовых” анекдотов), Альманах современной науки и образования, № 12 (90), Тамбов, 2014, с. 52-55.
21. *А. Т. Князян,* Гендерные стереотипы мужской и женской глупости в английских “бытовых” анекдотах, “Studia Philologica” Збірник наукових праць, Випыск 2, Київ, 2014, с. 119-123.
22. *М. А. Тонян,* Прагматический компонент слова как предмет лингвистического описания (на материале обобщенно-личных местоимений one, you, we), Language and Literature in the Contemporary Paradigm of Scientific Knowledge. Collection of articles 6, “Lusakn”, Yerevan, 2015, p. 32-37.
23. *A. J. Deans, S. M. Galstyan,* Consciousness-Based Education: the Future of Education, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 6, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 94 -101:
24. *S. K. Gasparyan,* The Theory of Frame in Rejecting the Rejectionists’ Position on the Armenian Genocide, Armenian Folia Anglistika. International Journal of English Studies, N 1 (13), YSU Press, Yerevan, 2015, pp. 167-180.
25. *S. K. Gasparyan,* English as Lingua Franca, Armenian Folia Anglistika. International Journal of English Studies, N 1 (13), YSU Press, Yerevan, 2015, pp. 7-13.
26. *S. K. Gasparyan,* “Truth” which is far from being true, Annali di Ca’ Foscari, Serie Orientale (ISSN 2385-3042.), Vol. 51, Class A, Edizioni Ca’ Foscari, 2015, pp. 25-42.
27. *S. K. Gasparyan,* “Armenian” and “Turk” as Cognitive Concepts, Cognition, Communication, Discourse, Выпуск 9, 2014, pp. 33-46. http: //sites. google.com/site/cognitiondiscourse/vypusk-no9-2014/gasparyan-s-k
28. *L. H. Karapetyan, M. I. Petrosyan,* Tablets as an Effective Language Teaching Tool, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 6, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 102-106:
29. *G. H. Muradyan, A. E. Chubaryan,* On Some Research and Methodological Peculiarities of Specialized Discourse, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», 1 (18), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 125-133:

30. *G. H. Muradyan,* The Immortality/Life-Death Concept in Roger Zelazny's "Jack of Shadows", Folia linguistica et litteraria: Journal of Language and Literary Studies, N 10, Niksic, 2015, pp. 38-50.
31. *G. H. Muradyan,* On Some Stylistic Peculiarities of Science Fiction, "Armenian Folia Anglistika", N 1 (13), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 27-35:
32. *M. A. Tonyan,* Author's "Ego" in "The Ballad of Reading Gaol", Armenian Folia Anglistika. International Journal of English Studies, 1 (12), Yerevan, 2014, pp. 45-53.
33. *M. A. Tonyan,* Disguised I: Generalization vs Individualization, Armenian Folia Anglistika, 1 (13), Yerevan, 2015, pp. 18-26.

Զեկուցման թեզիս

1. *С. А. Абрамян,* Лингво-когнитивный аспект речевой коммуникации в межкультурном контексте, Коммуникация в поликодовом пространстве: лингвокультурологические, дидактические, ценностные аспекты: материалы междунар. науч. конфер., СПб, 2015, с. 3-4.
2. *A. E. Chubaryan, R. A. Karapetyan,* Complexity of Natural Phenomena through the Prism of Linguistic Coherence, 12th Conference of the European Society for the Study of English, Book of abstracts. Pavel Jozef Safarik University, Kosice, Slovakia, 2014, p. 103.
3. *G. H. Muradyan,* Increasing the Visibility of Gender Studies, Europeanizing Gender Studies, ESSE 12 International Conference of European Society for the Study of English, ESSE 12 Book of Abstracts, Slovakia, Kosice, P. J. Safarik UP, 2014, p. 22.
4. *G. H. Muradyan, A. L. Seghbosyan,* Factitiousness and Fictitiousness in Science Fiction, Promoting Independent Learning, International Conference Program Book, Yerevan, 2014, p. 12.

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԹԻՎ 1 ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ապրեսյան Մարգարիտա Հրանտի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Գևորգ Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խասապետյան Սիլվա Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Կարապետյան Ռուզաննա Ռաֆայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մնացականյան Լուսինե Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մկրտչյան Քրիստինա Վարազդատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ասիկյան Սուսաննա Նիկիտի, դոցենտ
7. Գրիգորյան Լուսինե Գեորգիի, դոցենտ
8. Վարդյան Ադրիանա Ղևոնդի, դոցենտ
9. Գրիգորյան Շուշիկ Ալբերտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Զաքոյան Լիլիթ Մյասնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Հայրապետյան Նաիրա Սերգոյի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Մարտիրոսյան Ստելլա Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Պետրոսյան Աննա Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Ամիրխանյան Նելլի Աբրահամի, դասախոս

15. Այվազյան Աննա Արմենակի, դասախոս
16. Ասադյան Ժաննա Միրոյի, դասախոս
17. Ավագյան Լուսինե Վաղինակի, դասախոս
18. Ավետիկյան Մարիետա Յուրիի, դասախոս
19. Բագիրյան Դիանա Պյոտրի, դասախոս
20. Բաղդասարյան Ալինա Հրաչյայի, դասախոս
21. Բեգլարյան Աննա Էդուարդի, դասախոս
22. Գրիգորյան Աստղիկ Հովհաննեսի, դասախոս
23. Գրիգորյան Հասմիկ Մարատի, դասախոս
24. Գևորգյան Ռուզաննա Էդվարդի, դասախոս
25. Դարբինյան Արաքսի Գուրգենի, դասախոս
26. Եղոյան Մարինե Արզումանի, դասախոս
27. Թովմասյան Գայանե Վարդանի, դասախոս
28. Խալաթյան Լիանա Լևոնի, դասախոս
29. Խանդանյան Աիդա Սուրենի, դասախոս
30. Խաչատրյան Աննա Մարտինի, դասախոս
31. Կարապետյան Կարինե Կարենի, դասախոս
32. Կարապետյան Մարիամ Վարդանի, դասախոս
33. Կյուրեղյան Նվարդ Մելսիկի, դասախոս
34. Հարությունյան Գայանե Միքայելի, դասախոս
35. Հարությունյան Լիանա Կարենի, դասախոս
36. Հովսեփյան Վարվառա Վարդանի, դասախոս
37. Ղուկասյան Աննա Աշոտի, դասախոս
38. Մարգարյան Ելիզավետա Գրիշայի, դասախոս
39. Մելքոնյան Ռուզաննա Ռազմիկի, դասախոս
40. Մինասյան Անահիտ Մուկուչի, դասախոս
41. Միրիմանյան Սուսաննա Գուրգենի, դասախոս
42. Մխիթարյան Զարինե Նորայրի, դասախոս
43. Մուրադյան Արփի Սամվելի, դասախոս
44. Մուրադյան Թանգիկ Նորիկի, դասախոս
45. Մուրադյան Լուսինե Միխաիլի, դասախոս
46. Նիկողոսյան Նարինե Ալֆրեդի, դասախոս
47. Ոսկանյան Անահիտ Աղվանի, դասախոս
48. Պարանյան Մարիաննա Վալերիի, դասախոս
49. Ստեփանյան Նաիրա Գրիգորի, դասախոս
50. Սուքիասյան Սիլվա Մարտինի, դասախոս
51. Վանոյան Լիանա Ռոմիկի, դասախոս
52. Փահլևանյան Իրինա Վաչագանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բարիկյան Սյուզաննա Տիգրանի, ավագ լաբորանտ

2. Կարապետյան Լիլիթ Հրահատի, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Լուսինե Արմենի, ավագ լաբորանտ
4. Փաշայան Արմենուհի Ավետիքի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնն իրականացնում է անգլերենի ուսուցում բնագիտական, ինչպես նաև այն հումանիտար ֆակուլտետներում, որտեղ լեզուները համարվում են ոչ մասնագիտական առարկա: Կատարված աշխատանքների հիմնական ուղղություններն են.

- անգլերենի արդիական խնդիրները,
- օտար լեզվի դասավանդման ժամանակակից մեթոդները (անգլերենը՝ մասնագիտական նպատակների համար),
- կիրառական լեզվաբանություն,
- բառարանագիտություն:

Ամբիոնը տարբեր ֆակուլտետներում (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի, Ֆիզիկայի, Ռադիոֆիզիկայի, Քիմիայի, Կենսաբանության, Աշխարհագրության և Երկրաբանության, Փիլիսոփայության և հոգեբանության, Սոցիոլոգիայի, Պատմության, Աստվածաբանության և Իրավագիտության) ակտիվորեն իրականացնում է լայնածավալ ու բազմամակարդակ կրթական ծրագրեր: Դրանք ուղղված են անգլերենի ուսուցումը մասնագիտական նպատակներին ծառայեցնելուն: Ամբիոնի աշխատանքային և կրթական գործունեության կարևոր մասն է կազմում գիտամեթոդական աշխատանքը՝ պայմանավորված գիտատեխնիկական առաջընթացի, միջազգային և շուկայական հարաբերությունների զարգացման և գլոբալացման մարտահրավերներով:

Ինչպես հայտնի է, Անգլերենի թիվ 1 ամբիոնը, բացի ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներում իրականացվող անգլերեն լեզվի դասընթացներից, անցկացնում է նաև միջազգային TOEFL ibt դասընթացներ և քննություններ ինչպես ԵՊՀ, այնպես էլ ՀՀ պետական այլ բուհերի ասպիրանտուրայի հավակնորդների համար:

Բուհերի ցանկը տարեցտարի ընդլայնվում է: Հաշվետու ուստարում բուհերի ցանկում ընդգրկվել է նաև Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվահասարակագիտական համալսարանը:

Հաշվետու տարվա ընթացքում ամբիոնը կազմակերպել է TOEFL ibt դասընթացներ և քննություն ՀՀ տարբեր պետական բուհերի ասպիրանտուրա ընդունվել ցանկացող շուրջ 120 անձանց համար, որոնց մեծամասնությունը հաջողությամբ հաղթահարել է ասպիրանտուրայի ընդունելության համար պահանջվող շեմը:

Դասախոսների որակավորման ծրագրերի շրջանակներում ամբիոնը հաջողությամբ իրականացրել է ITEP քննություն՝ անգլերենի իմացության միջազգային վկայագրի տրամադրմամբ (iTEP - international test of English proficiency - անգլերենի իմացության միջազգային թեստ):

Միջազգային թեստավորման փորձ ձեռք բերած ամբիոնի մի շարք դասախոսներ անց են կացնում լեզվի իմացության B1, B2 մակարդակի եվրոպական սանդղակին համապատասխան դասընթացներ (Զ. Մխիթարյան, Մ. Պարանյան, Դ. Բագիրյան, Ա. Ղուկասյան, Շ. Գրիգորյան): Ամբիոնի մի շարք դասախոսներ հանձնել են անգլերենի իմացության ITEP միջազգային թեստ և ստացել C1, C2 մակարդակին համապատասխան միջազգային վկայագրեր:

Ամբիոնն իրականացնում է նաև ընդհանուր և մասնագիտական անգլերենի ուսուցում ԵՊՀ-ի վարչական և տարբեր մասնագիտություններ ներկայացնող պրոֆեսորադասախոսական կազմի համար, որի ավարտին անց է կացվում գիտելիքների թեստավորում:

Ամբիոնի մի խումբ արհեստավարժ դասախոսներ ներգրավված են եղել անգլերենի միասնական ընդունելության քննությունների շտեմարանի կազմման գործընթացում /2014-2015/:

Անգլերենի թիվ 1 ամբիոնն ունի գիտական մեծ ներուժ, որի վկայությունն են դասախոսների կազմած դասագրքերը, մեթոդական ձեռնարկներն ու բառարանները: Հատկապես վերջին տարիներին ամբիոնում նկատելի է երիտասարդ, խոստումնալից մասնագետների ակտիվ գիտական գործունեությունը:

Արդեն երկու տարի է, ինչ Անգլերենի թիվ 1 ամբիոնի և Անգլիական բանասիրության ամբիոնի միացյալ նիստում հաստատվում են ամբիոնի հայցորդների և ասպիրանտների ատենախոսության թեմաները (հաշվետու տարում հաստատվել է Մ. Ալիմյանի ատենախոսության թեման՝ «Հայկական ինքնության համարժեքության խնդիրը Ռաֆֆու «Խենթը» վեպի անգլերեն թարգմանության մեջ», գիտական ղեկավար՝ բ.գ.թ., դոցենտ Ա. Մաթևոսյան):

2014-2015 ուստարում պաշտպանվել են հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունները՝

1. «Կրոնական հասկացույթների ուսուցման յուրահատկություններն անգլերենի բուհական դասընթացում», ամբիոնի հայցորդ Գրիգորյան Շուշիկ Ալբերտի:
2. «Միջմշակութային հաղորդակցման հմտությունների զարգացումը անգլերենի մասնագիտական կողմնորոշման դասընթացում», ամբիոնի հայցորդ Ոսկանյան Անահիտ Աղվանի:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
2	1	1	3	6	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Մ. Հ. Ապրեսյան, Դ. Պ. Բագիրյան,* A New Glimpse into Science, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 185 էջ:
2. *Ա. Հ. Գրիգորյան,* English for Students of Philosophy and Psychology, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 240 էջ:

Մենագրություն

1. *Ա. Գ. Պետրոսյան,* Զայրացած երիտասարդների դրամատուրգիան, «ՎՄՎ պրինտ», Երևան, 2015, 208 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ս. Ն. Ասիկյան,* Sociology, ուսումնական ձեռնարկ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, 180 էջ: 2. *Ս. Ն. Ասիկյան,* Սոցիոլոգիա անգլերեն-հայերեն բացատրական բառարան, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2015, 305 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մ. Հ. Ապրեսյան, Լ. Ս. Աթոյան, Ն. Մ. Ավագյան, Ի. Գ. Կարապետյան, Լ. Հ. Կարապետյան, Ա. Ա. Խաչիկյան, Ա. Վ. Մարգարյան, Ռ. Հ. Գասպարյան, Մ. Մ. Նազարյան, Ա. Ա. Ոսկանյան,* Անգլերեն 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 3, «Ռաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 304 էջ:

2. *Մ. Հ. Ապրեսյան, Լ. Ս. Աթոյան, Ն. Մ. Ավագյան, Ի. Կ. Կարապետյան, Լ. Հ. Կարապետյան, Ա. Ա. Խաչիկյան, Ա. Վ. Մարգարյան, Ռ. Հ. Գասպարյան, Մ. Մ. Նազարյան, Ա. Ա. Ոսկանյան,* Անգլերեն 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 2, «Ռաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 336 էջ:
3. *Մ. Հ. Ապրեսյան, Լ. Ս. Աթոյան, Ն. Մ. Ավագյան, Ի. Կ. Կարապետյան, Լ. Հ. Կարապետյան, Ա. Ա. Խաչիկյան, Ա. Վ. Մարգարյան, Ռ. Հ. Գասպարյան, Մ. Մ. Նազարյան, Ա. Ա. Ոսկանյան,* Անգլերեն 2015 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1, ձեռնարկ, «Հաշ Ընդ Հաշ Փրինթ», Երևան, 2014, 335 էջ:

Հոդված

1. *Մ. Հ. Ապրեսյան, Մ. Վ. Կարապետյան,* Իրավագիտական խոսույթի հատկանիշները, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», «FLSP», N 2 (11), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-80:
2. *Ա. Ա. Այվազյան, Մ. Վ. Կարապետյան,* Խոսքային ներազդումը որպես իրավաբանական խոսույթի ռազմավարություն, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», «FLSP», N 2 (11), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 52-62:
3. *Շ. Ա. Գրիգորյան,* Եկեղեցակրոնական տեքստերը որպես մասնագիտական կողմնորոշման բառապաշարի ուսուցման միջոց, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», «FLSP», N 2 (11), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 91-102:
4. *Ի. Կ. Կարապետյան, Ն. Ս. Հայրապետյան,* Հաղորդակցական-իրադրային քերականության ուսուցման ճանաչողական-կառուցողական հիմքերը, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», «FLSP», N 2 (11), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 114-125:
5. *L. K. Harutyunyan,* Male and Female Speech Differences, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», «FLSP», N 2 (11), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 26-34:
6. *M. H. Apresyan,* On Syntax In Legal Discourse, “The Fourth International Conference on Law”, Translation and Culture (LTC4), American Press, Shanghai, China, June 13-16, 2014, pp. 33-41:

Զեկուցման թեզիս

1. *M. H. Apresyan,* Do we have to “cross culture”? The International English Language Teaching and Cross-Cultural Communication Conference “New Eyes”, YSU, 7-8 May, 2015.

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ԹԻՎ 2 ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Երզնկյան Ելենա Լևոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովակիմյան Լուսիկ Բախտիարի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Ռուզան Ռաֆայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Շարուրյան Հայկանուշ Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարգսյան Լիլիթ Վալդիմանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թովմասյան Նունե Մարտինի, դոցենտ
6. Բաղդասարյան Մառա Աղասու, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

7. Բարսեղյան Լիանա Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Բուռնազյան Իրինա Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Գարգալոյան Ռուզաննա Թաթոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Դանիելյան Գայանե Լեյնադի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Հաջի-Հակոբյան Աննա Երվանդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Պապոյան Աննա Կլիմենտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Վարդապետյան Զարուհի Համլետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Պետրոսյան Արշալույս Հակոբի, ասիստենտ
15. Սարոյան Սաթենիկ Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
16. Ամիրյան Աննա Գառնիկի, դասախոս
17. Ավագյան Նատալի Հայկի, դասախոս
18. Ավետյան Կարինե Երեմի, դասախոս
19. Բոստանջյան Լուսինե Գեղամի, դասախոս
20. Եղիկյան Լիլիթ Վրեժի, դասախոս
21. Խաչատրյան Վերոնիկ Պողոսի, դասախոս
22. Կարապետյան Մարինա Ռոբերտի, դասախոս
23. Հայթյան Լուսինե Արամի, դասախոս
24. Հովհաննիսյան Աստղիկ Հենրիկի, դասախոս
25. Հովհաննիսյան Գայանե Վլադիմիրի, դասախոս
26. Մաթևոսյան Կարինա Ռաֆայելի, դասախոս
27. Մանուկյան Նարինե Ռուդոլֆի, դասախոս
28. Մկրտչյան Սուսաննա Սեդրակի, դասախոս
29. Նիկողոսյան Հռիփսիմե Գրիգորի, դասախոս
30. Շեկոյան Էդիտա Էդուարդի, դասախոս
31. Ոսկանյան Էլիզ Գագիկի, դասախոս
32. Ոսկանյան Մարինե Աշոտի, դասախոս
33. Չիրքինյան Ժաննա Նորիկի, դասախոս
34. Սարուխանյան Բելլա Կարապետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մնացականյան Նաիրա Վասյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բարեղամյան Ներիսա Արսենի, ավագ լաբորանտ
2. Գյուրջյան Տաթև Կարպիսի, ավագ լաբորանտ
3. Ղազարյան Լենա Լևոնի, ավագ լաբորանտ
4. Մարդոյան Լիզա Վանիկի, ավագ լաբորանտ
5. Մանուկյան Նարինե Գագիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնն իրականացրել է լայնածավալ ուսումնամեթոդական և գիտական աշխատանք: Ամբիոնի առարկայական նկարագրերին և աշխատանքային պլաններին համապատասխան՝ ամբիոնի դասախոսները մշակել են ուսումնական գործընթացի արդյունավետությանը նպաստող մասնագիտական նյութեր, որոնք առաջիկայում համակարգվելու են դասագրքերի և ուսումնական ձեռնարկների տեսքով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են Սլովակիայի Կոշիցե քաղաքում կայացած Անգլերենի ուսուցման եվրոպական ֆեդերացիայի 12-րդ միջազգային գիտաժողովին (29 August-2 September, 2014, Košice, Slovakia), Գերմանիայի Բադ Բրայսիգ քաղաքում կայացած սեմինարին (February 7-14, 2015, Bad Breisig, Germany), Մալթայի համալսարանում երկլեզվության խնդիրներին նվիրված միջազգային գիտաժողովին (March 23-25, 2015, Valletta, Malta) և Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտի կողմից կազմակերպված «The Magic of Innovation: New Trends in Language Research and Teaching Foreign Languages» խորագրով գիտաժողովին (April 24-25, 2015, Moscow, Russia):

Ուսումնական տարվա ընթացքում Մեծ եղեռնի 100-ամյա տարելիցի առթիվ ամբիոնի դասախոսների և իրենց ուսանողների կողմից կազմակերպվել են մի շարք գիտաժողովներ, կինոդիտումներ, քննարկումներ և այլն:

Հատուկ ուշադրության են արժանի Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանողների համար կազմակերպված միջոցառումները: 2015 թ. փետրվարի 16-ին ամբիոնի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է կանադահայ լուսանկարիչ Հրայր Բազե Խաչերյանի «100 տարի» խորագիրը կրող լուսանկարների ալբոմի շնորհանդեսը, որի ընթացքում նա անգլերենով պատմել է Արևմտյան Հայաստանում արած լուսանկարների և իր տպավորությունների մասին, անդրադարձել լուսանկարչի աշխատանքի առանձնահատկություններին և մասնագիտական գաղտնիքներին՝ հետաքրքրելով ապագա լուսանկարիչ-ժուռնալիստներին և նպաստելով նրանց մասնագիտական հմտությունների զարգացմանը: 2015 թ. ապրիլի 5-ին ամբիոնի դասախոսները Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանողների հետ կազմակերպել են «Հայոց եղեռնը և դրա լուսաբանումը անգլիալեզու լրատվամիջոցներում» խորագրով գիտաժողովը: Անգլերեն զեկուցումներում ուսանողներն անդրադարձել են տարբեր լրատվամիջոցների՝ Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված լուսաբանումներին՝ փորձելով գնահատել դրանց անաչառությունն ու նշանակությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	16	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Կ. Պապոյան, Ի. Ս. Բուռնազյան,* Պատերազմական թեմայի մատուցման յուրահատկությունները Կ. Վոնեգուտի «Սպանդանոց համար հինգ կամ երեխաների խաչակրաց արշավանք» վեպում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 1 (18), 2015, էջ 208-213:
2. *Ե. Լ. Երզնկյան, Ս. Ն. Սարոյան,* Ներակա ժխտման արտահայտումը հակադրական զույգերի միջոցով, «Օտար լեզուները Հայաստանում», № 5, 2014, էջ 19-30:
3. *Զ. Հ. Վարդապետյան,* Ոճական հատկանիշների ոճատարբերակիչ դերն անգլերեն գործարար նամակներում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 1 (18), 2015, էջ 99-107:
4. *Հ. Ս. Շարուրյան,* Ժոզե դե Սոզա Սարամագոյի աղմկահարույց վեպը, «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրներ», № 6, 2015, էջ 192-206:
5. *Հ. Ս. Շարուրյան,* Հայոց եղեռնապատումը ամերիկացի գրողների երկերում, «ՎԷմ», № 2, 2015, էջ 78-88:
6. *Հ. Ս. Շարուրյան,* Պերճ Զեյթունցյանի դրաման գրական զուգահեռներում, «Հայագիտական հանդես», № 2-3 (26-27), 2014, էջ 100-114:
7. *Վ. Պ. Խաչատուրյան,* Ինքնակենսագրական թեման Չ. Բուկովսկու արձակում, «Հանդես», № 16, 2015, էջ 191-196:
8. *Վ. Պ. Խաչատուրյան,* Չ. Բուկովսկու ստեղծագործությունների ժանրային և լեզվական առանձնահատկությունները, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 2 (17), 2014, էջ 162-170:
9. *Е. Л. Ерзинкян,* Фактор адресата в дейктическом обозначении, “Иностранные языки в высшей школе”, № 2 (17), 2014, с. 113-119.
10. *Л. Г. Бостанджян,* Коммуникативно-прагматические особенности дипломатического дискурса, “Иностранные языки в высшей школе”, № 2 (17), 2014, с. 104-112.
11. *I. S. Boornazian,* On Some Strategies of Developing Listening Comprehension, “Foreign Languages in Higher Education”, № 2 (17), 2014, pp. 129-135.
12. *L. V. Barseghyan,* The Role and Importance of Audio-Visual Aids in Teaching, “Foreign Languages in Higher Education”, № 2 (17), 2014, pp. 120-128.
13. *M. R. Karapetyan,* The Impacts of Learning Styles on Student Performance in an EFL Classroom, “Foreign Languages at Higher Education”, № 1 (18), 2015, pp. 140-152.
14. *T. K. Gyurjyan,* Adult Learning Theory: Andragogy and/or Pedagogy?, “Foreign Languages in Armenia”, № 5, 2014, pp. 31-40.
15. *T. K. Gyurjyan,* Means of Expressing Approval, “Topical Problems of Cross-Cultural and Cross-Linguistic Communication” - Proceedings of the 3rd International Conference “Language through Culture”, 2014, pp. 128-136.
16. *T. K. Gyurjyan, N. H. Hovakimyan,* The Use of Language in Emotional State, Collection of Scientific Articles of YSU SSS, № 1 (1), 2014, pp. 138-145.

Զեկուցման թեզիս

1. *Y. L. Yerznkyan, S. A. Chalabyan,* Bilingualism and the Ways of Overcoming Interference: the Armenian Context, “International Conference on ilingualism”, Malta, 2015, p. 131.

ՄԻՋՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պարոնյան Շուշանիկ Հարությունի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Նարինե Լևոնի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Յաղուբյան Մարինե Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Այունց Անուշ Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Արմինե Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ղալթախչյան Սիրանուշ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Օհանյան Մարիանա Միհրանի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Աբրահամյան Տաթևիկ Ավետիքի, դասախոս
8. Գրիգորյան Սյուզաննա Աշոտի, դասախոս
9. Համբարձումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
10. Մադոյան Լուսինե Աշոտի, դասախոս
11. Սահակյան Իզաբելլա Տարոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Թամոյան Նարե Նորիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնում մեծ ուշադրություն է դարձվել ուսումնական և մեթոդական աշխատանքների բարելավմանը: Ամբիոնի դասախոսների կողմից ստեղծվել և ուսումնական գործընթացում կիրառվել են մի շարք դասագրքեր և ուսումնական ձեռնարկներ, որոնք համապատասխանում են մասնագիտական օտար լեզվի վերանայված և թարմացված գործնական դասընթացներին:

Դասախոսների գիտամեթոդական գործունեությունը խթանելու համար պարբերաբար անցկացվել են գործնական սեմինարներ ՀՀ ԱՄՆ դեսպանատան «English Language Fellows» ծրագրով ամբիոնում անգլերեն դասավանդող ամերիկացի մասնագետ Էլեանոր Վոլֆի կողմից: Վերջինիս և բակալավրիատի երկրորդ կուրսի ուսանողների համագործակցության արդյունքում ստեղծվել է մի հետաքրքիր տեսանյութ, որը տեղադրվել է ԵՊՀ պաշտոնական կայքում և ներկայացնում է Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը և ամբիոնը:

2015 թ. մայիսի 7-8-ին ամբիոնը ՀՀ ԱՄՆ դեսպանատան հետ անցկացրել է իր հերթական միջազգային գիտաժողովը՝ «Նոր հայացք միջմշակութային հաղորդակցության ուսուցման խնդիրների լուծմանը» խորագրով: Գիտաժողովին ակտիվորեն մասնակցել են ամբիոնի դասախոսները և ուսանողները, Հայաստանի այլ բուհերի դասախոսներ և ուսանողներ, Հայաստանում տարբեր ծրագրերով անգլերեն դասավանդող ամերիկացի մասնագետներ:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են նաև Բրիտանական խորհրդի կողմից Երևանում կազմակերպված ուսումնամեթոդական սեմինարներին և կոնֆերանսներին, ինչպես նաև բրիտանական և ամերիկյան հեղինակավոր համալսարանների կողմից կազմակերպված առցանց մեկամսյա սեմինարների և ստացել վկայականներ:

2015 թ. մայիսի 10-ից 19-ը ամբիոնի վարիչ Շ. Պարոնյանը մեկնել է Իտալիա՝ Բերգամոյի համալսարանի «Բոնի արտահանումներ. Հայաստանի նախադեպը» խորագրով դոկտորական սեմինարին մասնակցելու նպատակով, և հանդես է եկել հետևյալ զեկուցմամբ՝ «Ցեղասպանությունից հետո բռնագաղթված հայերի լեզվամշակութային հարմարակումը» /անգլերեն/:

Ամբիոնը համալրվել է ևս մեկ հեռակա ասպիրանտով (Ս. Գրիգորյան), ամբիոնի հայցորդ Նելլի Նալբանդյանի ատենախոսությունը (ղեկ.՝ Կ. Կարապետյան) անցել է նախապաշտպանության փուլը և պատրաստ է պաշտպանության:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի դասախոսների կողմից տպագրվել են 11 հոդված, 1 դասագիրք, 1 ուսումնական ձեռնարկ: 2 ուսումնական ձեռնարկ և 1 դասագիրք հանձնվել են տպագրության:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	1	-	11	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *L. A. Hambardzumyan,* Step by step, ''Lusakn'' Publishing House, Yerevan 2004, 408 p..

Հոդված

1. *Շ. Հ. Պարոնյան,* Սեղա Գասպարյան, Հայոց ցեղասպանությունը. Լեզվաճանաչողական մենակետը, «Հայագիտության հարցեր», N 1 (4), Երևան, 2015, էջ 192-196:
2. *Ս. Ս. Գրիգորյան*, Լեզու, մշակույթ, ազգային խառնվածք, Գիտական հոդվածների ժողովածու (ՀՌՀ-ի 8-րդ տարեկան գիտաժողով), Մաս 2, Երևան, 2014, էջ 270-275:
3. *Ս. Խ. Ղալթախչյան,* Փաստարկող և պերսուասիվ դիսկուրսների փոխներթափանցելիության խնդիրը առցանց էլ. խնդրագրում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 1 (18), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 61-68:
4. *Ս. Խ. Ղալթախչյան,* Փաստարկման գործընթացի առանձնահատկությունները առցանց էլ. խնդրագրում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 1 (18), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 69-77:
5. *Н. Л. Арутюнян,* Межкультурно-коммуникативная ассиметрия коммуникативно-дискурсивных стилей, “Иностранные языки в высшей школе”, Изд. ЕГУ, Ереван, 2015, с. 118-124.
6. *A. A. Khachatryan,* Sound Symbolism and Onomatopoeia (on the material of English, Armenian and Russian languages), “Armenian Folia Anglistika”, International Journal of English Studies, N 1 (13), YSU Press, Yerevan, 2015, pp. 58-64.
7. *L. A. Madoyan,* Indirect Speech Acts in the English and Armenian Languages, “Foreign Languages in Higher Education”, Scientific Journal, N 1 (16), YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 19-23.
8. *M. M. Ohanyan,* The Functional Value of Proper Nouns in Medical Texts, “Armenian Folia Anglistika”, International Journal of English Studies, N 1 (12), YSU Press, Yerevan, 2014, pp. 102-106.
9. *M. H. Yaghubyan,* Correlation as a Menas of Expressing Syntactic Connections of Parenthetical Construction with Main Sentence, “Armenian Folia Anglistika”, International Journal of English Studies, N 1 (13), YSU Press, Yerevan, 2015, pp. 44-49.

10. *M. H. Yaghubyan,* Lexical and Lexico-Semantic Connections of Parenthetical Constructions with the Main Sentence, “Foreign Languages in Higher Education”, Scientific Journal, N 1 (18), YSU Press, Yerevan, 2015, pp. 17-21.
11. *Sh. H. Paronyan,* On Some Culture-specific Issues of TEFL in Armenia, “Armenian Folia Anglistika”, International Journal of English Studies, N 1 (13), YSU Press, Yerevan, 2015, pp. 93-98.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Կարապետյան Կարո Մնացականի, մանկ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սեֆերյան Սոնա Սարգսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբրիելյան Սեդա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Գուրգեն Անուշավանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Աննա Վանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հակոբյան Աննա Արշալույսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հովհաննիսյան Լյուդմիլա Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Միրզոյան Ռուզան Վասիլի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Վարդանյան Նվարդ Պողոսի, դոցենտ
9. Թամրազյան Շուշանիկ Հրաչյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սարգսյան Լուսինե Հրաչիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Բագումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
12. Գրիգորյան Գայանե Էդուարդի, դասախոս
13. Դանիելյան Գոհար Համլետի, դասախոս
14. Հակոբյան Գայանե Վարդգեսի, դասախոս
15. Հայրոյան Դիանա Սարգսի, դասախոս
16. Ոսկանյան Մարկուհի Արտակի, դասախոս
17. Սողոմոնյան Քրիստինա Սողոմոնի, դասախոս
18. Քալաեջյան Տաթևիկ Կարապետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ջաբաղյան Նարե Դավիդի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նաջարյան Տաթևիկ Գևորգի, ավագ լաբորանտ
2. Ջաբաղյան Նարե Դավիդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը 2014-15 ուստարվա ընթացքում իր գիտամանկավարժական աշխատանքը կենտրոնացրել է ոչ միայն գրավոր թարգմանության հմտությունների զարգացման վրա, այլև կարևոր շեշտ է դրել բանավոր թարգմանության (հետևողական և համաժամանակյա) յուրահատկությունների դասավանդման և ուսումնասիրման վրա:

Հաշվետու տարվա ընթացքում ամբիոնում ձևակերպվել են ասպիրանտներ, հայցորդներ, որոնց հետազոտական աշխատանքները, ի թիվս այլ ասպիրանտների և հայցորդների աշխատանքների, կապված են թարգմանաբանության ոլորտի հետ:

2014-15 ուստարվա ընթացքում ամբիոնն աշխատել է ըստ հաստատված ուսումնական պլանի՝ միևնույն ժամանակ ստանձնելով նոր դասագրքերի և ուսումնական ձեռնարկների ստեղծման աշխատանքը՝ ամբիոնում դասավանդվող օտար լեզուների և հայերենի զուգադրությամբ:

Ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպվել են մի շարք արտալսարանային աշխատանքներ, այդ թվում՝ սեմինարներ, հանդիպումներ թարգմանիչների հետ, օտար լեզուներով կինոդիտումներ ու քննարկումներ և այլն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	2	12	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Լ. Հ. Սարգսյան*, Ջեյմս Ջոյսի ստեղծագործության վաղ շրջանը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 140 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Ա. Գևորգյան*, Անգլերեն-հայերեն բառարան, Սլենգ և խոսակցական արտահայտություններ, «Արեգ» հրատ., Երևան, 2015, 160 էջ:
2. *Ս. Ս. Մեֆերյան, Լ. Վ. Հովհաննիսյան*, Հայոց Շեքսպիրը (Հոդվածների ժողովածու), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 500 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Հակոբյան*, Անթուան դը Սենթ-Էքզյուփերիի «Փոքրիկ Իշխանը» վիպակի թարգմանական դժվարությունները, «Բագին», թիվ 3, Բեյրութ, 2014, էջ 47-64:
2. *Ա. Ա. Հակոբյան*, Թարգմանաբանությունը որպես առանձին գիտակարգ, «Զահուկյանական ընթերցումներ», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 234-241:
3. *Ա. Ա. Հակոբյան*, Դյուրասի «Սիրեկանը» վեպի գնահատումը ըստ առարկայական չափանիշների, «Բագին», թիվ 4, Բեյրութ, 2014, էջ 62-70:

4. *Ա. Ա. Հակոբյան,* Թարգմանչական արվեստ և նրա գնահատման օբյեկտիվ չափանիշները, «Լեզու և լեզվաբանություն» ամսագիր, թիվ 1, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 44-50:
5. *Ա. Ա. Հակոբյան,* Թարգմանությունը տեսության և պրակտիկայի միջև, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2015, էջ 138-142:
6. *Ա. Վ. Խաչատրյան*, Բառախաղերի թարգմանությունը «Ռոմեո և Ջուլիետ» ողբերգության հայերեն թարգմանություններում, Հայոց Շեքսպիրը (Հոդվածների ժողովածու), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 17-29:
7. *Ա. Վ. Խաչատրյան*, Հումորի զենք բառախաղը «Ռոմեո և Ջուլիետ» ողբերգության մեջ, Հայոց Շեքսպիրը (Հոդվածների ժողովածու), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 106-120:
8. *Կ. Մ. Կարապետյան, Վ. Գ. Գրիգորյան,* Թարգմանիչների պատրաստման մի քանի հիմնահարցեր, Լեզուն ու նրա դասավանդման մեթոդիկան ճարտարապետա-շինարարական բուհում, «Հայաստան» հրատ., Երևան, 2015, էջ 37-44:
9. *Ն. Պ. Վարդանյան*, Լուի-Ֆերդինանդ Սելինի «Ճամփորդություն գիշերից անդին» վեպի լեզուն և ոճը և դրանց առանձնահատկությունների վերարտադրումը հայերենում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», 1 (18), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 232-240:
10. *А. А. Акопян,* Мера вольности в системе оценки литературного перевода, “Вестник Университета Российской Академии Образования”, N 1 (&74), Типография Альянс, Москва, 2015, с. 40-44.
11. *K. M. Karapetyan, H. Aslanabadi,* Evaluating Iranian High School Textbooks, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», 1 (18), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 133-139:
12. *S. R. Gabrielyan,* Allusions in Kipling’s “Just So Stories” and their Armenian Interpretations, “Armenian Folia Anglisika”, 1 (13), YSU Pub. House, Yerevan, 2015, pp. 127-134.

ՌՈՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բաղդասարյան Հասմիկ Գրիգորի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օհանյան Հռիփսիմե Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Գրիգոր Արտեմի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մանուկյան Արմինե Արևշատի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարոյան Լիլիթ Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ոսկանյան Զարուհի Վիգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Ազիզբեկյան Զարուհի Ռուբենի, դասախոս
7. Ազրոյան Աննա Հակոբի, դասախոս
8. Արսենյան Անի Տիգրանի, դասախոս
9. Գասպարյան Իրինա Սերգեյի, դասախոս
10. Գևորգյան Աննա Վարդանի, դասախոս
11. Գևորգյան Նարինե Էդուարդի, դասախոս
12. Դավթյան Աննա Ռուբենի, դասախոս
13. Դեյրմեջյան Արմինե Արամի, դասախոս
14. Եփրեմյան Մարիաննա Սամվելի, դասախոս
15. Իսրայելյան Մագդա Սարգսի, դասախոս

16. Կարապետյան Մարիաննա Արթուրի, դասախոս
17. Կիրակոսյան Մարինե Էդուարդի, դասախոս
18. Կուբանյան Աննա Սամվելի, դասախոս
19. Մարտիրոսյան Մերի Էդուարդի, դասախոս
20. Մելիքյան Մերի Մասիսի, դասախոս
21. Մինասյան Արևիկ Էդիկի, դասախոս
22. Մինասյան Էլիզա Մանուկի, դասախոս
23. Շիրխանյան Անի Սարգսի, դասախոս
24. Շուքուրյան Լուսինե Աշոտի, դասախոս
25. Սարգսյան Նվարդ Նորայրի, դասախոս
26. Սողոմոնյան Ադրինե Սարգսի, դասախոս
27. Ստեփանյան Արաքսյա Հակոբի, դասախոս
28. Սուքիասյան Մերի Աղվանի, դասախոս
29. Տոնոյան Գոհար Աշոտի, դասախոս
30. Օհանյան Էլեն Արծրունու, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդազարյան Լալա Ռադիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Եղիազարյան Մարինե Արմենի, ավագ լաբորանտ
2. Եղիազարյան Տաթևիկ Արմենի, ավագ լաբորանտ
3. Հարությունյան Արմինե Ալբերտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում իրականացվել են հետևյալ գիտահետազոտական աշխատանքները.

1. Հատուկ անունների հոդառության առանձնահատկությունները իսպաներենում (Ոսկեդարի իսպանական գրականության լեզվանյութի հիման վրա),
2. Հրաշապատում հեքիաթների լեզվառճական առանձնահատկությունները իսպաներենում,
3. Դարձվածային միավորների իմաստակառուցվածքային առանձնահատկությունները իսպաներենում,
4. Առածի և ասացվածքի թարգմանության համարժեքության խնդիրը,
5. Հուզական հասկացույթների խոսքային և ոչ խոսքային դրսևորումները իտալական լեզվամշակույթում,
6. Փաստարկման լեզվական միջոցները գովազդային տեքստում:

2014-2015 ուստարում ամբիոնում կատարվել են մի շարք աշխատանքներ՝ ուսումնական, ուսումնամեթոդական, գիտական և թարգմանչական: «Իսպաներեն լեզու և գրականություն» և «Իտալերեն լեզու և գրականություն» մագիստրոսական ծրագրերը հաջողությամբ իրագործելու համար ամբիոնը ձեռք է բերել մասնագիտական նոր գրականություն, վերանայել է ուսումնական ծրագրերը,

կազմակերպվել են մի շարք գիտական սեմինարներ, այդ թվում՝ նաև հեռավար սկզբունքով մշակված «TUte-a-TUte» ծրագրի շրջանակում:

«Իտալերեն լեզվի շաբաթը աշխարհում» միջոցառումների շրջանակում հոկտեմբերի 21-ին Չարենցի անվան դահլիճում ՀՀ-ում Իտալիայի դեսպան Ջովաննի Ռիչուլիի մասնակցությամբ տեղի է ունեցել Իտալերեն լեզվի շաբաթի բացման հանդիսավոր արարողությունը: Ընտրվել էր «Նոր Եվրոպայի տարեգրություն. իտալական հրատարակչական գործը, հեղինակներն ու ընթերցողները թվայնացման դարաշրջանում» թեման, որի շրջանակում կազմակերպվել են դասախոսություններ, սեմինարներ և այլ միջոցառումներ: Հոկտեմբերի 10-ին մեծ հանդիսավորությամբ նշվել է նաև Իսպաներեն լեզվի միջազգային օրը, որին ներկա էին արգենտինահայ շատ հյուրեր:

Ամբիոնին կից ամբողջ ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպվել է թարգմանչական խմբակ՝ ուսանողների առաջին թարգմանական քայլերը խրախուսելու նպատակով: Ուսանողների լավագույն թարգմանությունները դասախոսների կողմից խմբագրվելուց հետո ամփոփվել են «Ծաղիկ թարգմանությանց» մատենաշարի III հատորում, որը հրատարակվել է ուսումնական տարվա վերջում: Այն ընդգրկում է Մեծ եղեռնին առնչվող գեղարվեստական ստեղծագործություններ, պատմական փաստաթղթեր, Եղեռնը վերապրածների հուշեր, որոնք թարգմանվել են հայերենից իսպաներեն, իտալերեն և իսպաներենից, իտալերենից հայերեն:

Ինչպես և նախորդ, հաշվետու ուստարում նույնպես Սերվանտեսի ինստիտուտի հետ համագործակցությամբ ամբիոնը կազմակերպել է «Իսպաներենը որպես օտար լեզու» որակավորման DELE միջազգային քննությունը, իսկ Սիենայի համալսարանի և ՀՀ-ում Իտալիայի դեսպանատան հետ համագործակցությամբ կազմակերպվել է իտալերեն լեզվի որակավորման CILS միջազգային քննությունը: Երկու քննություններն էլ կազմակերպվել են «Լեզուների իմացության/իրազեկության համաեվրոպական համակարգի» (CEFR) չափանիշներին համապատասխան:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	1	-	-	9	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *L. N. Saroyan,* Fonética teórica de la lengua española, «Van Aryan», Ereván, 2014, 208 pp..

Մենագրություն

1. *Լ. Ն. Սարոյան,* Ժամանակի ցուցայնությունը իսպաներենում, «Հայաստան» հրատ., Երևան, 2015, 160 էջ:

Հոդված

1. *Զ. Ռ. Ազիզբեկյան,* Հակադրության գործածության մի քանի առանձնահատկություններ իսպանական հրաշապատում հեքիաթներում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (17), 2014, էջ 19-29:

2. *Ա. Հ. Ազրոյան,* Սահմանական եղանակի ներկա ժամանակի իմաստային նրբերանգները ժամանակակից արևելահայերենում և իսպաներենում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (19), 2015, էջ 22-29:
3. *Մ. Է. Կիրակոսյան,* Սանտա Մարիա Աշխարհի անկումը Խուան Կառլոս Օնետտիի «Խոսք տանք քամուն» վեպում, «Մխիթար Գոշ», N 2, 2014, էջ 293-297:
4. *Ա. Ս. Կուբանյան,* Բազմիմաստության, տարբերակայնության և հոմանիշության խնդիրները «Աստված» և «Սատանա» բաղադրիչներով դարձվածային համակարգերում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (19), 2015, էջ 41-52:
5. *Գ. Ա. Ղազարյան,* Երաժշտության լեզվի և խոսքի արտահայտչականության փնտրտուքը «ավանդականի» և «ոչ ավանդականի» միջոցով, «Զրբաժան: 1960-70-ականների արվեստագետների սերունդը», 2015, էջ 84-91:
6. *Գ. Ա. Տոնոյան,* «Զայրույթ»/«rabbia» հուզական հասկացույթի անվանման հոմանիշային շարքը իտալերենում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 1 (16), 2014, էջ 108-115:
7. *Գ. Ա. Տոնոյան,* Զայրույթ արտահայտող սոմատիկ դարձվածքները իտալերենում և հայերենում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (19), 2015, էջ 108-118:
8. *H. G. Baghdasarian,* Lo universal y lo nacional en las paremias desde una perspectiva interlingual, Paremia, 23, Madrid, 2014, p. 199-208.
9. *A. A. Manukyan,* “El necio bien afortunado” de Salas Barbadillo. Rasgos genéricos. «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 2 (19), 2015, էջ 185-191:

Ձեկուցման թեզիս

1. *Ա. Է. Մինասյան,* Սիրո հասկացությունն արտահայտող առածների ու ասացվածքների իմաստային վերլուծություն իսպաներենում հայերենի զուգադրությամբ, ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 9-13:
2. *Մ. Ա. Կարապետյան*, «Ծաղիկ» բառի և դրա խորհրդանշային իմաստների համեմատական քննություն իսպաներենում և հայերենում, ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 57-63:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբրիելյան Յուրիկ Միշայի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելյան Սուսաննա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խանոյան Նելլի Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մակիչյան Վարդուշ Լադիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Շաչիլվյան Նաիրա Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Անթառանյան Նազիկ Սանդրոյի, դասախոս
6. Ապրեսյան Արմինե Գերասիմի, դասախոս
7. Ավակիմյան Աննա Վիկտորի, դասախոս
8. Գևորգյան Երանուհի Հովհաննեսի, դասախոս
9. Դիվանյան Նաիրա Լևոնի, դասախոս

10. Կոպալյան Նաիրա Արշակի, դասախոս
11. Հայրապետյան Նազիկ Մերուժանի, դասախոս
12. Մանուկյան Հասմիկ Ալբերտի, դասախոս
13. Մարգարյան Արամ Հայկի, դասախոս
14. Մարիկյան Լուսինե Վազգենի, դասախոս
15. Մելտոնյան Գայանե Պետրոսի, դասախոս
16. Մնացականյան Գայանե Վլադիմիրի, դասախոս
17. Վարդանյան Գեղանուշ Վարդանի, դասախոս
18. Քոսայան Ռուզաննա Տիրանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Անանյան Մանե Դավթի, ավագ լաբորանտ
2. Արաբյան Աննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գերմաներենի և հայերենի ձևաբանական համակարգերի զուգադրական ուսումնասիրության թեման նախատեսված է իրականացնել 2014-2016 տարիների ընթացքում: Այն ներառում է գերմաներենի և հայերենի բայական համակարգերի զուգադրական քննությունը (պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան, ասիստենտ Ն. Խանոյան և հայցորդ Մ. Անանյան) համաժամանակյա և տարաժամանակյա հայեցակետից և նույն լեզուների անվանական համակարգերի զուգադրական քննությունը (դոց. Ս. Առաքելյան, ասիստենտ. Ն. Շաչիլվյան, դաս. Լ. Մարիկյան): Գերմաներենի բայական համակարգի տիպաբանական առանձնահատկություններին նվիրված նախատեսվում է թեկնածուական աշխատանքի պաշտպանություն (հայց. Մ. Անանյան) և գերմաներենի տիպաբանության ձեռնարկ (պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան):

Շարունակվել է երկարաժամկետ (2012-2015 թթ.) Գերմանիայի Մանհայմի համալսարանի և Բրյուսովի անվան ԵՊԼՀ-ի հետ «Գերմաներեն շարահյուսական կառուցվածքների տիպաբանություն» թեմայի ուսումնասիրությունը: Ծրագիրը, որը մասամբ ֆինանսավորվում է Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծրագրի կողմից (ղեկ.՝ պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան), նախատեսում է ինչպես առանձին խնդիրների վերաբերյալ հոդվածների և ժողովածուների հրատարակում, այնպես էլ թեկնածուական թեզերի պատրաստում: Ծրագրին մասնակցում են նաև ամբիոնի դոց. Ս. Առաքելյանը, ասիստենտ Ն. Շաչիլվյանը և հայց. Ա. Արաբյանը: Հաշվետու ուսումնական տարում թեմայի շրջանակում հրատարակվել են 2 հոդված (պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան, ասիստենտ Ս. Վարդանյան), և աշխատանքներ են իրականացվել «Գերմաներենի շարահյուսության հաղորդակցական կաղապարները» վերնագրով համատեղ ուսումնասիրությունը հրատարակման պատրաստման ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	7	-	-	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Յու. Մ. Գաբրիելյան,* Գերմաներեն լեզվի տիպաբանություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 97 էջ:
2. *Ն. Ս. Անթառանյան,* Բիմ. գերմաներեն 5 դասարան, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 174 էջ:
3. *Ն. Ս. Անթառանյան,* Բիմ. գերմաներեն 7 դասարան, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 174 էջ:
4. *Ն. Ս. Անթառանյան,* Բիմ. գերմաներեն 6 դասարան, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 174 էջ:
5. *Ն. Ս. Անթառանյան,* Բիմ. գերմաներեն 8 դասարան, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 174 էջ:
6. *Ն. Ս. Անթառանյան,* Ուսուցչի ձեռնարկ, 5-6 դասարան, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 70 էջ:
7. *Ն. Ս. Անթառանյան,* Ուսուցչի ձեռնարկ, 6-8 դասարան, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 70 էջ:

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Զավեն Հրանտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելիքսեթյան Ռոզա Սեդրակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մուրադյան Ամալյա Գրիգորի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Առաքելյան Զարուհի Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Գայանե Ռուդոլֆի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Խաչատրյան Սուսաննա Սեդրակի, ասիստենտ
6. Մելքոնյան Նաիրա Իշխանի, ասիստենտ
7. Ավետիսյան Հեղինե Վարդգեսի, դասախոս
8. Բլբուլյան Թագուհի Մովսեսի, դասախոս
9. Գալստյան Հասմիկ Սերյոժայի, դասախոս
10. Խալաֆյան Սոնա Ռոբերտի, դասախոս
11. Կարապետյան Գոհար Ռոբերտի, դասախոս
12. Կարապետյան Լիլիթ Գառնիկի, դասախոս
13. Հարությունյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
14. Ղարիբյան Ասյա Հարությունի, դասախոս
15. Մարտիրոսյան Էլեոնորա Մերուժանի, դասախոս
16. Մարության Աննա Հայկի, դասախոս
17. Մեսրոպյան Անահիտ Խաչիկի, դասախոս
18. Շահբազյան Կարինե Ռազմիկի, դասախոս
19. Շմավոնյան Ժենիկ Ավետիսի, դասախոս
20. Ջուլհակյան Մելանյա Գրիգորի, դասախոս
21. Վարդանյան Լիլյա Սուրենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Կատյա Ցոլակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Մերի Հակոբի, ավագ լաբորանտ
2. Զադայան Սոնա Վլադիմիրի, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Լիլիյա Հայկազի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի գիտահետազոտական աշխատանքների հիմնական ուղղություններն են.

- իմաստաբանություն,
- գործաբանական լեզվաբանություն,
- դարձվածաբանություն,
- պրագմատիկա,
- քաղաքական խոսույթի ոճագիտություն,
- խոսքային ակտերի տեսություն,
- բնական լեզվաբանություն,
- բանաստեղծական տեքստերի նշանագիտություն:

Թեմա 1. «Տարարմատության դրսևորումները ֆրանսերենում՝ բնական լեզվաբանության համատեքստում» (կատարող՝ Լ. Վարդանյան, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոցենտ Զ. Հարությունյան):

Թեման հավակնում է նորովի լուսաբանել լեզվում առկա այնպիսի խնդիր, ինչպիսին տարարմատությունն է: Ուսումնասիրությունները կատարվում են լեզվագիտական արդի ուղղություններից մեկի՝ բնական լեզվաբանության տեսանկյունից: Մանրակրկիտ քննարկվում են հիշյալ ոլորտում այժմ առկա մոտեցումները՝ դրանք զուգադրելով բնական մոտեցման հետ և ընդգծելով վերջինիս առավելությունները:

Թեմա 2. «Էպոնիմների կառուցվածքային-իմաստաբանական առանձնահատկությունները ֆրանսերենում» (կատարող՝ Ա. Մարության, ղեկ.՝ բ.գ.թ., դոցենտ Ա. Բաղդասարյան):

Այս ատենախոսությունը արծարծում է ժամանակակից ֆրանսերենի էպոնիմների առաջացման, դրանց զարգացման առանձնահատկությունները: Աշխատանքն անդրադառնում է նաև հատկանունաբանությանը, հատուկ և հասարակ անունների տարբերակմանը վերաբերող դասական և ժամանակակից լեզվաբանների կարծիքներին, ինչպես նաև էպոնիմների դասակարգման առանձնահատկություններին՝ ելնելով դրանց հիմքում ընկած հատուկ անվան բնույթից:

Թեմա 3. «Ազգակցություն ցույց տվող բառերի կառուցվածքային-իմաստաբանական առանձնահատկությունները ֆրանսերենում» (կատարող՝ Կ. Շահբազյան, ղեկ.՝ բ.գ.թ., դոցենտ Ա. Մուրադյան):

Աշխատանքում շոշափվող հիմնահարցերն են. ազգակցություն ցույց տվող գոյականների թեմատիկ իմաստային խմբի դերը լեզվի բառապաշարում և նրա կապը արտալեզվական իրականության հետ, լեզու-հասարակություն փոխհարաբերության մեկնաբանությունը լեզվաբանական տարբեր ուղղություններում, լեզվաբանական տարբեր մեթոդների կիրառմամբ խնդրո առարկա գոյականների շարահյուսական և ոճական առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունները ֆրանսերենում և հայերենում:

Թեմա 4. «Ֆրանսերենի համակարգչային լեզվի նորաբանությունների կառուցվածքային և իմաստային առանձնահատկությունները» (կատարող՝ Ն. Հարությունյան, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոցենտ Զ. Հարությունյան):

Հետազոտության նպատակն է ուսումնասիրել և ներկայացնել ֆրանսերենի նորաբանական ժամանակակից միտումների ընդհանուր բնութագիրը, մասնավորապես՝ համակարգչային լեզվում, դասդասել համակարգչային լեզվի նորաբանությունների ձևավորման արդի մեխանիզմները, հետազոտել վերջիններիս կառուցվածքային և իմաստային առանձնահատկությունները:

Թեմա 5. «Սյուրռեալիստական բանաստեղծական տեքստերում իմաստի առկայացման առանձնահատկությունները (Ռ. Դեսնոսի սյուրռեալիստական բանաստեղծությունների հիման վրա)» (կատարող՝ Թ. Բլբուլյան, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոցենտ Զ. Հարությունյան):

Բացատրելով 20-րդ դարի սյուրռեալիստական պոեզիայի հերմետիկ բնույթի պատճառներն ու առանձնահատկությունները՝ աշխատանքում ուսումնասիրվում են բանաստեղծական տեքստում իմաստաստեղծման գործընթացին մասնակցող բոլոր բաղադրիչների լեզվառճական առանձնահատկությունները:

Թեմա 6. «Համեմատության իմաստաբանական-կառուցվածքային առանձնահատկությունները ֆրանսերենի գեղարվեստական խոսույթում» (կատարող՝ Լ. Կարապետյան, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոցենտ Զ. Հարությունյան):

Ուսումնասիրության առարկան համեմատության կառուցվածքային և իմաստաբանական առանձնահատկությունների հետազոտությունն է գեղարվեստական խոսույթում: Հետազոտական լեզվի նյութը վերցված է 19-րդ և 20-րդ դարերի ֆրանսիացի նշանավոր գրողներ Օնորե դը Բալզակի և Ժան Ժիոնոյի ստեղծագործություններից:

Թեմա 7. «Լաֆոնտենի առակների լեզվառճական առանձնահատկությունները» (կատարող՝ Հ. Ավետիսյան, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոցենտ Զ. Հարությունյան):

Աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել լեզվառճական այն նորամուծությունները, որոնք Լաֆոնտենի կողմից արվել են առակի ժանրում, ինչպես նաև ուսումնասիրել նրա առակների լեզվառճական յուրահատկությունները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

- Ֆրանկոֆոնիայի շաբաթվա բացման հանդիսավոր արարողություն:
- Կլոր սեղան՝ «Ֆրանսերենի դասավանդման արդի խնդիրները» թեմայով:
- Միջոցառում՝ նվիրված Ժաք Բրելին:
- Ֆրանսիական պոեզիան հայերեն (թարգմանության մրցույթ):
- Ֆիլմի ցուցադրություն. «Անհայտ պոետների խմբակը»:
- Գիտաժողով՝ «Ֆրանսիական բանասիրության արդի խնդիրները» թեմայով:

«Ֆրանսիական բանասիրության արդի խնդիրները» թեմայով գիտաժողովին ներկայացված զեկուցումների թեմաներն են.

1. «Էմիլ Բենվենիստը 20-րդ դարի լեզվաբանական ուղղությունների հանգուցակետում», բ.գ.թ. Ա. Մուրադյան,
2. «Շաղկապի գործաբանական դրսևորումները տեքստում», բ.գ.թ. Ա. Հակոբյան,
3. «Դարձվածքների և ազատ կապակցությունների մենաբառույթացման որոշ առանձնահատկություններ», բ.գ.թ. Ն. Մելքոնյան,
4. «Հեղինակ հասկացության ընկալումը դիսկուրս վերլուծության դաշտում, Լ. Հարությունյան,
5. «Գոյականի հիմքից ածական կազմող վերջածանցները ժամանակակից ֆրանսերենում», Հ. Գալստյան,
6. «Հնչյունային և գունային զուգորդությունների սինեսթետիկական ընկալման առանձնահատկությունների շուրջ», Ս. Զաղյան,

7. «Պիեռ Դանինոսի «Les carnets du major Thompson» աշխատության լեզվառճական առանձնահատկությունները», Ս. Խաչատրյան,
8. «Երիտասարդ ֆրանսերենը», բ.գ.թ. Զ. Առաքելյան,
9. «Մի քանի դիտողություն ֆրանսերենի բառապաշարի ժամանակակից զարգացման մասին, Ն. Հարությունյան,
10. «Naissance et évolution de la langue française au long des siècles», Կ. Առաքելյան,
11. «Contrepèterie», *Ա. Ղարիբյան,*
12. *«Euphemisme», Է. Մարտիրոսյան,*
13. «Le journal de l'abbé Chaperon. témoin du génocide de 1915», Ժ. Շմավոնյան,
14. «La lexicalisation des mots tronqués, des sigles et des acronymes en français contemporain», Մ. Ջուլիակյան,
15. «Les difficultés de la traduction des jeux de mots», բ.գ.թ. Գ. Սարգսյան:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում պաշտպանվել են հետևյալ ատենախոսական թեզերը.

1. «Փաստարկման լեզվաարտահայտչական միջոցները քաղաքական խոսույթում», Ալիկ Վարդի Հակոբյան /հայցորդ/,

2. «Գունիմաստների լեզվական դրսևորումները ժամանակակից ֆրանսերենում», Ամալյա Ռաֆիկի Հարությունյան /հայցորդ/,

3. «Դարձվածակազմության զարգացման հիմնական միտումները», Նաիրա Իշխանի Մելքոնյան /դասախոս/:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	-	1	4	1	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Թ. Մ. Բլբուլյան*, Ֆրանսերեն 6, Հանրակրթական դպրոցների դասագիրք, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 184 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *L. Harutyunyan, A. Marutyan, L. Vardanyan*, La Politique et la Diplomatie par les textes, "Edition de l'Université d'Etat d'Erevan", Erevan, 2014, 137 pages.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Թ. Մ. Բլբուլյան, Հ. Վ. Ավետիսյան,* Ֆրանսերեն 5-6, Ուսուցչի ձեռնարկ, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 100 էջ:
2. *Թ. Մ. Բլբուլյան, Հ. Վ. Ավետիսյան,* Ֆրանսերեն 7-9, Ռուսուցչի ձեռնարկ, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 100 էջ:
3. *Թ. Մ. Բլբուլյան, Հ. Վ. Ավետիսյան,* Ֆրանսերեն 6-8, Ռուսուցչի ձեռնարկ, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 71 էջ:
4. *Թ. Մ. Բլբուլյան, Լ. Գ. Կարապետյան,* Ֆրանսերենի շտեմարան, 1-ին հատ., 2-րդ վերամշակված տարբերակ, «Հ ընդ Հ Փրինթ» հրատ., Երևան, 2014, 424 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Տ. Կիրակոսյան,* Լեզվական սուբյեկտիվությունը Կատրին Կերբրա-Օրեկյոնիի ընկալմամբ, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 1 /18/, Երևան, 2015, էջ 3-11:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Արա Հրաչիկի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Էդոյան Հենրիկ Անտոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Արսենյան Վահե Արամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գոնչար-Խանջյան Նատալյա Կարենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Գայանե Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եգանյան Անահիտ Վանոյի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարությունյան Սվետլանա Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մարտիրոսյան Արփի Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Շահմուրադյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Պապոյան Արփիկ Նիկոլայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սեդրակյան Անուշ Ռոստոմի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Սիմյան Տիգրան Սերժիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Ստեփանյան Սերգեյ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Տեր-Խաչատրյան Երվանդ Գարեգինի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դարբինյան Նարինե Սուրենի, ավագ լաբորանտ
2. Եփրեմյան Նաիրա Սուրենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուսումնական տարում ամբիոնը հաջողությամբ է լուծել իր առջև դրված խնդիրները, առաջընթաց է արձանագրվել ուսումնական, գիտամեթոդական և կազմակերպչական աշխատանքներում:

Ամբիոնում մեծ ուշադրություն է դարձվել ուսման որակի բարելավմանը: Կատարվել են պետական ծրագրերը, որոնք տարեցտարի բարելավվում են:

Գիտամեթոդական աշխատանքների գծով ամբիոնում լուրջ աշխատանքներ են տարվել: Ամբիոնի դասախոսների մեծ մասը մասնակցել է որակավորման բարձրացման դասընթացներին:

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնում պաշտպանվել է 2 դոկտորական ատենախոսություն /2-ն էլ՝ գերմանական գրականությունից/, ընթացքի մեջ է եղել 3-րդ դոկտորականի պատրաստումը՝ նորից գերմանական գրականությունից:

Պաշտպանվել է նաև երեք թեկնածուական ատենախոսություն: Նախապատրաստական վերջին փուլում են գտնվել չորս թեկնածուական ատենախոսություններ՝ անգլիական, իսպանական, գերմանական և ֆրանսիական գրականությունների գծով: Ամբիոնի հետազոտական աշխատանքի մեջ ընդգրկված են եղել երեք ասպիրանտներ և վեց հայցորդներ:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների: Դոցենտ Տ. Սիմյանը գիտաժողովների, սեմինարների է մասնակցել Մոսկվայում, Թբիլիսիում, Ստրասբուրգում:

2014-15 ուստարում ամբիոնը կազմակերպել է Հայոց մեծ եղեռնի 100-ամյակին նվիրված գիտաժողով՝ «Հայոց մեծ եղեռնի արտացոլումը արտասահմանյան գրականության և արվեստի մեջ» թեմայով: Դոցենտ Ն. Գոնչար-Խանջյանի ջանքերով անցկացվել է բեմականացված միջոցառում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	19	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Տ. Ս. Սիմյան,* 1918-1939 թթ. գերմանական վեպի գաղափարագեղարվեստական պրոբլեմատիկան, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 600 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Հ. Առաքելյան,* Ֆր. Նիցշեն և 20-րդ դարի փիլիսոփայական վեպը, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 16-29:
2. *Վ. Ա. Արսենյան,* Նիցշեն և անգլիական մոդեռնիզմը. Վիրջինիա Վուլֆ, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 47-57:
3. *Ա. Ռ. Շահմուրադյան,* Ուժեղ անհատի պատկերացումները Ուիլ. Գոլդինգի ստեղծագործություններում, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 70-81:
4. *Ա. Ն. Պապոյան,* Շ. Բոդլեր - Նիցշե, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 81-87:

5. *Տ. Ս. Սիմյան.,* Դադաիզմը Գերմանիայում (տրամաբանությունը, նշանագիտությունը), «Հանդես» (Գիտական հոդվածների ժողովածու), N 16, Երևան, 2015, էջ 180-190:
6. *Տ. Ս. Սիմյան,* Հին Թիֆլիսը՝ իբրև մշակույթների երկխոսության, սահքի միջավայր, «Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս», Պէյրութ, 2014, էջ 79-96:
7. *Տ. Ս. Սիմյան,* Շեղված հաբիտուսը, /Թոմաս Մանի օրինակը/, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, քաղաքագիտություն», N 2, Երևան, 2014, էջ 57-69: http://www.ysu.am/files/08T_Simyan.pdf -02.05.2015.
8. *Տ. Ս. Սիմյան,* Մանիֆեստը իբրև գրական դաշտը մոդելավորող տեքստ և դրա ըմբռնումը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն», N1, 139.2, Երևան, 2015, էջ 18-37: http://ysu.am/files/02T_Simyan.pdf
9. *Ս. Լ. Ստեփանյան,* Նիցշեն նորագույն գերմանական պոեզիայի ակունքներում, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 29-40:
10. *С. А. Арутюнян*, В поисках невыразимого, подсудного, невысказанного будущего слова, Материалы 8-й науч. конф., часть 2, изд. РАУ, Ереван, 2014, ст. 169-175.
11. *Т. С. Симян,* Антивоенный дискурс и поведение берлинских дадаистов, Немецкая культура в контексте мировой культуры, Сборник научных статей, РИВШ, Минск, 2014, с. 41-50.
12. *Т. С. Симян,* Кайзеровская псевдохристианская милитаристская риторика 1910-х годов в зеркале дадаистской и экспрессионистской критики, Известия Уральского федерального университета (УрФУ), Гуманитарные науки, Серия 2, N 3 (130), 2014, с. 51-57. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/26499/1/iurg-2014-130-06.pdf
13. *Т. С. Симян,* Имплицитные семиотические идеи Эдгара Аллана По (на материале критических статей), Критика и семиотика, 1, 2014, с. 180-187. http://www.philology.nsc.ru/journals/kis/pdf/CS_20/cs020simyan.pdf.
14. *Т. С. Симян,* Берлинские дадаисты: поведение (Habitus) и антивоенный дискурс, Философия современного искусства: Материалы VI Овсянниковской международной эстетической конференции, Москва, 2014, с. 381-391.
15. *Т. С. Симян,* К дискурсу транснационального немецкого романа в 1920-х гг. /Л.Фейхтвангер, Ал. Деблин, В. Беньямин/, National Literatures and the Process of Cultural Globalization, Volume II, Institute of Literature Press, Tbilisi, 2014, с. 249-254.
16. *Т. С. Симян,* Эрос как фактор становления мужчины /на примере Фр. Шлегеля “Люцинда” и Г. Гессе “Сиддхартха”/, Идеи и идеалы, N 1 (23), Новосибирск, 2015, с. 105-114.
17. *A. V. Yeganyan,* Eternal recurrence as a matrix in Scandinavian mythology and in “Thus Spoke Zarathustra” /parallels between Odin and Zarathustra/, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 223-227:
18. *A. R. Sedrakyan,* Nietzsche and Nazi ideology, Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 209-215:
19. *T. S. Simyan,* Nietzsche-Hesse: Zur Funktion des Humors (am Beispiel Nietzsches Werke und H. Hesses Der Steppenwolf), Նիցշեն մշակույթի համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 145-154:

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 1

ԱՆԳԼԱԼԵԶՈՒ ՀԱԿԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶՉԱԿԱՆ ԴԻՍԿՈՒՐՍԻ ԼԵԶՎԱՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գասպարյան Մեդա Քերոբի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Պարոնյան Շուշանիկ Հարությունի, բան. գիտ. դոկտոր, գիտաշխատող
2. Մուրադյան Գայանե Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Չուբարյան Աստղիկ Էդվարդի, բան. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Գասպարյան Հեղինե Քերոբի, վարչասպասարկող անձնակազմ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում գիտահետազոտական լաբորատորիան հավաքել է անգլալեզու հակահայկական քարոզչական դիսկուրսը ներկայացնող տեքստեր, նկարագրել և մոդելավորել է այդ տեքստերի խոսքային /գործառական և գործաբանական/ ազդեցությունը, առանձնացրել կեղծ քարոզչություն իրականացնող, ընթերցողին մոլորեցնող լեզվական միավորները, իրականությունը աղավաղելու և խեղաթյուրված ներկայացնելու խոսքային ռազմավարության միջոցները: Հակահայկական քարոզչություն իրականացնող լեզվական կաղապարների լեզվառճական, գործառական և գործաբանական քննության արդյունքները ներկայացվել են խմբի անդամների հեղինակած հոդվածներում /թվով 3/, ինչպես նաև տպագրության է հանձնվել «Genocide Discourse: A Comparative Approach to R. Lemkin's Draft Treaty against Genocide and the UN Genocide Convention» աշխատանքը, որտեղ զուգադրելով ՄԱԿ-ի Ցեղասպանության մասին կոնվենցիայի և Ռ. Լեմկինի հեղինակած Ցեղասպանության կոնվենցիայի նախագծի տեքստերը՝ վեր են հանվել ցեղասպանության դիսկուրսը բնութագրող խոսքային առանձնահատկությունները և նրանում գերակայող լեզվական կաղապարները: Սույն հետազոտությամբ բարձրացված հարցերը մեկնաբանվել ու պարզաբանվել են նաև միջազգային կոնֆերանսներում, գիտական սեմինարներում:

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Բալայան Պավել Բորիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Գազարովա Դիանա Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն
032300	Թարգմանչական գործ՝ ռուսերեն և հայերեն լեզուներ
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու
031300	Հունարեն լեզու և գրականություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Ռուս գրականություն
Ռուսաց լեզու
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն (ռուսերեն)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 301***							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	7	9	7	28	8	26	4	6
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	-	-	-	-	2	4	-	-
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	7	10	6	32	6	31	2	6
Հունարեն լեզու և գրակ.	-	-	4	1	5	19	-	-
Ընդամենը	**14**	**19**	**17**	**61**	**21**	**80**	**6**	**12**
Մագիստրատուրա								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	6	10	14	18	-	-	-	-
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	-	-	2	7	-	-	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու	3	11	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**9**	**21**	**16**	**25**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 68				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ռուսաց լեզու և գրակ.	**8**	**12**	**18**	**9**	**21**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուսաց լեզու և գրակ.					
1-ին	16	-	4	3	75
2-րդ	35	-	15	2	57
3-րդ	34	-	13	3	62
4-րդ	10	1	2	-	70
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					-
3-րդ	6	-	2	-	67
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	17	-	-	4	100
2-րդ	38	-	10	4	74
3-րդ	37	1	17	5	51
4-րդ	8	-	5	-	38
Հունարեն լեզու և գրակ.					
2-րդ	5	-	-	3	100
3-րդ	24	-	15	1	38
Ընդամենը	**230**	**2**	**83**	**25**	**63**
Մագիստրատուրա					
Ռուսաց լեզու և գրակ.					
1-ին	16	1	-	5	94
2-րդ	32	-	-	11	100
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
2-րդ	9	-	1	1	89
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	14	-	4	4	71
Ընդամենը	**71**	**1**	**5**	**21**	**92**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուսաց լեզու և գրակ.					
1-ին	16	2	5	1	56
2-րդ	35	-	13	2	63
3-րդ	34	-	6	5	82
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
3-րդ	6	1	2	1	50
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	17	1	4	-	71
2-րդ	37	-	16	3	57
3-րդ	34	-	5	7	85
Հունարեն լ. և գրակ.					
2-րդ	6	-	1	4	83
3-րդ	23	-	9	1	61
Ընդամենը	**208**	**4**	**61**	**24**	**69**
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	16	1	-	3	94
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	14	-	2	4	86
Ընդամենը	**30**	**1**	**2**	**7**	**90**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 79 (11), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 7*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ռուսաց լեզու և գրականություն	12	20	26 (11)
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	2	-	8
ԼՄՀ՝ ռուսաց լեզու	11	-	-
Ընդամենը	**25**	**20**	**34 (11)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
3	1	1	1	47	3

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ՌՈՒՍ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Լևոն Գեորգիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Մարիամ Ղազարի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Աթանեսյան Աշխեն Սամսոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խոջոյան Յուլիա Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մխիթարյան Կարինե Մելիքի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Մերի Վարդանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Տեր-Գրիգորյան Ռուզաննա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ադուլյան Մարինե Միսակի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Հարությունյան Տատյանա Վլադիմիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մկրտչյան Մարիաննա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Խաչոյան Նարինե Անդրանիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ադամյան Վերա Արթուրի, ավագ լաբորանտ, կաբինետի պատասխանատու
2. Հարությունյան Տաթևիկ Ալեքի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսների գիտական աշխատությունները նվիրված են ռուս գրականության պատմության, հայ-ռուսական գրական առնչությունների և գրականության տեսության խնդիրներին:

Հաշվետու ուստարում հրատարակվել են մի շարք հոդվածներ: Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել և զեկուցումներով հանդես են եկել միջազգային գիտաժողովներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	8	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ռ. Ա. Տեր-Գրիգորյան,* Ռուս դասականները արևմտահայերեն (քննադատություն և թարգմանություն), «Կոմպթաուն» ՍՊԸ, Երևան, 2015, 140 էջ:

Հոդված

1. *Ռ. Ա. Տեր-Գրիգորյան,* Դեպի լույս տանող արահետը (Ռուսական պատմվածքներ), Թարգմանեց և առաջաբանը գրեց՝ Տեր-Գրիգորյան, «Էդիտ-պրինտ», Երևան, 2015, էջ 3-4:
2. *В. А. Адамян,* “Повести Белкина” А. С. Пушкина: еще одна попытка социокультурного комментария, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 3-12.
3. *В. А. Адамян,* Косвенный речевой акт просьбы как дискурсивная стратегия, журнал “Русский язык в Армении”, N 8 (93), Ереван, 2015, с. 43-48.
4. *М. К. Айвазян,* Своеобразие дружеских посланий поэтов (В. Брюсов и Ю. Балтрушайтис), Сборник статей “Брюсовские чтения”, “Лингва”, Ереван, 2014, с. 387-402.
5. *М. К. Айвазян,* Библейские аллюзии и реминисценции как форма интертекстуальных включений в творчестве Чехова, Сборник научных статей восьмой годичной научной конференции, РАУ, Ереван, 2014, с. 163-167.
6. *Л. Г. Акопян,* “Роковой ряд” В. Брюсова и проблемы поэтики венка сонетов, Вестник Ереванского университета, Серия “Русская филология”, N 1 (16), Ереван, 2015, с. 45-56.
7. *А.* С. *Атанесян*, Речь героев М. Е. Салтыкова-Щедрина как переводческая проблема, Материалы международной научной конференции “М. Е. Салтыков-Щедрин: русская и национальные литературы”, “Лингва”, Ереван, 2014, с. 90-99.
8. *К. М. Мхитарян,* Книга и сад в поэзии Н. Заболоцкого 1930-х годов, Вестник Ереванского университета, Серия “Русская филология”, N 1 (16), Ереван, 2015, с. 57-65.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՏԻՊԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բրուտյան Լիլիթ Գեորգիի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրձելյան Ռուզան Ռուբենի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Վերոնիկա Նիկիտայի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մաթևոսյան Լիաննա Բենիամինի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Գազարովա Դիանա Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Լամբարջյան Սրբուհի Պետրոսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մանուչարյան Իվետա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Խաչատուրյան Նելլի Արտաշեսի, դոցենտ
8. Մարտիրյան Նաիրա Իգնատիոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բալայան Պավել Բորիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արշակ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Աբովյան Գոհար Սամվելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քյուրքչյան Հասմիկ Համբարձումի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնի գործունեության առանցքային ուղղություններն են եղել մարդակենտրոն (անտրոպոցենտրիկ) լեզվաբանությունը, այդ թվում՝ ճանաչողական լեզվաբանությունը, լեզվամշակութաբանությունը, հաղորդակցման, մասնավորապես միջմշակութային հաղորդակցման տեսությունը, ինչպես նաև լեզուների տիպաբանությունը (սլավոնական լեզուներ և հայերեն):

Ամբիոնի դասախոսներն ակտիվորեն զբաղվել են թե՛ գիտամեթոդական, թե՛ գիտահետազոտական աշխատանքներով: Նրանք հրատարակել են դասագրքեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, ինչպես նաև հոդվածներ և թեզիսներ առաջատար ամսագրերում և հանդեսներում: Ամբիոնի դասախոսները ուշագրավ զեկուցումներով մասնակցել են մի շարք միջազգային գիտաժողովների (Մոսկվայում, Նյու Յորքում, Պետրոզավոդսկում):

Ամբիոնում պարբերաբար անց են կացվել ռուս լեզվաբանության, սլավոնական լեզուների տիպաբանության, ճանաչողական լեզվաբանության և միջմշակութային հաղորդակցման տեսության արդի հիմնահարցերին նվիրված տեսական սեմինարներ:

Ամբիոնի երեք հայցորդներ պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
2	-	-	1	25	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Л. Г. Брутян,* Беседы о межкультурной коммуникации, “Эдит Принт”, Ереван, 2014, 399 с.
2. *П. Б. Балаян, (в соавторстве с Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян, каф. русского языка (для естественных факультетов),* Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2015, 471 с.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Н. И. Мартирян,* Сборник заданий по стилистике и культуре речи современного русского языка, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2015, 92 с.

Հոդված

1. *В. Н. Арутюнян,* Сочетание синхронного и диахронного анализа в когнитивном словообразовании, Материалы международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 39-44.
2. *В. Н. Арутюнян,* Роль словообразования в понимании национальных (русской и армянской) языковых картин мира, Материалы II Международной научной конференции “Обучение иностранцев в Армении: проблемы и решения”, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 67-70.
3. *В. Н. Арутюнян,* Глагольное словообразование в практике преподавания русского языка, Материалы II Международной научной конференции “Обучение иностранцев в Армении: проблемы и решения”, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 70-74.
4. *В. Н. Арутюнян,* От формы к значению: вопросы словообразования, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 1 (16), 2015, էջ 76-83:
5. *Л. Г. Брутян,* Речевой этикет в поликодовом пространстве, Материалы Международной научной конференции “Коммуникация в поликодовом пространстве: лингво-культурологические, дидактические, ценностные аспекты, Изд-во Политехнического университета, Санкт-Петербург, 2015, с. 46-48.
6. *Л. Г. Брутян,* Зоонимы в контексте разных культур, Материалы I Международной научной конференции МИТРО “Современная парадигма гуманитарных исследований: проблемы филологии и культурологии”, Изд-во “Перо”, Москва, 2015, с. 10-18.
7. *Л. Г. Брутян,* Стилистические особенности русских обращений в свете межкультурной коммуникации, Сборник докладов II Международной научной конференции “Деловой и публицистический стили в истории русского языка и культуры”, Изд-во ПетрГУ, Петрозаводск, 2015, с. 127-132.

8. *Д. Ю. Газарова,* Синтаксические средства создания семантики неопределенности в эмигрантских произведениях С. Довлатова, Материалы Международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 54-59.
9. *Р. Р. Грдзелян,* Концепт “солнце” в армянской лингвокультуре, “Апробация”, N 1 (28), Научно-издательский центр “Апробация”, Махачкала, 2015, с. 43-45.
10. *С. П. Ламбарджян,* Некоторые наблюдения над “флорой” и “фауной” персуазивности, Материалы международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 85-90.
11. *С. П. Ламбарджян,* К вопросу о персуазивности в художественном тексте, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 1 (16), 2015, էջ 66-75:
12. *И. К. Манучарян,* Лексическая типология славянских языков, “Вестник РУДН”, N 1, Москва, 2015, с. 91-102.
13. *И. К. Манучарян,* Двойственность в грамматических системах славянских языков в синхронии и диахронии, Материалы Международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 253-258.
14. *Н. И. Мартирян,* Вопросо-ответный комплекс в монологической речи, «Կանթեղ», թիվ 2-3 (59-60), 2014, էջ 136-145:
15. *Н. И. Мартирян,* Типы ответов-реакций в художественном тексте, “Русский язык в Армении”, N 5, 2014, с. 24-33.
16. *Н. И. Мартирян,* Вопросо-ответный диалог как единица обучения, “Проблемы педагогики и психологии”, N 3, 2014, с. 83-89.
17. *Н. И. Мартирян,* Унисонные и диссонансные вопросо-ответные диалоги, Материалы Международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 91-95.
18. *Л. Б. Матевосян,* Скрытые смыслы и способы их экспликации, Материалы Международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 96-100.
19. *Л. Б. Матевосян,* Модус - движущая сила диктума, Сборник материалов III международной научно-практической конференции “Современное образование: опыт, проблемы, перспективы развития”, Москва, 2014, с. 191-193.
20. *Л. Б. Матевосян,* Лингвокультурологическое прочтение проективных текстов, “Инновационное преподавание русского языка в условиях многоязычья”, Сборник статей в 2 т., Т. I, РУДН, Москва, 2014, с. 227-229 (http://www.innovaciya-education.ru).
21. *А. Г. Саркисян,* Функционирование русского языка в Армении, Каспийский круг, Сб. материалов международного форума, Изд-во ИП Поликарпов И. Л., Волгоград, 2014, с. 91-96.
22. *А. Г. Саркисян,* Русское слово в Армении, Сборник научных материалов “Русским языком мы с будущим слиты”, “РосНОУ”, Москва, 2014, с. 212-219.
23. *А. Г. Саркисян,* О русском языке в Армении, Материалы Международной научно-практической конференции “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 106-111.
24. *А. Г. Саркисян,* Русско-армянские словари сложносокращенных слов, Сборник “Филология” (Коллективная монография), Книга I, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 79-88.
25. *L. B. Matevosyan,* Interpretation of Emotion as Key to Understanding Cultures, “Armenian Folia Anglistika. International of English Studies”, № 1, Yerevan, 2015, p. 113-118.

Զեկուցման թեզիս

1. *Լ. Գ. Բրուտյան,* Հաճոյախոսությունը որպես խոսքային գործունեություն, ՀՀ ԳԱԱ ակադ. Ս. Գ. Աբրահամյանի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2015, էջ 10-12:
2. *Л. Г. Брутян,* Compliments and argumentation, Abstracts of the 8 th International Conference on Argumentation (ISSA), Book of Abstracts, Amsterdam, 2014, p. 13.
3. *L. B. Matevosyan,* An Interpretation of Emotion as Key to Understanding Cultures, Linguistics and Education: 60th Annual Conference of the International Linguistic Association, Teachers College, Columbia University, New-York, 2015, p. 65.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ
(ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Լալայան Սուսաննա Ավագի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հակոբյան Անուշ Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Զոլյան Լիլիթ Ռոբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Զուրաբյան Անահիտ Սերյոժայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հովհաննիսյան Կարինա Հմայակի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Դպիրյան Մարգարիտա Ռոմանի, ասիստենտ
6. Միջիֆերջյան Թերեզա Վազգենի, ասիստենտ
7. Այվազյան Մարինա Ցոլակի, դասախոս
8. Այվազյան Նունե Սուրենի, դասախոս
9. Առուշանովա Թամարա Արամի, դասախոս
10. Բաղդասարյան Ալլա Ռաֆայելի, դասախոս
11. Բաղդասարյան Լիլիա Ռոբերտի, դասախոս
12. Գասպարյան Արմինե Վլադիմիրի, դասախոս
13. Գրձելյան Մարիամ Արամի, դասախոս
14. Խաչատրյան Նաիրա Հենրիկի, դասախոս
15. Խաչատրյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
16. Համբարձումյան Տաթևիկ Հրայրի, դասախոս
17. Հարությունյան Լուսինե Ստեփանի, դասախոս
18. Հարությունյան Սոֆյա Էդուարդի, դասախոս
19. Հովհաննեսյան Գայանե Սուրենի, դասախոս
20. Ղարագյոզյան Արուսյակ Լևոնի, դասախոս
21. Մելքումյան Մարիկա Իվանի, դասախոս
22. Մինասյան Կարինե Ռոբերտի, դասախոս
23. Ներսիսյան Մարգարիտա Վլադիմիրի, դասախոս
24. Շատվորյան Մարինա Պավելի, դասախոս

25. Պետրոսյան Խաչատուր Արսենի, դասախոս
26. Սագոյան Էմմա Խաչիկի, դասախոս
27. Քարամյան Վարդ Սարգսի, դասախոս
28. Քոչարյան Սուսաննա Վարդանի, դասախոս
29. Օստրոգորսկայա Սոֆյա Ռոբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Տաթևիկ Ալեքի, դասախոս
2. Մարգարյան Նվարդ Իվանի, դասախոս
3. Ներսեսյան Արուսյակ Սերգեյի, դասախոս
4. Քյուրքչյան Հասմիկ Համբարձումի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Արշակյան Մարիամ Գեղամի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոսները, շարունակելով ուսումնասիրությունները ռուսաց լեզվի տեսության տարբեր ոլորտներում, հրատարակել են գիտական հոդվածներ առաջատար ամսագրերում և ժողովածուներում («Вестник ЕГУ», «Вестник РУДН», «Русский язык в Армении»): Հրատարակվել են նաև հոդվածներ՝ նվիրված ռուս գրականությանը և գեղարվեստական թարգմանությանն առնչվող խնդիրներին:

Ամբիոնի դասախոսները գիտական զեկուցումներով մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների (II Международная научная конференция “Деловой и публицистический стили в истории русского языка и культуры”, Международная научно-практическая конференция, посвященная 125-летию со дня смерти М. Е. Салтыкова-Щедрина, II Международная научная конференция “Обучение иностранцев в Армении”, Международная научно-практическая конференция “Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике”):

Ամբիոնում շարունակվել են անցկացվել գիտամեթոդական սեմինարներ, հատուկ դասընթաց է կազմակերպվել երիտասարդ դասախոսների համար՝ նվիրված ռուսերենի դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին:

Ուսանողների մասնագիտական լեզվի զարգացման նպատակով անց են կացվել կլոր սեղաններ տարբեր ֆակուլտետներում, ինչպես նաև բաց դասեր՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Л. Р. Золян,* Системные лексико-семантические отношения терминов психологии, Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике, Материалы международной научно-практической конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 60-64.
2. *А. В. Акопян,* Кластеризация импликативных высказываний по формальным и содержательным признакам, Вестник Российского университета дружбы народов, Серия “Теория языка. Семиотика. Семантика”, № 4, Москва, 2014, с. 57-64.
3. *А. В. Акопян,* О выделении и взаимосвязи некоторых текстем, “Русский язык в Армении”, № 6 (91), 2014, с. 28-36.
4. *А. В. Акопян,* О кластеризации некоторых языковых высказываний, Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике, Материалы Международной научно-практической конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 22-26.
5. *М. П. Шатворян,* Особенности языка студенческих СМИ, Деловой и публицистический стили в истории русского языка и культуры, Сборник докладов II международной научной конференции, Петрозаводск, 2015, с. 251-255.
6. *К. А. Оганесян,* Применение инновационных технологий в обучении русскому языку в высших учебных заведениях, Русский язык на перекрестке эпох: традиции и инновации в русистике, Материалы международной научно-практической конференции, Изд-во РАУ, Ереван, 2015, с. 199-203.
7. *М. И. Мелкумян,* Он верил в чудеса и ждал их, Материалы международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня смерти М. Е. Салтыкова-Щедрина, Ереван, 2014, с. 461-470.
8. *М. И. Мелкумян,* О сопоставительном представлении поэтических текстов, “Русский язык в Армении”, № 6 (91), 2014, с. 16-22.
9. *М. В. Нерсисян, А. Р. Багдасарян,* Художественный текст и межкультурная коммуникация, Материалы II Международной научной конференции “Обучение иностранцев в Армении”, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 88-90.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ
(ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խոջումյան Բելլա Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Շատիրյան Հասմիկ Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Տեր-Սարգսյան Լուիզա Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Կեսայան Մարինա Դմիտրիի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մկրտչյան-Լալայան Սոնա Ավագի, ասիստենտ
5. Ներսիսյան Մարիա Լևոնի, ասիստենտ
6. Աֆանասևա Տատյանա Ալեքսանդրի, դասախոս
7. Բաղրամյան Նատալյա Վիուլի, դասախոս
8. Խաչատուրյան Ջեմմա Ռուբենի, դասախոս

9. Հովակիմյան Նելլի Վլադիմիրի, դասախոս
10. Հովհաննիսյան Մարինե Յուրիի, դասախոս
11. Մարկոսյան Ելենա Անդրանիկի, դասախոս
12. Մկրտչյան Անուշ Ռիանոսի, դասախոս
13. Մուրադյան Աննա Հենրիկի, դասախոս
14. Շաքարյան Նաթելլա Ղևոնդի, դասախոս
15. Սիրականյան Անահիդա Ալեքսանդրի, դասախոս
16. Օռկուսյան Գայանե Յուրիի, դասախոս
17. Օրմանյան Նարինե Ժորայի, դասախոս
18. Ֆարամազյան Լարիսա Ռաֆայելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Տեր-Սարգիսովա Հռիփսիմե Սերգեյի, դասախոս
2. Ֆարմանյան Ինեսա Էդուարդի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Տեր-Սարգիսովա Հռիփսիմե Սերգեյի, ավագ լաբորանտ
2. Ֆարմանյան Ինեսա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում շարունակվել են աշխատանքները ռուսաց լեզվի քերականական համակարգի ուսումնասիրության բնագավառում, մասնավորապես՝ բառագիտության, ձևաբանության, շարահյուսության և ոճաբանության:

Առանձնակի ուշադրություն է հատկացվել ռուսաց լեզուն ոչ մասնագիտական ֆակուլտետներում դասավանդելու մեթոդիկայի հարցին: Նշված ուղղությամբ ամբիոնում լուրջ աշխատանքներ են տարվել: Սահմանված հաճախականությամբ ամբիոնի վարիչի անմիջական ղեկավարությամբ անց են կացվել մեթոդական սեմինարներ, որոնց ընթացքում ներկայացվել և քննարկվել են ժամանակակից մեթոդական ուղղությունները և աչքի ընկնող միտումները, պարբերաբար ներկայացվել և ուսումնասիրվել է մեթոդական նորագույն գրականությունը, դասախոսները հանդես են եկել մեթոդական հարցերին առնչվող զեկույցներով: Տպագրվել է ուսումնական բառարան Կենսաբանության ֆակուլտետի ուսանողների համար:

Ամբիոնի մեծագույն ձեռքբերումն է ռուսաց լեզվի նոր դասագրքի հրատարակումը, որը մեծապես կխթանի դասավանդման արդյունավետության բարձրացումը: Ամբիոնում կազմվել են նոր օրացուցային պլաններ՝ համապատասխան նոր դասագրքին: Կազմվել են նոր թեստային առաջադրանքներ ընթացիկ ստուգողական աշխատանքների համար:

Հաշվետու տարում ևս ամբիոնի վարիչի ղեկավարությամբ ամբիոնը կազմակերպել և անց է կացրել արդեն ավանդույթ դարձած դպրոցական օլիմպիադա ռուսաց լեզու առարկայից:

Ամբիոնի դասախոսները կազմակերպել և անց են կացրել մի շարք միջոցառումներ՝ Մ. Յու. Լերմոնտովին նվիրված վիկտորինա (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, Դեղագիտության և քիմիայի, Ֆիզիկայի ֆակուլտետներում), ռուս բանաստեղծ Ա. Ախմատովային նվիրված գրական կոմպոզիցիա

(Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի, Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետների ուսանողների հետ), Ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված (Դեղագիտության և քիմիայի, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետներում), Հաղթանակի օրվան նվիրված (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում), ուսանողական մասնագիտական գիտաժողով (Դեղագիտության և քիմիայի, Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետներում): Անց են կացվել նաև բաց դասեր Կենսաբանության և Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետներում:

Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները զեկույցներով հանդես են եկել տարբեր միջազգային գիտաժողովներին:

Ամբիոնի դասախոսները անցել են որակավորման բարձրացման դասընթացներ բոլոր պարտադիր և մի շարք կամընտրական առարկաների գծով, որոնք ընդգրկված են հնգամյա որակավորման ծրագրում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
1	-	1	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Б. С. Ходжумян, П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян,* Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь, Издательство ЕГУ, Ереван, 2015, 472 с..

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Т. А. Афанасьева,* Краткий русско-армянский словарь для студентов-биологов, Издательство ЕГУ, Ереван, 2014, 207 с..

Հոդված

1. *Б. С. Ходжумян, Л. А. Тер-Саркисян,* Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь, “Русский язык и культура в зеркале перевода”, Материалы V международной научной конференции, Издательство МГУ, Москва, 2015, с. 592-598.
2. *Л. А. Тер-Саркисян,* Об одном из методических приемов при обучении иностранным языкам, “Молодой ученый”, N 1, 2015, с. 1175-1178.
3. *С. А. Мкртычян-Лалаян,* Семантика словосочетаний с зависимым инфинитивом, “Русский язык в Армении”, N 2, 2015, с. 34-40.
4. *М. Д. Кесаян,* К вопросу об актуальности использования ТСО в обучении русским фразеологизмам в армянской аудитории, «Միջազգային II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 108-113:
5. *Л. Р. Фарамазян,* Об особенностях очерка Мариэтты Шагинян “Нагорный Карабах”, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 2, 2014, էջ 151-154.

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Սահակյան Անահիտ Ռուբենի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
040200	Սոցիոլոգիա
040100	Սոցիալական աշխատանք
040400	Հասարակայնության հետ կապեր

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Միգրացիայի և կոնֆլիկտաբանության ուսումնասիրություններ
Սոցիոլոգիական հետազոտությունների մեթոդաբանություն
Հասարակության հետ կապեր (PR)
Սոցիալական քաղաքականություն և վարչարարություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 426***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Սոցիոլոգիա	5	51	8	41	5	49	3	8
Սոցիալական աշխատանք	5	68	4	57	4	42	-	-
Ընդամենը	**10**	**119**	**12**	**98**	**9**	**91**	**3**	**8**
Մագիստրատուրա								
Սոցիոլոգիա	-	-	4	3	-	-	-	-
Կոնֆլիկտաբանություն	6	5	2	6	-	-	-	-
Սոցիալական աշխատանք	6	8	5	4	-	-	-	-
Հասարակայնության հետ կապեր, PR	2	10	2	11	-	-	-	-
Կրիմինալոգիա	-	1	1	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**14**	**24**	**14**	**24**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 173***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Սոցիալական աշխատանք	**46**	**41**	**37**	**6**	**-**

Մագիստրատուրա					
Սոցիալական աշխատանք	-	7	-	-	-
Հասարակայնության հետ կապեր, PR	9	14	13	-	-
Ընդամենը	9	21	13	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	56	-	16	4	71
2-րդ	49	-	6	1	88
3-րդ	54	1	12	3	76
4-րդ	11	-	4	1	64
Սոց. աշխատանք					
1-ին	73	1	29	1	59
2-րդ	61	-	7	10	89
3-րդ	46	-	9	5	80
Ընդամենը	**350**	**2**	**83**	**25**	**76**
Մագիստրատուրա					
Սոցիոլոգիա					
2-րդ	7	-	-	3	100
Կոնֆլիկտաբանություն					
1-ին	11	1	2	1	73
2-րդ	8			2	100
Սոց. աշխատանք					
1-ին	14	-	-	5	100
2-րդ	9	-	-	3	100
Հասարակայնության հետ կապեր, PR					
1-ին	12	-	1	-	92
2-րդ	13	-	-	2	100
Կրիմինալոգիա					
1-ին	1	-	-	1	100
2-րդ	1	-	-	1	100
Ընդամենը	**76**	**1**	**3**	**18**	**95**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	58	2	15	3	71
2-րդ	48	-	16	4	67
3-րդ	52	1	14	2	71
4-րդ	10	-	2		80
Սոց. աշխատանք					
1-ին	67	-	8	4	88
2-րդ	65	-	9	1	86
3-րդ	45	-	23	3	49
Ընդամենը	**345**	**3**	**87**	**17**	**74**
Մագիստրատուրա					
Կոնֆլիկտաբանություն					
1-ին	11	1	-	1	91
Սոց. աշխատանք					
1-ին	14	1	1	1	86
Հասարակայնութ. հետ կապեր, PR					
1-ին	12	-	-	1	100
Կրիմինալոգիա					
1-ին	1	-	-	1	
Ընդամենը	**38**	**2**	**1**	**4**	**92**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 65 (11), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 5*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Սոցիոլոգիա	15 (2)	-	15 (3)	-
Սոցիալական աշխատանք	-	-	8 (3)	-
Հասարակայնության հետ կապեր, PR	-	-	13	13 (2)
Կրիմինալոգիա	-	-	1(1)	-
Ընդամենը	**15 (2)**	**-**	**37 (7)**	**13 (2)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	1	2	55	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթանեսյան Արթուր Վլադիմիրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Լյուդմիլա Հակոբի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Զասլավսկայա Մարիա Իգորի, սոց. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Աստվածատուրով Սեդրակ Վլասի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գևորգյան Հասմիկ Էդուարդի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շահնազարյան Գոհար Նելսոնի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բաբլոյան Ադրինե Գարեգինի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարտիկյան Արամ Ռոբերտի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սահակյան Հայկ Էմինի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մանուկյան Սամվել Արշալույսի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ավետիսյան Ալեքսանդր Ռոբերտի, դասախոս
3. Մալխասյան Աննա Արայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Եղիազարյան Հասմիկ Նուրիջանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնի գիտամանկավարժական գործունեությունն իրականացվել է բակալավրիատի «Սոցիոլոգիա», ինչպես նաև մագիստրատուրայի «Սոցիոլոգիական հետազոտությունների մեթոդաբանություն» և «Միգրացիոն և կոնֆլիկտաբանական ուսումնասիրություններ» ծրագրերի շրջանակում: «Սոցիոլոգիական հետազոտությունների

մեթոդաբանություն» մագիստրոսական ծրագիրը Հայաստանում սոցիոլոգներ պատրաստող և միջազգային չափանիշներին համապատասխանող բարձրակարգ ծրագրերից է, որի շրջանավարտները կարողանում են աշխատել տեղական և միջազգային կազմակերպությունների առաջատար պաշտոններում: «Միգրացիոն և կոնֆլիկտաբանական ուսումնասիրություններ» մագիստրոսական ծրագիրը համեմատաբար նոր է և վերջին երեք տարիների ընթացքում վերամշակվել ու զարգացվել է Եվրամիության Tempus IV ծրագրի օժանդակությամբ: Ծրագրի մասին տեղեկատվությունն ընդգրկվել է http://www.masterstudies.com/Master-in-Migration-and-Conflict-Studies/Armenia/YSU/ կայքում:

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնի գիտական հետազոտությունները հիմնականում վերաբերել են արդի հայաստանյան հասարակության փոխակերպումներին, միգրացիոն գործընթացներին, հասարակության մեջ առկա և միջազգային կոնֆլիկտներին, վերազգային սոցիալական ցանցերին, հաղորդակցություններին և ԶԼՄ ազդեցությանը հասարակության առանձին խմբերի վրա, քաղաքական, կրթության, ռազմական սոցիոլոգիայի հիմնախնդիրներին:

Մասնավորապես ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչները հաշվետու տարում ավարտել են ՀՀ ԿԳՆ Գիտության պետական կոմիտեի կողմից թեմատիկ ֆինանսավորում ստացած՝ «Հայկական միգրացիոն ցանցերի ձևավորման և գործառնման առանձնահատկությունները» հետազոտական ծրագրի առաջին տարվա համար պլանավորված հետազոտական գործունեությունը, որի նպատակն է բացահայտել հայկական ներքին համայնքային սոցիալական ցանցերի փոխակերպման արդյունքում միգրացիոն ցանցերի կառուցման և գործառնման առանձնահատկությունները, որոնք առաջ են գալիս մասնավորապես ավանդական սոցիալական փոխկապվածության խաթարման և արտագաղթի հետևանքով:

Կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնը հաշվետու տարում շարունակել է աջակցել Հայաստանի պաշտպանական ոլորտի բարեփոխումներին: Ամբիոնի նախաձեռնությամբ ՀՀ ՊՆ և ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի հետ իրականացվել է ՀՀ զինկոմիսարիատների մասնագետների վերապատրաստում՝ նվիրված արդի զինված ուժերի և հասարակությունների համագործակցման խնդիրներին և մարտահրավերներին: ՀՀ պաշտպանության նախարարին առընթեր հասարակական խորհրդի հետ Պաշտպանության նախարարությունում իրականացվել է «Բանակ և հասարակություն. փողոցային արատավոր բարքերի դեմ պայքարի արդիական հիմնախնդիրները» հանրապետական գիտաժողովը /Երևան, 2014/:

Հաշվետու ուստարում շարունակվել է նաև ամբիոնի համագործակցությունը միջազգային գիտակրթական հաստատությունների հետ: Մասնավորապես ֆակուլտետի կողմից TEMPUS IV միջբուհական ծրագրին մասնակցության շրջանակում 2015 թ. մարտին ամբիոնի ներկայացուցիչները մասնակցել են Իսպանիայի Ալիկանտե համալսարանում տեղի ունեցած սեմինար-քննարկմանը, իսկ ապրիլին՝ Թբիլիսիի պետական համալսարանում կազմակերպված սեմինարին՝ նվիրված միգրացիոն հետազոտություններին և համագործակցային ծրագրում համատեղ գործողությունների պլանավորմանը:

2015 թ. առաջին կեսը ամբիոնը իր գործունեությամբ նվիրել էր Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակի հիշատակին: Այդ թեմային են նվիրված եղել ամբիոնի և՛ միջազգային ու տեղական գիտաժողովներին մասնակցությունը, և՛ գիտահրատարակչական գործունեությունը:

Հայոց ցեղասպանության տարելիցին է նվիրված եղել ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչների, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի այլ մասնագետների և արտասահմանյան գործընկերների հետ 2015 թ. ապրիլին Գերմանիայի Մայնի Ֆրանկֆուրտ քաղաքում «Պիտեր Լանգ» հրատարակչությամբ լույս ընծայված «Հայերն ամբողջ աշխարհում. միգրացիան և վերազգայնականությունը» վերնագրով կոլեկտիվ մենագրությունը:

Ցեղասպանագիտության թեմայով ամբիոնի մասնագետները ֆակուլտետի շրջանակում պատրաստել և ԵՊՀ հրատարակչությամբ 2015 թ. առաջին կեսին լույս են ընծայել «Ցեղասպանությունը հասարակագիտական վերլուծությունների կիզակետում» կոլեկտիվ մենագրությունը, որում

ներկայացված են Ցեղասպանության վերաբերյալ սոցիոլոգիական հայեցակարգային և կիրառական հարցերը:

Հռոմի Սապիենցա համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկան, պրոֆեսոր Արթուր Մկրտիչյանը և Կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Արթուր Աթանեսյանը 2015 թ. մարտի 24-25-ին մասնակցել են Հռոմում կազմակերպված՝ Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովին, որտեղ Արթուր Աթանեսյանը ներկայացրել է զեկույց՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ հիշողությունների կառուցման մոդելներին և ռազմավարություններին:

2015 թ. ապրիլի 27-ին ԵՊՀ Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի (ՀՀԻ) քննարկումների սրահում տեղի է ունեցել ամբիոնի աջակցությամբ իտալերենից թարգմանված՝ Մարիա Իմմակոլատա Մաչոտիի «Հայոց ցեղասպանությունը պատմության և հիշողության մեջ» մենագրության հայերեն տարբերակի շնորհանդեսը՝ հեղինակի մասնակցությամբ: Գիրքը առաջին անգամ լույս է տեսել 2011 թ. Հռոմում: Սոցիոլոգիայի պրոֆեսոր Մաչոտին դասավանդում է Հռոմի Սապիենցա համալսարանի քաղաքական գիտությունների, սոցիոլոգիայի, հաղորդակցման ֆակուլտետներում, ղեկավարում է ներգաղթյալների և փախստականների գծով մագիստրատուրան: Գիրքը, անշուշտ, կարևորագույն գիտական աղբյուրներից է՝ իտալական հասարակության մեջ Հայոց ցեղասպանության հիմնախնդիրը բարձրաձայնելու, այն մասնագիտական քննարկումների և դասավանդման մեջ ընդգրկելու տեսանկյունից: Աշխատության հայերեն տարբերակի երևան գալը պրոֆեսոր Մաչոտիի՝ ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հետ տևական համագործակցության արդյունք է: Գիրքը հայերեն հրատարակել է ԵՊՀ հրատարակչությունը Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի հետ գործակցաբար:

Ամբիոնի կողմից կազմակերպվող ամենամյա ամառային պրակտիկան հաշվետու ուստարում նույնպես նվիրված էր Հայոց ցեղասպանության ուսումնասիրություններին: Պրակտիկային մասնակցելու համար ընտրված լավագույն ուսանողները 2015 թ. հունիսին՝ քննաշրջանից անմիջապես հետո, գործուղվել են Արցախ՝ Շուշի քաղաքում դասախոս Հայկ Սահակյանի ղեկավարությամբ իրականացնելու դաշտային սոցիոլոգիական ուսումնասիրությունը Ցեղասպանության հիշողությունների վերաբերյալ:

Բացի միջազգային գիտաժողովներից և վերապատրաստումներից՝ ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմն ակտիվորեն մասնակցել է ԵՊՀ դասախոսների վերապատրաստման կրեդիտային դասընթացներին:

Ամբիոնի գործունեության մեջ մեծ տեղ է հատկացվել ամբիոնի մեթոդաբանական սեմինարին, որին մասնակցել են ինչպես ամբիոնի դասախոսներ, ասպիրանտներ, մագիստրանտներ, այնպես էլ մասնագետներ արտերկրից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	-	-	16	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Ե. Մկրտիչյան, Գ. Ն. Շահնազարյան, Ա. Կ. Սահակյան, Ա. Ռ. Վարտիկյան, Հ. Ռ. Վերմիշյան,* Սոցիալական ինքնության պահպանման հիմնախնդիրները ՀՀ գյուղական համայնքներում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 198 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Վ. Աթանեսյան, Մ. Ի. Զասլավսկայա, Ա. Ե. Մկրտիչյան, Գ. Թումանյան,* Միգրացիոն գործընթացների ազդեցությունը ներհամայնքային խնդիրների վրա, «21-րդ Դար», N 3 (61), Երևան, 2015, էջ 96-113:
2. *Ս. Վ. Աստվածատուրով, Հ. Ա. Մարգպանյան,* Արտագաղթի, մարդկային կապիտալի վերարտադրության և գենդերային ռիսկերի փոխկապվածությունը Հայաստանի Հանրապետությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Սոցիոլոգիա, Տնտեսագիտություն», N 2, 2014, էջ 3-12:
3. *Մ. Ի. Զասլավսկայա, Ա. Յ. Շարիֆի,* Իրանական հասարակության արդիականացման մոդելի առանձնահատկությունները արդիականացման տեսա-մեթոդաբանական ժամանակակից մոտեցումների համատեքստում, «Կանթեղ», 4 (61), Երևան, 2014, էջ 230-239:
4. *С. В. Аствацатуров,* О характеристике проявлений социально-экономических конфликтов, Тенденции и инновации современной науки: Материалы XV Международной научно-практической конференции 26 марта 2015г.: Сборник тезисов, “Априори”, Краснодар, 2015, с. 23.
5. *А. В. Атанесян,* “Безопасность человека”: концептуальные подходы и локальные измерения (на примере Армении), “Человек. Сообщество. Управление”, Научный журнал, N 4, Кубанский государственный университет, 2014, с. 30-44.
6. *А. В. Атанесян,* Лидерство государства и его восприятие в странах-союзниках, Современная политическая реальность и государство: сложные методы исследований (Материалы XV Всероссийского научного семинара), Исследовательский комитет по сравнительной политологии РАПН, Кубанский государственный университет, Краснодар, 2014, с. 28-31.
7. *М. И. Заславская,* К вопросу о трансформации этнической идентичности в контексте транснациональной миграции (на примере армянской трудовой миграции), Миграционные мосты в Евразии: Сборник материалов VI международной научно-практической конференции “Роль миграции в социально-экономическом и демографическом развитии посылающих и принимающих стран Евразии”, “Экон-Информ”, М., 2014, с. 343-347.
8. *А. Геворгян, М. Мкртчян,* Вопросы гендерного распределения труда и трансформация гендерных взаимоотношений в социальной реальности НКР, “Финансы и экономика”, 9-10 /171-172/, 2014, с. 106-109:
9. *А. Геворгян,* Гендерный контекст миграционных процессов в Армении, Миграционные мосты в Евразии, Сборник материалов VI международной научно-практической конференции “Роль мигрантов в социально-экономическом и демографическом развитии посылающих и принимающих стран Евразии”, “Экон-Информ”, М., 2014, с. 335-339.
10. *A. V. Atanesyan,* Human security and securitization: the role of international media in accumulation of public expectations and public protest, Digest of world politics of the XXI century, Annual review, Volume 7, St. Petersburg, 2014, pp. 527-542.

11. *A. V. Atanesyan,* Some Aspects of Functioning of the Armenian Migratory Networks (On the Study of Local Communities in Armenian Regions), Armenia around the World: Migration and Transnationality (ed. A. Mkrtichyan, co-authors - Mkrtchyan A., Tumanyan G.), Peter Lang Edition, Frankfurt am Main, 2015, pp. 49-63.
12. *A. V. Atanesyan, Karapetyan R.,* Human Security: l'esperienza Armena, La Critica Sociologica, Fabrizio Serra, Roma, 2014, pp. 45-52.
13. *Gevorgyan H.,* Gender Aspect of Migration Processes in Armenia: an Integrative Approach; Armenian's around the World: Migration and Transformation, Peter Lang Edition, 2015, pp. 271-280.
14. *M. I. Zaslavskaya, A. Sharifi,* The study of the effective social activity of women in Iran, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները, N 1 /21/, Երևան, 2014, էջ 259-269:
15. *M. I. Zaslavskaya, A. Sharifi,* Position and Share of Urban Women in Distribution of Power in Family, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները, N 1 /21/, Երևան, 2014, էջ 269-280:
16. *M. I. Zaslavskaya,* Armenian Transnationalism: On Some Features of Ethnic Identity Transformation in Transnational Migration Networks, Armenians around the World: Migration and Transnationality. Ed. Mkrtichyan A. Series: Gesellschaften und Staaten im Epochenwandel, Societies and States in Transformation - Volume 20, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, 2015, 280 pp. ISBN 978-3-631-66446-9 hb, p. 21-49.

Ձեկուցման թեզիս

1. *Գ. Ն. Շահնազարյան, Ջ. Գ. Ազնաուրյան,* Գենդերային տարբերությունների ընկալումները հայաստանյան աշխատաշուկայում, Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 67-82:
2. *Գ. Ն. Շահնազարյան, Վ. Աղաջանյան, Ս. Գ. Նավոյան,* Երևանի պետական համալսարանի ուսանողների գենդերային դիրքորոշումները (սոցիոլոգիական հետազոտության արդյունքների համառոտ ներկայացում), Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում, Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 16-40:

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սահակյան Արմեն Կոլյայի, սոց. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Թոքմաջյան Զինաիդա Սեդրակի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մաքսուդյան Աննա Ռոբերտի, տնտեսագիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Վերմիշյան Հարություն Ռաֆիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մխիթարյան Սամսոն Արարատի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սաղաթելյան Սոնա Կարենի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Նիկողոսյան Փառանձեմ Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

2. Բալասանյան Սոնա Արմենի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գիշյան Բարսեղ Ժորայի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գալստյան Հայկ Ռուբենի, դասախոս
5. Գրիգորյան Հովհաննես Ռոբերտի, դասախոս
6. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավետիսյան Նարինե Երվանդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լոկալ ինքնությունները քաղաք Երևանում (պետական ֆինանսավորում):	Վերմիշյան Հ. Ռ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում աշխատանքային խումբը, շարժվելով նախապես հաստատված պլանին համապատասխան, տվել է դրա շրջանակում անհրաժեշտ արդյունքները, ինչը վկայում է այդ ժամանակահատվածում խմբի գործունեության արդյունավետության և ռեսուրսների ռացիոնալ կիրառման մասին: Ծրագրի շրջանակում մասնավորապես.

• 01.07.2014-31.08.2014 - Արդյունքների վերլուծության 1-ին փուլ և իրականացված աշխատանքների ընդհանրացում. ամփոփվել են արխիվային աշխատանքները, վերլուծվել և ընդհանրացվել են ստանդարտացված հարցազրույցների արդյունքները, մշակվել և հրատարակվել են գիտական հոդվածներ, նախապատրաստվել է տարեկան հաշվետվությունը:

• 01.09.2014-31.12.2014 - Դաշտային աշխատանքների 2-րդ փուլ. մշակվել է խորին հարցազրույցի գործիքը, կազմակերպվել են խորին հարցազրույցներ Երևան քաղաքի բոլոր համայնքներում:

• 01.01.2015-28.02.2015 - Իրագործված աշխատանքների ընդհանրացում. ձևավորվել է հետազոտության արդյունքների վերլուծության կոնցեպտուալ սխեման, մշակվել է կոլեկտիվ մենագրության բովանդակությունը:

• 01.03.2014-30.06.2015 - Արդյունքների վերլուծության 2-րդ փուլ. իրականացվել է որակական հետազոտության արդյունքների վերլուծություն՝ վեր հանելով Երևանի լոկալ ինքնությունները բնութագրող սիմվոլիկ տարրեր:

Թիմի անդամները միաժամանակ իրականացրել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Համադրվում են քանակական և որակական հետազոտությունների արդյունքները:
2. Հրատարակության է պատրաստվում կոլեկտիվ մենագրությունը:
3. Նախապատրաստվում է «Լոկալ ինքնությունները և քաղաքային վայրերի սիմվոլիկ կառուցվածքները հետխորհրդային Երևանում» թեմայով բանավոր զեկույցը, որը «Հետխորհրդային պետությունների քաղաքային աշխարհագրության 6-րդ միջազգային գիտաժողովում» ներկայացնելու համար հրավեր են ստացել Հ. Վերմիշյանն ու Ս. Բալասանյանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի ուսումնագիտական գործունեության հիմնական ուղղություններն են սոցիոլոգիական տեսությունները, սոցիալական մարդաբանության և սոցիոլոգիայի հատման ուղիները, սոցիոլոգիայի,

հատկապես հայ սոցիոլոգիայի պատմությունը, տնտեսական սոցիոլոգիան, աշխատանքի սոցիոլոգիան, մարքեթինգային ուսումնասիրությունները, կրոնի սոցիոլոգիան, մարդկային ռեսուրսների կառավարման առանձնահատկությունները, կառավարման սոցիոլոգիան և այլն:

Ամբիոնը միջազգային ասպարեզում համագործակցում է տարբեր գիտակրթական հաստատությունների՝ Հումբոլդտի (Գերմանիա), Պոտսդամի (Գերմանիա), Ֆրայբուրգի (Շվեյցարիա), Մոգիլյովի պետական (Բելառուս), Սանկտ Պետերբուրգի ճարտարատնտեսագիտական պետական (ՌԴ), Հարվարդի (ԱՄՆ), Պրինստոնի (ԱՄՆ), Թբիլիսիի Ի. Ջավախիշվիլու անվան պետական (Վրաստան), Ղրղզա-ռուսական սլավոնական Ելցինի անվան համալսարանների (Ղրղզստան), Սանկտ Պետերբուրգի ֆինանսատնտեսական ակադեմիայի (ՌԴ) հետ և այլն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	1	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ա. Կ. Սաակյան, Գ. Ա. Պետրոսյան, Ն. Ն. Պոկրովսկայա, Ա. Ժ. Բախշյան, Ա. Յու. Սաֆարյան, Ն. Ե. Ավետիսյան,* Социология управления: Учебное пособие, “Эдит Принт”, Ер., 2014, 360 с..

Հոդված

1. *Հ. Ռ. Վերմիշյան,* XX դարասկզբի հայի ճգնաժամային ինքնությունը. սոցիոլոգիական անդրադարձ Հայոց ցեղասպանության պատմական հիմնահարցին, Ցեղասպանությունը հասարակագիտական վերլուծությունների կիզակետում, Հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 24-39:
2. *Ա. Կ. Սահակյան,* Երիտասարդ մասնագետների հարմարվողականությունը ժամանակակից ռուսական կազմակերպություններում, «Կարիերայի ուղղորդման հիմնախնդիրներն ու զարգացման միտումները», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 159-168:
3. *Հ. Ռ. Վերմիշյան, Գ. Թարզյան,* Современные характеристики соседских отношений в г. Ереване, Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук: сборник научных трудов, Издательство Санкт-Петербургского университета управления и экономики, СПб., 2015, с. 82-85.
4. *Ա. Կ. Սաակյան,* Трудовая миграция и политика, направленная на развитие постсоветских стран, Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук, Совместный сборник научных трудов, Санкт-Петербург, 2015, с. 126-131.
5. *Ա. Կ. Սաակյան,* Геноцид армян и Холокост, «Հայագիտության հարցեր», 1 (4), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 73-80.
6. *Ա. Կ. Սաակյան, Ա. Յու. Սաֆարյան, Ն. Ն. Պոկրովսկայա, Գ. Ա. Պետրոսյան,* Социологическое исследование трудового поведения в постиндустриальном обществе: методологические и теоретико-концептуальные подходы, Научный журнал ISSN 2219-6242 “Социология и право”, N 3 (25), 2014, с. 25-29:
7. *Ա. Կ. Սաակյան,* Современные проблемы международной экономики, Сборник матеиалов международного научно-методического семинара, Изд-во СПбГЭУ, СПб., 2014, с. 64-71.
8. *A. E. Mkrtichyan,* Towards the New Armenian Networks: Theoretical Considerations, In: Armenians around the World: Migration and Transnationality. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang, 2015, pp. 11-20.
9. *H. R. Vermishyan,* Local Manifestation of Transnationality in Current Armenian (RA) Village Communities Armenians around the World: Migration and Transnationality, Peter Lang, 2015, p. 65-76.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Արտակ Կարապետի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Անտոնյան Միրա Հովհաննեսի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գեղամյան Նունե Գրիշայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մելքոնյան Նվարդ Արայիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սահակյան Անահիտ Ռուբենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մելքումյան Յուլիանա Գագիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մեջլումյան Ավետիք Արամայիսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մկրտչյան Լիանա Հովհաննեսի, դասախոս
8. Յարմալոյան Մարինե Սամվելի, դասախոս
9. Շաքարյան Լիլիթ Վասիլիի, դասախոս
10. Ոսկանյան Աննա Արմենի, դասախոս
11. Վարդանյան Եվգինե Ռոբերտի, դասախոս
12. Քարամյան Լուսինե Վաչագանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Նիկողոսյան Աննա Աշոտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նիկողոսյան Աննա Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգում տեղական ինքնակառավարման մարմինների դերակատարման սոցիոլոգիական մոդելավորում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ե. Ռ.

Թեմա 1. Սոցիոլոգիական հետազոտությունը կրել է համալիր բնույթ, որի շրջանակում կիրառվել են կիրառական սոցիոլոգիայում լայնորեն օգտագործվող հետազոտական մեթոդները: Հետազոտությունն ուղղված է եղել ուսումնասիրելու *ՀՀ համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների դերը բնակչության սոցիալական պաշտպանության ոլորտում՝* ստացված տեղեկատվության և կատարված վերլուծությունների հիման վրա ՏԻՄ դերակատարումը սոցիոլոգիական մոդելավորման ենթարկելու նպատակով:

Հետազոտությունն անցկացվել է ՀՀ 7 մարզերի 35 համայնքներում և Երևան քաղաքում: Մարզերի և համայնքների ընտրությունն իրականացվել է ըստ նախօրոք մշակված չափանիշների՝ հաշվի առնելով վերջիններիս բնակչության թվաքանակը, աշխարհագրական դիրքը, բնակլիմայական պայմանները, ռեսուրսներով համալրվածությունը, սահմանամերձ լինելու հանգամանքը և այլն:

Հետազոտության շրջանակում իրականացվել է 42 խորին հարցազրույց առանցքային տեղեկատուների հետ: Որպես առանցքային տեղեկատուներ հանդես են եկել ընտրված համայնքների ղեկավարները, ավագանու անդամները, համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի քարտուղարները և/կամ համայնքային ծառայողները: Նրանցից յուրաքանչյուրի հետ կազմակերպվել է անմիջական հանդիպում 1-1.5 ժամ տևողությամբ, որոնց ընթացքում քննարկվել են հարցվողների գործունեությանն առնչվող խնդիրները, ՏԻՄ-ների արդյունավետ գործառմանը խոչընդոտող գործոնները, դրանց հաղթահարման հնարավոր ուղիները և բնակչության սոցիալական պաշտպանության ոլորտում ՏԻՄ-ների կողմից իրականացվող հիմնական ծրագրերն ու միջոցառումները:

Հետազոտության ընթացքում իրականացվել է նաև քանակական հարցում, որի նպատակն էր ուսումնասիրել ՀՀ բնակչության կարծիքը և տեսակետը սոցիալական հիմնախնդիրների լուծման ուղղությամբ իրենց համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների ունեցած դերակատարման և իրականացրած ծրագրերի մասին: Հարցումն անցկացվել է 16 համայնքների՝ նախապես մշակված չափանիշների հիման վրա ընտրված բնակիչների հետ: Հարցվողներն ընտրվել են՝ ըստ իրենց սեռատարիքային բնութագրիչների և կրթական ցենզի:

Հետազոտության շրջանակում իրականացվել են նաև փորձագիտական հարցումներ ոլորտում պետական քաղաքականության մշակման համար պատասխանատու կառույցների ներկայացուցիչների, ակտիվ գործունեություն ծավալող հասարակական կազմակերպությունների մասնագետների և տեղական ինքնակառավարման հիմնախնդիրներով զբաղվող միջազգային կազմակերպությունների անդամների հետ: Ընդհանուր առմամբ իրականացվել է փորձագիտական 15 հարցում ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության մասնագետների, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության աշխատակիցների, սոցիալական ծառայությունների համալիր կենտրոնների պետերի, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և բնակչության սոցիալական պաշտպանության հիմնահարցերով զբաղվող տեղային և միջազգային հասարակական կազմակերպությունների անդամների (գործադիր տնօրեններ, նախագահներ, ծրագրերի ղեկավարներ) հետ:

Հետազոտության ընթացքում հավաքագրված ինֆորմացիան վերլուծվել և ներառվել է «Բնակչության սոցիալական պաշտպանության ոլորտում ՏԻՄ-ների դերակատարման սոցիոլոգիական մոդելավորում» թեկնածուական կոչման հայցման համար պատրաստվող ատենախոսության մեջ՝ կազմելով ատենախոսության հիմնարար և նորարարական մասը:

Հետազոտության արդյունքները ներկայացվել են նաև շնորհառուի կողմից տպագրված հոդվածներում, որոնք հրատարակվել են ոչ միայն տեղական, այլև միջազգային ամսագրերում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Masters Programmes in Public Health and Social Services /MPPHSS/511303-TEMPUS-1-2010-10UK-TEMPUS-JPCR/.	Խաչատրյան Ա. Կ.

Թեմա 1. Հաշվետու տարին մասամբ համընկավ «Տեմպուս» ծրագրի ավարտական փուլին: 2013 թ. սեպտեմբերին ամբիոնի չորս դասախոսներ և մագիստրատուրայի մեկ ուսանող մասնակցել են Մոլդովայում կայացած միջազգային գիտաժողովին: Երկու դասախոս էլ 2014 թ. ապրիլին մասնակցել են Գերմանիայի Լյուդվիգսհաֆեն դպրոցի կազմակերպած միջազգային գիտաժողովին: Այդ դպրոցի հետ կա համագործակցության պայմանագիր, որը ենթադրում է նաև դասախոսների ու ուսանողների

փոխանակում: Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի սոցիալական աշխատանք բաժնի ուսանողները հնարավորություն են ստացել մեկ կիսամյակ ուսանել նշված դպրոցում: Մյունստերի Սոցիալական գիտությունների կաթոլիկ համալսարանի հետ համագործակցության ծրագրի շրջանակում Սոցիալական աշխատանք բաժնի ուսանողները հերթական անգամ մասնակցել են DAAD-ի ծրագրին, որի շնորհիվ 2013 թ.-ի ամռանը սոցիալական աշխատանքի 5 մագիստրոսներ և մեկ դասախոս Թբիլիսիում մասնակցել են կոնֆլիկտների լուծման գծով վերապատրաստմանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու տարում ամբիոնը շարունակել է հաջողությամբ իրականացնել իր գործառույթները ուսումնական գործընթացի սպասարկման ուղղությամբ: Այս առումով ամբիոնի ծանրաբեռնվածությունը գնալով աճում է ու աճելու է՝ նկատի ունենալով դիմորդների թվի կայուն աճը: Դա լուրջ խնդիրներ է առաջադրում ինչպես լսարանային, այնպես էլ արտալսարանային աշխատանքի նկատմամբ, ինչպես, օրինակ, գիտահետազոտական աշխատանքի և մասնագիտական պրակտիկայի արդյունավետ կազմակերպման առումով: Ամբիոնի անձնակազմն անընդհատ բարելավում է իր մասնագիտական և մանկավարժական որակները՝ մասնակցելով համալսարանի դասախոսների համար պարտադիր վերապատրաստումներին: Մյուս կողմից ամբիոնի բոլոր դասախոսները շարունակում են համագործակցել սոցիալական ոլորտի տարբեր կառույցների հետ՝ մասնակցելով տարբեր սոցիալական և հետազոտական ծրագրերի:

Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները տպագրել են հոդվածներ, ձեռնարկներ և այլ աշխատանքներ, մասնակցել են գիտաժողովների:

Ամբիոնը բակալավրիատում կազմակերպել է մասնագիտացում երկու ուղղությամբ՝ սոցիալական տեխնոլոգիաներ և ընտանիքի և երեխաների սոցիալական պաշտպանություն: Համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել ուսումնական պլաններում, որոնք շարունակական են լինելու:

Ուսանողների մասնագիտական պրակտիկան ավելի արդյունավետ կազմակերպելու համար բանակցություններ են վարվել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության հետ՝ նրա ենթակայության ներքո գտնվող սոցիալական ծառայությունները պրակտիկայի կենտրոններ դարձնելու ուղղությամբ: Այդ առումով ձեռք է բերվել անհրաժեշտ համաձայնություն, և ստորագրվել է համապատասխան հուշագիր ԵՊՀ ռեկտորի և նախարարի կողմից:

Հաշվետու տարում հաջողությամբ շարունակվել է համագործակցությունը Կոնեկտիկուտի Սոցիալական աշխատանքի դպրոցի հետ: ԵՊՀ են այցելել դպրոցի ներկայացուցիչները, որոնց հետ քննարկվել են հետագա համագործակցության ուղղությունները: Որոշվել է ընդլայնել on-line դասավանդման ծրագիրը և նոր դասընթաց առաջադրել ուսանողներին: Ուսանողների փոխադարձ այցելությունների ծրագրով 2015 թ. մարտ ամսին ամբիոնը մեկ շաբաթով հյուրընկալել է ամերիկացի 8 ուսանողների, որից հետո մեր երեք ուսանողները երեք շաբաթով եղել են Կոնեկտիկուտում:

2014 թ. սեպտեմբերին ամբիոնը հյուրընկալել է Շվեյցարիայի Բեռնի համալսարանից մի խումբ ուսանողների և դասախոսների և կազմակերպել կլոր սեղան՝ նվիրված մասնագիտության զարգացման խնդիրներին:

Ամբիոնը համագործակցում է Տաջիկստանի Կուլյաբի համալսարանի հետ՝ օգնելով այդ համալսարանում սոցիալական աշխատանքի գծով ուսումնական ծրագրի ներդրմանը: Ծրագրի շրջանակում ամբիոնի մեկ դասախոս երկու շաբաթով այցելել է գործընկեր համալսարան և վերապատրաստում կազմակերպել տեղի դասախոսների համար: Պլանավորված է ևս 3 այցելություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	2	30	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ն. Ա. Մելքոնյան,* Հետազոտությունները PR-ում և մարքեթինգում, Դասընթաց հասարակայնության հետ կապերի մասնագետների համար, Հեղ. հրատ., Երևան, 2015, 70 էջ:
2. *Մ. Անտոնյան, Մ. Պետրոսյան, Ե. Հարությունյան, Ա, Սարգսյան,* Երեխաներին և ընտանիքներին աջակցող սոցիալական ծառայությունների շտեմարան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 322 էջ:

Հոդված

1. *Մ. Հ. Անտոնյան,* Սոցիալական քաղաքականության ռացիոնալ համակարգային մոտեցումը որպես աղքատության հաղթահարման գրավական ՀՀ-ում, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 33-48:
2. *Մ. Հ. Անտոնյան,* Ոչ պետական սոցիալական ծառայությունների օրակարգը՝ ներկա բարեփոխումների համատեքստում, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 64-74:
3. *Մ. Հ. Անտոնյան,* Սոցիալական ծառայությունների կազմակերպման և մատուցման հայեցակարգային և համակարգային վերափոխումների ներկա մարտահրավերները ՀՀ-ում, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 122-137:
4. *Մ. Հ. Անտոնյան,* Ցեղասպանության որբերի հանդեպ հոգածության սոցիալական գինը, «Ցեղասպանությունը հասարակագիտական վերլուծությունների կիզակետում», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 120-135:
5. *Ն. Գ. Գեղամյան,* Սոցիալական աշխատանքում վերապատրաստման ինտերակտիվ դասընթացների առանձնահատկությունները, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 102-110:
6. *Մ. Ս. Յարմալոյան,* Բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգային, կառուցվածքա-գործառութային և ինստիտուցիոնալ վերլուծություն, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, հասարակական գիտություններ, 1.7 (10), 2015, էջ 18-24:
7. *Մ. Ս. Յարմալոյան,* «Բնակչության սոցիալական պաշտպանություն» հասկացության մեկնաբանումը, «Մանկավարժական միտք», 3-4, «Զանգակ» հրատ., 2014, էջ 253-259:
8. *Մ. Ս. Յարմալոյան,* Բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգը հետխորհրդային Հայաստանում. ձևավորման ընթացքը և զարգացման հեռանկարները, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 15-24:

9. *Յ. Գ. Մելքումյան,* Ուսանողական ենթամշակույթի փոխակերպումը (ԵՊՀ օրինակով), «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», 3 (642), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 166-175:
10. *Յ. Գ. Մելքումյան,* Երեխաների խնամքի հաստատությունների վերակազմավորումը Հայաստանում, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 48-56:
11. *Ն. Ա. Մելքոնյան,* Հասարակայնության հետ կապերի կայացումն ու զարգացումը պետական կառավարման մարմիններում, «Կոնֆլիկտային հաղորդակցություն և տեղեկատվական անվտանգություն Հայաստան 2014» գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2015, էջ 66-72:
12. *Ն. Ա. Մելքոնյան,* Քաղաքական տեքստերում մանիպուլյացիոն տեխնիկաների կիրառման առանձնահատկությունները, «Գլոբուս», N 4, Երևան, 2015, էջ 26-30:
13. *Ն. Ա. Մելքոնյան, Վ. Հոբոսյան,* ԶԼՄ-ների դերը ՀՀ ԶՈՒ իմիջի ձևավորման գործընթացում, «Բանակ և հասարակություն. փողոցային արատավոր բարքերի դեմ պայքարի արդիական հիմնախնդիրներ», Հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 83-92:
14. *Ն. Ա. Մելքոնյան,* PR-մասնագետի որակավորման արդի խնդիրները. ՀՀ բուհերի մագիստրոսական ուսումնական ծրագրերի վերլուծություն, «Հանրային հաղորդակցություն. արդի մարտահրավերները ու զարգացման հեռանկարները. Հայաստան 2013», Գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ», Երևան, 2014, էջ 18-28:
15. *Ն. Ա. Մելքոնյան,* Սոցիալական ոլորտում PR տեխնոլոգիաների կիրառման առանձնահատկությունները, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 137-146:
16. *Ա. Կ. Խաչատրյան,* Սոցիալական աշխատանքը և ընտանիքի ինստիտուտը հետխորհրդային Հայաստանում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», Սոցիոլոգիա, Տնտեսագիտություն, թիվ 3 (144), Երևան, 2014, էջ 3-10:
17. *Ա. Կ. Խաչատրյան,* ՀՀ-ում սոցիալական աշխատանքի կրթությանը և պրակտիկայինայսօր ներկայացվող մարտահրավերները, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 86-101:
18. *Ա. Կ. Խաչատրյան,* Դատողություններ սոցիալական աշխատանքի մեթոդների մասին, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Սոցիոլոգիա, Տնտեսագիտություն», 1, 16, 2015, էջ 72-79:
19. *Ե. Ռ. Վարդանյան,* ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մարմինների դերը բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հասարակական գիտություններ», N 2 (143), Երևան, 2014, էջ 13-20:
20. *Ե. Ռ. Վարդանյան,* Տեղական ինքնակառավարման մասին տեսությունների արդիականությունը ժամանակակից հասարակություններում, «Մանկավարժական միտք», N 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 260-269:
21. *Ե. Ռ. Վարդանյան,* Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ակտիվացման հնարավորությունները, ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, № 1.7 (10), Երևան, 2015, էջ 12-19:
22. *Ե. Ռ. Վարդանյան,* Աշխատող մայրերը և նրանց հիմնախնդիրները սոցիալական աշխատանքի համատեքստում, «Գենդերային անհավասարությունն աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 130-142:
23. *Ե. Ռ. Վարդանյան,* Սոցիալական գիտություններում ձևավորված ժամանակակից տեսական մոտեցումների ազդեցությունը սոցիալական աշխատանքի պրակտիկայի վրա, «Սոցիալական

քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքը ՀՀ-ում. արդի զարգացումները», Գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 74-86:

24. *Ե. Ռ. Վարդանյան,* Սոցիալական գիտություններում ձևավորված ժամանակակից տեսական մոտեցումների ազդեցությունը սոցիալական աշխատանքի պրակտիկայի վրա, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 74-85 :
25. *Լ. Վ. Քարամյան,* Ժամանակակից սոցիալական աշխատողի «դիմանկարը» քաղաքացիական հասարակության համատեքստում, «Սոցիալական քաղաքականությունը և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկան ՀՀ-ում. արդի զարգացումները» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 156-167:
26. *Е. Р. Варданян,* Функциональные модели местного самоуправления в сфере социальной защиты населения, Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук, Санкт-Петербургский университет управления и экономики, Ереванский государственный университет: Совместный сборник научных трудов, Санкт-Петербург, 2015, с. 98-102.
27. *Ю. Г. Мелкумян,* Институциональная трансформация детских учреждений в Армении, Социальная работа в странах Запада и Востока. Социальные проблемы и развитие социальной работы в Германии, России, Армении и Киргизии, Jacobs-Verlag, 2015, с. 105-112.
28. *M. H. Antonyan,* Childhood in peril: the interaction between vulnerability and resiliency in the framework of the protection of children from trafficking in Armenia, Canadian Scientific Journal, Sociology, 2015-1, pp. 1-10.
29. *A. K. Khachatryan,* Die Institutionalizierung Sozialer Arbeit in Armenien, Становление института социальной работы в Армении, Soziale Arbeit im Ost - West - vergleich. Социальная работа в странах запада и востока. Jacobs Verlag, 2015, pp. 219-224.
30. *Y. G. Melkumyan,* Zur institutionellen Transformation von Kinderinstitutionen in Armenien, Soziale Arteit im Ost-West Vergleich. Soziale Probleme und Entwicklungen der Sozialen Arbeit in Deutschland, Russland, Armenien und Kirgisistan, Jacobs-Verlag, 2015, S. 97-104.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 2

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Լյուդմիլա Հակոբի, փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Զասլավսկայա Մարիա Իգորի, սոց. գիտ. դոկտոր, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, գիտաշխատող
3. Մելքումյան Յուլիանա Գագիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Վերմիշյան Հարություն Ռաֆիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Բալասանյան Սոնա Արմենի, սոց. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Մկրտչյան Արեմ Արթուրի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ԵՊՀ-ում կրթական ծառայություն մատուցողների և սպառողների (մեզո և միկրո մակարդակ) դիրքորոշումը հեռակա կրթության որակի վերաբերյալ (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Լ. Հ.

Թեմա 1. Կրթության որակը բավականին ընդգրկուն և բազմաշերտ հասկացություն է, և այն չափելու համար հարկ է անցկացնել բազմափուլ և բազմակողմանի հետազոտություններ: Կիրառական սոցիոլոգիայի լաբորատորիայի աշխատանքային գործունեության հիմնական կիզակետը համալսարանական կրթության տարբեր հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունն է, կրթության արդյունավետության բարձրացմանը նպաստող առաջարկներով հանդես գալը: Նախորդ տարվա ընթացքում լաբորատորիայի աշխատակիցները տեղական և արտասահմանյան գրականության և գիտահետազոտական աշխատանքների վերլուծության և համադրման միջոցով դուրս են բերել «կրթության որակ» հասկացության բազմակողմանի և ամբողջական սահմանում: Այնուհետև վերլուծվել են որակյալ կրթական համակարգի և բարձրագույն կրթության որակի սոցիոլոգիական ուսումնասիրության առանձնահատկությունները՝ շեշտադրելով մի շարք առանցքային սկզբունքներ, որոնք ներկայումս գտնվում են բարձրագույն կրթության որակի հիմնախնդրին նվիրված տարբեր միջազգային գիտաժողովների և աշխատաժողովների քննարկումների կիզակետում: Այդ սկզբունքների թվում են հանրակրթության և բարձրագույն կրթության ներառականությունը, կրթական համակարգում սոցիալական հավասարության և արդարության ապահովումը, կրթական համակարգի հասանելիությունը և մատչելիությունը, շարունակական կրթությունը և այլն: Այդ սկզբունքների կիրառումը որակյալ կրթության ապահովման առանցքային գրավականն է, ուստի դրանց ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս զարգացնելու և կատարելագործելու բարձրագույն կրթության որակի գնահատման համակարգը:

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՀԵՌԱՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Խուրշուդյան Արտաշես Բաբկենի, սոց. գիտ. թեկնածու*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Զարգարյան Լիլիթ Կարենի, լաբորանտ-մեթոդիստ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում լաբորատորիան, համագործակցելով Հայաստանի և օտարերկրյա մասնագետների հետ, շարունակել է անգլալեզու «Հայագիտություն» դասընթացի մշակումը: Դասընթացը նախատեսվում էր ներդնել 2014-2015 ուստարում՝ զարգացնելու համար Երևանի պետական համալսարանի կողմից մատուցվող հեռաուսուցման ծրագրերը:

«Հայագիտություն» անգլալեզու դասընթացը հիմնականում նախատեսվում է սփյուռքահայ անգլալեզու ներկայացուցիչների համար: Դասընթացը բաղկացած է վեց մոդուլից, որոնցից մեկը կամընտրական է: Յուրաքանչյուր մոդուլի տևողությունը երկու ամիս է: Հեռաուսուցման եղանակով դասընթացի մշակման ու իրականացման նպատակն է ամրապնդել Հայաստան-Սփյուռք կապը, և այն ուղղված է աշխարհում հայապաշտպանության ընդհանուր հայեցակարգի ամրապնդմանն ու զարգացմանը:

2014-2015 ուստարում լաբորատորիայում «Սոցիալական աշխատանք», «Սոցիալական մանկավարժություն», «Հասարակայնության հետ կապեր և մարքեթինգ» և «Մարդկային ռեսուրսների կառավարում» դասընթացների շրջանակներում վերապատրաստվել է շուրջ 108 մասնակից:

Հեռաուսուցման լաբորատորիայում շարունակաբար թարմացվում են ինչպես հայալեզու, այնպես էլ անգլալեզու բոլոր դասընթացների ուսումնական նյութերը, և մշակվում են տեսաձայնային նյութեր և հոլովակներ:

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Սարգսյան Հայկ Լևոնի, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Եղոյան Կարեն Շիրազի, տնտեսագիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Ներսիսյան Արմեն Ռոմելի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
Բարխուդարյան Գոհար Արայի, ասիստենտ
Մանասերյան Թաթուլ Նորայրի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (հասարակական կարգով)

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
080100	Տնտեսագիտության տեսություն
080200	Կառավարում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ Կառավարման ինֆորմացիոն համակարգեր Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ Մոդելավորումը ֆինանսատնտեսական համակարգ Տնտեսական քաղաքականություն և իրավունք Գործարար կառավարում Ինովացիոն կառավարում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի, Տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի պատվավոր վարիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 1021*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Տնտեսագիտության տեսություն	9	180	12	143	18	176	10	37
Կառավարում	4	73	7	69	4	60	4	9
Ընդամենը	**13**	**253**	**19**	**212**	**22**	**236**	**14**	**46**
Մագիստրատուրա								
Տնտեսագիտության տեսություն	26	48	39	53	-	-	-	-
Կառավարում	7	9	10	14	-	-	-	-
Ընդամենը	**33**	**57**	**49**	**67**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 769*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտ. տեսություն	32	46	60	26	69
Կառավարում	36	41	27	25	22
Ընդամենը	**68**	**87**	**87**	**51**	**91**
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտ. տեսություն	68	95	87	-	-
Կառավարում	36	56	43	-	-
Ընդամենը	**104**	**151**	**130**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	189	3	101	2	45
2-րդ	155	4	96	7	35
3-րդ	194	4	81	22	56
4-րդ	47		25	1	47
Կառավարում					
1-ին	77	1	32	1	57
2-րդ	76	1	44	6	41
3-րդ	64	-	19	7	70
4-րդ	13	-	1	2	92
Ընդամենը	**815**	**13**	**399**	**48**	**49**

Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	74	3	8	20	85
2-րդ	92	-	13	34	86
Կառավարում					
1-ին	16	-	6	1	63
2-րդ	24	-	1	11	96
Ընդամենը	**206**	**3**	**28**	**66**	**85**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	179	5	135	2	22
2-րդ	144	5	96	7	30
3-րդ	196	5	78	20	58
4-րդ	47		14	10	70
Կառավարում					
1-ին	75	1	44	-	40
2-րդ	72	2	40	4	42
3-րդ	68	-	24	9	65
4-րդ	13	-	4	3	69
Ընդամենը	**794**	**18**	**435**	**55**	**43**
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	69	-	5	25	93
Կառավարում					
1-ին	16	-	6	5	63
Ընդամենը	**85**	**-**	**11**	**30**	**87**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 388 (45), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 16			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Տնտեսագիտության տեսություն	49 (1)	78	88 (35)	76 (2)
Կառավարում	13	20	25 (6)	39 (1)
Ընդամենը	**62 (1)**	**98**	**113 (41)**	**115 (3)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	8	1	3	51	17

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 5

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Միքայելյան Միքայել Վարազդատի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովսեփյան Վոլոդյա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
3. Գալստյան Գագիկ Սերյոժայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գալստյան Հասմիկ Նորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եղիազարյան Մարգարիտա Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Լևոն Հայկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մարգարյան Լևոն Շավարշի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մարտիրոսյան Արման Ռուբիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Գալստյան Անի Նորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Մարգարյան Հասմիկ Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ներսիսյան Արմեն Ռովելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Պետրոսյան Արսեն Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Պետրոսյան Գևորգ Կամոյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Ղազարյան Լևոն Գեորգիի, ասիստենտ
15. Հովհաննիսյան Թամարա Գագիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
16. Գաբրիելյան Վարդուհի Գևորգի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սահակյան Անահիտ Մելսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնում պաշտպանվել են 5 թեկնածուական ատենախոսություններ, որոնք նվիրված են եղել ձեռնարկատիրական ռիսկին, մրցակցության

պաշտպանության, հարկաբյուջետային կարգավորման, մարդկային կապիտալի զարգացման միտումներին և սպորտի զարգացման սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրներին:

Ամբիոնում կազմակերպվել է գիտական սեմինարների շարք, որոնցում հաղորդումով հանդես են եկել ամբիոնի դասախոսները:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման մի շարք դասընթացների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	-	1	12	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Ռ. Ներսիսյան,* Հիփոթեքային համակարգը և դրա կայացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում (տեսագործնական ուսումնասիրություն), «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, 98 էջ:
2. *Ի. Տ. Տիգրանյան, Ք. Զ. Վարդանյան, Գ. Ա. Ավագյան, Թ. Մ. Մկրտչյան, Հ. Ս. Հովհաննիսյան, Գ. Մ. Գսպոյան, Վ. Ի. Տիգրանյան, Ա. Ա. Հայրապետյան, Մ. Վ. Միքայելյան,* Ամբողջական պահանջարկի կառուցվածքային տեղաշարժերի վերլուծությունն ու կանխատեսումը ՀՀ-ում, «Տնտեսագետ» հրատ., Երևան, 2015, 212 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Ս. Գալստյան, Հ. Գ. Մարգարյան,* Մակրոտնտեսագիտություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 80 էջ:

Հոդված

1. *Վ. Գ. Գաբրիելյան*, Հավատարմագրային կառավարման ծառայությունների շուկայի զարգացումը ՀՀ-ում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 3 (144), 2014, էջ 47-57:
2. *Գ. Ս. Գալստյան,* Անցումային տնտեսության տեսության ներածություն, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 2, 2014, էջ 21-27:
3. *Մ. Ռ. Եղիազարյան,* Շուկայական տնտեսական համակարգի անվտանգության ապահովումը և կառավարության տնտեսական գործառույթների ինստիտուցիոնալ նշանակությունը, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 2, 2014, էջ 47-53:
4. *Թ. Գ. Հովհաննիսյան,* Հայ գործարարի բնութագիրը. հաջողության 3 չափանիշների դետեմինանտները, «Բանբեր Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի», N 4, 2014, էջ 29-45:
5. *Թ. Գ. Հովհաննիսյան*, Ձեռնարկատիրական ձիրքի կիրառման բարելավումը Հայաստանում, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 3, 2014, էջ 79-98:
6. *Վ. Ե. Հովսեփյան,* Կապիտալ ներդրումները և տնտեսական աճը, «Ակունք», N I (II), 2015, էջ 166-173:
7. *Վ. Ե. Հովսեփյան,* Տնտեսական աճը և բնակչության կենսամակարդակը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 3 (144), 2014, էջ 25-32:

8. *Ս. Ռ. Մարտիրոսյան,* Դավիթ Ռիկարդոյի համեմատական առավելությունների սկզբունքը՝ ինստիտուցիոնալ մեկնաբանությամբ, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 2, 2014, էջ 40-46:
9. *Г. С. Галстян,* Переходный период в республике Армения и проблемы развития, Феномен рыночного хозяйства: от истоков до наших дней, Материалы III Международной научно-практической конференции, Краснодар, 2015, с. 246-256.
10. *М. Р. Егиазарян,* Перспективы развития туристической индустрии в Армении, “Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук”, совместный сборник научных трудов, Санкт-Петербург, 2015, стр. 112-117.
11. *С. Т. Карапетян, Л. А. Хачатрян*, Эколого-гуманистическая модель муниципальной экономики, “Микроэкономика”, Москва, 2014, с. 20-24.
12. *А. Р. Мартиросян*, *М. М. Буниатян*, Классификация развивающихся стран на основе психологического фактора: кейнсианская концепция, “Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук”, совместный сборник научных трудов, Санкт-Петербург, 2015, с. 136-141.

Զեկուցման թեզիս

1. *Վ. Գ. Գարրիելյան*, Պետությունը և ապապետականացումը, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները և առաջնահերթությունները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Եվրասիա միջազգային համալսարան, Գիրք 4, 2014, էջ 238-251:
2. *Г. Л. Саргсян, А. Х. Маркосян, Г. С. Галстян, Н. С. Кочинян,* Переходный период в Республике Армения и проблемы развития, Материалы III международной научно-практической конференции “Феномен рыночного хозяйства: от истоков до наших дней”, Краснодар, 2015, с. 246-256.
3. *М. Р. Егиазарян,* Проблемы инновационной деятельности в туристической сфере Армении, “Современные проблемы социально-экономического развития”, сборник материалов VI Международной научно-практической конференции, Махачкала, 2014, стр 9-11.
4. *М. Р. Егиазарян, А. Р. Мартиросян*, Методологические аспекты экономической безопасности Армении, Сборник статей VI международной научной конференции “Экономика и управление в XXI веке”, Ставрополь, 2014, с. 13-16.
5. *А. Р. Мартиросян,* Инвестиции и инновации в системе экономической безопасности, Сборник статей VI международной научной конференции “Экономика и управление в XXI веке”, Ставрополь, 2014, с. 44-47.
6. *M. R. Yeghiazaryan,* Economic Security: Concepts, Definitions and Criteria, Сборник статей VI международной научной конференции “Экономика и управление в XXI веке”, Ставрополь, 2014, стр. 17-19.

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Արամ Հմայակի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սահակյան Մելս Արտավազդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Գևորգյան Ռուբեն Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ավետիսյան Ռուբիկ Ավետիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Բունիաթյան Մարինե Մնացականի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եղոյան Կարեն Շիրազի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

6. Խառատյան Ալվարդ Ալբերտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Կակոսյան Աշոտ Վազրիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կարապետյան Արամ Տալվորիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ղուկասյան Գայանե Մամիկոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Մարտիրոսյան Նարեկ Արմենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Սարգսյան Սոնա Հայկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Սարդարյան Լաուրա Մաթևոսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Ջրբաշյան Նաիրուհի Մխիթարի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Տոնոյան Գագիկ Պետրոսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Քոչինյան Նարինե Սինարայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Խալաթյան Անի Սարգսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
17. Մարուխյան Վեհանուշ Սամվելի, դասախոս
18. Միքայելյան Մանուկ Արմենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սարգսյան Աննա Սուրիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասրյան Լիլիթ Մերուժանի, ավագ լաբորանտ
2. Դավթյան Անի Արսենի, ավագ լաբորանտ
3. Հայրապետյան Մանե Ռուբենի, լաբորանտ, համակարգչ. սենյակի պատասխանատու
4. Ռաֆյան Տաթևիկ Հակոբի, լաբորանտ, համակարգչ. սենյակի պատասխանատու
5. Փարսյան Աստղիկ Գենադիի, լաբորանտ, համակարգչ. սենյակի պատասխանատու

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում շարունակվել են տնտեսագիտամաթեմատիկական մոդելավորման հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունները՝ հիմնականում նվիրված ֆինանսական ինստիտուտների և կազմակերպությունների բիզնես գործընթացների մոդելավորմանը: Հատկապես կարևոր նշանակություն ունեին ՀՀ տնտեսական համագործակցությանը և տնտեսական զարգացման վրա դրա ազդեցությանը նվիրված հետազոտությունները:

2014-2015 թթ. ընթացքում ամբիոնում շարունակվել է էներգաարդյունավետության հիմնախնդրի ուսումնասիրությանը նվիրված գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացումը: 2015 թ. ապրիլին Օլդենբուրգի (Գերմանիա) Տնտեսագիտական կրթության ինստիտուտում կազմակերպված գիտաժողովում ներկայացվել են այս ուղղությամբ կատարված գիտահետազոտական աշխատանքների արդյունքները: Մշակումները նվիրված են եղել կենցաղում էլեկտրաէներգիայի արդյունավետ օգտագործմանը և խնայողությանը: Առանձին ուշադրություն է դարձվել շրջակա միջավայրի պահպանման հիմնախնդրի լուծմանը: Գիտաժողովի մասնակիցները հատուկ ուշադրություն են դարձրել ամբիոնի կողմից առաջարկված ծրագրի հնարավոր զարգացմանը և ընդգրկված հարցերի շրջանակի ընդլայնմանը: Առաջարկվել է մշակել Գերմանիայի և Հայաստանի էներգետիկայի ոլորտի հավասարակշռված ցուցանիշների համակարգ: Համակարգը պետք է ընդգրկի ֆինանսական,

հաճախորդների հետ հարաբերությունների կառավարման, ներքին գործընթացների կառավարման և զարգացման ու կրթության բաղադրիչները: Առաջարկված հիմնախնդիրն ընդհանուր առմամբ արդիական է, և դրա լուծման ընթացքում հնարավորություն կլինի բացահայտել Գերմանիայի և ՀՀ էներգետիկայի ոլորտների առանձնահատկությունները, նմանությունները և տարբերությունները: Կառաջարկվեն ռազմավարական կառավարման մեխանիզմներ ու զարգացման հնարավոր ուղիներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	8	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հ. Լ. Սարգսյան, Գ. Պ. Տոնոյան, Ն. Ս. Քոչինյան,* Դիսկրետ մոդելավորումը ճանաչողության և դասակարգման խնդիրներում, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2015, 54 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Հ. Առաքելյան, Ն. Մ. Մալխասյան,* Ռուսաստանի Դաշնության վաճառվող գազի գների տատանումները և դրանց տնտեսական հետևանքները, «Լրաբեր» Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի, N 12, 2015, էջ 3-8:
2. *Ա. Ա. Խառատյան, Հ. Ա. Համբարձումյան,* Տնտեսական ինտեգրացիա, եկամուտների անհավասարություն և աղքատություն. տեսություն և պրակտիկա, «Լրաբեր» Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի, N 1, 2015, էջ 15-21:
3. *Ա. Ա. Խառատյան,* Գլոբալ անհավասարություն և աղքատություն. արդի հիմնախնդիրները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 2, 2014, էջ 33-46:
4. *Հ. Լ. Սարգսյան, Ս. Հ. Սարգսյան, Ռ. Ա. Գևորգյան, Ն. Ս. Քոչինյան, Ա. Հ. Բաղդասարյան, Լ. Ա. Հովհաննիսյան,* Բնական ռեսուրսների արժեչափման և օգտագործման հիմնախնդիրները ՀՀ տնտեսությունում, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները և առաջնահերթությունները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 29-48:
5. *Մ. Ա. Սահակյան, Հ. Մ. Սահակյան, Յ. Խ. Հուսիկյան,* Ստվերային տնտեսության գնահատման արդյունքները Հայաստանում «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 1-2, 2015, էջ 41-46:
6. *А. Р. Мартиросян, М. М. Буниатян,* Классификация развивающихся стран на основе психологического фактора: кейнсианская концепция, “Современные глобальные проблемы социальных и гуманитарных наук”, Совместный сборник научных трудов, Санкт-Петербург, 2015, с. 136-141.
7. *A. V. Kakosyan, L. B. Klebanov, L. A. Slarmova, G. A. Temnov,* Casual Stability of Some Systems of Random Variable, http://arxiv.org/abs/1408.3864, 2014, p. 13.
8. *A. V. Kakosyan, L. B. Klebanov, G. A. Temnov,* An Autoregressive Model Leading to Stable Distributions, http://arxiv.org/abs/1505.06873, 2015, p. 5.

Զեկուցման թեզիս

1. *Լ. Մ. Սարդարյան, Է. Հ. Օրդյան, Լ. Ս. Խաչատրյան, Մ. Ա. Հայրիյան,* ՀՀ վարչատարածքային միավորների արտաքին տնտեսական կապերի զարգացման ներուժի գնահատման մեթոդական մոտեցումներ, «Տնտեսության զարգացման հիմնախնդիրներ», 2014, էջ 8-40:
2. *Г. Л. Саргсян, А. Х. Маркосян, Г. С. Галстян, Н. С. Кочинян,* Переходный период в Республике Армения и проблемы развития, Материалы III международной нучно-практической конференции “Феномен рыночного хозяйства: от истоков до наших дней”, Краснодар, 2015, с. 246-256.
3. *T. Karapetyan, M. R. Hayrapetyan,* The Evaluation of RA Educational Institutions Efficiency, Proceedings of III International Conference on Computing/Computer Science, Education Sciences, Batumi, 2014, p. 128.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Թորոսյան Թորոս Շահենի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանասերյան Թաթուլ Նորայրի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբրիելյան Արման Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հայրապետյան Գրիգոր Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Հասմիկ Վաղինակի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մկրտչյան Մարիետա Թևոսի, աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պողոսյան Սուրեն Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ենգոյան Արտակ Մերուժանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հարությունյան Հրանտ Զավենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Պապյան Սիմոն Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Լիլիթ Նորայրի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բարսեղյան Սաթենիկ Արմենի, ավագ լաբորանտ
2. Դավթյան Մարիաննա Արթուրի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնն ուսումնասիրել է Եվրասիական տնտեսական միությանը ՀՀ-ի անդամակցության նպատակահարմարության հարցը: Մասնավորապես փորձ է արվել գնահատել դրական և բացասական այն կողմերը, որոնք կարող են առաջանալ ՀՀ-ի Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցությունից հետո: Միաժամանակ առանձնացվել են հանրապետության այն

ոլորտները և բնագավառները, որոնց զարգացումը զգալիորեն պայմանավորված է արտաքին հատվածով, տվյալ դեպքում՝ Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	1	-	1	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Թ. Ն. Մանասերյան,* Տնտեսական անվտանգություն. ռազմավարության ուրվագծեր, ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2014, 836 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հ. Վ. Հովհաննիսյան, Ռ. Խ. Հարությունյան, Ա. Ա. Չորանյան, Ն. Ս. Վարդերեսյան,* Չինաստանի գինու և կոնյակի շուկայի ներկայիս պատկերը, «FainBerg Co», Երևան, 2014, 42 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Լ. Շեկյան,* Գիտական նախագծերի մեթոդի կիրառումն ապագա տնտեսագետ մասնագետների պատրաստման գործում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 3-4, 2014, էջ 50-53:

ՖԻՆԱՆՍԱՀԱՇՎԱՅԻՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մնացականյան Հայկ Գերասիմի, տնտ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բոստանջյան Վարդան Բաբկենի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Զուրաբյան Կարինե Անուշավանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Արզուման Զորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովակիմյան Թամարա Սիրականի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ասատրյան Բագրատ Արտաշեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ավագյան Ենոք Ենոքի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մարզպանյան Էդգար Հարությունի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մնացականյան Գրիգոր Մանվելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սահակյան Գնել Էդուարդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սահակյան Կարեն Էդուարդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Վարդանյան Աշոտ Գուրգենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Նահապետյան Սամվել Սուրենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ներսեսյան Կարեն Վասիլի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Քառյան Արա Վլադիմիրի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ավագյան Աննա Արմանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Բաղդասարյան Քրիստինե Յուրիի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Կիրակոսյան Գևորգ Ֆերդինանտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մինասյան Արծվիկ Գարեգինի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մուրադյան Արման Մաքսիմի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սողոմոնյան Եղիշե Հենրիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սիրոյան Գարիկ Աշոտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ֆարմանյան Հայկ Լևոնի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Փիրուզա Հարությունի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Արևիկ Վահանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Կարևորելով ՀՀ տնտեսությանը որակյալ կադրերով ապահովման խնդիրը՝ ամբիոնը պարբերաբար վերանայում և արդիականացնում է ամբիոնի կողմից դասավանդվող առարկաների ուսումնական ծրագրերը, ինչպես նաև բակալավրիատի և մագիստրատուրայի կրթական ծրագրերի կառուցվածքը: Մասնավորապես բակալավրիատի կրթական ծրագրում ներառվել է «ՀՀ հարկային համակարգ» նոր առարկան: Միևնույն ժամանակ ամբիոնում իրականացվում են գիտահետազոտական աշխատանքներ, որոնք նվիրված են.

- բանկային համակարգի զարգացմանը և ֆինանսական կայունության ապահովմանը,
- հաշվապահական միջազգային կրթական ստանդարտների, աուդիտի մեթոդաբանության և որակի ապահովման խնդիրների ուսումնասիրությանը,
- ՀՀ ներդրումային միջավայրի բարելավման և ներդրումների ներգրավման խնդիրների բացահայտմանը:

Ամբիոնը ներառված է նաև Համաշխարհային բանկի Ֆինանսական հաշվետվությունների բարեփոխումների կենտրոնի կողմից իրականացվող ծրագրում, որի շրջանակում եղել է մասնակցություն մի շարք միջազգային գիտական կոնֆերանսների:

Ամբիոնում իրականացվել են աշխատանքներ, որոնք հիմնականում ուղղված են եղել նաև ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական ատենախոսությունների թեմաների համապատասխանեցմանը ՀՀ տնտեսության ժամանակակից խնդիրներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Բ. Ա. Ասատրյան,* Հայ ժողովրդի տարաբնակեցման բնութագրերը և ՀՀ ժողովրդագրական զարգացման հիմնախնդիրները, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 3, 2014, էջ 4-27:
2. *Վ. Բ. Բոստանջյան,* Հայաստանի Հանրապետության վերամշակող ձեռնարկությունների արտահանման ռազմավարության մշակման և արտաքին շուկաներ դուրս գալուն ուղղված պետական քաղաքականության իրականացման հիմնախնդիրները, «Բանբեր Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի», N 3, 2014, էջ 71-86:
3. *Վ. Բ. Բոստանջյան,* Հանրային ծառայությունների կարգավորման մեթոդները և դրանց առանձնահատկությունները, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 1, Երևան, 2015, էջ 67-73:
4. *Վ. Բ. Բոստանջյան,* Հարկային վարչարարության կատարելագործման ուղիները ՀՀ-ում, «Բանբեր Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի», N 1, 2015, էջ 46-61:
5. *Վ. Բ. Բոստանջյան,* Պետական գնումների համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1 (22), 2015, էջ 16-23:
6. *Վ. Բ. Բոստանջյան,* Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1 (22), 2015, էջ 9-16:
7. *Վ. Բ. Բոստանջյան, Հ. Ռ. Գևորգյան,* ՀՀ բանկային համակարգում Բազել 3-ի ներդրման առանձնահատկությունները, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 2, 2015, էջ 61-67:
8. *Թ. Ս. Հովակիմյան, Հ. Ս. Այվազյան,* Պետական գնումների սոցիալ-տնտեսական էությունը, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1 (22), 2015, էջ 23-29:
9. *А. Г. Мнацаканян*, Актуальные вопросы развития инвестиционной среды в Республике Армения, “Економіка розвитку” науковий журнал, N 3 (71), 2014, с. 5-9.

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ղանթարջյան Սարգիս Լևոնի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարիբեկյան Ամալյա Սարիբեկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Աբրահամյան Վահրամ Գևորգի, տեխն. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ասրյան Կարինե Նիկոլայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գալստյան Ամալյա Ռոմենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

5. Զաքոյան Հարություն Վարազդատի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Նոննա Նիկոլայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հակոբջանյան Աննա Հովիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Համբարձումյան Անահիտ Համբարձումի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Անտոնյան Քրիստինե Աղասու, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Գյոզալյան Վարդուշ Գաբրիելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Չիլինգարյան Ալեքսանդր Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Սահակյան Նունե Մեսրոպի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Բարխուդարյան Գոհար Արայի, ասիստենտ
14. Մկրտչյան Աննա Ֆահրադի, ասիստենտ
15. Ոսկանյան Արթուր Ֆրիդրիխի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Դավոյան Սամսոն Աշոտի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սարգսյան Հայկ Լևոնի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ալեքսանյան Վարդան Սամվելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Առաքելյան Վալերի Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դադայան Լիլիթ Յուրիի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Կառլեն Գագիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Սարգսյան Արման Ալբերտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Գավրիլենտո Յուրի Ալեքսանդրի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Թոմիկյան Կարապետ Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ստեփանյան Նաիրա Հակոբի, ավագ լաբորանտ
2. Տերտերյան Մարիամ Անդրանիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Շարունակվել է նախորդ տարիներին իրեն արդարացրած փորձը, որոշ դասընթացներ վարելու համար հրավիրվել են հանրապետության խոշոր մասնագետներ, ինչը թույլ է տալիս զուգակցել ակադեմիական կրթությունը պրակտիկ գործունեության ժամանակ ձեռք բերած ունակությունների հետ:

Ամբիոնի ջանքերով «Ռազմավարական կառավարում» դասընթացն անցկացվելու է Կալիֆորնիայի պետական համալսարանի (Ֆրեզնո) Քրեյգ բիզնես դպրոցի հետ, միասնական հանձնարարություններով, դասավանդման նյութերով, գործիքներով:

Միաժամանակ ամբիոնի ջանքերով ՌԴ Եկատերինբուրգի Բ. Ելցինի անվան Ուրալի պետական համալսարանի հետ կնքվել է համագործակցության պայմանագիր, որով մասնավորապես ֆակուլտետի «Գործարար կառավարում» մագիստրոսական ծրագրի մագիստրանտները ցանկության դեպքում կարող են նշված համալսարանի 2-րդ կուրսում ուսումը շարունակել «Միջազգային մենեջմենթ» մագիստրոսական ծրագրով, որն իրականացվում է Ֆրանսիայի Լիլ քաղաքի համալսարանի

դասախոսների հետ: Դա մագիստրանտներին թույլ կտա ուսումն ավարտելուց հետո, բացի ԵՊՀ դիպլոմից, ստանալ նաև նշված համալսարանների դիպլոմները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	5	1	1	25	10

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վ. Հ. Առաքելյան, Մ. Հ. Ղուլոյան, Գ. Ռ. Գրիգորյան, Ռ. Մ. Մարտիրոսյան,* Որակի կառավարումը բիզնեսում (փորձ և հիմնախնդիրներ), «Նահապետ» հրատ., Երևան, 2014, 100 էջ:
2. *Վ. Հ. Առաքելյան, Մ. Ժ. Սիմոնյան,* Նորամուծությունների կառավարումը բիզնեսում (փորձ և հիմնախնդիրներ), «Նահապետ» հրատ., Երևան, 2014, 112 էջ:
3. *Հ. Լ. Սարգսյան, Ա. Խ. Մարկոսյան,* Հայաստանի տնտեսության վերափոխումները և վերելքի հեռանկարները, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 552 էջ:
4. *Հ. Լ. Սարգսյան, Ա. Խ. Մարկոսյան,* Հայաստանի տնտեսության վերափոխումները և վերելքի հեռանկարները (Ընդլայնված ամփոփում), «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 220 էջ:
5. *Հ. Լ. Սարգսյան, Գ. Պ. Տոնոյան, Ն. Ս. Քոչինյան,* Դիսկրետ մոդելավորումը ճանաչողության և դասակարգման խնդիրներում, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2015, 54 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Բ. Գ. Աբրաամյան,* Логистика: управление бизнес-процессами в интегрированных цепях поставок, Издательство “РАУ”, Ереван, 2015, 317 с.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ք. Ա. Անտոնյան, Հ. Ա. Հարությունյան, Ա. Ս. Օհանյան, Ա. Մ. Մկրտչյան,* Որակի ապահովման ուղեցույց, Եվրասիա միջազգային համալսարան, Երևան, 2014, 65 էջ:

Հոդված

1. *Վ. Գ. Աբրահամյան,* Ինովացիոն արտադրանքի ներդրման գործընթացների տնտեսական հիմնավորումը մեքենաշինական արտադրությունում, Материалы международной научно-практической конференции “Современные проблемы инновационной экономики в развивающихся странах”, Издательство РАУ, том 1, 2014, с. 115-123.
2. *Վ. Գ. Աբրահամյան,* Մեթոդական ցուցումներ ուսումնական գործընթացում գործնական խաղի միջոցով MOB («արտադրել կամ գնել») հիմնախնդրի լուծման ժամանակ, Сборник научно-методических статей Российско-Армянского (Славянского) университета, Издательство РАУ, 2015, с. 7-27.

3. *Վ. Հ. Առաքելյան, Ս. Գ. Ամիրխանյան,* Մրցակցային ռազմավարության որոշումների ընտրության գործընթացը արտադրական ձեռնարկություններում, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, 1, 2014, էջ 329-340:
4. *Վ. Հ. Առաքելյան, Ռ. Մ. Մարտիրոսյան,* Նոր արտադրանքի նախագծման և իրացման ռազմավարության մշակման մի քանի հարցեր, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 9-10 (171-172), 2014, էջ 29-30:
5. *Վ. Հ. Առաքելյան, Ռ. Մ. Մարտիրոսյան, Հ. Ս. Մարգարյան,* Նոր արտադրատեսակի մշակման և շուկայում առաջխաղացման մի քանի հարցեր, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, 1, 2014, էջ 364-376:
6. *Վ. Հ. Առաքելյան, Ռ. Մ. Մարտիրոսյան, Ի. Գ. Այրումյան,* Մրցակցային ռազմավարության արդյունավետության գնահատման մոտեցումները կազմակերպություններում, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, 1, 2014, էջ 355-363:
7. *Ա. Ռ. Գալստյան,* Մասնագետները ՀՀ աշխատանքի շուկայում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 1-2 (173-174), 2015, էջ 47-50:
8. *Վ. Գ. Գյոզալյան,* ՀՀ գյուղական բնակավայրերում բնակչության զբաղվածության հիմնախնդրի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 2 (143), 2014, էջ 28-34:
9. *Վ. Գ. Գյոզալյան,* Մարդկային կապիտալի կառավարման մշակույթի ձևավորումը ՀՀ տնտեսությունում, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, N 2 (641), 2014, էջ 118-128:
10. *Հ. Վ. Զաքոյան,* Գործառնական ռիսկի վերլուծությունը և մոնիթորինգն առևտրային բանկերում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 5 (167), 2014, էջ 24-27:
11. *Հ. Վ. Զաքոյան,* Շուկայական իրացվելության ռիսկի կառավարման համակարգի տարրերը առևտրային բանկերում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 9-10 (171-172), 2014, էջ 17-18:
12. *Հ. Վ. Զաքոյան,* Վարկային ռիսկի կառավարման համակարգի տարրերն առևտրային բանկերում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 9-10 (171-172), 2014, էջ 15-17:
13. *Կ. Հ. Թումիկյան*, Գազամատակարարման համակարգի դերը ՀՀ տնտեսությունում, «Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր» ուսանողների, ասպիրանտների և երիտասարդ գիտնականների միջազգային 3-րդ գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 26-31:
14. *Ն. Ն. Խաչատրյան, Ս. Մ. Պողոսյան*, Բոլոնիայի գործընթացի տնտեսական հիմնախնդիրները, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 1-2 (173-174), 2015, էջ 56-57:
15. *Ա. Հ. Համբարձումյան*, ՀՀ աշխատանքային ռեսուրսների ձևավորումը և բաշխումը, «Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրներ» (գիտական աշխատանքների ժողովածու), 2015, էջ 25-39:
16. *Հ. Լ. Սարգսյան, Ս. Հ. Սարգսյան, Ռ. Ա. Գևորգյան, Ն. Ս. Քոչինյան, Ա. Հ. Բաղդասարյան, Լ. Ա. Հովհաննիսյան,* Բնական ռեսուրսների արժեչափման և օգտագործման հիմնախնդիրները ՀՀ տնտեսությունում, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները և առաջնահերթությունները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 29-48:
17. *Ա. Ս. Սարիբեկյան*, Հասարակական-տնտեսական զարգացման գլոբալ գործընթացները և կրթության դերը, «Էկոնոմիկա» տնտեսական, հասարակական, մշակութային, վերլուծական հանդես, N 30, 2015, էջ 15-18:
18. *Ա. Ս. Սարիբեկյան*, Հասարակական-տնտեսական զարգացումը և կրթությունը. խնդիրները և մոտեցումները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Էկոնոմիկա» տնտեսական, հասարակական, մշակութային, վերլուծական հանդես, N 30, 2015, էջ 24-34:
19. *Ա. Ս. Սարիբեկյան*, Հասարակական-տնտեսական զարգացման արդի առանձնահատկությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 3, 2014, էջ 17-24:
20. *В. С. Алексанян, Э. С. Казарян*, Особенности и тенденции развития сельского хозяйства Республики Армения, сборник статей международной научно-практической конференции “Поиск модели эффективного развития: экономико-правовые аспекты социохозяйственной модернизации на постсоветском пространстве”, 2015, с. 126-132.

21. *А. В. Закоян,* Политика управления рыночными рисками в коммерческих банках, “Современные наукоемкие технологии. Региональное приложение”, 3, 2014, с. 71-80.
22. *Н. Н. Хачатрян, А. К. Яразян,* Проблемы регулирования микрокредитования в контексте базельского процесса, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 1, 2015, էջ 71-76:
23. *N. N. Khachatryan, A. G. Juguryan,* Strategic management accounting functions in agrobusiness, “Annals of Agrarian Science”, Yerevan, Vol. 12, No 1, 2014, pp. 100-102.
24. *N. N. Khachatryan, A. G. Juguryan,* Social-economic consequences of Bologna process, “Известия Государственного национального аграрного университета Армении”, No 2, 2014, с. 158-162.
25. *A. A. Sargsyan, V. G. Sargsyan, A. A. Ghazaryan,* Distributed Computer Attack Detection System for Corporate Networks, Examining Robustness and Vulnerability of Networked Systems, NATO Science for Peace and Security Series-D, Volume 37, Information and Communication Security, 2014, pp. 243-250.

Զեկուցման թեզիս

1. *Գ. Ա. Բարխուդարյան,* Միջոլորտային մագիստրոսական ատենախոսությունների կատարման որոշ հիմնահարցեր, «Ստեղծագործական խմբերի միջոցով մագիստրոսական թեզերի իրականացման հեռանկարները Բոլոնյան գործընթացի համատեքստում» գիտագործնական կոնֆերանսի թեզիսների ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 19-21:
2. *Վ. Գ. Գյոզալյան,* ՀՀ գիտության ոլորտի ֆինանսավորման հիմնախնդիրները գիտելիքահենք տնտեսության կառուցման համատեքստում, «Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր» ուսանողների, ասպիրանտների և երիտասարդ գիտնականների միջազգային 3-րդ գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 15-21:
3. *Ն. Ն. Խաչատրյան,* Մարդկային կապիտալի դերը սփյուռքի համախմբման գործընթացում, «Հայոց ցեղասպանության հետևանքների հաղթահարման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի թեզիսների ժողովածու, Երևանի հյուսիսային համալսարան, ապրիլի 21-22, 2015, Երևան, 2015, էջ 64-67:
4. *Г. А. Бархударян,* Качество высшего профессионального образования как фактор устойчивого развития и повышения конкурентоспособности страны, Тезисы международной конференции “Образование в XXI веке: проблемы и вызовы”, посвященной 95-летию ЕГУ, Ереван, 2014, с. 46-49.
5. *Г. Л. Саргсян, А. Х. Маркосян, Г. С. Галстян, Н. С. Кочинян,* Переходный период в Республике Армения и проблемы развития, Материалы III международной нучно-практической конференции “Феномен рыночного хозяйства: от истоков до наших дней”, Краснодар, 2015, с. 246-256.
6. *S. A. Davoyan, T. N. Sahakyan,* Assessment of Effectiveness of Reforms in Various Countries, Advances in Environmental Sciences, Development and Chemistry, Proceedings of the 2014 International Conference on Energy, Environment, Development and Economics, Santorini, 2014, pp. 405-416.
7. *S. A. Davoyan, A. S. Davoyan, A. M. Khachatryan,* Assessment of Comparative Efficiency of Reforms through the Integral Index of Transformation, World Academy of Science, Engineering and Technology, International Science Index, Paris, 2015, pp. 1309-1315.
8. *S. A. Davoyan, A. S. Davoyan, A. M. Khachatryan,* Issues of Assessment of Various Reforms in Countries, Recent Advances in Applied Economics, Proceedings of the 6th International Conference on Applied Economics, Business and Development, Business and Economics, Series 16, Lisbon, 2014, pp. 105-112.
9. *N. N. Khachatryan, A. A. Juguryan,* Managarial Statistics Implemential Issues, ՀՊՏՀ «Զարգացման ժամանակակից մարտահրավերներ» 24-րդ գիտաժողովի նյութեր, հոկտեմբերի 29-31, 2014, Երևան, 2015, էջ 195-199:
10. *N. N. Khachatryan, A. A. Juguryan,* Pro-cyclicality in the Basel III framework, Տնտեսական զարգացման քաղաքականության արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «ՀՊՏՀ 23-րդ գիտաժողովի նյութեր», Երևան, 2014, էջ 283-287:

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Պետրոսյան Գագիկ Սարգսի, դասախոս*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030100	փիլիսոփայություն
030300	հոգեբանություն

Մասնագիտացումներ (մագիստրոսական ծրագրեր)
Փիլիսոփայություն
Անձի հոգեբանություն և հոգեբանական խորհրդատվություն
Կառավարման և կազմակերպչական հոգեբանություն
Կլինիկական հոգեբանություն և հոգեթերապիա

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 446***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Փիլիսոփայություն	6	36	5	18	5	29	5	6
Հոգեբանություն	5	30	5	73	5	68	6	20
Ընդամենը	**11**	**66**	**10**	**91**	**10**	**97**	**11**	**26**
Մագիստրատուրա								
Փիլիսոփայություն	6	4	6	8	-	-	-	-
Հոգեբանություն	9	36	8	43	-	-	-	-
Կրիմինալոգիա	-	4	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**15**	**44**	**14**	**51**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 221***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Հոգեբանություն	**16**	**23**	**31**	**41**	**28**
Մագիստրատուրա					
Հոգեբանություն	**24**	**27**	**31**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	42	-	9	2	79
2-րդ	23	-	-	5	100
3-րդ	34	-	6	4	82
4-րդ	11	-	1	3	91
Հոգեբանություն					
1-ին	35	-	3	4	91
2-րդ	78	-	37	8	53
3-րդ	73	-	5	22	93
4-րդ	26	-	3	8	88
Ընդամենը	**322**	**-**	**64**	**56**	**80**
Մագիստրատուրա					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	10	-	-	7	100
2-րդ	14	-	1	6	93
Հոգեբանություն					
1-ին	45	-	2	14	96
2-րդ	51	-	2	37	96
Կրիմինալոգիա					
1-ին	4	-	-	1	100
Ընդամենը	**124**	**-**	**5**	**65**	**96**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	48		16	3	67
2-րդ	22			1	100
3-րդ	36	1	9	5	72
4-րդ	11			1	100
Հոգեբանություն					
1-ին	35	1	2	7	91
2-րդ	77		9	10	88
3-րդ	73		3	21	96
4-րդ	26	1		7	96
Ընդամենը	**328**	**3**	**39**	**55**	**87**

Մագիստրատուրա					
Փիլիսոփայություն 1-ին	10		1	5	90
Հոգեբանություն 1-ին	43	1	3	15	91
Կրիմինալոգիա 1-ին	4			2	100
Ընդամենը	**57**	**1**	**4**	**22**	**91**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 160 (56), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 4***			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Փիլիսոփայություն	12 (11)	-	14 (8)	-
Հոգեբանություն	27 (5)	26 (1)	52 (27)	29 (4)
Ընդամենը	**39 (16)**	**26 (1)**	**66 (35)**	**29 (4)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	**Մենագրություն**	**Ուսումնական ձեռնարկ**	**Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ**	**Հոդված**	**Ձեկուցման թեզիս**
-	**4**	**1**	**8**	**125**	**3**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 6

ՏԵՍԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Դեմիրճյան Մովսես Հարությունի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Հովհաննես Օնիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Ալբերտ Սողոմոնի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Սերյոժա Լենդրուշի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վարդումյան Ատոմ Սերյոժայի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գրիգորյան Քրիստինե Ռաֆիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդանյան Սուսան Վաչագանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Բախշինյան Վլադիմիր Իվանի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ոսկանյան Աշոտ Վաղինակի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նահապետյան Օվսաննա Լևոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նահապետյան Օվսաննա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի աշխատակիցներն ակտիվորեն մասնակցել են Ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի կապակցությամբ Հայաստանում կազմակերպված գիտաժողովներին: Նշանակալից է եղել նրանց մասնակցությունը «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» խորագրով ԵՊՀ-ում կազմակերպված միջազգային գիտաժողովին: Նրանց մի մասը ակտիվորեն ներգրավված է նաև ազգային հիմնախնդիրներին նվիրված և տարբեր ձևաչափերով իրագործվող նախագծերին: Ամբիոնի վարիչ Ա. Մանասյանը՝ որպես պատվավոր զեկուցող, «Փիլիսոփայության ուղին դեպի կոնֆլիկտային ճշմարտություն» թեմայով ելույթ է ունեցել Մոսկվայում՝ ՌԴ փիլիսոփայության ինստիտուտի 85-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովում: Նա Արցախյան հարցին նվիրված հեղինակային ռադիոհաղորդաշարի հեղինակ է, հանրապետության և Սփյուռքի ուսուցիչների ու լրագրողների համար դասախոսություններ է կարդացել ԵՊՀ և Սփյուռքի նախարարության կողմից կազմակերպված ամառային դպրոցում, ինչպես նաև Ստեփանակերտում կազմակերպված և ԼՂ հիմնախնդրին նվիրված աշնանային դպրոցում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	-	-	19	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Վ. Ոսկանյան,* Հասկացման անխուսափելիությունը: Դրվագներ փիլիսոփայական հերմենևտիկայի և կազմաքանդման պատմությունից, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 396 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ս. Մանասյան,* Ադրբեջանահայությունը Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման և հայոց ցեղասպանության ճանաչման համատեքստում, «Գլոբուս», N 8-9, 2014, էջ 109-166:
2. *Ա. Ս. Մանասյան,* Հայոց ցեղասպանություն. քաղաքական վերաիմաստավորման հրամայականը Մեծ եղեռնից 100 տարի անց, «21-րդ դար», N 2 (60), 2015, էջ 16-34:

3. *Ա. Վ. Ոսկանյան,* Լինել հայերեն. Մարտին Հայդեգերի «Գոյություն և ժամանակ» աշխատության մի քանի առանցքային եզրերի հայերեն թարգմանության խնդրի շուրջ, «Վեմ», N 1 (49), 2015, էջ 86-96:
4. *Հ. Օ. Հովհաննիսյան*, Բանավեճի մեթոդի առանձնահատկությունները դասավանդման և սովորողների մտավոր կարողությունների զարգացման գործընթացներում, «Եկեղեցի և կրթություն. կոչում, դպրություն և առաքելություն» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Էջմիածին, 2015, էջ 196-209:
5. *Մ. Հ. Դեմիրճյան,* Ռացիոնալը և իռացիոնալը ժամանակակից հայ հասարակության քաղաքական մշակույթում, «Գրականությունը և մշակույթի ժամանակակից հիմնահարցերը», հատոր 5, Երևան, 2014, էջ 276-283:
6. *Մ. Հ. Դեմիրճյան,* Գլոբալացումը և ազգային ինքնության հիմնահարցը, «Գրականությունը և մշակույթի ժամանակակից հիմնահարցերը», պրակ Զ, Երևան, 2015, էջ 315-328:
7. *Մ. Հ. Դեմիրճյան,* Անվտանգությունը որպես կենսական անհրաժեշտություն, «Ազգային անվտանգության հիմնահարցերը համաշխարհայնացման պայմաններում (միջգիտաճյուղային տեսանկյուններ)» հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2014, էջ 152-157:
8. *Ս. Լ. Մանուկյան*, Նիցշեի գաղտնիքը, «Գարուն», N 1-2, 2015, էջ 7-18:
9. *Ս. Լ. Մանուկյան*, Վրեժի խորհուրդը «Սասունցի Դավիթ» էպոսում, «Գարուն», N 3-4, 2015, էջ 20-24:
10. *Ս. Լ. Մանուկյան*, Անահիտ Աստվածամոր հեթանոսական պաշտամունքը և Նիցշեի դիոնիսոսականը, «Գարուն», N 11-12, 2014, էջ 112-121:
11. *Ս. Լ. Մանուկյան,* Հիսուսը մարդ է, «Գարուն», N 5-6, 2014, էջ 74-78:
12. *Ս. Լ. Մանուկյան,* Թշնամին և թշնամու նկարագիրը «Սասունցի Դավիթ» էպոսում, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 81-93:
13. *Ս. Վ. Վարդանյան,* «Սիմուլյակր» հասկացության նշանակությունը պոստմոդեռնիզմում, «Արդիականության մարտահրավերներ. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված ֆակուլտետի 50-ամյակին, N 1, Երևան, 2014, էջ 10-14:
14. *А. С. Вардумян,* Ценностное в научной дискуссии, международная научная конференция “Вызовы современности: философские и психологические проблемы”, посвященная 50-летию факультета, N 2, Ереван, 2014, с. 52-57.
15. *А. С. Манасян,* Геноцид армян: императив политического переосмысления сто лет спустя, http://bs-kavkaz.org
16. *А. С. Манасян,* К феноменологии истины в этнополитических конфликтах, международная научная конференция “Вызовы современности: философские и психологические проблемы”, посвященная 50-летию факультета, N 1, Ереван, 2014, с. 479-481.
17. *A. S. Manasyan,* The Turkish unpunished Crime of Genocide Against The Armenians. The Suicide Road of Mankind, http://www.fundamentalarmenology.am
18. *A. S. Vardumyan,* Argumentative Potency of Common Sense, “Challenges of Modernity, Philosophical and Psychological Issues” international conference dedicated to the 50th anniversary of the faculty, N 2, Yerevan, 2014, p. 75-78.
19. *K. R. Grigoryan,* The Stances of Anti-Demarcationizm: Feyerband, Laudan, “Challenges of Modernity, Philosophical and Psychological Issues” international conference dedicated to the 50th anniversary of the faculty, N 1, Yerevan, 2014, p. 49-54.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Էդվարդ Արզումանի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հակոբյան Սանդրո Մովսեսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղարագուլյան Արման Լիպարիտի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան Նաիրա Ժորայի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սոխակյան Աշոտ Սուրենի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սողոմոնյան Գագիկ Արմենակի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բալայան Արշակ Ղարիբի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մանուկյան Երանուհի Կարապետի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Յարալյան Կարինե Էդիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ավետիսյան Ղազար Ալբերտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկրտչյան Աննա Արտակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում «Արդիականության հոգևոր ճգնաժամը և նրա դրսևորման առանձնահատկությունները հայոց փոխակերպվող սոցիումում» հիմնահարցի շրջանակում ամբիոնը զբաղվել է հոգևոր ճգնաժամի քաղաքակրթական, քաղաքական և մարդաբանական նախադրյալների վերլուծությամբ, ուսումնասիրել է ամբոխի վարքի սոցիոմշակութային շարժառիթների հիմնահարցը, շարունակել է աշխատել Ազգային ինքնության և նույնականության ամբողջական հայեցակարգի մշակման, աշխատել է սոցիալական փիլիսոփայության արդիականացման հիմնախնդրի ուղղությամբ, մշակել է նոր դասընթացներ: 2014 թ. ամբիոնը կազմակերպել է «Մասնագիտության արդի հիմնախնդիրներ» խորագրով դասախոսների որակավորման բարձրացման դասընթաց, որին մասնակցել են Լյուվենի համալսարանի գիտաշխատող Աքսել Գոսիերեսը (Բելգիա), Մարիա Բաղրամյանը (Յունիվերսիթի քոլեջ, Իռլանդիա) և Հարավային Կոնեկտիկուտի պետական համալսարանի փիլիսոփայության ամբիոնի վարիչ Արմեն Մարսուբյանը:

2015 թ. ապրիլին ամբիոնի հրավերով ֆակուլտետում «Գրականություն և բարոյական փիլիսոփայություն» և «Ստախոսության հիմնախնդիրը» դասախոսությունների շարքով հանդես է եկել Ժիրայր Մալխասյանը (Լիսե բարձրագույն դպրոց, Մոնթենյե, Փարիզ): 2015 թ. մայիսին ամբիոնը հրավիրել է Բոննի համալսարանի փիլիսոփայության ֆակուլտետի դեկան և նույն համալսարանի Փիլիսոփայության ինստիտուտի գործադիր տնօրեն Թեո Կոբուշին, ով հանդես է եկել «Մարդկային արժանապատվություն» թեմայով դասախոսությամբ:

Ամբիոնի անդամներից փ.գ.թ., դոցենտ Ն. Ժ. Մկրտչյանը 2014 թ. նոյեմբերի 18-19-ը Մոսկվայում մասնակցել է «Գիտության սոցիալական փիլիսոփայություն: Ռուսաստանյան հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովին: Փ.գ.թ. Ա. Ղ. Բալայանը 2014 թ. հոկտեմբերի 3-5-ը Երևանում մասնակցել է «Հայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերակցության» (ՀՈՒԸ) հիմնադրման 40-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովին, դեկտեմբերի 24-ին Ա. Բալայանը Թուրքիայում մասնակցել է

«Հանդուրժողականության բարոյագիտական հիմնավորումը և սահմանները» թեմայով գիտաժողովին: 2015 թ. հունիսի 8-13-ը Ա. Բալայանը Դուբլինի Յունիվերսիթի քոլեջում մասնակցել է «Ամերիկյան փիլիսոփայության ամառային ինստիտուտ: Պրագմատիզմի սահմանները» թեմայով գիտաժողովին: Ամբիոնի դոցենտ Ն. Ժ. Մկրտչյանը և փ.գ.թ., ասիստենտ Ա. Ղ. Բալայանը «Բուն TV»-ով ներկայացրել են «Բարոյականություն և քաղաքականություն» և «Բարոյագիտության արդի հիմնախնդիրները» թեմաներով դասախոսությունների շարք: Ամբիոնի անդամները ակտիվորեն մասնակցել են 2014 թ. հոկտեմբերի 10-12-ը տեղի ունեցած «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» խորագրով միջազգային գիտաժողովին, որը նվիրված էր ֆակուլտետի հիմնադրման 50-ամյակին: Հաշվետու ժամանակահատվածում՝ 2015 թ. մայիսին, ամբիոնի հայցորդ Նելլի Ալավերդյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն «Ավանդույթը որպես սոցիալական համակարգի կառուցարկման եղանակ» թեմայով (գիտ. ղեկ.՝ փ.գ.դ., պրոֆ. Է. Ա. Հարությունյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	19	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Ա. Մկրտչյան,* Բռնությունը որպես սոցիոմշակութային ֆենոմեն, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 224-226:
2. *Ա. Լ. Ղարագուլյան,* Սոցիալական հիշողության գործառնական առանձնահատկությունները փոխակերպվող հասարակությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 143.4, Երևան, 2014, էջ 29-35:
3. *Ա. Լ. Ղարագուլյան,* Հետխորհրդային առօրեականությունը և սոցիոմշակութային քարտեզների հիմնախնդիրը, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 68-71:
4. *Ա. Ղ. Բալայան,* Ազատության և իշխանության փոխհարաբերության շուրջ, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 60-61:
5. *Ա. Ս. Սոխակյան,* Ապակառուցողական վարք. սոցիոսիներգետիկական վերլուծություն, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 2, 2014, էջ 42-46:
6. *Գ. Ա. Սողոմոնյան,* Մշակութա-մարդաբանական փոխակերպումները հետարդիական հասարակությունում, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 87-92:
7. *Գ. Ա. Սողոմոնյան,* Հպատա՞կ, թե՞ քաղաքացի, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 2, 2014, էջ 46-49:
8. *Լ. Գ. Բաբաջանյան,* Չմասնակցությունը որպես սոցիոմշակութային կենսակերպ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 143, 2014, էջ 3-14:

9. *Լ. Գ. Բաբաջանյան*, Դիմավորության և անդեմության երկընտրանքը զանգվածային հասարակության սոցիոմշակութային միջավայրում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 1 (16), 2015, էջ 3-14:
10. *Լ. Ս. Ալեքսանյան,* Առօրյան որպես սոցիալական կեցության դրսևորման ձև, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 57-59:
11. *Կ. Է. Յարալյան,* Սոցիալական զանգվածի փոխակերպումը քաղաքակրթական նոր գործոնների համատեքստում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 144, 2014, էջ 31-38:
12. *Ղ. Ա. Ավետիսյան,* Յուրայինի և օտարի փոխհարաբերության նշանաբանական առանձնահատկությունները միջմշակութային հաղորդակցման համատեքստում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 144, 2014, էջ 3-13:
13. *Մ. Ա. Միքայելյան,* Ուտոպիան որպես մանիպուլիացիայի գործիք, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 78-80:
14. *Մ. Ա. Միքայելյան,* Ուտոպիան որպես սոցիալական ճգնաժամի ախտանիշ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 144, 2014, էջ 14-22:
15. *Ն. Ժ. Մկրտչյան,* Քաղաքականի բնույթն ու կարգավիճակը: Դիսկուրսներ քաղաքականի շուրջ և քաղաքական դիսկուրսներ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 143, 2014, էջ 36-44:
16. *Ն. Ժ. Մկրտչյան,* Քաղաքականություն և նորմատիվություն. ներառման versus բացառման երկընտրանքի առջև, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 81-84:
17. *Տ. Ա. Փիրումյան,* Հանդուրժողականությունը որպես քաղաքական մշակույթ և ժողովրդավարության նախապայման, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 144, 2014, էջ 23-30:
18. *Տ. Ա. Փիրումյան,* Հանդուրժողականությունը որպես կյանքի մշակույթի կառուցարկման հարացույց, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, N 1, 2014, էջ 92-94:
19. *Կ. Է. Яралян,* Виртуальность как атрибутивная среда сетевого человека, международная научная конференция “Визовы современности: Философские и психологические проблемы”, N 1, 2014, с. 114-116.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ն. Ժ. Մկրտչյան,* Կոնստրուկտիվիզմ versus ռեալիզմ: Դեռ իրական երկատո՞ւմ, «Գիտության սոցիալական փիլիսոփայություն. Ռուսաստանյան հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Մոսկվա, 2014, էջ 29-31:
2. *A. Gh. Balayan,* Moral Grounds and Limits of Tolerance, “Философия. Язык. Культура”, выпуск 5, Санкт-Петербург, 2014, с. 337-351.

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Զաքարյան Մեյրան Արտուշայի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Պետրոսյան Սիլվա Սարգսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արմեն Աշոտի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատրյան Սերոբ Հովսեփի, ասիստենտ
4. Առաքելյան Ֆելիքս Հուսիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Միրզոյան Հրաչիկ Ղազարի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Հայկանուշ Անուշավանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Հայկանուշ Անուշավանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մենք և նրանք (ազգային հոգեկերտվածքների համեմատական վերլուծություն) (պետական ֆինանսավորում):	Զաքարյան Ս. Ա.

Թեմա 1. 2014-15 թթ. ուսումնական տարում ամբիոնի դասախոսները շարունակել են աշխատել ինչպես պետբյուջեից ֆինանսավորվող «Մենք և նրանք» (ազգային հոգեկերտվածքների համեմատական վերլուծություն) գիտական թեմայի, այնպես էլ փիլիսոփայապատմական և մշակութաբանական տարաբնույթ հարցերի ուսումնասիրության ուղղությամբ: Հրատարակվել է «Հայոց ինքնության հարցեր» գիտական հոդվածների ժողովածուի երրորդ պրակը, որում քննարկվել են ինչպես հայոց ինքնության կառուցվածքում «Մենք»-ի և «Նրանք»-ի հարաբերությանը վերաբերող պատմական և արդիական, այնպես էլ հայկական հարցի, ազգային հոգեկերտվածքի և մշակույթի վրա Հայոց ցեղասպանության ազդեցության, Ցեղասպանության պատճառների ու հետևանքների, Եղեռնի հետևանքով ազգային նույնականության ճգնաժամի և դրա հաղթահարման ձևերի, հայոց ինքնության կառուցատարրերի փոխհարաբերությանն աղերսվող հարցեր:

Բացի ֆինանսավորվող թեմայից՝ ամբիոնի դասախոսները իրականացրել են նաև գիտահետազոտական, թարգմանչական և ուսումնամեթոդական բնույթի այլ աշխատանքներ: Հրատարակվել են հոդվածներ, որոնցում դիտարկվել են հայոց աշխարհատեսությանը, վարքաձևերին և մշակույթի ու փիլիսոփայության պատմությանը վերաբերող հարցեր: Ասիստենտ Ս. Խաչատրյանը հրատարակել է «Կամուրջներ պատերի փոխարեն» ուսումնամեթոդական բնույթի մենագրությունը, որում

քննարկել է դասավանդման արդյունավետության բարձրացման, ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, աշակերտների ու ուսանողների ստեղծագործական կարողությունների բացահայտման ուղիների և դրսևորման ձևերի հարցը: Դոցենտ Ա. Սարգսյանը թարգմանել է Ն. Տրուբեցկոյի «Եվրոպան և մարդկությունը: Ռուսական ինքնաճանաչողության խնդրի շուրջ» աշխատությունը: Ամբիոնի ասիստենտ. Ս. Խաչատրյանը ԵՊՀ դասախոսների մասնագիտական զարգացման ծրագրի շրջանակում դասավանդել է «Մտածողության հմտությունների զարգացում» դասընթացը: Ամբիոնի մեկ ասպիրանտ պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսները հայոց ինքնությանն ու Ցեղասպանությանը նվիրված զեկուցումներով հանդես են եկել հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներում, մասնակցել կրթությանը և ազգային ինքնությանը նվիրված հեռուստահաղորդումների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	-	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ս. Հ. Խաչատրյան,* Կամուրջներ պատերի փոխարեն, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2015, 156 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Սարգսյան,* Ն. Տրուբեցկոյ, Եվրոպան և մարդկությունը: Ռուսական ինքնաճանաչողության խնդրի շուրջ, (ռուսերենից թարգմանությունը և առաջաբանը՝ Ա. Սարգսյանի), «Գասպրինտ» հրատ., Երևան, 2015, 192 էջ:
2. *Ա. Ա. Սարգսյան,* Մենք և Նրանք. Հայոց ցեղասպանությունն ինքնության խնդրի համատեքստում (Հ. Ասատրյանի օրինակով), «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 58-80:
3. *Ա. Ա. Սարգսյան,* Տերյանի «Հոգևոր Հայաստանը» և Նժդեհի «Հոգևոր հայրենիքը», «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ», միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 147-151:
4. *Ս. Ա. Զաքարյան,* Երկփեղկված «մենք»- հայի երկու դիմանկար և ազգային ինքնության երկու հարացույց, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 3-19:
5. *Հ. Ղ. Միրզոյան,* Մշակութաբանական դիտարկումներ հայ հնատիպ գրքի վերաբերյալ, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 20-35:
6. *Ս. Ա. Զաքարյան,* Հայկական էպոսի հերոսների վարքագիծը ազգային ինքնության համատեքստում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», N 2 (17), 2015, էջ 3-14:
7. *Ս. Ա. Զաքարյան,* Տաթևի դպրոցի փիլիսոփայության գնահատության հարցի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», N 1 (16), 2015, էջ 54-66:
8. *Ս. Ա. Զաքարյան,* Հայ փիլիսոփայական միտքը 5-9-րդ դարերում, «Հայոց պատմություն», հ. 2, գիրք 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 454-463:
9. *Ս. Հ. Խաչատրյան*, Դպրոցական կրթության կազմակերպման մոտեցումները, «Մարդ և հասարակություն», N 3, 2014, էջ 3-16:

10. *Ս. Ս. Պետրոսյան,* Ցեղասպանությունը և Հայոց մենք-նույնության ճգնաժամը, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 36-57:
11. *Ս. Ս. Պետրոսյան,* Արվեստը որպես ցեղասպանության հետևանքով առաջացած ինքնության ճգնաժամի հաղթահարում. Արշիլ Գորկի, «Մարդ և հասարակություն», N 2, 2015, էջ 26-38:
12. *Ս. Ս. Պետրոսյան,* Ցեղասպանության ազդեցությունը հայոց ինքնության վրա. որոշ փիլիսոփայական և հոգեբանական դիտարկումներ, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ հոգեբանական հետևանքները» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 29-34:
13. *Ս. Ս. Պետրոսյան,* Արվեստը որպես ինքնության խորհրդանշային կերպավորում կամ ինքնությունը Երվանդ Քոչարի ստեղծագործության մեջ, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ», միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 140-147:
14. *Н. А. Гончар, Г. К. Мирзоян,* Голос Александра Амфитеторова, в кн.: А. В. Амфитеторов, Армянский вопрос. Составление, вступительная статья, примечания Н. А. Гончар, Г. К. Мирзояна, изд. ЕГУ, Ереван, 2015, с. 3-10.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Վիլենա Հրանտի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասրիյան Էլինա Վյաչեսլավի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Հրաչյա Ռաֆայելի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Սահակ Վիուլի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պապոյան Վարդուհի Ռոբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարությունյան Նարինե Ասքանազի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սահակյան Մարինե Մարտունիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ստեփանյան Լուսինե Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ստեփանյան Սիրվարդ Գարուշի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Պետրոսյան Նարինե Հայկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հայրապետյան Դավիթ Ռազմիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գալստյան Ալինա Սոխակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Արմենուհի Համբերիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Անձի տարածական կողմնորոշման ձևավորման առանձնահատկությունները արդի տեղեկատվական միջավայրում (պետական ֆինանսավորում):	Ավանեսյան Հ. Մ.
2. Մասնագիտական ինքնորոշման և կայացման հոգեբանական ուղղորդման տեխնոլոգիաները կրթական համակարգում (պետական ֆինանսավորում):	Պապոյան Վ. Ռ.
3. Հոգեբանական էվրիստիկ մեխանիզմները սպառողի դրամային վարքագծում և դրանց հաղթահարումը (պետական ֆինանսավորում):	Հայրապետյան Դ. Ռ.

Թեմա 1. Ամփոփելով իրականացված գիտափորձերը՝ եզրակացրել ենք, որ «դեցենտրացիա» մեխանիզմի ակտիվացումն առաջնահերթ խնդիր է ուսանողի մասնագիտական նույնականության ձևավորման շրջանում: Նշված խնդիրը լուծելու համար նախանշել ենք բուհական կրթության համակարգում «պրոբլեմային ուսուցումը» որպես ուսուցման հիմնական մեթոդ ներմուծելու անհրաժեշտությունը՝ ուսանողի ստեղծագործական ընդունակությունների, քննադատական մտածողության, մասնագիտական խնդիրներին համակարգային մոտեցում ցուցաբերելու կարողությունը զարգացնելու համար:

Վերլուծությունները հիմք են հանդիսացել տարածական դեցենտրացիայի ախտորոշմանն ուղղված մեթոդիկայի մշակման համար: Մեթոդիկան հնարավորություն է տալիս դուրս բերելու անձի տարածական դեցենտրացիայի զարգացման երեք մակարդակ: Այն փորձարկվել է 18-60 տարեկան երկու սեռի ներկայացուցիչների մոտ, ինչի հիման վրա պարզորոշվել են մեթոդիկայի նորմատիվները: Ախտորոշման գործիքը պիլոտաժային փուլն անցնելուց հետո գտնվում է ներդրման փուլում:

Թեմա 2. Նախագծի իրականացման արդյունքում պարզվել է, որ մասնագիտական ինքնորոշումը՝ որպես անձի կայացման հիմնական նախադրյալ, հասարակության զարգացման անհրաժեշտ բաղադրիչ է և ունի իր հստակ բնութագրիչները, որոնց գնահատման և ուղղորդման ճանապարհով տվյալ բնագավառում կարելի է հասնել մասնագիտական աճի և ինքնաիրացման: Այն առավել արդիական է ինչպես երիտասարդների համար, ովքեր նոր են ավարտել որևէ բարձրագույն հաստատություն և ցանկություն ունեն ստանալու ևս մեկ կրթություն, այնպես էլ աշակերտների շրջանում, ովքեր պատրաստվում են կատարել մասնագիտության ընտրություն (կամ ավագ դպրոցի հոսքային ընտրություն): Նախագծի շրջանակում ստացված հետազոտության արդյունքներից եզրակացրել ենք, որ ուսանողների շրջանում վաղ երիտասարդական տարիքը բնորոշող անձնային գործոնները (վարքի հսկողությունը, բարեխղճությունը, ադեկվատ վերաբերմունքը և շփվողականությունը) նպաստում են ուսումնական գործունեության արդյունավետությանը, եթե առկա են մասնագիտության հանդեպ հստակ կողմնորոշումներ: Նաև երիտասարդների մոտ նոր կրթական միջավայրում ինքնաիրացման բաղադրիչներից կարևորվել են կայուն ձևավորված արժեքները, իմացության պահանջմունքը, կրեատիվությունը և ինքնահամակրանքը:

Մասնագիտական ինքնորոշման և կայացման հոգեբանական ուղղորդումը ներառել է այնպիսի տեխնոլոգիաների կիրառումը, ինչպիսիք են ապագա մասնագետի համար հոգեբանական արդյունավետ դիմանկարի ձևավորումը, մասնագիտական որակների խթանումը, մասնագիտության ընտրության մեջ պատկերացումների գիտակցումը, անձի ինքնագիտակցման մակարդակի բարձրացումը:

Թեմա 3. Համաձայն ծրագրի ժամանակացույցի և տեխնիկական առաջադրանքի՝ իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները: Հիմնական հետազոտական փուլում ավարտվել է հետազոտական մեթոդիկաների ադապտացիան, և նախապատրաստվել են հայաստանյան նորմատիվները: Ամփոփվել են

պիլոտաժ հետազոտության արդյունքները, և արտասահմանյան խորհրդատուի հետ համագործակցությամբ կազմվել է հետազոտական ամփոփ փաթեթը հայերեն և ռուսերեն լեզուներով: Դաշտային հետազոտական փուլում իրականացվել են հայ սպառողների քանակական ուսումնասիրություններ դաշտային պայմաններում՝ ըստ նախօրոք հաստատված հետազոտական փաթեթի: Իրականացվել են ստացված արդյունքների նախնական վերլուծություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	1	7	34	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ռ. Վ. Աղուզումցյան, Վ. Ռ. Պապոյան, Ա. Ս. Գալստյան, Ե. Բ. Մուրադյան, Դ. Յ. Սարգսյան, Ծ. Ս. Ամիրյան,* Անձի կենսագործունեության հոգեբանական անվտանգություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 142 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ա. Ս. Գալստյան,* Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդները հոգեբանական հետազոտություններում, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 109 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Ս. Գալստյան, Գ. Ա. Ղազարյան, Ե. Բ. Մուրադյան,* Հեքիաթաթերապիայի տեսություն և պրակտիկա, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 84 էջ:
2. *Հ. Մ. Ավանեսյան,* Հոգեբանական գիտափորձերի պրակտիկում, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 50 էջ:
3. *Մ. Մ. Սահակյան,* Կառավարման հոգեբանություն, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 45 էջ:
4. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Պերցեպտիվ գործընթացների հոգեբանություն (զգայություն, ընկալում, ուշադրություն), Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 106 էջ:
5. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Պերցեպտիվ գործընթացների հոգեբանություն, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2015, 50 էջ:
6. *Ն. Ա. Հարությունյան, Է. Վ. Ասրիյան, Լ. Ս. Ստեփանյան,* Հուզակամային ոլորտի հոգեբանության պրակտիկում, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 172 էջ:
7. *Р. В. Агузумцян, А. С. Галстян,* Психологический анализ одаренности детей, АГУ РА, Ереван, 2015, 152 с.

Հոդված

1. *Ա. Հ. Գալստյան,* Գիտակցվածությունը որպես հոգեբանական արդի հիմնախնդիր, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 381-385:

2. *Ա. Ս. Գալստյան,* Անձի հոգեբանական անվտանգության համակարգային վերլուծություն, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես (հատուկ թողարկում), № 3-4, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 271-276:
3. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Անձի հոգեբանական անվտանգության հիմնախնդրի ուսումնասիրությունը տարբեր մոտեցումներում, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես (հատուկ թողարկում), № 3-4, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 353-358:
4. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Մասնագիտական ուղղորդման հոգեբանական տեխնոլոգիաների մշակման հիմնախնդիրը, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 430-432:
5. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Ներառական կրթության կազմակերպման սոցիալ-հոգեբանական դժվարությունները, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «ՍԻՄ տպագրատուն», Իջևան, 2015, էջ 199-203:
6. *Է. Վ. Ասրիյան,* Անձնային բնութագրիչները որպես զովազդային գործունեության տարբեր ոլորտներում արդյունավետությունը պայմանավորող գործոն, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես (հատուկ թողարկում), № 3-4, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 251-257:
7. *Է. Վ. Ասրիյան, Լ. Ս. Ստեփանյան, Ն. Ա. Հարությունյան,* Էմպատիա և դեցենտրացիա հասկացությունների հարաբերակցման հիմնախնդիրը հոգեբանության մեջ, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 368-371:
8. *Լ. Ս. Ստեփանյան, Ա. Վ. Գալստյան,* Հոգեֆիզիոլոգիական բնութագրերը որպես բուժական լողի ազդեցության արդյունավետության ցուցանիշներ նևրոզով հիվանդների մոտ, Միջազգային 41-րդ համաժողովի գիտական հոդվածների ժողովածու, ՖԿՀՊԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 325-330:
9. *Լ. Ս. Ստեփանյան, Ն. Հ. Վանյան,* Գիրացման ֆենոմենի հոգեֆիզիոլոգիական նախադրյալները և կարգավորման մեխանիզմները, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 229-232:
10. *Ծ. Ս. Ամիրյան,* Հոգեբանական անվտանգությունը որպես արդյունավետ գործունեության ապահովման միջոց, Երիտասարդ հոգեբանների միջբուհական գիտաժողովի նյութեր, «Հոգատար բարեկամ», Երևան, 2014, էջ 15-19:
11. *Հ. Մ. Ավանեսյան,* Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 142.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-73:
12. *Հ. Մ. Ավանեսյան, Լ. Ս. Ստեփանյան,* Ուսանողի մասնագիտական նույնականացման գործընթացում «դեցենտրացիայի» դրսևորումների առանձնահատկությունները, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «ՍԻՄ տպագրատուն», Իջևան, 2015, էջ 7-11:
13. *Հ. Մ. Ավանեսյան, Մ. Հեյդարի, Ա. Ս. Գալստյան,* NEO PI թեստի հայերեն տարբերակի փորձարկման համեմատական վերլուծություն, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 410-413:
14. *Հ. Մ. Ավանեսյան, Ն. Մ. Նազարյան,* Ուստիկանների կոմունիկատիվ ոլորտի առանձնահատկությունների թեստավորման վերլուծություն, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 414-417:
15. *Հ. Մ. Ավանեսյան, Ս. Վ. Հովհաննիսյան,* «Դեցենտրացիայի» գործառական կառուցակարգի առանձնահատկությունները բուհի կրթական միջավայրում, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և

հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 371-375:

16. *Մ. Մ. Սահակյան,* ՀՀ ներգաղթած սիրիահայերի սոցիալ-հոգեբանական հարմարման առանձնահատկությունները, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ», ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 467-470:
17. *Մ. Մ. Սահակյան,* Ուսանողի անձի արժեքային համակարգը և կրթության արդյունավետությունը, Գիտական հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 106-114:
18. *Ն. Ա. Հարությունյան,* Հարմարման հոգեբանական նախադրյալները զինվորական ծառայության պայմաններին, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «ՍԻՄ տպագրատուն», 2015, էջ 67-72:
19. *Ն. Ա. Հարությունյան, Է. Վ. Ասրիյան,* Ամուսինների ընտանեկան արժեհամակարգի առանձնահատկությունները ժամանակակից հասարակարգում, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ», ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 271-274:
20. *Ռ. Վ. Աղուզումցյան, Ե. Բ. Մուրադյան,* Ընկերության՝ որպես երևույթի դիտարկումը անձի հոգեբանական անվտանգության համատեքստում, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես (հատուկ թողարկում), № 3-4, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 245-250:
21. *Վ. Ռ. Պապոյան,* Հոգեբանական անվտանգության ուսումնասիրումը մասնագիտական գործունեությունում, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես (հատուկ թողարկում), № 3-4, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 318-324:
22. *Վ. Ռ. Պապոյան, Ա. Ս. Գալստյան,* Մասնագիտական ինքնորոշումը որպես անձի կայացման նախադրյալ, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ», ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 420-423:
23. *В. Р. Папоян, Е. В. Севумян,* Профессиональные качества и процессы деформации современного педагога, Международная научная конференция “Современные проблемы развития науки и образования”, Сборник науч. статей, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 97-104.
24. *В. Р. Папоян, Е. Б. Мурадян, А. С. Галстян,* Психологическое сопровождение как эффективная форма профессионального самоопределения старших школьников, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 1 (16), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 65-72:
25. *Г. М. Аванесян,* Опыт разработки специального учебного курса “психология проблемного взаимодействия”, Высшая школа: опыт, проблемы, перспективы, Материалы VIII Международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 2015, с. 122-127.
26. *Д. Р. Айрапетян, Г. А. Варосян,* Эвристическая регуляция профессиональной деятельности риэлторов, «Տարեգիրք 2013», Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 707-714:
27. *Л. С. Степанян,* Особенности развития профессионального стресса у менеджеров среднего звена, Высшая школа: опыт, проблемы, перспективы, Материалы 8-ой межд. научн-практич. конф., РУДН, Москва, 2015, с. 610-614.
28. *Л. С. Степанян, В. Г. Григорян,* Гендерные различия формирования нейропсихологических профилей у подростков под влиянием виртуальной агрессогенной среды, 8-ая годичная научн. конф., Сборник научн. статей, Изд-во: РАУ, Ереван, 2014, с. 19-23.

29. *Н. А. Арутюнян,* Факторы адаптации студентов в вузе, Высшая школа: опыт, проблемы, перспективы, Материалы VIII Международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 2015, с. 238-241.
30. *Н. И. Карапетян,* Анализ личностных детерминант эффективности поведенческих стратегий роководителя, “Актуальные проблемы современной психологии”, Материалы Всероссийской конференции молодых ученых, Российский университет дружбы народов, Москва, 2014, с. 204-208.
31. *Р. В. Агузумцян, Е. Б. Мурадян,* Психологическая безопасность личности как интегративный феномен: теоретический аспект, Актуальные проблемы психологии труда, инженерной психологии и эргономики, Выпуск 6, Изд-во “Институт психологии РАН”, Москва, 2014, с. 172-189.
32. *Э. В. Асриян,* Имидж Армении: исследование внешнего образа, Материалы VIII Международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 2015, с. 305-308.
33. *Э. В. Асриян, Н. И. Кеворкова,* Реклама как фактор, способствующий формированию представлений о модели семьи, XIX международная научно-практическая конференция заведующих кафедрами маркетинга, рекламы, связей с общественностью, дизайна и смежных специальностей, Сборник материалов, Изд-во Московского гуманитарного университета, Москва, 2015, с. 395-396.
34. *L. S. Stepanyan,* Correction of aggression and self-esteem at teenagers, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 360-364:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Շահվերդյան Գայանե Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կոբելյան Արթուր Թենգիզի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարոյան Նելլի Հայկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միքայելյան Վլադիմիր Հակոբի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարգսյան Սյուզան Ֆելիքսի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ղազարյան Իզաբելլա Արտավազդի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Գևորգյան Դավիթ Էմիլի, ասիստենտ
7. Բազոյան Ֆենյա Նորայրի, դասախոս
8. Շահվերդյան Սեդա Անդրանիկի, դասախոս
9. Պետրոսյան Գագիկ Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ամիրյան Դավիթ Սեյրանի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ավետիսյան Մարի Վազգենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավետիսյան Մարի Վազգենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Սոցիալական ցանցերում դեռահասների և երիտասարդների միջանձնային հաղորդակցման հոգեբանական ռիսկերը (պետական ֆինանսավորում):	Կոբելյան Ա. Թ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում ՀՀ ողջ տարածքով իրականացվել է թիրախային խմբի հետազոտություն, որում ընդգրկվել են շուրջ 6000 մասնակիցներ: Կատարվել է ստացված արդյունքների քանակական և որակական վերլուծություն: Փորձարարական հետազոտության մեջ շեշտադրվել է դեռահասների արժեքային համակարգի, սոցիալական ցանցերում դեռահասների միջանձնային հաղորդակցման առանձնահատկությունների և դրա հետևանքով առաջացող համացանցային կախվածության հոգեբանական ռիսկերի բացահայտումը (վերլուծությունները և մեկնաբանությունները դեռ ընթացքի մեջ են):

Կրտսեր գիտաշխատող Վ. Գասպարյանը թեմայի շրջանակում ընդունվել է ԵՊՀ սոցիալական հոգեբանության ամբիոնի առկա ասպիրանտուրա: Թեմայի ղեկավար Ա. Կոբելյանը և ավագ գիտաշխատող Ն. Հարոյանը դրամաշնորհային թեմայի շրջանակում հրատարակել են 1-ական գիտական հոդված:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2014-15 ուստարվա ընթացքում ամբիոնը ծավալել է հետևյալ աշխատանքները:

Վերանայվել և վերափոխվել են մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսումնական ծրագրերը:

2014 թվականի հոկտեմբերին ամբիոնի աշխատակիցները ակտիվորեն մասնակցել են ֆակուլտետի հիմնադրման 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովին և հանդես եկել զեկույցներով: 2015 թվականի ապրիլի 17-ին ամբիոնը Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետում կազմակերպել է միջազգային գիտաժողով՝ «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» խորագրով: Բացի դրանից՝ ամբիոնը մասնակցել է ապրիլի 24-ին ԵՊՀ-ում Վալդորֆյան շարժման կողմից կազմակերպված և Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված գիտաժողովին, որտեղ քննարկվել են ցեղասպանության փաստը երեխաներին հոգեբանորեն կիրթ ներկայացնելու եղանակները:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են բալինտյան խմբային աշխատանքի թրեյնինգային ծրագրին և ստացել համապատասխան հավաստագրեր:

2014-15 ուստարվա ընթացքում ամբիոնում քննարկվել են թեկնածուական 3 ատենախոսություն, պաշտպանվել են 1 թեկնածուական և 1 դոկտորական ատենախոսություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	1	-	1	26	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Թ. Կոբելյան,* Էթնիկական նույնականություն և հանդուրժողականություն, «Տիր» հրատ., Երևան, 2015, 214 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Դ. Է. Գևորգյան, Ա. Թ. Կոբելյան,* Նախազորակոչային սոցիալ-հոգեբանական պատրաստության ձեռնարկ, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, 62 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Թ. Կոբելյան,* Ցեղասպանությունը որպես էթնիկական անհանդուրժողականության ծայրահեղ դրսևորում, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 54-64:
2. *Ա. Թ. Կոբելյան,* Մեդիամիջավայրի ազդեցության սոցիալ-հոգեբանական ռիսկերը, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 195-197:
3. *Գ. Ս. Պետրոսյան,* Ցեղասպանության հոգեախտածին հետևանքները, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 65-73:
4. *Դ. Է. Գևորգյան,* Անհարմարողական կոգնիտիվ սխեմաները և քոփինգ ռ՚ները, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 178-181:
5. *Ի. Ա. Ղազարյան,* Սոցիալական պատկերացումների ուսումնասիրության նախադրյալները, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 206-210:
6. *Ի. Ա. Ղազարյան,* Ցեղասպանության հիմնախնդրի քաղաքական-հոգեբանական հայեցակետերը, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 146-150:
7. *Մ. Վ. Ավետիսյան,* Ախտաբանական վիշտը կոգնիտիվ մոտեցման համատեքստում, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 162-164:
8. *Մ. Վ. Ավետիսյան,* Անձի կոգնիտիվ սխեմաների դերը վշտի ապրման գործընթացում, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 170-174:
9. *Ն. Հ. Հարոյան,* Վիրտուալ իրականության խնդիրը տեղեկատվական միջավայրում, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 201-203:

10. *Ն. Հ. Հարոյան,* Պատմա-հոգեբանական գործոնների ազդեցությունը հայ ազգային մտածելակերպի ձևավորման վրա, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 74-77:
11. *Ս. Ա. Շահվերդյան,* Որոշման կայացումը ժամանակի կառավարման համատեքստում, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 417-420:
12. *Ս. Ա. Շահվերդյան,* Սոցիոմշակութային գործոնների դերը տնտեսական վարքում, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 122-126:
13. *Ս. Ֆ. Սարգսյան,* Մարմնային-հուզական փորձը որպես հոգեկանի զարգացման և ինքնաճանաչման հիմք, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 226-229:
14. *Ս. Ֆ. Սարգսյան,* Հիշողության միջսերնդային փոխանցում. դեպքի վերլուծություն, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 33-38:
15. *Ֆ. Ն. Բազոյան,* Աղանդավորական խմբերում անձի վերասոցիալականացման հոգեբանական խնդիրները, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 168-171:
16. *Ֆ. Ն. Բազոյան,* Հայերի էթնոհոգեբանության պատմա-մշակութային տեսանկյունները, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 175-179:
17. *А. Н. Ароян, М. В. Тевосян,* Творческое мышление в системе понятий современной психологии, «Փոխակերպվող հասարակության զարգացման տեսական և գործնական հիմնախնդիրներ (փիլիսոփայական և հոգեբանական տեսանկյուններ)» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1 (2), 2014, էջ 126-135:
18. *А. Т. Кобелян,* Этническая агрессия как проявление коллективной тени, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 242-244:
19. *В. А. Микаелян,* Проблема времени в психотерапевтическом аспекте, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 244-247:
20. *В. А. Микаелян,* Хронос и Айон, Темпоральные переплетения терапевтического процесса, “Медицинская психология в России”, N 3 (32), 2015, http//mprj.ru.
21. *В. А. Микаелян,* Проекция тени: к проблеме этнической деструктивности, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 133-139:
22. *Г. М. Шавердян,* Право на социальное влияние и обязанность ответственности, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 2 (143), 2014, էջ 45-55:
23. *Г. М. Шавердян*, Армения и ее супостат, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 96-121:

24. *Г. М. Шавердян*, Балинтовские группы как средство достижения “очевидности”, материалы международной конференции “Эмоциональное выгорание и балинтовское движение в помогающих профессиях”, 2015, с. 221-228:
25. *Г. М. Шавердян,* Эксперименты по общечеловеческому конформизму как нарастающий вызов, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 251-254:
26. *Э. В. Микаелян,* Ритуал в структуре ОКР, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, N 1, 2014, էջ 247-251:

Զեկուցման թեզիս

1. *S. Sukiasyan, S. Khudoyan, V. Poghosyan, G. Shahverdyan, A. Chalikyan, I. Zhmurin, M. Tadevosyan*, Attitude towards Trauma. The Genocide and Society, “Romanian Journal of Psychiatry”, Vol. 17, N 2, Bucharest, 2015, p. 216:

ԱՆՁԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Նարինե Գագիկի, հոգեբան. գիտ, թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Սվետլանա Ֆրունզեի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գարգրցյան Լիլիթ Ալբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զաքարյան Էլեոնորա Ալեքսանդրի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խանամիրյան Իրինա Ռյուրիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մանուսյան Սոնա Հովհաննեսի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Առաքելյան Քնարիկ Ներսեսի, դասախոս
7. Հակոբջանյան Աննա Ռուբիկի, դասախոս
8. Մկրտչյան Անուշ Արսենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Լիանա Ստեփանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Գենդերային սոցիալականացման գործընթացի վերլուծություն. հայկական ընտանիքներում կանանց և աղջիկների հեռանկարներն ու կարգավիճակը:	Գարգրցյան Լ. Ա.

2. Մարդկանց թրաֆիքինգ՝ զոհային վարքի իրազեկում և կանխարգելում:	Առաքելյան Ք. Ն.

Թեմա 1. Հետազոտական ծրագիրը նպատակ ուներ բացահայտելու Հայաստանում երեխաների սեռային սոցիալականացման գործընթացի այն առանձնահատկությունները, որոնք հանգեցնում են ընտանիքներում սեռերի անհավասար կարգավիճակներին, կանանց ու աղջիկների պակաս արժևորմանը թե՛ ընտանիքում, թե՛ հասարակությունում, ինչն իր հերթին ունենում է մի շարք անցանկալի հետևանքներ (օրինակ՝ արու զավակի նախընտրություն, սեռով պայմանավորված հղիության ընդհատումներ, կանանց նկատմամբ բռնության դեպքեր և այլն):

Հաշվետու տարում իրականացվել է որակական հետազոտություն ֆոկուս խմբային քննարկումների և խորացված հարցազրույցների միջոցով, վերլուծվել են հետազոտության արդյունքները, արվել են եզրակացություններ, և ձևակերպվել համապատասխան առաջարկություններ: Հետազոտության արդյունքում դուրս են բերվել սեռային սոցիալականացմանը մասնակցող հիմնական գենդերային դիրքորոշումները ավագ և երիտասարդ սերնդում և այդ դիրքորոշումների փոխանցման հիմնական ձևերը: Մշակվել են առաջարկներ, որոնք հասցեագրված են գենդերային սոցիալականացման գործընթացի տարբեր մասնակիցներին և ուղղված են ստեղծելու ավելի ներդաշնակ պայմաններ երկու սեռերի երեխաների դաստիարակության և զարգացման համար:

Թեմա 2. Հետազոտության նպատակն էր մարդկանց թրաֆիքինգի մասին իրազեկվածության բարձրացումը, ինչպես նաև զոհային վարքի կանխարգելման հմտությունների ձևավորումը: Ծրագրին մասնակցել են ՀՀ և ք. Երևանի խնամքի և պաշտպանության կենտրոնների ինչպես ցերեկային, այնպես էլ գիշերօթիկ հաստատությունների 79 դեռահասներ՝ աղջիկներ (42) և տղաներ (37), որոնք կա՛մ երկկողմանի ծնողազուրկ են, կա՛մ անապահով ընտանիքների երեխաներ:

Ծրագիրն անց է կացվել չորս հիմնական փուլերով, որոնցից յուրաքանչյուրն ունեցել է իր նպատակներն ու խնդիրները: 1. Առաջնային հարցում՝ մշակված հարցարանը նպատակ ուներ բացահայտելու մարդկանց թրաֆիքինգի մասին իրազեկվածության մակարդակը: 2. Հոգեբանական հետազոտություն՝ իրականացվել է հոգեբանական թեստավորում, որի արդյունքում բացահայտվել են դեռահասներին բնորոշ զոհային վարքի հիմնական տեսակներն ու առանձնահատկությունները: 3. Կանխարգելիչ ծրագրի իրականացում, որը ներառում էր մարդկանց թրաֆիքինգի մասին իրազեկում տեսական մակարդակում, վարժությունների և պրակտիկ խնդիրների լուծման միջոցով կանխարգելիչ հմտությունների ձևավորում: 4. Ուսումնամեթոդական ուղեցույցի կազմում՝ ստացված արդյունքների հիման վրա կազմվել է մարդկանց թրաֆիքինգի կանխարգելման ուսումնամեթոդական ուղեցույց երիտասարդների հետ աշխատանքի համար, որը հանձնվել է տպագրության:

Հետազոտության արդյունքները ներկայացվել են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության նախարարի տեղակալ Ֆիլարետ Բերիկյանի և Ընտանիքի, կանանց և երեխաների հիմնահարցերի վարչության երեխաների հիմնահարցերի բաժնի պետ Լենա Հայրապետյանի հետ հանդիպմանը, ինչպես նաև ներկայացվել են ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի կողմից կազմակերպված տարեկան գիտաժողովում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Վերամշակվել են 2015-2016 ուստարվա համար նախատեսված «Կիրառական հոգեբանություն» մագիստրոսական ծրագրի ամբիոնային դասընթացները ինչպես առկա, այնպես էլ հեռակա ուսուցման համար:
- Կազմակերպվել են մի շարք գիտագործնական սեմինարներ գիտական հետազոտության կազմակերպման և գիտական մեթոդների վերաբերյալ՝ ուսանողների կուրսային և ավարտական աշխատանքների արդյունավետ իրականացմանն աջակցելու համար:

- Դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում պատրաստվել և տպագրվել են զեկույցներ, հոդվածներ:
- Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են տարբեր գիտագործնական սեմինարների (Իտալիա, Չեխիա, Նորվեգիա):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	13	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Է. Ա. Զաքարյան,* Անձի պատասխանատվության զարգացումը՝ որպես հոգեսոցիալական հասունության երաշխիք, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», № 3-4, 2014, էջ 4-10:
2. *Է. Ա. Զաքարյան,* Հայոց ցեղասպանությունը և ազգային ինքնության պահպանման հոգեբանական առանձնահատկությունները, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 456-459:
3. *Է. Ա. Զաքարյան,* Պատասխանատվությունը որպես անձի հոգեսոցիալական հասունության կարևոր բաղադրիչ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի, Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն», № 1 (16), 2015, էջ 54-64:
4. *Ի. Ռ. Խանամիրյան,* Ընտանեկան խորհրդատվության խնդիրները փոփոխվող հասարակությունում, «Ընտանիք, հասարակություն և եկեղեցի. ժամանակակից մարտահրավերներ» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 110-119:
5. *Ի. Ռ. Խանամիրյան,* Կորուստը որպես մանկության ճգնաժամային իրավիճակ, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 309-312:
6. *Լ. Ա. Գարգրցյան,* Հայաստանում արու զավակի նախապատվության պատճառները, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 255-258:
7. *Լ. Ս. Սարգսյան,* Երիտասարդների արժեքային կողմնորոշումների հոգեբանական բնութագիրը, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 284-287:
8. *Ն. Ա. Գրիգորյան,* Մշակույթում տարածված հաղորդակցման ոճերն ու անձի ինքնակարգավորման վարքաձևերը, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 258-262:
9. *Ն. Գ. Խաչատրյան,* Արժեքային կողմնորոշիչների հետագիծ. ներկա պատկերը և տեսականն անհատ-ընտանիք-հասարակություն կապի համատեքստում, «Ընտանիք, հասարակություն և եկեղեցի. ժամանակակից մարտահրավերներ» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 61-79:

10. *Ն. Գ. Խաչատրյան,* Արժեքային կողմնորոշիչների և համոզմունքների դերը ՀՀ բնակչության տնտեսական վարքի դիրքորոշումներում, «Տարեգիրք 2013», ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 2014, էջ 661-670:
11. *К. Н. Аракелян, А. В. Шаболтас,* Внутрисемейные факторы виктимизации личности, Вестник "ЮурГУ", том 8, № 1: Серия Психология, 2015, ст. 50-55.
12. *К. Н. Аракелян,* Опыт пережитого насилия и склонность к виктимному поведению подростков: гендерный аспект, "Вестник Санкт-Петербургского университета", серия 12 Психология. Социология. Педагогика, № 4, 2014, с. 58 -65.
13. *N. G. Khachatryan,* Gender inequality in the higher education institutions in Armenia: causes and consequences, 25 June, 2015. http://chalkboard.tol.org/gender-inequality-in-the-higher-education-institutions-in-armenia-causes-and-consequences/

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 3

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հովհաննիսյան Սահակ Վիուլի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Ասրիյան Էլինա Վյաչեսլավի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Ստեփանյան Լուսինե Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Գալստյան Արմենուհի Համբերիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Ավանեսյան Սոնա Պավելի, ավագ լաբորանտ
6. Կարապետյան Նարե Իգորի, ավագ լաբորանտ
7. Պապոյան Սեդա Արամի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Փորձարարական հետազոտության մեթոդների կատարելագործման և ներդրման օրինաչափությունները հոգեբանության կիրառական բնագավառներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավանեսյան Հ. Մ.

Թեմա 1. Գիտահետազոտական խմբի կողմից իրականացվել են մի շարք գիտափորձեր, որոնցում կիրառվել են տեղայնացված և մոդիֆիկացված հոգեբանական մեթոդիկաները: Նախորդ տարիների

ընթացքում մշակված մեթոդիկաները զետեղվել են հրատարակված ուսումնական ձեռնարկներում և ուղեցույցներում, որոնք նպատակահարմար է կիրառել ինչպես ուսումնական, այնպես էլ մասնագիտական գործունեության տարբեր բնագավառներում (հանրային ծառայության, բանկային, գովազդային և այլն): Դրանց տեղեկատվական ցուցանիշների հիման վրա մշակվել է մասնագիտական պիտանելիության գնահատման ախտորոշիչ ալգորիթմ:

Իրականացվել է հոգեբանի անհատական աշխատանքային ստենդի կահավորումը: Ընդլայնվել է լաբորատորիայի զբաղեցրած տարածքը, ձեռք են բերվել հոգեդիագնոստիկ սարքավորումներ՝ հիշյալ ստենդին համակցելու համար:

ԱՆՁԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Աղուզումցյան Ռուբեն Վազգենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մուրադյան Ելենա Բորիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Պապոյան Վարդուհի Ռոբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գալստյան Ալինա Սոխակի, գիտաշխատող
4. Սարգսյան Դիանա Յուրայի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Ամիրյան Ծովինար Սեյրանի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Անձի հոգեբանական անվտանգության ապահովումը մասնագիտական գործունեության մեջ (պետական ֆինանսավորում):	Աղուզումցյան Ռ. Վ.

Թեմա 1. Անձի հոգեբանական անվտանգությունը դիտարկվել է մարդու կենսագործունեության տարբեր ոլորտներում՝ հաշվի առնելով միկրո և մակրո միջավայրային տարրերը, ընտանիքի դերը, առողջության ցուցանիշները, տեղեկատվության ազդեցությունը, մշակութային խնդիրները և այլն: Այդ նպատակով առանձնացվել են աշխատանքային և կրթական միջավայրի գործոններն անձի զարգացման տեսանկյունից՝ ձևավորված պայմաններ, առաջընթացի հնարավորություններ, կարգավիճակ, ակնկալիքներ, սպասումներ և հավակնություններ: Կատարված գործոնային վերլուծությունը հնարավորություն է տվել դուրս բերելու անձի հոգեբանական անվտանգության ապահովման գործընթացում կարևոր դեր ունեցող առաջնային և երկրորդային գործոնները և դրանց փոխկապակցվածությունը:

Անձի մասնագիտական գործունեության հոգեբանական անվտանգությունն ապահովող գործոնների մանրամասն վերլուծությունները և դրանց հոգեբանական նկարագիրները ամփոփված և ընդհան-

բացված են «Անձի կենսագործունեության հոգեբանական անվտանգություն» կոլեկտիվ մենագրությունում:

«ԱՆՁ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐ» ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Խաչատրյան Նարինե Գագիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Նվարդ Արեգի, կրտսեր գիտաշխատող
2. Սերոբյան Աստղիկ Կորյունի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Հակոբջանյան Աննա Ռուբիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Կանանց ակադեմիական առաջընթացի սոցիալ-հոգեբանական գործոնները:	Խաչատրյան Ն. Գ.

Թեմա 1. Տվյալ ուսումնասիրության նպատակն էր վեր հանել ՀՀ կրթական համակարգի բարեփոխումների համատեքստում սոցիալ-մշակութային այն գործոնները, որոնք հանգեցնում են բուհական համակարգում գենդերային անհավասարության դրսևորումներին: Վերլուծությունները կատարվել են երկու ուղղությամբ. ա) դուրս բերել բարձրագույն կրթական հաստատություններում գենդերային անհավասարության պատկերը՝ ըստ հորիզոնական և ուղղահայաց սեգրեգացիայի, բ) վեր հանել կանանց ակադեմիական կարիերային և մասնագիտական առաջխաղացմանը նպաստող և խոչընդոտող հոգեբանական, սոցիալական և մշակութային գործոնները: Առաջին փուլում կատարվել է տվյալների երկրորդային վերլուծություն՝ օգտվելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայության 2009/10-2013/14 թթ. տվյալներից: Երկրորդ փուլում իրականացվել է որակական ուսումնասիրություն: Ֆոկուս խմբերին և հարցազրույցներին մասնակցած կանանց մեծամասնությունը հավաքագրվել է այն ֆակուլտետներից, որտեղ կանայք, ըստ առաջին փուլի տվյալների, չեն կազմել մեծամասնություն: Ծրագրի ավարտին պատրաստվել է զեկույց՝ *«Աջակցություն, թե՞ կանխում. բարձրագույն կրթական համակարգում կանանց ակադեմիական կարիերայի կառուցման սոցիալ-մշակութային գործոնները»*, որտեղ ներկայացված են ստացված արդյունքները և առաջարկությունները գենդերային անհավասարության հաղթահարման ուղղությամբ (http://www.ysu.am/files/Narine%20Khachatryan%20ENG%20.pdf):

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

«Անձ և սոցիալական միջավայր» ԳՀ լաբորատորիայի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝ տեղայնացնել և մշակել սոցիալ-մշակութային համատեքստում անձնային գործոնների ուսումնասիրմանն ուղղված մեթոդիկաներ, ուսումնասիրել սոցիալ-մշակութային փոփոխությունների

պայմաններում անձի արժեմշակութային կողմնորոշումների և համոզմունքների ազդեցությունը նրա ինքնակարգավորման վարքաձևերի ու սուբյեկտիվ բարեկեցության վրա:

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել է միջազգային համագործակցությունը: Լաբորատորիան ընդգրկվել է երկու միջմշակութային նախագծերի աշխատանքներում.

- «Անձի սուբյեկտիվ բարեկեցություն և սեփական իրավունքները պաշտպանելու դիրքորոշումներ» ուսումնասիրություն (Գդանսկի համալսարանի հոգեբանության ինստիտուտ):
- «Արդարության դիրքորոշումներ և ինքնակարգավորման վարքաձևեր» ուսումնասիրություն (Քսիամենի համալսարան, Չինաստան):

Իրականացվել է մեթոդիկաների թարգմանություն, իսկ թեստավորումը և հարցումը իրականացվել են միջմշակութային հետազոտությունների պահանջներին համապատասխան երկու խումբ ուսանողների շրջանում (440 մասնակից): Ուսումնասիրության մեջ ընդգրկվել են 22-30 տարեկան ուսանողներ տարբեր բուհերից: Իրականացվել են նաև մեթոդիկաների հարմարեցմանն ուղղված վիճակագրական վերլուծություններ:

Լաբորատորիայի աշխատակիցների համար կազմակերպվել է գիտագործնական սեմինար R-վիճակագրական փաթեթի վերաբերյալ բազային գիտելիքներ ձեռք բերելու ուղղությամբ:

ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010600	Ֆիզիկա
011100	Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա
010500	Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա

Մասնագիտացումներ՝	Աստղաֆիզիկա
(մագիստրոսական ծրագրեր)	Մակրոմոլեկուլների ֆիզիկա
	Միջուկային ֆիզիկա և ատոմային էներգետիկա
	Պինդ մարմնի ֆիզիկա
	Տեսական ֆիզիկա
	Օպտիկա
	Մաթեմատիկական ֆիզիկայի մեթոդներ, գծային և ոչ գծային մոտարկումներ

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի
2. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի
3. Սեդրակյան Դավիթ Միհրի
4. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի (թղթակից անդամ)
5. Կարայան Համլետ Սուրենի (թղթակից անդամ)
6. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետի (թղթակից անդամ)
7. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի (թղթակից անդամ)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 325*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ֆիզիկա	25	38	17	9	33	24	5	4
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	19	2	11	10	10	14	-	-
Կիրառական մաթեմ. և ֆիզիկա	-	-	3	4	5	14	-	-
Ընդամենը	**44**	**40**	**31**	**23**	**48**	**52**	**5**	**4**
Մագիստրատուրա								
Ֆիզիկա	10	20	12	18				
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	5	4	2	7				
Ընդամենը	**15**	**24**	**14**	**25**				

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 11*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա	-	-	-	2	9

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա					
1-ին	63	-	27	8	57
2-րդ	26	-	5	6	81
3-րդ	57	3	10	13	77
4-րդ	9	-	3	-	67
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	21	7	-	1	67
2-րդ	21	1	6	1	67
3-րդ	24	-	11	1	54
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա					
2-րդ	7	-	1	1	86
3-րդ	19	-	9	1	53
Ընդամենը	**247**	**11**	**72**	**32**	**66**
Մագիստրատուրա					
Ֆիզիկա					
1-ին	30	-	-	17	100
2-րդ	30	-	-	23	100
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	9	-	-	3	100
2-րդ	9	-	-	2	100
Ընդամենը	**78**	**-**	**-**	**45**	**100**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ունեցող ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա					
1-ին	68	2	31	11	51
2-րդ	26	1	6	7	73
3-րդ	57	-	14	19	75
4-րդ	9	-	2	3	78
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	22	1	16	-	23
2-րդ	21	2	7	1	57
3-րդ	24	-	8	3	67
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա					
2-րդ	8	-	2	2	75
3-րդ	20	1	8	2	55
Ընդամենը	**255**	**7**	**94**	**48**	**60**
Մագիստրատուրա					
Ֆիզիկա					
1-ին	30	-	-	19	100
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	7	1	-	2	86
Ընդամենը	**37**	**1**	**-**	**21**	**97**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 58 (22), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 2*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ֆիզիկա	11 (2)	9	30 (19)
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	-	-	8 (1)
Ընդամենը	**11 (2)**	**9**	**38 (20)**

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	1	2	1	113	24

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ՎԻԿՏՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ԱՍՏՂԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մուրադյան Ատոմ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սեդրակյան Դավիթ Միհերի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Աբրահամյան Մարտին Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բաղալյան Դավիթ Հայրապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Գևորգյան Աշոտ Հարությունի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Երիցյան Հոմերոս Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
6. Խաչատրյան Ժյուլվերն Բաղդասարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
7. Ղազարյան Միշա Արիստակեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
8. Բաղալյան Համլետ Գուրգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Գաբրիելյան Ռուբեն Ցոլակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Գրիգորյան Լյովա Նազարեթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Մխիթարյան Սամվել Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Նինոյան Ժիրայր Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Պետրոսյան Պետիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Կարապետյան Էմիլյա Լիպարիտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Հայրապետյան Մեխակ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Հարությունյան Մերուժան Զավենի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Նիկողոսյան Արթուր Գարեգինի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մաղաքյան Տիգրան Յուրիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Ժակլին Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Լիլիթ Արարատի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
3. Արշակյան Արփիկ Լևիկի, ավագ լաբորանտ
4. Ենոքյան Հասմիկ Էդիկի, ավագ լաբորանտ
5. Հարությունյան Գրետա Գևորգի, ավագ լաբորանտ
6. Պետրոսյան Գոհար Վարազդատի, ավագ լաբորանտ
7. Ստեփանյան Մարգարիտա Արամայիսի, ավագ լաբորանտ
8. Քարաջյան Էլլա Հրաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հեռու-ռեզոնանսային Կապիցա-Դիրակյան դիֆրակցիային առնչվող իրավիճակի՝ մեր կողմից վերջերս կատարած վերաքննարկումը ատոմական ինտերֆերոմետրիայի համար երևան է հանել մի կարող հնարավորություն: Մենք ստացանք լայն իմպուլսային ճեղքման հնարավորություն ատոմի համընթաց շարժման համար, երբ խնդրի քննարկման մեջ ներառվեց ատոմի վերին էներգետիկ մակարդակի փոքր բնակեցումը:

Նանոչափային լայնական հատույթներով ուղիներում մասնիկային հոսքերի՝ պոտենցիալային արգելքների վրա քվանտային ցրման համար ձևակերպվել է քվանտամեխանիկական մոդելավորման մաթեմատիկական ապարատը, և լուսաբանվել բազմուղի ցրման ամպլիտուդների անալիտիկ հատկությունները:

Ստացված են նեյտրոնային աստղի պատյանում մագնիսաձայնային ալիքների տարածումը նկարագրող հավասարումները և դրանց լուծումները: Ալիքների կլանման օրինաչափությունները և բաբախիչների ռադիոճառագայթման սպեկտրի առանձնահատկություններն ուսումնասիրելու համար կհաշվարկվեն աստղի պատյանի նյութի կինետիկ գործակիցները:

Լուծված են երկկոմպոնենտ աստղի անկյունային արագության հետթռիչքային ռելաքսացիան նկարագրող հավասարումները:

Կատարվել է նաև կապույտ կոմպակտ թզուկ (BCD) գալակտիկաների սպեկտրալուսաչափական և վիճակագրական ուսումնասիրություն, սպեկտրալ բնութագրիչներով առանձնացված խտացումների համար չափվել են սեփական շարժումները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	11	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Г. Г. Бадалян, Х. М. Казарян, С. М. Яйлоян,* Зависимость парциальной площади молекул от третьей компоненты в лиотропных жидких кристаллах, “Известия НАН Армении, Физика”, 50, 2015, с. 111-117.
2. *Д. М. Седракян, М. В. Айрапетян,* Механизм радиоизлучения пульсаров, “Астрофизика”, 58, 2015, с. 145-170.
3. *Д. М. Седракян, А. Х. Багдасарян, Л. Р. Седракян,* Двухканальное рассеяние и излучение электрона в квантовой квазиоднородной яме, “Известия НАН Армении, Физика”, 50, 2015, с. 25-37.
4. *Д. М. Седракян, П. Г. Петросян, Л. Н. Григорян,* Влияние случайного потенциала на оптические свойства полупроводниковых CdSxSe1–x нанокристаллов, “Журнал технической физики”, 85, 2015, с. 94-99.
5. *Д. М. Седракян, А. С. Арутюнян, М. В. Айрапетян,* Поглощение магнитозвуковых волн в коре нейтронной звезды. Радиоизлучение пульсаров, “Астрофизика”, 57, 2014, с. 573-590.
6. *М. Г. Абрамян,* Вихри во вращающемся гравитирующем газовом диске, “Астрофизика”, 58, 2015, с. 89-107.
7. *A. H. Gevorgyan,* Absorption and Emission of Finite Layer of Chiral Photonic Crystal, “J.Contemporary Physics (Armenian Academy of Sciences)”, 50, 2015, p. 28-38.

8. *A. H. Gevorgyan, R. B. Alaverdyan, H. Gharagulyan, M. S. Rafayelyan, H. Grigoryan,* Diffusion in liquid crystals of two cholesterics with different pitches, "Journal of Nanophotonics", 9, 2015, 093591.
9. *A. Movsisyan, G. Muradyan,* Momentum state preparation of a two-level atom using Kapitza – Dirac diffraction, 44, 2014, p. 891.
10. *D. M. Sedrakian, A. S. Harutunyan, M. V. Hayrapetyan,* Magnetosonic waves in the crust of a neutron star, "Journal of Physics: Conference Series", 496, 2014, 012017.
11. *M. G. Abrahamyan*, The structure of solitary dipole vortises in rotating gaseous gravitating disk, "International Journal of Astronomy", 3, 2014, p. 35-39.

Զեկուցման թեզիս

1. *M. G. Abrahamyan,* Some structural features of vortises in gaseous gravitating disk. Int. Conference on Astrophysics and Space Science (APSS2015), 2015, Shanghai, China, 2015, p. 47.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Մարտին Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աֆյան Սերգեյ Ղազարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Գագիկ Հովսեփի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Գայանե Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պողոսյան Առնակ Վալերիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գալոյան Լևոն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Եպիսկոպոսյան Սերգո Արմենակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արծրուն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սիրադեղյան Կարինե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ֆունկցիոնալ տարբեր տարածություններում դասական համակարգերով վերլուծությունների գումարման մեթոդներ, գործակիցներ և գրիդի ալգորիթմ (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Մ. Գ.

Թեմա 1. Լուծվել են մի շարք նոր, կարևոր խնդիրներ, որոնք առնչվում են ֆունկցիոնալ տարբեր տարածությունների ֆունկցիաների դասական համակարգերով վերլուծությունների, դրանց գրիդի ալգորիթմի ու Չեզարոյի միջինների տարբեր իմաստներով (հավասարաչափ, Lp (p>0), համարյա ամենուրեք, ըստ չափի) զուգամիտությանը:

Ուսումնասիրվել է փոքր չափի բազմության վրա փոխելուց հետո ստացված ֆունկցիայի դասական համակարգերով Ֆուրիեի գործակիցների վարքը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հետազոտված է տարբեր համակարգերի բացարձակ եզակիության հատկությունը: Ապացուցված է, որ Հաարի համակարգը և Ֆրանկլինի համակարգը օժտված են բացարձակ եզակիությամբ, այնինչ Ֆաբեր-Շաուդերի համակարգը օժտված չէ: Ապացուցված է, որ Ֆաբեր-Շաուդերի համակարգը օժտված է ուժեղացված «Ոչ պայմանական-C» հատկությամբ:

Պարզվել է գոյությունը լրիվ չափի մոտ չափ ունեցող $E \subset [0,1]$ բազմության, որի վրա որոշված յուրաքանչյուր անընդհատ ֆունկցիա հնարավոր լինի անընդհատ շարունակել [0,1]-ի վրա այնպես, որ այդ շարունակած [0,1]-ում անընդհատ ֆունկցիայի՝ ըստ Շաուդերի համակարգի վերլուծության գործակիցների մոդուլների հաջորդականությունը մոնոտոն նվազի:

Հետազոտվել է $L^p[0,1], p \geq 1$ - դասերի ֆունկցիաների արժեքները փոքր չափի բազմության վրա փոխելուց հետո նոր ստացված ֆունկցիաների ըստ եռանկյունաչափական համակարգի Ֆուրիեի գործակիցների մոդուլների հաջորդականության ֆունկցիայի սպեկտրի վրա մոնոտոն նվազող կամ թույլ նվազող դարձնելու հնարավորությունը:

Ուսումնասիրված են փոքր չափի բազմության վրա փոխված ֆունկցիաների տարբեր համակարգերով Ֆուրիեի գործակիցների մոնոտոնության հարցեր:

$C_{[0,1]}$ և $L^p_{[0,1]}$ (1(p (2) տարածություններում կառուցված է ունիվերսալ օրթոգոնալ շարքեր տարբեր իմաստներով: Ուսումնասիրված են տարբեր ֆունկցիոնալ դասերում Ֆուրիեի շարքերի զուգամիտությունը, օրթոգոնալ շարքերով ներկայացումները և ունիվերսալ շարքերը:

Ապացուցված է Չեզարոյի և Լիբերայի ընդհանրացված օպերատորների սահմանափակությունը Հարդիի, Բեսովի և BMOA դասերում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	1	14	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գ. Գ. Ղազարյան,* Վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի խնդիրների լուծման ուղեցույց և տիպային խնդիրների ընտրանի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 200 էջ:

Հոդված

1. *М. Г. Григорян, Л. Н. Галоян, А. Х. Кобелян*, О сходимости рядов Фурье по классическим системам, “Мат. сборник”, Т. 206, no. 7, 2015, с. 55-94.
2. *С. А. Епископосян,* Критерия универсальности для непрерывных отображений, “Математика в высшей школе”, т. 10, 1, 2014, с. 21-29.
3. *С. А. Епископосян, Т. М. Сагателян,* Ряды по обобщенной системе Уолша с монотонными коэффициентами в Lp, 1<p<1, “Математика в высшей школе”, т. 10, 2, 2014, с. 21-29.
4. *С. А. Епископосян*, *Ю. Мюллер,* О поточечной универсальности частичных сумм рядов Фурье по обобщенной системе Уолша, “Известия Вузов, сер. Математика”, N 8, 2015, с. 56-67.
5. *С. А. Епископосян,* О сходимости в L1 жагного алгоритма по обобщенной системе Уолша, “Математика в высшей школе”, т. 10-1, 2014, с. 14-35.
6. *С. Л. Гогян*, Об одном свойстве слабого жадного алгоритма по общей системе Хаара, Doklady, “NAN”, Volume 115, Issue 1, 2015, pp. 15-19.
7. *Л. Н. Галоян,* О сходимости в метриках Lp, 1<p<∞, средних Чезаро рядов Фурье с монотонными коэффициентами, “Изв. Вузов”, no. 9, 2015, с. 14-26.
8. *S. A. Sargsyan,* On the divergence of Fourier-Walsh series of continuous function, “Procceding of YSU”, no 2, 2015, p. 12-16.
9. *Causey Ryan, Stephen J. Dilworth, Smbat Gogyan and Denka Kutzarova*, An x-greedy algorithm with weakness parameters, “Comptes rendus de l academie bulgare des sciences”, 68, no. 3, 2015, p. 295-300.
10. *S. J. Dilworth, S. Gogyan and Denka Kutzarova,* On the Convergence of a Weak Greedy Algorithm for the Multivariate Haar Basis, “Constructive Approximation”, 39, no. 2, 2014, p. 343-366.
11. *S. A. Episkoposian, J. Muller,* Universality properties of Walsh-Fourier series, “Monatshefte fur Mathematik, Springer”, v. 175, 2014, p. 511-518.
12. *S. A. Episkoposian,* On uniqness of series with generalized Walsh system, “Mathematica Montisnigri”, v. XXXII, 2015, p. 38-54.
13. *M. G. Grigoryan,* The unconditional convergence of Fourier-Haar series, “Bulletin of TICMI”, v. 18, 1, 2014, p. 130-140.
14. *M. G. Grigoryan,* On the m-term best approximation of signals, greedy algorithm, “ASM, Springer”, V, 42, 2015, p. 25-36.

Զեկուցման թեզիս

1. *A. Kh. Kobelyan,* Some Property of Fourier Series with Respect by Orthogonal Systems, “Caucasian Mathematics Conference CMC I”, Tbilisi, September 5-6, 2014, p. 28.
2. *M. G. Grigoryan,* ON the L-strong and Greedy property of trigonometric system, “3rd Internation Conference on Mathematical, Computational and Statistical Sciences (MCSS '15)”, Dubai, United Arab Emirates, February 22-24, 2015, p. 36-38.
3. *M. G. Grigoryan,* Greedy algorithm and modifications of functions, “Abstracts of International Conference on Wavelets and Applications”, St. Petersburg, June 18-23, 2015, p. 29-31.

ՄՈԼԵԿՈՒԼԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դալյան Եվա Բենոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելյան Վալերի Բեյբուդի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բարխուդարյան Վիգեն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մորոզով Վլադիմիր Ֆյոդորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Ալոյան Լուսինե Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քարամյան Կարինե Կառլենի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թորոսյան Անահիտ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
3. Սինյավսկայա Ալլա Կոնստանտինի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր կենսաբանորեն ակտիվ մետաղապորֆիրինների ԴՆԹ-ի և պոլինուկլեոտիդների հետ կապման ընտրողականության հետազոտությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դալյան Ե. Բ.
2. Նուկլեինաթթուների տրանսլոկացիայի կինետիկան և թերմոդինամիկան սպիտակուցային նանոանցքուղում սեկվենավորման դեպքում (պետական ֆինանսավորում):	Մամասախլիսով Ե. Շ.
3. Պորֆիրինների ազդեցությունը երկշերտ լիպիդային թաղանթի կայունության և հաղորդականության վրա (պետական ֆինանսավորում):	Առաքելյան Վ. Բ.
4. A-ԴՆԹ-ի հետ պորֆիրինների փոխազդեցության առանձնահատկությունները (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Սպեկտրալ մեթոդներով հետազոտվել են մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ)-պորֆիրինի ($H_2TOEPyP4$) և նրա CuTOEPyP, CoTOEPyP մետաղական ածանցյալների փոխազդեցությունը poly(dI-dC)$_2$, poly(dG-dC)$_2$, poly(dA-dC)*poly(dG-dT) կրկնակի պարույրային պոլինուկլեոտիդների հետ:

Ցույց է տրված, որ պորֆիրինի կոնցենտրացիայի աճին զուգընթաց poly(dI-dC)$_2$ և poly(dA-dC)*poly(dG-dT) պոլինուկլեոտիդների հալման ջերմաստիճանն աճում է, իսկ հալման էնթալպիան՝ նվազում: Ցածր հարաբերական կոնցենտրացիաների դեպքում H_2TOEPyP4 և CuTOEPyP4 նախընտրում են փոխազդեցության ինտերկալյավիոն մեխանիզմը, իսկ CoTOEPyP4 կապվում է արտաքին ակոսային եղանակով: Բարձր կոնցենտրացիաների ժամանակ (r ~ 1) poly(dG-dC)$_2$–ի հետ կապված պորֆիրինները փոխազդում են միմյանց հետ կարգավորված ինքնաստեկինգի եղանակով: Ցույց է տրված, որ այս պորֆիրիններն ավելի ուժեղ են փոխազդում poly(dI-dC)$_2$-ի, քան poly(dG-dC)$_2$ հետ:

Թեմա 2. Նախագծի շրջանակում ստացվել են արդյունքներ, որոնք բնութագրում են նուկլեինաթթուների թերմոդինամիկական և կինետիկական բնութագրերը: Մասնավորապես ցույց է տրվել, թե հատկապես ինչպես են ցածրամոլեկուլային միացությունները և նուկլեոտիդների հաջորդականությունները ազդում միա- և երկթելանի նուկլեինաթթուներում երկրորդային և երրորդային կառուցվածքի տարրերի առաջացման վրա:

Թեմա 3. Ուսումնասիրված է պորֆիրինների ազդեցությունը երկշերտ լիպիդային թաղանթի (ԵԼԹ) կայունության և հաղորդականության վրա: Ցույց է տրված, որ կատիոնային պորֆիրինները (TOEtPyP4, CoTOEtPyP4) փոքրացնում են, իսկ անիոնային պորֆիրինը (TFnSO3Na) մեծացնում է ֆոսֆատիդիլսերինի (DOPS) և ֆոսֆատիդիլէթանոլամինի (DPPE) խառնուրդից (1:1) կազմված ԵԼԹ-ի կայունությունը էլեկտրական դաշտում, ինչը պայմանավորված է թաղանթի վրա ինքնաբերաբար ձևավորվող ծակոտիների եզրի գծային լարվածության փոքրացմամբ կամ մեծացմամբ համապատասխանաբար: Ցույց է տրված, որ կատիոնային պորֆիրինները մեծացնում են թաղանթի վրա ինքնաբերաբար ձևավորվող ծակոտիների առաջացման հավանականությունը, իսկ անիոնային պորֆիրինը մեծացնում է ծակոտիների չափերի փոփոխման արագությունը:

Թեմա 4. Սպեկտրալ եղանակներով ուսումնասիրվել են ԴՆԹ-ի A-ձևի հետ մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ)պորֆիրինի (TOEPyP4) և նրա CuTOEPyP, CoTOEPyP մետաղական ածանցյալների փոխազդեցության առանձնահատկությունները: Խնդիրը հետաքրքիր է, քանի որ հայտնի է, որ բջջի կիսման պահին ԴՆԹ-ն ընդունում է A-կոնֆորմացիան: Կատարվել է ստացված արդյունքների համեմատություն B-ԴՆԹ-ի համար ստացված արդյունքների հետ: Գնահատվել են TOEPyP4, CuTOEPyP4 և CoTOEPyP4 պորֆիրինների կապման հաստատունները և փոխազդեցության թերմոդինամիկական պարամետրերը A-ԴՆԹ-ի հետ:

Ցույց է տրված, որ CoTOEPyP4 կապվում է ԴՆԹ-ի A- և B- ձևերի հետ ակոսային եղանակով, և փոխազդեցությունն ունի էնտրոպիական բնույթ, իսկ H_2TOEPyP4 և CuTOEPyP4 պորֆիրիններն ավելի ուժեղ են փոխազդում ԴՆԹ-ի A-ձևի, քան B-ձևի հետ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Բիոսենսորների նախագծում ածխածնային նանո խողովակների օգտագործման միջոցով (NATO, Science for Peace, 110116):	Մամասախլիսով Ե. Շ.
2. Միաթել և երկթել կենսաբանական մոլեկուլների հավասարակշիռ և ոչ հավասարակշիռ վարքագիծը (Volkswagenstiftung, 85 927):	Մամասախլիսով Ե. Շ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում սինթեզվել են պոլիմերային նանո-բաղադրանյութեր՝ ածխածնային նանոխողովակների տարբեր պարունակությամբ: Բացի դրանից՝ ուսումնասիրվել է մակերևույթի վրա նուկլեինաթթուների հիբրիդիզացիայի տեսական մոդելը՝ լիգանդների առկայությամբ, և դիտարկվել է հիբրիդիզացիայի կինետիկան երկար, միշտ ՌՆԹ-ներում:

Թեմա 2. Նախագիծը նվիրված է նուկլեինաթթուներում կոնֆորմացիոն անցումներին՝ ներառյալ ՌՆԹ-ի ինքնակազմակերպումը: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են միա- և երկշղթա նուկլեինաթթուներում երկար օղակների առաջացման հետ կապված էֆեկտներ, ՌՆԹ-ի երկրորդային և երրորդային կառուցվածքների փոխադարձ ազդեցությունը և մի շարք այլ հարցեր:

Պաշտպանվել է 1 թեկնածուական ատենախոսություն՝

Թորոսյան Անահիտ Լևոնի՝ «Պորֆիրինների ազդեցությունը երկշերտ լիպիդային թաղանթների վրա» թեմայով /Գ.00.02-Կենսաֆիզիկա, գիտական ղեկավար՝ ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆ. Վ. Բ. Առաքելյան/:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	14	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *В. Б. Аракелян, А. Л. Торосян, Р. К. Казарян,* Адсорбция катионных Co-порфиринов на липосомы, “Биологический журнал Армении”, N 2, 66, 2014, с. 63-67.
2. *В. Б. Аракелян, А. Л. Торосян, Р. К. Казарян,* Устойчивость бислойной липидной мембраны в присутствии Co-содержащих металлопорфиринов, “Известия НАН Армении, Физика”, N 6, 49, 2014, с. 440-445.
3. *З. А. Григорян, Е. Ш. Мамасахлисов, А. Т. Карапетян,* Ориентационный порядок в ДНК-содержащих полимерных композитах: эффект плавления, “Доклады НАН РА”, N 114, 2014, с. 123-130.
4. *Sh. A. Tonoyan, A. V. Asatryan, Y. Sh. Mamasakhlisov, V. F. Morozov,* Helix-coil transition in biopolymers with multicomponent heterogeneity of energy and number of conformations, “J. Contemp. Phys.” N 49, 2014, p. 132-137.
5. *A.V. Badasyan, Sh. A. Tonoyan, A. Giacometti, R. Podgornik, V. A. Parsegian, Y. Sh. Mamasakhlisov, V. F. Morozov*, Unified description of solvent effects in the helix-coil transition, “Phys. Rev. E”, N 89, 2014, p. 022723 (1-10).
6. *A. T. Karapetian, Z. A. Grigoryan, Y. Sh. Mamasakhlisov, M. V. Minasyants and P. O. Vardevanyan,* Theoretical treatment of helix-coil transition of complexes DNA with two different ligands having different binding parameters, “J. Biomolecular Structure and Dynamics” DOI: 10.1080/07391102.2015.1010584, 2015.
7. *A. V. Badasyan, Y. Sh. Mamasakhlisov, R. Podgornik and V. A. Parsegian*, Solvent effects in the helix-coil transition model can explain the unusual biophysics of intrinsically disordered proteins, “J. Chem. Phys.” N 143, 2015, p. 014102.
8. *V. G. Barkhudaryan, G. V. Ananyan, Y. B. Dalyan, S. G. Haroutiunian,* Development of viscometric methods for studying the interaction of various porphyrins with DNA. Part I: meso-tetra-(4N-hydroxyethylpyridyl) porphyrin, “J. Porphyrins and Phthalocyanines”, N 18, 2014, p. 594-599.
9. *A. A. Avetisyan,* The interaction of TOEPyP4 porphyrin with A form of DNA, “Proceedings of the YSU, series Physical and Mathematical sciences”, N 3, 2014, p. 51-56.
10. *A. A. Avetisyan, Y. B. Dalyan,* Thermodynamics of Interactions of CoTOEPyP4 Porphyrin with A-DNA, “Proceedings of the YSU, series Chemical and Biological sciences”, N 3, 2014, p. 40-45.

11. *A. A. Avetisyan, Y. B. Dalyan,* The comparative study of H_2TOEPyP4 and CoTOEPyP4 porphyrins with A-DNA, "J. Biomolecular Structure and Dynamics", Vol. 33, S1, No. 135, 2015, p. 87.
12. *G. V. Ananyan, N. H. Karapetyan, S. G. Haroutiunian, Y. B. Dalyan,* The features of complex formation of poly(dI-dC)$_2$ with porphyrins, "J. Biomolecular Structure and Dynamics", Vol. 33, S1, No. 132, 2015, p. 85.
13. *P. O. Vardevanyan, V. B. Arakelyan, M. A. Parsadanyan, A. P. Antonyan, G. G. Hovhannisyan, M. A. Shahinyan,* Analysis of experimental binding curves of EtBr with single- and double-stranded DNA at small fillings, "Modern Physics Letters B", Vol. 28, N 22, 2014, p. 1-11.
14. *V. B. Arakelyan, P. O. Vardevanyan, Z. E. Navoyan, M. A. Parsadanyan, G. G. Hovhannesyan, A. T. Karapetian,* Kinetics of adsorption of extended ligands on DNA at small fillings, "Journal of Biomolecular Structure and Dynamics", Vol. 32, Issue: 2, 2014, p. 330-335.

Զեկուցման թեզիս

1. *A. L. Torosyan, V. B. Arakelyan, R. K. Ghazaryan,* Influence of cationic and anionic porphyrins on the stability of planar bilayer lipid membrane, "10th European Biophysics Congress", Dresden, Germany, July 18 - 22, 2015, p. 199.
2. *I. V. Vardanyan, Y. B. Dalyan,* The Influence of the Form of tRNA on Complex Formation with Porphyrins, "The FEBS-EMBO 2014 meeting", aug. 30-sept. 4, Paris, France, 2014, p. 76.
3. *A. A. Avetisyan, Y. B. Dalyan,* The comparative study of H_2TOEPyP4 and CoTOEPyP4 porphyrins with A-DNA, "The19-th Conversation of JBSD", Albany, USA, June 9-13, 2015, p. 87.
4. *G. V. Ananyan, N. H. Karapetyan, S. G. Haroutiunian, Y. B. Dalyan,* The features of complex formation of poly(dI-dC)$_2$ with porphyrins, "The19-th Conversation of JBSD", Albany, USA, June 9-13, 2015, p. 85.

ՊԻՆԴ ՄԱՐՄՆԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Լևոնյան Լևոն Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Վարդանյան Արշակ Լյուդվիգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Առաքելյան Միլետա Մարտիրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ասատրյան Աննա Լյուդվիգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետյան Կոլյա Թորգոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Մանասելյան Արամ Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վերմիշյան Գառնիկ Անդրանիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մնացականյան Թամարա Սնոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

3. Հովակիմյան Նազենի Հովակիմի, ավագ լաբորանտ
4. Խնկոյան Ռոբերտ Կամսարի, ուսումնական վարպետ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տերահերցային լազերային, համասեռ էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի միացյալ ազդեցությունը կիսահաղորդչային նանոօղակների և նանոբաժակների գծային և ոչ գծային օպտիկական հատկությունների վրա (պետական ֆինանսավորում):	Բարսեղյան Մ. Գ.
2. Սպինային փոխազդեցությունները մագնիսական և ոչ մագնիսական քվանտային օղակներով կառուցվածքներում և դրանց կիրառությունները (պետական ֆինանսավորում):	Մանասելյան Ա. Խ.
3. Ռաշբայի և Դրեսելհաուսի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության ներգործությունը պոլարոնային վիճակների և պոլարոնային տրոհման մեխանիզմների վրա վյուրցիտային քվանտային կետերում (պետական ֆինանսավորում):	Երանոսյան Մ. Ա.
4. Էլեկտրոն-ֆոնոն փոխազդեցությամբ և ռամանյան ցրումով մակածված սպինային անցումները գրաֆենային և սիլիցիումային քվանտային կետերում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ա. Ա.
5. Կապված պլազմոն-ֆոնոնային մոդերը և լիցքակիրների կինետիկան միայնակ կիսահաղորդչային նանոլարերում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ա. Ա.
6. Էլեկտրոն-ֆոնոնային փոխազդեցությունը քվանտային կետերով Ge/Si հետերոկառուցվածքներում (պետական ֆինանսավորում):	Կիրակոսյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են տերահերցային լազերային և արտաքին համասեռ էլեկտրական դաշտերի միացյալ ազդեցությունը կիսահաղորդչային միայնակ օղակում մեկէլեկտրոնային վիճակների և լույսի ներգոտիական կլանման գործակցի վրա: Դիտարկվել են լույսի երկու տարբեր բևեռացումների դեպքեր: Ցույց է տրվել, որ արտաքին դաշտերի ազդեցությունը հանգեցնում է կլանման սպեկտրի կարմիր կամ կապույտ շեղումների:

Թեմա 2. Ուսումնասիրվել են մագնիսական և ոչ մագնիսական քվանտային օղակներում և դրանցից կազմված գերցանցերում սպինային փոխազդեցության ազդեցությունը նշված համակարգերի մագնիսական, օպտիկական հատկությունների, ինչպես նաև գոտիական կառուցվածքի վրա:

Թեմա 3. Ուսումնասիրվել են վյուրցիտային կառուցվածքով նիտրիդային քվանտային փոսում ֆոնոնային մոդերի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Ռաշբայի և Դրեսելհաուսի սպին-ուղեծրային փոխազդեցությունների համաժամանակյա ազդեցությունը պոլարոնային վիճակների վրա: Խոտորումների տեսության շրջանակում հաշվարկվել են պոլարոնի սեփական էներգիան և արդյունարար զանգվածը՝ հաշվի առնելով այդպիսի կառուցվածքներում առկա տարածական անհամաչափության ներգործությունը սպին-ուղեծրային փոխազդեցության, ինչպես նաև ֆոնոնային սպեկտրի վրա:

Թեմա 4. Ուսումնասիրվել են գրաֆենային և սիլիցիումային քվանտային կետերում և այդ քվանտային կետերից կազմված մոլեկուլներում լիցքակիրների սպինային ռելաքսացիայի և կոհերենտության հարցերը և քվանտային կետերով կառուցվածքներում ֆոնոնային համակարգի տարածական սահմանափակությամբ պայմանավորված ֆոնոնային սպեկտրի արմատական փոփոխության ազդեցությունը սպինային ռելաքսացիայի վրա: Հետազոտվել են ռելաքսացիայի և կոհերենտության ժամանակների կախումները ջերմաստիճանից, կառուցվածքի պարամետրերից (ձևից, չափերից, նյութից, պարունակած էլեկտրոնների քանակից և այլն), ֆոնոնային սպեկտրի առանձնահատկություններից և արտաքին գործոններից: Տեսական հետազոտության գլխավոր գործնական նպատակն է արդյունքների վերլուծման միջոցով բացահայտել վերոնշյալ ժամանակների հնարավոր երկարացման ուղիները:

Թեմա 5. Կիսահաղորդչային նանոլարերում Ռաշբայի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության հաշվառմամբ ուսումնասիրվել են բևեռային օպտիկական ֆոնոն-պլազմոն կապված մոդերի դիսպերսային առնչությունները: Հաշվարկվել է այդ կառուցվածքներում տաք էլեկտրոնների էներգիական կորուստների արագությունը՝ նշված քվազիմասնիկային կոմպլեքսների առաքման դեպքում: Տեսական մոդելավորումը և հետազոտումը կատարել է Երևանի պետական համալսարանի խումբը, իսկ փորձարարականը՝ Լիոն-1 համալսարանի խումբը: Ռամանյան սպեկտրադիտումը (պլազմոն-ֆոնոն մոդերի հաճախությունների որոշման համար) և ժամանակային լուծունակությամբ սպեկտրադիտումը (անհավասարակշիռ էլեկտրոնային համակարգի էներգիական կորուստների արագության որոշման համար) օգտագործվում են էլեկտրոնային կինետիկայի փորձերում, որոնք իրականացվում են ինչպես լեգիրված, այնպես էլ չլեգիրված, այլ ֆոտոներարկված լիցքակիրներով միայնակ նանոլարերի դեպքում: Տեսականորեն ուսումնասիրվել են նաև «ձայնային ֆոնոն-մագնիսապլազմոն» գրգռումները քվազիմիաչափ էլեկտրոնային գազում սպին-ուղեծրային կապի հաշվառմամբ: Ուսումնասիրությունը կատարվել է վերոշարադրյալ սխեմայով նախ InP և ապա ZnO նանոլարերի դեպքում:

Թեմա 6. Տեսականորեն ուսումնասիրվել են Si-ում ներդրված Ge-ի քվանտային կետերի տարբեր համակարգերում լիցքակիրների էներգիական սպեկտրները և նրանցում կալանման և արտանետման պրոցեսները, որոնցում էական դեր է խաղում լիցքակիրների փոխազդեցությունը նանոկառուցվածքի ֆոնոնային համակարգի հետ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Թեմա 1. *Ֆոնոնային սահմանափակման ազդեցությունը քվանտային կետերի համակարգում էլեկտրոն-ֆոնոն փոխազդեցությամբ միջնորդված սպինային ռելաքսացիայի վրա (ղեկավար՝ Վարդանյան Ա. Ա.)*

Ուսումնասիրվել են քվանտային կետերով համակարգերում «լիցքակիր-ձայնային ֆոնոն» փոխազդեցությամբ մակածված սպինային անցումների բնութագրերը՝ կախված ֆիզիկական համակարգի կառավարվող պարամետրերից (փականային լարում, մագնիսական դաշտ, նանոկառուցվածքի չափեր, ձև և բաղադրություն): Նկատի ունենալով քվանտային կետերով նանոկառուցվածքներում սպին-ուղեծրային փոխազդեցության կառավարելիությունը՝ տեսականորեն ուսումնասիրվել է սպինի շրջումով անցումների բնութագրական ժամանակը՝ հաշվի առնելով ֆոնոնային սահմանափակման երևույթը: Սպինային անցումների ժամանակային բնութագրերի իմացությունը կարևորվում է այդ կառուցվածքների օգտագործմամբ սպինտրոնային սարքերի, մասնավորապես սպինային հենքով քվանտային համակարգիչների նախագծման և ստեղծման տեսանկյունից:

Թեմա 2. *Երեք առանցքներով տատանումներ գրանցող սեյսմիկ դետեկտոր, որը գործելու է աննախադեպ լայն հնարավորություններ ընձեռող SFCO նոր տվիչի հիման վրա (ղեկավար՝ Գևորգյան Ս. Գ.)*

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտին են հասցված 3 առանցքներով տատանումներ գրանցող /վեկտորական/ սեյսմիկ դետեկտորների /թվով՝ 5/ լաբորատոր մանրակերտների ու դրանցից ելնող ազդանշանները մշակող արագագործ հաճախաչափերի /թվով՝ 3/ ստեղծման աշխատանքները:

Այդ համակարգի փորձարկումների շրջանակում 2014 թ. ԱՄՆ Մոհավի անապատում (Mojave Desert, CA) իրականացվել են դրա համեմատական փորձարկումներ՝ արտերկրից լավագույն անալոգների մասնակցությամբ: Փորձարկումները նպատակ են հետապնդել այս բնագավառում աշխարհում առաջատար մի շարք ընկերությունների փորձագետներին նախ ծանոթացնել մեր նոր դետեկտորների սկզբունքային առավելություններին, ապա փորձերի արդյունքում ձեռք բերված տվյալների հիման վրա համոզել ներկաներին, որ նոր սենսորներն իրենց առավելություններով կարող են փոխարինել «սահմանների ու տարածքների» ու նաև նավթի ու գազի տեղափոխումն ապահովող խողովակների /նավթամուղ, գազամուղ/ հսկողության համակարգերում այլ սկզբունքներով գործող, իրենց դարն ապրած սենսորներին:

Թեմա 3. *Նոր սեյսմիկ դետեկտոր, որը, հնարավոր է, էապես նպաստի երկրաշարժերի կանխագուշակմանը (ղեկավար՝ Գևորգյան Ս. Գ.)*

Ծրագրի շրջանակում մշակվել ու ստեղծվել է SFCO-սենսորով սեյսմիկ սարքերից ելնող ազդանշանների գրանցման և մշակման էլեկտրոնային ու ծրագրային ավարտուն համակարգ, որը թույլ է տալիս USB կամ LAN պորտերի միջոցով չափման տվյալներն արագ հաղորդել համակարգչին ու դրանք ենթարկել նախնական մշակման:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	1	-	-	28	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Է. Ղազարյան, Ա. Կիրակոսյան, Գ. Մելիքյան, Ռ. Թոսունյան, Ս. Մաիլյան, Ս. Ներսիսյան,* Ֆիզիկա և աստղագիտություն, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2015, 224 էջ:

Մենագրություն

2. *Ա. Կիրակոսյան,* Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ներածություն, Մաս I (երկ. հրատ.), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 288 էջ:

Հոդված

1. *К. В. Алумян, Т. С. Мнацаканян, Т. О. Эйрамджян,* Исследование смещений интерференционных полос по разным кристаллографическим направлениям как метод обнаружения и оценки остаточных напряжений в кристаллах, “Известия НУАСА”, т. 46, N 2, 2015, с. 19-24.
2. *К. Т. Аветян, Л. В. Левонян, О. С. Семерджян, М. М. Аракелян, О. М. Бадалян, Д. А. Зейналян,* Две схемы дифракции широко расходящегося пучка рентгеновского излучения, “Известия НАН Армении”, т. 50, N 1, 2015, с. 118-125.
3. *К. Т. Аветян, Л. В. Левонян, О. С. Семерджян, М. М. Аракелян, О. М. Бадалян*, Особенности двух схем дифракции широко расходящегося пучка рентгеновского излучения, “Кристаллография”, т. 60, N 2, 2015, с. 207-211.

4. *Л. А. Арутюнян,* Рентгеновский интерферометр из двухуровневых френелевских зонных пластин в режиме разделения амплитуды, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 50, N 3, 2015, с. 395.
5. *М. К. Балян,* Рентгеновская брэгговская дифракция сферической волны с учетом двумерной кривизны волнового фронта, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 50, N 1, 2015, с. 134-143.
6. *М. К. Балян,* Рентгеновская Лауэ дифракция с учетом двумерной кривизны волнового фронта: концепция локально плоской волны, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 49, N 6, 2014, с. 446-450.
7. *Э. В. Агабабян, Н. П. Арутюнян,* Магнитокалорический эффект соединений в системе $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$, “Изв. НАН Армении, Физика”, т. 50, N 2, 2015, с. 264-268.
8. *A. A. Avetisyan,* A strong electromagnetic radiation interaction with bilayer graphene, “Proceedings of State Armenian Engineering University (SEUA) Series “Information technologies, Electronics, Radio engineerings”, Issue 17, N 2, 2014, pp. 67-72.
9. *A. A. Avetisyan, A. P. Djotyan, V. V. Buniatyan,* Physical properties of donor states near semiconductor interface in external electric field, «Լրաբեր» հոդվածների ժողովածու, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան, N 1, 2015, էջ 206-211:
10. *A. A. Kirakosyan, D. Laroze, H. M. Baghramyan and M. G. Barseghyan, A. Radu,* Electronic and intraband optical properties of single quantum rings under intense laser field radiation, “Journal of Applied Physics”, v. 116, 2014, pp. 093101-1-6.
11. *A. L. Asatryan, K. A. Vardanyan, A. L.Vartanian,* The influence of electric field on the interface polaron properties in a wurtzite nitride nanowire, “Superlattices and Microstructures”, v. 77, 2015, pp. 286-294.
12. *A. V. Ghazaryan, A. Kh. Manaselyan, T. Chakraborty*, Tuning of exciton states in a magnetic quantum ring, “Physica E”, v. 66, 2015, pp. 157-161.
13. *D. A. Baghdasaryan, H. Ts. Ghaltaghchyan, E. M. Kazaryan, H. A. Sarkisyan*, Two-electron impurity in the parabolic quantum dot: uncertainty relation and perturbation approach, “Physica E”, v. 70, 2015, pp. 52-57.
14. *D. B. Hayrapetyan, E. M. Kazaryan, L. S. Petrosyan, H. A. Sarkisyan*, Core/shell/shell spherical quantum dot with Kratzer confining potential: Impurity states and electrostatic multipoles, “Physica E”, v. 66, 2015, pp. 7-12.
15. *K. A. Vardanyan, A. L. Vartanian, V. N. Mughnetsyan, A. V. Dvurechenskii, A. A. Kirakosyan,* Effect of phonon confinement on one- and two-polar optical phonon capture processes in quantum dots, “Physica E”, v. 66, 2015, pp. 5268-274.
16. *K. A. Vardanyan, A. L. Vartanian, A. A. Kirakosyan,* Effect of Phonon Confinement on Optical Phonon-Mediated Carrier Capture into CdSe/ZnS Quantum Dots, “Journal of Electronic Materials”, 2015, DOI: 10.1007/s11664-015-3744-2.
17. *K. A. Vardanyan, A. L. Vartanian, V. N. Mughnetsyan, A. V. Dvurechenskii, A. A. Kirakosyan,* Effect of phonon confinement on one- and two-polar optical phonon capture processes in quantum dots, “Physica E: Low-dimensional Systems and Nanostructures”, v. 66, 2015, pp. 268-274.
18. *K. A. Vardanyan, A. L. Asatryan, A. L. Vartanian,* Polaronic effects due to quasi-confined optical phonons in wurtzite nitride nanowire in the presence of an electric field, “Superlattices and Microstructures”, v. 83, 2015, pp. 588-594.
19. *M. A. Yeranosyan, A. L. Vartanian, A. G. Shahbandari, A. A. Kirakosyan,* Phonon confinement effect on the polaron states in a double quantum ring structure in the presence of electric and magnetic fields, “Physica B”, v. 456, 2015, pp. 365-370.
20. *M. G. Barseghyan,* Electronic states of coupled quantum dot-ring structure under lateral electric field with and without a hydrogenic donor impurity, “Physica E” v. 69, 2015, pp. 219-223.
21. *M. K. Balyan,* Theoretical consideration of an X-ray Bragg-reflection lens using the eikonal approximation, “J. Synchrotron Rad.”, v. 21, 2014, pp. 700-707.

22. *S. M. Amirkhanyan, E. M. Kazaryan, H. A. Sarkisyan,* Spin magnetic moment current of impurity electron in a spherical quantum dot, "Journal of Contemporary Physics (Armenian Academy of Sciences)", v. 49, 2014, pp. 264-271.
23. *V. L. Aziz Aghchegala, V. N. Mughnetsyan, A. A. Kirakosyan*, Effect of interdiffusion on electronic states of strain-free Gaussian-shaped double quantum ring superlattice, "Physica E", v. 65, 2015, pp. 30-35.
24. *V. L. Aziz Aghchegala, V. N. Mughnetsyan, A. A. Kirakosyan,* Effect of interdiffusion on nonlinear intraband light absorption in Gaussian-shaped double quantum rings, "Physica E", v. 70, 2015, pp. 210-216.
25. *V. N. Mughnetsyan, A. Kh. Manaselyan, A. A. Kirakosyan,* Rashba Spin-Orbit Coupling in a Two-Dimensional Quantum Ring Superlattice, "Superlattices and Microstructures", v. 82, 2015, pp. 584-591.
26. *V. N. Mughnetsyan, A. Kh. Manaselyan, A. A. Kirakosyan,* Rashba spin-orbit coupling in a two-dimensional quantum ring superlattice, "Superlattices and Microstructures", v. 82, 2015, pp. 47-53.
27. *V. S. Harutyunyan, A. P. Aivazyan,* Application of $Ca(OH)_2$ - comprising dispersions in CO_2 capture and sequestration technologies, "Recent Patents on Materials Science" v. 8, 2015, pp. 2-14.
28. *A. Radu, A. A. Kirakosyan, D. Laroze, M. G. Barseghyan,* The effects of the intense laser and homogeneous electric fields on the electronic and intraband optical properties of $GaAs/Ga_{0.7}Al_{0.3}As$ quantum ring, "Semicond. Sci. Technol.", v. 30, 2015, pp. 045006-1-9.

Զեկուցման թեզիս

1. *A. L. Asatryan, K. A. Vardanyan, A. L. Vartanian*, The polaron properties in a wurtzite nitride cylindrical quantum wire under external electric field, "Optics and its Applications. ICTP OPTICS-2014" 2nd International Symposium, Yerevan, 2015, p. 118.
2. *A. L. Vartanian, V. N. Mughnetsyan, K. A. Vardanyan, A. V. Dvurechenskii, A. A. Kirakosyan*, Effect of phonon confinement on two polar optical phonon capture process in quantum dots, "Nanostructures: Physics and Technology" 22nd International Symposium, Saint Petersburg, 2014, pp. 192-193.
3. *M. A. Yeranosyan, A. Shahbandari, A. L. Vartanian,* The effect of phonon confinement on the binding energy of a hydrogenic impurity in double quantum rings in the perpendicular electric and magnetic fields, "Advanced Materials Research. Ultrafine Grained and Nanostructured Materials" 4-th international conference, Tehran, 2014, p. 795-799.
4. *M. A. Yeranosyan, K. A. Vardanyan, A. L. Vartanian, A. A. Kirakosyan*, Effect of Rashba and Dresselhaus spin-orbit interactions on the polaron properties in wurtzite semiconductor quantum well, "Optics and its Applications. ICTP OPTICS-2014" 2nd International Symposium, Yerevan, 2014, p. 114.
5. *V. N. Mughnetsyan, A. A. Kirakosyan, A. Kh. Manaselyan,* Effect of interdiffusion on band structure in $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ quantum ring superlattices, "NANOCON-2014 6-th International Conference", Conference Proceedings, Brno, 2015, pp. 47-53.

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ԳՈՒՐԳԵՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Գոհար Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ

2. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Խաչատրյան Բաբկեն Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Շահաբասյան Կարեն Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Սահարյան Արամ Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
6. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
7. Հովսեփյան Աշոտ Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Պետրոսյան Ռուբիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Լևոն Շավիղի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Հարությունյան Վաչագան Վիկտորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քոթանջյան Աննա Սենիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Հախվերդյան Նաիրա Արշամի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Երկրչափությամբ և տոպոլոգիայով պայմանավորված քվանտային երևույթներ և դրանց կիրառությունները կոսմոլոգիայում ու նանոֆիզիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Սահարյան Ա. Ա.
2. Ըստ ժամանակի մոդուլված դաշտով ղեկավարվող արհեստականատոմական համակարգեր. կիրառությունները քվանտային համակարգիչներում և լազերային ֆիզիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Կրյուչկյան Գ. Յու.
3. Ինտեգրվող համակարգերը քվանտային մեխանիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Ներսեսյան Ա. Պ.
4. Սուպերհամաչափ համակարգերը քվանտային մեխանիկայում, դաշտի տեսություններում և գրավիտացիայում (պետական ֆինանսավորում):	Ներսեսյան Ա. Պ.
5. Ինտեգրվող սուպերսիմետրիկ մոդելներ ցածր չափողականություններում (պետական ֆինանսավորում):	Ներսեսյան Ա. Պ.
6. Գրավիտացիայի սկալյար-թենզորային տեսությունների կոսմոլոգիական և աստղաֆիզիկական արդիական կիրառությունները (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Գ. Հ.

Թեմա 1. Հետազոտվել են դաշտի քառակուսու, հոսանքի խտության ու էներգիա-իմպուլսի թենզորի միջին արժեքները սկալյար ու ֆերմիոնային քվանտային դաշտերի համար կոմպակտ

չափողականություններով հարթ, անտի-դե Սիտտերի ու դե Սիտտերի տարածություններում՝ սահմանների և կոնական դեֆեկտի առկայությամբ: Քննարկվել են կիրառությունները Կալուզա-Քլեյնի տիպի մոդելներում, մեծ լրացուցիչ չափողականություններով բրան-աշխարհի մոդելներում և գլանային ու տորոիդալ ածխածնային նանոխողովակների ֆիզիկայում: Դիտարկվելու են նաև կիրառությունները կոսմիկական լարերի ու գրաֆենային նանոկոների համար: Հետազոտվելու է մեկ-օղակային քվանտային երևույթների ազդեցությունը կոսմոլոգիական դինամիկայի վրա սկալյար-թենզորական տեսություններում և լարային էֆեկտիվ գրավիտացիայում: Քննարկվելու է մութ էներգիայի դերում քվանտային երևույթներով պայմանավորված էներգիայի հանդես գալու հնարավորությունը:

Թեմա 2. Իրականացվել են հետազոտություններ գերհաղորդչային շղթաների և նանոմեխանիկական օսցիլյատորների վրա հիմնված արհեստական ատոմների ոլորտներում: Մշակվել են նոր համակարգեր, որոնք փոխազդում են ըստ ժամանակի մոդուլված էլեկտրամագնիսական դաշտերի և գերկարճ լազերային փնջերի հետ: Աշխատանքը կարելի է բաժանել երկու շաղկապված մասերի՝ գերհաղորդչային քյուբիթների քվանտային դինամիկայի ուսումնասիրությունը երկմոդանի դաշտերում և ոչ գծային դիսիպատիվ օսցիլյատորի ուսումնասիրությունը որպես արհեստական ատոմական համակարգ:

Թեմա 3. Հետազոտվել են կալոջերոյի մոդելի ընդհանրացումները կուլոնյան պոտենցիալի առկայությամբ: Կառուցվել են շարժման ինտեգրալները՝ ներառյալ հավելյալ ինտեգրալները:

Թեմա 4. Ուսումնասիրված են կոմուտացիոն առնչություններն այդ ինտեգրալների միջև: Ապացուցված է նոր համակարգի ինտեգրելիությունը:

Թեմա 5. Նախագծի հիմնական նպատակն է կառուցել և ուսումնասիրել նոր (սուպերսիմետրիկ) ինտեգրվող համակարգեր: Մասնավորապես նախագիծը ենթադրում է՝

- կառուցել մոդելներ, որոնք նկարագրում են՝ զանգված ունեցող սուպերմասնիկ, որը շարժվում է Կեռ, Կեռ-AdS և Մայերս-Պերիի էքստրեմալ սև խոռոչների հորիզոնի մոտակայքում,
- կառուցել D=7 սուպեր-մեմբրանի D=8 սուպերսիմետրիկ 3-բրանի կոմպոնենտային գործողությունները, ինչպես նաև Բորն-Ինֆելդի սուպերսիմետրիկ տեսությունների կոմպոնենտային գործողությունները՝ սպոնտան խախտված սուպերսիմետրիայով,
- կառուցել և ուսումնասիրել Կալոջերոյի մաքսիմալ սուպերինտեգրվող ռացիոնալ մոդել կուլոնյան պոտենցիալով, ինչպես նաև Կալոջերոյի մոդելի սֆերիկ անալոգը օսցիլիատորի և կուլոնի պոտենցիալներով,
- ընդհանուր քվանտային U_q(gl(n)) հանրահաշվի, SO և Sp տիպի հանրահաշիվների համար լուծել L-օպերատորի ֆակտորիզացիայի խնդիրը: Կառուցել «սպինորային» R-մատրիցան համաչափությունների Sp(n) խմբի դեպքում, որը միացնում է երկու անվերջ-չափանի մետապլեկտիկ խմբերի ներկայացումները՝ Sp(n)-ի երկշերտ ծածկույթները,
- կառուցել R-օպերատորը, որը գործում է կամայական սպին-թենզորային ներկայացումների և Բակստերի Q-օպերատորի թենզորական արտադրյալի վրա:

Թեմա 6. Վաղ տիեզերքի տեսության շրջանակում կարևոր դեր է կատարում դե Սիտտերի մոդելի ուսումնասիրությունը: Ըստ ՅԲԴ-ի մոդիֆիկացված տեսության՝ տարբեր կոսմոլոգիական սկալյարների դեպքում (որոնք հանդես են գալիս որպես համապատասխան սկալյար դաշտի պոտենցիալներ), փնտրվել են լուծումներ՝ ինֆլյացիայի երևույթը նկարագրելու համար:

Մինիմալ և ոչ մինիմալ կապված դաշտի առկայությամբ դիտարկված են ինֆլյացիոն դինամիկայի երկու մոդելներ ՅԲԴ մոդիֆիկացված տեսության շրջանակում: Հաշվի են առնված վաղ կոսմոլոգիայում հարթայնության և հորիզոնի հատկությունները:

ՅԲԴ տեսության շրջանակում ուսումնասիրվել է ինֆլյացիայի սցենարներում (Ստարոբինսկու տիպի ինֆլյացիոն մոդելներ՝ $f(R)$ մոդելներ) սկալյար դաշտի չորրորդ աստիճանով պոտենցիալը ոչ մինիմալ գրավիտացիոն կապի դեպքում, ստացվել են դաշտի հավասարումների լուծումները:

Հետազոտված է նաև ոչ մինիմալ կապված դաշտի ինֆլյացիոն դինամիկան ինֆլատոնի պոտենցիալի ընդհանուր D-չափանի տարածության դեպքում:

Ուսումնասիրված են Կեռի լուծման առանձնահատկությունները:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Horizon 2020. H2020-MSCA-RISE-2014, Proposal Number: SEP-210156718. Proposal Acronym: Collective Excitations in Advanced Nanostructures (CoExAN) (2015-2018 թթ.):	Կրյուչկյան Գ. Յու.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են քվանտային էլեկտրոդինամիկայի կիրառությունները նանոկառուցվածքներում: Հաշվարկված է վակուումային երևույթներից մեկը՝ էլեկտրոնի էներգետից մակարկաների Լամբի շեղումը քվանտային օղակների համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ուսումնասիրվել են վակուումային քվանտային երևույթները էլեկտրամագնիսական դաշտի համար հաղորդիչ սահմանների առկայությամբ կամայական չափողականությամբ դե Սիտտերի տարածությունում ու ժամանակից կախված աստիճանային օրենքով փոփոխվող մասշտաբային ֆակտորով ֆրիդմանյան կոսմոլոգիական մոդելներում: Ցույց է տրված, որ սահմանների առկայությունը հանգեցնում է էներգիայի հոսքի սահմաններին ուղղահայաց ուղղությամբ: Գրավիտացիոն դաշտի ազդեցությունը վակուումային ուժերի վրա էական է, երբ սահմանների միջև հեռավորությունը մեծ է ֆոնային տարածության կորության շառավղից: Ուսումնասիրվել է գրավիտացիոն դաշտի ու սֆերիկ սահմանի համատեղ ազդեցությունը սկալյար դաշտի վակուումի հատկությունների վրա հաստատուն բացասական կորությամբ տարածությունում: Սահմանի վրա դաշտը բավարարում է Ռոբինի եզրային պայմանին: Եզրային պայմանի գործակցի համար գոյություն ունի կրիտիկական արժեք, որից մեծ տիրույթում վակուումը դառնում է անկայուն: Ուսումնասիրվել է անտի-դե Սիտտերի տարածությունում բրանի ազդեցությունը սկալյար վակուումի բնութագրերի վրա: Քննարկված է այն դեպքը, երբ բրանն ուղղահայաց է անտի-դե Սիտտերի տարածության սահմանին: Վակուումային միջիններում բացահայտ առանձնացված են բրանով պայմանավորված մասերը: Դիրիխլեի ու Նեյմանի եզրային պայմաններից տարբեր Ռոբինի եզրային պայմանի համար բրանով մակածված էներգիայի խտությունը դրական է բրանին մոտ տիրույթում և բացասական մեծ հեռավորությունների վրա: Դիրիխլեի պայմանի համար էներգիայի խտությունը բացասական է ամենուրեք, իսկ Նեյմանի պայմանի համար՝ դրական: Դիտարկվել են ֆերմիոնային վակուումային հոսանքները դե Սիտտերի տարածությունում իր առանցքի ուղղությամբ կոմպակտիֆիկացված կոսմիկական լարի դաշտում: Լարի առանցքով մագնիսական հոսքի առկայությունը հանգեցնում է Ահարոնով-Բոմի երևույթի ֆիզիկական մեծությունների վակուումային միջինների համար:

Ենթադրվում է նաև կոմպակտ չափով պարփակված մագնիսական հոսք, որը հանգեցնում է հոսանքի խտության առաջացմանը լարի առանցքին զուգահեռ ուղղությամբ: Ցույց է տրված, որ վակուումային լիցքը և հոսանքը լարին ռադիալ ուղղությամբ զրո են: Առանցքային հոսանքի տոպոլոգիական մասը զույգ պարբերական ֆունկցիա է լարի առանցքի երկայնքով մագնիսական հոսքից և կենտ պարբերական ֆունկցիա է կոմպակտ չափով պարփակված հոսքից: Երկու դեպքում էլ պարբերությունը հավասար է հոսքի քվանտին: Ազիմուտալ ուղղությամբ հոսանքի խտությունը կենտ պարբերական ֆունկցիա է լարի առանցքի երկայնքով մագնիսական հոսքից և զույգ պարբերական ֆունկցիա է կոմպակտ չափով պարփակված հոսքից: Զանգվածեղ կոմպլեքս սկալյար դաշտի համար հետազոտվել են Հադամարի ֆունկցիան և հոսանքի խտության վակուումային միջինը ընդհանուր կառուցվածքի վերջավոր միջուկով կոսմիկական լարի շրջակայքում: Ենթադրվում է նաև, որ միջուկում

առկա է ոչ զրոյական մագնիսական հոսք: Ներքին երկրաչափությունը նկարագրվում է ստատիկ, գլանային համաչափ ընդհանուր տեսքի մետրիկական թենզորով: Միջուկից դուրս տիրույթում վակուումային միջինները բաժանված են իդեալականացված լարի երկրաչափությանը համապատասխանող մասերի և վերջավոր միջուկով մակածված մասերի: Զրոյից տարբեր է միայն հոսանքի խտությունը ազիմուտալ ուղղությամբ: Ի տարբերություն զրոյական շառավղով միջուկով կոսմիկական լարի դեպքի՝ վերջավոր միջուկի դեպքում հոսանքի խտությունը, ընդհանրապես ասած, պարբերական ֆունկցիա չէ մագնիսական հոսքից: Սա մագնիսական հոսքի հետ վակուումային ֆլուկտուացիաների անմիջական փոխազդեցության հետևանք է: Ի հավելումն՝ վակուումային հոսանքն ընդհանուր դեպքում մոնոտոն ֆունկցիա չէ լարից ունեցած հեռավորությունից և կարող է փոխել նշանը:

Թենզորա-սկալյար տեսությունների նկատմամբ հետաքրքրությունը կապված է Տիեզերքի կոսմոլոգիական էվոլյուցիայի ինֆլյացիոն փուլը հաշվի առնելու անհրաժեշտության հետ: ՀԸՏ-ում ինֆլյացիոն փուլից ֆրիդմանյան փուլին սահուն անցումը կարելի է ստանալ միայն կոսմոլոգիական պարամետրերի արժեքների շատ նուրբ ճշգրտումներով, իսկ ՅԲԴ տեսությունում գրավիտացիոն սկալյարի առկայությունը թույլ է տալիս անմիջապես իրականացնել էվոլյուցիոն փուլերի հերթափոխումը: Բացի դրանից՝ թենզորա-սկալյար տեսությունները բնականորեն ծագում են ժամանակակից սուպերլարային տեսություններում՝ որպես դրանց ցածր էներգիական սահման: Ընդունելի տարբերակներից մեկը ՅԲԴ տեսությունն է, որի արդյունքները թույլ դաշտերի տիրույթում համընկնում են ՀԸՏ-ի հետևությունների հետ, իսկ ուժեղ դաշտերի դեպքում տարբեր են: Հաշվետու ժամանակահատվածում ՅԲԴ տեսության տարբեր ներկայացումներում կառուցվել է դե Սիտտերի կոսմոլոգիական մոդելը: Հաստատվել է սկալյար դաշտի ազդեցության էական կախումը ζ կապի հաստատունի ընտրությունից: Ցույց է տրվել, որ ζ -ի դրական մեծ արժեքների դեպքում ընդարձակվող Տիեզերքի արագացումը համընկնում է համապատասխան Էյնշտեյնյան արժեքի հետ, իսկ ζ -ի փոքրացմանը զուգընթաց սկալյար դաշտի դերն աճում է, որը հանգեցնում է արագացման փոքրացմանը:

Իրականացվել են հետազոտություններ քվանտային տեխնոլոգիայի բնագավառում:

Ուսումնասիրվել են Կեռռի ուժեղ ոչ գծայնությամբ օժտված դիսիպատիվ ռեզոնատորներն արտաքին սինխրոնացված Գաուսյան է.մ. իմպուլսների ներքոֆոտոնային վիճակների ճարտարագիտության և բազմա-ֆոտոնների շրջափակման երևույթի (multi-photon blockade) իրականացման համար: Նորույթն այն է, որ ֆոտոնների շրջափակման երևույթը դիտարկվում է իմպուլսային ռեժիմներում: Ցույց է տրվել, որ Կեռռի ոչ գծային ռեզոնատորների համար իմպուլսային ռեժիմներում ֆոտոնների շրջափակումը կարող է հասնել աննախադեպ արժեքների՝ 85-90%, որը գերազանցում է Կեռռի ռեզոնատորների ստացիոնար ռեժիմներում իրականացվող 50% սահմանը: Ոչ գծային համակարգերի համար հետազոտվել է փուլային սիմետրիայի առկայության և քաոսի առաջացման կապը: Ուսումնասիրվել է քվանտային էլեկտրադինամիկայի հիմնական վակուումային երևույթներից մեկը՝ էլեկտրոնի էներգետից մակարկաների Լամբի շեղումը քվանտային օղակների համար: Քննարկված է էլեկտրամագնիսական դաշտում երկմակարդականի քվանտային համակարգի դինամիկան Բլոխի սֆերայի վրա Մագնուսի ներկայացմամբ: Այս մոտեցումը հնարավորություն է տալիս ստանալ ընդհանուր բանաձևեր քվանտային անցումների համար ռեզոնանսային մոտավորությունից դուրս: Ներկայացված են արդյունքներ քյուբիթի ինչպես մոնոխրոմատիկ դաշտի, այնպես էլ Գաուսյան իմպուլսի հետ փոխազդեցության համար:

Ուսումնասիրվել է գերհոսելի նեյտրոնային մրրկային թելերի կապը քվարկային կիսագերհոսելի թելերի հետ նեյտրոնային աստղերում:

Պաշտպանություն՝

1. Մուշեղ Սպարտակի Ռաֆայելյան (ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածուի աստիճանի համար)՝ «Անիզոտրոպ մետանյութերի և մետանյութերի հիմքով խոլեստերինային հեղուկ բյուրեղների օպտիկական հատկությունները»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	21	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Է. Ս. Նազարյան,* Ձևագոյացման տեսական հիմունքները, ՀՊՃՀ «Ճարտարագետ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 103:

Հոդված

1. *Э. А. Назарян, М. М. Аракелян, А. С. Симонян,* Теоретические исследования параметров качества в процессе вытяжки цилиндрических деталей, “Заготовительные производства в машиностроении”, 5, Москва, 2015, с. 24-30.
2. *Э. А. Назарян, М. М. Аракелян, А. С. Симонян,* Анализ процесса изгиба двухслойного листового пакета, ЗПМ, 8, Москва, 2014, с. 19-23.
3. *R. M. Avagyan, G. H. Harutyunyan, A. V. Hovsepyan, A. S. Kotanjyan,* De Sitter model in the presence of scalar fields. III Astrophysics, Vol. 57, No. 2, 2014, pp. 327-336.
4. *T. Sh. Navasardyan, A. A. Saharian,* Vacuum energy-momentum tensor in models with non-trivial topology in the presence of boundaries, Journal of Contemporary Physics (Armenian Academy of Sciences), 49, Issue 6, (Izvestiya NAN Armenii, Fizika, 2014, 49, 375-381), 2014, pp. 243-248.
5. *A. A. Saharian, V. F. Manukyan,* Scalar Casimir densities induced by a cylindrical shell in de Sitter spacetime, Class. Quantum Grav. 32, 2015, p. 025009.
6. *S. Bellucci, A. A. Saharian, N. A. Saharyan,* Wightman function and the Casimir effect for a Robin sphere in a constant curvature space, Eur. Phys. J. C, 74, 2014, p. 3047.
7. *E. R. Bezerra de Mello, A. A. Saharian, V. Vardanyan,* Induced vacuum currents in anti-de Sitter space with toral dimensions, Phys. Lett. B, 741, 2015, pp. 155-162.
8. *E. R. Bezerra de Mello, V. B. Bezerra, A. A. Saharian, H. H. Harutyunyan,* Vacuum currents induced by a magnetic flux around a cosmic string with finite core, Phys. Rev. D, 91, 2015, p. 064034.
9. *A. Mohammadi, E. R. Bezerra de Mello, A. A. Saharian,* Finite temperature fermionic charge and current densities induced by a cosmic string with magnetic flux, J. Phys. A: Math. Theor., 48, 2015, p. 185401.
10. *A. Mohammadi, E. R. Bezerra de Mello, A. A. Saharian,* Induced fermionic currents in de Sitter spacetime in the presence of a compactified cosmic string, Class. Quantum Grav., 32, 2015, p. 135002.
11. *A. S. Kotanjyan, A. A. Saharian, H. A. Nersisyan,* Quantum effects from boundaries and geometry for the electromagnetic field in de Sitter spacetime, 40th COSPAR Scientific Assembly, from 2–10 August Lomonosov Moscow State University, Book of abstracts, 2014, p. 8.
12. *A. S. Kotanjyan, A. A. Saharian, H. A. Nersisyan,* Electromagnetic Casimir effect for conducting plates in de Sitter spacetime, Phys. Scr. 90, 4, 2015, p. 06204.
13. *A. S. Kotanjyan, A. A. Saharian,* Electromagnetic fields and the radiation of a charged particle rotating along a closed trajectory around a dielectric cylinder, Journal of Physics: RREPS13 and Meghri13, Conference Series 517, 012025 doi:10.1088/1742-6596/517/1/012025, 2014, pp. 1-6.

14. *G. H. Hovsepyan, A. R. Shahinyan, G. Yu. Kryuchkyan,* Multiphoton blockades in pulsed regimes beyond the stationary limits, Physical Review A 90, 2014, p. 013839.
15. *G. H. Hovsepyan and G. Yu. Kryuchkyan,* Excitations of photon-number states in Kerr nonlinear resonator at finite temperatures, Eur. Phys. J., D 69, 2015, p. 64.
16. *G. Y. Kryuchkyan, O. I. Kyriienko,* Shelich,Lamb shift of energy levels in quantum rings, Journ. Phys. B: At. Mol. Opt. Phys. 48, 2015, p. 025401.
17. *G. A. Abovyan and G. Yu. Kryuchkyan,* Multiple resonant manipulations of qubits by train of pulses, Physical Review A 91, 073824, 2015, arXiv: 1503. p. 01665.
18. *T. S. Hakobyan, O. Lechtenfeld, A. P. Nersessian,* Superintegrability of generalized Calogero models with oscillator or Coulomb potential, Phys. Rev. D 90, (R), 2014, p. 101701.
19. *T. S. Hakobyan, D. Karakhanyan, O. Lechtenfeld,* The structure of invariants in conformal mechanics, Nucl. Phys. B 886, 2014, pp. 399-420.
20. *E. Gevorgyan, A. P. Nersessian, V. R. Ohanyan, E. Tolkachev*, Landau problem on the rotational ellipsoid, hyperboloid and paraboloid of revolution, Mod. Phys. Lett. A 29, 2014, p. 1450148.
21. *E. A. Nazaryan, M. M. Arakelyan, A. S. Simonyan,* Analysis of the Process of Bending a Two-layer Sheet Pascage, Prossidings of Int. congress of machines, technologies and materials, Varna, 2014, p. 6-9.

Զեկուցման թեզիս

1. *Э. А. Назарян, М. М. Аракелян, А. С. Симонян,* Определение параметров качества при вытяжке цилиндрических деталей, Труды межд. конф., “Технология упрочнения, теория и практика”, Санкт-Петербург, 14-17 апреля, 2015, с. 115-118.
2. *G. H. Hovsepyan, A. R. Shahinyan, G. Yu. Kryuchkyan,* IONS North America, Charlotte. Oral Presentation. Topic- “Parametrically driven nonlinear oscillator in strong quantum regime”, 2014, pp. 20-25.
3. *A. S. Kotanjyan, A. A. Saharian,* The radiation from a longitudinal oscillator moving along a circular trajectory, 2ndInternational Symposium “Optics and its applications”, 1-5 September, 2014, Yerevan-Ashtarak, 2014, p. 1-3.
4. *G. Yu. Kryuchkyan, G. H. Hovsepyan, A. R. Shahinyan,* International Conference and Workshop Quanta and Matter. QuantArm-2014, Tsaghkadzor, September 22-26, “Multiphoton Blockades Beyond the Fundamental Limit”, 2014, p. 18.

ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բալաբեկյան Անահիտ Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Ռոմեն Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դանագուլյան Ալիտա Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ժամկոչյան Վահան Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մարգարյան Ռազմիկ Խալաթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Բզնունի Սուրիկ Արարատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Սիրունյան Ալբերտ Մկրտչի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ցականով Վասիլի Մկրտչի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Լեոնիդ Հենրիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Խաչատրյան Անահիտ Արթուրի, ավագ լաբորանտ
3. Մկրտչյան Հասմիկ Սասունի, ավագ լաբորանտ
4. Օհանյան Կարապետ Սարիբեկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում կատարված աշխատանքների մի մասը վերաբերում է.

1. Բարձր էներգիաների տիրույթում միջուկ-միջուկ փոխազդեցությունների ուսումնասիրություններին: Դեյտրոնների փնջով ճառագայթվել է ոսկու թիրախը: Ուսումնասիրվում են թիրախում ռադիոակտիվ իզոտոպների առաջացման հավանականությունները: Ուսումնասիրվում են մնացորդային միջուկների մետաստաբիլ վիճակների առաջացման հավանականությունները:

2. Կատարվում են ուսումնասիրություններ բժշկության մեջ օգտագործվող ռադիոնուկլիդների ստացման ուղղությամբ: Ստացվել են ^{nat}Te և ^{nat}Hf թիրախներում գամմա-փնջով ճառագայթման հետևանքով առաջացած մնացորդային միջուկների ելքերը՝ ներմուծված ակտիվության մեթոդով (E_{ymax} = 40 ՄէՎ), այդ թվում՝ բժշկական ^{111}In, ^{117m}Sn, ^{124}Sb և ^{177}Lu ռադիոիզոտոպների համար: Նախատեսվում է ստանալ ^{58}Ni(p, ()^{55}Co ռեակցիայի գրգռման ֆունկցիան: Փորձը կատարվելու է CYCLONE C18/18 արագացուցիչի վրա:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	1	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ա. Ռ. Բալաբեկյան*, Միջուկային ռեակցիաներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 111 էջ:

Հոդված

1. *В. М. Жамкочян,* О процессах рождения чармония в ядро-ядерных соударениях, “Изв. НАН Армении, Физика”, 50, 2015, с. 151-158.
2. *A. R. Balabekyan, N. A. Demekhina, G. S. Karapetyan*, Spallation of 197Au with 4.4-GeV deuterons, “EPJ Web of Conferences 69”, 2014, 00022. http://dx.doi.org/10.1051/epjconf/20136900022

3. *A. Depman, V. Guimaraes, G. S. Karapetyan, A. R. Balabekyan,* Photon and proton induced fission on heavy nuclei at intermediate energies, "EPJ Web of Conferences 69", 2014, 00017. http://dx.doi.org/10.1051/epjconf/20136900017
4. *A. S. Danagulyan, G. H. Hovhannisyan, T. M. Bakhshiyan, R. H. Avagyan, A. E. Avetisyan, I. A. Kerobyan, R. K. Dallakyan,* Photonuclear Reactions on ^{112,118,124}Sn, ^{nat}Te, and ^{nat}Hf Targets, "Physics of Atomic Nuclei", Vol. 77, No. 11, 2014, pp. 1313-1320
5. *A. S. Bznuni, N. N. Baghdasaryan, A. R. Amirjanyan*, Power Prediction Improvement of PARCS-RELAP Coupled Code for Peripheral Fuel Assemblies In WWER-440 Reactor, "2014 Fall CAMP Meeting, Rockville MD", October 22-24, 2014, p. 11-16.
6. *A. S. Bznuni,* Overview of Softwares Applied in Neutronics Analysis in NRSC ANRA, "Kick of Meeting of Reactor Physics Group of WWER Regulatory Forum", 24-26 September, 2014, p. 189-196.

ՕՊՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալլահվերդյան Ռոման Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարայան Համլետ Սուրենի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մուրադյան Լևոն Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Էլբակյան Վաչագան Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարությունյան Իշխան Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Քոչարյան Լևոն Մուսայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Գրիգորյան Ջուլիետտա Խաչատուրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դաղալյան Տիգրան Կարենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
3. Կարախանյան Ալվարդ Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
4. Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, ավագ լաբորանտ
5. Հակոբյան Մարիամ Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ

6. Մարգարյան Գոհարիկ Հրանտի, ավագ լաբորանտ
7. Վարդանյան Նունե Ֆրունզեի, ավագ լաբորանտ
8. Գալստյան Սուրեն Ռուբենի, ուսումնական վարպետ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ղեկավարվող արատներով հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքների օպտիկական հատկությունների փորձարարական ուսումնասիրումը (պետական ֆինանսավորում):	Ալլահվերդյան Ռ. Բ.
2. Նոր կողմնորոշումային երևույթներ մաքուր և նանոմասնիկներով հարստացված հեղուկ բյուրեղներում և դրանց կիրառությունները ֆոտոնիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Հակոբյան Ռ. Ս.

Թեմա 1. Նախագծով նախատեսված է եղել կանխատեսել և ուսումնասիրել հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքներում (ֆոտոնային բյուրեղներում) արտաքին դաշտերով և հիդրոդինամիկ հոսքերով արատների մակածման հնարավորությունը, ինչպես նաև դիտել փոքր կոնցենտրացիայով ֆերոմագնիսական և ֆերոէլեկտրական նանոմասնիկների ազդեցությունը այդ համակարգերի հատկությունների վրա:

Աշխատանքում, նախագծին համապատասխան, մասնավորապես ստացվել են հետևյալ հիմնական արդյունքները. լազերային դաշտերով քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքներում արատների մակածման հնարավորությունների, ինչպես նաև նրանց օպտիկական հատկությունների ղեկավարման և սպեկտրային առանձնահատկությունների հստակ պատկերը: Ստացվել է նաև վերոհիշյալ կառուցվածքներում հիդրոդինամիկական հոսքերով պլանար արատների մակածման մեխանիզմների, դրանց պայմանների և ղեկավարման հնարավորությունների հստակ պատկերը: Որպես արդյունք ստացվել են նաև քիրալ հեղուկբյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքներում պարույրի քայլի գրադիենտային բաշխում ստանալու օպտիկական, թերմոմեխանիկական և հիդրոդինամիկական մեխանիզմները, ինչպես նաև այդ մեխանիզմների վրա միջավայրում առկա նանոմասնիկների ազդեցությունը:

Նախագծով նախատեսված աշխատանքների իրականացման արդյունքում կատարողներից Մարգարիտ Հակոբյանը պաշտպանել է «Լուսային փնջերի բևեռացման ու ինտենսիվության ղեկավարման հեղուկ բյուրեղական տարրերի կատարելագործումը նանոմասնիկներով» թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը, իսկ Հերմինե Ղարագուլյանի՝ «Լույսի բևեռացման վարքի հետազոտությունը խիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնիկ կառուցվածքներով անցնելիս» թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը պաշտպանության է ներկայացվելու 2015 թվականի վերջին:

Թեմա 2. Նախագծի նպատակն էր կանխատեսել ու դիտել նոր կողմնորոշումային ու հիդրոդինամիկական երևույթներ մաքուր և նանոմասնիկներով ներարկված հեղուկ բյուրեղներում:

Աշխատանքում մասնավորապես ստացվել են հետևյալ հիմնական արդյունքները. ուսումնասիրվել է մաքուր և նանոմասնիկներով հարստացված նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներում ֆլեքսաէլեկտրականության առկայությամբ սեպաձև (մաքուր լայնական ու երկայնական ճկումներով) 100նմ-10մկմ չափերով դիսկլինացիաների կայունությունը, առաջարկվել է երկու միատեսակ շրջանային

բևեռացումներով պարուրաձև բևեռացումային դիֆրակցիոն ցանցերի գրման նոր էֆեկտիվ սխեմա: Ուսումնասիրվել է հոմեոտրոպ և հոմեոտրոպ-պլանար սահմանային պայմաններով խոլեստերիկների, թվիստ ու գերթվիստ նեմատիկի կայունության շեմը նանոմասնիկների առկայությամբ, դիտվել ու տեսականորեն բացատրվել են ջերմամեխանիկական տատանումներ գլանաձև-հիբրիդ կողմնորոշված ՆՀԲ-ներում, ցույց է տրվել, որ ֆերոէլեկտրական և ֆերոմագնիսական նանոմասնիկները ուժեղացնում են հեղուկ բյուրեղային համակարգի ֆիզիկական հատկությունները:

Ներկայացված գործունեության շրջանակում կատարողներից Արթուր Ալեքսանյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն, իսկ մյուս կատարող Մարիամ Հակոբյանի ատենախոսությունը պաշտպանության է ներկայացվելու 2015 թվականի վերջին:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում ազդանշանի բնութագրման նոր մեթոդներ. սիմիլարիտոնի վրա հիմնված սպեկտրալ ինտերֆերաչափություն և սպեկտրաժամանակային արտապատկերում (ՀՕՖ ԳԿՀԱՀ դրամաշնորհ ANSEF opt-3604):	Մուրադյան Լ. Խ.
2. Արդյունավետ սպեկտրալ ֆոկուսացում CARS սպեկտրոսկոպիայի/միկրոսկոպիայի համար (ՀՕՖ ԳԿՀԱՀ (ANSEF) դրամաշնորհ ANSEF opt-3575):	Զեյթունյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները. սիմիլարիտոնով մակածված ժամանակային ոսպնյակում սպեկտրաժամանակային արտապատկերման սահմանային լուծողունակության ուսումնասիրություն, սիմիլարիտոնով մակածված ժամանակային ոսպնյակում ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների բնութագրման սպեկտրալ ինտերֆերաչափության մեթոդի կիրառելիության տիրույթի հետազոտություններ, ինչպես նաև ոչ գծային-դիսպերսիոն սիմիլարիտոնների գեներացման հակադարձ խնդիրը՝ ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների բնութագրման տեսանկյունից:

Թեմա 2. Իրականացվել է սիմիլարիտոնով մակածված ժամանակային ոսպնյակում ճառագայթման սպեկտրալ սեղմման /սպեկտրալ ֆոկուսացման/ հնարավորությունների ուսումնասիրություն՝ հաճախային խառնման տարբեր ոչ գծային երևույթների միջոցով: Կատարվել է սիմիլարիտոնով մակածված ժամանակային ոսպնյակում ճառագայթման հաճախային վերալարման մեթոդի մշակում հաճախային խառնման տարբեր ոչ գծային երևույթների միջոցով՝ ռեզոնանսային սպեկտրոսկոպիայի և օպտիկական կապի խնդիրների լուծման նպատակով: Հետազոտությունները ներառել են նաև CARS պրոցեսում սիմիլարիտոնով մակածված սպեկտրաժամանակային ոսպնյակի նախնական ուսումնասիրություններ՝ սպեկտրոսկոպիայում, միկրոսկոպիայում և էնդոսկոպիայում կիառման հեռանկարով:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում կատարված հիմնական գիտահետազոտական աշխատանքների արդյունքները հանգում են հետևյալին՝

1. Ուսումնասիրվել են օպտիկական անշրջելիության երևույթը և ԽՀԲ բարակ թաղանթից լույսի ընտրողաբար անդրադարձման (ֆոտոնային արգելված գոտու (ՖԱԳ-ի)) միաժամանակ դիտվող երկու տիրույթների հնարավորությունը: Շարունակվել են տեսական և փորձարարական աշխատանքները ասիմետրիկ սահմանային պայմաններով քիրալ հեղուկ բյուրեղական (ԽՀԲ) թաղանթում օպտիկական

անշրջելիության վերաբերյալ: Ձեռք են բերվել նոր փորձարարական արդյունքներ, որոնք պահանջում են նոր տեսական մոտեցումներ և մեկնաբանություններ:

2. Շարունակվել են փորձնականորեն հետազոտությունները պուազեյլյան հիդրոդինամիկ հոսքերով քիրալ ՀԲ-ական ֆոտոնային կառուցվածքներում պլանար արատի մակածման և այդ հոսքերով քիրալ ֆոտոնային կառուցվածքի ՖԱԳ-ի ղեկավարման հնարավորությունների բացահայտման ուղղությամբ:

3. Ուսումնասիրվել է երկու տարբեր քայլերով ԽՀԲ-ի դիֆֆուզիայի երևույթը: Տարբեր քայլերով ԽՀԲ թաղանթների անմիջական հպման մեթոդով ձևավորվել է գրադիենտային քայլով քիրալ ՀԲ ֆոտոնային կառուցվածք: Փորձնականորեն հետազոտվել են այդ կառուցվածքից լույսի անցման և անդրադարձման սպեկտրները: Ուսումնասիրվել է լույսի բևեռացման վարքը գրադիենտային քայլով քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքում տարածվելիս և լույսի բևեռացման ղեկավարման հնարավորությունը հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքների միջոցով:

4. Ներկանյութով հարստացված քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային բյուրեղների անդրադարձման, կլանման, անցման և ֆոտոլյումինեսցենցիայի սպեկտրային առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունների արդյունքում հաջողվել է այդ կառուցվածքներում ստանալ լազերային գեներացիա:

5. Թվիստ կողմնորոշմամբ նեմատիկ հեղուկ բյուրեղում ուսումնասիրվել է բևեռացված լույսի վարքը Ջոնսի մատրիցական մեթոդի օգնությամբ (բարակ շերտերի բաժանման մեթոդ): Ակնառության նպատակով լույսի բևեռացման տարածական դինամիկան ներկայացվել է Պուանկարեի սֆերայի օգնությամբ:

6. Ներկայացված է տեսական մոդել, որը նկարագրում է ֆեռոէլեկտրական նանոմասնիկներով (ՆՄ) հարստացված հեղուկ բյուրեղային համակարգի վիճակագրական մեխանիկան: ՆՄ-ների և նեմատիկ հեղուկ բյուրեղի (ՆՀԲ) մոլեկուլների փոխազդեցության պոտենցիալ էներգիայի և ազատ էներգիայի համար ստացվել են արտահայտություններ՝ հաշվի առնելով նաև ՆՄ-ների կողմնորոշումային բախշվածությունը: Օնզագերի հիմնարար տեսությունն ընդհանրացված է այս համակարգի համար: Օգտագործելով Լագրանժի անորոշ գործակցի մեթոդը՝ համակարգի ազատ էներգիայի վարիացիայի միջոցով ստացվել է հավասարում ՆՀԲ-ի մոլեկուլների կողմնորոշային բախշման ֆունկցիայի համար:

7. Իրականացված հետազոտությունները ներառել են սիմիլարիտոնների կիրառությունների գործարկում ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում ազդանշանների անալիզի և սինթեզի խնդիրներում, հատկապես՝ իմպուլսների ժամանակային և սպեկտրալ սեղմման, սիմիլարիտոնի վրա հիմնված սպեկտրալ ինտերֆերաչափության և ֆեմտովայրկյանային օսցիլոգրաֆի համար: Նաև նախնական հետազոտություններ են իրականացվել բարձր լուծողունակության չիրպավորված CARS մեթոդում լայն սպեկտրով սիմիլարիտոնների պոտենցիալ կիրառությունների ուղղությամբ՝ սպեկտրալ ֆոկուսացման և իմպուլսային CARS-ի գործարկման ուղղությամբ՝ մեկ ֆեմտովայրկյանային լազերի օգտագործմամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	19	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Խաչատրյան, Լ. Ս. Ասլանյան,* ԺԲԿ առարկայի մշակումն ու ներդրումը ԵՊՀ-ում, «Ուսումն. ռեսուրս. վիրտուալիզ. կոնֆերանսի նյութեր», Երևան, 2015, էջ 75-82:
2. *Ռ. Մ. Ավագյան, Հ. Ս. Կարայան,* Կրթական համակարգը փորձադաշտ չէ, «Առավոտ» օրաթերթ, 42/4885/, 23.03.2015:
3. *М. Р. Акопян, А. А. Кандевосян, Р. С. Акопян, Ю. С. Чилингарян,* О стабильности однородной ориентации в плоскопараллельной ячейке жидкого кристалла, обогащенного наночастицами, “Известия НАН Армении, Физика”, 49 (5), 2014, с. 309-316.
4. *Р. Б. Алавердян, А. Л. Асланян, Л. С. Асланян, Г. С. Геворгян, С. Ц. Нерсисян*, Поляризованный свет в анизотропной среде с кручением, “Известия НАН Армении, Физика”, т. 50, № 2, 2015, с. 185-193.
5. *А. Л. Асланян, Л. С. Асланян, Ю. С. Чилингарян,* О матричном методе Джонса в анизотропной среде с кручением, ”Оптика и спектроскопия”, том 119, № 4, 2015, с. 151-156.
6. *П. О. Вардеванян, В. Л. Элбакян, М. А. Шагинян, М. В. Минасян, М. А. Парсаданян, Н. С. Саакян,* Определение изобестической точки спектров поглощения комплексов ДНК бромистым этидием, “Журнал прикладной спектроскопии”, т. 81. 6, 2014, с. 970-974.
7. *Г. С. Караян, В. Л. Элбакян,* Фотоэлектрическая солнечная энергетика в нагорных условиях, Избранные материалы IX международной конференции “Sustainabie Development of Mountain Territories”, 3 (5), 2014, с. 71-77.
8. *L. Aslanyan, A. L. Aslanyan Yu. S. Chilingaryan,* Geometrical Optics of a Twist_Oriented Nematic Liquid Crystal, “Optics and Spectroscopy”, Vol. 116, No. 3, 2014, pp. 483-487.
9. *M. R. Hakobyan, R. B. Alaverdyan, R. S. Hakobyan,* Thermomechanical Effects in Hybrid and Cylindrical-Hybrid Oriented Nematic Liquid Crystals, “Mol. Cryst. and Liquid Cryst.”, 596 (1), 2014, p. 152-162.
10. *M. R. Hakobyan, R. B. Alaverdyan, R. S. Hakobyan, Yu. S. Chilingaryan,* Volume Expansion Mechanism of Laser-Induced Hydrodynamic Reorientation, “Armenian Journal of Physics”, 7 (1), 2014, pp. 19-27.
11. *M. R. Hakobyan, R. B. Alaverdyan, R. S. Hakobyan, Yu. S. Chilingaryan,* Enhanced Physical Properties of Nematics Doped with Ferroelectric Nanoparticles, “Armenian Journal of Physics”, 7 (1), 2014, pp. 11-18.
12. *M. R. Hakobyan and R. S. Hakobyan,* Liquid-Crystal Devices and Waveplates for light controlling, “Armenian Journal of Physics”, vol. 7, issue 2, 2014, pp. 59-68.
13. *H. Gharagulyan, M. S. Rafayelyan, A. H. Gevorgyan, R. B. Alaverdyan,* Spectral Properties of Light in Photonic Liquid Crystals Doped with Nanoparticles in the Presence of Induced Defects, “Proceedings of ALPS'14”, 2014, pp. 207-208.
14. *H. S. Karayan,* Quantum Mechanics and physical calculations, “2nd International Symposium on the Modern Physics of Compact Stars and Relativistic Gravity, IOP Publishing Journal of Physics: Conference Serie”, 496, 2014, doi:10.1088/ 1742-6596/496/1/012031.
15. *Lefort, M. Kalashyan, G. Ducourthial, T. Mansuryan, R. P. O'Connor, F. Louradour,* Sub-30-fs pulse compression and pulse shaping at the output of a 2m long optical fiber in the near-infrared range, “J. Opt. Soc. Am. B”, Vol. 31, No. 10, 2014, pp. 2317-2324.
16. *V. G. Harutyunyan, K. M. Gambaryan, V. M. Aroutiounian, I. G. Harutyunyan,* InAsSbP Quantum Dot Mid-IR Photodetectors Operating at Room Temperature, “Infrared Physics and Technology”, doi:10.1016/ J.infrared.2014, 2014, 11.008.
17. *M. R. Hakobyan,* Forced convection in nematics liquid crystals in the absence of reorientation, “Proc. YSU, Phys. and Math. Sciences”, 3, 2014, p. 56-61.

18. *H. Gevorgyan, R. B. Alaverdyan, H. Gharagulyan, M. S. Rafayelyan, H. Grigoryan,* Diffusion in liquid crystals of two cholesterics with different pitches, "Journal of Nanophotonics", Vol. 9 (1), 093591-1-093591-11, doi:10.1117/1.JNP.9.093591. Published online Apr. 24, 2015.
19. *R. S. Asatryan, N. R. Khachatryan, H. S. Karayan,* On the Method of Distant Infrared Monitoring of Forest Spaces and Gas Main Pipelines, "American Research Journal of Agriculture", Original Article Volume 1, Issue 2, April, 2015, ISSN 2378-9018.

Զեկուցման թեզիս

1. *L. S. Aslanyan,* Quasi-spin vector and geometrical optics of inhomogeneous anisotropic Media, "Optics and its applications" II Intern. symp. Armenia, 2014, p. 83.
2. *H. Toneyan, A. Zeytunyan, L. Mouradian, V. Tsakanov, F. Louradour, A. Barthelemy, R. Zadoyan*, 8x, 12x, and 23x Spectral Compressionby All-Fiber, Classic, and Similaritonic Techniques, "Frontiers in Optics 2014", Tucson, Arizona, USA, 19-23 October, 2014.
3. *L. Kh. Mouradian,* Spectral Compression-Temporal Lensing and Fourier Conversion in Ultrafast Optics, "Optics-2014, 2nd Int. Symposium Optics & Its Applications", 1-5 September, Yerevan-Ashtarak, 2014, p. 61.
4. *A. Grigoryan, A. Kutuzyan, G. Yesayan, L. Mouradian,* Spectral compression of randomly modulated pulses, "Optics-2014, 2nd Int. Symposium Optics & Its Applications", 1-5 September, Yerevan-Ashtarak, 2014, p. 141.
5. *A. Grigoryan, H. Toneyan, A. Zeytunyan, A. Kutuzyan, G. Yesayan, L. Mouradian,* Spectral self-compression of Femtosecond pulses, "Optics-2014, 2nd Int. Symposium Optics & Its Applications", 1-5 September, Yerevan-Ashtarak, 2014), p. 131.
6. *H. Toneyan, A. Zeytunyan, L. Mouradian, V. Tsakanov, F. Louradour, A. Barthelemy, R. Zadoyan,* Spectral Compression of Femtosecond pulses: Classic, All-Fiber, and Similaritonic Techniques, "Optics-2014, 2nd Int. Symposium Optics & Its Applications", 1-5 September, Yerevan-Ashtarak, 2014, p. 112.
7. *M. Kalashyan, C. Lefort, L. Martinez-Leon, T. Mansuryan, L. Mouradian, F. Louradour,* Fiber Delivery of Sub-20 fs Nanojoule Pulses with a Grism-based Dispersive Line, "Optics-2014, 2nd Int. Symposium Optics & Its Applications", 1-5 September, Yerevan-Ashtarak, 2014, p. 137.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 8

ՔՎԱՆՏԱՅԻՆ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՀԵՏԱԶՈՏՄԱՆ ԵՎ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մեղրակյան Դավիթ Մհերի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մուրադյան Ատոմ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մուրադյան Գևորգ Ատոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
3. Բաղալյան Դավիթ Հայրապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Հայրապետյան Մեխակ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

5. Աբրահամյան Մարտին Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Գրիգորյան Լյովա Նազարեթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Պետրոսյան Պետիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թունելացման դինամիկայում միջմասնիկային փոխազդեցությունների և սկզբնական վիճակի կոհերենտության դերի մասին լրացուցիչ լուսաբանում ստանալու համար շարունակվել են երկու մասնիկների թունելացման երևույթի քննարկումը գերող պոտենցիալի համար: Երկփունջ նյութական ալիքների ինտերֆերոմետրի պրոբլեմում քննարկվել է առանձնացված իմպուլսային վիճակների բազմաճառագայթ սուպերպոզիցիայով ինտերֆերոմետրերի իրականացման հնարավորությունը: Մանրամասն քննարկվել են Գաուսյան դիսկրետ իմպուլսային վիճակների ստացման իրական հնարավորությունները ներկա տեխնոլոգիական միջոցներով՝ մասնավորապես օգտագործելով կոհերենտ ցրումն օպտիկական ցանցերի վրա: Ուսումնասիրվել է քվանտային մասնիկի երկուղի ցրումը հետերոկառուցվածքներում:

Հետազոտվել են քվանտային նեյտրոնային մրրիկների պինինգի ու դեպինինգի երևույթները նեյտրոնային աստղի միջուկում և բաբախիչների պտույտի ոչ ստացիոնար դրսևորումները:

Ուսումնասիրվել են կիսահաղորդչային նանոբյուրեղներ պարունակող սիլիկատային ապակիների օպտիկական թողարկման սպեկտրների ջերմաստիճանային կախվածությունները՝ կախված նրանցում նանոբյուրեղների չափերից:

ՄԱԿՐՈՄՈԼԵԿՈՒԼՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Առաքելյան Վալերի Բեյբութի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Բարխուդարյան Վիգեն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Մորոզով Վլադիմիր Ֆյոդորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Կարապետյան Նելլի Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ալոյան Լուսինե Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Նավոյան Զավեն Էմիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Ղազարյան Ռուզան Սուրենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
10. Տոնոյան Շուշանիկ Արմենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Քարամյան Կարինե Կառլենի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Վարդանյան Հարություն Բաբկենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ավագ ինժեներ
13. Պողոսյան Միքայել Կարենի, ավագ ինժեներ
14. Ավետիսյան Անի Արթուրի, ավագ լաբորանտ

15. Բոյաջյան Հասմիկ Բենիկի, ավագ լաբորանտ
16. Սինյավսկայա Ալլա Կոնստանտինի, ավագ լաբորանտ
17. Ասլիկյան Մուշեղ Արթուրի, լաբորանտ
18. Դանոյան Աստղիկ Անդրանիկի, լաբորանտ
19. Հովհաննիսյան Արմեն Թադևոսի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մակրոմոլեկուլների կառուցվածքային փոխակերպումների ջերմադինամիկան և կինետիկան (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ս. Գ.

Թեմա 1. *ԴՆԹ-լիգանդ փոխազդեցություններ:* Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են UV-VIS սպեկտրոֆոտոմետրիայի, շրջանային դիքրոիզմի և մածուցիկաչափության եղանակներով մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ) պորֆիրինի (TOEPyP4) և նրա CuTOEPyP, CoTOEPyP փոխազդեցության՝ ԴՆԹ-ի տարբեր կոնֆորմացիոն ձևերի հետ հետազոտությունները: Ցույց է տրվել, որ այս պորֆիրինների հետ փոխազդեցության պատճառով ԴՆԹ-ի բնութագրական մածուցիկությունը աճում է պորֆիրինի կոնցենտրացիայի աճման հետ զուգահեռ որոշակի տիրույթում, որը հաստատում է սպեկտրալ մեթոդներով ստացված փոշազդեցության ինտերկալացիոն մեխանիզմը: Հաշվվել են կոմպլեքսների կապման K_b և n հաստատունները, ինչպես նաև էնթալպիա, էնտրոպիա և Գիբսի ազատ էներգիա ջերմադինամիկական պոտենցիալների փոփոխությունները ԴՆԹ-ի տարբեր ձևերի հետ կոմպլեքսաառաջացման ժամանակ: Ցույց է տրված, որ ԴՆԹ-ի հետ ինտերկալացիայի եղանակով կապվող TOEPyP4 և CuTOEPyP4 պորֆիրիններն ավելի ուժեղ են փոխազդում ԴՆԹ-ի A-ձևի, քան B-ձևի հետ:

Տեսական հետազոտություններ: Հաշվետու ժամանակահատվածում տեսականորեն հետազոտվել են խնդիրներ, որոնք առնչվում են մակրոմոլեկուլների կարգ-անկարգավորվածություն անցումների վրա լուծիչի ազդեցությանը, ՌՆԹ-ի կինետիկական և թերմոդինամիկական ուսումնասիրությանը, պոլի-մերային բաղադրիչների կառուցվածքին, ինչպես նաև անկարգավորվածության էֆեկտներին հետերոպոլիմերներում:

Ստացվել են հետևյալ արդյունքները.

1 Տեսականորեն հայտնաբերվել է սառը դենատուրացման պրոցեսը ՌՆԹ-ում:

2 Հայտնաբերվել է 2-րդ սեռի անհավասարակշիռ փուլային անցում ՌՆԹ-ում:

Ստացվել է պարույր-կծիկ անցման պարամետրերի ձևափոխությունը հետերոգեն պոլիպեպտիդների և պոլինուկլեոտիդների համար:

Երկշերտ լիպիդային թաղանթներ: Շարունակվել են ուսումնասիրությունները meso-tetra-(4N-oxyethylpyridyl) պորֆիրինի /TOEtPyP4/ և նրա Co մետաղական ածանցյալի /CoTOEtPyP4/՝ երկշերտ լիպիդային թաղանթների /ԵԼԹ/ հետ փոխազդեցության ուղղությամբ: Կատարվել է համեմատություն ԵԼԹ-ի վրա անիոնային TFnSO3Na պորֆիրինի ազդեցության հետ: Ցույց է տրվել, որ կատիոնային TOEtPyP4 և CoTOEtPyP4 պորֆիրինների առկայությունը փոքրացնում է ԵԼԹ-ի մակերևութային լարվածությունը, իսկ TFnSO3Na անիոնային պորֆիրինի առկայությունը՝ մեծացնում այն: Ցույց է տրվել, որ կատիոնային պորֆիրինների առկայության դեպքում ԵԼԹ-ի էլեկտրական ունակությունն աճում է, իսկ

անիոնային պորֆիրինի առկայության դեպքում՝ նվազում: Ցույց է տրվել նաև, որ ուսումնասիրված երեք պորֆիրինների առկայության դեպքում էլ մեծանում է ԵԼԹ-ի էլեկտրական հաղորդականությունը:

ՊԻՆԴ ՄԱՐՄՆԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գևորգյան Սամվել Գերասիմի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հարությունյան Վալերի Սոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
3. Լևոնյան Լևոն Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Սարգսյան Հայկ Արայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Այվազյան Աշոտ Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Բալյան Մինաս Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Գասպարյան Լաուրա Գասպարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Հարությունյան Լևոն Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Մանուկյան Հասմիկ Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
10. Ջոթյան Անահիտ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
11. Աղաբաբյան Էդուարդ Վաղինակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
12. Ավետիսյան Արտակ Արայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
13. Ավետյան Կոլյա Թորգոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
14. Բարսեղյան Մանուկ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
15. Գասպարյան Շուշանիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
16. Գևորգյան Վարդան Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
17. Երանոսյան Մկրտիչ Ալեքսանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
18. Էյրամջյան Տիգրան Հովհաննեսի, տ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
19. Կուրղինյան Բիլոր Կորյունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
20. Հարությունյան Նորայր Պատվականի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
21. Մանասելյան Արամ Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
22. Մկրտչյան Վահրամ Պատվականի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
23. Մնացականյան Թամարա Սևոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
24. Մուղնեցյան Վռամ Ներսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
25. Մուրադյան Սերոբ Տարոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
26. Սաքանյան Մարտին Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
27. Վարդանյան Լյուդվիգ Արշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
28. Խնկոյան Ռոբերտ Կամսարի, կրտսեր գիտաշխատող
29. Սեմերջյան Հովհաննես Սարգսի, ավագ ինժեներ
30. Ստեփանյան Արմեն Գագիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Միկրո- և նանոկառուցվածքների ռենտգենադիֆրակտային և ցածրջերմաստիճանային փորձարարական և տեսական ուսումնասիրում և հետազոտման նոր մեթոդների մշակում. • Ռենտգենյան հետազոտություններ, • Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների հետազոտություններ, • Ցածրջերմաստիճանային հետազոտություններ, գիտական սարքաշինություն և գերհաղորդականություն, մագնիսական հետազոտություններ (պետական ֆինանսավորում):	Կիրակոսյան Ա. Ա.

Թեմա 1. *Ռենտգենյան հետազոտություններ:*

Տեսականորեն ուսումնասիրվել է ռենտգենյան դինամիկ դիֆրակցիայի հավասարումներում լայնույթների՝ ըստ դիֆրակցիայի հարթությանն ուղղահայաց ուղղության երկրորդ կարգի ածանցյալների դերը Լաուեի երկրաչափությամբ հարթ ալիքի հայեցակարգում (հեռավոր աղբյուր)՝ օգտագործելով նախորդ աշխատանքներում ստացված Գրինի ֆունկցիան: Ստացվել է դինամիկ դիֆրակցիայի ճոճման կորը Լաուեի երկրաչափությամբ՝ հաշվի առնելով ալիքային ճակատի երկչափ կորությունը: Բրեգի երկրաչափության դեպքում տեսականորեն ուսումնասիրվել են ռենտգենյան գնդային ալիքի դիֆրակցիան ընկնող ալիքի ճակատի երկչափ կորության հաշվառմամբ, ռենտգենյան դինամիկ-դիֆրակտային ֆուրիե-հոլոգրաֆիան և երրորդ կարգի ոչ գծայնությամբ բյուրեղներում դինամիկական դիֆրակցիան:

Շարունակվել են ռենտգենաինտերֆերաչափական մեթոդների կիրառմամբ նախատեսված աշխատանքները՝ կապված միաբյուրեղներում մնացորդային լարման դաշտերի ուսումնասիրության հետ: Երկբյուրեղ ինտերֆերաչափով ստացված ճոճանակային շերտերի օգնությամբ ուսումնասիրվել են մնացորդային լարումները, որոնք առաջացել են, երբ ինտերֆերաչափի սեպաձև բլոկը ենթարկվել է էլեկտրոնային ճառագայթահարման $[1\bar{1}0]$ բյուրեղագիտական ուղղությամբ:

Տեսականորեն հետազոտվել են ցրված ռենտգենյան ճառագայթմամբ ձևավորված պատկերի ցայտունության առանձնահատկությունները: Ցույց է տրվել, որ թույլ կլանող նմուշների դեպքում ցրման ցայտունությունը կարող է զգալիորեն մեծ լինել թուլացման ցայտունությունից:

Մշակվել է փորձարարական սարքի սխեմա, որը հնարավորություն է տալիս որոշելու որոշակի մարմնային անկյան ներսում, առաջնային փնջի հետ փոքր անկյուն կազմող ուղղություններով ցրված ռենտգենյան ճառագայթման ինտենսիվությունը՝ կախված նմուշի ցրման գործակցից և նմուշի հաստությունից: Ցույց է տրվել, որ նմուշի փոքր հաստությունների դեպքում ցրված ռենտգենյան ճառագայթման ինտենսիվությունը, նմուշի հաստությունից կախված, աճում է, իսկ մեծ հաստությունների դեպքում սկսում է նվազել: Փորձարարական տվյալների հիման վրա որոշվել է պատկերի ցայտունությունը, և այն համեմատվել է թուլացման ցայտունության հետ, և ցույց է տրվել, որ փորձարարական տվյալները հաստատում են տեսության կանխատեսումները:

Հետազոտվել են երկմակարդակ գոտիական թիթեղներից բաղկացած եռաբլոկ ռենտգենյան ինտերֆերաչափի լայնական և երկայնական ապակիզակետված տարբերակները: Գրանցված ինտերֆերենցային պատկերից, ինտերֆերող փնջերի փուլերի տարբերության վերականգնման «Ֆուրիե ձևափոխություն» և «Շերտերի տեսածրում» եղանակները կիրառվել են վերը նշված ինտերֆերաչափով

կենսաբանական օբյեկտների արտապատկերման խնդրում: Ցույց է տրվել, որ վերջինս բերում է արտապատկերվող օբյեկտների դասի ընդլայնման և պատկերի աղմուկի նվազեցման:

Տեսականորեն հետազոտվել է ռենտգենյան ճառագայթների դինամիկ դիֆրակցիան դարսման արատ պարունակող միաչափ հետերոէպիտաքսային գերցանցերում Բրեգի երկրաչափության դեպքում՝ գերցանցը կազմող նյութերի փոխադարձ դիֆուզիայի պայմաններում: Հետերոէպիտաքսային գերցանցի սեղանաձև մոդելի համար ստացվել է դարսման արատ պարունակող գերցանցից անդրադարձած ռենտգենյան ճառագայթների ինտենսիվության բանաձև՝ կախված դարսման արատի խորությունից և փուլի թռիչքից: Հետազոտվել են հիմնական մաքսիմումի և սատելիտների ինտենսիվությունների կախումներն արատի խորությունից, փուլի թռիչքից և գերցանցը կազմող նյութերի փոխադարձ դիֆուզիայից:

Տեսականորեն հետազոտվել է ռենտգենյան ճառագայթների անդրադարձած փնջի ինտենսիվության կախումը դարսման արատ պարունակող հետերաէպիտաքսային գերցանցի պարբերության պատահական շեղումներից Բրեգի երկրաչափության դեպքում: Պարզվել է, որ ինչպես և դարսման արատ չպարունակող գերցանցերում, պարբերության պատահական շեղումները չեն ազդում հիմնական մաքսիմումի ինտենսիվության վրա և ավելի շատ թուլացնում են սատելիտների ինտենսիվությունները:

Հաշվարկվել է ջրային լուծույթում աճող կալցիումի հիդրօքսիդի նանոբյուրեղների «լուծույթ-բյուրեղ» միջմակերևութային էներգիան: $\{0001\}$ և $\{\bar{1}010\}$ բյուրեղային նիստերին համապատասխանող միջմակերևութային էներգիայի համար արտածվել են տեսական արտահայտություններ, որոնք հաշվի են առնում այդ էներգիայի կախումը բյուրեղի երկրաչափական ձևը բնորոշող պարամետրերից:

Ռենտգենյան փափուկ ալիքային տիրույթում աշխատող մանրադիտակի (սինքրոտրոնային արագացուցիչ, Լոուրենս Բերկլիի ազգային լաբորատորիա, Բերկլի, ԱՄՆ) կիրառմամբ հետազոտվել են ցեմենտի ջրային լուծույթում աճող կալցիումի հիդրօքսիդի բյուրեղների երկրաչափական ձևի և գծային չափերի՝ ժամանակից կախված փոփոխությունները: Ստացված փորձարարական տվյալների և մշակված տեսական մոդելի հիման վրա հաշվարկվել են ջրային լուծույթում իոնային դիֆուզիայի գործակիցը, բյուրեղային աճի կինետիկ գործակիցը և տարբեր տիպի բյուրեղային նիստերի աճի արագությունները:

Հրապարակվել է ակնարկային հոդված, որում վերլուծվել և դասակարգվել են կալցիումի հիդրօքսիդի կիրառմամբ մթնոլորտից և գործարանային այրման գազային արտանետումներից CO_2-ի մեկուսացման քիմիական եղանակները: Հիմնավորվել են նաև այդ եղանակների արդյունավետության բարձրացման հնարավոր մոտեցումները:

Ռենտգենադիֆրակտային չափումների հիման վրա հետազոտվել են $C_4A_3\bar{S}$ խառնուրդային նյութ պարունակող, հիդրատացիայի ենթարկված ցեմենտային մածուկի էտրինգիտ ֆազի մեխանիկական դեֆորմացիայի և լարումների կախումները նշված խառնուրդային նյութի հարաբերական բաղադրությունից: Համաձայն ստացված արդյունքների՝ խառնուրդային նյութի հարաբերական բաղադրության աճը հանգեցնում է մեխանիկական լարումների կտրուկ աճի:

- ***Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների հետազոտություններ:***

Ուսումնասիրվել է դոնորային խառնուկով պայմանավորված ֆոտոիոնացման կտրվածքը $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ եռաչափ, համակենտրոն կրկնակի քվանտային օղակներում: Հիդրոստատիկ ճնշման, ալյումինի կոնցենտրացիայի և համակարգի երկրաչափական չափերի տարբեր արժեքների դեպքում ուսումնասիրվել է ֆոտոիոնացման կտրվածքի կախումն ընկնող լույսի հաճախությունից: Ստացված արդյունքների համաձայն՝ նշված պարամետրերի փոփոխությունները ֆոտոիոնացման կտրվածքի սպեկտրում կարող են բերել ինչպես կարմիր, այնպես էլ կապույտ շեղումների:

«Կետ-օղակ» քվանտային համակարգում ուսումնասիրվել է լայնական էլեկտրական դաշտի ազդեցությունը մեկէլեկտրոնային վիճակների վրա: Դիտարկվել են ինչպես խառնուկի առկայության, այնպես էլ բացակայության դեպքերը: Մեկէլեկտրոնային էներգիական մակարդակները և ալիքային ֆունկցիաները որոշվել են ճշգրիտ անկյունագծայնացման եղանակով: Սահմանափակող

պոտենցիալների էներգիաների, արգելքի հաստության տարբեր արժեքների համար ուսումնասիրվել են էներգիական մակարդակների կախումներն արտաքին էլեկտրական դաշտի լարվածությունից: Ցույց է տրվել, որ էլեկտրական դաշտի ազդեցությունն էներգիական մակարդակների վրա էապես կախված է էլեկտրոնի տեղայնացման տեսակից (կետ-տեղայնացում կամ օղակ-տեղայնացում):

$GaAs/Ga_{0.7}Al_{0.3}As$ երկչափ քվանտային օղակում ուսումնասիրվել են ուժեղ լազերային և լայնական էլեկտրական դաշտերի միաժամանակյա ազդեցություններն էլեկտրոնային վիճակների և լույսի ներգոտիական կլանման գործակցի վրա: Արտաքին դաշտերի առկայությամբ սահմանափակող պոտենցիալի համար ստացվել է վերլուծական արտահայտություն: Մեկէլեկտրոնային էներգիական մակարդակները և ալիքային ֆունկցիաները որոշվել են ճշգրիտ անկյունագծայնացման եղանակով: Ցույց է տրվել, որ լույսի բևեռացման ուղղության փոփոխությունը կլանման սպեկտրում հանգեցնում է ինչպես կարմիր, այնպես էլ կապույտ շեղման: Բացի դրանից՝ արտաքին դաշտերի ազդեցությունը նույնպես հանգեցնում է կլանման սպեկտրի կարմիր կամ կապույտ շեղումների:

Ուսումնասիրվել են էքսիտոնային վիճակները մագնիսական խառնուկ պարունակող CdTe քվանտային օղակում՝ արտաքին մագնիսական դաշտում: Հաշվարկները կատարվել են էլեկտրոնի և խոռոչի միջև սպինային փոխազդեցության, ինչպես նաև էլեկտրոնի, խոռոչի և մագնիսական խառնուկի միջև s,p-d փոխազդեցությունների հաշվառմամբ: Ճշգրիտ անկյունագծայնացման մեթոդի օգնությամբ հաշվարկվել են էքսիտոնային էներգիական մակարդակները և օպտիկական անցումները: Ցույց է տրվել, որ սպինային փոխազդեցության շնորհիվ հնարավոր է մագնիսական դաշտի օգնությամբ պայծառ էքսիտոնային վիճակը վերածել մութ վիճակի և հակառակը: Առաջարկվել է նաև s,p-d փոխազդեցությունների ինտենսիվությունների փորձնական գնահատման նոր եղանակ:

Ուսումնասիրվել է Ռաշբայի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության ազդեցությունը $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ քվանտային օղակներից կառուցված երկչափ գերցանցի էլեկտրոնային վիճակների վրա: Հաշվարկվել են գերցանցի հաղորդականության գոտու կառուցվածքը և Բլոխի ֆունկցիաները: Ցույց է տրվել, որ Ռաշբայի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության շնորհիվ գերցանցի հաղորդականության գոտու էներգիական մինիգոտիները ճեղքվում են երկուսի: Այդ երկու սպինային վիճակները դեռևս մնում են այլասերված Բրիլյուենի գոտու կենտրոնում, սակայն այդ կետն այլևս գոտու մինիմում չէ: Ցույց է տրվել նաև, որ սպին-ուղեծրային փոխազդեցությունը հանգեցնում է հաղորդականության գոտու Բլոխի ֆունկցիաների լրացուցիչ անհամաչափության:

Վերջավոր պոտենցիալային փոսի մոդելի շրջանակում ուսումնասիրվել են պոլարոնային վիճակները կրկնակի քվանտային օղակներում, արտաքին էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի առկայությամբ: Լանդաու-Պեկարի փոփոխակային տեսության շրջանակում ուսումնասիրվել է էլեկտրոնի փոխազդեցությունը սահմանափակ և մերձմակերևութային ֆոնոնների հետ, գնահատվել է այդ փոխազդեցության ներդրումը պոլարոնի սեփական էներգիայում՝ կախված օղակների չափերից և արտաքին դաշտերի մեծությունից:

Ուսումնասիրվել է Ga-ի և Al-ի փոխադարձ դիֆուզիայի ազդեցությունը $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ քվանտային օղակներից կազմված միաշերտ գերցանցի և $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ գաուսյան տիպի կրկնակի համառանցք քվանտային օղակներից կազմված եռաչափ գերցանցի գոտիական կառուցվածքի վրա: Ստացվել են էլեկտրոնի դիսպերսային կորերը և Բլոխի լայնույթները դիֆուզիայի երկարության տարբեր արժեքների դեպքում: Ցույց է տրվել, որ ադիաբատական մոտավորությունը կիրառելի է նույնիսկ այն դեպքում, երբ քվանտային օղակների շառավիղը համեմատական է դրանց բարձրությանը: Խորանարդային և տետրագոնալ համաչափությամբ եռաչափ գերցանցերի Բրիլյուենի գոտու բարձր համաչափությամբ կետերում էլեկտրոնի էներգիայի արժեքների դասավորությունն ըստ աճման կարգի տարբեր է: Գաուսյան տիպի կրկնակի օղակներից կազմված գերցանցում օղակների առանցքի ուղղությամբ դիսպերսային կորերը որակապես տարբերվում են այդ առանցքին ուղղահայաց հարթության մեջ դիսպերսային կորերից: Սակայն տարբեր ուղղություններով կորերի վարքի համանմանությունը դիֆուզիայի հետևանքով վերականգնվում է:

Ուսումնասիրվել է փոխադարձ դիֆուզիայի ազդեցությունը $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ գաուսյան տիպի կրկնակի համառանցք քվանտային օղակի ոչ գծային կլանման գործակցի վրա: Ստացվել են սահմանափակող պոտենցիալը, էլեկտրոնի էներգիական մակարդակները, հավանականային բաշխումները, կլանման գործակիցը դիֆուզիայի պարամետրի տարբեր արժեքների դեպքում, ինչպես նաև համապատասխան ջոկման կանոններն արտաքին գրգռման՝ օղակի համաչափության առանցքով և դրան ուղղահայաց բևեռացումների դեպքերում: Ստացված արդյունքները վկայում են դիֆուզիայի միջոցով նշված կառուցվածքի օպտիկական բնութագրերի կառավարման հնարավորության մասին:

Ուսումնասիրվել է Ռաշբայի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության ազդեցությունը $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ քվանտային օղակներից կազմված երկչափ գերցանցում էլեկտրոնային վիճակների վրա: Ցույց է տրվել, որ Ռաշբայի փոխազդեցությունը հանգեցնում է իմպուլսային տարածությունում դիսպերսային մակերևույթների շեղման: Բարձր համաչափությամբ կետերում այդ մակերևույթները հատվում են: Ցույց է տրվել նաև, որ սպին-ուղեծրային փոխազդեցության հետևանքով վերանում է Բլոխի լայնույթների համաչափությունը:

Ուսումնասիրվել է քվանտային կետում էլեկտրոնի երկֆոնոնային գրավման վրա սահմանափակ օպտիկական ֆոնոնի ազդեցությունը: Ցույց է տրվել, որ 100 Կ-ից բարձր ջերմաստիճաններում գրավման պրոցեսի արագությունը կարող է հասնել 10^{10} վ$^{-1}$-ի:

Ուսումնասիրվել է ֆոնոնային սահմանափակման ազդեցությունը քվանտային կետերում բևեռային օպտիկական ֆոնոնների գրավման պրոցեսի արագության վրա: Մասնիկների գրավման արագության համար ստացվել են վերլուծական արտահայտություններ, որոնք հարմար է կոնկրետ հաշվարկներում օգտագործել գնդային քվանտային կետերի համար: Ցույց է տրվել, որ արգելքի տիրույթից քվանտային կետի հիմնական վիճակ էլեկտրոնի գրավումը մեկ կամ երկու ֆոնոնի առաքմամբ հնարավոր է քվանտային կետի շառավղի արժեքների որոշակի տիրույթների համար:

Հետազոտվել է խառնուկային էլեկտրոնի հիմնական վիճակի էներգիայի և ալիքային ֆունկցիայի վարքը կիսահաղորդչում, երբ խառնուկը տեղայնացված է կիսահաղորդիչ-մետաղ ինտերֆեյսի շրջակայքում և տեսածրող թունելային մանրադիտակի սայրով ստեղծած էլեկտրական դաշտում է: Քննարկվել է սայրի դրական պոտենցիալի դեպքում /բացասական լիցք սայրի վրա/ տեղի ունեցող իոնացման երևույթի հիման վրա նոր տիպի գազային դետեկտորների ստեղծման հնարավորությունը:

Զարգացվել է միկրոսկոպական տեսություն՝ ուժեղ լազերային դաշտի փոխազդեցությունը երկշերտ գրաֆենի հետ նկարագրելու համար, երբ համակարգում առկա է հաստատուն էլեկտրական դաշտով ստեղծված էներգիական ճեղք: Ցույց է տրվել, որ փականի պոտենցիալի ադիաբատական փոփոխությունը կարող է բերել էլեկտրոնային բնակեցվածության լրիվ ինվերսիայի արժեքական և հաղորդականության գոտիների միջև:

Ուսումնասիրվել է միաշերտ և երկշերտ գրաֆենում K-կետի շուրջն առաջացող էքսիտոնների ազդեցությունը համակարգի կլանման սպեկտրի վրա:

Հետազոտվել են երկէլեկտրոնային վիճակները պարաբոլական քվանտային կետում այն դեպքում, երբ խառնուկը տեղադրված է կետի կենտրոնում: Խնդիրը լուծվել է խոտորումների տեսության և փոփոխակային մեթոդի շրջանակներում: Որոշվել են համակարգի լրիվ և կապի էներգիաները, ինչպես նաև վիճակների փոխանակման ժամանակը:

Ռասել-Սաունդերսի մոտավորությամբ վերլուծականորեն ուսումնասիրվել են խառնուկային վիճակները Կրատցերի սահմանափակող պոտենցիալով գնդային նանոշերտում: Օգտագործելով ալիքային ֆունկցիաների համար ստացված վերլուծական արտահայտությունները՝ հաշվարկվել են խառնուկային էլեկտրոնի ստեղծած էլեկտրական դաշտի պոտենցիալը և լարվածությունը երկբևեռային և քառաբևեռային մոտավորությամբ: Քննարկված են էլեկտրական դաշտի պոտենցիալի և լարվածության կախումները նանոշերտի երկրաչափական պարամետրերից:

Հետազոտվել է գնդային քվանտային կետում տեղադրված ջրածնանման խառնուկի հետ կապված էլեկտրոնի սպինային մագնիսական մոմենտի հոսանքն անվերջ խորը պոտենցիալային փոսի մոդելի

շրջանակներում: Քննարկվել են էլեկտրոնի S-վիճակներն էլեկտրոնի լրիվ էներգիայի և՛ դրական, և՛ բացասական արժեքների համար: Քվանտային կետի տարբեր շառավիղների համար ստացվել են էլեկտրոնի սպինային մագնիսական մոմենտի հոսանքի մեծության կախումները շառավղային փոփոխականից: Ցույց է տրվել, որ մեծ շառավղով քվանտային կետերի համար չափային քվանտացման երևույթի թուլացման պատճառով համապատասխան կորերը մոտենում են իրար:

• Ցածրջերմաստիճանային հետազոտություններ, գիտական սարքաշինություն և գերհաղորդականություն:

SFCO մեթոդի հիման վրա գործող զգայնության լայն հաճախային տիրույթ ունեցող /սկսած «0» Հց-ից/ ակուստիկ նոր տվիչ ստեղծելու նպատակով մշակվել ու ստեղծվել են ձայնային տատանումների՝ աշխարհում առաջին դետեկտորները /«միկրոֆոնները»/, որոնցում որպես սենսոր ծառայում են 5-8 մմ տրամագծով հարթ կոճերը:

Դրանք ենթարկվել են փորձարկումների, որոնց ընթացքում հետազոտվել են բժշկա-կենսաբանական հետազոտություններում նոր միկրոֆոնների օգտագործման հնարավորությունները և նպատակահարմարությունը: Փորձերն իրականացվել են առողջ ու տկար կամավորների վրա, որոնց ընթացքում միկրոֆոններով գրանցվել են մարդու ներքին օրգանների գործունեության հետևանք հանդիսացող, նրա մարմնի տարբեր հատվածներից դետեկտված մաշկի տատանումները՝ 0.1-500Հց հաճախային տիրույթում: Դա թույլ է տվել բացահայտել մարդու ներքին օրգանների (սրտանոթային և շնչառական օրգաններ, ձայնալարեր) գործունեության՝ նախկինում չդիտված առանձնահատկություններ:

Հետազոտությունների արդյունքները հնարավորություն են տալիս պնդելու, որ հարթ կոճի մեթոդով գործող նոր միկրոֆոնի հիման վրա կարելի է ստեղծել մարդուն ըստ ձայնի (խոսելու միջոցով) ճանաչելու (իդենտիֆիկացնելու), ինչպես նաև մարդու սրտանոթային համակարգի ճնշումը վայրկյանը մեկ, առանց թևակապ օգտագործելու, չափելու նոր ու զգայուն սարքեր:

Հետազոտությունների արդյունքները կկիրառվեն նաև ցածր ջերմաստիճանների ֆիզիկայի բնագավառում՝ «2-րդ ձայնի» առանձնահատկությունները գերհոսուն հելիումում 2.17Կ-ից ցածր ջերմաստիճաններում առավել զգայուն հետազոտելու նպատակով:

Ավարտին են հասցված նաև 3 առանցքներով տատանումներ գրանցող /վեկտորական/ 5 սեյսմիկ դետեկտորների լաբորատոր մանրակերտերի ու դրանցից ելնող ազդանշանները մշակող արագագործ հաճախաչափերի /թվով՝ 3/ ստեղծման աշխատանքները: Այդ սեյսմիկ համակարգի դաշտային փորձարկումների շրջանակում 2014 թ. հոկտեմբերի 28-ից մինչև նոյեմբերի 6-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ-ի Մոհավի անապատում (Mojave Desert, California, USA) իրականացվել են դրա համեմատական փորձարկումներ՝ արտասահմանյան լավագույն անալոգների մասնակցությամբ: Փորձարկումները նպատակ են հետապնդել այս բնագավառում աշխարհում առաջատար մի շարք ընկերությունների փորձագետներին նախ ծանոթացնել նոր դետեկտորների սկզբունքային առավելություններին, ապա համեմատական փորձարկումների արդյունքում ձեռք բերված տվյալների հիման վրա համոզել ներկաներին, որ այս սենսորներն իրենց առավելություններով կարող են փոխարինել «սահմանների ու տարածքների» (US) ու նաև նավթի ու գազի տեղափոխումն ապահովող խողովակների /նավթամուղ, գազամուղ/ հսկողության համակարգերում այլ սկզբունքներով գործող, իրենց դարն ապրած սենսորներին:

Նշված աշխատանքներն իրականացվել են «Փի Էս Այ» (PSI Ltd. - www.psi.am) ընկերության հետ ու վերջինիս ֆինանսական աջակցությամբ:

- **Մագնիսական հետազոտություններ:**

Հետազոտվել է $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$ համակարգի մագնիսակարգավորված միացությունների մագնիսացումը, երբ սիլիցիումի և գերմանիումի ատոմները մասնակիորեն փոխարինվել են անագի նույնարժեքականությամբ ատոմներով: $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$ ($2x = 0 – 0.1$) համաձուլվածքների մագնիսացման ջերմաստիճանային և մագնիսական դաշտի կախումներից որոշվել են համաձուլվածքների էնտրոպիայի

մագնիսական մասերի առավելագույն փոփոխությունները $\Delta S_M^{\max}$: Հայտնաբերվել է, որ անագով լեգիրված համաձուլվածքների Կյուրիի ջերմաստիճանները և $\Delta S_M^{\max}$ - ի արժեքները աճում են: Դիտվում է $\Delta S_M^{\max}$ - ի մոտ կրկնակի աճ T_C - ի ($\Delta T_C \approx 15$ Կ) աճի դեպքում:

Ստացված արդյունքները վկայում են այն մասին, որ վերը նշված միացություններն ունեն բարձր մագնիսակալորական հատկություններ և հեռանկարային են որպես բանող նյութ կենցաղային մագնիսական սառնարաններում կիրառելու համար:

ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հարությունյան Գոհար Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Նազարյան Էռնեստ Աղաջանի, տեխ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
4. Ներսեսյան Արմեն Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
5. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
6. Սահարյան Արամ Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
7. Քոթանջյան Աննա Սենիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Սարգսյան Գոռ Ալֆրեդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Օհանյան Վաղիմ Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Վարդանյան Իշխան Վոլոդիայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Նովիկովա Ալլա Լեոնիդի, ավագ լաբորանտ
12. Սարգսյան Հայկ Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
13. Սիմոնյան Դավիթ Հակոբի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Spherical systems related to the rational Calogero models (ANSEF 3501-math-phys).	Hakobyan T. S.
2. Novel Approach for Mesoscopic phenomena (ICTP Network NET68, Armenia-Iran-Morocco-Turkey).	Nersessian A. P.

Թեմա 1. Կառուցվել են կալոջերոյի մոդելի սֆերիկ մասին համապատասխան շարժման ինտեգրալները: Հետազոտվել է կապը այդ ինտեգրալների և կալոջերոյի մոդելի ինտեգրալների հետ:

Թեմա 2. 2014 թ.-ին Երևանում կազմակերպվել է կոնֆերանս՝ թեման՝ «Second Autumn School on High Energy Physics and Quantum Theory»:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ժամանակակից տիեզերագիտական դիտումները (մասնավորապես Ia տիպի գերնորերի կարմիր շեղումները) հաստատում են, որ Տիեզերքը ներկա ժամանակաշրջանում ընդարձակվում է արագացումով և նրանում գերիշխող բաղադրիչը մութ էներգիան է: Սույն փաստը նպաստում է ձգողության տեսությունների հետագա զարգացմանը և հանգեցնում է մի շարք այլընտրանքային տեսությունների առաջացմանը, այդ թվում՝ նաև թենզորա-սկալյար: Արդեն 1998-99 թթ. պարզ դարձավ, որ դիտվող Տիեզերքի դինամիկան կառավարվում է ոչ միայն ձգողությամբ, այլ նաև կոսմոլոգիական վանողությամբ: Հակագրավիտացիան նպաստում է Տիեզերքի արագացումով ընդարձակմանը, որը հայտնաբերված է անմիջական աստղագիտական դիտումներով՝ չափազանց մեծ հեռավորությունների վրա, համարյա տեսանելի Տիեզերքի սահմանին մոտ: Սակայն որոշակի տիպի (Ia) գերնոր աստղերի պայծառությունն այնքան մեծ է, որ դրանք կարելի է գրանցել հարյուրավոր և հազարավոր մեգապարսեկ հեռավորությունների վրա և պարզել, թե ինչպես են շարժվում գալակտիկաները, որոնցում հայտնաբերվել են այդ աստղերը: Ըստ վերջին դիտողական և տեսական տվյալների՝ մութ էներգիան բաժին է ընկնում Տիեզերքի էներգիայի խտության 70%-ը , 25%-ը՝ մութ նյութին, մոտ 5%-ը՝ «սովորական նյութ»-ին, 0,01%-ը՝ մնացորդային ճառագայթմանը: Արդյունքում կոսմոլոգիական հետազոտություններում առաջացան մի շարք խնդիրներ: Բացի Տիեզերքի էվոլյուցիայի սինգուլյար բնույթից՝ ծագեցին զարգացման սկզբնական փուլում ինֆլյացիոն փոփոխությունների և ուշ փուլում արագացումով ընդարձակմանը վերաբերող հարցեր: Հեռավոր գերնորերի բռնկումների վերջին դիտումները էապես փոխեցին Տիեզերքի մասին մեր պատկերացումները, մասնավորապես հիմնվելով այդ դիտումների արդյունքների վրա, կարելի է համարել հաստատված, որ.

- կոսմոլոգիական ընդարձակման դինամիկան կառավարվում է «հակագրավիտացիա»-յով,
- կոսմոլոգիական ընդարձակումն արագանում է,
- ներկայումս Տիեզերքում գերակշիռ է վակուումի էներգիան (դաշտի քվանտային ժամանակակից տեսությունների շրջանակներում Λ կոսմոլոգիական հաստատունը մեկնաբանվում է որպես վակուումի էներգիայի խտություն), որի խտությունը գերազանցում է տիեզերական մատերիայի բոլոր «սովորական» ձևերի խտությունների գումարային արժեքը:

Ձգողականության տեսություններից ամենահետևողականը՝ ՀՔՏ-ն, թույլ գրավիտացիոն դաշտերի համար, Արեգակնային համակարգի սահմաններում, բավականաչափ հավաստի հաստատված է փորձերով: Ենթադրությունը, որ ՀՔՏ-ի կիրառության ոլորտը սահմանափակված է թույլ դաշտերով, իսկ ուժեղ դաշտերի դեպքում այն ճշգրտման կարիք ունի, ծագել է դեռ այն կապակցությամբ, որ դիտողական փաստերի բազմակողմանի վերլուծության վրա հիմնված Վ. Հ. Համբարձումյանի կոնցեպցիան հակասում է ՀՔՏ-ին:

ՅԲԴ-ն Էյնշտեյնի տեսությանը բնույթով ամենամոտ տեսությունն է, որում գրավիտացիոն հաստատունը փոխարինվում է $y\left(x^i\right)$ սկալյար ֆունկցիայով: ՅԲԴ տեսության մեջ սկալյար դաշտը, համաձայն Մախի գաղափարների, որոշվում է Տիեզերքի լրիվ մատերիայի բաշխումով: Այն դրսևորվում է միայն գրավիտացիոն փոխազդեցության միջոցով, և այդ պատճառով ՅԲԴ տեսության շրջանակում իրականացվում է համարժեքության Էյնշտեյնյան սկզբունքի պահանջը: Քանի որ Տիեզերքի էվոլյուցիան ուսումնասիրելիս Λ կոսմոլոգիական հաստատունի ներմուծումը բավականաչափ համոզիչ է, իմաստ ուներ նման մեծություն ներմուծել նաև ՅԲԴ տեսությունում: Արդյունքում ստեղծվեց մոդիֆիկացված տեսություն, որի հիման վրա կարելի է կառուցել կոսմոլոգիական մոդելներ:

Դե Սիտտերի տարածաժամանակը գրավիտացիայում ամենատարածված ֆոներից է: Այս երկրաչափությունը կարևոր նշանակություն ունի ինֆլյացիոն կոսմոլոգիայում, որի համաձայն՝ կոսմոլոգիական ընդարձակման վաղ ժամանակաշրջանում Տիեզերքն անցնում է մի փուլով, որի

երկրաչափությունը լավ նկարագրվում է դե Սիտտերի մոդելով: Ինֆլյացիոն փուլի ընթացքում քվանտային դաշտերի ֆլյուկտուացիաները գեներացնում են նյութի բաշխման անհամասեռություններ, որոնք կարևոր դեր են խաղում մեծամասշտաբ տիեզերական կառուցվածքների ձևավորման գործում: Մյուս կողմից, ինչպես վերը նշվեց, ներկա ժամանակաշրջանում Տիեզերքը ընդարձակվում է արագացումով, որը նկարագրվում է դրական կոսմոլոգիական հաստատունով համասեռ և իզոտրոպ մոդելով: Արդյունքում ֆիզիկական երևույթների ուսումնասիրությունը դե Սիտտերի ֆոնի վրա կարևոր է Տիեզերքի ընդարձակման վաղ և արդի էտապները հասկանալու համար:

Դաշտի քվանտային տեսությունում սահմանների առկայությունը հանգեցնում է վակուումի բևեռացման երևույթի: Վերջինս հայտնի է Կազիմիրի էֆեկտ անվամբ: Կազիմիրի էֆեկտի հետ կապված հետազոտություններում կարևոր է սահմանների վրա ազդող վակուումային ուժերի՝ ֆոնային երկրաչափությունից կախվածությունը: Կամայական չափողականությամբ հարթ տարածաժամանակային ֆոնի համար նախկինում հետազոտվել էր էլեկտրամագնիսական վակուումի խնդիրը: Այժմ հետազոտվել են էլեկտրամագնիսական դաշտի երկկետային ֆունկցիաները, դաշտի քառակուսու և էներգիայի իմպուլսի թենզորի վակուումային միջինները, երկու զուգահեռ թիթեղների առկայությամբ (D+1) չափանի դե Սիտտերի տարածաժամանակում: Ենթադրվել է, որ դաշտը գտնվում է Բանչ-Դևիսի վակուումային վիճակում, իսկ թիթեղների վրա դրվում են իդեալական հաղորդչի եզրային պայմանները: Ցույց է տրված, որ D ≥ 4 դեպքում գրավիտացիոն դաշտը էապես փոխում է վակուումային միջինների վարքն այն պարագայում, երբ թիթեղների միջև եղած հեռավորությունը մեծ է դե Սիտտերի տարածաժամանակի կորության շառավղից: Մեծ հեռավորությունների վրա Կազիմիրի ուժերը հակադարձ համեմատական են հեռավորության չորրորդ աստիճանին D ≥ 3 բոլոր չափողականությունների համար: D ≥ 4 դեպքում այս արդյունքը էապես տարբեր է Մինկովսկու տարածաժամանակում երկու հարթ թիթեղների դեպքից, երբ ուժը նվազում է հեռավորության (D+1) աստիճանին հակադարձ համեմատական:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրություններ են կատարվել նաև ինտեգրվող համակարգերին վերաբերող խնդիրներում: Մասնավորապես դեֆորմացվել են բազմաչափ տատանակի և Կուլոնի համակարգերը՝ փոխարինելով նրանց անկյունային մասը ընդհանրացված ռացիոնալ Կալոջերոյի մոդելի անկյունային մասով: Հաստատվել է նոր համակարգի մաքսիմալ սուպերինտեգրելիությունը: Կիրառելով ռեդուկցիայի մեթոդը՝ գտնվել են շարժման բոլոր հաստատունները: Մասնավորապես կառուցվել է Ռունգե Լենցի վեկտորի անալոգը: Սահմանվել է Լանդաուի խնդիրը երկրորդ կարգի երկչափ մակերևույթների համար: Սահմանափակ շարժման դեպքում (էլիպսաձև մակերևույթ) կառուցվել են նաև գործողություն - անկյուն փոփոխականները:

Կառուցվել են գործողությունները եռաչափ սուպերմասնիկի համար N=4 սուպերսիմետրիայի առկայությամբ, որը մասամբ խախտված է մինչև N=2-ը: Ներկայացվել են սուպերլիցքերը անխախտ և խախտված սուպերսիմետրիաների համար:

Օգտագործելով ճշգրիտ լուծումը՝ փոխանցման մատրիցի եղանակով մանրամասն վերլուծության են ենթարկվել եռամետաղական պոլիմերային նյութի մագնիսական հատկությունները և հիմնական վիճակի կառուցվածքը:

Կառուցվել են տոպոլոգիական դեֆեկտներ առաջացնող ոչ աբելյան T-դուալությունները: Ցույց է տրվել, որ այդ դեֆեկտների շարժման հավասարումները պարունակում են նաև ոչ աբելյան T-դուալության ձևափոխությունները: Ուսումնասիրվել են Ֆուրյե-Մուկայի ձևափոխությունները Ռամոնդ-Ռամոնդ դաշտերի համար:

Մշակված ֆիզիկա-ֆենոմենոլոգիական մոդելների հիման վրա շարունակվել են ձևագոյացման պրոցեսներում արդյունարար դեֆորմացիաների կուտակման օրինաչափությունների ուսումնասիրությունները: Հաշվի առնելով նյութերի դեֆորմացիոն հատկությունները՝ ուսումնասիրվել է երկշերտ ծռման պրոցեսը: Ցույց է տրվել, որ արտաքին շերտի որոշակի չափերի և հատկությունների դեպքում հնարավոր է փխրուն նյութերի համար ներքին շերտում կուտակել զգալի դեֆորմացիաներ:

ՕՊՏՈԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱՅԻ ԵՎ ՖՈՏՈՆԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Ալահվերդյան Ռոման Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Չիլինգարյան Ալեքսանդր Դավիթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Գևորգյան Գևորգ Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Էլբակյան Վաչագան Լեոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
7. Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, տեխն. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
8. Ղարագուլյան Հերմինե Սաշայի, կրտսեր գիտաշխատող
9. Ներսիսյան Սամվել Ցոլակի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Վարդանյան Աշոտ Անուշավանի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Գրիգորյան Հայարփի Հովելի, ավագ լաբորանտ
13. Մարգարյան Կարինե Ալեքսանդրի, ավագ լաբորանտ
14. Վարդանյան Նունե Ֆրունզեի, ավագ լաբորանտ
15. Նինոյան Ժիրայր Վահեի, լաբորանտ
16. Տոնեյան Հրաչ Ալբերտի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լազերային ճառագայթման տարածումը և ստացիոնար ու ոչ ստացիոնար փոխազդեցությունը մանրաթելերում, պլանար ալիքատարներում և ծավալային կառուցվածքներում: Դրանց հիման վրա օպտոէլեկտրոնային տարրերի և համակարգերի մշակում ու ստեղծում (պետական ֆինանսավորում):	Չիլինգարյան Յու. Ս.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են արտաքին փոփոխական էլեկտրական դաշտի ազդեցությունը երկհաճախային քիրալ հեղուկ բյուրեղի (ՀԲ)-ի պարուրաձևավորման ընթացքի վրա և դրա ազդեցությունը նրանով անցնող լազերային փնջի բևեռացման վրա: Փորձնականորեն ուսումնասիրվել են երկհաճախային քիրալ ՀԲ-ական թաղանթից լազերային ճառագայթման անդրադարձման առանձնահատկությունները արտաքին էլեկտրական դաշտով հոմեոտրոպից պլանար (պարուրաձև) կառուցվածքային անցման ընթացքում, երբ լազերային ճառագայթման ալիքի երկարությունն ընկած է քիրալ ՀԲ-ի ֆոտոնային արգելված գոտու (ՖԱԳ)-ի մեջ:

Անիզոտրոպության սահուն անհամասեռությամբ միջավայրերում իրականացվել է լույսի բևեռացման վիճակի տարածական դինամիկայի համակարգված վերլուծություն: Որպես նման միջավայրի օրինակ դիտարկվել է թվիստ կողմնորոշմամբ նեմատիկ հեղուկ բյուրեղը: Երկրաչափական օպտիկայի մեթոդով ստացվել է այդ համակարգի անալիտիկ լուծումը, և ցույց է տրվել, որ պտույտ պարունակող միջավայրերում լույսի բևեռացման վիճակը ենթարկվում է օսցիլյացիաների, որոնց տարածական հաճախությունը կախված է նմուշի հաստությունից:

Կատարվել են կալցիտի թափանցիկության տիրույթում բազմաֆոնոնային ռեզոնանսի երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված փորձարարական հետազոտություններ: Ստացված արդյունքներից հստակ երևում է, որ երբ ընկնող ճառագայթման հաճախականությունը համընկնում է կալցիտի ֆոնոնային մակարդակի կամ նրա պատիկների հետ, ապա դիտվում է հստակ արտահայտված ռեզոնանսի երևույթ:

Լաբորատորիայում զբաղվում են ֆիզիկական գիտափորձի սարքավորումների ղեկավարմամբ, չափումների տվյալների ավտոմատացմամբ և համակարգչային վերլուծությամբ:

Ինժեներական խումբը մշակել է համակարգ, որը կարող է կիրառվել աստղադիտակների պտտվող գմբեթի ճշգրիտ կառավարման համար, կատարված են որոշակի աշխատանքներ այդ համակարգի LabVIEW-ի միջավայրում ծրագրային ապահովմամբ, որն արդյունավետ կերպով կարող է օգտագործվել աստղադիտակների ավտոմատացված կառավարման համար:

ԳԵՐԱՐԱԳ ՕՊՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՖՈՏՈՆԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մուրադյան Լևոն Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Զեյթունյան Արամ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Հարությունյան Իշխան Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Քալաշյան Մերի Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Հակոբյան Մարիամ Ռաֆիկի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Մարգարյան Գոհարիկ Հրանդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Գերարագ օպտիկայի և ֆոտոնիկայի լաբորատորիայի ստեղծում և զարգացում (պետական ֆինանսավորում):	Մուրադյան Լ. Խ.

Թեմա 1. Հետազոտությունների առարկան են լազերային ճառագայթման ինքնա-, կրոսս- և փոխմոդուլացման, սպեկտրալ սեղմման, հաճախային վերալարման, ոչ գծային օպտիկական Ֆուրյե-փոխակերպման, սոլիտոնաձևավորման, օպտիկական ինքնանմանության տիպի երևույթները: Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են թվային և փորձարարական հետազոտություններ՝ նպատա-

կառուցված լազերային գերկարճ իմպուլսների բնութագրման և կառավարման մեթոդների մշակմանը ժամանակակից գերարագ օպտիկայի և ֆոտոնիկայի հիմնախնդիրների լուծման համար, մասավորապես՝ ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում ազդակների գրանցման և կառավարման սարքերի ստեղծման հեռանկարով: Լաբորատորիայի ձեռքբերումները հիմք են ծառայում ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների անալիզի և սինթեզի մեթոդների մշակման համար, կոհերենտ վերահսկման, ֆոտոնիկայի և հեռահաղորդակցության ոլորտներում կիրառությունների նպատակով: Լաբորատորիայում իրականացված աշխատանքների արդյունքները ամփոփ արտահայտված են գիտական հրապարակումներում:

ԳԾԱՅԻՆ ԵՎ ՈՉ ԳԾԱՅԻՆ ՄՈՏԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Մարտին Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Եպիսկոպոսյան Սերգո Արմենակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գալոյան Լևոն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
3. Գրիգորյան Տիգրան Մարտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
4. Կոբելյան Արթուր Խաչիկի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հետազոտված է տարբեր համակարգերով Ֆուրյե շարքերի բացարձակ, ոչ պայմանական զուգամիտությունը: Ուսումնասիրված են տարբեր դասերի միաչափ և բազմաչափ ֆունկցիաների ըստ Ուոլշի, ընդհանրացված Ուոլշի, Ֆաբեր-Շաուդերի, Հաարի եռանկյունաչափական համակարգերի ոչ գծային մոտարկման, որոշ դեպքերում լավագույն մոտարկման, մասնավորապես Greedy ալգորիթմով մոտարկման հարցեր:

ԹԱՂԱՆԹԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Նազարյան Էռնեստ Աղաջանի, տեխ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մարտիրոսյան Միլետա Մարտիրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Հովսեփյան Աշոտ Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ինժեներ ծրագրավորող
3. Նովիկովա Ալլա Լեոնիդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ուսումնասիրվել են բարակապատ առանցքահամաչափ թաղանթների ձևագոյացման պրոցեսների ֆիզիկա-ֆենոմենոլոգիական մոդելավորման վերլուծական մեթոդների մշակման սկզբունքները:

Մասնավորապես լուծվել է արդյունարար դեֆորմացիաների կուտակման օրինաչափությունների հիման վրա թաղանթների ճշգրտության և ամրության չափանիշների բաշխման խնդիրը:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զաքոյան Վլադիմիր Ռուբենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Թումանյան Հենրիկ Գևորգի, մանկ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
3. Ավագիմյանց Վլադիմիր Միքայելի, պրոֆեսոր
4. Թադևոսյան Հմայակ Տիգրանի, դոցենտ
5. Հակոբյան Հրաչյա Ռաֆիկի, դոցենտ
6. Բաբուրյան Հայկ Ռուբենի, ասիստենտ
7. Ղուկասյան Արկադի Արսենի, ասիստենտ
8. Գալոյան Արսեն Ռոբերտի, դասախոս
9. Գևորգյան Հայկ Սանասարի, դասախոս
10. Զաքարյան Երվանդ Ալեքսանդրի, դասախոս
11. Կարապետյան Դավիթ Սերգեյի, դասախոս
12. Հարությունյան Արարատ Աղաբեկի, դասախոս
13. Ղուկասյան Նարեկ Յուրիի, դասախոս
14. Մելքոնյան Լուսինե Ազատի, դասախոս
15. Մինասյան Դավիթ Ոստանիկի, դասախոս
16. Մխիթարյան Արսեն Գուրգենի, դասախոս
17. Մնացականյան Սարգիս Խաչիկի, դասախոս
18. Մուրադյան Սարիբեկ Մկրտչի, դասախոս
19. Շահբազյան Կարեն Նորայրի, դասախոս
20. Սարգսյան Աշոտ Հրաչյայի, դասախոս
21. Փարվանյան Դիաննա Վարդանի, դասախոս
22. Օրդյան Վրեժ Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ֆահրադյան Դավիթ Սարգսի, մանկ. գիտ. թեկնածու
2. Պողոսյան Արթուր Բորիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գուլասարյան Ջուլիետա Լյուդվիգի, գործավար
2. Բարսեղյան Լիլյա Հակոբի, լաբորանտ
3. Գասպարյան Լուսինե Վոլոդյայի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական և այլ աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում անցկացված կարևորագույն մարզական միջոցառումներից հարկ է նշել ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից անցկացված «Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսանողների 16-րդ հանրապետական մարզական խաղերը»: Մրցումների կանոնակարգի համաձայն՝ նախատեսված էր մարզախաղերն անցկացնել 10 մարզաձևերից 2 շրջանով՝ գարնանային և աշնանային: Մրցումների առաջին շրջանն անցկացվեց մարտ-մայիս ամիսներին 7 մարզաձևերից /տղաներ և աղջիկներ/, որին մասնակցեցին 16 բուհերի ներկայացուցիչներ: ԵՊՀ-ի ուսանող մարզիկները բարձր կազմակերպվածությամբ մասնակցեցին բոլոր մարզաձևերի առաջնություններին: Արդյունքում 3 մարզաձևերում՝ սեղանի թենիս /աղջիկներ/, աթլետիկական կրոսավազք /աղջիկներ/, ֆուտզալ /աղջիկներ/, մեր հավաքականները գրավեցին 1-ին տեղերը: Չորս մարզաձևերում՝ շախմատ /աղջիկներ/, վոլեյբոլ /աղջիկներ/, աթլետիկական կրոսավազք /տղաներ/ և բասկետբոլ /աղջիկներ/, գրավեցին 2-րդ մրցանակային պատվավոր տեղերը:

Ձմեռային արձակուրդներին Տնտեսագիտական համալսարանի մարզակառույցում անցկացվեց բուհերի ֆիզիկական դաստիարակության ամբիոնների վոլեյբոլի առաջնություն: ԵՊՀ ամբիոնի կոլեկտիվը գրավեց 1-ին տեղը, պարգևատրվեց գավաթով և հավաստագրով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	1	-	1	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Հ. Ռ. Հակոբյան,* Սպորտը և արվեստը, Հեղինակային հրատարակություն, Երևան, 2015, 116 էջ:

Հոդված

1. *В. М. Авагимянц,* Физическая культура и спорт как фактор здоровой опорно-двигательной системы человека, Միջազգային 41-րդ համաժողովի գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 370-374:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մանուկյան Սարգիս Անուշավանի*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանասյան Կարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Անանյան Սուսաննա Սուրենի, դասախոս
3. Բաղդասարյան Լյովա Լյուդվիգի, դասախոս
4. Հակոբյան Ասյա Անդրանիկի, դասախոս
5. Հարությունյան Հասմիկ Վարդգեսի, դասախոս
6. Ճաղարյան Գագիկ Հրանտի, դասախոս
7. Մանուկյան Սուսաննա Ալեքսանի, դասախոս
8. Նիկոյան Կարինե Ռազմիկի, դասախոս
9. Շահինյան Սուսաննա Միշիկի, դասախոս
10. Սադիխյան Ֆենյա Միշայի, դասախոս
11. Սամվելյան Արա Գեղամի, դասախոս
12. Քամալյան Սամվել Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Էլմիրա Ալեքսանդրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շահնազարյան Մարինե Սերժիկի, գործավար
2. Հարությունյան Էլմիրա Ալեքսանդրի, օպերատոր
3. Մարտիրոսյան Անուշ Ալբերտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական և այլ աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում «Քաղպաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն» դասընթացի շրջանակում ամբիոնի կողմից ուսուցանվել են 3062 առկա և 939 հեռակա համակարգերի ուսանողներ:

Վերանայվել և վերամշակվել է դասավանդվող առարկայի ծրագիրը:

Աշխատանքներ են տարվել ուսումնանյութական բազայի բարելավման ուղղությամբ, պատրաստվել են նոր ցուցապաստառներ, ձեռք են բերվել նոր միջոցներ և պիտույքներ գործնական պարապմունքների անցկացման պատշաճ մակարդակն ապահովելու համար:

Դասախոսների որակավորման բարձրացման կրթական ծրագրի շրջանակում ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման դասընթացներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
–	–	–	–	-	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Զեկուցման թեզիս

1. *K. A. Manasyan*, Life-saving Education and Training for Disaster Medical Support, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները», Միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Ծաղկաձոր, 17-18 հոկտեմբերի, 2014, էջ 225-228:

ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Տնօրեն՝ *Առաքելյան Սամվել Արշավիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Գիտական քարտուղար՝ *Աթոյան Միհեր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Մասնաճյուղի ուսանողների թիվը՝ 1535, որից անվճար՝ 118, վճարովի՝ 1417

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
2	6	1	12	101	-

Մասնաճյուղում գործող ֆակուլտետների թիվը՝ 4

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկանի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Զաքարյան Մանվել Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	*Մասնագիտություններ՝*
010500	Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա
010400	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա
020500	Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ

Կրթական աստիճան, Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 68*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	-	-	-	-	4	10	-	-
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	-	-	-	-	-	-	-	-
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	4	20	4	20	-	-	-	-
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	-	6	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	***4***	***26***	***4***	***20***	***4***	***10***	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա					
3-րդ	14	-	4	-	71.4
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա					
1-ին	24	-	9	-	62.5
2-րդ	24	-	9	-	62.5
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	6	-	1	-	83.3
		-	-	-	-
Ընդամենը	***68***	**-**	***23***	**-**	***66.2***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա					
3-րդ	13	-	2	-	84.6
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա					
1-ին	22	-	8	-	63.6
2-րդ	23	-	6	1	73.9
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	5	-	-	-	100
Ընդամենը	***63***	***-***	***16***	***1***	***74.6***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Յուցուլյան Արտակ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աթոյան Մհեր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Այվազյան Կամո Բենիկի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զաքարյան Մանվել Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Իսախանյան Հմայակ Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Սոնա Ժիրայրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մարգարյան Ալեքսան Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Քամալյան Հայկ Արթուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ամիրյան Անահիտ Արամայիսի, ասիստենտ

10. Օսիպովա Էլմիրա Կառլի, ասիստենտ
11. Գուլակյան Գեղամ Վոլոդյայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մարդոյան Լևոն Գրիշայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Արծվի Արտաշեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Նորայր Պատվականի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նավոյան Վարազդատ Խաժակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սիմոնյան Գևորգ Սարգսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ալավերդյան Արթուր Զավենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Դավթյան Սմբատ Ռուբիկի, դասախոս
9. Մեհրաբյան Անուշ Վոլոդյայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գուլակյան Գեղամ Վոլոդյայի, Ընդհանուր ֆիզիկայի լաբորատորիայի վարիչ
2. Թելունց Հերմինե Կորյունի, Ընդհանուր մաթեմատիկայի և բնագիտության ամբիոնի գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Մասնաճյուղի Ռազմավարական ծրագրի բարձրորակ կրթություն խնդրի պահանջներով և ներբուհական որակի ապահովման նկատմամբ պատասխանատվությամբ պայմանավորված՝ դասընթացների ծրագրերը բարելավելու համար կազմվել են աշխատանքային փաթեթներ, որոնք պարունակում են փաստաթղթերի համակարգված և կազմակերպված հավաքագրում:

Նոր գիտելիքների ձեռքբերման, ծրագրի հիմնավորման և ինքնուրույն աշխատանքների զարգացման համար 2014-2015 ուստարվա I կիսամյակում ամբիոնը ստեղծեց խմբակ՝ «Ընդհանուր մաթեմատիկա», որի արդյունքում իրականացվում են ուսանողների զեկույցներ:

Դասախոսական կազմի դասավանդման որակի բարելավման նպատակով Ընդհանուր մաթեմատիկայի և բնագիտության ամբիոնի նախաձեռնությամբ ամբիոնի դասախոսները դասախոսություններ են կարդացել օտար լեզվով: Նախաձեռնության նպատակն է ուսանողներին ցույց տալ օտար լեզվի կարևորությունը մասնագիտական որակների բարձրացման գործում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	3	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Н. П. Арутюнян,* Магнитоклорический эффект соединений в системе $Gd_5Si_{2-x}G_{2-x}Sn_{2x}$, “Известия АН НАН Армении”, серия “Физика”, т. 50, N 2, 2015, с. 264-269.
2. *Г. С. Симонян*, Синергический подход к нафтидным системам, “Международный журнал прикладных и фундаментальных исследованый”, № 5, Часть 2, 2015, с. 270-272.
3. *G. S. Simonian,* Analysis of the state of geo-ecological systems in the viewof synergetic theory of information, “GISAP: Physics, Mathematics and Chemistry”, № 4, 2014. p. 18-21.

ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԻՆՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Քամալյան Ռաֆայել Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սիմոնյան Աննա Սմբատի, տեխ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ճաղարյան Մարիետա Ալբերտի, ասիստենտ
3. Դավթյան Նարինե Նվերի, դասախոս
4. Խաչատրյան Արփինե Մանվելի, դասախոս
5. Խաչատրյան Տաթևիկ Վասիլի, դասախոս
6. Օթարյան Քնար Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Դարբինյան Կարապետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովակիմյան Աննա Սեդրակի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Սերժիկ Սպարտակի, ասիստենտ
4. Թովմասյան Սուրեն Վլադիմիրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օթարյան Քնար Վլադիմիրի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ուղղումներ են կատարվել 2014-2015 ուստարվա Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա մասնագիտության կրթական ծրագրի տեղեկագրքում: Ուշադրություն դարձնելով նորագույն մեթոդների

մշակման և առարկայական ծրագրերի արդիականության վրա՝ հաշվետու ուստարում բոլոր դասախոսները ներկայացրել են առարկայական փաթեթներ:

Ամբիոնը կազմակերպել է գիտական զեկուցումներ, որոնք իրականացվել են ամբիոնի կողմից հրավիրված առաջատար դասախոսների կողմից:

Դասավանդման նոր մեթոդների, ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ կիրառելու հմտությունների, ինչպես նաև ուսանողների ակտիվության դիտարկման նպատակով կազմակերպվել են բաց դասեր և միջոցառումներ:

Ն. Ն. Դավթյանն ատենախոսություն է պաշտպանել «Որոշ դասերի գրաֆների ճիշտ կողային ներկումների բազմության մեջ միջակայքային սպեկտրով գագաթների թվի էքստրեմալ արժեքների մասին» թեմայով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	8	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Հ. Ս. Օվակիմյան, Ս. Գ. Սարգսյան, Լ. Օ. Խաչոյան,* Программные интерфейсы для доступа к виртуальным хранилищам, “Сб. тезисов форума корпорации EMC”, Москва, 2014, с. 91-96.
2. *Ս. Գ. Սարգսյան, Հ. Ս. Օվակիմյան, Լ. Օ. Խաչոյան,* Разработка и реализация Cloud-компонентов Ms Office для предприятия, “Сб. тезисов форума корпорации EMC”, Москва, 2014, с. 97-101.
3. *Հ. Ս. Օվակիմյան, Ս. Գ. Սարգսյան, Մ. Ա. Զիրոյան,* Самоорганизующиеся карты в задачах биометрической идентификации, “Сб. тезисов межд. конф. Бесконечномерный анализ, стохастика, мат. моделирование: новые задачи и методы”, Москва, 2014, с. 255-257.
4. *N. N. Davtyan, R. R. Kamalian,* On the number of vertices with an interval spectrum in edge labelings of regular graphs, “Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences”, 3 (235), Yerevan, 2014, pp. 40-42.
5. *N. N. Davtyan, A. M. Khachatryan, R. R. Kamalian,* A Structure of the Subgraph Induced at a Labeling of a Graph by the Subset of Vertices with an Interval Spectrum, “Applied Mathematical Sciences”, 8 (173), 2014, pp. 8635-8641.
6. *N. N. Davtyan,* On a game connected with edge colorings of graphs, “Scientific Proceedings of Gyumri State Pedagogical Institute”, Ruse, Bulgaria, 2014, pp. 129-137.
7. *N. N. Davtyan, R. R. Kamalian,* Some relations between the μ-parameters of regular graphs, “Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences”, 1 (236), Yerevan, 2015, pp. 47-51.
8. *R. R. Kamalian,* Estimates for the number of vertices with an interval spectrum in proper edge colorings of some graphs, “BASM”, 3 (76), 2014, pp. 3-12.

ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ալեքսանյան Վարդան Արամայիսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	*Մասնագիտություններ՝*
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
030400	Պատմություն
051000	Մանկավարժություն և հոգեբանություն
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 267*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Պատմություն	5	22	5	14	7	16	-	-
Հայոց լեզու և գրականություն	4	4	5	13	5	19	-	-
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	4	8	4	15	4	5	-	-
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	3	11	3	7	3	6	-	-
Անգլերեն լեզու և գրականություն	4	15	4	27	3	22	-	-
Ընդամենը	***20***	***60***	***21***	***76***	***22***	***68***	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	27	-	9	2	66.7
2-րդ	19	1	5	2	73.7
3-րդ	23	-	7	4	69.6
Հայոց լեզու և գրականություն					
1-ին	8	-	-	1	100

2-րդ	18	-	5	-	72.2
3-րդ	24	1	11	-	54.2
Մանկավարժություն և հոգեբանություն					
1-ին	12	-	1	3	91.7
2-րդ	19	-	-	1	100
3-րդ	9	-	1	1	88.9
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	14	-	5	-	64.3
2-րդ	10	-	2	1	80
3-րդ	9	-	1		88.9
Անգլերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	19	-	4	3	78.9
2-րդ	31	-	8	6	74.2
3-րդ	25	-	8	1	68
Ընդամենը	***267***	***2***	***163***	***25***	***74.9***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	25	-	1	3	96.2
2-րդ	18	-	-	-	100
3-րդ	23	-	7	2	65.2
Հայոց լեզու և գրականություն					
1-ին	8	-	1	1	87.5
2-րդ	18	1	3	-	77.8
3-րդ	22	-	2	-	91.7
Մանկավարժություն և հոգեբանություն					
1-ին	12	-	3	2	75
2-րդ	19	-	4	1	78

3-րդ	9	-	-	1	100
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	14	-	4	-	71.4
2-րդ	10	-	2	1	80
3-րդ	9	-	1	1	88.9
Անգլերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	18	-	4	-	77.8
2-րդ	30	-	7	4	76.7
3-րդ	25	-	6	2	76
Ընդամենը	***263***	***2***	***45***	***18***	***82.1***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նահապետյան Ռաֆիկ Ասքանազի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ներսիսյան Աշոտ Արտաշեսի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ալեքսանյան Վարդան Արամայիսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Առաքելյան Սամվել Արշավիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Նաթելլա Սերոժի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Անանյան Գարուշ Գուրգենի, ասիստենտ
6. Զորոյան Հակոբ Ազատի, ասիստենտ
7. Ազատյան Արա Կամոյի, դասախոս
8. Բեկնազարյան Յուրա Իսրայելի, դասախոս
9. Գյոզալյան Գագիկ Շուրիկի, դասախոս
10. Հովհաննիսյան Ալբերտ Սարգսի, դասախոս
11. Մատինյան Անյա Ռուբենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Թինոյան Դավիթ Ֆերդինանդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Արտաշես Սոսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մովսեսյան Հովսեփ Իսրայելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

5. Մարտիրոսյան Ռուբիկ Անդրանիկի, ասիստենտ
6. Գրիգորյան Լուսիկ Բախշիի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ազատյան Արա Կամոյի, գործավար-օպերատոր
2. Նազարեթյան Սուսաննա Իշխանի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում կատարվել են ինչպես ուսումնական, գիտական, այնպես էլ կազմակերպչական աշխատանքներ:

2014 թ. սեպտեմբերի 23-ին ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտում գործող ՀՀ ԲՈՀ-ի 001 մասնագիտական խորհրդում տեղի է ունեցել ամբիոնի դասախոս Ն. Ս. Գրիգորյանի «1921 թ. փետրվարյան ապստամբությունը Հայաստանում» թեմայով թեկնածուական ատենախոսության պաշտպանությունը:

2015 թ. ապրիլի 23-ին ամբիոնի նախաձեռնությամբ ու մասնակցությամբ կազմակերպվել է գիտաժողով՝ «Հայոց ցեղասպանությունը, պատճառները, հետևանքները և միջազգային արձագանքները» թեմայով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	-	1	11	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Դ. Ֆ. Թինոյան,* Ամբողջատիրական համակարգի ձևավորումն ու անկումը Եվրոպայում, «Տիր» հրատ., Երևան, 2015, 145 էջ:
2. *A. A. Nersisyan*, General Sebouh, “Edit print”, Yerevan, 2015, 276 p.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ռ. Ա. Նահապետյան,* Ուղեցույց, Հայ ազգագրություն (Ընդհանուր դասընթացի), ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի առաջին կուրսի առկա և հեռակա ուսուցման բակալավրի ուսանողների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 92 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ա. Ներսիսյան,* Գրիգոր Ասատրյան, Հումանիզմը նոր հազարամյակի հիմնախնդիրների համատեքստում, «Պատմաբանասիրական հանդես», № 1 /198/, 2015, էջ 297-301:

2. *Ա. Ա. Ներսիսյան,* ՀՀ Բյուրո կառավարության և Խորհրդային Ռուսաստանի բանակցությունների առաջին փուլը, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, 2014, № 1 /10/, էջ 3-14:
3. *Ա. Ա. Ներսիսյան, Ա. Հ. Սիմոնյան,* Հայաստանի առաջին Հանրապետության պատմագրության գնահատման հայեցակարգային հիմքերը, «Հայագիտության հարցեր» հանդես, № 3, 2014, էջ 11-19:
4. *Ա. Է. Հովհաննիսյան,* Լևոն Մեծագործի և Լամբրոնի Հեթումյանների հարաբերությունների պատմությունից, «Տարեգիրք», Թ, 2014, էջ 229-235:
5. *Ա. Է. Հովհաննիսյան,* 1254 թ. կնքված հայ-մոնղոլական պայմանագրի գնահատության շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 3, 2014, էջ 30-35:
6. *Դ. Ֆ. Թինոյան,* Հայ իշխանական տները և նրանց մնացորդները 15-րդ դարի վերջին քառորդին, 16-րդ դարի առաջին քառորդին, «Կանթեղ», № 4, 2014, էջ 18-25:
7. *Դ. Ֆ. Թինոյան,* Հովհաննես Անթեպցի Կիլիկիո կաթողիկոսի նախքան հովվապետ օծվելու գործունեության որոշ դրվագների մասին, «Կրոնագիտության և եկեղեցաբանության խնդիրները Հայաստանում», Գիտաժողովի զեկուցումներ, 2014, էջ 74-82:
8. *Ռ. Ա. Նահապետյան,* Դաշտային ազգագրական հետազոտությունները իբրև ազգագրական գիտության հիմնական սկզբնաղբյուր, Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, պրակ 2-րդ, «Մանկավարժ» հրատ., 2014, էջ 372-377:
9. *Ռ. Ա. Նահապետյան,* Ստրաբոնի «Աշխարհագրություն» երկը Հայաստանի և հայերի մասին, «Պատմաբանասիրական հանդես», «Գիտություն» հրատ., 2015, էջ 202-223:
10. *Ս. Ա. Առաքելյան,* Դպրոցականների հայրենասիրական դաստիարակություն իրականացնող ուսուցիչների նախապատրաստման գիտատեսական հիմքեր, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, 2015, էջ 8-15:
11. *Վ. Ա. Ալեքսանյան,* Հակոբ Ա եպիսկոպոս Սյունեցու գործունեության շուրջ (918-958 թթ.), «Պատմաբանասիրական հանդես», № 3, 2014, էջ 195-209:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավագյան Վաչագան Վարազդատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարհատյան Աիդա Ասիլբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աղաբաբյան Վահան Արշակի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Թումանյան Լուսինե Վիլիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հասանյան Ալիսա Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մկրտչյան Գարիկ Գվիդոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Պողոսյան Կարինե Պողոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սարուխանյան Մուշեղ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Վանյան Հասմիկ Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ադամյան Արմինե Արգամի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդանյան Խաչատուր Գարուշի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Էմին-Տերյան Գևորգ Գրիգորի, ասիստենտ
3. Թամամյան Գայանե Արամայիսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մեհրաբյան Գոհար Ժորայի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոս Վ. Ավագյանը ընդգրկված է եղել Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվող TASS-2014 (Trendis in armenistic subjects study) ծրագրի մշակման աշխատանքային խմբում, որը թեստեր է կազմում հայագիտական առարկաներից: Շարունակվել են ամբիոնի դասախոս Գ. Մկրտչյանի մասնակցությամբ ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ-ի կողմից ֆինանսավորվող հետազոտության աշխատանքները՝ № SCS 13-6B382 գիտական թեմայի շրջանակում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	6	27	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վ. Ա. Աղաբաբյան,* Սերո Խանզադյանի պատմվածքներն ու վիպակները, «Տիր» հրատ., Երևան, 2014, 146 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ա. Աբաջյան, Լ. Թելյան, Մ. Հալաջյան, Ռ. Սաքապետոյան, Ս. Մուրադյան, Վ. Վ. Ավագյան,* Հայոց լեզու և հայ գրականություն, 2014 թ. պետական ավարտական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 4, «Հաշ Ընդ Հաշ Փրինթ» հրատ., Երևան, 2014, 348 էջ:
2. *Ա. Աբաջյան, Լ. Թելյան, Մ. Հալաջյան, Ռ. Սաքապետոյան, Ս. Մուրադյան, Վ. Վ. Ավագյան,* Հայոց լեզու և հայ գրականություն, 2015 թ. պետական ավարտական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1, «Ռաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 304 էջ:
3. *Ա. Աբաջյան, Լ. Թելյան, Մ. Հալաջյան, Ռ. Սաքապետոյան, Ս. Մուրադյան, Վ. Վ. Ավագյան,* Հայոց լեզու և հայ գրականություն, 2015 թ. պետական ավարտական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 2, «Ռաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 300 էջ:

4. *Ա. Աբաջյան, Լ. Թելյան, Մ. Հալաջյան, Ռ. Սաքապետոյան, Ս. Մուրադյան, Վ. Վ. Ավագյան,* Հայոց լեզու և հայ գրականություն, 2015 թ. պետական ավարտական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 3, «Բաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 296 էջ:
5. *Ա. Աբաջյան, Լ. Թելյան, Մ. Հալաջյան, Ռ. Սաքապետոյան, Ս. Մուրադյան, Վ. Վ. Ավագյան,* Հայոց լեզու և հայ գրականություն, 2015 թ. պետական ավարտական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 4, «Բաբունի» հրատ., Երևան, 2014, 284 էջ:
6. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Բարբառագիտության հիմունքներ (Դասախոսություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 69 էջ:

Հոդված

1. *Վ. Վ. Ավագյան,* Արշակ Չոպանյանի քննադատական հայացքները դասընթացի ուսուցումը, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1 /11/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 181-187:
2. *Ա. Ա. Սարհատյան,* Կրկնությունների խորհուրդն ու ոճական արժեքը Համո Սահյանի քնարերգության մեջ, «Ակունք», N 1 /10/, 2014, էջ 168-179:
3. *Ա. Ա. Սարհատյան,* Դարձվածքների ուսուցումը, «Մխիթար Գոշ», N 2 /41/, 2014, էջ 38-43:
4. *Ա. Ա. Սարհատյան,* Էսսե. ինչ են պատմում Մարութա սարի ամպերը, «Ակունք», N 1 /11/, 2015, էջ 123-129:
5. *Ա. Ա. Հասանյան,* Գուներանգների խորհուրդը Համո Սահյանի քնարերգության մեջ, «Ակունք», N 1 /11/, 2015, էջ 123-129:
6. *Ա. Ա. Ադամյան,* Նեոռոմանտիզմի ըմբռնումը հայ գրականագիտության մեջ, «Հայագիտական հանդես», N 2-3 /26-27/, 2014, էջ 138-148:
7. *Ա. Ա. Ադամյան,* Նեոռոմանտիզմի դրսևորումը Դանիել Վարուժանի ստեղծագործության մեջ, «Ակունք», N 1 /10/, 2014, էջ 119-132:
8. *Ա. Ա. Ադամյան,* Հին հայոց աստվածներ Անահիտը և Վահագնը Սիամանթոյի և Դ. Վարուժանի բանաստեղծություններում, «Հայագիտական հանդես», N 4 /28/, 2014, էջ 137-144:
9. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Միջին հայերենում ու Մշո բարբառում գործառող հոգնակերտ մասնիկները /ընդհանրությունները և տարբերությունները/, «Ջահուկյանական ընթերցումներ», 2014, էջ 125-132:
10. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Առկայացման քերականական կարգի առանձնահատկությունները միջին հայերենում և Մշո բարբառում (Զուգադրահամեմատական քննություն), «Երիտասարդ լեզվաբանների հանրապետական գիտական չորրորդ նստաշրջանի զեկուցումներ», 2014, էջ 38-47:
11. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Մշո բարբառի արդի վիճակը Գեղարքունիքի մարզում, «Հայ բարբառագիտության հիմնախնդիրներ միջազգային գիտաժողով», 2014, էջ 134-144:
12. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Մշո բարբառի տեղաշարժերը, տարածական բուն հիմքերի խախտման պատճառները և դիրքը հայերենի բարբառների շարքում (Հանրալեզվաբանական դիտարկումներ), «Էջմիածին», 2014, էջ 81-89:
13. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Լեհահայ բարբառի ընդհանուր բնութագիրը և նրա վերացման պատճառները, «Հայ գիտական բարբառագիտության հիմնադրման 100-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտական նստաշրջան», 2015, էջ 56-71:
14. *Գ. Գ. Մկրտչյան,* Հայերենի Ը հոդի ծագման և գործառության հարցի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», Բանասիրություն, թիվ 2 (17), 2015, էջ 35-43:
15. *Լ. Վ. Թումանյան,* XIX դարի գրական աշխարհաբարի հարցերը Ստ. Նազարյանի «Հանդէս նոր հայախօսութեան» աշխատության մեջ, «Ակունք», N 1 /10/, 2014, էջ 206-215:
16. *Խ. Գ. Վարդանյան,* Գրախոսություն Վարագ Ներսիսյանի գրքի վերաբերյալ, «Էջմիածին», դեկտեմբեր, 2014, էջ 132-149:

17. *Կ. Պ. Պողոսյան,* Հատկացուցիչ-հատկացյալ կապակցությունը Փ. Բուզանդի «Պատմութիւն Հայոց» երկում, «Ակունք» N 1 /10/, 2014, էջ 193-206:
18. *Հ. Ս. Վանյան,* Հայրենիքի իմաստավորումը Ավ. Իսահակյանի չափածո լեգենդներում, «Ակունք», N 1 /10/, 2014, էջ 102-110:
19. *Հ. Ս. Վանյան,* Սիրո տարբեր մոտիվները Ավետիք Իսահակյանի չափածո լեգենդներում, «Ակունք», N 1 /11/, 2015, էջ 101-109:
20. *Հ. Ս. Վանյան,* «Սասնա ծռեր» և «Շահնամե», Հայ գիտական բարբառագիտության 100-ամյակի գիտաժողովի նյութեր, 2015, էջ 254-264:
21. *Մ. Լ. Սարուխանյան,* Գուրգեն Մահարին և քրիստոնեությունը, «Ակունք», N 1 /10/, 2014, էջ 111-118:
22. *Վ. Վ. Ավագյան,* Մկրտիչ Պեշիկթաշլյանի ազգային-հասարակական գործունեության գնահատումը Արշակ Չոպանյանի կողմից, «Տարեգիրք», Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 2014, էջ 306-313:
23. *Վ. Վ. Ավագյան,* Մաշտոցյան այբուբենի ստեղծման հանգամանքներն ու նրա պատմական նշանակությունը, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետ, Գիտաժողովի զեկուցումներ, Կրոնագիտության և եկեղեցաբանության խնդիրները Հայաստանում, 2014, էջ 12-26:
24. *Վ. Ա. Աղաբաբյան,* Հայրենական պատերազմի թեման Սերո Խանզադյանի պատմվածքներում, «Ակունք», N 1 /10/, 2014, էջ 145-150:
25. *Վ. Ա. Աղաբաբյան,* Լեռնաշխարհն ու նրա մարդիկ Ս. Խանզադյանի «Մատյան եղելությանց» վիպակում, «Ակունք», N 1 /11/, 2015, էջ 89-100:
26. *Վ. Ա. Աղաբաբյան,* Եղեռնի անդրադարձները Ս. Խանզադյանի «Մեռածները հիշում են» վիպակում, «Առաջին աշխարհամարտը և հայ ժողովուրդը (պատմություն և արդիական խնդիրներ)» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2015, էջ 90-97:
27. *Г. Г. Мкртчян,* Диалект Муша, Лингвистическая экология: Проблематика исчезающих языков и культур в истории и современности, 2014, с. 174-193.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Բրուտյան Վաչիկ Արամայիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղուկասյան Աշխենիկ Ալեքսանդրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աղուզումցյան Ռուբեն Վազգենի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ասմարյան Քնարիկ Ժորայի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագիմյան Հայկ Ռոդիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Արմենուհի Մնացականի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սարգսյան Վաչագան Պետրոսի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բեջանյան Արմեն Տիգրանի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սարգսյան Դիանա Յուրիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Հովակիմյան Աննա Գիգուշի, ասիստենտ
9. Մարտիրոսյան Անուշ Արշավիրի, դասախոս

10. Սարգսյան Լևոն Կարոյի, դասախոս
11. Սիմոնյան Էդիտա Սպարտակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ստեփանյան Լիլիթ Ռևիկի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում ամբիոնը իրականացրել է մի շարք գիտաժողովներ և միջոցառումներ:

2014 թ. հոկտեմբերի 2-ին ուսանողները Վ. Բրուտյանի գլխավորությամբ գործնական ուսուցման նպատակով այցելել են Վանաձորի մանկատուն, որտեղ մանկատան մանկավարժահոգեբանական աշխատակազմը նրանց ծանոթացրել է նախադպրոցական խմբի երեխաների հետ, ներկայացրել նրանց խնդիրները, իրավունքներն ու պարտականությունները:

2014 թ. նոյեմբերի 22-ին ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի կիրառական արվեստի ֆակուլտետի դահլիճում կազմակերպվել է Հոգեբանի օրվան նվիրված գիտագործնական կոնֆերանս: Դասախոսները համապատասխան շնորհանդեսների ուղեկցությամբ ներկայացրել են գիտական զեկուցումներ:

2015 թ. մայիսի 16-ին ամբիոնը կազմակերպել է «Սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» թեմայով միջբուհական հանրապետական գիտաժողով: Գիտաժողովի նյութերը տպագրվել են առանձին ժողովածուով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	31	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Ա. Մարտիրոսյան,* Գործազրկության ազդեցությունը երիտասարդների սոցիալ-հոգեբանական զարգացման վրա, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 291-295:
2. *Ա. Գ. Հովակիմյան,* Կյանքի դժվար իրավիճակում հայտնված երեխաների սոցիալ-մանկավարժական հարմարումն ու վերականգնումը, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 223-229:
3. *Ա. Տ. Բեջանյան,* Էկզոգեն դեպրեսիայի (ընկճախտի) տարածվածությունը, դիֆերենցիալ դիագնոստիկան և հոգեբանական աջակցության մոտեցումները, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 2014, էջ 266-276:

4. *Ա. Տ. Բեջանյան,* Զինվորական ստորաբաժանումների հրամանատարների կոնֆլիկտալոգիական կոմպետենտությունը որպես միջանձնային կոնֆլիկտների նվազման պայման, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 78-83:
5. *Ա. Մ. Մանուկյան,* Սահմանամերձ գոտու դեռահասների ստախոսության դրդապատճառների բացահայտման հոգեբանական մեխանիզմները, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 138-144:
6. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց հոգեբանական առանձնահատկությունների հետազոտման հիմնախնդիրները, «Հատուկ կրթության հիմնախնդիրները գիտամեթոդական հանդես», N 1, ԵՊՄՀ, 2014, էջ 43-48:
7. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Ներառական կրթության կազմակերպման սոցիալ-հոգեբանական դժվարությունները, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 199-203:
8. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Անձի հոգեբանական անվտանգության հիմնախնդրի ուսումնասիրությունը տարբեր մոտեցումներում, «Հանրային կառավարում գիտական հանդես /հատուկ թողարկում/» միջբուհական գիտաժողովի նյութեր, 3-4, ՊԿԱ, 2014, էջ 353-358:
9. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Մասնագիտական ուղղորդման հոգեբանական տեխնոլոգիաների մշակման հիմնախնդիրը, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջ. գիտ. նյութեր, 2014, էջ 430-432:
10. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց հոգեբանական առանձնահատկությունների հետազոտման հիմնախնդիրները, «Հատուկ կրթության հիմնախնդիրները գիտամեթոդական հանդես», N 1, ԵՊՄՀ, 2014, էջ 43-48:
11. *Դ. Յ. Սարգսյան,* Ստի հոգեբանական մեխանիզմների բացահայտման լաբորատոր ուսումնասիրության փորձ, «Երիտասարդ գիտնականների միջբուհական գիտաժողով», 2014, էջ 122-126:
12. *Է. Ս. Սիմոնյան,* ՀՀ սահմանամերձ գոտու դպրոցների հոգեբանական ծառայության կազմակերպման առանձնահատկությունները, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 156-159:
13. *Լ. Կ. Սարգսյան,* Կառավարչական որոշումների ընդունման մեթոդաբանական հիմքերը, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 398-401:
14. *Լ. Կ. Սարգսյան, Ն. Վ. Արզումանյան,* Դեռահասության տարիքի ճգնաժամի բացասական դրսևորումները և դրանց կանխարգելման մանկավարժահոգեբանական միջոցները, «Դպրոցական հոգեբանական ծառայության հիմնախնդիրները» գիտաժողովի նյութեր, «Գրիգոր Տաթևացի» հրատ., 2014, էջ 239-244:
15. *Լ. Կ. Սարգսյան,* Հոգեբանի հիմնական խնդիրները դպրոցում, «Դպրոցական հոգեբանական ծառայության հիմնախնդիրները» գիտաժողովի նյութեր, «Գրիգոր Տաթևացի» հրատ., 2014, էջ 179-183:
16. *Լ. Կ. Սարգսյան, Լ. Լաչինյան,* Սեռի նախապատվության հոգեբանական խնդիրը Հայաստանում, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 277-282:
17. *Հ. Ռ. Ավագիմյան,* Համախմբվածության սոցիալ-հոգեբանական երևույթի դերը զինվորական ստորաբաժանումների արդյունավետ գործունեության մեջ, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 72-77:

18. *Վ. Ա. Բրուտյան*, Իրավական մշակույթը որպես ժամանակակից բարձրագույն դպրոցի մանկավարժի անհրաժեշտ պայման, «Մխիթար Գոշ» /ուսումնամեթոդական հոդվածներ/, N 1, 2014, էջ 8-11:
19. *Վ. Ա. Բրուտյան,* Անվտանգության մանկավարժություն. մանկավարժության մեջ նոր գիտական ուղղության առաջացման նախադրյալները, «Ճգնաժամային կառավարում և տեխնոլոգիաներ» գիտական և գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու, N 8, 2014, էջ 124-128:
20. *Վ. Ա. Բրուտյան,* Երիտասարդության իրավական դաստիարակությունը որպես հասարակության իրավական մշակույթի տարր, «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 71-73:
21. *Վ. Ա. Բրուտյան*, ՀՀ-ում քաղաքացիական հասարակության ձևավորումը և քաղաքացիական դաստիարակության հիմնախնդիրները, «Մխիթար Գոշ» /գիտամեթոդական հոդվածներ/, N 2, 2014, էջ 13-19:
22. *Վ. Ա. Բրուտյան*, Հայրենասիրությունը որպես ազգային գաղափարախոսություն, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 17-21:
23. *Ք. Ժ. Ասմարյան, Ի. Ա. Պոնոմարենկո*, Ընտանեկան դաստիարակության ժամանակակից մոտեցումներ, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 51-55:
24. *Ք. Ժ. Ասմարյան, Ա. Ս Սիմոնյան*, Հայրենասիրությունը՝ որպես ազգային գաղափարախոսություն, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 27-30:
25. *Ք. Ժ. Ասմարյան*, Ընտանեկան խաթարված իրավահարաբերությունները և երեխաները՝ որպես ընտանեկան դժվարությունների կրողներ, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները» միջբուհական հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ տպագրատուն», 2015, էջ 258-262:
26. *Ք. Ժ. Ասմարյան*, Անդրադարձ թիմային համագործակցության և սովորողների մասնագիտական կոմպետենտության խնդրին, ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայության և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2014, էջ 42-46:
27. *Ք. Ժ. Ասմարյան,* Երեխայի ստեղծագործական գործունեությունը նրա ինքնաիրացման դրսևորումներում, «Նոր ուսուցիչ, նոր դպրոցի համար» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու՝ նվիրված ՀՊՄՀ 90-ամյակին, 4-րդ պրակ, 2015, էջ 28-30:
28. *А. М. Манукян,* Возможности ученического самоуправления в формировании демократической культуры учащихся (сравнительная педагогика), “Материалы Международной научно-практической конференции Ярославль”, 2014, с. 286-290.
29. *А. М. Манукян,* Применение технологической системы решения воспитательных задач в проблемных ситуациях как средство формирования демократической культуры учащихся, Материалы Международной научно-практической конференции, ЕГПУ, 2014, с. 70-79.
30. *В. А. Брутян*, Педагогическая социальная и психологическая природа закономерностей правовой социализации личности, ИЦРОН: Актуальные вопросы психологии и педагогики в современных условиях, Вып. 2, сб. научных трудов по итогам международной научно-практической конференции, 2015, с. 23-25.
31. *К. Ж. Асмарян,* Трудности воспитания дошкольников в современной семье и педагогические пути их преодоления, “Министерство образования Республики Беларусь. Учреждение образования” Белорусский государственный педагогический университет имени Максима Танка, Дошкольное образование: История и современность, Сборник научных статей, 2015, с. 15-17.

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Քրիստինե Մուրադի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զուրաբյան Մարատ Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խառատյան Տիգրան Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դավթյան Նունե Արտավազդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարությունյան Լիանա Միխայիլի, ասիստենտ
5. Մարդանյան Աիդա Սերոժի, ասիստենտ
6. Աբրահամյան Սոնիկ Սուրիկի, դասախոս
7. Այդինյան Անժելա Ժորայի, դասախոս
8. Աղբալյան Մանե Թոռնիկի, դասախոս
9. Ավետիսյան Ռուզաննա Պողոսի, դասախոս
10. Գրիգորյան Շուշանիկ Սերգոյի, դասախոս
11. Եղիազարյան Սվետլանա Զավենի, դասախոս
12. Զարգարյան Ռուզան Հենրիկի, դասախոս
13. Էվինյան Սեդա Սերգեյի, դասախոս
14. Թեմրազյան Էմմա Հայկի, դասախոս
15. Կարապետյան Միրա Զավենի, դասախոս
16. Կարապետյան Սյուզաննա Սամվելի, դասախոս
17. Հովհաննիսյան Անահիտ Մաքսիմի, դասախոս
18. Մանուչարյան Մելանյա Մուկուչի, դասախոս
19. Սիմոնյան Աստղիկ Վահանի, դասախոս
20. Փոլադյան Ֆիլիպ Արթուրի, դասախոս
21. Օհանյան Սվետա Հովիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ամիրաղյան Թինա Մարտունի, դասախոս
2. Բագումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
3. Բաղալյան Տաթևիկ Գիրգորի, դասախոս
4. Բարխուդարյան Ալվարդ Կիմիկի, դասախոս
5. Թամարյան Ջենի Լավրենտի, ասիստենտ
6. Պետոյան Գոհար Ռոբերտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օթարյան Անուշ Սերգոյի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսները 2014-2015 ուստարում դասավանդվող առարկաների համար կազմել են պորտֆոլիոներ, ուսումնասիրություններ են կատարել տիպաբանության, դարձվածաբանության, ոճագիտության, հնչյունաբանության, օտար լեզուների դասավանդման ժամանակակից մեթոդների, թարգմանաբանության և քերականության ոլորտներում:

2014 թ. հոկտեմբերի 30-ին 065.ԺԳ00.01 (Մանկավարժության տեսություն և պատմություն) մասնագիտական խորհրդում կայացել է Լիանա Հարությունյանի «Ընտանիքում արդյունավետ դաստիարակության կազմակերպման մանկավարժական պայմանները» թեմայով ատենախոսության հրապարակային պաշտպանությունը:

Ամբիոնի մի շարք դասախոսներ մասնակցել են Հայաստանում Բրիտանական խորհրդի նախաձեռնած մի շարք միջոցառումների, այդ թվում՝ «Պահանջի՛ր ավելին, որ դարձնես քերականական դասն ավելի աշխույժ», «Դասարանի կառավարման հմտություններ (Ջոն Սկրավեներ)» վերապատրաստմանը և «Ընդհանրական կապեր» գիտաժողովին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	2	1	1	13	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ա. Ս. Հովհաննիսյան, Ք. Մ. Հարությունյան,* Լեզվական տիպաբանություն, «Վելատ պրինտ» հրատ., Երևան, 2015, 211 էջ:

Մենագրություն

1. *Մ. Հ. Զուրաբյան,* Մ. Բուլգակովի «Վարպետը և Մարգարիտան» վեպի պատկերառճային առանձնահատկությունների արտացոլումը հայերեն թարգմանության մեջ, «Տիր» հրատ., Երևան, 2015, 204 էջ:
2. *Ն. Ա. Դավթյան,* Վ. Հյուգոյի «Թշվառները», «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2015, 184 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մ. Զ. Կարապետյան, Զ. Ս. Առաքելյան,* Ֆրանսերենի հնչյունաբանություն, տեսական դասընթաց, «Սիմ տպագրատուն», Վանաձոր, 2015, 72 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Տ. Գ. Խառատյան,* Օտար լեզվի դասավանդման տեսություն և մեթոդներ դասընթացի դասախոսությունների ժողովածու, «Սիմ տպագրատուն», Վանաձոր, 2015, 60 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Վ. Սիմոնյան,* Համոզումը խոսույթում, «Ակունք», N 1 (10), 2014, էջ 220-224:
2. *Մ. Զ. Կարապետյան,* Ունկնդրման ուսուցումը օտար լեզուների դասավանդման գործընթացում, «Ակունք», N 1 (11), 2015, էջ 206-210:
3. *Մ. Հ. Զուրաբյան,* Բառախաղը որպես գեղարվեստական պատկերավորման միջոց, «Ակունք», N 1 (10), 2014, էջ 180-192:
4. *Ն. Ա. Դավթյան,* Ժան Վալժանը ժամանակի էությունն ու հոգին խտացնող հերոս, «Ակունք», N 1 (11), 2015, էջ 110-122:
5. *Ն. Ա. Դավթյան,* Ուսումնական մեթոդների կիրառումը Վիկտոր Հյուգոյի կյանքը և ստեղծագործությունը թեմայի ուսուցման պրոցեսում, «Ակունք», N 1 (11), 2015, էջ 188-199:
6. *Ն. Ա. Դավթյան,* Սովորողների հայրենասիրական դաստիարակության իրականացման ուղիները, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները», 2015, էջ 47-50:
7. *Ս. Ս. Աբրահամյան,* Հապավումները և նրանց գործածությունը համացանցում, «Ակունք», N 1 (10), 2014, էջ 215-219:
8. *Ս. Ս. Էվինյան, Ս. Ս. Աբրահամյան,* Զբոսաշրջությունը Տավուշում, «Ակունք», N 1 (11), 2015, էջ 222-225:
9. *Տ. Գ. Խառատյան,* Մասնագիտական բառապաշարի ուսուցման ճանաչողական-լեզվական մոտեցումը, «Ակունք», N 1 (10), 2014, էջ 225-231:
10. *Տ. Գ. Խառատյան,* Շնորհանդեսները որպես անգլերենի ուսուցման արդյունավետ միջոց, «Մխիթար Գոշ», N 1, 2014, էջ 54-58:
11. *Տ. Գ. Խառատյան,* Համացանցի դերը օտար լեզուների ուսուցման գործընթացում, «Մխիթար Գոշ», N 1, 2014, էջ 51-54:
12. *Տ. Գ. Խառատյան,* Քաղաքավարությունն անգլերենում և հայերենում, «Մխիթար Գոշ», N 2 (41), 2014, էջ 48-53:
13. *Տ. Գ. Խառատյան, Լ. Մ. Հարությունյան,* Օտար լեզվի դասավանդման հիմնախնդիրները հեռավոր գյուղական դպրոցների բազմակոմպլեկտ դասարաններում, «ՀՀ սահմանամերձ գոտու ազգաբնակչության հոգեբանամանկավարժական հիմնախնդիրները», 2015, էջ 263-264:

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Խուդավերդյան Նելլի Բաբկենի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	Մասնագիտություններ՝
080100	Տնտեսագիտության տեսություն
100100	Սերվիս

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 142							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Տնտեսագիտության տեսություն	5	28	5	20	6	29	-	-
Սերվիս	4	10	4	12	5	14	-	-
Ընդամենը	*9*	*38*	*9*	*32*	*11*	*43*	-	-

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	33	-	13	1	60.6
2-րդ	25	-	12	-	52
3-րդ	35	-	21	1	40
Սերվիս					
1-ին	14	-	3	-	78.6
2-րդ	16	-	1	-	93.8
3-րդ	19	-	6	6	68.4
Ընդամենը	*142*	-	*56*	*8*	*60.6*

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	31	-	16	-	48.4
2-րդ	21	-	3	-	85.7
3-րդ	35	-	8	3	71.1
Սերվիս					
1-ին	13	-	4	-	69.2
2-րդ	15	-	1	5	93.3
3-րդ	18	-	5	4	72.2
Ընդամենը	96	-	37	12	71.1

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարզպանյան Հարություն Ալեքսանի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խուդավերդյան Նելլի Բաբկենի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ավետիսյան Գայանե Հրաչիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Էդիլյան Նաիրա Ալբերտի, դասախոս
4. Սարիբեկյան Անուշ Աղաջանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գալստյան Գագիկ Սերգեյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Պետրոսյան Արսեն Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան Նարեկ Ստեփանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սիրոյան Գարիկ Աշոտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ալեքսանյան Անժելա Գրիտելի, դասախոս
6. Առաքելյան Վահագն Վոլոդյայի, դասախոս
7. Խալաթյան Անի Սարգսի, դասախոս
8. Հովհաննիսյան Էդգար Մնացականի, դասախոս
9. Ճաղարյան Նաիրի Միխայիլի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Զախարյան Ալվինա Կոմիսարի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Միգրացիայի և մարդկային կապիտալի վերարտադրության փոխառնչությունները ՀՀ-ում:	Մարզպանյան Հ. Ա.

Թեմա 1. Դրամաշնորհային ծրագիրը մեկնարկել է 2012 թ. հոկտեմբերի մեկից և ավարտվել 2014 թ. նոյեմբերին: Կոլեկտիվ հետազոտության արդյունքներն ամփոփվել են 130-էջանոց մենագրությամբ:

Մենագրությունը խմբագրվել է և թարգմանվել անգլերեն: Հայտարարվել է մրցույթ՝ այն հրատարակելու համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնը ակտիվորեն համագործակցել է ՈՒԽ-ի և ՈՒԳԸ-ի հետ՝ կոորդինացնելով ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի բոլոր ֆակուլտետների այն քննարկումները, որոնք նվիրված են եղել տնտեսագիտական թեմաներով վերլուծություններին: 2014-2015 ուստարում ամբիոնի կողմից վերանայվել են առարկայական ծրագրերը, դասընթացների բովանդակությունը, ուսումնառության արդյունքների գնահատման չափանիշները. արդյունքում ստեղծվել են դասընթացների փաթեթներ՝ պորտֆոլիոներ:

Ամբիոնը հաշվետու ուստարում կազմակերպել է ուսանողական գիտական կոնֆերանս՝ «Եվրասիական տնտեսական միությանը Հայաստանի ինտեգրման հիմնախնդիրները» խորագրով: «Տնտեսագիտության տեսություն» մասնագիտության յոթ ուսանող մասնակցել են այդ գիտական կոնֆերանսին, որի աշխատանքները ղեկավարել է Հ. Մարզպանյանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	1	-	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հ. Ա. Մարզպանյան, Ջ. Հասրաթյան, Թ. Հովնաթանյան, Լ. Զաքարյան, Գ. Արմաղանովա,* Կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի իրականացումը Հայաստանի Հանրապետությունում 2009-2012 թթ. ընթացքում: Այլընտրանքային զեկույց, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, 118 էջ:

Հոդված

1. *Հ. Ա. Մարզպանյան, Ս. Վ. Աստվածատուրով,* Արտագաղթի, մարդկային կապիտալի վերարտադրության և գենդերային ռիսկերի փոխկապվածությունը ՀՀ-ում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի, Սոցիոլոգիա, Տնտեսագիտություն», N 2 (143), Երևան, 2014, էջ 3-12:
2. *Հ. Ա. Մարզպանյան, Ա. Ա. Հարությունյան,* Մարդկային կապիտալի՝ որպես տնտեսական ռեսուրսի ֆինանսական գնահատման մեթոդաբանական մոտեցումները, «Վիճակագրության արդի հիմնախնդիրները» միջբուհական գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2014, էջ 94-100:
3. *Ն. Մ. Ճաղարյան,* Ներդրումային ռիսկերի գնահատումը հավանականությունները բաշխման միջոցով, «Ակունք», N 1 (10), 2014, էջ 232-239:
4. *Գ. Հ. Ավետիսյան, Հ. Ալիխանյան,* Առևտրային բանկերի գործունեության համեմատական գնահատումը, «Ակունք», N 1 (11), 2015, էջ 173-180:
5. *H. A. Marzpanyan, A. Moennematy,* Necessity of Information Technology Application and its efficiency in Service Management of Rural Areas organizations of Iran /Golestan Province/. International Journal of Siology, Pharmacy and Allied Sciences /IJBPAS/, 4 (2), 2015, p. 275-287.
6. *H. A. Marzpanyan and A. Tshughuryan,* Migration Risks Influence on Human Capital Reproduction: “Armenians around the World: Migration and Transnationality”, Frankfurt, 2015, p. 255-271.

ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ասիլբեկյան Պավել Նորիկի, ասիստենտ
2. Լաչիկյան Լևոն Երվանդի, ասիստենտ
3. Ուլիխանյան Ալինա Վոլոդյայի, ասիստենտ
4. Բեգինյան Լիանա Գրիշայի, դասախոս
5. Մարգարյան Նարինե Գառնիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Պոտոսյան Ակսել Հարությունի, աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Օհանջանյան Ռուբեն Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ազիզյան Հռիփսիմե Մկրտչի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գրիգորյան Վահագն Վարազդատի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ուլիխանյան Ալինա Վոլոդյայի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսների կողմից կազմվել է 2014-2015 ուստարում դասավանդված առարկաների պորտֆոլիոները: Կազմակերպվել է Արշիլ Գորկուն նվիրված ուսանողական գիտաժողով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
1	-	-	4	2	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գ. Ժ. Հովհաննիսյան, Մ. Գ. Մանասյան, Ա. Ա. Հովսեփյան,* Աշխարհագրություն-8, 8-րդ դասարանի դասագիրք, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2014, 298 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վ. Վ. Գրիգորյան,* Հայաստանի Հանրապետության արտադրողական ուժերի տեղաբաշխումը, մեթոդական ցուցումներ, ՀԱԱՀ հրատ., Երևան, 2014, 34 էջ:
2. *Գ. Ժ. Հովհաննիսյան, Ա. Թ. Գրիգորյան, Մ. Գ. Մանասյան, Ա. Ա. Հովսեփյան,* Աշխարհագրություն, 2014 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Գիրք երկրորդ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, 368 էջ:
3. *Գ. Ժ. Հովհաննիսյան, Ա. Թ. Գրիգորյան, Մ. Գ. Մանասյան,* Աշխարհագրություն, 2014 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Գիրք երրորդ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, 208 էջ:
4. *Գ. Ժ. Հովհաննիսյան,* Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները, մեթոդական ցուցումներ, ԵՊՀ հրատ.,Երևան, 2014, 72 էջ:

Հոդված

1. *Լ. Գ. Բեգինյան,* Հարսանյաց տարրերը չամուսնացած երիտասարդների թաղման տավուշյան ծիսակարգում, «Հաբիտուս», «Մարդաբանական և հնագիտական ուսումնասիրություններ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 157-165:
2. *Ռ. Ս. Օհանջանյան,* Գեղարվեստական մշակույթը Տավուշում, «Տավուշ. սոցիալ-մշակութային գործընթացներ (Ավանդույթ և արդիականություն)», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 277-317:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկանի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Մարգարյան Ալեքսան Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	Մասնագիտություններ՝
071100	Կիրառական արվեստ
070900	Դիզայն (գեղար)
071100	Կիրառական արվեստ (մագիստրատուրա)

Կրթական աստիճան, Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 72*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Կիրառական արվեստ	2	12	4	13	5	24	-	-
Դիզայն (գեղար)	3	9	-	-	-	-		
Ընդամենը	***5***	*21*	*4*	*13*	***5***	***24***	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	14	-	4	-	71.4
2-րդ	17	-	-	-	100
3-րդ	29	-	13	4	55.2
Դիզայն (գեղար)	12	-	-	-	100
Ընդամենը	***72***	**-**	***17***	***4***	***76.4***
Մագիստրատուրա					
Կիրառական արվեստ					
2-րդ	4	-	-	1	100
Ընդամենը	***4***	**-**	**-**	***1***	***100***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	12	-	6	-	50
2-րդ	17	-	-	-	100
3-րդ	30	-	10	2	66.7
Դիզայն (գեղար)	11	-	3	-	72.7
Ընդամենը	***70***	**-**	***19***	***2***	***72.9***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 4, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0
	Մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)
Կիրառական արվեստ	4 (0)
Ընդամենը	***4 (0)***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ԴԵԿՈՐԱՏԻՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Մելքումյան Միսակ Ստյոպայի*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չիբուխչյան Անուշ Լյուբիկի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
2. Չիբուխչյան Դոնարա Լևոնի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
3. Պողոսյան Ռուզաննա Կիմի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
4. Պողոսյան Դավիթ Անդրանիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մանվելյան Ռոբերտ Ղարիբի, դասախոս, ՀՀ դեկ. կ/ա ժող. վարպետ
2. Ֆլջյան Լիլիթ Հենրիկի, ասիստենտ, ՀՀ նկարիչ. միության անդամ
3. Մելիքսեթյան Ռադիկ Լյովայի, դասախոս
4. Մելքումյան Սամվել Հովհաննեսի, դասախոս

5. Մխիթարյան Համլետ Խաչատուրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Չիբուխչյան Դոնարա Լևոնի, ուս. վարպետ, ՀՀ նկարիչների միության անդամ
2. Պողոսյան Ռուզաննա Կիմի, ուս. վարպետ, ՀՀ նկարիչների միության անդամ
3. Աբազյան Անահիտ Աթաբեկի, ուս. վարպետ
4. Պողոսյան Դավիթ Անդրանիկի, արվեստանոցի վարիչ
5. Ասլանյան Գայանե Սարգսի, ամբիոնի գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Քննարկվել են գծանկար, գունանկար և քանդակ առարկայական մոդուլների ընթացիկ, եզրափակիչ և հանրագումարային քննությունների գնահատման կարգերը: Ամբիոնի բոլոր դասախոսները կազմել են առարկայական փաթեթները: Կազմվել է անհատական և խմբային թեմատիկ ցուցահանդեսների կազմակերպման ժամանակացույց, ըստ որի՝ ամբիոնը պարբերաբար նախաձեռնել և իրականացրել է միջոցառումներ՝ ցուցահանդեսներ, ուսանողների, շրջանավարտների և այլ աջակցողների շնորհները և ներդրումային աշխատանքները լուսաբանելու և հանրությանը ներկայացնելու համար: Կազմակերպվել է պլեներային նկարչություն դեպի պատմամշակութային կոթողներ: Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են ՀՀՆՄ-ան կազմակերպած տարբեր ցուցահանդեսների.

Չիբուխչյան Անուշ

1. 2014 թ. սեպտեմբերին խմբային ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում, գրաֆիկա, «Կարոտ»
2. 2014 թ. նոյեմբերի 7-ին ֆիգուրատիվ հանրապետական ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում, հաշվարկային գոբելեն, «Մակարավանք»
3. 2014 թ. հոկտեմբերին ՀՀՆՄ-ում կազմակերպված ցուցահանդես՝ նվիրված դեկորատիվ արվեստին, գոբելեն, «Ձուկ»
4. 2014 թ. անհատական և ավարտական աշխատանքների ցուցադրում ԵՊՀ-ի բակում՝ նվիրված ԵՊՀ-ի 95-ամյակին, «Թմուկ բերդ»
5. 2015 թ., մարտ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան, գոբելեն, «Գարուն»
6. 2015 թ., ապրիլ, Իջևանի պատկերասրահ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, գոբելեն, «Գոյամարտ»

Չիբուխչյան Դոնարա

1. 2014 թ. սեպտեմբերին խմբային ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում, գրաֆիկա, «Մայրություն»
2. 2014 թ. նոյեմբերի 7-ին ֆիգուրատիվ հանրապետական ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում, հաշվարկային գոբելեն, «Համբարձման տոն»
3. 2014 թ. անհատական և ավարտական աշխատանքների ցուցադրում ԵՊՀ–ի բակում՝ նվիրված ԵՊՀ-ի 95-ամյակին, գոբելեն, «Ռեքվիեմ»
4. 2015 թ., մարտ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան, ասեղնագործություն, «Բուրմունք»
5. 2015 թ., ապրիլ, Իջևանի պատկերասրահ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, գոբելեն, «Հույս»

Պողոսյան Ռուզաննա

1. 2014 թ. նոյեմբերին Նկարիչների միությունում ցուցահանդես՝ «Մեկ աշխատանքի ցուցահանդես», «Աշուն» կոլաժ
2. 2015 թ. մարտի 8-ին ցուցահանդես Իջևանի քաղաքային պատկերասրահում, «Աղավնիներ»
3. 2015 թ. ապրիլի 24-ին ցուցահանդես Իջևանի քաղաքային պատկերասրահ, «Հոգու հավերժություն», «Հույսի ծառ», «Սպասում» գոբելեններ

ԳԾԱՆԿԱՐԻ, ԳՈՒՆԱՆԿԱՐԻ ԵՎ ՔԱՆԴԱԿԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Միրզոյան Արթուր Համլետի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջավրուշյան Գևորգ Մկրտիչի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
2. Խաչատրյան Արևիկ Ռաֆիկի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
3. Հովհաննիսյան Սերգեյ Թորգոմի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
4. Ստեփանյան Միեր Օգսենի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
5. Մխիթարյան Քրիստինե Համլետի, ՀՀ դիզայներների միության անդամ, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Խաչատրյան Արևիկ Ռաֆիկի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ
2. Ասլանյան Գայանե Սարգսի, օպերատոր-գործավար
3. Էդիլյան Սոֆիկ Սերյոժայի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսները կազմել են իրենց կողմից դասավանդվող առարկաների առարկայական փաթեթները (պորտֆոլիո): Ամբիոնը պարբերաբար նախաձեռնել և իրականացրել է տարբեր միջոցառումներ, անհատական և խմբային թեմատիկ ցուցահանդեսներ՝ ուսանողների, շրջանավարտների և այլ աջակցողների շնորհները և ներդրումային աշխատանքները լուսաբանելու և հանրությանը ներկայացնելու համար: Կատարել է պլեներային նկարչության կազմակերպում դեպի պատմամշակութային կոթողներ: Ամբիոնի դասախոսները ապահովել են մասնակցություն ՀՀՆՄ-ան կազմակերպած ցուցահանդեսներին:

Միրզոյան Արթուր

1. 2014 թ. սեպտեմբերին խմբային ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում, գրաֆիկա, «Մտորում»
2. 2014 թ. նոյեմբերի 7-ին ֆիգուրատիվ հանրապետական ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում, գրաֆիկա, «Ասպետ»

3. 2014 թ. անհատական և ավարտական աշխատանքների ցուցադրում ԵՊՀ ԻՄ-ի բակում՝ նվիրված ԵՊՀ-ի 95-ամյակին, պանո «Հայուհի»
4. 2015 թ. մարտ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան, գեղանկար, «Ծաղիկներ»
5. 2015 թ. ապրիլ, Իջևանի պատկերասրահ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, գեղանկար «Լեռնապար»

Խաչատրյան Արևիկ

1. 2015 թ., մարտ, ցուցահանդես՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան, «Ծաղիկներ»
2. 2015 թ. ապրիլի 17-ին Նկարիչների միությունում ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-րդ տարելիցին, «Դեր Զորի ուրվականները»
3. 2015 թ., ապրիլ, ցուցահանդես Իջևանի քաղաքային պատկերասրահում՝ նվիրված Եղեռնի 100-րդ տարելիցին, «100 տարի հետո»

Միսիթարյան Քրիստինե

1. 2015 թ., մարտ, ցուցահանդես՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան, «Շուշաններ»
2. 2015 թ., ապրիլ, ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, «Մեր գյուղը»

Ստեփանյան Միհեր

1. 2014 թ. ՀՀՆՄ ֆիգուրատիվ ցուցահանդես, «Աստվածածին»
2. 2015 թ., մարտի 8, Իջևանի պատկերասրահ, նատյուրմորտ «Մարդու գինը»
3. 2014 թ., հոկտեմբեր, ՀՀՆՄ-ում՝ «Հին ու նոր Երևան», «Կոնդի տեսարան»
4. 2015 թ., ապրիլ, Իջևանի պատկերասրահ, «Սասնա ծռեր»
5. 2015 թ., ապրիլ, ՀՀՆՄ-ում ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, «Ինչու դա եղավ մեզ հետ», «Անիծվածը»
6. 2015 թ., ապրիլ, Իջևանի պատկերասրահում ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, «Մարդու գինը»
7. 2015 թ., մարտի 8, Իջևանի պատկերասրահ, «Կրիայի երազները», «Տեսիլք»

Հովհաննիսյան Սերգեյ

1. 2014 թ. սեպտեմբերին խմբային ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում
2. 2014 թ. նոյեմբերի 7-ին ֆիգուրատիվ հանրապետական ցուցահանդես ՀՀՆՄ-ում
3. 2014 թ. անհատական և ավարտական աշխատանքների ցուցադրում ԵՊՀ ԻՄ-ի բակում՝ նվիրված ԵՊՀ-ի 95-ամյակին
4. 2015 թ., մարտ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Կանանց միջազգային օրվան, «Ծաղիկներ»
5. 2015 թ., ապրիլ, Իջևանի պատկերասրահ, խմբային ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, «Կոմիտաս»

Ջավրուշյան Գևորգ

1. 2015 թ., ապրիլ, հանրապետական ցուցահանդես՝ նվիրված Եղեռնի 100-ամյակին, գեղանկար «Դանիել Վարուժան», քանդակ «Քելե լաո»
2. 2015 թ., մայիս, հանրապետական ցուցահանդես՝ նվիրված Հայրենական պատերազմի հաղթանակի 70-ամյակին, քանդակ «Խաղաղության սանդերք»
3. 2015 թ., ապրիլ, ՀՊՊ-ում Կոմիտասի 145-ամյակին նվիրված ցուցահանդես, կոլաժ «Դե՛, ե՛կ ու մի՛ խենթացիր, վարդապե՛տ»

ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Զուրաբյան Մարատ Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Շիֆր	*Մասնագիտություններ՝*
010400	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա
010500	Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա
020800	Բնապահպանություն և բնօգտագործում
020900	Էկոլոգիական քիմիա
020500	Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ
030400	Պատմություն
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
051000	Մանկավարժություն և հոգեբանություն
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն
080100	Տնտեսագիտության տեսություն
100100	Սերվիս

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	**Ուսանողների թիվը՝ 1008**				
5-ամյա ուսուցում բակալավրիատ	I	II	III	IV	V
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	23	6	-	-	-
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	34	-	-	-	-
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	-	-	23	20	18
Էկոլոգիական քիմիա	-	22	-	-	-
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	-	-	42	32	18
Պատմություն	39	16	41	32	34
Հայոց լեզու և գրականություն	17	14	33	21	34
Մանկավարժութ. և հոգեբանութ.	37	30	44	31	44
Անգլերեն լեզու և գրականություն	-	6	-	-	-
Տնտեսագիտության տեսություն	51	37	66	35	43
Սերվիս	31	14	20	-	-
Ընդամենը	***232***	***145***	***269***	***171***	***191***

Քննաշրջանների արդյունքները
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը	Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
Բակալավրիատ				
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա				
1-ին	23	17	-	26.1
2-րդ	6	2	-	66.7
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա				
3-րդ	23	6	-	73.9
4-րդ	20	15	-	25
5-րդ	18	5	-	72.2
Էկոլոգիական քիմիա				
2-րդ	22	9	-	59.1
Բնապահպ. և բնօգտագործում				
3-րդ	42	27	-	35.7
4-րդ	32	15	1	53.1
5-րդ	18	12	-	33.3
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	34	25	-	26.5
Պատմություն				
1-ին	39	29	-	25.6
2-րդ	16	15	-	6.25
3-րդ	41	24	-	41.5
4-րդ	32	20	-	37.5
5-րդ	34	22	1	35.3
Հայոց լեզու և գրակ.				
1-ին	17	7	-	58.8
2-րդ	14	5	-	64.3
3-րդ	33	25	-	24.2
4-րդ	21	9	-	57.1
5-րդ	34	20	-	41.2
Մանկ. և հոգեբանութ.				
1-ին	37	23	-	37.8
2-րդ	30	16	-	46.7
3-րդ	44	16	-	63.6
4-րդ	31	16	2	48.4
5-րդ	44	15	4	65.9
Տնտեսագիտության տեսություն				
1-ին	51	31	-	39.2

2-րդ 3-րդ 4-րդ	37 66 35	20 50 23	- - -	45.9 24.2 34.3
5-րդ	43	30	-	30.2
Սերվիս 1-ին 2-րդ 3-րդ	 31 14 20	 18 9 9	 2 - -	 41.9 35.7 55
Անգլերեն լեզու և գրականություն 2-րդ	 6	 -	 -	 100
Ընդամենը	***1008***	***585***	***10***	***42***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	**Քննաշրջանին մասնակցել են**	**Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը**	**Գերազանցիկ-ների թիվը**	**Առաջադիմության %-ը**
Բակալավրիատ				
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա 1-ին 2-րդ Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա 3-րդ 4-րդ	 23 6 23 20	 13 3 8 11	 - - - -	 43.5 50 65.2 45
Էկոլոգիական քիմիա 2-րդ Բնապահպ. և բնօգտագործում 3-րդ 4-րդ Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ 1-ին	 22 42 32 31	 7 29 27 23	 - 2 1 -	 68.2 30.9 15.6 25.8
Պատմություն 1-ին 2-րդ 3-րդ 4-րդ	 41 14 40 32	 24 10 25 24	 - - 1 -	 41.5 28.6 37.5 25
Հայոց լեզու և գրակ. 1-ին 2-րդ 3-րդ 4-րդ	 18 14 33 21	 7 4 22 12	 - - - -	 61.1 71.4 33.3 42.9

Մանկ. և հոգեբանություն				
1-ին	37	10	-	73
2-րդ	31	15	-	51.6
3-րդ	44	13	-	70.5
4-րդ	31	14	1	54.8
Տնտեսագիտության տեսություն				
1-ին	52	38	-	26.9
2-րդ	38	24	-	36.8
3-րդ	64	50	-	21.9
4-րդ	34	26	-	23.5
Սերվիս				
1-ին	29	15	-	48.3
2-րդ	13	8	-	38.5
3-րդ	20	11	-	45
Անգլերեն լեզու և գրականություն				
2-րդ	6	2	-	66.7
Ընդամենը	***789***	***458***	***2***	***41.9***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 188, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*
	Բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	18 (0)
Պատմություն	33 (0)
Հայոց լեզու և գրականություն	34 (0)
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	43 (0)
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	18 (0)
Տնտեսագիտության տեսություն	42 (0)
Ընդամենը	***188 (0)***

ՀԱՄԱՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ, ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պողոսյան Վարդիթեր Գուրգենի, ՄԿՄՎ, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Վանեսյան Արթուր Հենրիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Քամալյան Ռոբերտ Վասիլի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պողոսյան Վարդիթեր Գուրգենի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Ուշադրություն դարձնելով նորագույն մեթոդների մշակման և առարկայական ծրագրերի արդիականության վրա՝ 2014-15 ուստարվանից գործածության մեջ է դրվել «Ֆիզիկական դաստիարակություն» առարկայի դասընթացի փաթեթը: Ստուգարքային նորմատիվները հավուր պատշաճի հանձնելու նպատակով կազմակերպվել են լրացուցիչ մարզումներ հատկապես այն ուսանողների համար, որոնք ունեն առողջական խնդիրներ և ֆիզիկապես շատ թույլ են: Ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ մասնաճյուղում գործում է մարզասրահ, որը հագեցած է մարզագույքով: Մասնաճյուղում ուսումնական տարվա սկզբից գործել են վոլեյբոլի և փետրագնդակի խմբակներ, որտեղ իրենց ակտիվ մասնակցությունն են ունեցել մասնաճյուղի ուսանողները:

2014-15 ուստարում ամբիոնում հաջորդական կարգով անց են կացվել պլանով նախատեսված բոլոր սպորտային միջոցառումները: Մասնաճյուղային միջոցառումներից բացի՝ կազմակերպվել են բաց առաջնություններ, ընկերական հանդիպումներ:

Սպորտային միջոցառումների ցանկը.

1. ՀՀ մարզերում և ԼՂՀ-ում սպորտային մարզային փառատոն (սեպտեմբեր, 2014 թ.)
2. Անկախության 23-րդ տարեդարձին նվիրված վոլեյբոլի և փետրագնդակի մասնաճյուղի առաջնություն (սեպտեմբեր, 2014 թ.)
3. Սպորտլանդիայի մասնաճյուղի առաջնություն (հոկտեմբեր, 2014 թ.)
4. Սեղանի թենիսի բաց առաջնություն (հոկտեմբեր, 2014 թ.)
5. Բազկամարտի և շախմատի մասնաճյուղի առաջնություն (նոյեմբեր, 2014 թ.)
6. Փետրագնդակի բաց առաջնություն (նոյեմբեր, 2014 թ.)
7. Վոլեյբոլի ընկերական հանդիպում (դեկտեմբեր, 2014 թ.)
8. Վոլեյբոլի մասնաճյուղի առաջնություն (փետրվար, 2015 թ.)
9. Բազկամարտի մասնաճյուղի առաջնություն (փետրվար, 2015 թ.)
10. Սպորտլանդիայի բաց առաջնություն՝ նվիրված Կանանց միջազգային տոնին (մարտ, 2015 թ.)
11. Շախմատի և սեղանի թենիսի մասնաճյուղի առաջնություն (ապրիլ, 2015 թ.)
12. Փետրագնդակի բաց առաջնություն՝ նվիրված Մայրության և գեղեցկության տոնին (ապրիլ, 2015 թ.)
13. Վոլեյբոլի բաց առաջնություն՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին (մայիս, 2015 թ.)

ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Աղաբաբյան Վահան Արշակի, բան. գիտ. թեկնածու*

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը հաշվետու ժամանակաշրջանում որոշակի աշխատանքներ է իրականացրել տարածաշրջանային աշխատանքի շուկայում մասնաճյուղի ուսանողների և շրջանավարտների մասնագիտական մրցակցության զարգացման և այն ավելի արդյունավետ դարձնելու գործում: Կենտրոնի կողմից իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Թարմացվել է շրջանավարտների զբաղվածության վերաբերյալ համակարգչային բազան, որտեղ հավաքագրվել են վերջին տարիների շրջանավարտների կոնտակտային տվյալները:
- Կենտրոնը շարունակել է համագործակցել տարածաշրջանի պետական և մասնավոր կազմակերպությունների ու տնտեսությունների հետ, որի ընթացքում հստակ տեղեկություններ են ստացվել աշխատաշուկայի առկա և հեռանկարային զարգացման միտումների վերաբերյալ: Կենտրոնը 2015 թ. հունիսի 30-ին մասնակցել է Իջևանի ՋՏԿ-ի կողմից կազմակերպված աշխատանքի տոնավաճառին, որտեղ ունեցել է իր տաղավարը և ընդունել է բազմաթիվ հայտեր, որոնք համապատասխան ընթացակարգով քննարկվել և լուսաբանվել են մասնաճյուղի կայքէջում:
- Պարբերաբար կազմակերպվել են սեմինար-դասընթացներ, ուսանողների կարիերայի զարգացմանը նպաստող հանդիպումներ: Հարկ է առանձնացնել 2015 թ. հունիսի 26-ին ԵՊՀ ԻՄ-ի տնօրեն Սամվել Առաքելյանի հանդիպումը մասնաճյուղի մի շարք ակտիվ շրջանավարտների հետ: Հանդիպման նպատակը 20-ամյա մասնաճյուղում «Շրջանավարտների միություն» հասարակական կազմակերպություն ստեղծելն էր, որը կունենա իր կանոնադրությունը, աշխատանքային ծրագիրը և կմիավորի մասնաճյուղի շուրջ երեք հազար շրջանավարտների, որոնցից շատերը ներկայումս հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում բարձրակարգ աշխատողներ են՝ գյուղապետեր, դպրոցների տնօրեններ, ուսուցիչներ, դասախոսներ:
- Կարիերայի կենտրոնի կողմից ստեղծվել է մասնաճյուղի «Կադրային բանկ», որտեղ կարող են գրանցվել մասնաճյուղը գերազանց առաջադիմությամբ ավարտած շրջանավարտները, որոնց հնարավորություն կտրվի հետագայում մրցութային կարգով համալրելու մասնաճյուղի դասախոսական, վարչական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմը: Կարիերայի կենտրոնի միջոցով մասնաճյուղի համապատասխան ամբիոններում փորձաշրջան են անցել ուսումնառությունը գերազանցությամբ ավարտած մի խումբ ուսանողներ, և նրանցից մի մասի հետ մասնաճյուղը կնքել է աշխատանքային պայմանագրեր:
- Նպատակ ունենալով առավել արդյունավետ դարձնելու կենտրոնի աշխատանքները ուսանողների և շրջանավարտների հետ՝ մասնաճյուղի կայքէջում (http://ijevan.ysu.am/) առանձնացված Շրջանավարտ բաժինը պարբերաբար թարմացվել է համապատասխան նյութերով:
- Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի կողմից մասնաճյուղում ստեղծված առանձին ցուցատախտակին փակցվում են կենտրոնի գործառույթների վերաբերյալ իրավական փաստաթղթեր՝ մարզի տարբեր կազմակերպությունների կողմից պարբերական մամուլում աշխատանքային տարբեր պաշտոնների համար տպագրված հայտարարություններ և այլն:
- Կենտրոնը իրականացրել է 2014-2015 ուստարվա հեռակա ուսուցման համակարգի շրջանավարտների բավարարվածության հարցումներ, որոնց նպատակն էր պարզել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում ստացած կրթությունից, կրթական և օժանդակ ծառայություններից շրջանավարտների բավարարվածության աստիճանը՝ ծառայությունների և ռեսուրսների հետագա բավարարման համար:
- ԵՊՀ ԻՄ-ի ուսանողների հետ, ուսումնառությանը զուգահեռ, աշխատանքային փորձի ձևավորման ու տիրապետման նպատակով միջոցներ են ձեռնարկվել նրանց ուսումնաարտադրական պրակտիկան ավելի նպատակային կազմակերպելու ուղղությամբ:
- Մասնաճյուղի շրջանավարտների հետ, ըստ նրանց բնակության և աշխատանքի վայրի, մշտական կապ է պահպանվել, և այդ ընթացքում Որակի բաժնի հետ կատարված «Արտաքին շահակիցների կարծիքների վերաբերյալ» հարցումների միջոցով տեղեկություններ են հավաքվել արտաքին շահառուների կողմից մասնաճյուղի և նրա շրջանավարտների մասնագիտական գիտելիքների վերաբերյալ:
- Կենտրոնը պարբերաբար ուսումնասիրել է ուսանողների և շրջանավարտների կողմից աշխատանք գտնելու հիմնախնդիրների ուղղությամբ տարվող աշխատանքները, որոնց ընթացքում մասնակիորեն պարզվել են այն պատճառներն ու պայմանները, որոնք խանգարում են այդ կարևոր

գործընթացի իրականացմանը: Աշխատանք գտնելու և դրա հետ կապված այլ հիմնահարցերի պարզաբանման նպատակով կազմակերպվել են խորհրդակցություններ և կլոր սեղաններ:

- Կենտրոնի աջակցությամբ ուսանողները և շրջանավարտները մասնակցել են տարբեր մրցույթների և հարցազրույցների, որոնց արդյունքում շուրջ 10 շրջանավարտ ընդունվել է աշխատանքի:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Աղաբաբյան Վահան Արշակի, բան. գիտ. թեկնածու*

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ՄԿՊԿ բաժինը, հիմք ունենալով ՈՒՄՎ 2014-15 ուստարվա աշխատանքային պլանը, հաշվետու ժամանակաշրջանում որոշակի աշխատանքներ է իրականացրել առկա և հեռակա ուսուցմամբ ուսանողների պրակտիկաների կազմակերպման նպատակով (համաձայն ուսումնական պլանի), ինչպես նաև մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքներ է իրականացրել մարզի հանրակրթական դպրոցների ավարտական դասարանների աշակերտների շրջանում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՄԿՊԿ բաժնի կողմից իրականացվել է մարզի հանրակրթական և ավագ դպրոցների հետ տարվող աշխատանքների կոորդինացումը: Բաժնի կողմից պատրաստվել և ավարտական դասարանների աշակերտներին է բաժանվել 2015 թ. առկա ուսուցման մասնագիտությունների ցանկը, ճշտվել է ավարտական դասարանների աշակերտների թվաքանակը, կազմվել են դպրոցների հետ հանդիպումների ժամանակացույցեր, որոնց համաձայն՝ իրականացվել են հանդիպումներ Տավուշի մարզի 4 ավագ և 30 հիմնական դպրոցների, ինչպես նաև Իջևանի և Բերդի վարժարանների շուրջ 1000 աշակերտների հետ:

Հանդիպումների նպատակն էր աշակերտներին տալ մասնագիտական կողմնորոշում և մասնաճյուղի մասնագիտությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն: Հանդիպումների ընթացքում ավարտական դասարանների աշակերտներին ներկայացվել են դրվագներ ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի քսանամյա պատմությունից, մասնաճյուղի շրջանավարտների գրանցած հաջողություններն ու ձեռքբերումները, կազմակերպվել է Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի ուսանողների աշխատանքների ցուցադրություն, ինչպես նաև տրամադրվել են բաշխիչ նյութեր՝ 2015 ուստարվա առկա ուսուցման մասնագիտությունների ցանկը, ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի և Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի վերաբերյալ բուկլետներ, ԵՊՀ 2015 թվականի դիմորդի ուղեցույցը, որտեղ առանձին ներկայացված է մասնաճյուղը:

Մարտի 14-ին ԵՊՀ-ի հետ անցկացվել է հանրակրթական 15 առարկաների գծով դպրոցական օլիմպիադա, որին մասնակցել են Տավուշի մարզի 54 միջնակարգ, 4 ավագ և 2 վարժարանի շուրջ 320 աշակերտներ: Նրանցից 6-ը պարգևատրվել են 2-րդ կարգի, 9-ը՝ 3-րդ կարգի դիպլոմներով և թանկարժեք նվերներով, իսկ 34-ը՝ պատվոգրերով:

2014-15 ուստարում հրատարակվել են մասնաճյուղի և Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի գովազդային բուկլետները:

Մասնաճյուղի ռազմավարական կարևոր խնդիրներից է պրակտիկաների կազմակերպումը: ԵՊՀ ԻՄ-ի ուսանողների ուսումնառությանը զուգահեռ՝ աշխատանքային փորձի ձևավորման ու տիրապետման նպատակով միջոցներ են ձեռնարկվել նրանց ուսումնաարտադրական պրակտիկան ավելի նպատակային կազմակերպելու ուղղությամբ: Այդ նպատակով բաժինը հանդիպումներ է ունեցել մարզում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, հիմնարկ ձեռնարկությունների հետ:

Մասնաճյուղը փոխհամագործակցության պայմանագրեր ուներ կնքած մարզում գործող շուրջ երկու տասնյակ պետական և մասնավոր կազմակերպությունների հետ: Հաշվետու ժամանակահատվածում դրանց թիվը ավելացել է ևս չորսով: Պայմանագրեր են կնքվել Տավուշի մարզային

արխիվի, Իջևանի երկրագիտական թանգարանի, Տավուշի մարզային գրադարանի և ՀՀ ՊՆ թիվ Ն զորամասի հետ:

2014 թ. դեկտեմբերին մասնաճյուղի և մարզի ավագ դպրոցների միջև կնքվել են պրակտիկայի կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ պայմանագրեր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում բաժինը կազմակերպել և վերահսկել է 2014-15 ուստարվա ուսումնական պլանով նախատեսված առկա և հեռակա ուսուցման բաժնի պրակտիկաները:

Մանկավարժական պրակտիկան առավել արդյունավետ կազմակերպելու համար մշակվել են պրակտիկայի ծրագրի մակետ և մեթոդական բաշխիչ նյութեր:

Մասնաճյուղի կրթական ծրագրերի արդիականացման նպատակով բաժինը Որակի բաժնի հետ իրականացրել է հարցում արտաքին շահակիցների շրջանում (Արտաքին շահակիցների կարծիքը պրակտիկանտների և շրջանավարտների վերաբերյալ), որտեղ կա համապատասխան բաժին՝ առաջարկների համար: Վերլուծելով այդ առաջարկները՝ մասնաճյուղը պարբերաբար իրականացնում է մասնագիտությունների մրցութային և ոչ մրցութային տեղերի հատկացումը: Հարցման արդյունքները մշակվել են, կատարվել են համապատասխան եզրակացություններ:

Բացի դրանից՝ պրակտիկա անցկացրած ուսանողների շրջանում բաժինը անցկացրել է պրակտիկայի կազմակերպումից ուսանողների բավարարվածության հարցում, որի արդյունքները մշակվել են, կատարվել են համապատասխան եզրակացություններ:

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

1. Վերանորոգվել են ԲԳՖ թ. 5, 8 լսարանները՝ 112 մ² ուսումնական տարածքով: Մասնաճյուղի թիվ 2 մասնաշենքի էլեկտրական սնուցման 3 հին պահարանները փոխարինվել են տեխնիկապես անվտանգ 1 պահարանով:
2. Վերանորոգվել են ՏՆՏ ֆակուլտետի դեկանի աշխատասենյակը (17 մ²), ԲԳՖ թ. 7, 9, ՏՆՏ ֆակուլտետի թ. 49 լսարանները (106 մ²):
3. Հիմնանորոգվել են ՏՆՏ ֆակուլտետի թ. 10, 48 լսարանները: Մասնաճյուղի հյուրանոցային համալիրում մոնտաժվել է ջեռուցման համակարգ, բաղնիքում և պահակատանը տեղադրվել են ջեռուցման մարտկոցներ, որոնք ընդգրկվել են ջեռուցման ընդհանուր համակարգի մեջ: Թ. 2 մասնաշենքի ջեռուցման հին կաթսան փոխարինվել է նոր, ավելի ժամանակակից և ավելի հզոր կաթսայով:
4. Հիմնանորոգվել են ՀԳՖ թ. 56, 57 լսարանները (88 մ²):
5. Հիմնանորոգվել է ՀԳՖ թ. 56, 57 լսարաններին հարակից միջանցքը:
6. Հիմնանորոգվել են ԿԱՖ 2-րդ հարկի միջանցքը և ամբիոնը: Մասնաճյուղի թ. 2 մասնաշենքի ԿԱՖ տարածքի առաջին հարկում մոնտաժվել են ջեռուցման համակարգի խողովակաշարերը, և ստեղծվել է ջեռուցման համակարգ:
7. Հիմնանորոգվել են ՀԳՖ թ. 31, 54 լսարանները (84 մ²): ԲԳՖ 2-րդ հարկի 1, 2, 3, 4 լսարանների պատուհանների ներքևի մասերը ներկվել են ոսկեգույն ներկով՝ դասերի ժամանակ ուսանողների ուշադրությունը փողոցի աղմուկից զերծ պահելու նպատակով: Իրականացվել են մասնաճյուղի ավտոպարկի մեքենաների ընթացիկ սպասարկման աշխատանքներ:
8. Հիմնանորոգվել են ՀԳՖ թ. 54, 54/ա, 55 լսարանները: 54/ա լսարանում մոնտաժվել է ջեռուցման նոր մարտկոց:
9. Հիմնանորոգվել են ՀԳՖ թ. 54, 54/ա, 55 լսարաններին հարակից միջանցքը, ՀԳՖ թ. 30 լսարանը: Հիմնանորոգվել են ԲԳՖ ընդհանուր մաթեմատիկայի և բնագիտության ամբիոնը: ԿԱՖ 3-րդ և 4-րդ արվեստանոցների հատակների հին լինոլեումը փոխարինվել է նորով:

10. ԲԳՖ ամբիոնը միջնապատով փոքրացվել է՝ միջանցքն առանձնացնելու նպատակով: ԲԳՖ միջանցքները հաղորդակցվել են: Հիմնանորոգվել են ՀԳՖ թ. 29, 29/ա լսարանները և նրանց հարակից միջանցքները:
11. Մասնաճյուղի ՎՏՎ աշխատանքային պլանին համապատասխան՝ սկսվել են մասնաճյուղի նիստերի դահլիճը մեծացնելու նախապատրաստական աշխատանքները՝ կապված կամարաձև մասի վերափոխման հետ:
12. Իրականացվել և պարբերաբար իրականացվում են թ. 2 մասնաշենքի տանիքի ընթացիկ շինվերանորոգման աշխատանքներ:

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Տնօրենություն

Գիտական ղեկավար՝ *Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Փոխտնօրեն՝ *Հովհաննիսյան Մհեր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու*

Առաջատար գիտաշխատող՝ *Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորանտ՝ *Նուշերվանյան Նարինե Մյասնիկի*

Ինստիտուտի գործունեության հիմնական խնդիրներն ու ուղղությունները

ՀՀԻ հետազոտությունների հիմնական առանցքը կազմում են հետևյալ խնդիրներն ու ուղղությունները՝

- Հայկական հարցը և Հայոց ցեղասպանության պատմությունը, պատմագրությունը և մատենագիտությունը (Ցեղասպանագիտության բաժին),
- Հայ-օսմանական առնչությունները (Հայ-օսմանական առնչությունների բաժին),
- Հայ հնագիտությունը (Հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիա),
- Հայաստանի պատմական աշխարհագրության, քարտեզագրության ուսումնասիրությունը (Բ. Հարությունյանի անվան Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության լաբորատորիա),
- Հայագիտական պատմագիտական և աղբյուրագիտական ժառանգության ուսումնասիրությունը (Հայոց պատմության աղբյուրների վերլուծության և գնահատման բաժին),
- Վիրտուալ (էլեկտրոնային-համացանցային) հայագիտությունը (Վիրտուալ հայագիտության և տեղեկատվության բաժին),
- Հայ-վրացական հարաբերությունները (Հայ-վրացական հարաբերությունների բաժին),
- Հայ-քրդական առնչությունները (Հայ-քրդական առնչությունների բաժին),
- Հին Եգիպտոսի քաղաքակրթության ուսումնասիրություն (Եգիպտագիտության կենտրոն):

2014-2015 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս	Քարտեզ
-	13	1	-	81	7	62

Ինստիտուտում գործող կենտրոնների, բաժինների և լաբորատորիաների թիվը՝ 9

ԵԳԻՊՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Առաքելյան Արմենուհի Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
2. Զախարյան Աշխեն Սամվելի, լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Եգիպտագիտության հայկական կենտրոնը զբաղվում է Հին Եգիպտոսի քաղաքակրթության ուսումնասիրությամբ, նպատակն է ստեղծել եգիպտագիտության հայկական դպրոց և ներդրումներ անել այս գիտության զարգացման համար:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Համեմատական լեզվաբանություն, մշակութային համեմատական հետազոտություններ, գիտահանրամատչելի եգիպտագիտություն:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2014-2015 ուստարում կենտրոնում գիտահետազոտական աշխատանքները շարունակվել են երկու հիմնական ուղղությամբ. լեզվաբանություն ու մշակութային համեմատական հետազոտություններ: Աշխատանքներ են տարվել հին եգիպտերեն – հայերեն հնչյունաբանական ու իմաստային նմանությունների ուսումնասիրության ուղղությամբ՝ ստուգաբանորեն վեր հանելու հին եգիպտերենի հնարավոր հնդեվրոպական շերտը: Գրվել է մեկ հոդված անգլերեն լեզվով. **«Some Considerations on Parallels and Affinities between the Armenian Areg/*arew* and Ancient Egyptian Re/*raw*»**: Համեմատական հետազոտությունների ուղղությամբ Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածուում տպագրության են ներկայացվել **«Արու Սիմբելի և Նեմրութ լեռան հուշարձանախմբերը. համեմատական վերլուծություն»** հոդվածը:

Գիտահետազոտական ուսումնասիրություններին զուգահեռ կենտրոնի աշխատակիցները շարունակել են աշխատանքները եգիպտագիտությունը Հայաստանում տարածելու և լայն հանրությանն ու ուսանողներին մատչելի դարձնելու նպատակով: ԵՊՀ հրատարակչությունը տպագրել է «Գիտահանրամատչելի եգիպտագիտություն» շարքի առաջին գրքույկը՝ «Ամուսնությունը հին Եգիպտոսում» վերնագրով: Տպագրության է հանձնվել «Խրատք Փթահհոթեփի» գրքույկը:

Կենտրոնի էլեկտրոնային գրադարանը համալրվել է եգիպտագիտական գրականության նորույթներով:

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
2. Ասատրյան Արմինե Ալբերտի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Սիմոնյան Անի Արամի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Սարուխանյան Ելիզավետա Գագիկի, ավագ լաբորանտ
5. Սաֆարյան Սուսաննա Գարիկի, լաբորանտ
6. Գալստյան Գայանե Հայկազի, լաբորանտ
7. Մարդոյան Լուսինե Աշոտի, լաբորանտ
8. Ղազարյան Ծովինար Սարգսի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Հայագիտության վերաբերյալ արխիվային վավերագրերի ձեռքբերում Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության և արտասահմանյան այլ երկրներում գտնվող արխիվներից:

Հայ ժողովրդի պատմությանը, մշակույթին վերաբերող ձեռագրերի հետազոտում և հայագիտական տարբեր օջախներում պահպանվող մատյանների մասին տեղեկությունների ուսումնասիրում և համակարգում:

Հայոց պատմության առանձին էջերին առնչվող արժեքավոր արխիվային փաստաթղթերի բացահայտում և ժողովածուների տեսքով հրատարակության նախապատրաստում:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Արդեն մի քանի տարի է՝ լաբորատորիայի աշխատակիցներն աշխատում են Հայաստանի և հայերի վերաբերյալ Ռուսական կայսրության տարածքում տեղեկությունների հավաքագրմամբ: Հետազոտական աշխատանքներ են տարվում Հայոց ցեղասպանության վավերագրերի, հուշագրությունների, տարբեր վկայությունների հավաքման, մշակման և հրատարակման ուղղություններով: Բաժինն իրականացնում է հայոց հայրենիքի առանձին երկրամասերի (Զանգեզուր, Լեռնային Ղարաբաղ, Ջավախք, Նախիջևան) տարբեր ժամանակահատվածների պատմության առանցքային իրադարձություններին առնչվող փաստաթղթերի հավաքագրման, ուսումնասիրության ու հրատարակման աշխատանքներ:

Շարունակվում են ուսումնասիրվել Հայոց ցեղասպանության և հայկական պահանջատիրության իրավական խնդիրները: Կատարվում են Արցախի պատմության հնագույն շրջանի ուսումնասիրություն, Արցախյան հիմնախնդրի նորովի արժևորում, շարժման, ազատագրական պատերազմի և ԼՂՀ կայացման պատմության ներկայացում:

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Բաժինը Ռոստովի հայագիտական կենտրոնի ղեկավար Սերգեյ Սայադովի հետ իրականացնում է «Собрание актов, относящихся к обозрению истории армянского народа» եռահատորյակի վերահրատարակման և ծանոթագրություններ պարունակող 4-րդ հատորի հրատարակման պատրաստման աշխատանքները: Այս շարքից հաջողվել է ավարտին հասցնել առաջին հատորը: Տպագրության է ներկայացվել բաժնի ղեկավար Ա. Սիմոնյանի «Զանգեզուրը 1917-1920 թթ.»

մենագրությունը: Բաժնի գործունեության շրջանակում աշխատանքներ են կատարվել Հայոց ցեղասպանության, Լեռնային Ղարաբաղի, Ռուսաստանում հայագիտության զարգացման, Ջեյմս Հարբորդի ամերիկյան առաքելության հարցերի ուսումնասիրության շուրջ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	6	-	-	-	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ա. Հ. Սիմոնյան (գլխավոր խմբ.),* The Armenian Genocide. A Linguocognitive Perspective, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 208 էջ:
2. *Ա. Հ. Սիմոնյան (գլխավոր խմբ.),* Դեպի Հայաստան. Ամերիկյան զինվորական առաքելության զեկույցը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 160 էջ:
3. *Ա. Հ. Սիմոնյան (գլխավոր խմբ.),* The Issue of Nagorno-Karabakh in 1918-1920 and Great Britain, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 246 էջ:
4. *Ա. Հ. Սիմոնյան (գլխավոր խմբ.),* Արցախ. Արցախը վաղնջական ժամանակներից մինչև 1917 թվականը. Հայացք անցյալին, Հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 160 էջ:
5. *С. Саядов (составитель),* Собрание актов, относящихся к обозрению истории армянского народа Часть 1, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, 410 с.
6. *С. Саядов,* У истоков русского арменоведения: историографический обзор, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, 336 с.

ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Հովհաննիսյան Միհր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Մուրադյան Լիլիթ Վարդանի, կրտսեր գիտաշխատող
2. Աղաջանյան Թագուհի Կորյունի, ավագ լաբորանտ
3. Զոհրաբյան Ելենա Վրույրի, ավագ լաբորանտ
4. Պողոսյան Սիմոն Սերգեյի, ավագ լաբորանտ
5. Սեդրակյան Նինա Հաբեթի, ավագ լաբորանտ
6. Ավանեսյան Մելինե Կարենի, լաբորանտ
7. Բաղդասարյան Գոհար Ռազմիկի, լաբորանտ
8. Սարգսյան Վերա Աշոտի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

21-րդ դարում հայագիտական ուսումնասիրությունների աղբյուրագիտական և տեղեկատվական շտեմարանների դերը հետզհետե ստանձնում է համացանցը՝ ինտերնետը, որի առաջադրած խնդիրները հայագիտության համար նոր մարտահրավերներ կարելի է համարել: Բաժնի առջև ծառացած խնդիրներից են համացանցում հայագիտության ներկայացվածության հիմնախնդիրների դիտարկումը, անհրաժեշտ հայագիտական գրականության թվայնացումը, համապատասխան կայքերի պատրաստումն ու համացանցում անհրաժեշտ նյութերի տարածման ապահովումը:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Բաժինն իրականացնում է համացանցում զետեղված հայագիտական, հակահայագիտական նյութերի վեր հանումը, մոնիթորինգը, համակարգումը, հասցեագրումը համապատասխան մասնագետներին, հայագիտական անհրաժեշտ գրականության թվայնացումը, կայքերի և այլ համացանցային ռեսուրսների պատրաստումը և սպասարկումը, ինչպես նաև ՀՀԻ-ի հետ ԶԼՄ-ների ու հասարակայնության կապերը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ընդհանուր առմամբ ՀՀԻ պաշտոնական՝ armin.am և 7 թեմատիկ՝ armenianarchaeology.am, armeniaculture.am, armeniandiaspora.am, historyofarmenia.am, armenianlanguage.am, armeniansgenocide.am, armenianreligion.am կայքերում առկա են 1000 գիրք, 590 գիտահետազոտական հոդված, ավելի քան 2500 գիտահանրամատչելի հանրագիտարանային հոդված, 190 քարտեզ, 120 արխիվային փաստաթղթեր: Առկա են նաև որպես օժանդակ միջոց ծառայող բազմաթիվ պատմական լուսանկարներ (2400) և տեսանյութեր:

Շարունակվել են մշտադիտարկման ենթարկվել նախկին 35-ի փոխարեն 83 հակահայկական ուղղվածության գիտական կամ գիտահանրամատչելի բովանդակության նյութեր տարածող ադրբեջանական և թուրքական կայքեր, ինչպես նաև նման կայքերում առկա նյութերի արխիվավորումը և դրանց հասցեագրումն ինստիտուտի համապատասխան գիտաշխատողներին:

Կրթական ուղղվածությամբ կայքերից շարունակում են գործել ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի «Ցեղասպանագիտություն» մագիստրոսական ծրագրի **www.masters.armeniansgenocide.am** և Սփյուռքագիտության ամբիոնի հետ իրականացվող «Հայագիտություն» մագիստրոսական ծրագրի **www.masters.armin.am** կայքերը:

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Հարավային գիտական կենտրոնի սոցիալ-տնտեսական և հումանիտար հետազոտությունների ինստիտուտի՝ 2014 թվականի սեպտեմբերի 18-19-ին կազմակերպած «Կազակներն ու լեռնականները՝ Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին» խորագիրը կրող միջազգային գիտական համաժողովում բաժնի ղեկավար Մհեր Հովհաննիսյանը հանդես է եկել «Անդրկովկասը Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին՝ ռուս ականատեսի աչքերով» զեկույցով: Նա զեկույցով հանդես է եկել նաև 2015 թ. հուլիսի 13-15-ը «Սփյուռքահայ ուսուցիչների մեկամսյա վերապատրաստում Հայաստանում» ծրագրի շրջանակում ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության և Կրթության ազգային ինստիտուտի կազմակերպած «Սփյուռքում հայեցի կրթության կազմակերպման արդի հիմնախնդիրները» թեմայով համահայկական գիտագործնական կոնֆերանսին՝ ներկայացնելով ԵՊՀ-ի գործունեությունը Սփյուռքի հայագիտական կրթական դաշտում:

Սփյուռքում հայագետների պատրաստման և մասնագիտական հմտությունների ապահովման նպատակով շարունակում է գործել հեռաուսուցման համակարգը, որի մեկնարկը տրվել է ապրիլի 14-ին՝ Համազգայինի Լիբանանի շրջանային վարչության հետ գործակցաբար: 2015 թվականի դրությամբ հեռաուսուցման ծրագիրն անցել են 2 ուսանող, իսկ Սիրիայից 14 ուսանող ընթացիկ փուլում են:

Բաժնի ավագ լաբորանտ Նինա Սեդրակյանը համալսարանական և արտահամալսարանական կամավորների հետ բաժնին կից շարունակում է իրականացնել «Հայ ազգ» էլեկտրոնային հանրագիտարանի հայերեն տարբերակի խմբագրությունը (http://am.hayazg.info):

Նախատեսվում է իրականացնել «Ամառային դպրոց» ծրագիրը, որի համար բաժինը պատրաստել է ենթադոմենային կայք, որը գտնվում է նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման ընթացքում՝ **www.summerschool.armin.am**:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	4	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մ. Ս. Հովհաննիսյան,* Հայոց ցեղասպանության թեման ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի 2009-2013 թթ. ուսումնասիրություններում, «Հայագիտության հարցեր», ՀՀԻ հանդես, Երևան, 2014, էջ 202-207:
2. *Մ. Ս. Հովհաննիսյան,* Հայագիտութեան ներկայացուածութեան հիմնախնդիրները համացանցում, «Հայկական Անդրսահմանային Տարածականութիւնը Եւ Արդի Հաղորդակցական Միջոցները» Գիտաժողովի Նիւթեր, Haigazian University Press, Պէյրութ, 2014, էջ 223-230:
3. *Մ. Ս. Հովհաննիսյան,* Համացանցային քարոզչության հակահայկական դրսևորումները, «Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները: Ձեկուցումների ժողովածու», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 121-124:
4. *М. С. Оганнисян,* Закавказье в годы Первой мировой войны глазами русского очевидца, Казаки и горцы в годы Первой мировой войны, Ростов-на-Дону, 2014, с. 274-277.

ՑԵՂԱՍՊԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Պողոսյան Վարուժան Արամազդի, պատմ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Հայրունի Աշոտ Նորայրի, պատմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Գևորգյան Սուսաննա Պարույրի, բան. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Մակարյան Էվելինա Անդրանիկի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Յոլչյան Ռուզաննա Կարենի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

ՀՀԻ ցեղասպանագիտության բաժինը զբաղվում է Հայոց ցեղասպանության պատմության ուսումնասիրությամբ, փաստաթղթերի ժողովածուների, մենագրությունների հրատարակությամբ, արժեքավոր արտասահմանյան գրքերի թարգմանությամբ:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Բաժնի գործունեության ուղղություններն են՝ Հայոց ցեղասպանության առաջին փուլի՝ 1890-ական թվականների կոտորածների պատմագրության ուսումնասիրությունը՝ ցեղասպանագիտության նվաճումների կտրվածքով, 1909 թ. կիլիկյան կոտորածները, 1915 թ. Մեծ եղեռնը, եվրոպական մեծ տերությունների քաղաքականությունը, 19-րդ դարի վերջի և 20-րդ դարի սկզբի հայկական ազատագրական շարժումները:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

«1909 թ. կիլիկյան կոտորածները» փաստաթղթերի ժողովածուն տպագրության է պատրաստում բաժնի ղեկավար Վ. Պողոսյանը, նա հավաքել է մեծ թվով անգլերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն արժեքավոր սկզբնաղբյուրներ: Ժողովածուն տպագրության կներկայացվի 2015 թ. երկրորդ կեսին: Վ. Պողոսյանը տպագրության է պատրաստում նաև «Հայոց ցեղասպանությունն Օսմանյան կայսրությունում 1919-1922 թթ.» փաստաթղթերի ժողովածուն՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության երրորդ փուլին (1919-1922), որն իրականացրել են քեմալականները: Նման քառալեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն և հայերեն) ժողովածուի հրատարակումը կնպաստի թե՛ ուսումնասիրողների և հանրության գիտելիքների խորացմանը, թե՛ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացին: Այն ընդգրկում է ոչ միայն տպագիր սկզբնաղբյուրներ, այլև ռուսական և հայկական արխիվներից քաղված անտիպ վավերագրեր: Աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, ավարտին կհասնեն 2016 թ. երկրորդ կեսին:

Հայոց մեծ եղեռնի ֆրանսիական պատմագրությունը ուսումնասիրված չէ: Թեման ունի մեծ կարևորություն և արդիական հնչեղություն, որովհետև 1970-ական թվականներից ի վեր Ֆրանսիան դարձել է Հայոց ցեղասպանությունն ուսումնասիրող հիմնական երկրներից: «Հայոց մեծ եղեռնի ֆրանսիական պատմագրությունը» մենագրության աշխատանքներն ընթացքի մեջ են: Պատրաստ է միայն առաջին գլուխը: Ընթացքի մեջ է ֆրանսիական կարևոր մի սկզբնաղբյուրի՝ Սվազում Ֆրանսիայի դեսպանի տիկնոջ՝ Էմիլի Կարլիեի հուշերի վերահրատարակությունը ֆրանսերեն լեզվով: Նա թղթին է հանձնել 1890-ական թվականներին Սվազում տեղի ունեցած հայկական կոտորածների մանրամասները, որոնք առանձին գրքույկով 1903 թ. տպագրվել են Փարիզում: Աշխատանքը տպագրության կներկայացվի 2016 թ. առաջին կեսին:

Բաժնի առաջատար գիտաշխատող Ա. Հայրունին 2015 թ. մարտի 1-3-ը մասնակցել է Բեռլինում Գերմանիայի պատմության թանգարանի և Պոտսդամի Լեփսիուսի տան կողմից համատեղ կազմակերպված՝ «Հարյուրամյակի ռճրագործության վկաները. գերմանական կայսրությունը և Հայոց ցեղասպանությունը» խորագրով միջազգային գիտական կոնֆերանսին՝ ներկայացնելով «Կարո՞ղ էր կայսերական կառավարությունը Հայոց ցեղասպանությունն արգելել՝ առանց Թուրքիայի հետ դաշինքը վտանգելու» զեկույցը, ինչպես նաև 2015 թ. ապրիլի 21-24-ը հրավեր է ստացել մասնակցելու ավստրիական «Խոսել սահմանների մասին» կազմակերպության և Նյուրնբերգի պետական թատրոնի կողմից համատեղ կազմակերպված՝ «40 օրը 40 ժամում. Նյուրնբերգն ընթերցում է Ֆրանց Վերֆելի

«Մուսա լեռան 40 օրը»» խորագրով գիտական և գրական-գեղարվեստական միջոցառմանը, որի շրջանակում անդրադարձել է Հայոց ցեղասպանության ծրագրման ու իրականացման հարցին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	5	-	-	22	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վ. Ա. Պողոսյան*, Էջեր Հայոց ցեղասպանության պատմության և պատմագրության (հոդվածների ժողովածու), Երևան, 2015, 380 էջ:
2. *В. А. Погосян,* Армяне - сподвижники Наполеона: история и мифы, второе издание, Ереван, 2015, 128 с.
3. *V. A. Poghosyan (խմբ.),* Rose Lambert, Hadjin, and the armenian massacres (վերատպություն), Yerevan, 2015, 64 p..
4. *V. A. Poghosyan (խմբ.),* Henry Barby, Au pays de l'épouvante. L'Arménie martyre (վերատպություն), Erevan, 2015, 176 p..
5. *V. A. Poghosyan (խմբ.),* Rene Pinon, La suppression des Arméniens (վերատպություն), Erevan, 2015, 58 p..

Հոդված

1. *Ա. Ն. Հայրունի*, Ակսել Մայսներ, Մարտին Ռադեի «Քրիստոնյա Արևելքը» և Հայաստանը, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1 (4), Երևան, 2015, էջ 197-200:
2. *Ա. Ն. Հայրունի,* Հայոց ցեղասպանության հարյուրամյակին ընդառաջ՝ միջազգային գիտաժողով Բեռլինում, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1 (4), Երևան, 2015, էջ 226-229:
3. *Ա. Ն. Հայրունի,* Մեծ եղեռնը և Հայկական հարցը Յոհաննես Լեփսիուսի հետպատերազմյան հրապարակախոսության մեջ, «Հայկական բանակ», թիվ 1-2 (83-84), Երևան, 2015, էջ 211-226:
4. *Ս. Պ. Գևորգյան,* Հարցը որպես ռճական միջոց Գ. Նժդեհի աշխատություններում և գրական-հռետորական ժառանգության մեջ, «Էջմիածին», № 5, 2015, էջ 70-89:
5. *Վ. Ա. Պողոսյան,* Յոհաննես Լեփսիուսի նամակը Արշակ Չոպանյանին, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 3, 2014, էջ 165-167:
6. *В. А. Погосян,* Новое исследование по истории франко-персидских отношений, О книге И. Амини "Наполеон и Персия", Французский ежегодник - 2014, кн. 2, Франция и Восток, М., 2014, с. 409-415.
7. *В. А. Погосян,* Письма А. З. Манфреда немецкому историку В. Маркову, "Новая и новейшая история", № 5, 2014, с. 151-165.
8. *В. А. Погосян,* Новонайденные документы о бесчинствах и погромах кемалистов в Ахалкалакском уезде в 1921 г., «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, 2015, էջ 179-184.
9. *В. А. Погосян (գրախոս), А. Постникова*, Великая армия Наполеона на Березине: событие - память, СПб, 2014, Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 380, (avril-juin), 2015, p. 171-174:
10. *В. А. Погосян (գրախոս), А. В. Зотов,* Главный соперник Наполеона. Великий генерал Моро, М., 2012, Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 377 (juillet-septembre), 2014, p. 216-218.

11. *В. А. Погосян (գրախոս), А. В. Чудинов,* Д. Ю. Бовыкин, Французская революция. В кн.: Всемирная история, Т. 4. Мир в XVIII веке, М., 2013, с. 644-706, Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 378 (octobre-décembre), 2014, p. 181-185.
12. *В. А. Погосян (գրախոս), Б. С. Каганович*, Евгений Викторович Тарле. Историк и время, СПб, 2014, Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 378 (octobre-décembre), 2014, p. 178-181.
13. *В. А. Погосян (գրախոս), Е. Морозова,* Мария Антуанетта, М., 2014, Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 380 (avril-juin), 2015, p. 174-176.
14. *В. А. Погосян (գրախոս),* Участие армян в Отечественной войне 1812 года, Ереван, 2012, Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 377 (juillet-septembre), 2014, p. 215-216.
15. *A. N. Hayruni,* Karen Jeppe im Kampf um die Rettung der verschleppten Armenier, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1 (4), 2015, էջ 136-155.
16. *A. N. Hayruni,* Verbindungen von Johannes Lepsius mit Vertretern des armenischen Volkes, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 3, 2014, էջ 62-84.
17. *V. A. Poghosyan,* Editor's Preface // R. Lambert, Hadjin, and the Armenian massacres, Yerevan, 2015, p. 7-8.
18. *V. A. Poghosyan,* En guise de préface // H. Barby, Au pays de l'épouvante. L'Arménie martyre, Erevan, 2015, p. 5-17.
19. *V. A. Poghosyan*, En guise de préface // R. Pinon, La suppression des Arméniens. Méthode allemande - travail turc, Erevan, 2015, p. 5-10.
20. *V. A. Poghosyan,* Le génocide des Arméniens et les religieux français // Du génocide des Arméniens Ո la Shoat. Typologie des massacres du XXe siècle. Sous la direction de Gérard Dédéyan, Carol Iancou, Toulouse, 2015, p. 273-284.
21. *V. A. Poghosyan*, Les lettres de Jacques Godechot à Albert Manfred et aux responsables de l'Annuaire d'études françaises // Annales historiques de la Révolution française (Paris), № 380 (avril-juin), 2015, p. 133-147.
22. *V. A. Poghosyan (գրախոս)*, *H. Grkacharian*, Hadjn, si on t'oublie… Mémoires, Chamigny, 2012, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, 2015, էջ 206-210:

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Ավետիսյան Հայկ Գրիգորի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ավագ գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Բոբոխյան Արսեն Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գնունի Արտակ Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Վարդանեսովա Տատյանա Վլադիմիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Օհանյան Հովհաննես Արտաշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Աբաջյան Լիլիթ Վլադիմիրի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Գասպարյան Բորիս Զարեհի, կրտսեր գիտաշխատող
7. Դավթյան Անժելա Զալիոսի, կրտսեր գիտաշխատող
8. Ավետիսյան Նատալյա Հայկի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

Վերջին տասնամյակների ընթացքում նորագույն մեթոդների վրա հիմնված հնագիտական հետազոտությունները ՀՀ տարածքում հեղաշրջիչ դեր ունեցան մեր երկրի հնագույն պատմության վերակազմության գործում: Որակապես և քանակապես հարստացած աղբյուրագիտական հենքի շնորհիվ հնարավոր դարձավ նորովի մեկնաբանել հայ ժողովրդի հնագույն պատմության բազմաթիվ հարցեր: Այս համատեքստում իրականացվում է Հայաստանի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրություն, որը ներառում է դաշտային աշխատանքները, նյութի լաբորատոր մշակումը, չափագրումը և հրապարակումը: Բացի դրանից՝ հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիայի աշխատակիցների կողմից ուսումնասիրվում է և վերակազմվում հնագույն լանդշաֆտը, ինչը հիմքեր է ստեղծում հնեաաշխարհագրական մոդելի վերակազմության համար: Վերակազմության առարկա են հանդիսանում նաև հնագույն ճանապարհները:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

Լաբորատորիան իր աշխատանքն իրականացնում է հետևյալ ուղղություններով՝ պեղումներ Օշականում և Արամուսում, Սոդքում և Մարգահովտում, Արենիի, Աղուդիի քարայրներում, հնագիտական ուղեգծային արշավներ Սյունիքում և Վայոց ձորում, ԼՂՀ Քաշաթաղի և Շահումյանի շրջանում, թանգարանային նյութի մշակում (Էջմիածնի պատմաազգագրական թանգարան, Եղեգնաձորի երկրագիտական թանգարան, Կապանի երկրագիտական թանգարան, Քաշաթաղի երկրագիտական թանգարան), Կապանի, Հարժիսի, Սելիմի, Եղեգնաձորի հնագիտական նյութերի մշակում, մերձավորարևելյան քաղաքակրթությունների զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունների ուսումնասիրություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	32	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ա. Բոբոխյան,* Քաղաքագոյացման գործընթացները նախաուրարտական Հայաստանում, (պարբերացման փորձ), Բ. Բ. Պիոտրովսկին և հնագիտությունը, 2014, էջ 40-75:
2. *Ա. Գնունի*, Ավարայր, «Էջմիածին», Բ, 2015, էջ 98-101:
3. *Ա. Գնունի,* Կերենը քաղաքակրթությունների խաչմերուկում մ.թ.ա. I հազ. երկրորդ քառորդում, «Հայագիտության հարցեր», h. 2, 2014, էջ 149-167:
4. *Ա. Բոբոխյան,* Աղթիքի նորահայտ վիշապաքարը և Տայքի դերը Հայկական լեռնաշխարհի հնամշակութային զարգացումներում, «Հաբիտուս. մարդաբանական և հնագիտական ուսումնասիրություններ», I, 2014, էջ 252-260:
5. *Բ. Գասպարյան,* Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Հայագիտությունը և արդի շրջանի մարտահրավերները», 2014, էջ 183-187:

6. *Լ. Արաջյան,* Հին Իրանի մշակույթները, «Հայ աստվածաբան», Տարեգիրք, հատոր IX, 2014, էջ 254-294:
7. *Հ. Ավետիսյան, Ս. Բորոիյան, Ս. Գնունի,* «Սրբազան տարածք» հասկացությունը և դրա կառուցվածքը, «Հայ աստվածաբան», Տարեգիրք, հատոր IX, 2014, էջ 295-305:
8. *Հ. Ավետիսյան, Ս. Գնունի*, Archäologie in Armenien II, Meller H., Avetisyan P. (Hrsg), Halle 2013, 258 Seiten, (գրախոսական), «Հայագիտության հարցեր», h. 2, 2014, էջ 225-228:
9. *Հ. Ավետիսյան, Ս. Բորոիյան, Ս. Գնունի,* Ուղեգծային հնագիտական այցելություն պատմական Սյունիքի Վայոց ձորի տարածաշրջան, «Պատմություն և մշակույթ», 2014, էջ 424-437:
10. *Г. Аветисян, Л. Абаджян, С. Есаян,* Колонные залы и портики Урарту, «Պատմություն և մշակույթ», 2014, էջ 409-423:
11. *Т. Варданесова*, К вопросу о начале формирования школ в культуре хачкаров. Хачкары Ариндж конца XII-начала XIII веков, «Հայագիտության հարցեր», h. 2, 2014, էջ 140-148.
12. *Т. Варданесова*, К вопросу об определении “художественной школы” хачкаров, «Հայագիտության հարցեր», N 3, 2014, էջ 126-135:
13. *Ф. Тер-Мартиросов,* Маршрут похода Арташеса к Ервандашату, «Պատմություն և մշակույթ», 2014, էջ 52-67:
14. *A. Bobokhyan, A. Gevorgyan,* Metallurgy of Ancient Armenia in Cultural and Historical Context, Journal of Armenian Studies I Yerevan, 2014, p. 47-98.
15. *A. Bobokhyan,* Bronze Age Musical Instruments of the Region between the Caucasus and Taurus in Context Problems of Early Metal Archaeology of Caucasus and Anatolia, Tbilisi, 2014, p. 265-277.
16. *A. Bobokhyan,* Divine and Human Markets, Market beyond Economy, 2014, p. 90-108.
17. *A. Bobokhyan,* Problems of Ethnicity in the Context of Archaeology of Ancient Armenia, Aramazd: Armenian Journal of Near Eastern Studies VIII, N 1-2, 2014, p. 14-35.
18. *B. Gasparyan, A. Khechoyan,* Rock-Painting Phenomenon in the Republic of Armenia in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 315-387.
19. *B. Gasparyan, A. Petrosyan*, Paesaggi cerimoniali sotterranei: rituali di sepoltura in alcune caverne dell’Armenia, Preistoria e Protostoria in Etruria, Paesaggi cerimoniali Ricerche e scavi, Volume II, In copertina disegno di Ercole Negroni, Centro Studi di Preistoria e Archeologia, Milano, 2014, pp. 529-542.
20. *B. Gasparyan, D. S. Adler, Ch. P. Egeland, K. Azatyan,* Recently Discovered Lower Paleolithic Sites of Armenia, in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 37-64.
21. *B. Gasparyan, D. S. Adler, K. N. Wilkinson, S. Blockley, D. F. Mark, R. Pinhasi, B. A. Schmidt-Magee, S. Nahapetyan, C. Mallol, F. Berna, P. J. Glauberman, Y. Raczynski-Henk, N. Wales, E. Frahm, O. Joris, A. MacLeod, V. C. Smith, V. L. Cullen,* Early Levallois technology and the Lower to Middle Paleolithic transition in the Southern Caucasus, Science, Volume 345, Issue 6204, DOI: 10.1126/science. 1256484, 26 September, 2014, pp. 1609-1613.
22. *B. Gasparyan, M. Arimura, S. Nahapetyan, R. Pinhasi,* Forest Exploitation during the Holocene in the Aghstev Valley, Northeast Armenia in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 261-281.
23. *B. Gasparyan, A. Bobokhyan, Kh. Meliksetian, P. Avetisyan, C. Chataigner, E. Pernicka,* Transition to Extractive Metallurgy and Social Transformation in Armenia at the End of the Stone Age in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of

Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 283-313.

24. *B. Gasparyan, Ch. P. Egeland, D. S. Adler, R. Pinhasi, P. Glauberman, H. Haydosyan,* The Middle Paleolithic Occupation of Armenia: Summarizing Old and New Data, in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 65-105.
25. *B. Gasparyan, Ch. P. Egeland, D. Arakelyan, Ch. M. Nicholson, A. Petrosyan, R. Ghukasyan, R. Byerly,* Reconnaissance survey for Palaeolithic sites in the Debed River Valley, northern Armenia, Journal of Field Archaeology, vol. 39, NO 4, 2014, pp. 370-386.
26. *B. Gasparyan, A. Kandel, C. Montoya,* Living the High Life: The Upper Paleolithic Settlement of the Armenian Highlands, in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 107-131.
27. *B. Gasparyan, A. W. Kandel, S. Nahapetyan, A. Taller, L. Weissbrod,* The Upper Paleolithic settlement of the Armenian Highlands, M. Otte & F. Le Brun-Ricalens (Eds.) Modes de contacts et de déplacements au Paléolithique eurasiatique, Actes du colloque international de la commission 8 (Paléolithique supérieur) de l'UISPP, Université de Liège, 28-31 mai 2012, ERAUL 140, Luxemburg, 2014, pp. 39-60.
28. *B. Gasparyan, M. Arimura,* Study of the Stone Age in the Republic of Armenia. Achievements and Perspectives, in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 13-33.
29. *B. Gasparyan, F. Muradyan, D. Zardaryan, L. Aghikyan,* Discovery of the First Chalcolithic Burial Mounds in the Republic of Armenia in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 339-364.
30. *B. Gasparyan, A. Petrosyan, M. Arimura, S. Nahapetyan, C. Chataigner,* Early Holocene Sites of the Republic of Armenia: Questions of Cultural Distribution and Chronology in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 135-159.
31. *B. Gasparyan, A. Smith, T. Bagoyan, I. Gabrielyan, R. Pinhasi,* Late Chalcolithic and Medieval Archaeobotanical Remains from Areni-1 (Birds' Cave), Armenia in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 233-260.
32. *B. Gasparyan, L. Stapleton, L. Margaryan, G. E. Areshian, R. Pinhasi,* Weaving the Ancient Past: Chalcolithic Basket and Textile Technology at the Areni-1 Cave, Armenia in B. Gasparyan and M. Arimura (Eds.), Stone Age of Armenia, A Guide-book to the Stone Age Archaeology in the Republic of Armenia, Monograph of the JSPS-Bilateral Joint Research Project, Kanazawa University Press, Printed in Japan, 2014, pp. 219-232.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ա. Բոբոխյան,* Հայաստանի վիշապաքարերը, Համեմատական առասպելաբանության 8-րդ տարեկան միջազգային գիտաժողով, Երևան, 2014, էջ 8-10:
2. *B. Gasparyan, A. Kandel, A. Bruch, S. Nahapetyan, L. Weissbrod,* Environmental change and cultural adaptation in the southern Caucasus: Latest results from Aghitu-3 Cave, Armenia, Geophysical Research Abstracts Vol. 16, EGU2014-1281, 2014 EGU General Assembly, 2014.

3. *B. Gasparyan, K. Wilkinson, D. Adler, S. Nahapetyan, V. Smith, D. Mark, C. Mallol, S. Blockley,* Middle Pleistocene palaeoenvironments and the late Lower-Middle Palaeolithic of the Hrazdan valley, central Armenia Geophysical Research Abstracts Vol. 16, EGU2014-1281, 2014 EGU General Assembly, 2014.
4. *B. Gasparyan, A. Taller, A. W. Kandel,* Living on the edge: The earliest Modern Human settlement of the Armenian Highlands, RNMH2014, The Second International Conference, Replacement of Neanderthals by Modern Humans: Testing Evolutionary Models of Learning, November 30 December 6, 2014, Date City, Program and Abstracts, Edited by T. Akazawa and Y. Nishiyaki, RNMH Project Series, Published by RNMH Project Group, Research Institute, Kochi University of Technology, Tokyo, 2014, pp. 045-047.

Բ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Մխիթարյան Վարդան Գառնիկի, գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Սարգսյան Համլետ Գրիշայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Ղամբարյան Գոհար Գուրգենի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Արզումանյան Սրբուհի Անդրանիկի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

1. Ուսումնասիրել պատմական զարգացման տարբեր փուլերում Հայաստանի պատմությունն ու աշխարհագրությունը՝ Հայաստանի պատմական աշխարհագրությունը, որը ներառում է հետևյալ ուղղությունները. պատմական-ֆիզիկական աշխարհագրությունը, պատմական-քաղաքական աշխարհագրությունը, բնակչության և տարաբնակեցման պատմական աշխարհագրությունը, պատմական-տնտեսական աշխարհագրությունը, պատմամշակութային աշխարհագրությունը և պատմաաշխարհագրական երկրագրությունը:

Վերոհիշյալից ակնառու է դառնում, որ լաբորատորիայի ուսումնասիրությունների շրջանակներում կարող են ներառվել նաև ներկա ժամանակաշրջանի աշխարհագրական հետազոտությունները:

2. Կատարել պատմական զարգացման տարբեր փուլերում Հայաստանի պատ-մաաշխարհագրական ուսումնասիրությունների տարածական տեղաբաշխման պատկերում և մոդելավորում՝ քարտեզների ստեղծում: Ավելի լայն մեկնաբանությամբ դա քարտեզների հեղինակային և կազմողական բնօրինակների, ձևավորման և տպագրական բնօրինակների ստեղծման աշխատանքներն են:

3. Կիրառել պատմաաշխարհագրական ուսումնասիրություններում ժամանակակից տեղեկատվական համակարգերի և տեխնոլոգիաների ընձեռած հնարավորությունները՝ պատմական գեոինֆորմատիկա, որը նոր մոտեցում է պատմական հետազոտություններում: Այն հնարավորություն կընձեռի ժամանակակից և հին քարտեզների, ինչպես նաև տեղեկատվական բազաների համադրմամբ կատարել վերլուծություններ, ստանալ որակապես նոր քարտեզներ:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

Լաբորատորիան իր գործունեությունը իրականացնում է հետևյալ ուղղություններով՝ աշխարհագրություն, պատմական աշխարհագրություն, քարտեզագրություն, պատմական քարտեզագրություն, պատմական գեոինֆորմատիկա, ատլասների կազմում և ձևավորում (Հայոց ցեղասպանության ատլասի ստեղծում), ուսումնական քարտեզների և պաստառների (պլակատների) կազմում և ձևավորում, ադրբեջանական և թուրքական քարոզչության դեմ պայքարի ծավալում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Բ. Հարությունյանի անվան Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության լաբորատորիան ձեռնամուխ է եղել անգլերեն լեզվով «Հայոց ցեղասպանության ատլաս»-ի կազմողական և ձևավորման աշխատանքների իրականացմանը: Ատլասի պատրաստումը ունի ոչ միայն գիտական, այլև քաղաքական մեծ նշանակություն:

Ատլասը ունենալու է հետևյալ կառուցվածքը. բաղկացած է լինելու տիտղոսաթերթից, բովանդակությունից, ներածությունից, պայմանական նշաններ էջից, պատմական քարտեզների շարքից, Ցեղասպանության պատմության շարադրանքից, բացատրական տեքստերից և նկարներից, տվյալ ժամանակահատվածին առնչվող պատմական (հին) քարտեզների կամ փաստաթղթերի պատճեններից, անվանացանկից:

Լաբորատորիայի անդամները ներգրավված են ատլասի պատրաստման աշխատանքներում: Արդեն ավարտվել են անգլերեն քարտեզների կազմման, Հայոց ցեղասպանության պատմության, հայերեն տեքստային մասի շարադրման՝ անգլերեն թարգմանության, քարտեզների անվանացանկի պատրաստման աշխատանքները: Սկսվել են քարտեզների լեգենդների՝ անգլերեն լեզվով կազմման, վերստուգման, ձևավորման և հրատարակության նախապատրաստման աշխատանքները: Նախատեսվում է առաջիկայում աշխատությունը հանձնել տպագրության:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հրատարակման փուլում են գտնվում «ՀՀ վարչատարածքային բաժանումը և մարզկենտրոնների տարածաժամանակային կազմակերպման առանձնահատկությունները» հոդվածը և «Կարսի մարզի բնակչության թվի ու էթնիկ կազմի շարժընթացը (1878-1914 թթ.)» խորագիրը կրող հոդվածաշարը, իսկ հրատարակության հանձնման փուլում են գտնվում «Հայաստանի և Անդրկովկասի ֆրանսիական քարտեզները» գիրքը և «Население Нагорного Карабаха за 100 лет (1823-1923 гг.), (Этнодемографическое исследование)» հոդվածաշարը:

Աշխատանքներ են տարվում «ՀՀ վարչատարածքային բաժանումը» ատլաս տեղեկագրքի կազմման ուղղությամբ:

Բաժնի ղեկավար Վ. Մխիթարյանը 2015 թ. ապրիլի 17-20-ը Բեյրութում զեկուցում է կարդացել «Հին պատմական քարտեզները քաղաքական շահարկումների համատեքստում: Հայաստանի աշխարհագրության, պատմության և, մասնավորապես, Հայոց ցեղասպանության արտացոլումը քարտեզներում: Ժամանակակից քարտեզագրական մեթոդների առավելությունները պատմական հետազոտություններում» թեմայի շրջանակում:

2015 թ. մայիսին Երևանի պետական համալսարանում կազմակերպվել է «ՀՀ տնտեսության զարգացման և տեղաբաշխման ժամանակակից հիմնախնդիրը» խորագրով հանրապետական գիտաժողով, որին բաժնի կրտսեր գիտաշխատող Գ. Ղամբարյանը ներկայացել է «ՀՀ ռեգիոնալ տնտեսական քաղաքականության ընտրության հարցի շուրջ» զեկույցով:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս	Քարտեզ
-	-	-	-	2	-	62

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Վ. Գ. Միսիթարյան,* Ֆրեդերիկ Դյու Բուա դը Մոնպերոյի քարտեզը աղրբեջանական գիտական և քաղաքական շահարկումներում, «Հայագիտության հարցեր», հանդես 3, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 34-52:
2. *Հ. Գ. Սարգսյան,* Տավուշի մարզի բնակչությունը XIX դ.-XX դ. սկզբներին (Էթնոժողովրդագրական ուսումնասիրություն), ՏԱՎՈՒՇ սոցիալ-մշակութային գործընթացներ (Ավանդույթ և արդիականություն), 2014, էջ 9-82:

Քարտեզ
Դասագիրք

1. *Վ. Գ. Միսիթարյան (քարտեզները Վ. Միսիթարյանի), Մ. Մանասյան, Ա. Հովսեփյան,* Աշխարհագրություն. Հայաստան, 9-րդ դասարան, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, 240 էջ:
   1. Հայկական լեռնաշխարհի մեզոդիրքը:
   2. Հայկական լեռնաշխարհի լեռնագրությունը:
   3. Հայկական լեռնաշխարհի գետային ցանցը:
   4. Հայկական լեռնաշխարհի վերընթաց լանդշաֆտային գոտիները:
   5. ՀՀ վարչատարածքային բաժանումը:
   6. ՀՀ երկրաբանական քարտեզ:
   7. ՀՀ օգտակար հանածոները:
   8. ՀՀ լեռնագրությունը:
   9. ՀՀ կլիմայի վերընթաց գոտիները:
   10. ՀՀ ջրագրությունը:
   11. ՀՀ հողային ծածկույթը:
   12. ՀՀ լանդշաֆտային գոտիները:
   13. Բնակչության խտությունն ըստ վերընթաց գոտիների:
   14. Քաղաքները:
   15. Արդյունաբերության տեղաբաշխումը:
   16. Էլեկտրաէներգետիկա:
   17. Գյուղատնտեսություն:
   18. Գյուղատնտեսական ոռոգման համակարգը:
   19. Տրանսպորտ:
   20. Արագածոտնի մարզ:
   21. Արարատի մարզ:
   22. Արմավիրի մարզ:
   23. Գեղարքունիքի մարզ:
   24. Լոռու մարզ:
   25. Կոտայքի մարզ:

26. Շիրակի մարզ:
27. Սյունիքի մարզ:
28. Վայոց ձորի մարզ:
29. Տավուշի մարզ:
30. Լեռնային Ղարաբաղի (Արցախի) Հանրապետություն:

2. *Վ. Գ. Միհթարյան (քարտեզները կազմեց Վ. Միհթարյանը), Մ. Մանասյան, Ռ. Մարգարյան, Ա. Հովսեփյան, Գ. Հովհաննիսյան,* Աշխարհագրություն, 8-րդ դասարանի դասագիրք, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2014, 224 էջ:
   1. Աշխարհի բաժանումը խոշոր տարածաշրջանների:
   2. Եվրամիության ընդարձակումը:
   3. Եվրոպայի քաղաքական քարտեզը:
   4. Արևելյան Եվրոպա:
   5. Եվրասիայի բնակչության տեղաբաշխումը և տարաբնակեցումը:
   6. Եվրասիայի օգտակար հանածոները:
   7. Ռուսաստանի Դաշնություն. հանրապետություններ և երկրամասեր:
   8. Ծնելիությունը Ռուսաստանում, 2012 թ. (1000 մարդու հաշվով):
   9. Հարավային Եվրոպա:
   10. Արևմտյան Եվրոպա:
   11. Հյուսիսային Եվրոպա:
   12. Ասիա (քաղաքական քարտեզ):
   13. Հարավարևմտյան Ասիա:
   14. Կենտրոնական Ասիա:
   15. Հարավարևելյան Ասիա:
   16. Արևելյան Ասիա:
   17. Աֆրիկա (քաղաքական քարտեզ):
   18. Աֆրիկա (օգտակար հանածոներ):
   19. Ավստրալիա և Օվկիանիա (քաղաքական քարտեզ):
   20. Ավստրալիա (օգտակար հանածոներ):
   21. Հյուսիսային Ամերիկա:
   22. Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ:
   23. Լատինական Ամերիկա:

Գիրք

1. Հայոց պատմություն, հատոր II, Միջին դարեր (IV դար-XVII դարի առաջին կես), Գիրք երկրորդ (IX դարի կես - XVII դարի առաջին կես), «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014 *(Բ. Հ. Հարությունյան, Վ. Գ. Միհթարյան (քարտեզագիր)):*
   1. Բագրատունյաց տերությունը Աշոտ Ա և Սմբատ Ա թագավորների օրոք (885-908 թթ.):
   2. Հայաստանը ավատատիրական հարաբերությունների խորացման, տնտեսական և մշակութային վերելքի շրջանում (908-1020 թթ.):
   3. Հայաստանը սելջուկ-թուրքերի արշավանքների և տիրապետության հաստատման շրջանում (1047-1092 թթ.):
   4. Զաքարյանների իշխանությունը XIII դարում և XIV դարի սկզբին:
   5. Հայաստանը և հարևան երկրները XIII դարի սկզբներին: Մոնղոլական արշավանքները Հայաստան:
   6. Կիլիկիայի Հայկական պետությունը (1080-1375 թթ.):

7. Հայաստանը XIV դարում և XV դարի սկզբին: Լենկ Թեմուրի արշավանքները Հայաստան:
8. Հայաստանը XVI դարում և XVII դարի առաջին կեսին:

2. *V. Mkhitaryan*, Maps, "Armenian Soviet Socialist Republic, Nagorno-Karabakh Autonomous Oblast, 1985", "Republic of Armenia, Republic of Artsakh (NKR), 2015", R. Galichian, A glance into the history of Armenia, Through cartographic records, Bennett and Bloom, 2015, p. 73-74.

ՀԱՅ-ՔՐԴԱԿԱՆ ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Յարալյան Ռուդիկ Ֆելիքսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գրիգորյան Սարգիս Մարտինի, պատմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Բաժնի գործունեությունը գերազանցապես գիտահետազոտական ուղղվածության է, որի շրջանակում ամենամյա կտրվածքով պատրաստվում են համապատասխան քանակությամբ գիտավերլուծական հոդվածներ, մենագրություններ և այլ ձևաչափի աշխատություններ: Գիտահետազոտական աշխատանքի շրջանակում կարևորվում են հետևյալ խնդիրները.

- հայ-քրդական համագործակցության և կոնֆլիկտային պոտենցիալի ուսումնասիրությունը,
- հայ-քրդական իրողությունների մշտադիտարկումը,
- հայ-քրդական առնչությունների ու հարաբերությունների ներկայացումը պատմական, քաղաքական, քաղաքակրթական, տնտեսական, կրոնական, մշակութային, դեմոգրաֆիական, սոցիոլոգիական լայն շրջանակների համատեքստում,
- հայ-քրդական հարաբերություններին և շփումներին առնչվող բազմալեզու աղբյուրների և մասնագիտական գրականության ուսումնասիրությունը,
- Տարածաշրջանային զարգացումների լույսի ներքո հայ-քրդական հարաբերությունների և դրանցում առկա խնդիրների վերլուծությունն ու ամբողջական տեսքով ներկայացումը:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Պրակտիկ գործունեություն

Տվյալ գործունեությունը միտված է օտարերկրյա գիտահետազոտական կենտրոնների հետ կապեր հաստատելուն և հայ-քրդական առնչությունների համատեքստում համատեղ ծրագրեր, դաշտային աշխատանքներ իրականացնելուն: Վերջինիս նպատակն է Մերձավոր Արևելքի քրդաբնակ տարածքներում ստեղծված իրավիճակին տեղում ծանոթանալը, գործընթացներն առավել հստակ գնահատելը, ընկալելն ու դրանց վերաբերյալ համապատասխան եզրահանգումներ կատարելը: Այդ տեսանկյունից մտադիր ենք՝

- դաշտային հետազոտություններ իրականացնել (ֆինանսավորման առկայության դեպքում) Հյուսիսային Իրաքի քրդական ինքնավարության մայրաքաղաք Էրբիլում,

- ՌԴ և Վրաստանի, ինչպես նաև արևմտյան արևելագիտական և քրդագիտական կենտրոնների հետ ծավալել համագործակցություն՝ ակտիվորեն մասնակցելով վերջիններիս կողմից կազմակերպվող գիտական և փորձագիտական համաժողովներին,
- հայ-քրդական առնչությունների, հայ-իրանական հարաբերությունների և Հայոց ցեղասպանության խնդիրների շրջանակում ներկայացնել դասախոսություններ ԻԻՀ-ում և Լիբանանում (հրավերի առկայության դեպքում):

Տեղեկատվական գործունեություն

Տվյալ գործունեությունը բխում է քաղաքական հետազոտությունները պրակտիկ գործունեության հետ կապելու անհրաժեշտության գիտակցումից, ունի ներքին և արտաքին հասցեատերեր: Որպես ներքին հասցեատեր՝ հանդես են գալիս հայաստանյան նեղ մասնագիտական (փորձագիտական) և հասարակական լայն շրջանակները: Արտաքին հասցեատեր են ընկալվում Հայաստանից դուրս գտնվող բոլոր այն ուժերը, որոնք հետաքրքրված են քրդական խնդրով և հայ-քրդական հարաբերություններով:

Տեղեկատվական գործունեության նպատակներից են թեմատիկ հետաքրքրությունների շրջանակում արտաքին ուղերձների օպերատիվ ընկալումը և տեսակետների արտահայտումը: Տեղեկատվական աշխատանքի ուղղություններն են՝

- հայկական, քրդական, ռուսաստանյան և արևմտյան ԶԼՄ-ներում (այդ թվում՝ համացանցային ռեսուրսներում) քրդական հիմնախնդրի և հայ-քրդական առնչությունների վերաբերյալ գիտական և հրապարակախոսական նյութերի տպագրումն ու հրապարակումը,
- քրդական գործոնի, տարածաշրջանային զարգացումների և աշխարհաքաղաքական ու աշխարհատնտեսական գործընթացների վերաբերյալ հարցազրույցների և մամուլի ասուլիսների կազմակերպումը,
- ԵՊՀ Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի հայ-քրդական առնչությունների բաժնի հետաքրքրությունների շրջանակում կազմակերպվող արևելագիտական և միջազգային գիտական կոնֆերանսներին մասնակցելը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայ-քրդական հարաբերություններին նվիրված ժողովածուի համար պատրաստվել են համապատասխան հոդվածներ: Այդ ուղղությամբ աշխատանքները ներկայումս ավարտական փուլում են: Համագործակցության նպատակով կապեր են հաստատվել ՌԴ և մերձավորարևելյան որոշ երկրների, մասնավորապես Լիբանանի, Իրանի, Թուրքիայի և Իրաքի գիտահետազոտական կենտրոնների ու փորձագիտական շրջանակների հետ:

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

- ԵՊՀ Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարանի նախասրահում Իրաքի եզդիների ցեղասպանությանը նվիրված լուսանկարների ցուցահանդեսի և Բորիս Մուրազիի «100 տարի անց…» գրքի շնորհանդեսի կազմակերպում (մայիսի 21-27, 2015 թ.):
- ԵՊՀ ՀՀԻ-ում հայ-քրդական հարաբերությունների վերաբերյալ կլոր սեղան-քննարկման կազմակերպում Սուլեյմանիայի համալսարանից ժամանած պատվիրակության հետ (հուլիսի 10, 2015 թ.):

Վահրամ Պետրոսյան

1. Մասնակցություն ՌԴ ԳԱ Համաշխարհային տնտեսության և միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի (ИМЭМО РАН) կազմակերպած «Քրդական գործոնի դերն ու նշանակությունը տարածաշրջանային աշխարհաքաղաքականության շրջանակներում» խորագիրը կրող

գիտաժողովին, որի ընթացքում ներկայացվել է հետևյալ վերտառությամբ զեկուցումը՝ «Հայ-քրդական հարաբերությունների «SWOT» վերլուծություն»: Մոսկվա, մարտի 11-13, 2015 թ.
(http://kurdistan.ru/2015/03/12/news-23572_Kruglyy_stol_Rol_i.html):

2. Интервью представителя Демократической партии Иракского Курдистана в России и СНГ, господина Хошави Бабакра, которое он дал заведующему отделом армяно-курдских отношений Института Арменоведческих исследований Ереванского Государственного Университета, кандидату исторических наук, доценту кафедры международных отношений и дипломатии факультета международных отношений Ереванского Государственного Университета Ваграму Петросяну. Интервью: Армения пока только готовится сделать первые шаги в экономическом сотрудничестве с Курдистаном, Kurdistan.Ru (30. 04. 2015)
(http://kurdistan.ru/2015/04/30/news-23975_Intervyu_Armeniya_poka_tolko_gotovitsya_sdelat_pervye_shagi_v_ekonomicheskom_sotrudnichestve_s_Kurdistanom.html):
3. Մասնակցություն «Հայոց ցեղասպանությունը որպես մարդկության դեմ ուղղված հանցագործություն» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովին, որի ընթացքում ներկայացվել է հետևյալ վերտառությամբ զեկուցումը՝ «Քրդական կառույցների դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանության հարցում» (ԼՂՀ, 10.04.2015-12.04.2015):
4. Մասնակցություն «Հայոց ցեղասպանությունը որպես մարդկության դեմ ուղղված հանցագործություն» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովին, որի ընթացքում ներկայացվել է հետևյալ վերտառությամբ զեկուցումը՝ «Հալաբջայի իրողությունները Իրաքում քրդերի ցեղասպանության հարցում» (ԼՂՀ, 10.04.2015-12.04.2015):
5. Интервью новостного сайта Kurdistan.Ru с кандидатом исторических наук, доцентом кафедры международных отношений и дипломатии факультета международных отношений Ереванского государственного университета, заведующим отделом армяно-курдских отношений Института арменоведческих исследований Ереванского государственного университета, Петросяном Ваграмом Самвеловичем. “Мы должны стремиться к стратегическому партнерству”, Kurdistan.ru (21. 04. 2015)
(http://kurdistan.ru/2015/04/21/news-23906_Vagram_Petrosyan_My_dolzhny_stremitsya_k_strategicheskomu_partnerstvu.html):

Ռուդիկ Յարալյան

1. Մասնակցություն «Հայոց ցեղասպանությունը որպես մարդկության դեմ ուղղված հանցագործություն» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովին, որի ընթացքում ներկայացվել է հետևյալ վերտառությամբ զեկուցումը՝ «Քուրդիստանի աշխատավորական կուսակցության դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման համատեքստում» (ԼՂՀ, 10.04.2015-12.04.2015):
2. Մասնակցություն Իմամ Խոմեյնու մահվան 26-րդ տարելիցի կապակցությամբ կազմակերպված «Իմամ Խոմեյնու գաղափարների ու տեսակետների վերլուծություն» խորագիրը կրող գիտաժողովին, որի ընթացքում ներկայացվել է հետևյալ վերտառությամբ զեկուցումը՝ «Իմամ Խոմեյնու մոտեցումը քրդական հիմնախնդրին» (ՀՀ ԳԱԱ, 04.06.2015):

Սարգիս Գրիգորյան

1. Մասնակցություն «Հայոց ցեղասպանությունը որպես մարդկության դեմ ուղղված հանցագործություն» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովին, որի ընթացքում ներկայացվել է հետևյալ վերտառությամբ զեկուցումը՝ «2014 թ. Սինջարի իրողությունն իրաքյան եզդիների դեմ ուղղված բռնարարքների համատեքստում» (ԼՂՀ, 10.04.2015-12.04.2015):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	2	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Հ. Մ. Գրիգորյան,* Становление фактора Исламского государства в Ираке и Сирии, Kurdistan.ru (26. 05. 2015) (http://kurdistan.ru/2015/05/26/articles-24145_Stanovlenie_faktora.html).
2. *Հ. Մ. Գրիգորյան,* Вилаят Кавказ-34-ый вилаят Исламского государства, Kurdistan.ru (12. 07. 2015) (http://kurdistan.ru/2015/07/12/articles-24478_Vilayat_Kavkaz_-_3.html).

ՀԱՅ-ՎՐԱՑԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Վիրաբյան Վանիկ Հրանտի, պատմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Մաղալյան Վլադիմիր Սարգսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Հարությունյան Ռուզաննա Վասպուրականի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Մինասյան Մարինե Պետիկի, արվեստ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Թամարյան Ջեննի Լավրենտիի, լաբորանտ
6. Յոլչյան Ծովինար Կարենի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Բաժինն իր գործունեության հիմքում ներառել է հետևյալ հիմնական խնդիրները՝ ուսումնասիրել Վրաստանի պատմությունը, գրականությունը, լեզուն և մշակույթը, ստեղծել համապատասխան ծրագրեր, անհրաժեշտ դասագրքեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, բառարաններ, զրուցարաններ, «Վրացագիտություն» և «Կովկասագիտություն» մասնագիտացումների համար պատրաստել հայ վրացագետների կադրեր, կազմակերպել գիտական սեմինարներ, կոնֆերանսներ, թարգմանել և հրատարակության պատրաստել վրացալեզու հայագիտական արժեքավոր աշխատությունները, նպաստել գիտակրթական կապերի սերտացմանը Հայաստանի և Վրաստանի բուհերի միջև: Բաժնի խնդիրներից են նաև վրացական կայքերից հակահայկական նյութերի, վիճահարույց հոդվածների վերհանումը, թարգմանումը և համակարգումը:

Գիտական աշխատանքները նվիրված են վրաց գրականության պատմության, հայ-վրացական լեզվական-բառարանագրական առնչությունների, հայ-վրացական գրական-մշակութային կապերի, վրացի և վրացացած հայագետների, հայագիտական աշխատությունների ուսումնասիրությանը, դրանցից կարևորագույնների հայերեն թարգմանությանն ու հրատարակության պատրաստմանը:

Հայ-վրացական հարաբերությունների բաժնի աշխատանքներն ընթանում են մասնագիտական երկու ուղղությամբ՝ գիտահետազոտական և գիտամանկավարժական (Հայ բանասիրության ֆակուլտետի «Վրացագիտություն» մասնագիտացման և Պատմության ֆակուլտետի բակալավրիական ու «Կովկասագիտություն» մագիստրոսական խմբերում վրացագիտական որոշ առարկաներ դասավանդում են բաժնի աշխատակիցներ Բայրամյանը և Թամարյանը):

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բաժնի գիտահետազոտական աշխատանքները հիմնականում նվիրված են եղել վրաց գրականության պատմության և վրաց լեզվի ուսումնական ձեռնարկներ ստեղծելու աշխատանքներին, հայ-վրացական գրական-մշակութային կապերի վերջին տարիների խնդիրներին:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հայ-վրացական հարաբերությունների բաժնի ղեկավարը հավաքել է «Վրաց գրականությունը XX դ.» թեմային վերաբերող 1900-1930-ական թվականների նյութերը, վրացի հեղինակների ու նրանց երկերի մասին հայ մամուլում հրապարակված տեսական-քննադատական հոդվածներն ու գրախոսությունները, որոշակիացրել տվյալ տասնամյակների ուսումնասիրության հիմնական հեղինակներին ու նրանց երկերը, շարադրանքի դրույթներն ու մեթոդները: 20-30-ական թվականներին նվիրված մենագրության գլուխները շարադրվում են:

Բաժնի ավագ գիտաշխատող Վ. Վիրաբյանը հրատարակել է «Հայաստանի Հանրապետության պետական անվտանգության համակարգի ստեղծումը և գործունեությունը 1918-1920 թթ.» մենագրությունը (Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2015 թ., 746 էջ):

Բաժնի ավագ գիտաշխատող Վ. Մաղալյանն ուսումնասիրել և գրի է առել ՀՀ Ազգային գրադարանում պահվող 1930-40-ական թթ. վիրահայ մամուլը, արխիվային նյութերը, աշխատությունները: Թեմայի վերաբերյալ հրատարակել է հոդվածներ:

Գիտաշխատող Ռ. Հարությունյանը «Հայկական պատմական աղբյուրները (8-10 դդ.) Վիրքի և վրաց ժողովրդի մասին» թեմայի շրջանակում կատարել է հավաքագրման աշխատանքներ: Թեմայի վերաբերյալ հրատարակել է մեկ հոդված:

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում հայ-վրացական հարաբերությունների բաժինը, գիտական թեմաների իրականացումից զատ, կատարել է նաև հետազոտական հետևյալ աշխատանքները. բաժնի ղեկավարը հրատարակել է «Հայերեն-վրացերենզրուցարան»-ը (Երևան, 2015, 117 էջ):

Ավագ գիտաշխատող Վ. Վիրաբյանը հրատարակել է «Հայ-վրացական ռազմաքաղաքական հարաբերությունները և Լոռու չեզոք գոտին 1920-1921 թթ.» գրքույկը (Երևան, 2015, 92 էջ):

Ջ. Թամարյանն իրականացրել է վրացական կայքերից հակահայկական նյութերի, հայ-վրացական պատմամշակութային առնչություններին վերաբերող վիճահարույց հոդվածների, գրքերի և հարցազրույցների վերհանումը, թարգմանումը, մոնիթորինգը, համակարգումը և հասցեագրումը համապատասխան մասնագետներին:

Աշխատակիցների կողմից թարգմանվել է «Հայոց ցեղասպանությունը վրաց պարբերականներում 1914-1918 թթ.» արխիվային նյութերի ժողովածուն: Վրացերեն այդ ժողովածուում ներկայացված են Հայոց ցեղասպանության թեման լուսաբանող նյութեր վրացական երեք՝ «Սաքարթվելո» («Վրաստան»), «Սամշոբլո» («Հայրենիք»), «Սախալխո փուրցելի» («Ժողովրդական թերթ») թերթերից և «Կլդե» («Ժայռ») ամսագրից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	1	-	13	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վ. Հ. Վիրաբյան,* Հայաստանի Հանրապետության պետական անվտանգության համակարգի ստեղծումը և գործունեությունը 1918-1920 թթ., ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 746 էջ:
2. *Վ. Հ. Վիրաբյան*, Հայ-վրացական ռազմաքաղաքական հարաբերությունները և Լոռու չեզոք գոտին 1920-1921 թթ., ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 92 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Հ. Ս. Բայրամյան,* Հայերեն-վրացերեն զրուցարան, Հեղ. հրատ., Երևան, 2015, 117 էջ:

Հոդված

1. *Հ. Ս. Բայրամյան,* Տաղանդով ճառագված թարգմանություն, «Լիտերատուրուլի գազեթի», 19 սեպտեմբերի - 2 հոկտեմբերի, Թբիլիսի, 2014, էջ 9-10 (վրացերեն):
2. *Հ. Ս. Բայրամյան,* Հայրենների վրացերեն թարգմանության շուրջ, «Հայագիտության հարցեր, N 3 (4), Երևան, 2014, էջ 142-151:
3. *Հ. Ս. Բայրամյան,* Հայոց ցեղասպանությունը վրացական պարբերականներում 1914-1918 թթ. (արխիվային նյութերի ժողովածու), «Հայագիտության հարցեր», N 1 (4), Երևան, 2015, էջ 201-205:
4. *Հ. Ս. Բայրամյան,* Անդրադարձ և արձագանք, «Կամուրջ». Հատուկ թողարկում, Վրաստանի գրողների ստեղծագործական միություն: Թբիլիսի (տարեգիրք), 2015, էջ 295-299:
5. *Հ. Ս. Բայրամյան,* Գիտության երևելի մշակը, «Կամուրջ». Հատուկ թողարկում, Վրաստանի գրողների ստեղծագործական միություն: Թբիլիսի (տարեգիրք), 2015, էջ 300-305:
6. *Ռ. Վ. Հարությունյան,* Հայ-վրացական հարաբերություններն ըստ Մովսես Խորենացու, ԲԵՀ, N 1, 2015, էջ 31-38:
7. *Վ. Ս. Մաղալյան,* Ալեքսանդր Մյասնիկյանի «Էնվեր փաշայի վախճանը» հոդվածի առթիվ, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, պրակ Ա, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 584-588:
8. *Վ. Ս. Մաղալյան,* Հրաչիկ Բայրամյան. Էջեր հայ-վրացական գրական կապերի պատմությունից /գրախոսություն/, «Հայագիտության հարցեր» հանդես, թիվ 2, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 213-217:
9. *Վ. Ս. Մաղալյան,* Գեներալի անցած ուղին, «Հայ զինվոր» շաբաթաթերթ, թիվ 9/1078/, 12-18 մայիսի, 2015, էջ 12:
10. *Վ. Ս. Մաղալյան,* Փոքր գյուղը մեծ պատերազմում, «Հայ զինվոր» շաբաթաթերթ, թիվ 19/1088/, 21-27 մայիսի, 2015, էջ 12:
11. *Վ. Ս. Մաղալյան,* Մեծ հայրենականը նամակներում, «Հայ զինվոր» շաբաթաթերթ, թիվ 21/1090/, 4-10 հունիսի, 2015, էջ 10-11:
12. *Ջ. Լ. Թամարյան,* Վրաց բառանյութը Հրաչյա Աճառյանի «Արմատական բառարան»-ում, Հայ բարբառագիտության հիմնադրման 100-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 93-100:

13. *Ծ. Կ. Յոլչյան,* Եվրոպական արժեքները և վրաց հասարակական-քաղաքական միտքը XIX դարի II կեսին, ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, 1.6 (9), 2015, էջ 157-162:

Ձեկուցման թեզիս

1. *Կ. Ս. Մաղալյան*, Հոգեբանության առաջին դասախոսը Երևանի համալսարանում, «Արդիականության մարտահրավերները. Փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» թեմայով միջազգային գիտաժողով, ԵՊՀ հրատ., հոկտեմբերի 10-12, 2014, էջ 136-140:

ՀԱՅ-ՕՍՄԱՆԱԿԱՆ ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Սահակյան Լուսինե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Սաֆարյան Ալեքսանդր Վիլենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Սարգսյան Անի Համլետի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Մինասյան Միհրան Անթունի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Հայ-օսմանական առնչությունների բաժնի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել Օսմանյան կայսրության իրականացրած վարչական, հարկային, ժողովրդագրական, կրոնական և լեզվական քաղաքականությունը, քննել հայերի և այլ քրիստոնյա ժողովուրդների իսլամացման փուլերն ու նպատակները, տեղանունների թուրքացման մեթոդները (մասնավորապես Արևմտյան Հայաստանում և հարակից հայաբնակ շրջաններում): Ուսումնասիրվում են թյուրքականության գաղափարախոսությունը, դրա թողած հետևանքները Թուրքիայի արտաքին և ներքին քաղաքականության, մշակույթի և տնտեսության վրա:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Բաժինն իր գործունեությունն իրականացնում է հետևյալ ուղղություններով՝ Օսմանյան կայսրությունում և հանրապետական Թուրքիայում ոչ թուրք ժողովուրդների իսլամացման-թուրքացման քաղաքականության, տեղանունների թուրքացման քաղաքականության ուսումնասիրություն, Զիա Գյոքալփի քաղաքական, մշակութաբանական հայացքների քննություն, Օսմանյան կայսրության ժողովրդագրական, իսլամացման և տեղանունների թուրքացման քաղաքականության ուսումնասիրություն, Զեյթունի Ֆըռնուզ գյուղաքաղաքի պատմության քննություն, թուրք պատմագրության կեղծարարության բացահայտում և հակադարձում, հայ ուսանողների համար օսմաներեն դասագրքի ստեղծում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Համշենահայերի իսլամացման քաղաքականությունն Օսմանյան կայսրությունում. փուլերը, մեթոդները, հետևանքները և ներկա վիճակը (պետական ֆինանսավորում):	Սահակյան Լ. Ս.

Թեմա 1. Լ. Ս. Սահակյանը 2011, 2012, 2013 թթ. ամռանը ԵՊՀ Հայագիտության հետազոտությունների ինստիտուտի աջակցությամբ դաշտային աշխատանքներ է կատարել Թուրքիայի Ռիզեի, Արդվինի և Էրզրումի նահանգների համշենաբնակ շրջաններում՝ հատկապես պատմական հայոց Համշեն գավառում (Չայելի, Չամլըհեմշին, Համշեն և Արտաշեն գավառներում), ուր գրանցվել են համշենցիների ներկայիս սերունդների խոսակցական թուրքերենում պահպանված բազմաթիվ հայերեն միկրոտեղանուններ, կենցաղային բառեր, բանահյուսական նյութեր: Հրատարակության է պատրաստվում «Հայոց Համշեն գավառը (պատմություն, ժողովրդագրություն, տեղանուններ)» մենագրությունը, որում առաջին անգամ համակողմանիորեն քննության են ենթարկվում Համշենում իրականացված իսլամացման քաղաքականության մեթոդները, փուլերը և պատմաքաղաքական հետևանքները, ինչպես նաև լեզվական վերլուծության են ենթարկվում Համշենի մանրատեղանունները, թուրքախոս համշենցիների խոսքում պահպանված հայերեն լեզվական փաստերն ու քերականական իրողությունները: Ուսումնասիրման արդյունքների մի մասը Լ. Սահակյանը հրատարակել է «Համշենի մանրատեղանունները» մենագրության տեսքով (հայերեն, ռուսերեն, թուրքերեն, ֆրանսերեն):

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Շարունակվել են աշխատանքներն օսմաներենի դասագրքի ստեղծման ուղղությամբ, և գրեթե ավարտին են հասցված նյութերի հավաքագրման աշխատանքները: Հրատարակության է պատրաստվում Ցեղասպանության ականատեսի մի հուշագրություն, որը վերաբերում է Զեյթունի Ֆըռնուզ գյուղաքաղաքի պատմությանն ու քաղաքական իրադարձություններին:

Շարունակվել են աշխատանքները թյուրքիզմի գաղափարախոսության պատմաքաղաքական հիմքերի ուսումնասիրության ուղղությամբ:

Բաժնի աշխատակիցները դասախոսություններով և զեկուցումներով հանդես են եկել միջազգային գիտաժողովներում և Սփյուռքում (Նյու Յորք, Տորոնտո, Մոնրեալ, Աշխաբադ, Դոնի Ռոստով, Պետերբուրգ, Մոսկվա, Սոչի, Տուապսե):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	6	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ալ. Վ. Սաֆարյան,* Քեմալականների լեզվական քաղաքականության ակունքներում. Զիյա Գյոքալփի լեզվաբանական հայացքները, «Ժամանակակից Եվրասիա», Հատոր III (2), 2014, էջ 52-76:
2. *Լ. Ս. Սահակյան*, Բոնի իսլամացված համշենահայերի սերունդների ինքնության ընկալումը, «Հայագիտության հարցեր», 1 (4), ԵՊՀ հրատ., 2015, էջ 156-163:
3. *Լ. Ս. Սահակյան*, Հայոց Համշեն գավառը պատմության ոլորաններում, «Տրապիզոնի նահանգ և Համշեն», հոդվածների ժողովածու, Թորոնթo, 2014, էջ 56-66:
4. *L. S. Sahakyan,* Concring the Identity of the Generations of Islamided Hamshen, Armenian Folia Anglistika, N 2, Yerevan, 2015, p. 186-191.
5. *Մ. Ա. Մինասյան,* Անծանօթ էջ մը Հայկական ցեղասպանութենէն. Տիգրան Ճամպազեանի վկայութիւնը Տէր Զօրի կոտորածներուն մասին, Պէյրութ, «Ազդակ» օրաթերթի 24 Ապրիլ 2015-ի ապրիլեան բացառիկին մէջ:
6. *Մ. Ա. Մինասյան,* Անտիպ էջ մը Հայկական ցեղասպանութենէն. «Հալէպի Քառլըխը», Հալէպ, «Գանձասար» շաբաթաթերթի 24 Ապրիլ 2015-ի ապրիլեան բացառիկին մէջ:

Զեկուցման թեզիս

1. *Լ. Ս. Սահակյան,* Ռիզեի նահանգի թուրքախոս համշենցիների հայկական լեզվաշերտը (Խախոնջ-Չաթալդերե գյուղի օրինակով), Armenian Language Contacts Through the Ages, Inernational Conferance, Institute for Linguisyics Studies Russian Academy of Sciences, St. Petersburg, 12-15 may, 2015, էջ 45-46:
2. *А. В. Сафарян, А. Г. Симонян,* О преподавании тюркологических предметов в Армении, Образование и спорт в эпоху могущества и счастья (Материалы международной научной конференции, 11-13 ноября, 2014 года), Ашгабад, 2014, с. 352-353 (նույնը թուրքմ.՝ էջ 10-11, անգլ.՝ էջ 215).

«ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ» ՀԱՆԴԵՍԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խմբագրակազմ

1. Ավետիսյան Լևոն Վազգենի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Աղուզումցյան Աննա Խաչատուրի, ավագ լաբորանտ
3. Դերձյան Վահանդուխտ Վահանի, լաբորանտ

2014 թ. սկսվեց հրատարակվել ՀՀԻ **«Հայագիտության հարցեր»** հանդեսը (տարեկան երեք համար): Հանդեսի հիմնական նպատակն է հրատարակել բարձրակարգ գիտական հետազոտություններ, ինչպես նաև գիտական շրջանակներին ծանոթացնել հայագիտության նվաճումներին: Պարբերականի էջերում զետեղվող հոդվածների որոշակի մասը օտար լեզուներով է, ինչն այլազգի հայագետներին հնարավորություն է ընձեռում ծանոթանալու այդ ոլորտի գործընթացներին, հաղորդակից լինելու Հայաստանում կատարվող հայագիտական հետազոտություններին, իսկ մեր գիտնականների՝ այլ լեզուներով հրատարակված աշխատանքները հասանելի կլինեն օտարազգի հեղինակներին:

2015 թ. 2 (5)-րդ համարն ամբողջությամբ նվիրված է եղել «Հայագիտությունը Ռուսաստանում» թեմային: Այդ համարը կազմվել է ՀՀԻ գործընկեր Դոնի Ռոստովի «Նոր Նախիջևան» համայնքի հայագիտական կենտրոնի միջոցով և բացառապես Ռուսաստանից ներկայացված հոդվածներով:

Հանդեսը համացանցում միաժամանակ ներկայացվում է ՀՀԻ պաշտոնական կայքի միջոցով՝ www.armin.am/am/Journal, ինչպես նաև ներառված է ՀՀ բարձրագույն որակավորման հանձնաժողովի պարբերականների ցանկում:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի գիտական ղեկավար՝ *Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

- SS-ների ոլորտում կրթական, մարզման, շարունակական կրթության ծրագրերի և առանձին դասընթացների իրականացում,
- SS-ների բնագավառում գիտահետազոտական աշխատանքների կատարում,
- համալսարանական կրթության կառավարման և որակի ապահովման տեղեկատվական համակարգերի մշակում և ներդրում:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

- կրթական ծրագրերի և առանձին դասընթացների իրականացում,
- գիտահետազոտական աշխատանքների կատարում,
- համալսարանի կրթության կառավարման և որակի ապահովման տեղեկատվական համակարգերի մշակում և ներդրում:

Կենտրոնի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

090100 Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Տեղեկատվական համակարգերի մշակում
Տեղեկատվական համակարգերի կառավարում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝39*			
	I կուրս		II կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ
Մագիստրատուրա				
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	9	12	9	9

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Տեղեկատվ. տեխն.					
1-ին	21	1	5	2	71
2-րդ	18	-	-	3	100
Ընդամենը	39	1	5	5	85

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Տեղեկատվ. տեխն.					
1-ին	20	-	-	4	100

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը* ՝ 18
	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	18 (1)

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս (համատեղության կարգով)*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կոստանյան Արմեն Հրաչի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մանուկյան Մանուկ Գառնուշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագյան Արթուր Արամայիսի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Թոփչյան Ռուբեն Վարդանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գրիգորյան Ալվարդ Հասոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Վասիլյան Աշոտ Մորիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

4. Վարդանյան Վալերիկ Արտյուշայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ավագյան Անի Վահեի, դասախոս
6. Էլբակյան Լարիսա Աշոտի, դասախոս
7. Խաչատրյան Մանիկ Ռազմիկի, դասախոս
8. Պետրոսյան Ելենա Գրիգորի, դասախոս
9. Սողոմոնյան Ժաննա Միքայելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Ելենա Գրիգորի, գործավար
2. Ավագյան Անի Վահեի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Տվյալների բազաներ

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների տարբեր կիրառություններում նոր պարադիգմի առաջացումը կապված է *գերմեծ տվյալների* (Big Data) մշակման խնդիրների հետ: Տվյալների բազաների ավանդական տեխնոլոգիաներով այդպիսի տվյալների մշակումը և վերլուծությունը դառնում են խնդրահարույց: Այս պայմաններում ենթադրվում է նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մշակում, որոնցում տվյալները նոր մոտեցումների շրջանակում դառնում են դոմինանտ՝ լուծելու խնդիրներ, որոնք ավելի վաղ համարվում էին արտակարգ բարդ, իսկ որոշ դեպքերում՝ անլուծելի: Գերմեծ տվյալների կոնտեքստում դիտարկվել են դրանց վիրտուալ և նյութականացված (materialized) ինտեգրման խնդիրներ: Այդ խնդիրների լուծման մեր մոտեցումը ենթադրում է ընդլայնվող կանոնական մոդելի կառուցում, որի կորիզը մի XML տվյալների մոդել է: Կանոնական մոդելի կորիզի ընդլայնումը կատարվում է աքսիոմատիկ եղանակով: Առաջարկվել է *տվյալների մոդել* հասկացության ֆորմալիզացիայի սկզբունքները աբստրակտ մեքենաների նշանակումների համակարգի (AMN) միջոցով՝ կառուցելու տվյալների մոդելների հիմնավորված արտապատկերում ոչ համասեռ տվյալների բազաների ինտեգրման նպատակով [2]: Ամեն մի աղբյուր մոդելի համար մենք կառուցում ենք հակադարձելի արտապատկերում դեպի ընդլայնվող կանոնական մոդել: B-տեխնոլոգիայի կիրառմամբ ապացուցվում է, որ աղբյուր մոդելի AMN-սեմանտիկան ընդլայնվող կանոնական մոդելի AMN-սեմանտիկայի ճշգրտումն է: Կառուցվել են AMN-մեքենաներ տվյալների ռելացիոն և կանոնական մոդելների համար: Աղբյուր մոդելներից դեպի կանոնական մոդել արտապատկերումները նույնպես ներկայացվում են AMN-մեքենաների միջոցով: Հենվելով B-տեխնոլոգիայի վրա՝ ապացուցվել են ռելացիոն մոդելից դեպի կանոնական մոդել արտապատկերման կոռեկտությունը և ընդլայնվող կանոնական մոդելի՝ ռելացիոն սխեմաներ ներկայացնելու ունակությունը:

Հիշող սարքերի թեստավորում

Առաջարկվել են արտաքին հիշող սարքերի անսարքությունները նկարագրելու նոտացիա, ինչպես նաև անսարքությունների թեստավորման և ախտորոշման ալգորիթմ: Ստացված արդյունքների հիման վրա առաջարկվել է ներդրված ինքնաթեստավորող համակարգ արտաքին հիշող սարքերը թեստավորելու համար [6]:

Հետազոտվել են հիշող սարքի պարամետրերի վարիացիաների ազդեցությունը FinFET տիպի անսարքությունների վրա [7]:

Հետազոտվել են FinFET տիպի հիշող սարքերի անսարքությունները, առաջարկվել են արդյունավետ ալգորիթմներ դրանց թեստավորման համար: Հետազոտվել է անսարքությունների հայտնաբերման կախվածությունը հիշող սարքի ջերմաստիճանից, լարման և հաճախականության չափից [8]:

Հետազոտվել են FinFET տիպի հիշող սարքերի անսարքությունները, մշակվել է անսարքությունների մոդելավորման ընթացակարգ, և դրա միջոցով կառուցվել են արդյունավետ ալգորիթմներ այդ անսարքությունները թեստավորելու համար [3]:

Ընդլայնվել է անսարքությունների կանոնիկ աղյուսակը, որպեսզի ընդգրկի 20-ից ցածր նանոմետրանոց հիշող սարքերի անսարքությունները [4]:

[1] արտոնագրում առաջարկված են մեթոդ և համակարգ էլեկտրոնային հիշող սարքերի ստուգման համար, որը հնարավորություն է տալիս հայտնաբերելու հիշող սարքում տարբեր ֆիզիկական թերությունների կամ խափանումների հետևանքով առաջացող պատահական հեռագրային աղմուկը, որը տևում է մի քանի միլիվայրկյանից մինչև վայրկյաններ և ունի լրիվ պատահական բնույթ:

[2] արտոնագրում, հիմնվելով հիշող սարքի կառուցվածքային խճողումների (scrambling) մասին ունեցած ինֆորմացիայի վրա, առաջարկվում է կառուցել ցանկացած թվով սեգմենտներ հիշող սարքի բառերի տրոհման միջոցով, որը հնարավորություն է տալիս ստանալու բազմաթիվ սխալներ հայտնաբերող և ուղղող կոդային բազմասեգմենտանոց համակարգ, որտեղ ամեն մի սեգմենտում հնարավոր է հայտնաբերել երկու սխալ և ուղղել մեկ սխալ:

Մասնակցություն միջազգային գիտաժողովների աշխատանքներին

Ս. Կ. Շուքուրյան

- IEEE խորագրով անցկացվող EWDTS'2015 (East-West Design and Test Symposium) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի նախագահ:
- IEEE խորագրով անցկացվող VTS'2015 (VLSI Test Symposium) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի անդամ:
- CSIT'2015 (Computer Science and Information Technologies) միջազգային գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի անդամ:

Մ. Գ. Մանուկյան

- ACM խորագրով անցկացվող ADBIS'2014 (Advances in Databases and Information Systems) եվրոպական գիտաժողովի ղեկավար մարմնի (Steering Committee) և ծրագրային կոմիտեի անդամ:

http://adbis2014.finki.ukim.mk/data/uploads/ADBIS_2014-CfP.pdf

- 16th International Conference on Information Integration and Web-based Applications & Services (iiWAS2014), Hanoi, Vietnam, 2014.

Գ. Է. Հարությունյան

- IEEE VLSI Test Symposium (VTS), USA, 2015,
- IEEE International Test Conference (ITC), USA, 2014.

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	-	13	-	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *A. Kostanyan, P. Khnkoyan,* "Computations in Boolean Algebra with Approximation", Fundamenta Informaticae, The Netherlands, Volume 135, Issue 3, 2014, pp. 229-241.
2. *Manukyan M. G.,* "Canonical Model: Construction Principles", ACM, ISBN : 978-1-4503-3001-5, New York, 2014, pp. 320-329.
3. *Y. Zorian, G. Harutyunyan*, "Design, Test & Repair Methodology for FinFET-based Memories", IEEE International Test Conference (ITC), USA, 2014.
4. *G. Harutyunyan, S. Shoukourian, V. Vardanian, Y. Zorian*, "Extending Fault Periodicity Table for Testing Faults in Memories under 20nm", IEEE East-West Design and Test Symposium (EWDTS), Ukraine, 2014, pp. 12-15.
5. *G. Harutyunyan, S. Shoukourian, V. Vardanian, Y. Zorian*, "Extending Fault Periodicity Table for Testing Faults in Memories under 20nm", IEEE East-West Design and Test Symposium (EWDTS), Sochi, Russia, 2014, 4 p..
6. *G. Harutyunyan, Y. Zorian, "*An Effective Embedded Test & Diagnosis Solution for External Memories", IEEE International On-Line Testing Symposium (IOLTS), Greece, 2015, pp. 168-170.
7. *G. Harutyunyan, G. Tshagharyan, Y. Zorian,* "Impact of Parameter Variations on FinFET Faults", IEEE VLSI Test Symposium (VTS), USA, 2015, pp. 145-148.
8. *G. Harutyunyan, G. Tshagharyan, Y. Zorian*, "Test & Repair Methodology for FinFET-Based Memories", IEEE Transactions on Device and Materials Reliability, Vol. 15, No. 1, 2015, pp. 3-9.
9. *T. Grigoryan, H. Malkhasyan, G. Mushyan, V. Vardanian*, "Fault Collapsing For Digital Circuits Based On Relations Between Stuck-At Faults", Submitted to Int'l Conference on Computer Science and Information Technologies (CSIT'15), Yerevan, 2015, pp. 234-237.
10. *A. Avagyan, A. Kostanyan, M. Manukyan, S. Shoukourian*, "Reforming Content and Technology for Educational Programs in Information Technologies", Inter-University Cooperation in Virtualization of Learning Resources, Workshop Proceedings, Yerevan, 2015, pp. 18-23.
11. *A. Avagyan*, "Learning Management System for the Project", Inter-University Cooperation in Virtualization of Learning Resources, Workshop Proceedings, Yerevan, 2015, pp. 35-38.
12. *A. Avagyan*, "Technology Support for Armenian Virtual College", Inter-University Cooperation in Virtualization of Learning Resources, Workshop Proceedings, Yerevan, 2015, pp. 31-34.
13. *A. Avagyan, A. Kostanyan, M. Manukyan*, "The Unified Format for Online Courses Development", Inter-University Cooperation in Virtualization of Learning Resources, Workshop Proceedings, Yerevan, 2015, pp. 39-41.

Արտոնագիր

1. *H. Grigoryan, G. Harutyunyan, S. Shoukourian, V. Vardanian, Y. Zorian*, "Determining a desirable number of segments for a multi-segment single error correcting coding scheme", Patent No.: US 9,053,050, filed on December 2, 2011Date of Patent: June 9, 2015, Appl. No. 13/310,479.
2. *K. Amirkhanyan, H. Grigoryan, G. Harutyunyan, T. Melkumyan, S. Shoukourian, A. Shubat, V. Vardanian, Y. Zorian*, "Detecting random telegraph noise induced failures in an electronic memory", Patent No.: US 8,850,277 B2, filed on July 15, 2011Date of Patent: Sept. 30, 2014, Appl. No.: 13/183,471.

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Դանիելյան Նատալյա Ռոբերտի*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Անհատական ծանրաբեռնվածության, աշխատանքային և ուսումնական պլանների մուտքագրման ծրագիրը վերամշակվել է նորմերի փոփոխություններին համապատասխան, և ավելացվել են ըստ ամբիոնների, ֆակուլտետների և մասնագիտությունների (առկա, հեռակա, մագիստրատուրա, բակալավրիատ) բեռնվածությունը փաստացի և պլանային ուսանող թվերով համեմատում կատարող հաշվետվությունները:
- Մշակվել է ուսանողների դիմումների ավտոմատ գեներացման ենթահամակարգ:
- Մշակվել է ուսանողներին վերաբերող հրամաններ կազմելու ավտոմատացման ենթահամակարգ, որը հնարավորություն է տալիս հետևելու հրամանների կատարմանը:
- Մշակվել է դասացուցակ կազմելու ավտոմատացման ենթահամակարգ, որը նաև կատարում է համեմատական ստուգումներ դասախոսների անհատական ծանրաբեռնվածությունների, ուսումնական պլանների, լսարանային ֆոնդի և դասացուցակի միջև: Ենթահամակարգը հնարավորություն է տալիս ստանալու տարբեր տեսակի հաշվետվություններ:
- Մշակվել են 2013-2014 և 2014-2015 ուսումնական տարիների համապատասխանաբար 2-րդ և 1-ին կիսամյակների ուսանողական հարցման տվյալները:
- Վերամշակվել են ուսանողների առաջադիմությանը վերաբերող որոշ հաշվետվություններ:
- Իրականացվել են Supervision ծրագրի սպասարկումն ու ընթացիկ թարմացումները:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Գրիգորյան Ալվարդ Հասոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. «Կոմպյուտերից օգտվելու հմտություններ» համահամալսարանական առարկայի դասավանդումը ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների բակալավրիատում: Դասերն անցկացվում են ՏՏԿՀ կենտրոնի հինգ համակարգչային լսարաններում (4-րդ մասնաշենքի կենտրոնական համակարգչային դահլիճ, Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքի երկու համակարգչային սրահներ, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի մասնաշենքի համակարգչային սենյակ, Հայ բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքի համակարգչային սենյակ):
2. Բաժինն ապահովում է ԵՊՀ որոշ ֆակուլտետների մագիստրատուրայի «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտության մեջ» առարկայի դասավանդումը: Յուրաքանչյուր մասնագիտության համար մշակվել են դասընթացի պլան-ծրագիրը և գործնական առաջադրանքները:
3. Բաժնի աշխատակիցների կողմից մշակվել են ՀՀ բուհերի և արտերկրի ասպիրանտուրայի (առկա և հեռակա ուսուցման) ընդունելության նախապատրաստական դասընթացի պլան-ծրագիրը, գործնական առաջադրանքների ձեռնարկը, քննության թեստերը, որոնց հիման վրա էլ անցկացվել են նախապատրաստական դասընթացները և ընդունելության քննությունը:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՆՈՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Ավագյան Արթուր Արամայիսի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Շարունակվել են էլեկտրոնային ուսուցման կրթական գործընթացի կառավարման ունիֆիկացված ներկառուցվածքի մշակման աշխատանքները՝ ոչ մասնագիտական առարկաների առցանց ուսուցման նյութերի բազմաշերտ մատուցման շաբլոնների մշակման ուղղությամբ:

Շարունակվել են կոմբինացված ուսուցմանն աջակցող ծրագրային գործիքների նախագծման և իրականացման նպատակով տարբեր ֆակուլտետներում դասավանդվող ոչ մասնագիտական դասընթացների ընդհանուր պլատֆորմի հենքի վրա միջհամալսարանական էլեկտրոնային կուրսերի կիրառման և կրեդիտների փոխանցման մեխանիզմներ:

Հայկական վիրտուալ համալսարանի շրջանակում շարունակվում է իրականացվել մուլտիմեդիա հարթակի վրա ստեղծված մեդիա էլեկտրոնային գրքերի շարքը: Այն անվճար է և հասանելի է յոթ լեզուներով ու դյուրին է օգտագործման համար:

ՀՎՀ և Հայաստանի շախմատի ակադեմիայի հետ շարունակվում է վերամշակվել «Շախմատի ռազմավարություն» սկսնակ մակարդակի համար նախատեսված և երկու մասերից կազմված էլեկտրոնային անիմացիոն առցանց դասընթացը:

ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Թոփչյան Ռուբեն Վարդանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Լաբորատորիայի հիմնական ուղղվածությունը

Հետազոտական աշխատանքներ են իրականացվել JavaScrtipt լեզվի V8 դինամիկ կոմպիլյատորի միջանկյալ ներկայացումից LLVM բիկոդի թարգմանության ուղղություններով, ինչպես նաև V8 կոմպիլյատորում ավելացվել է ծրագրի մասին ինֆորմացիայի հավաքագրման և կիրառման մոդուլ:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- V8 դինամիկ կոմպիլյատորում ծրագրի մասին ինֆորմացիայի հավաքագրման և կիրառման մոդուլի ավելացում,
- կոդի կլոնների որոնման մեթոդների մշակում և իրականացում,
- կոդի կլոնների հիման վրա ծրագրերում սխալների որոնման ալգորիթմների մշակում և ավելացում:

Լաբորատորիայի անվանական կրթաթոշակ են ստացել 3 ուսանողներ:

ՈՒԺԵՂ ԴԱՇՏԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար և տնօրեն՝ *Ավետիսյան Համլետ Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Ավետիսյան Համլետ Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող
2. Ավետիսյան Արա Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մկրտչյան Գառնիկ Ֆելիքսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող, լաբորատորիայի վարիչ
4. Սեդրակյան Խաչիկ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Մարկոսյան Արմենուհի Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ավչյան Բաբկեն Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Իսրաելյան Սամվել Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Լալայան Ասատուր Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող, լաբորատորայի վարիչ
9. Մովսեսյան Հովհաննես Ավետիսի, կենսաբ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Սոֆիա Նապոլեոնի, ավագ լաբորանտ
2. Խաչատրյան Լուիզա Միքայելի, ավագ լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն ու նպատակներն են՝ ուժեղ դաշտերի էլեկտրադինամիկայի, լազերային-պլազմային-արագացուցչային ֆիզիկայի, ռենտգենյան քվանտային էլեկտրոնիկայի, նանոկառուցվածքների ոչ գծային էլեկտրադինամիկայի, կոհերենտ ատոմամոլե կուլյար համակարգերի քվանտային օպտիկայի և ինֆորմատիկայի, աստղաֆիզիկական կիրառությունների և կոսմոլոգիայի բնագավառներում տեսական հիմնարար աշխատանքների կատարումը, ինչպես նաև փորձարարական հետազոտություններ լազերային ֆիզիկայի ու նանոտեխնոլոգիաների ոլորտում և դրանց կիրառությունները նանոկենսաբանության ու բժշկության մեջ:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Գիտական հիմնարար, կիրառական-հետազոտական դրամաշնորհների կամ հատուկ նպատակային ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող տեսական և փորձարարական հետազոտությունների իրականացումը, արտասահմանյան առաջատար գիտական կենտրոնների հետ հիմնարար և կիրառական նոր նախագծերի մշակումը, միջազգային համագործակցության ծավալումը, ինչպես նաև վերոնշյալ բնագավառներում գիտական կադրերի պատրաստումը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ և դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լազերային դաշտերով ինդուկցված ոչ գծային երևույթների ուսումնասիրությունը և լազերային նանոտեխնոլոգիաների կիրառություններ (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.
2. Մասնիկ-հակամասնիկ զույգերի ծնումը և անիհիլացիան գերհզոր լազերային դաշտերում (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.
3. Նանոկառուցվածքների ոչ գծային էլեկտրադինամիկա (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել է էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի ծնումը բազմաֆոտոն կանալներով՝ քվանտէլեկտրադինամիկական վակուումի հետ գերհզոր ռենտգենյան ազատ էլեկտրոնային լազերների փոխազդեցության պրոցեսում: Ցույց է տրվել, որ կոշտ ռենտգենյան հաճախությամբ լազերային դաշտերում իրական է Դիրակյան ծովի արդյունավետ գրգռումը բազմաֆոտոն կանալներով:

Ռելյատիվիստիկ քվանտային տեսության շրջանակում ուսումնասիրվել է հզոր ռենտգենյան ճառագայթման ոչ գծային կլանումը պինդմարմնային խտության պլազմայում, ինչը հանգեցնում է գերբարձր ջերմաստիճանների հաստատման: Սա հատկապես կարևոր է, քանի որ մեծ միջուկային կարգաթվով թիրախների դեպքում ռելյատիվիստիկ ջերմաստիճանները հանգեցնում են էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի հեղեղային ծնման:

Ցույց է տրվել պինդմարմնային խտության ուլտրառելյատիվիստիկ էլեկտրոնային փնջերի ստացման հնարավորությունը ածխածնային նանոթաղանթներից՝ գերկարճ-գերհզոր լազերային իմպուլսներով: Հետազոտվել է այդպիսի փնջերով մեծ միջուկային կարգաթվով թիրախներից ինտենսիվ գամմա ճառագայթման և էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի հեղեղային ծնման հնարավորությունը ոչ գծային կանալներով:

Ուսումնասիրվել է գրգռող ալիքի հարմոնիկների ռեզոնանսային գեներացիան մեծ միջուկային կարգաթվով իոնային համակարգում՝ գերհզոր ռենտգենյան ազատ էլեկտրոնային լազերային դաշտերում: Մասնավորապես ցույց է տրվել, որ բազմաֆոտոն ռեզոնանսային փոխազդեցության շնորհիվ կարելի է ստանալ մեծ ինտենսիվության կոհերենտ կոշտ-ռենտգենյան ճառագայթում:

Կենտրոնի Լազերային կիրառությունների լաբորատորիայում շարունակվել են փորձարարական աշխատանքները լազերային նանոտեխնոլոգիաների ոլորտում: Ուսումնասիրվել են լազերային ճառագայթահարման /աբլացիայի/ միջոցով ստացված մի շարք մետաղական և կիսահաղորդչային նանոմասնիկների հիբրիդ համակարգի ոչ գծային օպտիկական հատկությունները: Հետազոտվել են GaAs նանոմասնիկների լուսարձակման սպեկտրալ առանձնահատկությունների փոփոխությունները՝ կախված գրգռող Nd:YAG լազերի տարածական մոդայի տեսքից:

Առաջարկվել է էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ստացման նոր տիպի ոչ ծախսատար աղբյուր տերահերցային տիրույթում: Փորձնականորեն ուսումնասիրվել են վերջինիս հատկությունները, որոնք վկայում են, որ բացահայտված ճառագայթումը արդյունք է ջրի մոլեկուլներում քվանտային անցումների:

Թեմա 2. Հետազոտվել է կոհերենտ գամմա ճառագայթման ստացման հնարավորությունը պոզիտրոնիումի ատոմներից բաղկացած Բոզե կոնդենսատում՝ կոլեկտիվ անիհիլացիայի պայմաններում:

Դիտարկվել է որոշակի ուղղությամբ պոզիտրոնիումի ատոմներից բաղկացած Բոզե կոնդենսատում կոհերենտ գամմա ճառագայթման ստացման հնարավորությունը տարբեր տեսակի թակարդներում, ատոմների փոխազդեցության հաշվառմամբ, և ցույց է տրվել, որ այդ դեպքում ճառագայթման ուժեղացումը իրականանում է միայն առանցքային մոդաների համար:

Ուսումնասիրվել է քվանտէլեկտրադինամիկական վակուումից հարմոնիկների կոհերենտ գեներացիան գերհզոր ռենտգենյան ազատ էլեկտրոնային լազերների հետ փոխազդեցության դեպքում: Ցույց է տրվել, որ հնարավոր է բազմաֆոտոն կանալներով գրգռել Դիրակյան ծովը և էլեկտրոն-պոզիտրոն զույգի անիհիլյացիայի դեպքում ստանալ գրգռող ալիքի հարմոնիկների արդյունավետ գեներացիա:

Ուսումնասիրվել է մասնիկ-հակամասնիկ բաղադրությամբ անհավասարակշիռ պլազմայի ընդարձակման/սեղմման դեպքում առաջացող գամմա ճառագայթման պրոցեսը, քննարկվել են աստղաֆիզիկական կիրառություններ:

Թեմա 3. Ուսումնասիրվել է միջին դիպոլային մոմենտով օժտված եռամակարդակ Λ տիպի ատոմների փոխազդեցությունը քվանտացված միամոդային ճառագայթային դաշտերի հետ բազմաֆոտոն ռեժիմում: Ցույց է տրվել Ռաբի-տատանումների ձևավորման հնարավորությունը կլանված/ճառագայթված մեծ թվով ֆոտոնների դեպքում և ֆոտոնային դաշտի խիստ քվանտային վիճակների առաջացումը այդպիսի համակարգերում:

Ուսումնասիրվել է գերհաղորդիչ կոնտուրների միջոցով իրականացվող L-տիպի եռամակարդակ արհեստական ատոմների փոխազդեցությունը քվանտացված ճառագայթային դաշտերի հետ գերուժեղ կապի ռեժիմում: Ընդհանրացվել է Ջեյնս-Քամմինգսի խնդիրը այս տիպի արհեստական ատոմների համար: Ցույց է տրվել ատոմների և մեծ թվով ֆոտոնների կապված վիճակների առաջացման հնարավորությունը, որն իրական հիմքեր կստեղծի բազմաֆոտոն գրգռման պայմաններում ատոմ-ֆոտոն կոհերենտ-կառավարելի խճճված վիճակների ստեղծման համար:

Զարգացվել է միաշերտ գրաֆենի և արտաքին կոհերենտ ճառագայթային դաշտի փոխազդեցության միկրոսկոպիկ քվանտային տեսություն: Գտնվել է գրաֆենի դինամիկ ոչ գծային հաղորդականությունը օպտիկական տիրույթի համար, երբ էլեկտրոնային սպեկտրում էական է անիզոտրոպիան: Որոշվել են ճառագայթային դաշտի շեմային արժեքները, որոնցից մեծ արժեքների դեպքում կլանման գործակիցը էապես տարբերվում է գծային տեսության շրջանակում ստացված ունիվերսալ հաստատուններով որոշվող արժեքից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	10	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *H. K. Avetissian, B. R. Avchyan, G. F. Mkrtchian,* Generation of harmonics via multiphoton resonant excitation of hydrogenlike ions in an x-ray free-electron-laser field, Phys. Rev. A, v. 90, 2014, pp. 053812 (1) - 053812 (7).
2. *A. G. Ghazaryan,* Treatment of the Plasma Nonlinear Absorption Law at Linearly Polarized Laser Radiation of Relativistic Intensities, Armenian Journal of Physics, v. 8, 2015, pp. 64-72.

3. *H. K. Avetissian, A. K. Avetissian, G. F. Mkrtchian, O. V. Kibis,* Multiphoton interaction of a qutrit with single-mode quantized field in the ultrastrong and deep strong coupling regimes, quant-ph:1409.1353.v 1, 2014, pp. 1-18.
4. *H. K. Avetissian, A. K. Avetissian, G. F. Mkrtchian, O. V. Kibis,* Multiphoton dynamics of qutrits in the ultrastrong coupling regime with quantized photonic field, JETP, v. 148, 2015, pp. 1-14.
5. *H. K. Avetissian, A. K. Avetissian, G. F. Mkrtchian, O. V. Kibis,* Multiphoton interaction of a qutrit with single-mode quantized field in the deep strong coupling regime, Journal of Nanophotonics, v. 9, 2015, pp. 093064 (1) - 093064 (14).
6. *H. K. Avetissian, A. K. Avetissian, G. F. Mkrtchian,* Gamma-ray laser based on the collective decay of positronium atoms in a Bose-Einstein condensate, Phys. Rev. A, v. 92, 2015, pp. 023820 (1) - 023820 (11).
7. *H. K. Avetissian, A. G. Ghazaryan, H. H. Matevosyan, G. F. Mkrtchian,* Nonlinear absorption of high-intensity shortwave radiation in plasma within relativistic quantum theory, plasma-ph: 1507.03626, v. 1., 2015, pp. 1-8.
8. *H. K. Avetissian, A. K. Avetissian, G. F. Mkrtchian,* Intense Coherent Gamma-Ray Source Based on the Collective Radiation of Positronium Atoms in a Bose-Einstein Condensate, Annual GSI Report "High Energy Density Physics with Intense Ion and Laser Beams", Darmstadt, v. 1, 2015. p. 61.
9. *H. K. Avetissian, B. R. Avchyan, G. F. Mkrtchian,* Multiphoton Excitations and Harmonics Generation in Quantum Electrodynamic Vacuum, Annual GSI Report "High Energy Density Physics with Intense Ion and Laser Beams", Darmstadt, v. 1, 2015. p. 62.
10. *A. A. Lalayan, S. S. Israelyan, H. A. Movsesyan,* Luminescence properties of the hybrid Si-Ni nanoparticles system, cond-mat. mes-hall: 1508.07757, 2015, VI, pp. 1-8.
11. *H. K. Avetissian, H. H. Matevosyan, G. F. Mkrtchian, Kh. V. Sedrakian,* Production of ultrarelativistic electron bunches, gamma-ray and positron fluxes at the interaction of superstrong laser pulses with solid density plasma targets, plasme-ph: 1507. 07359, v. 1, 2015, pp. 1-6.
12. *H. K. Avetissian, A. G. Ghazaryan, H. H. Matevosyan, G. F. Mkrtchian,* Microscopic nonlinear relativistic quantum theory of absorption of powerful x-ray in plasma, Phys. Rev. E, v. 92, 2015, pp. 043103 (1) - 043103 (6).

Զեկուցման թեզիս

1. *H. K. Avetissian, A. K. Avetissian, B. R. Avchyan, G. F. Mkrtchian,* Harmonics generation in quantum electrodynamic vacuum via x-ray free electron laser, International Conference - Laser Interaction with Matter, Paris, France, 31 August - 05 September, 2014.
2. *A. K. Avetissian, A. G. Ghazaryan, S. S. Israelyan, Kh. V. Sedrakian,* Nonlinear absorption of superintense linearly polarized laser radiation in relativistic plasma via bremsstrahlung, ICOPS, The 42nd IEEE International Conference on Plasma Science, 15 December 2014, Belek, Antalya, Turkey.
3. *H. K. Avetissian, B. R. Avchyan, G. F. Mkrtchian, O. V. Kibis,* Non-linear dynamic conductivity of graphene beyond the Dirac cone approximation, Advanced Research Workshop on Fundamental and Applied NanoElectroMagnetics, Minsk, Belarus, May 25-27, 2015.

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Հովհաննիսյան Դավիթ Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Քոչարյան Հայկ Մկրտչի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գևորգյան Աննա Սերգեյի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Մկրտչյան Տաթևիկ Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Մկրտչյան Սաթենիկ Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Սահակյան Նաիրա Էդիկի, լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոնը (ՔՄՀԿ) Երևանի պետական համալսարանի (ԵՊՀ) ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանում է, որն իրականացնում է ֆունդամենտալ հետազոտություններ մշակութաբանության, քաղաքագիտության, աշխարհաքաղաքականության և այլ ոլորտներում: ՔՄՀԿ-ն իրագործում է նաև քաղաքակրթական գործընթացների փորձագիտական վերլուծություն և զբաղվում է ընթացիկ քաղաքական զարգացումների իրադարձային վերլուծությամբ: Հետազոտություններն իրականացվում են Երևանի պետական համալսարանի համապատասխան բաժինների գիտական ներուժի ներգրավմամբ: ՔՄՀԿ-ի նպատակներից է մշակել առաջարկություններ և եզրակացություններ ՀՀ պետական համապատասխան մարմինների համար: Կենտրոնը հրատարակում է վերլուծական տեղեկագրեր, ինչպես նաև մենագրական ուսումնասիրություններ կենտրոնի հետազոտական ուղղվածության թեմաներով:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Կենտրոնում ուսումնասիրություններ են կատարվում հետևյալ հիմնահարցերի շուրջ.

- «Ինքնության և արժեքային համակարգերի մրցակցության խնդիրները գլոբալացման պայմաններում»,
- «Հայ-թուրքական հարաբերությունները՝ արժեքաբանական տեսանկյունից»,
- ««Մեծ Միջին Արևելք» ծրագրի հիմնադրույթները և Հայաստանը»,
- «Ենթամշակութային համակարգեր և արժեքային համակարգերի մրցակցություն»,
- «Մշակութային ադապտացիոն մեխանիզմների դերը և առանձնահատկությունները»,
- «Տարածաշրջանային անվտանգության համակարգեր և Իրան-ԱՄՆ հարաբերություններ»,
- «Արևելյան գործընկերություն» ծրագիրը և Հայաստանը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Երեք ծովերի համակարգ» հայեցակարգը (ղեկավար՝ Հովհաննիսյան Դ. Ա.) հնարավորություն է տալիս ներկայացնելու ժամանակակից աշխարհաքաղաքական, աշխարհատնտեսական, քաղաքական և տեղեկատվական գործընթացները՝ ժամանակի և տարածության կատեգորիաների փոփոխության, այն է՝ աշխարհընկալման և աշխարհի պատկերի ձևավորման սկզբունքորեն նոր պայմաններում: Հայեցակարգը համալիր մոտեցմամբ դիտարկում և վերլուծում է այն նոր իրողությունները, որոնք փոխել են ժամանակակից քաղաքական, տնտեսական, մշակութային և հասարակական երևույթների ընկալման էությունը: Դիտարկման կենտրոնում ունենալով Միջերկրական, Սև և Կասպից ծովերի ավազանները և դրանց կոմունիկացիոն արեալների մեջ ընդգրկված տարածքները՝ հայեցակարգը իր ամբողջականության մեջ է դիտարկում այս մեգառեգիոնում տեղի ունեցող գործընթացները, վեր հանում տեղի ունեցող տարատեսակ կոնֆլիկտների իրական պատճառները, բացատրում համաշխարհային ուժային կենտրոնների որոշումների և իրականացվող ծրագրերի իրական դրդապատճառները: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ցանցայնացման համաշխարհային գործընթացներին:

«Երեք ծովերի համակարգ» հայեցակարգում տարատեսակ խզումների ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս բավականին բարձր ճշգրտությամբ կանխագուշակելու այդ մեգառեգիոնում իրադարձությունների զարգացումը: Թեման պլանավորվում է ավարտել 2016 թ.-ին: «Երեք ծովերի համակարգը» թեմայի վերաբերյալ հետազոտությունները նախատեսված են տպագրել կենտրոնի «Վերլուծական տեղեկագրի» առաջիկա համարում:

Թեմա 2. «Հանրային դիսկուրս և գենդերային կարծրատիպեր» ծրագրի (ղեկավար՝ Գևորգյան Ա. Ս.) շրջանակում շարունակվում են ուսումնասիրվել Հայաստանի հանրային ու քաղաքական դիսկուրսներում գենդերային կարծրատիպերի վերարտադրության մեխանիզմները: Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել է քաղաքացիական շարժումներում կանանց մասնակցության մասին հանրային ու քաղաքական գործիչների ելույթների վերլուծություն՝ դրանցում առկա կարծրատիպերի վերհանման նպատակով: Առաջիկայում ծրագրով նախատեսվում է ուսումնասիրել խորհրդային կանանց կերպարների կերտման առանձնահատկությունները հայ խորհրդային տպագիր մամուլում: Ծրագիրը նախատեսվում է ավարտել 2016 թվականի վերջում:

Թեմա 3. «Իսնաաշարիական սկզբնաղբյուրների ուսումնասիրությունը որպես ժամանակակից Իրանի Իսլամական Հանրապետության (ԻԻՀ) մշակութային և քաղաքակրթական համակարգերի ուսումնասիրության աղբյուր» թեմայի (ղեկավար՝ Մկրտչյան Տ. Ս.) ուսումնասիրությունը պլանավորվում է ավարտին հասցնել 2016 թ.-ին: Հաշվետու տարում կատարվել են նյութի հավաքագրման, համակարգման, ինչպես նաև թարգմանչական աշխատանքներ: Ուսումնասիրության ենթարկվող շիայական միջնադարյան սկզբնաղբյուր «Նահջ ալ-Բալաղայի» թեմայով պատրաստվում է պաշտպանել ատենախոսություն: Թեմայի վերաբերյալ պատրաստվել են զեկույցներ և ներկայացվել տեղական և միջազգային գիտաժողովներում: Հաշվետու տարում ավարտին են հասցվել ատենախոսության առաջին և երկրորդ գլուխները, ինչպես նաև երկու հավելված: Բացի միջնադարյան աղբյուրների ուսումնասիրությունից՝ կատարվել է հետազոտություն նաև ժամանակակից Իրանի Իսլամական կառավարման («Վելայաթե ֆաղիհ») տեսության և ԻԻՀ-ի արտաքին հարաբերությունների ձևավորման փոխազդեցությունների թեմայով: Իրանի արտաքին հարաբերությունների ձևավորման վրա կրոնական կառավարման ազդեցության թեմայով զեկուցումներ և հոդվածներ են պատրաստվել թե՛ տեղական և թե՛ միջազգային հրատարակություններում: Այս համատեքստում առանձնահատուկ ուշադրության են արժանացել Իրան-Հարավային Կովկաս փոխհարաբերությունները:

Թեմա 4. Հաշվի առնելով վերջին շրջանում դեպքերի զարգացումը Մերձավոր Արևելքում և Հյուսիսային Աֆրիկայում՝ «Ադապտացիոն գործընթացները Մերձավոր Արևելքում» թեմայի (ղեկավար՝ Քոչարյան Հ. Մ.) ուսումնասիրության ժամկետները երկարաձգվել են ևս մեկ տարով, և պլանավորվում է ավարտել 2017 թ.-ին: Հաշվետու տարում ուսումնասիրվել են մերձավորարևելյան պետությունների ներքաղաքական զարգացումները, հասարակական ու մշակութային գործընթացները մերձավորարևելյան առանձին պետություններում և Մերձավոր Արևելքում ընդհանրապես: Ուշադրության կենտրոնում եղել են հիմնականում «Իսլամական պետություն» խմբավորման գործունեությունը և դրա արդյունքում ձևավորված նոր աշխարհաքաղաքական իրավիճակը Մերձավոր Արևելքում: Հրատարակման է պատրաստվել թեմային առնչվող մեկ հոդված: Ուսումնասիրվող խնդիրները ներկայացվել են տեղական և միջազգային գիտաժողովներում: Պարբերաբար լրատվամիջոցներով լուսաբանվել են Մերձավորարևելյան տարածաշրջանի հիմնախնդիրները:

Հաշվետու ուստարում կենտրոնում կայացել են հետևյալ քննարկումները, զեկուցումները, կլոր սեղանները և սեմինարները.

- 25 սեպտեմբերի, 2014, «Մերձավոր Արևելքում տիրող իրադրությունը. «Իսլամական պետությունը-1»: Զեկուցող՝ Դ. Հովհաննիսյան:
- 26 նոյեմբերի, 2014, «Մերձավոր Արևելքում տիրող իրադրությունը. «Իսլամական պետությունը-2»: Զեկուցողներ՝ Հ. Քոչարյան, Ս. Գրիգորյան:
- 20 փետրվարի, 2015, «Երեք ծովերի համակարգ-1» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն): Զեկուցող՝ Դ. Հովհաննիսյան:
- 26 մարտի, 2015, «Իսլամական պետությունը և մերձավորարևելյան զարգացումները», թեմայով քննարկում:
- 2 ապրիլի, 2015, «Բասկերի երկրի դասերը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության համատեքստում» զեկույցի ներկայացում-քննարկում:
- 21 մայիսի, 2015, «Երեք ծովերի համակարգ-2» թեմայով զեկույց–քննարկում (լեզուն՝ հայերեն): Զեկուցող՝ Հ. Քոչարյան:
- 11 հունիսի, 2015, «Փոփոխվող աշխարհ և Հայաստան» դասախոսություն-քննարկում, դասախոս՝ Դ. Հովհաննիսյան:
- 18 հունիսի, 2015, «Տրանսֆորմացիոն գործընթացները Մերձավոր Արևելքում և Հայաստանը» կլոր սեղան-քննարկում:
- 2 հուլիսի, 2015, «Երեք ծովերի համակարգ-3», զեկուցողներ՝ Տ. Մկրտչյան, Ն. Սահակյան, Ա. Գևորգյան:

«Քաղաքակրթությունից քաղաքականություն» Լրատվական ռադիոյի և ԵՊՀ ՔՄՀԿ-ի համատեղ ծրագիր

1. Հայկ Քոչարյան, Սարգիս Գրիգորյան, Դեր Զորի եկեղեցու պայթյունի հետքերով, 23 սեպտեմբերի, 2014, (http://lratvakan.am/?p=40400&l=am/der+zori+ekexecu+paytyuni+hetqerov+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
2. Հայկ Քոչարյան, Սարգիս Գրիգորյան, Թուրքերն ու Իսլամական խալիֆայությունը, 30 սեպտեմբերի, 2014, (http://lratvakan.am/?p=40501&l=am/turqernvo%D6%82+islamakan+xalifayutyuny+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):

3. Գոռ Գևորգյան, Հանրապետական Եգիպտոս, 24 հոկտեմբերի, 2014, (http://lratvakan.am/?p=40798&l=am/hanrapetakan+egiptos+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun:
4. Սևակ Քարամյան, Եվրասիականության ակունքները՝ սլավոնաթուրքական դաշինք, 4 նոյեմբերի, 2014, (http://lratvakan.am/?p=40927&l=am/evrasiakanutyan+akunqnery+slavonaturqakan+dashinq):
5. Սևակ Քարամյան, Ռուսաստանը Եվրոպա չէ, եվրասիական երկիր է, 25 նոյեմբերի, 2014, (http://lratvakan.am/?p=41294&l=am/rusastany+evropa+che+evrasiakan+erkir+e+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
6. Սարգիս Գրիգորյան, Իսլամական աշխարհ. ամփոփիչ թողարկում, 23 դեկտեմբերի, 2014, (http://lratvakan.am/?p=41749&l=am/islamakan+ashxarh+ampopich+toxarkum+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
7. Աննա Գևորգյան, Նաիրա Սահակյան, Ալլահի առյուծներն ընդդեմ «ֆրանսիական մատիտի», 26 հունվարի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=42023&l=am/allahi+aryucnern+ynddem+fransiakan+matiti+tarbervox+verlucutyun):
8. Աննա Գևորգյան, Հետաքրքիր մանրամասներ իսլամական հեղափոխությունից. Իրանը 36 տարի առաջ և այսօր, 10 փետրվարի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=42314&l=am/hetaqrqir+manramasner+islamakan+hexapoxutyunicirany+36+tari+araj+ev+aysor):
9. Նաիրա Սահակյան, Ահաբեկչությունից՝ ջիհադ և հակառակը. պատմական ակնարկ, 20 փետրվարի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=42470&l=am/ahabekchutyunic%D5%9D+jihad+ev+hakaraky+patmakan+aknarkqaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
10. Սարգիս Գրիգորյան, «Իսլամական պետությունն» ու 100- ամյակը, 1 մարտի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=42615&l=am/+islamakan+petutyunvo%D6%82+100-+amyakyqaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
11. Աննա Գևորգյան, Ամեն ինչ Նովրուզի մասին, 17 մարտի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=42916&l=am/amen+inch+novruzi+masin+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
12. Հայկ Քոչարյան, Եմենում «արաբական գարուն» չէ, 2 ապրիլի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=43218&l=am/emenum+arabakan+garun+che+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
13. Աննա Գևորգյան, «Հարեմի գեղեցկուհիները» հայտնի լուսանկարների հետքերով, 7 ապրիլի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=43296&l=am/haremi+gexeckuhinery+haytni+lusankarneri+hetqerov+):
14. Մարատ Յավրումյան, Հայ գրականությունը Քո գրպանում. թվային գրքեր, 12 մայիսի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=43750&l=am/hay+grakanutyuny+qo+grpanum+tvayin+grqer):
15. Սարգիս Գրիգորյան, Կառավարելի քաոս, ո՞ւր կհասնի այն, 26 մայիսի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=43992&l=am/karavareli+qaosvo%D6%82r+khasni+ayn+qaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
16. Հայկ Քոչարյան, Կարծրատիպեր «Իսլամական պետության» շուրջ, 2 հունիսի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=44113&l=am/karcratiper+islamakan+petutyan+shurjqaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):
17. Հայկ Քոչարյան, Աննա Գևորգյան, «Սուրբ ամիս» է՝ Ռամադան կամ Ռամազան, 3 հուլիսի, 2015, (http://lratvakan.am/?p=44717&l=am/surb+amis+e%D5%9D+ramadan+kam+ramazanqaxaqakrtutyunic+qaxaqakanutyun):

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս	«Վերլուծական տեղեկագիր»
-	2	-	-	12	2	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հ. Մ. Քոչարյան, Հ. Վ. Հովհաննիսյան, Մ. Մ. Յավրումյան*, Կրոնական գործոնը հայ-թուրքական հարաբերություններում՝ նոր ադապտացիոն մեխանիզմների մշակման գործում, Հեղին. հրատ., Երևան, 2014, 84 էջ:
2. *H. M. Kocharyan, H. V. Hovhannisyan, M. M. Yavrumyan,* The religious factor in Armenia-Turkey relations and in the development of new mechanisms of adaptation, Yerevan, 2014, 77 p..

Հոդված

1. *Դ. Ա. Հովհաննիսյան,* Սուննիական ծայրահեղականության դրսևորումները. «ներկան» և «ապագան», «Վերլուծական տեղեկագիր», հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 9-30:
2. *Ն. Է. Սահակյան,* Խալիֆայության սուննիական տեսության պատմական զարգացումը, «Վերլուծական տեղեկագիր», հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 31-71:
3. *Տ. Ս. Մկրտչյան,* «Իսլամական պետությունը» և ԱՄՆ քաղաքականությունը. վերլուծական կենտրոնների արձագանքները, «Վերլուծական տեղեկագիր», հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 101-137:
4. *Ա. Ս. Գևորգյան,* Իրանի արձագանքը «Իսլամական պետություն» կազմակերպության գործողություններին, «Վերլուծական տեղեկագիր», հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 150-171:
5. *Հ. Մ. Քոչարյան,* «Իսլամական պետության» ածխաջրածնային հզորությունները, «Վերլուծական տեղեկագիր», հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 194-216:
6. *Դ. Ա. Հովհաննիսյան, Ն. Է. Սահակյան,* Գլոբալ հակամարտությունը և «ծաղրանկարային պատերազմը» հեղինակների մասին, «Վերլուծական տեղեկագիր», հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 272-290:
7. *Ն. Է. Սահակյան,* Ոչ մուսուլմանների իրավունքներն «Իսլամական պետությունում», «Տարածաշրջանային խնդիրներ», № 1 (6), Երևան, 2015, էջ 51-60:
8. *Ն. Է. Սահակյան,* Ֆաթվան՝ որպես տեղեկատվական-հոգեբանական պատերազմի գործիք (Սիրիական ճգնաժամի օրինակով), «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», Հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 131-147:
9. *Տ. Ս. Մկրտչյան*, Nahǧ al-balāġā-ի «հեղինակային» խնդրի քննարկումը միջնադարյան սուննի գիտնականների շրջանում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», Հատոր 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 160-182:
10. *Ա. Ս. Գևորգյան,* Հիջաբն ըստ Մորթեզա Մոթահարիի, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», Հ 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 147-159:
11. *S. S. Mkrtchyan*, Constructing national identities through general education: religion in Armenian schools, Religion, Nation and Demcoracy in the South Caucasus, Edited by Alexandr Agadjanian, Ansgar Jodicke and Evert van der Zweerde, Routledge, 2014, pp. 149-162.

12. *T. S. Mkrtchyan*, Shi'a politics, "strategic culture" and Iran's relations with the South Caucasus, Religion, Nation and Demcoracy in the South Caucasus, Edited by Alexandr Agadjanian, Ansgar Jodicke and Evert van der Zweerde, Routledge, 2014, pp. 221-237.

Զեկուցման թեզիս

1. *Ն. Է. Սահակյան,* Սրբազանի և առօրեականի հարաբերակցության փոփոխությունը իբն Զուբայրի «Ռիհլայում», «Միգրացիան գիտակարգերի խաչմերուկում» աշխատաժողով, Երևան, 2014, էջ 7:
2. *Т. С. Мкртчян,* "Нахдж ал-Балага" как пример средневековой историографической полемики, Третья международная научная конференция, Мир Ислама: История, Общество, Культура, 22-24 Октября 2014, Программа конференции, Москва, 2014, с. 18.

«Վերլուծական տեղեկագիր»

1. «Վերլուծական տեղեկագիր», h. 6, Հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 300 էջ:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն, գիտական ղեկավար՝ *Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, առաջատար գիտաշխատող*

Կենտրոնի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
032700	Եվրոպագիտություն
Մասնագիտացումներ՝ **(մագիստրոսական ծրագրեր)**	Եվրոպական ուսումնասիրություններ Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մարտիրոսյան Վլադիմիր Էդուարդի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, գիտաշխատող
3. Ալեքսանյան Արուսյակ Սեմյոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Անափիոսյան Արևիկ Վարդանի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Գրիգորյան Տիգրան Ալեքսանդրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Կարապետյան Լիլիթ Սամվելի, կրտսեր գիտաշխատող
7. Կարապետյան Քնարիկ Գագիկի, կրտսեր գիտաշխատող

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

1. «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագրի կոորդինացում,
2. «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում Կովկասում» մագիստրոսական ծրագրի կոորդինացում,
3. Գիտական և միջմասնագիտական հետազոտությունների նախաձեռնում և իրականացում ԵՄ, ԵՄ-Հայաստան, ԵՄ-Հարավային Կովկասի առանձին հիմնախնդիրների համագործակցության վերաբերյալ,
4. Ներպետական, տարածաշրջանային և կարևորագույն ոլորտներին վերաբերող միջմասնագիտական ծրագրերի հետազոտություն,
5. ԵՄ տեղեկատվական կենտրոն (EUi) Ռեսուրս կենտրոնի ընդլայնում և կատարելագործում,
6. Եվրոպական ճանաչված համալսարանների և կենտրոնների հետ համագործակցություն:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Կենտրոնը, լինելով ԵՄ ուսումնասիրությունների ոլորտում մասնագիտացած կրթական և գիտահետազոտական ինստիտուտ, 2008 թ.-ից իրականացնում է «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագիրը: Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնը շարունակում է կատարելագործել «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագիրը, որը պատրաստում է ուսանողներ ԵՄ հաստատություններում, միջազգային կազմակերպություններում, պետական հաստատություններում և խոշոր ընկերություններում աշխատելու և փորձ ձեռք բերելու համար: 2014-2015 թթ. ընթացքում ևս ներդրվել են նոր առարկաներ՝ «ԵՄ էներգետիկ անվտանգություն» և «Միջազգային տնտեսական կազմակերպություններ», կապեր հաստատվել եվրոպական ուսումնասիրություններով զբաղվող եվրոպական հեղինակավոր համալսարանների և կենտրոնների հետ, ինչպես նաև իրականացվել են բազմաթիվ փոխայցելություններ առաջադեմ փորձի փոխանակման նպատակով:

2011 թ.-ից կենտրոնն իրականացնում է Հայաստանում և տարածաշրջանում նախադեպը չունեցող «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում Կովկասում» մագիստրոսական ծրագիր: Այն իրականացվում է 4 գործընկեր համալսարանների կողմից (Երևանի պետական համալսարան, Կիևի Տարաս Շևչենկոյի ազգային համալսարան, Բելառուսի պետական համալսարան և Ի. Ջախիաշվիլու անվ. Թբիլիսիի պետական համալսարան): Ծրագիրը տրամադրում է ուսանողներին մարդու իրավունքների և ժողովրդավարացման ոլորտում համապարփակ գիտելիքներ: Այն նախատեսում է ուսանողների և դասախոսների փոխանակում, ուսուցողական այցեր ԵՄ ինստիտուտներ, վերապատրաստում ծրագրին մասնակից երկրներում: Ծրագրի տևողությունն է մեկ տարի:

Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնում գործում է ԵՄ ռեսուրս կենտրոնը, որն իր կազմում ունի ԵՄ իրավունքի, տնտեսագիտության, քաղաքագիտության, սոցիոլոգիայի և պատմության ոլորտներում ամենահարուստ գրադարան: Կենտրոնի տվյալների բազան պարբերաբար համալրվում է ԵՄ պաշտոնական տեղեկագրերով, ԵՄ ինստիտուտների կողմից ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով, հետազոտություններով: 2012 թ. սկսած կենտրոնի դասախոսներին և ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռվել ռեսուրս կենտրոնի շրջանակում օգտվել JSTOR էլեկտրոնային գրադարանից:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում Կովկասում» մագիստրոսական ծրագիր (EIUC/YER/2014/8/1):	Ղազինյան Ա. Գ.

Թեմա 1. 2013 թ.-ից կենտրոնը համագործակցում է Վենետիկի Եվրոպական միջհամալսարանական կենտրոնի հետ: Ծրագրով համագործակցություն է սկսվել նաև Գլոբալ Կամպուսի /Վենետիկի EIUC համալսարանի ղեկավարությամբ/ շրջանակում, որը միավորում է «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում» տարածաշրջանային մագիստրոսական վեց ծրագրերը և նորաստեղծ միջերկրյածովյան տարածաշրջանային ծրագիրը: 2014 թ. Գլոբալ Կամպուսի շրջանակում իրականացվել են մի շարք համատեղ ծրագրեր՝ «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում» տարածաշրջանային մագիստրոսական ծրագրի շրջանավարտների աշխատանքային տարեկան հանդիպումներ, համատեղ հետազոտություններ, Գլոբալ Կամպուսի լսարանի կազմակերպում, որի շրջանակում յուրաքանչյուր ծրագրից երեքական ուսանող մասնակցելու են մեկշաբաթյա հատուկ դասընթացների:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

«Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն» գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ծրագրի և կենտրոնի գործառույթների իրականացման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով 2014-2015 թթ. ընթացքում շարունակվել է համագործակցությունը Մեծ Բրիտանիայի Էսեքսի համալսարանի պատմության ֆակուլտետի և Մարդու իրավունքների կենտրոնի հետ: Համագործակցության շրջանակում իրականացվել է մագիստրոսական ծրագրերի դասախոսների վերապատրաստում, ինչպես նաև կիրառվել է կրկնակի գնահատում:

Հաշվետու ուստարում ԵՄ հեղինակավոր համալսարանների և հաստատությունների ներկայացուցիչները դասախոսություններ են կարդացել Եվրոպագիտության մագիստրոսական ծրագրի ուսանողների համար: 2014 թ. կենտրոնում մեկշաբաթյա դասընթացներ են վարել Տարտուի համալսարանի իրավաբանության ֆակուլտետի երկու հրավիրյալ դասախոսներ՝ Ռենե Վարկը և Լաուրի Մելքսոնը:

Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի ընթացիկ գործունեության մեջ կարևոր տեղ է զբաղեցնում հետազոտական բաղադրիչը, որի շրջանակում կենտրոնի փորձագետները փորձում են համալիր հետազոտության ենթարկել ՀՀ-ԵՄ և Հարավային Կովկաս-ԵՄ ձևաչափով ընթացող համագործակցության առանձին հիմնախնդիրները: 2014-2015 թթ. կենտրոնի փորձագետներն իրականացրել են «Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսը. Հայաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Ռուսաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ուկրաինայի և Մոլդովայի համեմատական միջերկրային վերլուծություն» թեմայով հետազոտությունը /հայերեն/: Միջազգային մակարդակում իրականացված հետազոտության արդյունավետությունն ընդգծելու համար այն թարգմանվել է անգլերեն:

Կենտրոնը 2014-2015 թթ. ընթացքում շարունակել է համագործակցությունը ՀՀ Կառավարության, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության, ՀՀ սփյուռքի նախարարության հետ: ՀՀ Սփյուռքի նախարարության համագործակցության ընթացքում կենտրոնի փորձագետներն իրականացրել են հետազոտություն, որը տպագրվել 2015 թ. հունվարին:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս	Հետազոտու-թյուն
-	-	-	-	-	-	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հետազոտություն

1. *Լ. Ս. Կարապետյան, Լ. Լ. Միրզոյան, Վ. Գրիգորյան,* «Հայկական կտակների իրավական դաշտի ուսումնասիրություն» հետազոտական աշխատանք, Երևան, 2014, 147 էջ:
2. *Ա. Ալեքսանյան, Ա. Ալեքսանյան, Ա. Անաիիոսյան, Ա. Ղազինյան, Վ. Հունանյան, Ա. Սարկիսյան,* «Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսի համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Ուկրաինա, Մոլդովա» վերլուծություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 352 էջ:
3. *Arusyak Aleksanyan, Arthur Ghazinyan, Ashot Aleksanyan, Arevik Anapiosyan, Vahan Hunanyan, Anna Sarkisyan,* Comparative analysis of the index of Democracy level: Armenia, Georgia, Azerbaijan, Russia, Belarus, Kazakhstan, Ukraine and Moldova, YSU press, Yerevan, 2015, p. 296.

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ԱԼԵՔՍԵՅ ՄԻՍԱԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Պողոսյան Գեորգի Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Բալաբեկյան Անահիտ Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մարդոյան Լևոն Գրիշայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Դանագուլյան Ալիտա Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Հովսեփյան Աշոտ Արտավազդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Աբրահամյան Խաչիկ Հունանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Մելյան Էլմիրա Արայիկի, ավագ լաբորանտ
8. Խաչատրյան Անահիտ Արթուրի, լաբորանտ
9. Մկրտչյան Հասմիկ Սասունի, լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

1. Գիտական հետազոտությունների կատարում տեսական և մաթեմատիկական ֆիզիկայի, ինչպես նաև միջուկային և տարրական մասնիկների ֆիզիկայի բնագավառներում:
2. Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի (ՄՀՄԻ) հետ միջազգային գիտական միջոցառումների՝ գիտաժողովների, թեմատիկ հանդիպումների, սեմինարների, գիտական դպրոցների կազմակերպում:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Կենտրոնի գործունեության ուղղություններն են՝

1. *Տեսական ֆիզիկայի բնագավառում՝* ինտեգրվող և սուպերինտեգրվող համակարգերի սիմետրիաների հետազոտություն:
2. *Փորձարարական միջուկային ֆիզիկայի բնագավառում՝* միջուկային ռեակցիաների ուսումնասիրումը բարձր էներգիաներով մասնիկների և իոնների ազդեցությամբ: Բժշկական ռադիոիզոտոպների հատկությունների ուսումնասիրումը ցածր էներգիաներով ֆոտոնների փնջի ազդեցությամբ:
3. *Տարրական մասնիկների ֆիզիկայի բնագավառում՝* ՄՀՄԻ նուկլոտրոնի ներքին փնջերի վրա կատարված փորձարկումներում ստացված չեզոք (նեյտրալ) մեզոնների ծնման փորձարարական տվյալների մշակում:
4. ՄՀՄԻ հետ «Symphys» միջազգային գիտաժողովների շարքի և «Symmetry and integrable systems» երիտասարդ գիտնականների դպրոցի կազմակերպում:
5. ՄՀՄԻ-ից և այլ միջազգային կենտրոններից հրավիրված, բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների միջոցով ուսումնական գործընթացի կատարելագործում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Փոփոխականների անջատում, քվանտային սինգուլյար պոտենցիալներ և երկու և երեք չափանի Լոբաչևսկու և (անտի) դե-Սիտտերի տարածություններում Լիի հանրահաշվի կոնտրակցիաներ (պետական ֆինանսավորում):	Պողոսյան Գ. Ս.
2. Դե-Սիտտերի և անտի դե-Սիտտերի տարածությունների երկրաչափության վրա հիմնված ճշգրիտ լուծվող դասական և քվանտային համակարգերի որոնումը և հետազոտումը (պետական ֆինանսավորում):	Պողոսյան Գ. Ս.

Թեմա 1. Այդ հետազոտությունների հիմքում ընկած է թեմայի ղեկավար Գ. Ս. Պողոսյանի և Պ. Վինտերնիցի համատեղ աշխատանքը («Journal of Mathematical Physics», Vol. 43 (6), 3387, 2002), որտեղ առաջին անգամ ամբողջությամբ լուծվել է բոլոր հնարավոր ենթախմբային կոորդինատային համակարգերի դասակարգման խնդիրը, գտնվել են համապատասխան լուծումները (չնորմավորված) n-չափանի հիպերբոլոիդի և էվկլիդեսյան տարածության վրա, և մշակվել է հարմար դիագրամային տեխնիկա այդպիսի համակարգերի նկարագրության համար:

Թեմա 2. Ցույց է տրվել, որ ինչպես էվկլիդեսյան տարածությունում, այնպես էլ դե-Սիտտերի և անտի դե-Սիտտերի տարածություններում կարելի է սահմանել դասական և քվանտային համակարգ, որը անվանվում է ներդաշնակ օսցիլյատոր, և որն իր էվկլիդեսյան անալոգի շատ հատկություններ է կրում: Տվյալ համակարգի համար Լոբաչևսկու, դե-Սիտտերի և անտի դե-Սիտտերի տարածություններում կառուցվել է Շրեդինգերի հավասարման քառակուսային լուծումը, և գտնվել են դասական շարժման հետագծերը: Ցույց է տրվել, որ բոլոր վերջավոր հետագծերը փակ են:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լոբաչևսկու եռաչափ ընդլայնված տարածության հիման վրա ինտեգրվող և սուպերինտեգրվող դինամիկ համակարգերը և դրանց սիմետրիաների հատկությունները:	Պողոսյան Գ. Ս.

Թեմա 1. Աշխատանքի նպատակն է ինտեգրվող /սուպերինտեգրվող/ մոդելների արդեն հայտնի դասի ընդլայնումը, դրանց լրիվ դասակարգումը, մյուս կողմից՝ Լոբաչևսկու եռաչափ տարածությունում տարրական դաշտային կոնֆիգուրացիաների վրա հիմնված թեոր-խմբային և հանրահաշվային մեթոդներով դրանց նկարագրումը և ուսումնասիրումը, ինչպես նաև ոչ էվկլիդյան երկրաչափության կիրառմամբ ինտեգրվող /սուպերինտեգրվող/ դասական և քվանտային դինամիկ համակարգերի շրջանակի ընդլայնումն ու հետագայում հարթ տարածություններում ֆիզիկայի և մաթեմատիկական ֆիզիկայի խնդիրների լուծման նկատմամբ վերջիններիս որպես մոդել կիրառումը: Սուպերինտեգրվող համակարգերը ինտեգրվող համակարգերի կարևորագույն ենթադաս են, որոնք թույլատրում են շարժման դասական և քվանտային հավասարումների ինտեգրումը այլընտրանքային տարբեր եղանակներով:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Շարունակվում է Միջուկային հետազոտությունների միջազգային ինստիտուտի նուկլոտրոնի վրա 2011 թ. մարտ ամսին սկսված փորձի շրջանակում 2.2 ԳէՎ/նուկլոն էներգիայով օժտված դեյտրոնների փնջով ոսկու թիրախում ճառագայթման միջոցով առաջացած մնացորդային միջուկների կտրվածքների ուսումնասիրությունը: 2012 թ. Միջուկային հետազոտությունների միջազգային ինստիտուտի նուկլոտրոնի վրա 2.2 ԳէՎ/նուկլոն դեյտրոնների փնջով ճառագայթվել են կապարի հարստացված թիրախներ, և կատարվում է ստացված սպեկտրների մշակում:

Բժշկական իզոտոպների ստացմանը և դրանց հատկությունների ուսումնասիրմանը նվիրված աշխատանքի շրջանակում Երևանի գծային էլեկտրոնային արագացուցիչի վրա կրկին ճառագայթվել են ^{118,120,124}Sn, ինչպես նաև բնական կազմությամբ Te թիրախները՝ ֆոտոնների 40 ՄէՎ մաքսիմալ էներգիա ունեցող փնջով, և չափվել են ^{117m}Sn, ^{111}In և ^{124}Sb ռադիոիզոտոպների գամմա սպեկտրները: Կատարվել է փորձի արդյունքում ստացված տվյալների մշակում:

Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտին պատկանող նուկլոտրոնի ներքին փնջի վրա ստացված չեզոք (նեյտրալ) մեզոնների ծնման ռեակցիաների ուսումնասիրման շրջանակում դրվել է գիտական փորձ, որի նպատակն էր միաժամանակ գրանցել վերադարձվող միջուկները և π^0-, η-մեզոնների, R-ռեզոնանսի պակասորդ զանգվածը: Փորձը կատարվել է 1-5ԳէՎ/վ շրջակայքում ընկած իմպուլսով օժտված նեյտրոնների փնջի ազդեցությամբ: Փորձը թույլ կտա պարզել դիտարկվող ռեզոնանսային կառուցվածքի բնույթը, մասնավորապես պարզել՝ դիտարկվող համակարգը /կառուցվածքը/ միջուկային էֆեկտ է, թե իրական մասնիկի ազդանշան է:

Կատարվել են հաշվարկներ TALYS ծրագրային փաթեթի օգնությամբ միջուկային ռեակցիաներում առաջացած մնացորդային միջուկների կտրվածքների վերաբերյալ: Հաշվարկները կատարվել են հիմնական և իզոմերային վիճակների համար ընկնող տարբեր մասնիկների դեպքում *(γ, p, d, α):* Ստացված արդյունքները համեմատվում են փորձարարական տվյալների հետ, և արվում են եզրակացություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	5	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *A. R. Balabekyan, N. A. Demekhina, G. S. Karapetyan, D. R. Drnoyan, V. I. Zhemenik, J. Adam et al.,* Target residues formed in the 4.4 GeV deuteron-induced reaction on gold. Physical review C 90, 054612 (2014).
2. *A. R. Balabekyan, N. A. Demekhina, G. S. Karapetyan, L. Karayan, J. R. Drnoyan, V. I. Zhemenik, J. Adam et al.,* Recoil properties of fragments formed in 4.4 GeV deuteron-induced reactions on a gold target. Physical review C 89, 054604 (2014).
3. *A. S. Danagulyan, G. H. Hovhannisyan, T. M. Bakhshiyan, R. H. Avagyan, A. E. Avetisyan, I. A. Kerobyan and R. K. Dallakyan,* Photonuclear Reactions on ^{112,118,124}Sn, ^{nat}Te, and ^{nat}Hf Targets. Physics of Atomic Nuclei, Vol. 77, No. 11, 2014, pp. 1313-1320.
4. *D. R. Petrosyan, G. S. Pogosyan*, Harmonic Oscillator on the SO (2, 2) Hyperboloid. Arxiv: 1504.06228 (math. ph), 2015.

5. *D. R. Petrosyan, G. S. Pogosyan,* Quantum Oscillator Problem on SO (2, 2) Hyperboloid. Nonlinear Phenomena in Complex System V. 17, N4, 2014, pp. 405-408.

Ձեկուցման թեզիս

1. *S. Danagulyan, G. H. Hovhannisyan, T. M. Bakhshiyan, R. H. Avagyan, A. E. Avetisyan, I. A. Kerobyan and R. K. Dallakyan,* Photonuclear Reactions on ^{112,118,124}Sn, ^{nat}Te, and ^{nat}Hf Targets, Physics of Atomic Nuclei, Vol. 77, No. 11, 2014, pp. 1313-1320.

«ՔՎԱՆՏԱՅԻՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ՆՈՐ ՆՅՈՒԹԵՐ» ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Ղազարյան Էդուարդ Մուշեղի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Սարգսյան Հայկ Արայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Գևորգյան Տիգրան Վարդանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Հայրապետյան Դավիթ Բորիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Դադայան Լիլիաննա Յուրիի, ինժեներ-ծրագրավորող

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Հանրապետական գիտակրթական համակարգի ձևավորում՝ նպատակաուղղված քվանտային տեխնոլոգիաների և նոր նյութերի ոլորտներում հիմնարար և կիրառական հետազոտությունների զարգացմանը՝ կիրառելով նաև բարձր արտադրողականությամբ հաշվարկներ՝ ԵՊՀ-ում գործող համակարգչային կլաստերի և «Քլոուդ» ենթակառուցվածքի հիման վրա:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

- Պինդմարմնային արհեստական ատոմների և նանոկառուցվածքների վրա հիմնված տեխնոլոգիաների հետազոտություններ՝ էլեկտրոնիկայի, ֆոտոնիկայի և քվանտային համակարգիչների բնագավառներում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Մի շարք նանոկառուցվածքների համար հետազոտվել են էլեկտրոնային և էքսիտոնային վիճակները, էներգիայի մակարդակները և քվանտային անցումները: Այդ թվում ստացվել է քվազիկոնաձև քվանտային կետի ճշգրիտ լուծումը, դիտարկվել են գլանային քվանտային կետը, որը աքսիալ ուղղությամբ սահմանափակված է Մորսի պոտենցիալով, և նեղ արգելված գոտիով InSb սֆերիկ նանոշերտը: Առաջին անգամ հաշվարկվել է քվանտային էլեկտրադինամիկայի հիմնական վակուումային երևույթներից մեկը՝ էլեկտրոնի էներգետիկ մակարդակների Լամբի շեղումը քվանտային օղակների համար: Արտաքին դաշտով ղեկավարվող արհեստական ատոմական համակարգերի բնագավառում հետազոտվել են ֆոտոնային շրջափակման (բլոկադայի) երևույթը Կեռի ուժեղ ոչ գծայնությամբ օժտված դիսիպատիվ ռեզոնատորների համար իմպուլսային ռեժիմում, որի էֆեկտիվությունը հասնում է աննախադեպ արժեքների՝ 90%: Զարգացված է քյուբիթների (քվանտային բիթերի) կառավարման տեսությունը լազերային իմպուլսների միջոցով: Այդ թվում, շրջանցելով ռեզոնանսային մոտավորությունը, ստացված է բնակեցության ինվերսիայի երևույթը թունելային էֆեկտով օժտված քյուբիթների համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	10	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *С. М. Амирханян, Э. М. Казарян, А. А. Саркисян,* Вычисление электростатических мультиполей электрона, локализованного в узкозонном сферическом нанослое InSb, Известия НАН Армении, Физика, 50, 1001-1012 (2015).
2. *G. H. Hovsepyan and G. Yu. Kryuchkyan,* Excitations of photon-number states in Kerr nonlinear resonator at finite temperatures, Europh. Physical Journal D 69, 64-71 (2015).
3. *E. M. Kazaryan, L. S. Petrosyan, V. A. Shahnazaryan, H. A. Sarksiyan,* Quasi-conical quantum dot: electron states and quantum transitions, Communications in Theoretical Physics, 63 (2), 2015, pp. 255-260.
4. *G. Y. Kryuchkyan, O. Kyriienko, I. Shelich*, Lamb shift of energy levels in quantum rings, Journ. Physics B: At. Mol. Opt. Phys. 48, 025401-7 (2015).
5. *D. B. Hayrapetyan, E. M. Kazaryan, T. V. Kotanjyan, H. Kh. Tevosyan,* Light absorption of cylindrical quantum dot with Morse potential in the presence of parallel electrical and magnetic fields, SPIE Microtechnologies. (International Society for Optics and Photonics), 9519, 951919-8 (2015).
6. *D. B. Hayrapetyanet, E. M. Kazaryan, T. V. Kotanjyan, H. Kh. Tevosyan,* Exciton states and interband absorption of cylindrical quantum dot with Morse confining potential, Superlattices and Microstructures 78, 2015, pp. 40-49.
7. *T. V. Gevorgyan,* Three-photon states in phase-space, Journ. Contemporary Physics, (NAN RA), 50, 2015, pp. 44-48.
8. *D. A. Baghdasaryan, D. B. Hayrapetyan, E. M. Kazaryan,* Prolate spheroidal quantum dot: Electronic states, direct interband light absorption and electron diploe moment, Physica B: Physics of Condensed Matter, 479, 85-89 (2015).
9. *D. A. Baghdasaryan, D. B. Hayrapetyan, E. M. Kazaryan,* Oblate spheroidal quantum dot: electronic states, direct interband light absorption and pressure dependence, European Physical Journal B 88, 223-229 (2015).
10. *H. H. Adamyan, J. A. Bergou, N. T. Gevorgyan, and Yu. Kryuchkyan,* Strong squeezing in periodically modulated optical parametric oscillators, Physical Review A 93, 00380-8 (2015).

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Շեկյան Լեոնարդ Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի ունկնդիրների թիվը՝ ***35***

Կենտրոնում գործող ամբիոնների թիվը՝ ***1***

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթայան Կամո Իվանի, մանկ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալեքսանյան Պավլիկ Գարսևանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բատիկյան Սեդա Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բաբախանյան Մարինա Հրանտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հոռոփյան Ստեփան Սարգսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Բաղումյան Սոֆիկ Լևոնի, դասախոս
6. Հովհաննիսյան Արուսյակ Էդիկի, դասախոս
7. Պետրոսյան Սիմոն Սարգսի, դասախոս
8. Սահակյան Տատյանա Պյոտրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մղդեսյան Անահիտ Գրիգորի, ավագ լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն են.

1. ԵՊՀ-ում կամ ՀՀ այլ ուսումնական հաստատություններում օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը շարունակելու համար նախապատրաստական դասընթացների կազմակերպումը,
2. օտարերկրյա քաղաքացիների հետբուհական լրացուցիչ կրթական ծրագրերի իրականացումը,
3. Սփյուռքի համար վերապատրաստման և կրթական հատուկ ծրագրերի իրականացումը, ամառային դպրոցի կազմակերպումը,
4. օտարալեզու ունկնդիրների համար հայոց լեզվի՝ որպես օտար լեզվի ուսուցումը:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Կենտրոնի գործունեության ուղղություններն են.

1. նախապատրաստական դասընթացների ուսումնական պլանների և առարկայական ծրագրերի կազմումը,
2. նախապատրաստական դասընթացների ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը,
3. նախապատրաստական դասընթացների ավարտական քննությունների կազմակերպումը,
4. օտարերկրյա քաղաքացիների որակավորման բարձրացման և մասնագիտական վերապատրաստման կազմակերպումը,
5. «Սփյուռք» ամառային դպրոցի նախապատրաստումը և անցկացումը,
6. օտարալեզու ունկնդիրների համար հայոց լեզուն որպես օտար լեզու ուսուցանելու բազմամակարդակ դասընթացների մշակումը և իրականացումը, օտար լեզուների ուսուցման կազմակերպումը,
7. կենտրոնի ուսումնական գործընթացի մեթոդական ապահովումը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնում հետազոտական աշխատանքներ են տարվել «Սովորողների էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության հիմնահարցերը բնագիտական առարկաների դասավանդման պրոցեսում» թեմայով, որը հրատապ է ինչպես աշխարհի, այնպես էլ մեր կրթական համակարգի համար: Խնդիր է դրված հնարավորինս էկոլոգացնել ուսուցանվող բոլոր, հատկապես բնագիտական առարկաները: Մշակվել են ֆիզիկայի դպրոցական և ընդհանուր ֆիզիկայի բուհական դասընթացների էկոլոգացված ուսուցման հիմնական սկզբունքները, որոնք Կ. Աթայանի կողմից փորձարկվել են ինչպես տեղում, այնպես էլ հանրապետության որոշ բուհերում: Հաշվետու ժամանակահատվածում տպագրվել է երկու գիտական հոդված:

Շարունակվել են ամբիոնում իրականացվող «Նորարարությունը և ինովացիաները ժամանակակից կրթական համակարգում» թեմայով հետազոտական աշխատանքները: Քննարկվել են Հայաստանում օտարերկրացիների ինովացիոն ուսուցման կազմակերպման խնդիրները: Մշակվել են գիտատեսական նյութեր, ուսումնասիրվել է նշված ուղղությամբ առկա միջազգային փորձը: Տպագրվել է չորս գիտական հոդված:

Ամբիոնում հետազոտական աշխատանքներ են տարվել դասավանդվող առարկաների, հատկապես հայոց լեզվի արագացված ուսուցման կազմակերպման ուղղությամբ:

ՀՀ Սփյուռքի նախարարության և ԵՊՀ համագործակցության շրջանակում «Սփյուռք» ամառային դպրոցի ծրագրերով 2015 թ. կազմակերպվել են «Սփյուռքի ուսուցիչների վերապատրաստման», «Հայոց լեզվի արագացված ուսուցման», «Երիտասարդ առաջնորդների», «Սփյուռքի լրագրողների» և «Ազգային երգի ու պարի» դասընթացներ: Ամառային դպրոցի բովանդակային աշխատանքների կազմակերպման պատասխանատվությունը դրված էր Հանրակրթական առարկաների ամբիոնի վարիչ Կ. Աթայանի վրա: Ամառային դպրոցի պարապմունքները սկսվել են 2015 թ. հուլիսի 9-ին, ավարտվել օգոստոսի 1-ին: Ուսումնական պարապմունքները կազմակերպվել են ԵՊՀ-ում: Դասընթացներում ընդգրկված էր 250 ունկնդիր: Ամառային դպրոցի ուսումնական ընդհանուր ծանրաբեռնվածությունը կազմել է մոտ 1500 ժամ:

Վերը նշված ուղղություններով ամառային դպրոցի պարապմունքներին հաջողությամբ մասնակցած 240 ունկնդիր ստացել է վկայագիր: Ամառային դպրոցի պարապմունքները վարել են ԵՊՀ և ՀՀ այլ բուհերի ավելի քան 50 փորձառու դասախոսներ: Ամբիոնի հայոց լեզվի դասախոսները «Սփյուռք» ամառային

դպրոցի շրջանակում դասավանդել են «Սփյուռքի ուսուցիչների վերապատրաստման», «Հայոց լեզվի արագացված ուսուցման» դասընթացներում:

Հրատարակվել է 2014 թ. հուլիսի 25-26-ին Միջազգային կրթական կենտրոնի կողմից կազմակերպված «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ» միջազգային II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն:

2015 թ. մայիսի 3-4-ին կենտրոնում տեղի է ունեցել «Սփյուռքի հայ կրթօջախները» խորագրով «Իմ դպրոցը» թեմայով ուսանողական գիտաժողով, որին մասնակցել են շուրջ 60 դասախոս, ուսանող, ուսուցիչ, կրթական գործի կազմակերպիչներ ՀՀ բուհերից և արտերկրից:

2015 թ. հուլիսին սփյուռքահայ ուսուցիչների և ՀՀ բուհերի դասախոսների ու ուսուցիչների համար կազմակերպվել է «Հայեցի կրթության կազմակերպումը Սփյուռքի գաղթօջախներում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ» թեմայով առաջին կրթական գիտաժողովը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	20	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մ. Գ. Бабаханян,* Изучаем русские глаголы движения, изд. ЕГУ, 2015, 101 с.

Հոդված

1. *Կ. Ի. Աթայան,* Ջերմոցային երևույթի և համընդհանուր տաքացման մասին, «Բնագետ», N 2, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 39-42:
2. *Կ. Ի. Աթայան, Ս. Ս. Մայիլյան, Հ. Ա. Սարգսյան,* Հնարավոր տեղափոխությունների սկզբունքը, «Բնագետ», N 3, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 53-60:
3. *Կ. Ի. Աթայան,* Անհամասեռ մագնիսական դաշտում թույլ մագնիսական նյութի վրա ազդող ուժի որոշումը, «Բնագետ», N 3, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 89-90:
4. *Կ. Ի. Աթայան, Լ. Ա. Սահակյան,* Ուսուցման գործընթացին հետազոտական մոտեցման էությունը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 3-4, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 37-42:
5. *Կ. Ի. Աթայան,* Ուսուցման կազմակերպման առանձնահատկությունները նախապատրաստական կրթության համակարգում, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 139-144:
6. *Կ. Ի. Աթայան,* «Սփյուռք» ամառային դպրոցը որպես սփյուռքահայերի Հայաստանում կարճատև ուսուցման ձև, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 161-165:
7. *Կ. Ի. Աթայան,* Էկոլոգիական կրթության իրականացման առանձնահատկությունները օտարերկրյա ուսանողների նախապատրաստական կրթության համակարգում, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 161-165:
8. *Կ. Ի. Աթայան,* Բալիստիկ ճոճանակի հետազոտումը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 1, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 21-24:

9. *Պ. Գ. Ալեքսանյան,* $mx^4 + nx + p = 0$ հավասարման մի լուծման մասին, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 200-203:
10. *Ս. Լ. Բաղումյան, Ա. Է. Հովհաննիսյան,* Արագացված ուսուցման կազմակերպումը հայոց լեզվի դասերին, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 25-30:
11. *Ս. Լ. Բաղումյան, Ա. Է. Հովհաննիսյան,* Գրուսուցման առանձնահատկությունները հայոց լեզվի արագացված ուսուցման գործընթացում, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 31-35:
12. *Ս. Հ. Բատիկյան, Ռ. Հ. Սայադյան,* ԵՊՀ-ի միջազգային կրթական կենտրոնի բնագիտական հոսքերում միջառարկայական կապերի կիրառման հարցի շուրջ, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 207-212:
13. *Լ. Ա. Շեկյան,* Պարամետրով ցուցչային ֆունկցիաների և հավասարումների մասին, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 195-199:
14. *Ս. Ս. Պետրոսյան,* Դաս-այցելությունների դերը օտարազգի ուսանողների՝ հայերենի ուսուցման գործընթացում, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 36-39:
15. *Ժ. Գ. Ջիվանշիրյան,* Օտարազգի լսարանում կենսաբանության մուտքային դասերի անցկացման անհրաժեշտության և արդի մոտեցումների մասին, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 212-215:
16. *Ռ. Հ. Սայադյան, Ս. Հ. Բատիկյան*, Բնապահպանական խնդիրների իմացության կարևորությունը ուսանողների համար, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 216-221:
17. *К. И. Атаян, А. К. Атаян,* Интегративный подход к осуществлению экологического образования в системе вузовского курса общей физики, Научное издание, Экологические проблемы, Евразийское пространство, изд. МГУ, 2014, с. 49-59.
18. *М. Г. Бабаханян,* Использование компьютера в процессе обучения русским глаголам движения в армянской аудитории, “Русский язык в Армении”, N 6 (91), изд. “Национальный институт образования” РА, Ереван, 2014, с. 3-9.
19. *М. Г. Бабаханян*, Использование звукозаписи в процессе обучения русским глаголам движения, Միջազգային II կրթական գիտաժողով «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 75-82:
20. *М. Г. Бабаханян*, Роль занимательного материала в процессе обучения русским глаголам движения, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 1, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2015, էջ 52-55:

Զեկուցման թեզիս

1. *Կ. Ի. Աթայան,* Ֆիզիկայի դասավանդման հիմնախնդիրները, Թեզիսներ «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովի, Ծաղկաձոր, հոկտեմբերի 17-18, 2014, էջ 13-15:

ՄԱՍՍ ՄԵԴԻԱՅԻ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ղեկավար՝ *Գրիգորյան Մարգարիտա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մարտիրոսյան Անուշ Մանվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գրիգորյան Մարինա Ռոլենի
3. Սիմոնյան Հասմիկ Սենիկի

Կենտրոնի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030600	Լրագրություն
070300	Ռեժիսուրա
071400	Օպերատորություն
080200	Կառավարում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Հաղորդավարական գործ Հեռուստառեժիսուրա Արտ-մենեջմենթ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 49***			
	I կուրս		**II կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Մագիստրատուրա				
Ռեժիսուրա	-	3	-	4
Լրագրություն	3	12	-	11
Կառավարում	-	9	-	7
Ընդամենը	3	24	-	22

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Ռեժիսուրա					
1-ին	3	-	1	-	67
2-րդ	4	-	-	2	100
Լրագրություն					
1-ին	15	-	2	-	87
2-րդ	11	-	-	-	100
Կառավարում					
1-ին	9	-	2	-	78
2-րդ	7	-	-	-	100
Ընդամենը	49	-	5	2	90

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Ռեժիսուրա					
1-ին	3	-	1	-	67
Լրագրություն					
1-ին	14	-	1	-	93
Կառավարում					
1-ին	9	-	5	-	44
Ընդամենը	26	-	7	-	73

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Պատրաստել որակյալ և արհեստավարժ կադրեր հեռուստառադիոդաշտի համար՝ ըստ պահանջարկի, այդպիսով իսկ ապահովելով ոլորտի բնականոն սերնդափոխությունը:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Մագիստրոսական ծրագրերով ուսուցում, վերապատրաստումներ, մեդիա դաշտի պարբերական հետազոտություն:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում իրականացվել են տարբեր նախագծեր՝ Գովազդային բիենալե, համերգ՝ հայ կոմպոզիտորների երգերը ֆրանսերենով, «Ոսկե ծիրան», «Վարդավառ ֆեստ», Գրական ընթերցումներ:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Գևորգյան Դավիթ Էմիլի*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Գարգրցյան Լիլիթ Ալբերտի, հոգ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
2. Խանամիրյան Իրինա Ռյուրիկի, հոգ. գիտ. թեկնածու, խմբավար, հոգեբան խորհրդատու
3. Խաչատրյան Նարինե Գագիկի, հոգ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
4. Սարգսյան Սյուզի Ֆելիքսի, հոգ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
5. Սիմոնյան Լիլիթ Դիմիտրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
6. Կարախանյան Արմեն Հակոբի, խմբավար
7. Համբարձումյան Մարիա Էդուարդի, հոգեբան-խորհրդատու
8. Ղազարյան Իզաբելլա Արտավազդի, խմբավար, հոգեբան-խորհրդատու
9. Սմբատյան Մերի Բագրատի, խմբավար, հոգեբան-խորհրդատու
10. Բաղդասարյան Աննա Լևոնի, լաբորանտ
11. Գևորգյան Լուսինե Հայկի, լաբորանտ

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

1. Մասնագիտական դասընթացների (թրեյնինգների) կազմակերպում և անցկացում,
2. Հոգեբանական անհատական խորհրդատվություն,
3. Անհատական և խմբային սուպերվիզիոն աշխատանքների կազմակերպում,
4. Համագործակցություն:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

1. Ընդհանուր առմամբ կենտրոնի **խմբային ծառայություններից** օգտվել են 233 հոգի (30 խումբ), որոնցից 137-ը՝ ԵՊՀ ուսանողներ:

1. 1 Ուսումնական թրեյնինգներ

#	Թրեյնինգի անվանումը	Խմբերի քանակը	Մասնակիցների քանակը	Այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողների քանակը
1	Կոգնիտիվ-վարքաբանական հոգեթերապիա. 2 փուլ	4	40	25
2	Արքետիպային վերլուծություն. 2 փուլ	4	30	9
3	Արտ-թերապիա. 2 փուլ	3	18	13
4	Հեքիաթ-թերապիա	2	18	13

5	Նեյրոլեզվաբանական ծրագրավորում. 6 փուլ	7	39	22
6	Մանկական հոգեթերապիա	2	22	16
7	Հոգեբանական խորհրդատվություն	4	40	21
8	Խմբավարի հմտությունների զարգացում. 2 փուլ	2	8	4
9	Հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման հմտություններ	1	8	8
10	Դասական և յունգյան հոգեդրամա	1	10	6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**30**	**233**	**137**

1.2 Անձնային աճի թրեյնինգներ

#	Թրեյնինգի անվանումը	Խմբերի քանակը	Մասնա-կիցների քանակը	Այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողների քանակը
1	Խմբային կոգնիտիվ հոգեթերապիա (հոգեթերապևտիկ խումբ)	2	16	11
2	Կանանց համար անձնային աճի թրեյնինգ	2	9	5
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**4**	**25**	**16**

2. Կենտրոնում ընդհանուր առմամբ իրականացվել են 1322 **անհատական խորհրդատվություններ,** որոնցից.

#	Այցելուներ	Հանդիպումների քանակը
1	ԵՊՀ ուսանողներ	375
2	Այլ բուհերի ուսանողներ	306
3	Երեխաներ և դեռահասներ	212
4	Այլ այցելուներ	417
5	Զույգեր	12
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**1322**

3. Սուպերվիզիոն խմբեր

#	Թրեյնինգի անվանումը	Խմբերի քանակը	Մասնա-կիցների քանակը	Այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողների քանակը
1	Մեծահասակների հետ աշխատող հոգեթերապևտների խումբ	1	6	3
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**1**	**6**	**3**

3.1 Ընդհանուր առմամբ կենտրոնում անց է կացվել 45 ժամ տնողությամբ **անհատական սուպերվիզիա:**

4. Համագործակցություն

Կենտրոնը երկարատև պայմանագիր է կնքել «Վիվա-Սել ՄՏՍ» ընկերության հետ, որի շրջանակում կենտրոնը հոգեբանական աջակցություն է մատուցելու «Վիվա-Սել ՄՏՍ»-ի աշխատակազմին:

Կենտրոնը «Ինսայթ» հասարակական կազմակերպության հետ մեկտեղ հոգեբանությամբ հետաքրքրվող երիտասարդների համար իրականացնում է «Հավես հոգեբանություն» ուսանողական նախաձեռնությունը, որի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են 2 մասնագիտական միջոցառումներ (սեմինարներ)՝ «Պրոյեկտիվ մեթոդիկաների» և «Ռորշախի թանաքաբծերի» մասին թեմաներով:

2014 թ. հոկտեմբերին կայացել է «Անքնություն և կոգնիտիվ-վարքային թերապիա անքնության դեպքում» թեմայով սեմինար քննարկումը, որը վարել է ԵՊՀ սոցիալական հոգեբանության ամբիոնի ասպիրանտ Լիլիթ Ղահրամանյանը:

2015 թ. փետրվարին անց է կացվել սեմինար՝ «Ասպերգերի համախտանիշը, միջանձնայնության խանգարումները, հոգեպաթոլոգիական ազդեցություններն ու խնամքի ձևերը» թեմայով (4 ժամ): Սեմինարը վարել է աուտիզմի ոլորտում մասնագիտացած լոգոպեդ, Պիեռ և Մարի Կյուրիի համալսարանի /Փարիզ/ դասախոս Իզաբել Տանե-Մորին:

Փետրվար ամսին ևս կենտրոնը «Բաց հասարակություն հիմնադրամներ-Հայաստան» կազմակերպության և «Միջազգային պալիատիվ խնամքի նախաձեռնության» հետ կազմակերպել է դասախոսություն՝ «Պալիատիվ խնամքի կարևորությունը, դրա զարգացման հեռանկարներն աշխարհում, ինչպես նաև հոգեբանների դերը այդ ոլորտի կայացման գործընթացում» խորագրով: Դասախոսությունը վարել է Պալիատիվ օգնության միջազգային ասոցիացիայի ներկայացուցիչ Ստեֆան Կոնորը:

Ապրիլին տեղի է ունեցել «Պրակտիկ հոգեբանության էթիկական հիմնահարցերը» սեմինար-քննարկումը, որը կազմակերպվել էր կենտրոնի կողմից: Սեմինարը վարել են Հասմիկ Հարությունյանը (կենտրոնի հոգեթերապևտ) ու Դավիթ Գևորգյանը (կենտրոնի տնօրեն, հոգեթերապևտ, խմբավար):

2014 թ. օգոստոսից մինչև 2015 թ. հուլիս ամիսը անց են կացվել «Բալինտյան խմբային աշխատանք» ուսուցողական մեծ ծրագրի 8 սեմինարներ, որոնց հեղինակն ու վարողն է եղել Ի. Մ. Սեչենովի անվան Մոսկվայի պետական բժշկական համալսարանի քույրական գործունեության և սոցիալական աշխատանքի կառավարման ամբիոնի դասախոս, Պրոֆեսիոնալ հոգեթերապևտիկ լիգայի իսկական անդամ, սերտիֆիկացված ու հավատարմագրված հոգեբան-խորհրդատու, բալինտյան խմբի սերտիֆիկացված ղեկավար Անժելա Ավագիմյանը: Ծրագրի նպատակն է եղել մասնագիտական միջանձնային շփման կոմպետենտության բարձրացումը, «օգնող մասնագիտություններում» մասնագետների վերականգնումը, որոնց շրջանում արդեն զարգացել է մասնագիտական այրման համախտանիշը: Բալինտյան խմբային աշխատանքն ուղղված է հոգեթերապևտ-այցելու, բուժանձնակազմ-հիվանդ, ուսուցիչ-աշակերտ, սոց. աշխատող-շահառու փոխհարաբերությունների ուսումնասիրությանը, ինչպես նաև մարդկանց հետ իրենց աշխատանքում անմիջականորեն առնչություն ունեցող այլ մասնագետների /փրկարարներ, լրագրողներ, օրինապահ մարմինների աշխատակիցներ/ հուզական վիճակի կարգավորմանը:

2015 թ. հուլիսի 16-19 տեղի է ունեցել «Հուզական այրումը և բալինտյան շարժումը օգնող մասնագիտություններում» խորագրով առաջին միջազգային գիտաժողովը, որին մասնակցել են Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Ռուսաստանի բալինտյան շարժման ականավոր ներկայացուցիչներ, այդ թվում՝ Մեծ Բրիտանիայի բալինտյան միության նախագահ Դևիդ Ուոտը, Սանկտ Պետերբուրգի բալինտյան միության նախագահ Վլադիմիր Վինոկուրը, Գերմանիայի բալինտյան միության նախագահ

Գյունտեր Բերգմանը և այլք: Գիտաժողովը նվիրված է եղել աջակցող մասնագետների հուզական սթրեսի և այրման կանխարգելման հիմնախնդրին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	6	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Դ. Է. Գևորգյան,* Հոգեցնցման դերը բացասական կոգնիտիվ սխեմաների ձևավորման հարցում, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 12-18:
2. *Ի. Ա. Ղազարյան,* Ցեղասպանության հիմնախնդրի քաղաքական-հոգեբանական հայեցակետերը, «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 146-150:
3. *Ի. Ռ. Խանամիրյան,* Ընտանեկան խորհրդատվության խնդիրները փոփոխվող հասարակությունում, «Ընտանիք, հասարակություն և եկեղեցի. ժամանակակից մարտահրավերներ» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2015, էջ 110-119:
4. *Ի. Ռ. Խանամիրյան,* Կորուստը որպես մանկության ճգնաժամային իրավիճակ, «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ», ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 309-312:
5. *Լ. Դ. Սիմոնյան,* Ս. Սարգսի կերպարը հայ ժողովրդական ավանդազրույցներում, երգերում և աղոթքներում նորահայտ նյութերի հիման վրա, «Տարեգիրք», Աստվածաբանության ֆակուլտետ,Երևան, 2014, էջ 166-176:
6. *Լ. Դ. Սիմոնյան,* Հեթանոսություն և շամանիզմ - երկու հակադիր հայացք դեպի հոգևորը (ոգեղենը), «Տարեգիրք», Աստվածաբանության ֆակուլտետ, Երևան, 2014, էջ 179-207:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ղեկավար՝ *Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտական խորհրդատու
2. Դալլաքյան Մարինա Վահանի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Եսոյան Սյուզաննա Սայաթի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Մանուկյան Իսկուհի Մարտիկի, լաբորանտ
5. Դավթյան Հասմիկ Հարությունի, լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

1. Հանրապետությունում և դրա սահմաններից դուրս գործող շահագրգիռ կազմակերպությունների՝ ուսումնական հաստատությունների, գիտահետազոտական կենտրոնների, ձեռնարկությունների և ֆիզիկական անձանց հետ նորարարական կրթական և հետազոտական ծրագրերի մշակումը և իրականացումը,
2. միջազգային հետազոտական չափանիշներին համապատասխանող հիմնարար ու կիրառական ուղղվածության հետազոտությունների իրականացումը՝ կիրառական կենսաբանության և կենսահնագիտության ոլորտներում,
3. միջառարկայական ուսումնասիրությունների խթանումը և դրանցում արդիական ու նորարարական հետազոտական մոտեցումների և սարքավորումների կիրառումը,
4. մրցունակ մասնագետների պատրաստումը արտադրության և գիտության ոլորտների համար՝ «Կիրառական կենսաբանություն» արտադրական և «Կենսահնագիտություն» հետազոտական մագիստրոսական կրթական ծրագրերով:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոնը՝ որպես ինքնուրույն ստորաբաժանում, ստեղծվել է Երևանի պետական համալսարանում 2014 թ. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության «Կրթության որակ և համապատասխանություն» երկրորդ վարկային ծրագրի «Կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոնի ստեղծում» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում:

Կենտրոնի կազմում գործում են հետազոտական և ուսումնական հետևյալ լաբորատորիաները.

- Ժամանակակից և հնագույն ԴՆԹ-ի գենոմային հետազոտությունների և նուկլեոտիդային հաջորդականության վերծանման (DNA Next generation sequencing),
- Միկրոսկոպիայի և ինֆրակարմիր սպեկտրոսկոպիայի,
- Հյուսվածքային կուլտուրաների:

Կենտրոնի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝

1. Գենետիկական, սպեկտրոսկոպիկ և մանրադիտակային հետազոտություններ գյուղատնտեսության և սննդի անվտանգության ոլորտում, կենսաբազմազանության պահպանության ոլորտում,
2. Միջառարկայական հետազոտությունների կենսահնագիտության ոլորտում, հնագույն ԴՆԹ-ի ուսումնասիրություններ,
3. Կրթական գործունեություն, մասնավորապես մագիստրոսական կրթական ծրագրերի և կարճատև վերապատրաստման ծրագրերի իրականացում՝ կիրառական կենսաբանության և կենսահնագիտության ուղղություններով:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Արենի քարանձավային համալիրում հայտնաբերված հնագույն խաղողի մնացորդների համեմատական հնէագենետիկական ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Ն. Ա.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացվել են օրացուցային պլանով նախատեսված հետազոտական աշխատանքները: Կատարված աշխատանքների արդյունքում 23 միկրոսատելիտային ԴՆԹ մարկերների և 48 SNP մարկերների կիրառմամբ գենետիկորեն ուսումնասիրվել են Հայաստանի խաղողների տարբեր սորտեր, ինչպես նաև Արենի քարանձավում հայտնաբերված խաղողի մնացորդները, կատարվել են համեմատական գենետիկական վերլուծություններ՝ համեմատելով ստացված տվյալները միջազգային գենետիկական բազաների հետ: Իրականացվել են Արենի քարանձավային համալիրից հայտնաբերված խաղողի հնագույն մնացորդների իդենտիֆիկացում և դրանց նկարագրման աշխատանքներ: Որոշվել է նաև քարանձավում հայտնաբերված խաղողի նմուշների տարիքը ռադիոածխածնային թվագրման եղանակով: Խաղողի հնագույն, մասնավորապես միջնադարյան մնացորդներից անջատվել է գենոմային ԴՆԹ-ն, և իրականացվել է դրա միկրոսատելիտային վերլուծություն: Հաշվի առնելով նախորդ փուլերում ստացված արդյունքները և առկա ազգագրական և հնագիտական տվյալները՝ իրականացվել է Վայոց ձորում աճող Արենի խաղողի սորտի տարբեր նմուշների, խաղողի այլատեսակների գենետիկական պրոֆիլների, հնագույն խաղողի ԴՆԹ-ի, ինչպես նաև տեղի միջնադարյան վանքապատկան լքված այգիներում մնացած խաղողների գենետիկական պրոֆիլների համեմատական վերլուծություն: Ցույց է տրվել խաղողի տեսակների պատշաճ նույնականացման համար ամպելոգրաֆիկ և ժամանակակից կենսամոլեկուլային մոտեցումների հետ (ԴՆԹ մարկերների վրա հիմնված վերլուծություն) հնագիտական սկզբնաղբյուրների ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալների հետ համեմատության կարևորությունը: Ստացված արդյունքներն ունեն ինչպես գիտական, այնպես էլ կիրառական նշանակություն, քանի որ կարող են կիրառվել ինչպես ֆիլոգենետիկական հետազոտությունների համար, այնպես էլ գինեգործական, խաղողագործական ընկերությունների համար, ինչպես նաև կարող են ծառայել որպես սորտի գենետիկական մաքրությունը ստուգաճշտելու միջոց:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Establishment of Center of Excellence in Applied Biosciences Competitive Innovation Fund of CFEP, World Bank.	Հովհաննիսյան Ն. Ա.
2. Variation, Identification and Genetic Passportization of autochthonous, old, long neglected and endangered cultivated grapevine in Armenia ANSEF (Գիտության և կրթության ազգային հիմնադրամ):	Դալլաքյան Մ. Վ.

Թեմա 1. Հայաստանում Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի (ՆՄՀ) ծրագրի շրջանակում ստեղծվել է Կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոնը: Որպես կարևորագույն արդյունք հարկ է նշել կենտրոնի գործողությունների ռազմավարական ծրագիրը, որը մշակվել է 2015-2020 թթ. համար: Այն ներառում է ինչպես կենտրոնի ռազմավարական նպատակների և գործառույթների իրականացման ծրագիրը, այնպես էլ կենտրոնի գործունեության կայունության պլանը: Ծրագրի կարևորագույն արդյունքներից և ձեռքբերումներից է կենտրոնի լաբորատորիաների զինումը նորագույն սարքավորումներով: Մասնավորապես ծրագրի շրջանակում ստեղծվել են ժամանակակից և հնագույն ԴՆԹ-ի ուսումնասիրության լաբորատորիաներ, որոնք հագեցվել են բոլոր անհրաժեշտ սարքավորումներով: Ստեղծվել է ԴՆԹ next generation sequencing լաբորատորիա, ձեռք է բերվել Illumina MiSeq սեքվենավորող համակարգը: Համակարգը տեղադրվել է, իրականացվել է կենտրոնի մասնագետների վերապատրաստում դրա կիրառության ուղղությամբ: Ստեղծվել են հնարավորություններ միջմասնագիտական համատեղ հետազոտական և կրթական ծրագրերի իրականացման համար: Ծրագրի շրջանակում ձեռք է բերվել նաև Nicolet IS 50 ինֆրակարմիր ճառագայթների տիրույթում աշխատող սպեկտրոսկոպը, որը լայնորեն կիրառվում է ինչպես կենսաբանության տարբեր ոլորտներում, այնպես էլ բնության պահպանության և նյութագիտության ոլորտում: Ծրագրի շրջանակում ձեռք է բերվել նաև սկանավորող էլեկտրոնային մանրադիտակ՝ Phenom ProX EDX համակարգով: Մանրադիտակը նույնպես շատ կիրառելի է կենսաբանության տարբեր ոլորտներում և արդյունավետորեն կիրառվում է կրթագիտական գործընթացներում: Վերը նշված բոլոր սարքավորումներն արդեն արդյունավետորեն օգտագործվում են ինչպես մագիստրոսների, այնպես էլ ասպիրանտների և գիտաշխատողների կողմից: Ծրագրի իրականացման արդյունքում կենտրոնի մասնագետները վերապատրաստվել են իրենց մասնագիտացման ոլորտներում և ձեռք բերել բոլոր անհրաժեշտ գիտելիքները՝ կենտրոնում առկա սարքավորումներով աշխատելու, կրթական ծրագրերում հետազոտական բաղադրիչն արդյունավետ ներդնելու և վերապատրաստման կարճատև դասընթացներ մշակելու և իրականացնելու համար: Մշակվել են վերապատրաստման կարճատև դասընթացներ ԴՆԹ սեքվենավորման և դրան առնչվող ոլորտներում: Ծրագրի իրականացման արդյունքում մշակվել է կիրառական կենսաբանության մագիստրոսական կրթական ծրագրերի նոր հայեցակարգ, որի հիման վրա էլ մշակվել են «Սննդի և գյուղատնտեսական կենսատեխնոլոգիա» և «Կենսահնագիտություն» մագիստրոսական կրթական ծրագրերի կառուցվածքը և բովանդակությունը, որը ներառում է ծրագրի մասնագիրը, մոդուլների քարտեզը, մոդուլների նկարագրիչները և մոդուլների ծրագրերը:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում ԴՆԹ մարկերներով ուսումնասիրված խաղողների սորտերի գենոտիպերի գենետիկական պրոֆիլները համեմատվել են European Vitis Database տվյալների հետ: Ուսումնասիրված նմուշներում հայտնաբերվել են 12 սինոնիմներ և 5 հոմոնիմներ: 28 սորտերի համար ստացվել են մենահատուկ գենետիկական պորֆիլներ: Մշակվել են Հայաստանի խաղողների գենետիկական ռեսուրսների միջազգային նկարագրիչներով նկարագրելու մոտեցումները և տվյալների բազայում դրանց ներկայացման ձևաչափը, որը ներառում է OIV նկարագրիչներ և գենետիկական անձնագրի տվյալներ:

Հայաստանում խաղողների գենետիկական ռեսուրսների ուսումնասիրման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները ցույց են տալիս դրանց շարքում սինոնիմների և հոմոնիմների առկայությունը և դրանց նույնականացման խնդրի լուծման անհրաժեշտությունը:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կենտրոնում իրականացվել են նաև մի շարք նպատակային հետազոտություններ, կազմակերպվել են քննարկումներ և սեմինարներ արտասահմանի գործընկերների մասնակցությամբ, կազմակերպվել են կենտրոնի աշխատակիցների վերապատրաստման ծրագրեր:

Այսպես, GIZ (German International Cooperation) Management and Sustainable use of Biodiversity- South Caucasus ծրագրի շրջանակում կենտրոնում իրականացվել են ցորենի և գարու տեղական սորտերի աղադիմացկունության և չորադիմացկունության ուսումնասիրություն, համապատասխան գեների դուրսբերում: Արդյունքները ներկայացվել են GIZ կլոր սեղանի ժամանակ, որին մասնակցել են ինչպես Գյուղատնտեսության, այնպես էլ Բնապահպանության նախարարության ներկայացուցիչներ:

Նույն ծրագրի շրջանակում մշակվել է «Ագրոկենսաբազմազանություն» ուսումնական հայերեն ձեռնարկը, որի տասից ավելի օրինակներ տրամադրվել են ԵՊՀ գրադարանին: Ձեռնարկը հասանելի է նաև էլեկտրոնային տարբերակով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կենտրոնում իրականացվել է վերապատրաստման երեք ծրագիր սկանավորող էլեկտրոնային մանրադիտակի, ինֆրակարմիր սպեկտրոսկոպի և ԴՆԹ սեքվենավորող սարքի առանձնահատկությունների, դրանցով աշխատելու և արդյունքները վերլուծելու վերաբերյալ: Կենտրոնի մասնագետները վերապատրաստվել են Դուբլինի Հնագիտական դպրոցի հնագույն ԴՆԹ-ի լաբորատորիայում և իրականացրել են Հայաստանի տարածքում պեղված մարդաբանական մնացորդների գենետիկական ուսումնասիրություններ: Մասնագետները վերապատրաստվել են նաև Հռոմում՝ կարճատև դասընթացների կազմակերպման ոլորտում, Վարեսեյում՝ գենետիկորեն վերափոխված օրգանիզմների հայտնաբերման նոր մեթոդների ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	1	3	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ն. Ա. Հովհաննիսյան, Ա. Մելիքյան, Ա. Ա. Դանիելյան*, Ագրոկենսաբազմազանություն, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, 137 էջ:

Հոդված

1. *M. V. Dallakyan, A. H. Yesayan, N. A. Hovhannisyan,* Armenian aborigene grape varieties identification and genetic diversity assessment by 48 SNP markers set for grapevine, “Biological Journal of Armenia”, 66 (2), 2014, pp. 84-86.
2. *N. A. Hovhannisyan, M. V. Dallakyan, A. H. Yesayan, T. V. Bagoyan, G. H. Melyan, B. Z. Gasparyan,* Multidisciplinary investigation of identity of the “Areni” grape variety, BIO Web of Conferences 5, 2015, pp. 01013-1-4. DOI: 10.1051/bioconf/20150501013

3. *N. A. Hovhannisyan and A. H. Yesayan,* Synthetic Engineered Genes, GMOs, and Hybridization with Wild Relatives, in S. S. Yadav, B. Redden. Crop Wild Relatives and Climate Change, Wiley-Blackwell, 2015, pp. 250-268.

Զեկուցման թեզիս

1. *M. Dallakyan, E. Zyprian, E. Maul, A. Yesayan, N. Hovhannisyan,* Genetic characterization of grape varieties in Armenia, Proceedings of the conference "Progress in vitis vinifera diversity evaluation and use", Lisbon, Protugal, 7-8 October, 2014, p. 55.
2. *E. Maul, R. Töpfer, F. Carka, V. Cornea, M. Crespan, M. Dallakyan, M. T. De Andrés Dominguez, G. De Lorenzis, L. Dejeu, S. Goryslavets, M. S. Grando, N. Hovannisyan, M. Hudcovicova, T. Hvarleva, J. Ibáñez, E. Kiss, L. Kocsis, T. Lacombe, V. Laucou, D. Maghradze, E. Maletic, G. Melyan, M. Z. Mihaljevic, G. Muñoz-Organero, M. Musayev, A. Nebish, C. F. Popescu, F. Regner, V. Risovanna, S. Ruisa, V. Salimov, G. Savin, A. Schneider, N. Stajner, L. Ujmajuridze, O. Failla,* Identification and characterization of grapevine genetic resources maintained ineastern European collections. Proceedings of the conference "Progress in vitis vinifera diversity evaluation and use", Lisbon, Protugal, 7-8 October, 2014, p. 16.
3. *N. Hovhannisyan, A. Yesayan, M. Dallakyan, B. Gasparyan, A. Bobokhyan, S. Hobosyan, Z. Muradyan, E. Binder, A. Danielyan,* Promotion to the preservation of Armenian wine grape diversity for wine production by development and publication of bilingual book on Armenian vines and wines, 38th World Vine and Wine Congress, Germany, 5-10 July, 2015, abstract book, p. 263.

ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Մովսեսյան Ռուբեն Սուրենի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, փորձագետ
2. Խաչատրյան Շահեն Վոլոդյայի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, փորձագետ
3. Մանուկյան Լիանա Ստյոպայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ղեկավարի ասիստենտ
4. Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, փորձագետ
5. Մովսիսյան Հարություն Իշխանի, երկր. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, փորձագետ
6. Ներսեսյան Սուրեն Սահակի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, փորձագետ
7. Քելյան Սարգիս Սամվելի, տեխ. գիտ. թեկնածու, փորձագետ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Հանքահումքային և ջրային ռեսուրսների կառավարման հիմնախնդիրներ: ՀՀ հանքահումքային, այդ թվում՝ տեխնածին, և ջրային ռեսուրսների նպատակային, արդյունավետ ու անվտանգ օգտագործման ուղիների ուսումնասիրում:

Կլոր սեղանների, քննարկումների և սեմինարների կազմակերպում շահագրգիռ կողմերի մասնակցությամբ՝ կառավարությանը համապատասխան քաղաքականության ու ծրագրերի հարցում աջակցելու նպատակով:

ՄԱԿ-ի Կայուն զարգացման փաթեթի ազգային և տեղական մակարդակներում իրագործման աջակցում ՀՀ Կառավարությանը՝ ապահովելով հանրության մասնակցությունը շրջակա միջավայրի հարցերի քննարկման և որոշումների ընդունման բոլոր փուլերում:

Հզորացնել ԵՊՀ կարողությունները և որպես գիտաուսումնական, հետազոտական բարձր ռեսուրսային կենտրոն՝ իրականացնել Ռիոյի սկզբունքներին համահունչ զարգացման համապատասխան ծրագրեր:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

ՀՀ օգտակար հանածոների հանքավայրերի շահագործման ներկայիս պայմանների, հանքաքարերի համալիր մշակման մակարդակի, լեռնահանքային թափոնների անվտանգ պահպանման և երկրորդային օգտագործման հնարավորությունների վերլուծություն:

Հանքահումքային ռեսուրսների արդյունահանման և լեռնահանքային թափոնների ծավալների կրճատման խնդիրների լուծման նպատակով տնտեսապես նպատակահարմար տեխնոլոգիաների որոնում, որոնք միաժամանակ կնպաստեն շրջակա միջավայրի աղտոտման նվազեցմանն ու բնական միջավայրի պահպանմանը:

ՀՀ տարածքի ջրային ռեսուրսների կառավարման ներկայիս վիճակի ուսումնասիրում, առկա բացթողումների վերհանում, որոնք առաջ են բերում ոռոգվող հողատարածքների ոչ լիարժեք օգտագործմանը, բնակչությանը բավարար ծավալով խմելու ջրով ապահովմանը: Ջրային ռեսուրսների օգտագործմանը, պահպանմանն ու կառավարմանն ուղղված միջոցառումների բարելավման ուղղությամբ, ինչպես նաև անապատացման դեմ պայքարին նպաստող առաջարկությունների մշակում:

Հանքավայրերի մշակման և ջրային ռեսուրսների օգտագործման համաշխարհային առաջատար փորձի և ՀՀ-ում վերջինիս կիրառման հնարավորությունների ուսումնասիրում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Աջակցություն Հայաստանին իրականացնելու Օրհուսի կոնվենցիայի դրույթները (OSCE Project 4200630):	Մովսեսյան Ռ. Ս.
2. Աջակցություն Կառավարությանն ու քաղաքացիական հասարակությանը շրջակա միջավայրի խնդիրների լուծման գործընթացներում (OSCE project UB 4200655):	Մովսեսյան Ռ. Ս.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում իրականացվել և 2014 թ.-ի դեկտեմբերին ավարտին են հասցվել «ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների պոչամբարների՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վտանգների նվազեցմանն ուղղված պահանջների և խնդիրների վերհանումը» թեմայով ուսումնասիրությունները: ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի ֆինանսական աջակցությամբ և կենտրոնում ներգրավված մասնագետ փորձագետների մասնակցությամբ իրականացվել են պոչամբարների ձևավորման նկատմամբ պահանջների, դրանց կառուցման ինժեներաերկրաբանական և կայունության մոնիթորինգի նորմերի պահպանման, ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրերի հանքաքարերի հարստացման արդյունքում ձևավորված հարստապոչերի պոչամբարների անձնագրավորման և կադաստրի վարման կարգերի ուսումնասիրություն, տեղեկատվական ամփոփ աղյուսակի ստեղծում և վերջիններիս վտանգավորության և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության կարգի որոշման հստակ սահմանումների մշակում: Մշակվել են առաջարկություններ, որոնք հնարավորություն կտան ՀՀ-ում նվազեցնելու հանքավայրերի շահագործման արդյունքում շրջակա միջավայրին հասցվող վնասները: Մասնավորապես դրանք վերաբերում են լեռնահանքային արդյունաբերության տնտեսական թափանցիկությանը, ընդերքօգտագործման գործունեության հնարավոր վթարների հետևանքների պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը, բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների սահմանաչափերի վերանայմանը, գերշահույթների հարկման մեխանիզմներին, ընդերքօգտագործման քաղաքականությանը և այլն:

Թեմա 2. Ծրագրի շրջանակում ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի ֆինանսական աջակցությամբ և մասնագետ փորձագետների ընդգրկմամբ մինչև տարեվերջ նախատեսվում է իրականացնել ուսումնասիրություններ երեք հիմնական ուղղություններով՝ հանքային ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործում և ՀՀ-ում հանքարդյունաբերական գործունեության գնահատում, ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների նպատակային օգտագործում, գոյություն ունեցող ջրային ռեսուրսների որակի պահպանում, ՀՀ կայուն զարգացման գերակայությունների և նպատակների քննարկում և որոշում: Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են կլոր սեղան-քննարկումներ և սեմինար-հանդիպումներ «ՀՀ մետաղական հանքավայրերի արդյունահանման հետ կապված առանցքային հարցեր» և «ՀՀ տարածքում ջրահոսքերի վրա հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման խնդիրները» թեմաներով: Ուսումնասիրությունների արդյունքների վերաբերյալ կազմվել են միջանկյալ հաշվետվություններ՝ ձևավորված առաջարկություններով, որոնք հասանելի են հանրությանը:

ԿՈՍՄՈԼՈԳԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ-ԿԵՆՏՐՈՆ

Խումբ-կենտրոնի գիտական ղեկավար՝ *Գուրզադյան Վահագն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Խումբ-կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Եգորյան Գեղամ Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
2. Պողոսյան Էմիլ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Միրզոյան Սերգեյ Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Սարգսյան Սեդա Նորայրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Խումբ-կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Խումբ-կենտրոնի հիմնական խնդիրներն են՝ տիեզերական մնացորդային ճառագայթում, տիեզերքում նյութի մեծ տարածքային բաշխում, գրավիտացիոն համակարգերի դինամիկա:

Խումբ-կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Խումբ-կենտրոնի գործունեության ուղղություններն են՝ աստղաֆիզիկայի և կոսմոլոգիայի ոչ գծային խնդիրների հետազոտություն, քաոսային երևույթներ, բնութագրիչներ, մոդելավորում, դիտողական տվյալների մշակում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ խումբ-կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ոչ գծային դինամիկական համակարգերի մոդելավորում (պետական ֆինանսավորում):	Գուրզադյան Վ. Գ.

Թեմա 1. Մշակվել է մեթոդ խոտորված համիլտոնյան դինամիկական համակարգերի էվոլյուցիայի համակարգչային հանրահաշվի (computer algebra) միջոցով հետազոտման համար՝ ժամանակից անկախ ճշտությամբ: Մեթոդը չի ներառում իտերատիվ թվային ինտեգրում սխալների կուտակմամբ, այլ օգտագործում է Լապլասի ձևափոխության կիրառությամբ փուլային տարածությունում ռեզոլվենտով հավասարման լուծումը համակարգչային հանրահաշվի միջոցով:

Խումբ-կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

PLANCK արբանյակի միկրոալիքային քարտեզներում Տեզմարկի մեթոդով մշակման և Կոլմոգորովի ստոխաստիկական պարամետրի կիրառությամբ ի հայտ են բերվել կետային աղբյուրներ (գալակտիկաներ, քվազարներ, բլազարներ): Գտնված կետային աղբյուրների մի մասը համընկնում է

PLANCK-ի տվյալների այլ մեթոդներով մշակման արդյունքների, այլ հայտնի աղբյուրների հետ, սակայն ինն աղբյուրների համար համընկնումներ դեռևս գտնված չեն:

WMAP արբանյակի տվյալների օգնությամբ գրանցվել է M31 գալակտիկայի հալոն. ստացվել են տվյալներ հալոյի չափերի, պտույտի վերաբերյալ, հալոների բնութագրերը համարվում են հատկապես կարևոր մութ նյութի բնույթի և տարածքային բաշխման բացահայտման համար:

Մշակվել է մեթոդ խոտորված համիլտոնյան դինամիկական համակարգերի էվոլյուցիայի համակարգչային հանրահաշվի (computer algebra) միջոցով հետազոտման համար՝ ժամանակից անկախ ճշտությամբ: Մեթոդը չի ներառում իտերատիվ թվային ինտեգրում սխալների կուտակմամբ, այլ օգտագործում է Լապլասի ձևափոխության կիրառությամբ փուլային տարածությունում ռեզոլվենտով հավասարման լուծումը համակարգչային հանրահաշվի միջոցով:

Շարունակվել է LARES (Laser Relativity Satellite) արբանյակի միջոցով Հարաբերականության ընդհանուր տեսության ստուգմանը վերաբերող տվյալների մշակումը՝ միջազգային համագործակցության շրջանակներում: Նախնական արդյունքները պատրաստվում են տպագրության:

Վ. Գուրզադյանը ելույթներ է ունեցել մի քանի գիտաժողովներում և համալսարաններում, այդ թվում՝ «CCC predictions vs Planck» դասախոսություն «Conformal Cosmology» գիտաժողովում (Banach Center, Վարշավայի համալսարան), դասախոսություններ «Dynamical systems and signal separation» «The Third International LARES (LAser RElativity Satellite) Science workshop: Celebrating One Hundred Years of General Relativity» (Centro Fermi, Հռոմի համալսարան): Գիտաժողովներում ելույթներ են ունեցել նաև Հ. Խաչատրյանը՝ «The study of the Cold Spot with Planck» զեկուցում «Cosmology and Particles» գիտաժողովում ICTP-ում (Տրիեստ), ապա Մոսկվայում, Ս. Սարգսյանը՝ Ժնևի համալսարանում, Ա. Ալլահվերդյանը՝ Փարիզում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցման թեզիս
-	-	-	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *H. G. Khachatryan, A. L. Kashin, E. Poghosian, G. Yegorian*, On the detection of point sources in Planck LFI 70 GHz CMB maps based on cleaned K-map, Mod. Phys. Lett. A30, 2015, 1550083.
2. *S. Mirzoyan*, Microlensing towards the Small Magellanic Cloud, Proc. Thirteenth Marcel Grossmann Meeting, pp. 2085-2087, World Scientific, 2015; doi: 10.1142/9789814623995-0363.
3. *F. De Paolis, G. Ingrosso, A. A. Nucita, D. Vetrugno, V. G. Gurzadyan, A. L. Kashin, H. G. Khachatryan, S. Mirzoyan, Ph. Jetzer, A. Qadir,* Possible evidence of the M31 halo rotation in WMAP data, Proc. Thirteenth Marcel Grossmann Meeting, pp. 1488-1490, World Scientific, 2015; doi: 10.1142/9789814623995_0203.
4. *V. G. Gurzadyan, V. V. Harutyunyan, A. A. Kocharyan,* A principal possibility for computer investigation of evolution of dynamical systems with independent on time accuracy, Eur Phys Journ C, 75, 252, 2015.
5. *A. E. Allahverdyan, V. G. Gurzadyan,* Can the time arrow be influenced by the dark energy? arXiv: 1506.00621.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Ներսեսյան Արուսյակ Մերգեյի*
Մեթոդիստ՝ *Երզինկյան Աննա Վիդոկի*

Ռուսական կենտրոնը բացվել է 2008 թ. փետրվարի 7-ին «Ռուսկիյ միր» հիմնադրամի և Երևանի պետական համալսարանի միջև 2006 թ. հունվարի 6-ին կնքված պայմանագրի հիման վրա:

Կենտրոնը ստեղծվել է պրոֆեսորադասախոսական կազմի, ուսանողության և բոլոր ցանկացողների ռուսերենի ուսուցմանն օժանդակելու, ռուս գրականության դասական և ժամանակակից ստեղծագործություններին, ինչպես նաև Ռուսաստանի մշակույթին, պատմությանը, արվեստին և կյանքին ծանոթանալու, հայ-ռուսական մշակութային և գիտական կապերն ընդլայնելու նպատակով:

Կենտրոնն ունի ընթերցասրահ, համակարգչային սենյակ և տեսանյութերի դիտման և քննարկումների համար նախատեսված սենյակ՝ ապահովված համապատասխան տեխնիկական միջոցներով:

Կենտրոնը հագեցած է հանրագիտարաններով, բառարաններով, հանրամատչելի և մասնագիտական գրականությամբ, ունի հարուստ տեսա- և աուդիոֆոնդ, ինչպես նաև ուսումնական ծրագրեր ռուսաց լեզվի ուսուցման և կատարելագործման համար:

Կենտրոնը հագեցած է նաև տեղեկատվական ուսուցողական համակարգով, որն ինտերակտիվ եղանակով հնարավորություն է տալիս օգտվելու ուսումնամեթոդական և գիտահանրամատչելի նյութերի մեծ ծավալով: Կենտրոնում կարելի է ծանոթանալ Ռուսաստանի ԶԼՄ-ների էլեկտրոնային տարբերակներին և օգտվել ռուսական տեղեկատվական կայքերից:

Ռուսական կենտրոնի այցելուներին ցուցաբերվում է համապատասխան օգնություն և օժանդակություն ռուսաց լեզվի ուսուցման, ուսումնական գրականության և ուսուցողական ծրագրերի հետ աշխատելու համար անհրաժեշտ ինքնուրույն աշխատանքի հմտություններ ձեռք բերելու գործում:

2014-2015 ուսումնական տարում Ռուսական կենտրոնի նյութերից օգտվել են ավելի քան 10 000 այցելու:

Հաշվետու տարում կենտրոնը կազմակերպել է հետևյալ միջոցառումները՝

1. Ակցիա «Առաջին կուրսեցիները Ռուսական կենտրոնում», որի շրջանակում ուսանողները ծանոթացել են կենտրոնի գործունեությանը և դիտել տեսաֆիլմ հիմնադրամի մասին:
2. Մոսկվայի և Սանկտ Պետերբուրգի մասին ֆիլմերի դիտում և քննարկում ուսանողների և դպրոցականների համար:
3. Ռուս դասականների գրականության հիման վրա նկարահանված ֆիլմերի դիտում ուսանողների և դպրոցականների մասնակցությամբ:
4. Գիտահանրամատչելի ֆիլմերի դիտում և քննարկում:
5. Հանդիպում-միջոցառումներ դպրոցականների հետ՝
   ա/ «Ուղևորություն Ռուսաստան» (N 139 դպրոցի աշակերտներ),
   բ/ «Պուշկինի հեքիաթների աշխարհում» («Ուսում» դպրոցի աշակերտներ),
   գ/ «Պոեզիայի երեկո» (N 173 դպրոցի աշակերտներ):
6. Միջոցառումներ՝ նվիրված ռուսական տոներին՝
   ա/ «Մասլենիցա»,
   բ/ «Ռուսաց լեզվի միջազգային օր»՝ ըստ ՄԱԿ-ի որոշման,
   գ/ Տիեզերագնացության օրը:
7. Գրական երեկոներ՝ նվիրված ռուսական գրականության և արվեստի ներկայացուցիչներին:

8. «Հեքիաթների աշխարհում»՝ միջոցառումների շարք դպրոցականների համար:
9. Ակցիա՝ նվիրված Հաղթանակի 70-ամյակին՝ ֆիլմերի դիտում, բանաստեղծական մրցույթ, հանդիսավոր միջոցառում:
10. Ռուսական մշակույթի օրեր Հայաստանում՝ համերգային ծրագիր, մոնոներկայացում, դասախոսություններ:
11. Կլոր սեղաններ՝
    ա/ «Վիրտուալ ուղևորություն Ասիական մայրաքաղաքներ»,
    բ/ «Ռուսական մշակույթ»,
    գ/ «21-րդ դարի լրագրող»,
    դ/ «Գենդերային լեզվաբանություն»:
12. Ուսանողական գիտական կոնֆերանս՝ «Մաթեմատիկայի և ինֆորմատիկայի հիմնախնդիրները»:
13. Բաց դասեր՝ նվիրված Եղեռնի 100-րդ տարելիցին:
14. Ստեղծագործական հանդիպում պրոֆեսոր Գալեչյանի հետ:
15. Ուսանողական թերթի հրատարակում:
16. Ամառային դասընթացներ երեխաների համար:

ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար և տնօրեն՝ *Շահնազարյան Գոհար Նելսոնի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մանուկյան Անի Գառնիկի, մանկ. գիտ. թեկնածու, արտաքին կապերի համակարգող
2. Հովհաննիսյան Սիրան Հրաչի, արտաքին և հասարակայնության հետ կապերի համակարգող
3. Նավոյան Սինարա Գառնիկի, հետազոտությունների համակարգող

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

- Բարձրացնել հայ հասարակությունում գենդերային հիմնախնդիրների վերաբերյալ տեղեկացվածության մակարդակը և ազդեցություն ունենալ գենդերային հարցերին վերաբերող քաղաքականության վրա խորհրդատվական, հետազոտական, իրավունքների և շահերի պաշտպանության ու հանրային գործունեությունների շնորհիվ:
- Նոր ընդլայնված և համակարգված ուսումնական ծրագրի միջոցով ուսանողներին ապահովել կանանց և գենդերային ուսումնասիրությունների վերաբերյալ կատարելագործված թրեյնինգներով:
- Համագործակցել ԵՊՀ կարիերայի և շրջանավարտների կենտրոնի հետ և սեմինարների ու դասընթացների իրականացման միջոցով նպաստել կանանց կրթական կապիտալի իրացմանը կարիերայում, ինչպես նաև մասնագիտական ու քաղաքական առաջնորդության դաշտում:
- Զարգացնել կայուն հանրային ռազմավարություն, որը կապ կստեղծի Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի ու կանանց հասարակական կազմակերպությունների, պետական և միջազգային կազմակերպությունների ու բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև Երևանում և ՀՀ մարզերում:
- Մասնավոր և պետական սեկտորում մասնագիտական առաջխաղացում փնտրող հայ կանանց համար զարգացնել մասնագիտական ցանց և վերապատրաստվելու այլ հնարավորություններ, ինչպես նաև կազմակերպել գիտաժողովներ և քննարկումներ:
- Որպես հետազոտական կենտրոն՝ ծառայել գենդերային հավասարության ու կանանց առաջնորդության հիմնախնդիրներին վերաբերող հետազոտությունների ու պետական քաղաքականության առաջխաղացմանը:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Հետազոտություններ: Հայտարարված դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում 2014-2015 ուսումնական տարվա ընթացքում իրականացվել են 28 հետազոտություններ, որոնք ներառում են ՀՀ գենդերային քաղաքականության բարելավմանն ուղղված մի շարք առաջարկներ: Հետազոտությունները վերաբերում են ինչպես կանանց քաղաքական մասնակցությանը, սեռով պայմանավորված հղիության

արհեստական ընդհատումներին, զանգվածային լրատվամիջոցներում կանանց կերպարի ներկայացմանը, այնպես էլ միգրացիայի գենդերային ասպեկտներին, առօրյա պրակտիկաներում գենդերային առանձնահատկությունների վերհանմանը, բարձրագույն կրթության ոլորտում կանանց հիմնախնդիրներին և այլն:

Գիտաժողովներ: Հաշվետու ժամանակահատվածում կենտրոնի կողմից իրականացվել է 1 գիտաժողով՝ նվիրված Հայաստանում գենդերային հիմնախնդիրների բարձրաձայնմանը: Գիտաժողովի ընթացքում ներկայացվել են 30 հետազոտությունների արդյունքներ, որոնք իրականացվել են 2014 և 2015 թվականների ընթացքում: Գիտաժողովի շրջանակում 2015 թվականի մայիսի 11-ին և 12-ին առանձին ելույթներով հանդես են եկել տեղական և միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, փորձագետներ, ինչպես նաև անկախ հետազոտողներ: Գիտաժողովի օրակարգում տեղ են գտել այնպիսի հետազոտություններ, ինչպիսիք են հայաստանյան գենդերային դիսկուրսի վերլուծությունը, ՏԻՄ ընտրություններում կանանց քաղաքական մասնակցությունը, բարձրագույն կրթական համակարգում կանանց ակադեմիական կարիերայի կառուցման սոցիալ-մշակութային գործոնները, կանանց դերի ընկալումները Հայաստանում գործող ավանդական և ոչ ավանդական կրոնական կազմակերպությունների կողմից, միգրացիայի ազդեցությունը գենդերային դերերի փոփոխության վրա ՀՀ Գեղարքունիքի մարզում, սեռական բնույթի հետապնդումները աշխատավայրում որպես կանանց մասնագիտական առաջընթացին խոչընդոտող գործոն, սեռով պայմանավորված հղիության արհեստական ընդհատումները որպես ընտանիքում գենդերային խտրականության արտահայտում, ինչպես նաև այլ հետազոտություններ, որոնք ունեն թե՛ գիտական և թե՛ պրակտիկ կարևոր նշանակություն: Գիտաժողովին ներկայացված բոլոր հետազոտությունների արդյունքները հայերեն և անգլերեն հասանելի են http://www.ysu.am/gender/ ԳՀԱԿ պաշտոնական կայքում:

Մենթորային ծրագիր: Մենթորային ծրագիրն իր էությամբ նորարար մոտեցում է ԵՊՀ ուսանողների համար: Այսօր մի շարք մասնագիտական դիտարկումները ակնհայտ են դարձնում այն փաստը, որ ուսանողուհիները համալսարանական տարիներին ունենում են բարձր առաջադիմություն, հմտորեն դրսևորում են իրենց մասնագիտական պրակտիկայի շրջանակներում, պատրաստակամ են աշխատանքի կատարողականության տեսանկյունից, ինչպես նաև ունեն բարձր աշխատանքային արդյունավետություն, սակայն աշխատաշուկայում չեն կարողանում լիարժեք դրսևորել իրենց, զբաղեցնել բարձր պաշտոններ և ունենալ մասնագիտական և աշխատանքային առաջխաղացումներ: Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի նպատակներից մեկն է, բացի ակադեմիական և պրակտիկ նշանակության հետազոտությունների իրականացումից, վեր հանել այն գործոնները, որոնք խոչընդոտում են երիտասարդ կանանց և աղջիկներին շարունակել կարիերայի կառուցման ճանապարհը հենց մենթորային ծրագրի կազմակերպման միջոցով:

Կրթական ծրագրեր և վերապատրաստումներ: Հաշվետու ժամանակահատվածում կենտրոնի կողմից մշակվել և իրագործման է հանձնվել «Կանայք, առաջնորդություն և զարգացում» նոր մագիստրոսական ծրագիրը: Ծրագիրը նոր մագիստրոսական մասնագիտացում է, որը 2015-2016 ուսումնական տարվանից կգործի Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետում: Բացի դրանից՝ կենտրոնի կողմից պարբերաբար իրականացվել են վերապատրաստման ծրագրեր Արիզոնայի պետական համալսարանից հրավիրված դասախոսների կողմից, որոնց ավարտին մասնակիցներին տրվել են վկայականներ: Նշված դասընթացները հիմնականում ուղղված են եղել գենդերային հետազոտությունների շրջանակներում կիրառվող սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդաբանությանը և միգրացիայի ուսումնասիրություններին. Սարա Հեյֆորդ՝ «Ծանոթացում բազմամակարդակ մոդելավորմանը», Սեսիլիա Մենջիվար՝ «Ներգաղթի արդի օրենքները և դրանց ազդեցությունը ընտանիքների վրա» և մի շարք այլ թրեյնինգներ:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. «Հայաստանցիների դիրքորոշումները կանանց և տղամարդկանց իրավունքների հավասարության համատեքստում» (HED 0039722 ARM 1201):	Շահնազարյան Գ. Ն.

Թեմա 1. 2014 թվականի աշնանը՝ սեպտեմբեր-նոյեմբեր ամիսների ընթացքում, ԳՀԱԿ-ն իրականացրել է «Հայաստանի գենդերային բարոմետր» հետազոտությունը կանանց և տղամարդկանց դերերի վերաբերյալ հայաստանցիների դիրքորոշումները պարզելու նպատակով՝ հետազոտության ընտրանքում ընդգրկելով ՀՀ բոլոր մարզերը և Երևան քաղաքը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կենտրոնի կողմից իրականացվել է նաև ԵՊՀ ուսանողների գենդերային դիրքորոշումներին վերաբերող 2-րդ պարբերական բնույթ ունեցող հետազոտությունը: Հետազոտությունն իր տեսակով յուրահատուկ է, քանի որ կրելու է շարունակական բնույթ՝ պարզելու համար հայաստանցիների գենդերային դիրքորոշումների փոփոխությունների դինամիկան: Նշված հետազոտության նախապատրաստական, դաշտային, ինչպես նաև վերլուծական աշխատանքներն ավարտված են, իսկ հետազոտության արդյունքներն արդեն մի քանի անգամ ներկայացվել են Արիզոնայի պետական համալսարանում (ԱՄՆ), Վաշինգտոնում (ԱՄՆ), ինչպես նաև 2015 թվականի մայիսի 11-12-ին Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի կողմից կազմակերպված «Գենդերային հիմնախնդիրները ժամանակակից Հայաստանում. հետազոտությունից դեպի քաղաքականություն» երրորդ միջազգային գիտաժողովի ընթացքում:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Կրթական ծրագրեր: Հաշվետու տարում կենտրոնը Կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի հետ մշակել է «Կանայք, առաջնորդություն և զարգացում» նոր մագիստրոսական ծրագիրը, որն իր տեսակով առաջինն է Հայաստանում և առաջին անգամ ներդրվում է ԵՊՀ-ում: Ուսումնական ծրագրի ավարտին շրջանավարտները ձեռք կբերեն սոցիոլոգիայի մագիստրոսի կոչում՝ «Կանայք, առաջնորդություն և զարգացում» մասնագիտացմամբ: Մագիստրոսական ծրագիրը սպասարկվելու է Կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի կողմից:

«Կանայք, առաջնորդություն և զարգացում» մագիստրոսական ծրագիրը Հայաստանում առաջինն է և ներառում է կրթական այնպիսի մոդուլներ, ինչպիսիք են՝

- Կանանց համաշխարհային շարժման պատմությունը 19-րդ և 20-րդ դարերում,
- Մշակութային հաղորդակցություն և գենդերային խտրականություն,
- Կանանց առաջնորդությունը գլոբալացման համատեքստում,
- Գենդեր և սոցիալական քաղաքականություն,
- Գենդերային հետազոտությունների մեթոդաբանություն,
- Կանայք և սոցիալական շարժումները հետխորհրդային ժամանակաշրջանում,
- Հաղորդակցման գենդերային առանձնահատկությունները,
- Կանայք, առաջնորդություն, կառավարում,
- Ռազմավարական կառավարում:

«Կանայք, առաջնորդություն և զարգացում» մագիստրոսական ծրագրի շրջանակում դասավանդող դասախոսներն ունեն մասնագիտական բարձր պատրաստվածություն և ակտիվ մասնակցություն են

ունեցել Հայաստանում կանանց առաջնորդությանն ուղղված գործընթացներին և հետազոտություններին: Դասախոսական կազմի վեց անդամներ 2013-2014 թթ. նաև վերապատրաստվել են Արիզոնայի պետական համալսարանի (ԱՄՆ) սոցիալական փոխակերպումների ֆակուլտետում:

Մագիստրոսական ծրագրի ուսանողներին հնարավորություն կընձեռվի ունենալու մենթորներ և գիտական ղեկավարներ Արիզոնայի պետական համալսարանի կանանց և գենդերային ուսումնասիրությունների ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմից:

Մենթորային ծրագիր: 2014-15 թթ. կենտրոնում շարունակվել է մենթորային ծրագրի իրականացումը, որի շրջանակում ԵՊՀ-ից 25 ուսանողներ կանոնավոր կերպով հանդիպել են իրենց ոլորտում կայացած կին քաղաքական գործիչների, գործարարների, միջազգային կառույցների ներկայացուցիչների հետ, ովքեր իրենց փորձով ու խորհրդատվությամբ փորձել են աջակցել ծրագրում ներգրավված ուսանողուհիներին՝ աշխատաշուկայում նրանց մրցունակությունը բարձրացնելու համար: Մենթորային ծրագրի նպատակն է հնարավորություն տալ ուսանողուհիներին ծանոթանալու ու զարգացնելու ապագա համագործակցություն տեղական ու միջազգային կառույցների և դրանց՝ կին ղեկավար պաշտոններ ունեցող մասնագետների հետ:

Վերապատրաստման դասընթացներ: Կենտրոնն ակտիվորեն համագործակցել է ԵՊՀ-ի կարիերայի և շրջանավարտների կենտրոնի հետ՝ աղջիկ ուսանողների համար կարիերայի զարգացման նպատակով աշխատաժողովներ ու դասընթացներ կազմակերպելու գործում: Դասընթացների նպատակն էր օգնել կանանց կրթական կապիտալի իրացմանը կարիերայում ու մասնագիտական-քաղաքական առաջնորդության դաշտում: Կենտրոնը նաև իրականացրել է բազմաթիվ հանդիպում-քննարկումներ, աշխատաժողովներ (workshops) ու թրեյնինգներ գենդերային հիմնահարցերի վերհանման ու բարձրաձայնման նպատակով: Միջոցառումներին մասնակցել են մի շարք ներկայացուցիչներ կանանց հասարակական կազմակերպություններից, պետական ու միջազգային կազմակերպություններից, բարձրագույն ուսումնական հաստատություններից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	-	-	-	2	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Զ. Գ. Ազնաուրյան, Գ. Ն. Շահնազարյան,* Գենդերային տարբերությունների ընկալումները հայաստանյան աշխատաշուկայում, «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 67-82:
2. *Ա. Գ. Մանուկյան, Ն. Վ. Աբազյան,* Գենդերային անհավասարությունը հայաստանյան տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների աշխատաշուկայում, «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 155-168:

Զեկուցման թեզիս

1. *Գ. Ն. Շահնազարյան, Վ. Ա. Աղաջանյան, Ս. Գ. Նավոյան,* Երևանի պետական համալսարանի ուսանողների գենդերային դիրքորոշումները (սոցիոլոգիական հետազոտության արդյունքների համառոտ ներկայացում), «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի նյութեր, հոկտեմբերի 7-8, 2013, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 16-40:
2. *V. Agadjanian, A. Sevoyan,* Men's Migration and Employment of Women Left Behind in Rural Armenia, «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի նյութեր, հոկտեմբերի 7-8, 2013, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 97-113:
3. *A. Křížkovn,* The Embeddedness of Entrepreneurship in the Gender Order of Post-Socialist Czech Society, «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի նյութեր, հոկտեմբերի 7-8, 2013, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 114-129:

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Աղաբաբյան Ալվինա Սամվելի*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Միրաքյան Վահրամ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Էլբակյան Էդգար Արմենի, լաբորանտ
3. Մելիքյան Սիրանուշ Սերոժի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

- Ինֆոգեն վտանգների բացահայտմանն ուղղված գիտական մեթոդոլոգիայի մշակումը և կիրառումը տեղեկատվական տիրույթում,
- Ազգային անվտանգության տեսանկյունից արատավոր դիրքորոշումների ձևավորման, տարածման ճանապարհների ուսումնասիրումը և հակազդման մեխանիզմների մշակումը,
- Հայկական ԶԼՄ-ների բովանդակային քաղաքականության, դրա դրսևորումների և հասարակության վրա ունեցած հետևանքների գիտական հետազոտումը,
- Լրատվամիջոցների ազդեցությամբ սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորման մեխանիզմների և փոփոխման հնարավորությունների և ուղիների ուսումնասիրումը,
- Կատարված հետազոտությունների շրջանակներում համագործակցության հաստատումը ինչպես լրատվամիջոցների, այնպես էլ համապատասխան պետական կառույցների հետ (նաև Արցախում)՝ հետազոտությունների ընթացքում ստացված արդյունքները լայնորեն կիրառելի դարձնելու նպատակով,
- Ներքոնշյալ ուղղություններով գիտահետազոտական ուսումնասիրությունների իրականացումը:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

- Ներքին և արտաքին միջավայրում հակահայկական քարոզչության հիմնական ուղղությունների և թեզերի ուսումնասիրություն և հակաքարոզչության կազմակերպում,
- Ինֆորմացիոն ներքին հոսքերի մշտադիտարկում, ինֆոգեն վտանգների բացահայտում և դրանց դեմ պայքարի մեթոդոլոգիայի մշակում,
- Հասարակության շրջանում ազգային անվտանգության տեսանկյունից վտանգ ներկայացնող սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորման աղբյուրների, մեխանիզմների և տարածման ճանապարհների ուսումնասիրություն, հակազդման մեխանիզմների մշակում,
- Հայկական ինքնության ձևավորման հարցում լրատվամիջոցների դերի ուսումնասիրություն,
- Հայոց ցեղասպանության և Արցախյան հիմնախնդրի համակողմանի ուսումնասիրություն,
- Հայ-ադրբեջանական հակամարտության քարոզչական ասպեկտների, հայ-ադրբեջանական հակամարտության համատեքստում Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի տեղեկատվական-հոգեբանական անվտանգության հիմնախնդիրների ուսումնասիրություն,
- Արցախի և Արցախյան հիմնախնդրի, բանակի, հայրենիքի, պետության և այլ պետականապահպան միավորների հետ կապված հասարակությունում առկա սոցիալական դիրքորոշումների ուսումնասիրություն,

- ԶԼՄ-ների միջոցով սոցիալական դիրքորոշման ձևավորման մեխանիզմների, դրանց կառուցվածքի, առաջացման և փոփոխման նախապայմանների, ինչպես նաև զանգվածային հաղորդակցության միջոցների ազդեցության և դրա հնարավոր հետևանքների ուսումնասիրում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիայում իրականացվել են մի շարք աշխատանքներ, ծրագրեր և հետազոտություններ, որոնցից մի քանիսը առանձնակի կարևորություն ունեն:

1. Լաբորատորիայի անմիջական ուշադրության և համակողմանի ուսումնասիրության առարկա է այնպիսի մի հրատապ խնդիր, ինչպիսին է Հայաստանի դեմ տարվող թուրք-ադրբեջանական քարոզչությունը: Հրադադարից ի վեր հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը ռազմաճակատից տեղափոխվել է դիվանագիտական և տեղեկատվական հարթակներ: Արդեն երկու տասնամյակ շարունակ Բաքվում և Անկարայում փորձում են, Հայաստանի հանդեպ տնտեսական, դիվանագիտական և հոգեբանական ճնշումներ բանեցնելով, Հայաստանում հասունացնել Արցախն Ադրբեջանին հանձնելու դիրքորոշումներ: Ի՞նչ նպատակներ է հետապնդում ներկայիս ադրբեջանական քարոզչությունը, քարոզչական ի՞նչ թեզեր է օգտագործում թշնամին, որո՞նք են թշնամական քարոզչության առավելություններն ու խոցելի կողմերը, ինչպե՞ս հակազդել թուրք-ադրբեջանական քարոզչական ագրեսիային, ինչպե՞ս չեզոքացնել նրանից բխող սպառնալիքները: Հարցերի այն շրջանակն է, որը մշտապես գտնվում է լաբորատորիայի ուշադրության կենտրոնում: Արդեն իսկ կատարված ուսումնասիրությունների հիման վրա հաշվետու ժամանակաշրջանում պատրաստվել և հրատարակվել է «Հայ-ադրբեջանական հակամարտության քարոզչական նկարագիրը. Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի հոգեբանական անվտանգության խնդիրները հայ-ադրբեջանական հակամարտության համատեքստում» մենագրությունը (հեղինակ՝ Դ. Ջամալյան), որը բազմաթիվ հարցերի պատասխան է տալիս:

2. Արդեն իսկ ուսումնասիրության են ենթարկվել ՀՀ մի շարք լրատվամիջոցներ՝ հայ հասարակության շրջանում տարբեր երևույթների և կառույցների նկատմամբ դրական կամ բացասական սոցիալական դիրքորոշումներ ձևավորելու տեսանկյունից: Կատարված ուսումնասիրությունը հրատարակվել է մենագրության տեսքով՝ «Սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորումը զանգվածային լրատվամիջոցներով» (հեղինակ՝ Վ. Միրաքյան): Ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ մեզանում առկա հասարակական խնդիրների զգալի մասի պատճառը սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորման հարցում մեր լրատվամիջոցների տեղեկատվական քաղաքականությունն է, հետևաբար այդ խնդիրները կարելի է լուծել լրատվամիջոցների տեղեկատվական քաղաքականության ճշգրտումներով:

3. Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիան մի շարք ծրագրեր է իրականացրել Արցախում, մասնավորապես՝ Քաշաթաղի շրջանում: 2014 թ. դեկտեմբերին Քաշաթաղի շրջանում անցկացվել է «Լավագույն աշակերտ 2014» մրցույթը, որի ավարտին շրջանի 17 աշակերտներ պարգևատրվել են ԵՊՀ պատվոգրերով և մրցանակներով, իսկ նրանցից 3-ը (ավարտական դասարաններից) իրավունք են ստացել Երևանի պետական համալսարան ընդունվելու դեպքում ուսումնառության տարիներին օգտվել վարձավճարի 50 տոկոս զեղչից: Հաշվետու շրջանում լաբորատորիայի ջանքերով Քաշաթաղի 5 գյուղերի (Քաշունիք, Կումայրի, Աղաձոր, Իշխանաձոր, Գետամեջ) հանրակրթական դպրոցները համալրվել են գեղարվեստական և ուսումնամեթոդական գրականությամբ և տարատեսակ սպորտային գույքով:

4. Լաբորատորիան շարունակում է նաև իրականացնել սոցիոլոգիական բնույթի հետազոտություններ Արցախի, Արցախյան հիմնախնդրի, Հայոց ցեղասպանության, Թուրքիայի հետ հարաբերությունների հաստատման և այլ հիմնահարցերի հետ կապված: Հաշվետու ժամանակահատվածում սոցիոլոգիական հետազոտությունն անցկացվել է Քաշաթաղի շրջանի

դպրոցականների շրջանում (5-ից 12-րդ դասարանցիների շրջանում), որի նպատակն էր պարզել տարիքային այդ խմբերի ներկայացուցիչների պատկերացումները շրջանում իրենց ապագայի վերաբերյալ և շրջանում առկա խնդիրների նրանց պատկերացումները: Կատարված հետազոտությունը գտնվում է արդյունքների ամփոփման փուլում, որից հետո կպատրաստվի տպագրության: Լաբորատորիան իրականացնում է նաև «ՀՀ պետական բուհերի ուսանողների ընկալումները Հայոց ցեղասպանության ճանաչման, դատապարտման և պահանջատիրության խնդիրների վերաբերյալ» խորագրով սոցիոլոգիական որակական հետազոտություն, որի արդյունքները պատրաստ կլինեն տարեվերջին:

5. Լաբորատորիան սերտորեն համագործակցում է ՀՀ պաշտպանության նախարարության հետ: Համագործակցության հիմնական նպատակներն են բանակ-հասարակություն կապի ամրապնդումը, ներքին հակաբանակային ինֆոգեն վտանգների բացահայտումը և չեզոքացումը, հայկական զինված ուժերին և դրանց մարտունակության անկմանն ուղղված թուրք-ադրբեջանական նպատակաուղղված հակահայկական քարոզչության բացահայտումը և հակադարձումը և այլն: ՀՀ ՊՆ-ի հետ իրականացվում է «10 միֆ, 10 պատասխան» նախագիծը, որի հիմնական նպատակն է հակադարձել Արցախյան հերոսամարտի և հայկական բանակի հետ կապված առավել տարածված ադրբեջանական 10 միֆերը: Նախագծի շրջանակում կատարված աշխատանքը կամփոփվի գրքի տեսքով:

6. Հաշվետու շրջանում գործարկվել է լաբորատորիայի քառալեզու (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, թուրքերեն) կայքէջը՝ www.armcsr.com: Այն ունի հետևյալ գլխավոր բաժինները՝ Հոդվածներ և վերլուծություններ, Հետազոտություններ, Հրապարակումներ, Հարցազրույց, Նորություններ, Գրադարան և այլն, որոնք անընդհատ համալրվում են նոր նյութերով և հրապարակումներով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցման թեզիս
-	2	-	-	2	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վ. Գ. Միրաքյան,* Սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորումը զանգվածային լրատվամիջոցներով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 216 էջ:
2. *Դ. Վ. Ջամալյան,* Հայ-ադրբեջանական հակամարտության քարոզչական նկարագիրը. Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի հոգեբանական անվտանգության խնդիրները հայ-ադրբեջանական հակամարտության համատեքստում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, 164 էջ:

Հոդված

1. *Ա. Ս. Աղաբաբյան,* ԼՂԻՄ-ի տարածքային յուրացման որոշ դրսևորումներ 1920-1930-ական թթ., «Պատմություն և մշակույթ» (հայագիտական հանդես), հ. 3, Երևան, 2014, էջ 193-202:
2. *E. A. Elbakyan,* Involvement of the State of Qatar in the Syrian Crisis, Hemispheres. Studies on Cultures and Societies, Institute of Mediterranean and Oriental Cultures, Polish Academy of Sciences, Vol. 30, No. 2, 2015, pp. 27-38.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Տնօրեն՝ *Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու*

ՀՀ-ում գործող ամենահին հրատարակչությունը՝ ԵՊՀ հրատարակչությունը, 2014 թ. ընթացքում հրատարակել է 102 անուն գիրք՝ 14.570 տպաքանակով, 1450 տպագրական մամուլ ընդհանուր ծավալով:

ԵՊՀ հրատարակչության աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ հիմնական ուղղություններով՝

- ԵՊՀ գրահրատարակչական քաղաքականության իրականացում,
- ԵՊՀ գրահրատարակչական խորհրդի բնականոն աշխատանքների կազմակերպում,
- գրքերի էջադրում, համակարգչային և նկարչական ձևավորում, խմբագրում, սրբագրում,
- տպագրական աշխատանքների իրականացում,
- գրքերի թվանշայնացում և էլեկտրոնային գրքերի ստեղծում:

Հաշվետու ուստարում հրատարակվել են բազմաթիվ դասագրքեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, բառարաններ և ակադեմիական այլ գրականություն:

Ուշադրության են արժանի հատկապես Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի շրջանակում հրատարակված գրքերը: Լույս են տեսել իսպանացի հայտնի գրող Գոնսալո Գուարչի՝ Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված եռագրության վերջին՝ երրորդ գիրքը՝ «Սպիտակ լեռը», Հռոմի Սապիենցա համալսարանի պրոֆեսոր Մարիա Իմմակոլատա Մաչոտիի հեղինակած «Հայոց ցեղասպանությունը պատմության և հիշողության մեջ» աշխատությունը, Վենետիկի համալսարանի աշխատակից Սոնա Հարությունյանի «Հայոց ցեղասպանության թեման իտալական գրականության մեջ» գիրքը, Անգլերեն լեզվի թիվ 1 ամբիոնի դոցենտ Սիլվա Խասապետյանի «Ցեղասպանագիտական տերմինների հայերեն-անգլերեն և անգլերեն-հայերեն բառարանը», որը նորություն էր բառարանագրության մեջ և հետաքրքիր աղբյուր ցեղասպանագետների համար:

Ուշագրավ էին Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի ցեղասպանագիտության բաժնի վարիչ Վարուժան Պողոսյանի «Էջեր Հայոց ցեղասպանության և պատմագրության» աշխատությունը, պրոֆեսոր Պետրոս Հովհաննիսյանի կազմած Նիկողայոս Ադոնցի ասույթները Հայոց ցեղասպանության և Հայկական հարցի մասին, ինչպես նաև Շահան Նաթալիի «Թուրքերը և մենք» ժողովածուն:

Ծավալուն աշխատանք է տարվել նաև նոր դասագրքերի ստեղծման, մի շարք արժեքավոր ձեռնարկների վերահրատարակման ուղղությամբ: Հրատարակվել են «Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ» դասագրքի 2-րդ մասը՝ Յու. Ավետիսյանի, Ա. Սարգսյանի, Ն. Ներսիսյանի, Լ. Թելյանի, Ա. Տեր-Մինասյանի, Շ. Գևորգյանի, Ա. Ադիլխանյանի խմբագրությամբ, Պավել Բալայանի, Լուիզա Տեր-Սարկիսյանի, Բելլա Խոջումյանի «Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь.», Ալբերտ Կիրակոսյանի «Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ներածություն», Յուրի Մովսիսյանի «Բարձրագույն հանրահաշիվ և թվերի տեսություն», Վահագն Միքայելյանի «Ալգորիթմական հանրահաշիվ» և մի շարք այլ դասագրքեր:

Ընթերցողների կողմից մեծ ուշադրության են արժանացել նաև Հայկ Ավետիսյանի, Արտակ Գնունու, Արսեն Բոբոխյանի, Գագիկ Սարգսյանի «Բրոնզ-երկաթեդարյան Սյունիքի սրբազան լանդշաֆտը. հնագիտական հետազոտություններ», Հրաչիկ Սիմոնյանի «1912-1913 թթ. բալկանյան պատերազմները և հայերը», ինչպես նաև «Ադրբեջանցիների պատմության «հերոսական» էջերից մեկը լուսանկարներում» գրքերը:

Տպագրության են պատրաստվել Նիկողայոս Ադոնցի 8 հատորյակի 7-րդ և 8-րդ հատորները, որոնցում զետեղված են մեծանուն պատմաբանի նամականին և «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում» մեծածավալ աշխատությունը: Վերահրատարակման են պատրաստվել Մանուկ Աբեղյանի երկերի 5 հատորյակի վերջին երեք հատորները, ինչպես նաև Գևորգ Ջահուկյանի «Լեզվաբանության պատմություն» երկհատորյակը:

ԵՊՀ հրատարակչությունն աշխատանքներ է իրականացրել նաև լույս ընծայված գրքերի հանրայնացման ուղղությամբ: Գործարկվել է հրատարակչության նոր կայքը՝ http://publishing.ysu.am/, ուր տեղադրվում են նոր լույս տեսած, շուտով լույս տեսնող գրքերը, ինչպես նաև թարմացվում են նախկին տարիներին լույս տեսած գրքերը: Պարբերաբար հրատարակվել է լույս տեսած վերջին գրքերի կատալոգը, ֆակուլտետներում կազմակերպվել են նոր գրքերի շնորհանդեսները:

Հրատարակչությունը մասնակցել է Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի շրջանակում կազմակերպված միջազգային ֆորումի ժամանակ կայացած գրքերի ցուցահանդեսին, ինչպես նաև սեպտեմբերի 24-ից 26-ը կազմակերպված «ArmBook Expo» գրքի միջազգային ցուցահանդեսին: Ցուցահանդեսին մասնակցում էին ավելի քան 50 երկրների 100-ավոր հրատարակչություններ, և ներկայացված էր վերջին 3 տարիներին լույս տեսած՝ բացառապես Հայկական հարցին և Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված գրականություն: Նկատենք, որ Հայաստանում այդ թեմայով ամենաշատ գրքերը՝ 34 անուն գիրք, հրատարակել էր ԵՊՀ-ն (ԵՊՀ հրատարակչությանը հաջորդում էին Ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտը և «Զանգակ 97» հրատարակչությունը՝ համապատասխանաբար 18 և 14-ական անուն գրքերով):

ԵՊՀ հրատարակչությունը մասնակցել է նաև Փարիզի, Լոնդոնի, Նյու Յորքի և Ֆրանկֆուրտի գրքի միջազգային տոնավաճառներին: Ֆրանկֆուրտում կայացած գրքի տոնավաճառին, որն աշխարհում ամենամեծն է, ներկայացված էր 27 անուն գիրք Հայաստանի, Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության մասին: Ֆրանկֆուրտի գրքի տոնավաճառի շրջանակում կայացել է նաև գերմանացի հայտնի մտավորական Ռոլֆ Հոսֆելդի «Մահ անապատում. Հայոց ցեղասպանությունը» գրքի գերմաներեն տարբերակի շնորհանդեսը, իսկ գերմաներենից հայերեն թարգմանության աշխատանքները մոտենում են ավարտին, և գիրքն առաջիկայում հրատարակվելու է նաև հայերեն:

Ընդլայնվել է համագործակցությունը Եվրոպական համալսարանների հրատարակչությունների ասոցիացիայի հետ, լիիրավ անդամության համար պաշտոնապես ներկայացվել են անհրաժեշտ փաստաթղթերը:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ հրատարակչությունում շարունակվել են հրատարակված գրքերի թվանշայնացման, ինչպես նաև Android, iOS օպերացիոն համակարգերի և Kindle-ի համար նախատեսված էլեկտրոնային գրքերի ստեղծման աշխատանքները:

Հրատարակչության կողմից 2014-2015 թթ.-ին հրատարակված գրքերի ցանկ

1. Ալբերտ Կիրակոսյան, Արշակ Վարդանյան, Աննա Ասատրյան - «Պինդ մարմնի ֆիզիկայի խնդիրներ», 156 էջ
2. Ալբերտ Կիրակոսյան - «Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ներածություն. Մաս 1», 288 էջ
3. Ալբերտ Կիրակոսյան - «Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ներածություն. Մաս 2», 376 էջ
4. Ալբերտ Ղազարյան - «Գիտական հետազոտության մեթոդաբանական առանձնահատկությունները», 112 էջ
5. Ալեքսանդր Գրիգորյան, Մարիա Զասլավսկայա - «2011-2013 թթ. ԵՊՀ շրջանավարտների բավարարվածությունը ստացած կրթությունից. համեմատական վերլուծություն», 162 էջ
6. Ալեքսանդր Մարգարյան - «Ստուգաբանություններ» (վերահրատարակում), 173 էջ

7. «Ակունք», գիտամեթոդական և ուսումնամեթոդական հոդվածների ժողովածու (խմբ. խորհուրդ՝ Գ.Ա. Ղարիբյան և ուրիշ., գլխ. խմբ.՝ Ա.Ա. Ներսիսյան), 230 էջ
8. «Անտառ ծննդոց», գիտական հոդվածների ժողովածու, 656 էջ
9. Աննա Աբաջյան - «Անցյալ կատարյալ ժամանակը հայերենում», 178 էջ
10. Աննա Ալեքսանյան - «Միջանձնային հաղորդակցման իրականացումը կրթական գործընթացում», 264 էջ
11. Աննա Օհանջանյան - ««Բանալի ճշմարտութեան» երկը», 288 էջ
12. Աշխեն Զախարյան - «Ամուսնությունը հին Եգիպտոսում», 68 էջ
13. Աշոտ Մանուչարյան - «Վիմագրերը որպես Հայաստանի քաղաքական պատմության սկզբնաղբյուրներ (IX-XIV դդ.)», 240 էջ
14. Աշոտ Ոսկանյան - «Հասկացման անխուսափելիությունը», Մենագրություն, 398 էջ
15. Աշոտ Սաղյան - «Ամինաթթուների, պեպտիդների և սպիտակուցների քիմիա», 476 էջ
16. «Արաբագիտության ուսումնասիրություններ», պարբերական, 195 էջ
17. Արամ Մանուկյան - «Արտասահմանյան երկրների հակակոռուպցիոն քաղաքականության համեմատական վերլուծություն», 116 էջ
18. Արեմ Մկրտչյան, Գագիկ Թումանյան, Արթուր Աթանեսյան, Մարիա Զասլավսկայա - «Հայկական միգրացիոն ցանցերի ձևավորման և գործառնման որոշ հարցեր», 56 էջ
19. Արմենակ Մանուկյան - «Քաղաքական ուսմունքները նորագույն ժամանակներում», Ուսումնական ձեռնարկ, 2-րդ հրատարակություն, 162 էջ
20. Արմինե Գագինյան - «Ինֆինիտիվի տիպաբանությունը», մենագրություն, 240 էջ
21. Գայանե Թոքմաջյան, Լուսինե Կարապետյան - «Չհագեցած միացությունների քիմիա», Դասախոսությունների շարք, 226 էջ
22. Գայանե Ղազարյան - «Վերլուծական երկրաչափություն և գծային հանրահաշիվ - խնդիրների լուծման ուղեցույց և տիպային խնդիրների ընտրանի», Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, 198 էջ
23. Գագիկ Ղազինյան, Արթուր Վաղարշյան - «Հայոց իրավունքի պատմության հիմնահարցը, Հին շրջանից մինչև մեր օրերը», Մենագրություն, 416 էջ
24. «Գենդերային անհավասարությունները աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում», Գիտաժողովի ելույթների ժողովածու, 210 էջ
25. Գրիգոր Բալասանյան - «ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում», 24 էջ
26. Գրիգոր Ղարիբյան - «85-ամյա հոբելյանական և 60-ամյա համալսարանական կյանքիս էջերից», 114 էջ + 16 էջ ներդիր
27. Գևորգ Գրիգորյան, Արմեն Մարտիրյան - «Ատոմային սպեկտրոսկոպիա», ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, 21 էջ
28. Դավիթ Ջամալյան - «Հայ-ադրբեջանական հակամարտության քարոզչական նկարագիրը», 164 էջ
29. «ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2014 թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու», խմբ.՝ Գ. Ս. Ղազինյան, 560 էջ
30. «ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու», Նվիրվում է Ա. Եսայանի ծննդյան 100-ամյակին, գլխ. խմբագիր՝ Գ. Ղազինյան, 208 էջ
31. Երջանիկ Գեւորգեան, Սուսաննա Գեւորգեան - «Գարեգին Նժդեհի երկերի լեզուառճական միջոցները», 194 էջ + 1 էջ ներդիր
32. Էդմոնդ Վարդումյան - «Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման մեթոդներ», ուսումնամեթոդական ձեռնարկ մագիստրանտների համար, 40 էջ
33. «Թաթուլը», 576 էջ + 8 էջ ներդիր
34. «Ժողովրդավարության մակարդակի ինդեքսի համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Ուկրաինա, Մոլդովա» (խմբ.՝ Ար. Ս. Ալեքսանյան), 352 էջ

35. Ժորա Աչոյան - «Ջրաերկրաբանական հետազոտությունների մեթոդիկա», ուսումնական ձեռնարկ, 245 էջ
36. Լևոն Ավետիսյան - «Արհեստ - արհեստավորանիշ անվանումները հայերենում», 136 էջ
37. «Ծաղիկ թարգմանությանց» (թարգմանության խմբագիրներ՝ Հ. Բաղդասարյան, Պ. Գևառա, Ա. Մանուկյան, Ա. Ստեփանյան, Հ. Օհանյան, Լ. Պաչենտի), գիտական հոդվածների ժողովածու, 188 էջ + 4 էջ ներդիր
38. Կարինե Ջիվանյան - «Իմունաբանություն», ուսումնական ձեռնարկ, 300 էջ
39. «Կիսահաղորդչային միկրո- և նանոէլեկտրոնիկա» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու (կազմող՝ Ֆ. Գասպարյան), միջազգային իններորդ գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 180 էջ
40. «Կրթություն հանուն ապագայի՝ ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ», (կազմեցին՝ պ.գ.դ., պրոֆեսոր Գ. Պետրոսյանը, պ.գ.թ., դոցենտ Ժ. Մանուկյանը, պ.գ.թ., դոցենտ Վ. Պետրոսյանը), 44 էջ
41. «Հայ գիտական բարբառագիտության 100-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութեր», ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ, 280 էջ
42. «Հայագիտության հարցեր - 2015 (1)», գլխ. խմբագիր՝ Սիմոնյան Ա. Հ., ՀՀԻ, 243 էջ
43. «Հայագիտության հարցեր - 2015 (2)», գլխ. խմբագիր՝ Սիմոնյան Ա. Հ., ՀՀԻ, 183 էջ
44. Հայկ Ավետիսյան, Արտակ Գնունի, Արսեն Բոբոխյան, Գագիկ Սարգսյան - «Բրոնզ-երկաթեդարյան Սյունիքի սրբազան լանդշաֆտը. հնագիտական հետազոտություններ», 330 էջ
45. «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումներ (խմբ. խորհուրդ՝ Ա. Աբաջյան, Ռ. Սաքապետոյան, Ն. Պողոսյան), 230 էջ
46. «Հայոց ինքնության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), 148 էջ
47. «Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ», Գիրք Բ, (խմբ.՝ Յու. Ավետիսյան, Ա. Սարգսյան, Ն. Ներսիսյան, Լ. Թելյան, Ա. Տեր-Մինասյան, Շ. Գևորգյան, Ա. Ադիլխանյան), 340 էջ
48. Հասմիկ Սարգսյան - «Էլեկտրոնային կլանման սպեկտրոսկոպիա. կիրառումը քիմիական և կենսաբանական համակարգերում», ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, 21 էջ
49. Հասմիկ Մայսուրյան - «ԶԼՄ տեխնիկա և տեխնոլոգիա», դասախոսություններ, 52 էջ
50. Հենրիկ Աբրահամյան - «Եվրամիությունը և կովկասյան տարածաշրջանը արդի ժամանակաշրջանում (1991-2015 թթ.)», 28 էջ
51. Հրաչիկ Միրզոյան - «Էջեր հայ գրքի և գրատպության պատմության», 400 էջ
52. Հրաչիկ Սիմոնյան - «1912-1913 թթ. բալկանյան պատերազմները և հայերը», 502 էջ + 8 էջ ներդիր
53. Հրաչիկ Սիմոնյան - «Ադրբեջանցիների պատմության «հերոսական» էջերից մեկը լուսանկարներում», 84 էջ
54. Մարիա Իմմակոլատա Մաչոտի - «Հայոց ցեղասպանությունը պատմության և հիշողության մեջ», Սապիենցա համալսարան, Հռոմ, Իտալիա, 232 էջ
55. Մարտին Աբրահամյան - «Աստղային դինամիկա», 160 էջ
56. Մարտին Գրիգորյան, Լևոն Գալոյան, Արթուր Կոբելյան - «Իրական անալիզի ընտրովի բաժիններ», Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, 156 էջ
57. Մարութ Վարդազարյան - «Աշխարհաքաղաքականություն», Դասընթացի ծրագիր, 33 էջ
58. «Մեթոդական ուղեցույց ուսանողների գիտելիքների ստուգման ու գնահատման եղանակների և ընթացակարգի վերաբերյալ», (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, «Հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտություն), 32 էջ
59. Մելանյա Դավթյան, Հենզել Մանուչարյան - «Մովսես Բաղրամյան. «Հայ քաղաքական հրապարակախոսության սկզբնավորումը»», 128 էջ
60. Միքայել Մալխասյան - «Կարսի մարզի բնակչությունը», 80 էջ
61. Միքայել Մալխասյան - «Պատմաժողովրդագրական ուսումնասիրություններ», Գիտական հոդվածների ժողովածու, գիրք 1, 248 էջ

62. Յուրի Գաբրիելյան - «Գերմաներեն լեզվի տիպաբանություն», Ուսումնական ձեռնարկ, 98 էջ
63. Յուրի Մովսիսյան - «Բարձրագույն հանրահաշիվ և թվերի տեսություն», Բուհական դասագիրք, Երրորդ հրատարակություն, 944 էջ
64. Նարինե Հայրապետյան, Միսակ Դավթյան - «Կենսաքիմիայի լաբորատոր աշխատանքներ», ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, 51 էջ
65. Նիկողայոս Ադոնց - «Ասույթներ Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության մասին» (հայերեն, անգլերեն), կազմեց Պ. Հ. Հովհաննիսյանը, 44 էջ
66. «Նիցշեն մշակույթի համատեքստում» (գիտական հոդվածների ժողովածու), 454 էջ
67. Նորա Ազարյան - «Գենետիկական ճարտարագիտության գործնական աշխատանքներ», 60 էջ
68. «Շահան Նաթալի. «Թուրքերը և մենք»» (կազմող՝ Պետրոս Հովհաննիսյան), 464 էջ
69. Պետրոս Պետրոսյան, Վահան Մկրտչյան, Ռաֆիկ Քամալյան - «Գրաֆների տեսություն», 214 էջ
70. Ռուբեն Աղուզումցյան, Ելենա Մուրադյան, Վարդուհի Պապոյան, Ալինա Գալստյան, Դիանա Սարգսյան, Ծովինար Ամիրյան - «Անձի կենսագործունեության հոգեբանական անվտանգություն», կոլեկտիվ մենագրություն, 142 էջ
71. Սիլվա Խասապետյան - «Ցեղասպանագիտական եզրույթների բառարան անգլերեն-հայերեն և հայերեն-անգլերեն», Բառարան, 420 էջ
72. Սլավիկ Մելքոնյան - «Կիսահաղորդիչների օպտիկայի հիմունքներ», ուսումնական ձեռնարկ, 112 էջ
73. Սոնա Հարությունյան - «Հայոց ցեղասպանության թեման իտալական գրականության մեջ. Անտոնիա Արսլան», 102 էջ
74. Վահագն Միքայելյան - «Ալգորիթմական հանրահաշիվ», 374 էջ
75. Վահրամ Միրաքյան - «Սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորումը զանգվածային լրատվամիջոցներով», 216 էջ
76. Վանիկ Վիրաբյան - «Հայաստանի Հանրապետության պետական անվտանգության համակարգի ձևավորումը և գործունեությունը 1918-1920 թթ.», մենագրություն, 746 էջ
77. Վանիկ Վիրաբյան - «Հայ-վրացական ռազմաքաղաքական հարաբերությունները և Լոռու չեզոք գոտին 1920-1921 թթ.», 94 էջ
78. Վարդուհի Պապոյան, Ալինա Գալստյան, Ելենա Մուրադյան, Դիանա Սարգսյան - «Մասնագիտական ինքնորոշման և կայացման հոգեբանական ուղղորդումը կրթական համակարգում», 82 էջ
79. Վարուժան Պողոսյան - «Էջեր Հայոց ցեղասպանության պատմության և պատմագրության», 380 էջ
80. «Վերլուծական տեղեկագիրք», պարբերական, 295 էջ + 5 էջ հավելված
81. Վլադիմիր Հարությունյան - «Կոնդենսացված միջավայրերի հետ իոնացնող ճառագայթման փոխազդեցության ֆիզիկական հիմունքները», Տեսություն և կիրառություններ, 104 էջ
82. «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» (գլխ. խմբ.՝ Գ. Շահվերդյան), Գիտաժողովի նյութեր, 188 էջ
83. «Ցեղասպանությունը հասարակագիտական վերլուծությունների կիզակետում», Հոդվածների ժողովածու /Ա. Ե. Մկրտիչյանի գիտ. խմբագրությամբ, 188 էջ
84. Айказ Оганесян - «Россия и Армяне: Уроки истории и реалии», (2-ое дополненное издание), 322 стр.
85. Александр Амфитеатров - “Армянский вопрос”, 108 с. + 2 вкладыша
86. Ваге Енгибарян - “Концепция методики расследования преступлений”, 128 с.
87. Валери Тунян - “Армянский вопрос: мифотворческий аспект”, 410 стр.
88. “Евразийская перспектива Армении: региональные и глобальные вызовы” (ред. Гегам Петросян), Сборник научных докладов научнопрактической конференции (11 ноября 2014), 52 с.
89. “История Армении”, Под редакцией проф. Гр. Р. Симоняна, 740 стр.
90. Лилит Брутян - “Говорим, не говоря (Невербальная коммуникация в разных культурах)”, (Невербальная коммуникация в разных культурах), Учебное пособие, 77 с.

91. Марина Бабаханян - “Изучаем русские глаголы движения”, Учебно-методическое пособие для преподавателей русского языка как иностранного/неродного, 102 с.
92. Мовсес Демирчян - “Диалог культур в современных условиях”, 108 с.
93. Наира Мартирян - “Сборник заданий по стилистике и культуре речи современного русского языка”, 92 стр.
94. “Образование во имя будущего. Факультет международных отношений”, Составители: д.и.н., профессор Гегам Арутюнович Петросян, к.и.н., доцент Жак Самвелович Манукян, к.и.н., доцент Ваграм Самвелович Петросян, 44 ст.
95. Павел Балаян, Луиза Тер-Саркисян, БеллаХоджумян - “Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь.”, 480 стр.
96. Сергей Саядов – “У Истоков русского арменоведения: историографический обзор”, 336 с. + 36 с. вкладыш
97. Србуи Ламбарджян - “Персуазивность в художественном тексте”, (курс лекций), 42 с.
98. Татьяна Варданесова - “Культура хачкаров Арагацотна и Котайка IX-XVII вв.”, 192 с. + 44 с. вкладыш
99. Astghik Grigorian - “Thoughts - the Shadows of Our Feelings (English for students of Philosophy and Psychology)”, 247 p.
100. “Education for Future. YSU Faculty of International Relations”, Compiled by: G. Petrosyan, Zh. Manukyan, V. Petrosyan, 44 p.
101. Hrachik Simonyan - “One of the “heroic” pages of the history of Azerbaijan in pictures”, 76 p.
102. Margarita Apresyan, Diana Bagiryan - “A new glimpse into science”, 3rd edition, 192 p.
103. Henry Barby - “Au pays de l’épouvante. L’Arménie martyre”, (editor: V. Poghosyan), 176 p.
104. Rose Lambert - “Hadjin, and the Armenian Massacres”, (editor: V. Poghosyan), 64 p.
105. René Pinon - “La suppression des Arméniens. Méthode allemande - travail turc”, (editor: V. Poghosyan), 58 p.

Էլեկտրոնային գրքեր

1. Արման Կիրակոսյան - «ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը և արևմտահայությունը (19-րդ դար - 1914 թ.)», մենագրություն, 400 էջ
2. Աշոտ Եղիազարյան - «Աշոտ Ա Բագրատունի. թագավոր Հայոց», մենագրություն, Երևան, 80 էջ
3. «Հայոց պատմություն», դասագիրք, Հր. Սիմոնյանի խմբ., 874 էջ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

«ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ»

«Գիտական տեղեկագիր» հանդեսի բնական գիտություններ սերիան հրատարակվում է 1967 թ.-ից: 2009 թ.-ից ԵՊՀ գիտխորհրդի որոշմամբ տեղեկագիրը տրոհվել է 3 հանդեսների:

2014 թ. երրորդ քառամսյակում լույս է տեսել.

«Գիտական տեղեկագրի» (Proceedings of YSU)՝ «Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ», «Քիմիա», «Կենսաբանություն» (անգլերեն) հանդեսների 3-րդ համարները և «Գիտական տեղեկագրի»՝ «Երկրաբանություն, աշխարհագրություն» (հայերեն, ռուսերեն) հանդեսի 3-րդ համարը:

2015 թ. լույս են տեսել նշված 3 հանդեսների 1-ին և 2-րդ համարները:

2014 թվականի մայիսից «Գիտական տեղեկագրի» (Proceedings of YSU) «Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ» հանդեսը ներկայացված է Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետությունում հրապարակվող «zbMATH Journal» ռեֆերատային հանդեսում:

ԲԱՆԲԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

2014 թ. սեպտեմբերից մինչև դեկտեմբերի վերջ «Բանբեր Երևանի համալսարանի» քառամսյա գիտական հանդեսը լույս է ընծայվել մասնագիտական 6 շարքով (1. «Հայագիտություն», 2. «Բանասիրություն», 3. «Իրավագիտություն», 4. «Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», 5. «Սոցիոլոգիա, տնտեսագիտություն», 6. «Միջազգային հարաբերություններ, քաղաքագիտություն»)՝ յուրաքանչյուրից մեկական համար (N 3):

Տպագրվող հանդեսներին ԵՊՀ գիտխորհրդի որոշմամբ 2015 թ. հունվարից ավելացել է նաեւ «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Ռուս բանասիրություն» շարքը, բայց սկսած 2015 թվականից, համաձայն ՀՀ գրապալատի պահանջների, տեղի են ունեցել մի շարք փոփոխություններ: «Բանբեր Երևանի համալսարանի» հանդեսի շարքերը դարձել են առանձին հանդեսներ՝ իրենց անհատական միջազգային համարանիշներով.

1. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն» (ISSN 1829-4588),
2. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն» (ISSN 1829-457X),
3. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն» (ISSN 1829-4561),
4. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն» (ISSN 1829-4553),
5. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Սոցիոլոգիա, տնտեսագիտություն» (ISSN 1829-4545),
6. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, քաղաքագիտություն» (ISSN 1829-4529),
7. «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Ռուս բանասիրություն» (ISSN 1829-4537):

Դրանից զատ՝ խմբագրական խորհուրդները վերաձևավորվել են նոր ձևաչափով. նախկին ընդհանուր և տվյալ շարքի խմբկոլների փոխարեն յուրաքանչյուր հանդես ունի մեկ միասնական խմբագրակազմ:

Մինչև 2015 թ. լույս են տեսել հանդեսների առաջին և երկրորդ համարները:

Ինչպես և նախկինում, հանդեսների յուրաքանչյուր համարը լույս է տեսել 5 մամուլ ծավալով, 100 օրինակ տպաքանակով՝ բացառությամբ «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Բանասիրություն» հանդեսի, որը լույս է տեսնում 120 օրինակով:

«Բանբերում», հայերենից և ռուսերենից բացի, հոդվածներ են տպագրվում նաև անգլերեն, յուրաքանչյուր հոդված ունենում է երկու լեզվով ամփոփում:

Հանդեսի հրատարակությանը զուգահեռ՝ իրականացվում են ԵՊՀ կայքում հանդեսի էլեկտրոնային տարբերակի զետեղման աշխատանքները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կայքում տեղադրվել են 1997-1999 թթ. լույս տեսած համարները:

Հանդեսը համագործակցում է ռուսաստանյան «Էլեկտրոնային գիտական գրադարան» ՍՊԸ-ի հետ՝ փոխանակելով տեղեկատվություն, ինչը նպաստում է «Բանբերի» միջազգային հեղինակության աճին: Այդ մասին է վկայում ԵՊՀ կայքում «Բանբերի» էջ հաճախումների կտրուկ աճը:

2014-2015 ՈՒՍՏԱՐՈՒՄ ԵՊՀ-ՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐՆ՝ ԸՍՏ www.ysu.am ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՆԵՏԱՅԻՆ ԿԱՅՔԻ ԼՐԱՀՈՍԻ

[01.09.14] ԲԱՐԻ ԱՎԱՆԴՈՒՅԹՆ ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԷԼ ՉԽԱԽՏՎԵՑ

Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի առաջին կուրսեցիների հյուրն էր ՀՀ արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանը:

[01.09.14] ԲԱՐԻ ԳԱԼՈՒՍՏ ԵՊՀ ԿԱՄ 2014-2015 ՈՒՍՏԱՐՎԱ ՄԵԿՆԱՐԿԸ ՏՐՎԱԾ Է

Այսօր առաջին կուրսեցիներն առաջին անգամ ոտք դրեցին ԵՊՀ որպես ուսանողներ, իսկ ֆակուլտետներում նրանց սպասվում էր ջերմ ընդունելություն:

[01.09.14] ԵՊՀ-Ն ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԻՐ ՆՈՐԵԿՆԵՐԻՆ

Ինչպես դպրոցականների, այնպես էլ նորաթուխ համալսարանականների համար սեպտեմբերի 1-ը՝ Գիտելիքի օրը, միշտ էլ եղել է սպասված ու ցանկալի տոն:

[02.09.14] ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏԵԼԻՔԻ ՕՐ ԵՌԱԲԼՈՒՐՈՒՄ

Սեպտեմբերի 1-ին Գիտելիքի օրվան նվիրված միջոցառումներից անմասն չէր մնացել նաև ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբը:

[08.09.14] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԵՊՀ

Սեպտեմբերի 8-ին ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանն իր աշխատասենյակում հյուրընկալեց բարձրագույն կրթության ոլորտն ուսումնասիրող Եվրոպական միության մի խումբ փորձագետների:

[09.09.14] ԲԱՔՎԻ ՋԱՐԴԵՐԸ՝ 14-ԱՄՅԱ ԱՂՋԿԱ ՀՈՒՇԵՐԻ ՏԵՍՔՈՎ

Արդեն երկու տարի է՝ միջազգային հանրության դատին է հանձնվել Բաքվի ջարդերի մասին պատմող «Nowhere: A story of exile» անգլերեն գիրքը՝ հիմնված ականատեսի հուշերի վրա:

[10.09.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱԽՄԲԵԼ ԷՐ ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ

Այսօր Հայ բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքը սովորականից բազմամարդ էր. հարազատ ֆակուլտետի 95-ամյակն էին նշում պատմաբաններն ու բանասերները:

[10.09.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԸ 95 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՆ

Այսօր համալսարանականների՝ Կոմիտասի անվան պանթեոն այցելությամբ տրվեց ԵՊՀ պատմության և հայ բանասիրության ֆակուլտետների հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված միջոցառումների մեկնարկը:

[11.09.14] ԵՊՀ 95-ԱՄՅԱ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵՎՆԵՐ ԵՆ ՍՏԱՑԵԼ

Հանդիսավոր նիստով ամփոփվեցին ԵՊՀ հայ բանասիրության և պատմության ֆակուլտետների 95-ամյակին նվիրված միջոցառումները:

[11.09.14] ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԲՋՋԱԳԵՆԵՏԻԿԱՅԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

Այսօր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչում շնորհեց հանրահայտ գերմանացի գիտնական Թոմաս Լիիրին:

[11.09.14] ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԲՈՒՀԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԷՐ

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը մասնակցել է արհեստակցական կազմակերպությունների միջազգային համագումարին:

[11.09.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ
Սեպտեմբերի 9-ից 10-ը ՌԴ մայրաքաղաք Մոսկվայում տեղի է ունեցել «Ռուսաստանի առջև եղած մարտահրավերները փոփոխվող աշխարհում» խորագրով գիտաժողով:

[11.09.14] ՎԱՐԴԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ. ՆԱ ՄԱՀԱՊԱՐՏ Է ԵՎ ՈՉ ՄԻԱՅՆ...
Այսօր ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ հուշ-ցերեկույթ՝ նվիրված նույն ֆակուլտետի զոհված ուսանող-ազատամարտիկ Վարդան Հովհաննիսյանի հիշատակին:

[12.09.14] ՉԻՆԱՐԵՆՆ ՈՒ ՉԻՆԱԿԱՆԸ ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Այսօր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը հյուրընկալել էր Հայաստանում Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Տյան Չանչունին:

[12.09.14] ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐԵՐ DAAD-ԻՑ
DAAD գրասենյակի ղեկավարը կրկին Մայր բուհում էր:

[12.09.14] ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ-ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԻԳԱԿԱՆ ՄԵՌԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ հանդիպում-քննարկում Երևանի Աջափնյակ և Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Մարգարիտա Հարթենյանի հետ:

[15.09.14] ՈՒՍԱՆՈՂԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԵՑ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՆ ԱՐՏԵՐԿՐՈՒՄ
ԵՊՀ-ի մագիստրոսը ոչ միայն մասնակցել է միջազգային գիտաժողովին, այլև հանդես է եկել որպես բանախոս և ավագ գրախոս:

[16.09.14] «ՄԵՐ ՈՒԺԸ ՄԵՐ ԶԻՆՎՈՐՆ Է»
ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբը մասնակցեց Կապավորի օրվան նվիրված միջոցառմանը:

[16.09.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՆ ԻՐ ԼՈՒՄԱՆ ՈՒՆԻ ԲԱՆԱԿԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ՀՀ ՊՆ նախարար Սեյրան Օհանյանի հերթական հանդիպումը համալսարանականների հետ:

[16.09.14] ՍՈՎՈՐԵԼՈՒ Է ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԷՍՏՈՆԱԿԱՆ ՏԱՐՏՈՒԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում Տարտուի համալսարանի պրոֆեսոր Էիկի Բերգը ներկայացրեց երկու նոր մագիստրոսական ծրագրեր, որոնցով կարող են սովորել նաև հայ ուսանողները:

[17.09.14] ՀԱՄԵՐԳ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՊՀ 95-ԱՄՅԱԿԻՆ
Արամ Խաչատրյանի անվան միջազգային 2-րդ փառատոնի բացման համերգը նվիրված էր Երևանի պետական համալսարանի 95-ամյակին:

[18.09.14] 100-ԱՄՅԱ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ. ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔԸ՝ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՏԵՍՔՈՎ
ԵՊՀ-ում այսօր մեկնարկել է «Հայ-գերմանական հարաբերությունների ավելի քան 100 տարին» խորագրով միջազգային համաժողովը:

[19.09.14] «ԲԻՋՆԵՍԻ ՄԱՐԴ ԵՄ, ԲԱՅՑ ՉԵՄ ՄՈՌԱՆՈՒՄ, ՈՐ ՆԱԵՎ ՄԱՅՐ ԵՄ...»
2013 թ-ին ՀՀ վարչապետի կողմից «Լավագույն գործատու» մրցանակին արժանացած Աննա Խաչատուրովան համալսարանականների հյուրն էր:

[19.09.14] ՀԱՅԱԳԵՏՆԵՐԻ «ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ» ԵՊՀ. ԲԱՑՎԵԼ ԵՆ 3 ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԼՍԱՐԱՆՆԵՐ
ԵՊՀ-ում բացվել են 3 ականավոր գործիչների՝ Յոհաննես Լեփսիուսի, Հերման Գոլցի և Գարեգին Հովսեփյանցի անունները կրող լսարաններ:

[19.09.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՍՏԻ ՀԱՍՑԵՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Սեպտեմբերի 18-ին ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ աշխատանքային խորհրդակցություն. քննարկվեցին ԵՊՀ ուսանողներին համալսարանական էլեկտրոնային փոստի հասցեներ տրամադրելու, ինչպես նաև շրջանավարտների «HEN-GEAR» պորտալը ԵՊՀ-ում շահագործելու հարցերը:

[22.09.14] ԱՄՐԱՊՆԴՎԵՑԻՆ ԿՐԹԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԸ
Սեպտեմբերի 18-19-ը ԵՊՀ ներկայացուցիչները՝ ի դեմս ռեկտոր Արամ Սիմոնյանի և Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի փոխտնօրեն Մհեր Հովհաննիսյանի,(ՀՀԻ)Դոնի Ռոստովում մասնակցել են միջազգային երկօրյա գիտական համաժողովին:

[22.09.14] ԱՆՑԿԱՑՎԵՑ ԱՄԵՆԱՄՅԱ 18-ՐԴ ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿՈՆՖԵՐԱՆՍԸ
Սեպտեմբերի 19-21-ը ԵՊՀ Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազայում տեղի ունեցավ «Կրթությունը ՀՀ անվտանգության համատեքստում» խորագրով գիտագործնական կոնֆերանս:

[23.09.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԿԱՆԱՆՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
Սեպտեմբերի 23-ին ԵՊՀ-ում ներկայացվեցին «Վերծանելով կնոջը Հայաստանի արդի քաղաքական դիսկուրսում» թեմայով հետազոտության արդյունքները:

[24.09.14] ՇՆՈՐՀԱՎՈ՛Ր ՏՈՆԴ, ՈՒՍԱՆՈ՛Ղ
Սեպտեմբերի 23-ին՝ երեկոյան, ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակը լցված էր համալսարանականների շնչով:

[24.09.14] ՀԱԼԼԵԻՑ ԵՐԵՎԱՆ՝ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ
ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի ուսանողների ու պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի հյուրը Հալլեի համալսարանի մանրէաբանության ինստիտուտի պրոֆեսոր Գերի Սովերսն էր:

[25.09.14] ԿԱՅԱՑԱՎ ԳԻՏԽՈՐՀՐԴԻ՝ ԱՅՍ ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԱՌԱՋԻՆ ՆԻՍՏԸ
Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ այս ուստարվա անդրանիկ նիստը՝ օրակարգային 7 հարցերով:

[26.09.14] ԲԱՑ ԴՌՆԵՐՈՎ ԴԵՊԻ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԲՈՒՀԵՐ
«Ալիանս ֆրանսեզ» կազմակերպության և Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան ներկայացուցիչներն այսօր եկել էին ԵՊՀ՝ ուսանողներին ներկայացնելու Ֆրանսիայում սովորելու հնարավորությունները:

[26.09.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
Հելմուտ Շմիդթի անվան համալսարանի պատվիրակության անդամները հանդիպեցին համալսարանականների հետ:

[26.09.14] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ՍՏԵՓԱՆ ՄԵԼԻՔ-ԲԱԽՇՅԱՆԻ 90-ԱՄՅԱԿԻՆ
Այսօր ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Տեղանունից դեպի պատմություն. նվիրված Ստեփան Մելիք-Բախշյանի ծննդյան 90-ամյակին» խորագրով գիտաժողով:

[27.09.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՀԵՏԱՔՐՔՐՎԱԾ ԵՆ ՃԱՊՈՆԵՐԵՆՈՎ
Սեպտեմբերի 26-ին ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ այցելեց «Ճապոնիա» հիմնադրամի մոսկովյան մասնաճյուղի աշխատակից Տոսիյուկի Յամագուտին:

[27.09.14] «ԿԻՆԸ ՆԱԽԿԻՆՈՒՄ ԱՇԽԱՏՈՒՄ ԷՐ, ԻՍԿ ՀԻՄԱ՝ ՉԱՐՉԱՐՎՈՒՄ»
Սեպտեմբերի 26-ին ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի հյուրն էր ազգագրագետ Մխիթար Գաբրիելյանը:

[27.09.14] ՆՈՐԱՅՐ ՄԱՐՈՒԹՅԱՆ. ՄԻ ՁԵՌՔՈՒՄ ԳՐԻՉՆ ԷՐ, ՄՅՈՒՍՈՒՄ՝ ՁԵՆՔԸ
Սեպտեմբերի 26-ին ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան դահլիճում տեղի ունեցավ զոհված ազատամարտիկ Նորայր Մարությանին նվիրված մրցանակաբաշխություն:

[29.09.14] ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐԻ ԻՄԻՋ ՁԵՎԱՎՈՐԵԼՈՒ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ
Մարդուն դիմավորում են հագուստով, բայց ճանապարհում են խելքով...

[29.09.14] ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ԵՆ
Սեպտեմբերի 18-ին, 23-ին և 26-ին ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում պրոռեկտորներ Ալեքսանդր Գրիգորյանի, Գեղամ Գևորգյանի և Ռուբեն Մարկոսյանի գլխավորությամբ ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի (ՌԾ) մշակմանը մասնակցող աշխատանքային խմբերը շարունակեցին քննարկումները:

[01.10.14] ԿԱՆԱՅՔ ՉԵՆ ԿԱՐՈՂԱՆՈՒՄ ԻՐԵՆՑ ԼԻԱՐԺԵՔ ԴՐՄԵՎՈՐԵԼ ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՅՈՒՄ
Սեպտեմբերի 30-ին համալսարանականների հյուրն էր ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ընտանիքի, երեխաների ու կանանց հիմնահարցերի բաժնի պետ Արմինե Թանաշյանը:

[01.10.14] ԱՊԱԳԱ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԸ՝ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետում մեկնարկել է «Փախստականների իրավունք» խորագրով ամառային դպրոցը:

[02.10.14] ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ՄԱԿ-Ի ՆՈՐ ԾՐԱԳՐԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ
Հոկտեմբերի 1-ին ՄԱԿ-ի հայկական ասոցիացիան ԵՊՀ Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ուսանողներին ներկայացրեց ՄԱԿ-ի նոր ծրագիրը՝ Հետ-2015-ի զարգացման օրակարգը:

[02.10.14] ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ 15 ՏԱՐԵԿԱՆ Է
Հոկտեմբերի 1-ին՝ 15 տարի առաջ նույն օրը, Ժուռնալիստիկայի բաժինն առանձնացվեց Հայ բանասիրության ֆակուլտետից՝ դառնալով առանձին ֆակուլտետ:

[03.10.14] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԶԱՐԳԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
Ապագա մաթեմատիկոսներն ամփոփեցին սեմինարի արդյունքները, իսկ ամենաակտիվները նաև հավաստագրեր ստացան:

[05.10.14] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՒՄԲՆ ԱՆՑԱՎ ԿՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ
Հոկտեմբերի 5-ին Մայր բուհի ներկայացուցիչները ՊՆ Վ. Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտում մասնակցեցին կրակային պատրաստության դասընթացի առաջին փուլին

[06.10.14] ԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՄԻՋՈՑՈՎ
Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկել է «Բարձր էներգիաների ֆիզիկա և դաշտի քվանտային տեսություն» խորագրով 2-րդ աշնանային դպրոցը:

[06.10.14] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՀԵՏԱՔՐՔՐՎԱԾ ԵՆ ՈՉ ՄԻԱՅՆ ՉԻՆԱՐԵՆՈՎ, ԱՅԼԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹՈՎ
Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան Գեղամ Պետրոսյանն ընդունեց ԵՊԼՀ-ի Կոնֆուցիոսի ինստիտուտի չինական կողմի տնօրեն Յանգ Մեյհուային:

[07.10.14] ՄԱՆՐԷԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՄԱԽՄԲԵԼ ԷԻՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻՆ
Այսօր կենսաբաններն ամփոփեցին դեռևս հոկտեմբերի 5-ին մեկնարկած միջազգային գիտաժողովի արդյունքները:

[07.10.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ «ՌՈՄԵՈ ԵՎ ՋՈՒԼԻԵՏԸ» «ՀԱՅ ՖԵՍՏ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՌԱՏՈՆՈՒՄ
Հոկտեմբերի 6-ին Համազգային թատրոնում ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնը «Հայ Ֆեստ» փառատոնի շրջանակներում հանդես եկավ Վ. Շեքսպիրի «Ռոմեո և Ջուլիետ» պիեսի բեմադրության նոր ներկայացմամբ:

[08.10.14] 100-ԱՄՅԱԿԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ. ԱՅՍՕՐՎԱ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ՝ ՎԱՂՎԱ ՊԱՀԱՆՋԱՏԵՐ
Այսօր ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Հայոց ցեղասպանության պահանջատիրության հարցը 100-ամյակին ընդառաջ» խորագրով դասախոսություն-քննարկումը:

[09.10.14] ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԵՐԸ ՖՐԱՆՍ-ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ
Այսօր ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ Առաջին համաշխարհային պատերազմին նվիրված հիշատակման միջոցառում:

[10.10.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԿԱՆԱՆՑ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԲՌՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔԵՐՆ ՈՒ ԴՐԴԱՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ
Հոկտեմբերի 7-9-ը ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնում տեղի ունեցավ «Կանանց նկատմամբ բռնության սոցիալ-մշակութային և կառուցվածքային գործոնները» թեմայով թրեյնինգը:

[10.10.14] «ՃԱՆԱՉՈՒՄ ԱՍՎԱԾԸ ՆԱԽԵՎԱՌԱՋ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ Է»
Կայացավ ուսանողական երեք կառույցների համատեղ կազմակերպած սեմինարը «Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ» միջոցառումների շրջանակում:

[10.10.14] ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 12-Ը ԻՍՊԱՆԵՐԵՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐՆ Է
ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը նշեց իսպաներենի միջազգային օրը:

[10.10.14] **ԿՐԿՆԱԿԻ ՏՈՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ**
ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետը նշում է հիմնադրման 50-ամյակը:

[10.10.14] ... ՈՐՊԵՍԶԻ ԱՐԺԵՎՈՐՎԵՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻ ՆՈՐ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ
Հոկտեմբերի 9-ին տեղի ունեցավ «Անմահները հրամայում են... ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետը Արցախյան գոյամարտում» խորագրով հուշ-ցերեկույթ:

[10.10.14] ԻՆՉՊԵ՞Ս ԿԱՌՈՒՑԵԼ ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԼԻՑ ԿԱՐԻԵՐԱ
Հոկտեմբերի 8-10-ը ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնն ու Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնն անցկացրին հերթական սեմինար-դասընթացը:

[13.10.14] ԵՊՀ-Ն՝ ՀԱՄԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՆԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ
Հոկտեմբերի 12-ին Մայր բուհի ավելի քան 500 ուսանողներ ու դասախոսներ միացան «Երեբունի-Երևան 2796» տոնակատարությանը:

[13.10.14] «ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍԱՆՈՂ-2014»
«ԵՊՀ լավագույն ուսանող» ամենամյա մրցանակաբաշխության կանոնակարգի համաձայն՝ հայտարարվել է «Լավագույն ուսանող-2014» մրցույթը:

[13.10.14] ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅ-ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՁԵՎԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ
Էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության ուսումնասիրմանը նվիրված ծրագիրն իրականացնելու են հայ և գերմանացի մասնագետները:

[13.10.14] ԱՍՈՐԻ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՀՈՎՎԱՊԵՏՆ ԱՅՑԵԼԵՑ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀ
Այսօր ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ հանդիպում Անտիոքի և Համայն Արևելքի նորընտիր Պատրիարք Նորին Սրբություն Մորան Մոր Իգնատիուս Եփրեմ Երկրորդի հետ:

[14.10.14] ԼՍՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՒՄ ԵՆՔ ԱՐԱԲԵՐԵՆ
Այսօր ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետում ներկայացվեց արաբերենի նոր ուսումնական ձեռնարկը:

[14.10.14] ԵՊՀ-Ն ՖՐԱՆԿՖՈՒՐՏԻ ԳՐՔԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՆԱՎԱՃԱՌՈՒՄ
ԵՊՀ հրատարակչությունը Հայաստանի պատվիրակության կազմում մասնակցել է աշխարհի խոշորագույն՝ Ֆրանկֆուրտի գրքի տոնավաճառին:

[15.10.14] ԱՊԱԳԱ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐԸ ԵՐԴՎԵՑԻՆ
Այս տարի ևս ԵՊՀ թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի առաջին կուրսեցիների երդման արարողությունը կայացավ Մաշտոցի գերեզմանի մոտ:

[15.10.14] ՄՈՆՊԵԼՅԵ 1-Ը՝ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան Գագիկ Ղազինյանը հոկտեմբերի 8-12-ը պաշտոնական այցով մեկնել է Մոնպելյե՝ Մոնպելյե 1 համալսարանի հետ միջֆակուլտետային համագործակցությունը խթանելու նպատակով:

[16.10.14] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՎԱԶԴԱՅԻՆ ԴԱՇՏԸ 3 ՕՐ ԳՏՆՎԵԼՈՒ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
Երևանի միջազգային կոմունիկացիոն բիենալեի մեկնարկը տրվեց այսօր ԵՊՀ մասս մեդիա կենտրոնում:

[17.10.14] ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԵՑ ԻՐ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ
Այսօր ԵՊՀ-ում Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոն-Հայաստանը (ՀՌԿԿ) ընդունեց Նյու Յորքի Կարնեգի կորպորացիայի ներկայացուցիչներին:

[20.10.14] ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՆԵՐԸ ԿԵՆՏՐՈՆԱՑԵԼ ԷԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
Հոկտեմբերի 17-18-ը Ծաղկաձորում անցկացվել է «Մանկավարժության ժամանակակից հիմնախնդիրները» խորագրով տարածաշրջանային միջազգային գիտաժողովը:

[20.10.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԿՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԵՏ
Ռուս գործընկերները շահագրգռված են ԵՊՀ-ի հետ համագործակցության հեռանկարային ծրագրերի հաստատմամբ և զարգացմամբ:

[20.10.14] ԱՐԳԵԼՈՑԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՊՐԱԿՏԻԿ ՄԻՋԱՎԱՅՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի ուսանողները բուհում ձեռք բերած գիտելիքներն ամրապնդել են դաշտային աշխատանքներով:

[20.10.14] ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐ ԲՈԼՈՐ ՆՐԱՆՑ, ՈՎՔԵՐ ՉԵՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ՀԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԸ
Կայացավ ԵՊՀ պրոֆեսոր Սեդա Գասպարյանի հեղինակած «Հայոց ցեղասպանությունը. լեզվաճանաչողական մեկնակետ» վերտառությամբ գրքի շնորհանդեսը:

[21.10.14] ԵՐԵՔ ԽԱՂԵՐՈՒՄ ԷԼ ԱՄԵՆԱԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼԸ ԵՊՀ-Ն ԷՐ
ՀՀ կենտրոնական բանկի անցկացրած ինտելեկտուալ 3 մրցույթներում էլ հաղթող են ճանաչվել Մայր բուհի ներկայացուցիչները:

[21.10.14] ԻՏԱԼԵՐԵՆԻ 14-ՐԴ ՇԱԲԱԹԸ ՆՇՎՈՒՄ Է ՆԱԵՎ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՈՒՄ
Մեկնարկեց «Նոր Եվրոպայի տարեգրություն. իտալական հրատարակչական գործը, հեղինակներն ու ընթերցողները թվային դարաշրջանում» խորագրով միջոցառումների շարքը:

[21.10.14] ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ. ԾԱՆՈԹԱՆՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ
ԵՄ Արևելյան գործընկերության նախագծի ներկայացուցիչները հյուրընկալվել էին ԵՊՀ-ում:

[21.10.14] ԵՐՋԱՆԿՈՒԹՅԱՆ ՄՈԴԵԼԸ ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ԵՐԵՔ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ
Այսօր «ՀՌԿԿ-Հայաստան» կենտրոնում տեղի ունեցավ հերթական հետազոտության ամփոփումը:

[22.10.14] «ԿԻՍԱԼՈՒՄՆԻ ԾՈՎԱԾՈՑԸ». ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԿԱՆԳԱՌԸ ԵՊՀ-Ն ԷՐ
Այս տարվա գարնանը մեծ էկրան բարձրացած «Կիսալուսնի ծովածոցը» լիամետրաժ ֆիլմի այսօրվա հանդիսատեսը ԵՊՀ ուսանողներն էին:

[22.10.14] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆԴԼԱՅՆՎՈՒՄ Է
Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում մեկնարկեց ուսանողական և երիտասարդական կազմակերպությունների երևանյան համաժողովը, որին մասնակցում էին շուրջ 50 մասնակիցներ տարբեր երկրներից:

[23.10.14] ԿԱԶԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆ ՈՒ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ԵԶՐԵՐ ԵՆ ՓՆՏՐՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում Կազանի դաշնային համալսարանի ներկայացուցիչները հանդիպեցին համալսարանականների հետ:

[23.10.14] ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
Շարունակելով ուսանողական և երիտասարդական կազմակերպությունների երևանյան համաժողովի միջոցառումների շարքը՝ այսօր մասնակիցները հյուրընկալվեցին ՀՀ Ազգային ժողովում:

[24.10.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
Հոկտեմբերի 23-ին ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Գործարար ոլորտում առաջնորդության գենդերային առանձնահատկությունները. մի՞ֆ, թե՞ իրականություն» թեմայով թրեյնինգ:

[24.10.14] ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԳՐՈՂՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵԼ ԷԻՆ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀ
Հոկտեմբերի 23-ին ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան դահլիճում էին հյուրընկալվել ամերիկացի հանրահայտ արձակագիր Գրեգորի Օրֆալին և բանաստեղծներ Մերի Հիթմընն ու Քրիստոֆեր Մերիլը:

[24.10.14] ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲՈՒՀԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԽՈՐԱՑՈՒՄԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԳԼԽԱՎՈՐ ՆՊԱՏԱԿ
Հայաստան կատարած պաշտոնական այցի շրջանակներում հոկտեմբերի 23-ին ԵՊՀ-ում էր հյուրընկալվել գերմանական DAAD գրասենյակի գլխավոր քարտուղար Դորոթեա Ռյուլանդը:

[24.10.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՄԻ ՇԱՐՔ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՎ ՈՉ ՄԻԱՅՆ…
Ուսանողական կառույցների ներկայացուցիչները հանդիպեցին ՀՀ կրթության և գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանին:

[24.10.14] ԹՄՐԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶՈՒՏ ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ
ԵՊՀ-ում մեկնարկել է թմրամիջոցներին և դրանց ապօրինի շրջանառությանը նվիրված սեմինարների շարք:

[24.10.14] ՆԱՐԵԿԸ ԵԿԱՎ ՈՒ ԱՆՑԱՎ ԼՈՒՍԱՍՏՂԻ ՊԵՍ
Նարեկ Հովսեփյան. «Որպես մահկանացու՝ ես վախենում եմ պատերազմից, որպես հայրենիքի զինվոր՝ պատրաստ եմ պատերազմի: Անմահությունն սկսվում է հայրենիքի սիրուց…»:

[24.10.14] ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐՆ ԷԻՆ
Հոկտեմբերի 24-ին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում ապագա իրավագետների հետ հանդիպում ունեցավ հայտնի իրավաբան Հովհաննես Մարգարյանը:

[27.10.14] «ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉԸ ՆԱԵՎ ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՄԻ ՄԱՍՆ Է». ՋԱՆՖՐԱՆԿՈ ՌԱՎԱՋԻ

Կայացավ «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ. Քրիստոնեության ընդհանուր ժառանգություն» գրքի հայերեն և ռուսերեն թարգմանության շնորհանդեսը:

[28.10.14] ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԱՌԿԱ ԵՎ ՀԵՌԱԿԱ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՎ ԵՊՀ Է ԸՆԴՈՒՆՎԵԼ 5381 ՀՈԳԻ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը՝ օրակարգային 5 հարցերով:

[29.10.14] ՄԻԱԿ ՄՐՑԱՆԱԿԸ, ՈՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼ Է, «ՀՐԱՆՏ ԴԻՆՔ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆ Է

Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում համալսարանականների հյուրերն էին քուրդ հասարակական գործիչներն ու մտավորականները:

[29.10.14] «HEN-GEAR» ՊՈՐՏԱԼԸ ԿՆՊԱՍՏԻ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻՆ

Մեկնարկել է ԵՊՀ 2013-2014 ուստարվա շրջանավարտների կողմից «HEN-GEAR» պորտալում գրանցվելու հիմնական գործընթացը:

[29.10.14] ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՆՈՐ ՁԵՎԱՉԱՓՈՎ

Այսօր ԵՊՀ դասախոսների և ուսանողների հետ հանդիպման էր եկել Ռազմավարական հետազոտությունների ռուսական ինստիտուտի տնօրեն, գեներալ-լեյտենանտ Լեոնիդ Ռեշետնիկովը:

[29.10.14] ԵՊՀ-Ն ՍԳՈՒՄ Է ԻՐ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԿՈՐՈՒՍԸ

Այսօր ֆիզդաստիարակության դասաժամին հանկարծամահ է եղել ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանող Լևոն Հայրապետյանը:

[30.10.14] «ՇՔԱՄՈՒՏՔԸ» ՑՈՒՑԱԴՐՎԵՑ ՆԱԵՎ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՈՒՄ

ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբը, շարունակելով ֆիլմերի ցուցադրությունները, հոկտեմբերի 29-ին համալսարանականներին ներկայացրեց «Շքամուտք» ֆիլմը:

[30.10.14] ԵՊՀ-Ի ՀՐԱՎԵՐՈՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ Է ԴՈՆԻ ՀԱՅԵՐԻ «ԱՆԻ» ՀԱՄՈՒՅԹԸ

Դոնի Ռոստովի հայերի «Անի» համույթի՝ ԵՊՀ-ում նախատեսված համերգը չի կայանա՝ պայմանավորված 19-ամյա ուսանողի ցավալի մահվան հանգամանքով:

[30.10.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՎԱՌ Է ԳԱՌՆԻԿ ԱՆԱՆՅԱՆԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐ ԿԵՐՊԱՐԸ

Այսօր ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան դահլիճում կայացած հանդիսավոր նիստը նվիրված էր Գառնիկ Անանյանի 80-ամյակին:

[30.10.14] ԿՈՄԻՏԱՍԸ ՉԻ ԽԵԼԱԳԱՐՎԵԼ. ՊՆԴՈՒՄ Է ՀՈԳԵԲԱՆԸ

Այսօր ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետում կայացավ ամերիկահայ հոգեբան Մելինե Գարագաշյանի «Կոմիտաս. Մեծ եղեռնի զոհը» գրքի շնորհանդեսը:

[31.10.14] ԵՊՀ ՈՒԳԸ ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ԲՆՈՒՅԹ Է ԿՐԵԼՈՒ

ՈՒԳԸ-ն որդեգրել է գիտաժողովների անցկացման նոր ընթացակարգ, և յուրաքանչյուր ուստարում անցկացվելու է գիտական նստաշրջան՝ բոլոր ֆակուլտետներում իր բաժանմունքներով և ենթաբաժանմունքներով:

[31.10.14] ԱՐՍԵՆ ՋՈՒԼՖԱԼԱԿՅԱՆԸ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՎԵԼ Է ԵՊՀ ՀՈՒՇԱՄԵԴԱԼՈՎ

Հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի աշխարհի չեմպիոն հռչակված Արսեն Ջուլֆալակյանն այսօր հարազատ ֆակուլտետի հյուրն էր:

[31.10.14] «ՀԱՍՄԻԿ ԹՈՔՄԱՋՅԱՆՆԵՐ ՄԵՐ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՔԻՉ ԵՆ»
Այսօր ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ միջոցառում՝ նվիրված Անգլիական բանասիրության ամբիոնի երախտավորներից մեկի՝ Հասմիկ Թոքմաջյանի 90-ամյակին:

[31.10.14] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՈՒՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ
«Ժուռնալիստը և ժուռնալիստիկան գլոբալ գործընթացների համապատկերում» խորագրով գիտաժողովը նվիրված էր Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի հիմնադիր դեկան Գառնիկ Անանյանին:

[03.11.14] «ԱՔՍՈՐՎԱԾՆԵՐԸ» ՊԻԵՍԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ՆՈՐ ՁԵՎԱՉԱՓՈՎ
Հոկտեմբերի 31-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ «Աքսորվածները» երազ-պիեսի անգլերեն լեզվով բեմադրված ընթերցանությունը:

[03.11.14] ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԵԼ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ
Նոյեմբերի 3-ին ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնում (ԳՀԱԿ) ներկայացվեց «ԵՊՀ ուսանողների դիրքորոշումները կանանց և տղամարդկանց դերերի վերաբերյալ» հետազոտության արդյունքները:

[03.11.14] ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ ԴԻՄԱՎՈՐԵՑ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ
Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան Գեղամ Պետրոսյանի՝ արդեն ավանդական դարձած հանդիպումը հեռակա ուսուցման ուսանողների հետ:

[03.11.14] ՄԻԳՐԱՑԻԱ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ԴՐԱ ԴՐԱԿԱՆ ՈՒ ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ԿՈՂՄԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Միգրացիա. մարտահրավերներ, զարգացում, զարգացման առավելություններ» թեմայով դասախոսությունը:

[04.11.14] ԵՊՀ ՔԱՂԱՔԱԳԵՏՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵԼ ԵՆ ԱՐՑԱԽԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
Երկու բուհերի մասնագետները որոշել են կրթագիտական կապերը տեղափոխել նոր՝ ավելի բարձր հարթություն:

[04.11.14] ԵՊՀ-Ն ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՆՊԱՍՏԵԼ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆԸ
ԵՊՀ-ավագ դպրոցներ համագործակցության շրջանակում Մայր բուհի դասախոսները շարունակում են հանդիպել ավագ դպրոցների աշակերտների հետ:

[05.11.14] ԱՐՑԱԽՅԱՆ ԵՌՕՐՅԱ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՓՈՓՎԵՑ ԾԱՌԱՏՈՒՆԿՈՎ
Հոկտեմբերի 31-ից նոյեմբերի 2-ը համալսարանականներն այս տարի արդեն երրորդ անգամ Արցախում էին:

[05.11.14] ԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԻ ՀԻՄՔՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկել է հայ-ռուսական գիտագործնական կոնֆերանս:

[06.11.14] SS ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԵՊՀ-Ի ՆՈՐ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԸ «SAMSUNG»-Ն Է
ԵՊՀ-ում բացվել է «Samsung»-ի կրթական կենտրոն, որտեղ տարբեր ֆակուլտետների ուսանողներ կուսումնասիրեն պլանշետների ծրագրավորման դասընթացներ:

[06.11.14] ԵՐԵՔ ՏԱՐԲԵՐ ՃԱԿԱՏԱԳՐԵՐ՝ ՄԻԱՀՅՈՒՍՎԱԾ ՄԵԿ ՖԻԼՄՈՒՄ
Նոյեմբերի 5-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի և Ազգային կինոկենտրոնի համատեղ ջանքերով «Կինոաշուն» փառատոնի շրջանակում Մայր բուհում ցուցադրվեց վերջին՝ «Թևանիկ» ֆիլմը:

[07.11.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԴԱՑ ԻԳՈՐ ՊԱՆԱՐԻՆԸ
ՀԱԿՊ համալսարանական լիգիայի սեմինարի շրջանակներում քննարկվեցին Եվրասիական տարածաշրջանի տեղեկատվական անվտանգության հիմնահարցերը:

[07.11.14] ԵՊՀ-Ն ԵՎՍ ՄԵԿ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԴՈԿՏՈՐ ՈՒՆԻ
Կանադայի գիտահետազոտական խմբի ղեկավար, Մանիտոբայի համալսարանի պրոֆեսոր Տապաշ Չակրաբորտին արժանացել է ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչման:

[08.11.14] ՌԻՍԱՆՈՂ ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՈՂՆԵՐԸ ԵՐԿՐՈՐԴՆ ԵՆ
ACM ICPC միջազգային մրցույթի քառորդ եզրափակչում շուրջ 300 թիմերից ԵՊՀ-ն հայտնվեց 2-րդ տեղում:

[10.11.14] «ԾԱԳՈՒՄԸ: ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ». ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
Նոր Զելանդացի գրող Լեն Ուիքսը, ոգեշնչվելով իր հայ կնոջ ժողովրդի պատմությունից և տոկունությունից, պատմական հայտնի իրադարձությունները շարադրել է այլ կերպ:

[11.11.14] ՄԵԿՆԱՐԿԵՑ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ
Նոյեմբերի 10-ին ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ ուսանողական միջբուհական ամենամյա գիտաժողովի աշնանային նստաշրջանի բացումը:

[11.11.14] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՆՇՎՈՒՄ Է ՍՈՑԱՇԽԱՏՈՂԻ ՕՐԸ
Այսօր Մայր բուհում տեղի ունեցավ Սոցիալական աշխատողի օրվան նվիրված «Մենք միասին ենք» խորագրով համաժողովը:

[11.11.14] ՌՈՒՄԻՆԻԱՅՈՒՄ ԽՈՐՈՒԹՅԱՄԲ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼՈՒ ԵՆ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
Ռումինիայի Կլուժ-Նապոկա քաղաքի Բաբեշ-Բոյայ համալսարանում ստեղծվել է Հայագիտության ինստիտուտ, որի բացմանը մասնակցել է նաև ԵՊՀ պատվիրակությունը:

[12.11.14] ՆԱՏՕ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ՆԱԵՎ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Նոյեմբերի 12-ին ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ՀՀ-ում հավատարմագրված ՆԱՏՕ-ի անդամ մի շարք երկրների դեսպանների հանդիպումը պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների հետ:

[12.11.14] ՍՈՎՈՐԵԼՈՒ Է ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ «ERASMUS MUNDUS»-Ը
Այսօր ԵՊՀ ուսանողները հանդիպեցին «Erasmus Mundus» ծրագրի համակարգողների հետ:

[13.11.14] «ՃԱՄԲԱՐՈՒՄ» ՖԻԼՄԻ ՊՐԵՄԻԵՐԱՆ ԿԱՅԱՑԱՎ ՆԱԵՎ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Նոյեմբերի 12-ին Մշակույթի կենտրոնի դահլիճում կայացավ առաջին մանկապատանեկան «Ճամբարում» գեղարվեստական ֆիլմի ցուցադրությունը

[13.11.14] ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՌԱՆՑՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐՆ ԷԻՆ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում կայացավ «Հայաստանի եվրասիական հեռանկարը. տարածաշրջանային և գլոբալ մարտահրավերներ» խորագրով միջազգային գիտաժողով:

[13.11.14] ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷԻՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ 10-ԱՄՅԱԿԻՆ
Նոյեմբերի 12-ին ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետում անցկացվեցին «Հայ հասարակությունը Եվրասիական միության շեմին» խորագրով, ինչպես նաև ամենամյա 10-րդ ուսանողական գիտաժողովները:

[13.11.14] ԵՊՀ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՑՆԵՐԸ՝ «ՀԱՅԱՑՔ ԱՊԱԳԱՅԻՆ-2014»-Ի ՄԱՄՆԱԿԻՑՆԵՐ
Այսօր ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի նախասրահում մեկնարկեց «Հայացք ապագային-2014» խորագրով երիտասարդական կազմակերպությունների ցուցահանդեսը:

[13.11.14] ԵՊՀ ԱՄԵՆԱԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ 10 ՏԱՐԵԿԱՆ Է
Հանդիսավոր նիստով ամփոփվեց ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հիմնադրման 10-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքը:

[14.11.14] ՀԵՌՈՒՍՏԱՎԵՐԼՈՒԾԱԲԱՆԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՂ ՀԱՐՑԵՐԻՆ
Այսօր ապագա լրագրողների հետ հանդիպում ունեցավ հայտնի լրագրող, հեռուստավերլուծաբան Արմեն Դուլյանը:

[14.11.14] ՍՈՎՈՐՈՒՄ ԵՆՔ ԿԱՌԱՎԱՐԵԼ ՄԵՐ ԿԱՐԻԵՐԱՆ
ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը նոյեմբերի 12-14-ը կազմակերպել էր «Կարիերայի կառավարում» խորագրով սեմինար-դասընթաց:

[17.11.14] ԵՊՀ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՆ ԱՐԴԵՆ ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ
Այսօր հայտնի դարձան «Լավագույն ուսանող-2014» մրցույթի հաղթողների անունները:

[18.11.14] ԹԱՓՈՒՐ ՏԵՂԵՐԻ ՄՐՑՈՒՅԹԻՆ ԵՊՀ-ԻՑ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ Է 8 ՀՈԳԻ
Այսօր ԵՊՀ գիտխորհուրդը 8 գիտնականի երաշխավորեց մասնակցելու ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսի և թղթակից անդամի թափուր տեղերի համալրման համար մրցույթին:

[18.11.14] ՊՈՉԱՄԲԱՐՆԵՐԸ ԿՐԿԻՆ ՀԱՅՏՆՎԵԼ ԵՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում կազմակերպվել էր շրջակա միջավայրի վրա մետաղական օգտակար հանածոների պոչամբարների ազդեցության վերաբերյալ կլոր սեղան-քննարկում:

[19.11.14] ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՉԱՓԻՑ ՇԱՏ ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ ԵՆ ՍՏԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
Համալսարանականների հյուրն էր ֆրանսիացի գիտնական, առաջադեմ հասարակական գործիչ, պրոֆեսոր Պիեռ Ժոլիո-Կյուրին:

[19.11.14] ՀԱՆԴԻՊԵՑԻՆ ԲՈՒՀԸ, ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՆ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐԸ
Այսօր 100-ից ավելի ընկերություններ ԵՊՀ-ում փնտրում էին իրենց ապագա աշխատակիցներին:

[19.11.14] ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՈՒ ԲՈՒՀԸ՝ ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՅԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ
«Բուհից աշխատաշուկա՝ 1 քայլ» աշխատանքի տոնավաճառի շրջանակներում ԵՊՀ-ում անցկացվեց հանրապետական կլոր սեղան-քննարկում:

[20.11.14] ՄԵԾԱՐՄԱՆ ՑԵՐԵԿՈՒՅԹԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ԵՐԵՔ ԶՈՀՎԱԾ ՈՒՍԱՆՈՂ-ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻՆ
Նոյեմբերի 19-ին անցկացվեց համալսարանական զոհված ազատամարտիկների 50-ամյակներին նվիրված մեծարման ցերեկույթ. նրանք համակուրսեցիներ էին, զինակիցներ և մարտական ընկերներ…

[20.11.14] ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԱՊԱԳԱ ԹՈՒՐՔԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Առաջին անգամ հայ ընթերցողին ներկայացվեց Հայաստանում հեղինակված Թուրքիայի Հանրապետության պատմության դասագիրքը՝ նախատեսված բուհերի համար:

[20.11.14] «ԸՆԿԵՐ ՓԱՆՋՈՒՆԻ»-Ն «ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵԼ ԷՐ» ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ
Նոյեմբերի 19-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբում Ազգային կինոկենտրոնի աջակցությամբ ցուցադրվեց «Ընկեր Փանջունի» ֆիլմը:

[20.11.14] ՈՐՈՇՎԵՑԻՆ ԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼ ԽԱՂԻ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետում անցկացվեց ֆիզիկամաթեմատիկական բնույթի միջֆակուլտետային ինտելեկտուալ խաղ:

[21.11.14] ՀՀ ԵՎ ԼՂՀ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԱՆԵԼԻ Է ԳՐՔԻ ՏԵՍՔՈՎ
ԼՂՀ Ազգային ժողովի գրադարանում տեղի ունեցավ ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դեկան, պրոֆեսոր Էդիկ Մինասյանի «Հայաստանի երրորդ Հանրապետության պատմությունը» գրքի Արցախյան շնորհանդեսը:

[22.11.14] ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝ ԱՆՓՈՓՈԽ. ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԿՐԿԻՆ ԱՐՑԱԽՈՒՄ ԷԻՆ
Նոյեմբերի 20-23-ը ԵՊՀ մի խումբ ուսանողներ Արցախում էին ԵՊՀ 95, ԱրՊՀ 45 և ԵՊՀ ուսանողական խորհրդի 20-ամյա հոբելյաններին նվիրված հայագիտական գիտաժողովին մասնակցելու համար:

[24.11.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՓԱՅԼԵՑԻՆ ՆԱԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
Նոյեմբերի 23-ին «Առնո Բաբաջանյան» համերգասրահում տեղի ունեցավ «Մենք երգում ենք Առնո Բաբաջանյանի երգերը» (2012թ.) և «Главные песни России» (2013թ.) հանրապետական ուսանողական մրցույթ-փառատոնների դափնեկիրների համերգը:

[24.11.14] ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱԳԱՆ ԲՈԼՈՆԻԱՅԻ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ
2015 թվականին Երևանում կայանալիք Եվրոպայի կրթության նախարարների գագաթնաժողովին ընդառաջ Բուխարեստում կայացավ Բոլոնիայի գործընթացի հետազոտողների կոնֆերանսը:

[25.11.14] ԱՌՑԱՆՑ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻՆ
Համալսարանականն առցանց զեկույց ներկայացրեց Մոսկվայում կայացած «Ռուսաստանի քաղաքագիտությունը. ծագումը, ավանդույթները և հեռանկարները» խորագրով գիտաժողովին:

[25.11.14] ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐՆ ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷԻՆ ՎԱՀԱԳՆ ԴԱՎԹՅԱՆԻՆ
Նոյեմբերի 24-ին ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբը հերթական անգամ կազմակերպել էր ծիծեռնակաբերդյան ընթերցումներ:

[25.11.14] ՓՈՂԻ ՈՒ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՊԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄՈՏԻՎԱՑԻԱ
Գոյություն ունի՞ արդյոք կապ փողի, աշխատանքի և երջանկության միջև. հարցի պատասխանը փորձել է գտնել Ամստերդամից ժամանած պրոֆեսորը:

[26.11.14] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԻՆ ԻՐԵՆՑ ՍՏԵՂԾԱՐԱՐ ՄՏՔԵՐԸ
Նոյեմբերի 26-ին ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի սերվիսի բաժնի մի խումբ ուսանողներ հանդես եկան իրենց ստեղծած արտադրանքներով:

[26.11.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ
Այսօր համալսարանականների համար դասախոսություն կարդաց Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հայաստանյան ներկայացուցիչ Թերեզա Դաբան Սանչեսը:

[27.11.14] ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԿԵՂՏԱՋՐԵՐԻ ՄԱՔՐՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
Ստեղծվել է Կեղտաջրերի մաքրման կայանների (ԿՄԿ) կառավարման կատարելագործման ուղեցույց:

[28.11.14] ԵՐԵՔ ԵՐՆԵԿ ՄԵԿ ՏԵՂ ԿԱՄ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԵՏՔԵՐՈՎ
Հայ մասնագետները եվրոպացի կոլեգաներից սովորում են մեթոդներ, որոնցով դասավանդումը կարող է տուրիզմի կայուն զարգացման հիմք դառնալ:

[28.11.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ՀԻՇՈՒՄ Է ԻՐ ՀԵՐՈՍՆԵՐԻՆ
Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի զոհված ասպիրանտ, ազատամարտիկ Միհեր Ջուլհաճյանի ծննդյան օրն է:

[30.11.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԵԼ Է ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ
Նոյեմբերի 27-ին կայացած ՀՀ Կառավարության նիստում որոշում է ընդունվել «Երևանի պետական համալսարան» ՊՈԱԿ-ը վերակազմակերպել հիմնադրամի:

[01.12.14] ԱՌԱՆՑ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԲԻԶՆԵՍՆ ԱՐԴԵՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ Է
Նոյեմբերի 26-28-ը ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Ինչպես սկսել բիզնես առանց նախնական կապիտալի» խորագրով եռօրյա սեմինար-դասընթաց:

[01.12.14] ԱՊԱԳԱ ՍՈՑԻՈԼՈԳՆԵՐԸ ՊԱՅՔԱՐԵՑԻՆ ՄԻԵՎՆՈՒՅՆ ԽԱՂԱՏԱԽՏԱԿԻ ԱՌՋԵՎ
Այսօր Մայր բուհի կենտրոնական մասնաշենքի բակում տեղի ունեցավ ֆլեշմոբ՝ շախմատի առցանց առաջնության ձևաչափով:

[02.12.14] ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ԵՆ ԵՎ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ
Ապագա ուսանողների մասնագիտական կողմնորոշմանը միտված հանդիպում-դասախոսությունները նոյեմբերին նոր թափ առան:

[03.12.14] «ELSA». ԱՆԴԱՄԱԿՑԵԼՈՒ ՀԵՐԹԸ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆՆ Է
Հայ ուսանող իրավաբանները ևս պատրաստվում են դառնալ եվրոպական ուսանողական ամենամեծ ընտանիքի անդամ:

[03.12.14] ԲԱՑՎԵԼ Է «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ՓԲԸ-Ի «ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ» ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԸ
ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի նախասրահում այսուհետ կգործի «Արարատբանկ» ՓԲԸ-ի «Ուսանողական» մասնաճյուղը:

[04.12.14] ԱՊԱԳԱ ՍՈՑԻՈԼՈԳՆԵՐԸ ԿՐԿԻՆ ԿԱՐԻՔԱՎՈՐ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԿՈՂՔԻՆ ԵՆ
ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ուսանողական խորհուրդը դեկտեմբերի 3-ին այցելել էր Արմավիրի մարզի համար 1 հատուկ (օժանդակ) դպրոց:

[04.12.14] ԱՊԱԳԱ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐԸ ՀԱՆԴԵՍ ԵԿԱՆ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Դեկտեմբերի 3-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում ներկայացվեցին «Հում օր կամ մեծ աղմուկ ոչնչից» երգիծական մանրապատումները:

[04.12.14] ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՐԱՊՆԴՎԵՑ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՍՏՈՐԱԳՐՄԱՄԲ
Ֆրանսիական Մոնպելիե-1 և Մոնպելիե-2 համալսարանների ներկայացուցիչները հանդիպեցին ԵՊՀ ղեկավարություն հետ:

[04.12.14] ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆ. ՀԱՐՈՒՍՏ ՆՅՈՒԹ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՊՀ-ում այսօր մեկնարկել է «Հայոց մեծ եղեռնի արտացոլումը արտասահմանյան գրականության և արվեստի մեջ» խորագրով հանրապետական գիտաժողովը:

[04.12.14] ՄԵԿՆԱՐԿԵՑ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐԻ ԵՌՕՐՅԱ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ
Առաջիկա երեք օրերին ԵՊՀ-ում կցուցադրվի «Մոգական Ասիա» խորագրով լուսանկարների շարքը:

[05.12.14] ԵՊՀ ՈՒԳԸ-Ն ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ Է ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ
ԵՊՀ-ի մասնագետները դասախոսություններով են հանդես եկել ԱՄՆ-ում, իսկ ՈՒԳԸ-ն փոխըմբռնման հուշագիր է ստորագրել Կոլումբիայի համալսարանի հայկական ընկերության հետ:

[05.12.14] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ 80-ԱՄՅԱԿԻՆ
Դեկտեմբերի 4-5-ը Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ հոբելյանական գիտաժողով՝ նվիրված ֆակուլտետի հիմնադրման 80-ամյակին:

[05.12.14] ԻՆՉՊԵՍ ԶԱՐԳԱՑՆԵԼ ՊՐԵԶԵՆՏԱՑԻՈՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները տեղեկացան պրեզենտացիոն հմտությունների մասին:

[08.12.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԱՄՆ ԱՆՑԿԱՑՐԻՆ ԱՐՄԱՎԻՐՈՒՄ

Դեկտեմբերի 6-ին ԵՊՀ «Վարդանանք» ակումբի անդամներն այցելեցին Արմավիր քաղաքի Վարդան Բախշյանի անվան համար 2 հիմնական դպրոց:

[08.12.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ ԵՆ ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՅԻ ԿԻՍԱԵԶՐԱՓԱԿՉԻՆ

Դեկտեմբերի 7-ին ԵՊՀ երեք թիմեր Թբիլիսիում մասնակցել են համաշխարհային ուսանողական ամենամյա ACM ICPC մրցույթի կիսաեզրափակիչ փուլին:

[08.12.14] ՀՈՒՇ-ՑԵՐԵԿՈՒՅԹԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ԶՈՀՎԱԾ ՕԴԱՉՈՒՆԵՐԻՆ

Ապագա լրագրողները դեկտեմբերի 5-ին Եղիշե Չարենցի անվան դահլիճում հավաքվել էին՝ հարգանքի տուրք մատուցելու զոհված օդաչուներին:

[08.12.14] ԱՄԵՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ՝ ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎՈՎ

ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի 80-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերը ամփոփվել են մեկ գրքում և հրատարակվել անգլերեն լեզվով:

[09.12.14] ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՅՑՈՐԴՆԵՐԸ՝ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների տարեկան գլխավոր նստաշրջանը:

[09.12.14] ԵՐԲ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԵՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՆ ՈՒ ԿՅԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ֆիզիկայի և կյանքի մասին գիտությունների հատման խաչմերուկում հավաքվել էին երիտասարդ գիտնականները՝ ծանոթանալու մասնագիտական նորություններին:

[09.12.14] ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԵՐԿՐԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳՐԱՎԱԿԱՆ

Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում ԵՊՀ կայուն զարգացման կենտրոնի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցան բնապահպանական խնդիրների վերաբերյալ քննարկումներ:

[10.12.14] ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ 80 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Նշվեց ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի հիմնադրման 80 և վերաբացման 30-ամյակները:

[10.12.14] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ ԽԹԱՆՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԵՊՀ ամբիոնի վարիչը մասնակցել է Մոսկվայի պետական համալսարանի կողմից կազմակերպված քաղաքացիական հասարակության և տեղական ինքնակառավարման խնդիրներին նվիրված գիտաժողովին:

[10.12.14] ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ ԱՄԵՆԱԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆՆ Է

Դեկտեմբերի 9-ին տեղի ունեցավ ԵՊՀ ՈՒԽ մշակույթի հանձնաժողովի կողմից կազմակերպված «Երաժշտասեր համալսարանական-2014» մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

[10.12.14] ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԴԱՍԵՐԸ՝ ԱՅՍՕՐՎԱ ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔ

Սպիտակի երկրաշարժի հետևանքները կլինեին զգալիորեն պակաս, եթե լինեինք պատրաստված: Իսկ թե ինչ է նշանակում դա, հավաքվել և քննարկում էին ոլորտի պատասխանատուներն ու մասնագետները:

[10.12.14] ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ. ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ, ՆԱԽԱՆՇՎԵՑԻՆ ՀԵՏԱԳԱ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

Քննարկվեցին լսողական և խոսակցական խնդիրներ ունեցող մարդկանց՝ կրթություն ստանալու իրավունքները, այդ գործընթացում առաջացած խնդիրներն ու դրանց լուծման տարբերակները:

[11.12.14] ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ ԶԱՐԳԱՆՈՒՄ Է ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դեկտեմբերի 4-5-ը Տոմսկում տեղի է ունեցել «Եվրասիական տնտեսական միություն. ներկան և ապագան» խորագրով միջազգային երիտասարդական համաժողով:

[11.12.14] ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԸ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՆ ՄՆՆԴԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնում տեղի ունեցավ «Սննդամթերքի անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» խորագրով գիտաժողով:

[11.12.14] ԵՊՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄ Է ՏԱՐԻՆ

Կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ այս տարվա վերջին նիստը՝ օրակարգային 7 հարցերով:

[12.12.14] ՀԱՍԱՆ ՋԵՄԱԼ. «ԵՍ ՊԱՏՄԱԲԱՆ ՉԵՄ, ՓԱՍՏԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՎԻՃԵԼ ՉԵՄ ԿԱՐՈՂ»

ԵՊՀ թյուրքագիտության ամբիոնի դասախոսներն ու ուսանողներն այսօր հանդիպել են Հասան Ջեմալի հետ, ով Հայոց ցեղասպանությունը ծրագրած երեք ոճրագործներից մեկի՝ Ջեմալ փաշայի թոռն է:

[12.12.14] ԵՎՍ ՄԵԿ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳԻՐՔ Է ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԵԼ ԱՊԱԳԱ ԹՈՒՐՔԱԳԵՏՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ «Թուրքիայի պաշտպանական համակարգի արդիականացումը և անվտանգության ոլորտի բարեփոխումները» վերտառությամբ գրքի շնորհանդեսը:

[12.12.14] ՌՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ԷՐ

Այսօր տեղի ունեցավ Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի հիմնադրման 15 և հայկական առաջին տպագիր պարբերականի՝ «Ազդարար»-ի 220-ամյակներին նվիրված ուսանողական ներֆակուլտետային գիտաժողով:

[15.12.14] ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Դեկտեմբերի 12-ին ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դասախոս, պատմ. գիտ. թեկնածու Աղասի Թադևոսյանն ուսանողների համար կարդաց «Միգրացիայի արդի միտումները ՀՀ-ում» թեմայով դասախոսություն:

[15.12.14] ՌՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ՝ «Ի՞ՆՉ, ՈՐՏԵ՞Ղ, Ե՞ՐԲ» ԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

Դեկտեմբերի 12-ին ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Истина где-то рядом» ներֆակուլտետային ինտելեկտուալ մրցաշար:

[17.12.14] ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀ

Դեկտեմբերի 16-17-ը Արմավիրի մարզի Արմավիր քաղաքի համար 2 հիմնական, Լեռնագոգ գյուղի միջնակարգ և Քարակերտ գյուղի համար 2 միջնակարգ դպրոցների աշակերտները հանդիպեցին համալսարանականների հետ:

[17.12.14] ՀՀ ԿԳ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԴԱՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների հանրային կառավարման բաժնի 3-րդ կուրսի ուսանողների հյուրն էր նախարար Արմեն Աշոտյանը, ով Մայր բուհ էր այցելել ուսանողների հրավերով:

[17.12.14] ԹԵՐԵԶԱ ՍԱՆՉԵՍ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽԻՍ ԴՈԼԱՐԱՅՆԱՅՎԱԾ Է»

Այս օրերի ամենաարդիական ու քննարկվող թեմայի մասին այսօր ԵՊՀ-ում խոսել է Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի ղեկավար Թերեզա Սանչեսը:

[18.12.14] ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐՆ ԱՄՓՈՓԵՑԻՆ ԱՆՑԱԾ ՈՒՍՏԱՐԻՆ

Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի խորհրդի տարեվերջյան ամփոփիչ նիստը:

[19.12.14] ՈՒԳԸ-Ն ԱՄՓՈՓԵՑ ՆԱԽՈՐԴ ԿԻՍԱՄՅԱԿԸ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ Ուսանողական գիտական ընկերության ընդլայնված նիստը:

[19.12.14] ՀՐԱՎԻՐՎԵՑ ՆՈՐ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՈՒԽ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ
Համագումարը հավանության արժանացրեց ՈՒԽ նախագահի հաշվետվությունը, հաստատեց նախագահության կազմը, ինչպես նաև կանոնադրությունում կատարված փոփոխությունները:

[20.12.14] ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ԱՂԱՍԻ ԵՍԱՅԱՆԻ 100-ԱՄՅԱԿԻՆ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ պրոֆեսորադասախոսական կազմի տարեկան գիտական նստաշրջանը:

[22.12.14] ԵՊՀ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ԱՄՓՈՓԵՑ ՈՒՍՏԱՐԻՆ
Դեկտեմբերի 22-ին ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ԵՊՀ խորհրդի նիստը, որը նախագահում էր ՀՀ նախագահ, ԵՊՀ խորհրդի նախագահ Սերժ Սարգսյանը:

[23.12.14] ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ԽՆԴՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԼԵԶՎԱԿԱՆ ԿՈՂՄԸ
Արտասահմանցի մասնագետը շուրջ երկու տարի հետազոտելուց հետո փորձել է վերլուծել Ղարաբաղյան հիմնախնդիրը ժողովրդալեզվական տեսանկյունից:

[24.12.14] ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆ ԱՐԴԵՆ ՕՐՀՆԵՐԳ ՈՒՆԻ
Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջոցառումները եզրափակվեցին անակնկալ համերգով:

[25.12.14] ԵՊՀ-Ն ԱՌԱՋԱՏԱՐ Է ՆԱԵՎ «FACEBOOK»-ՈՒՄ
Երևանի պետական համալսարանի ֆեյսբուքյան պաշտոնական էջի՝ https://www.facebook.com/ysu.am-ի հետևորդների թիվը հատեց 20.000-ը:

[25.12.14] ԵՊՀ-Ն՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԲՈՒՀԵՐԻ ԱՌԱՋԱՏԱՐՆԵՐԻ ՇԱՐՔՈՒՄ
ՀՀ ԿԳ նախարարը ներկայացրել է հայկական բուհերի վարկանիշները՝ ըստ Բուհերի ազգային վարկանիշավորման համակարգի:

[26.12.14] ԲՈՒՀԱԿԱՆ ԱՐՀՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆԸ ԵՊՀ-ԻՆՆ Է
ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը գլխավորում է բուհական արհմիությունների լավագույն եռյակը:

[27.12.14] ԱՄԱՆՈՐՅԱ ՏՈՆԵՐԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ
Այս օրերին համայն հայությունը նախատոնական տրամադրության մեջ է. օրեր անց 2014 թվականը կանցնի պատմության գիրկը:

[28.12.14] ԵՎ ՀՐԱԺԵՇՏ ՏԱԼՈՎ 2014 Թ-ԻՆ
Օրեր անց պատմության գիրկը կանցնի 2014 թվականը:

[29.12.14] ԵՊՀ-Ն ՀՀ ԳԱԱ ՆՈՐ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ԵՎ ԹՂԹԱԿԻՑ ԱՆԴԱՄ ՈՒՆԻ
ԵՊՀ գիտխորհրդի կողմից երաշխավորված գիտնականներից երկուսն ընտրվել են ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս և թղթակից անդամ:

[13.01.15] ՔՆՆԱՇՐՋԱՆԸ ՍԿՍՎԵԼ Է
Հունվարի 12-ից մեկնարկել է 2014-2015 ուստարվա առաջին կիսամյակի քննաշրջանը:

[20.01.15] ԴԱՍԵՐԸ ԿՎԵՐՍԿՍՎԵՆ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 9-ԻՑ

Երևանի պետական համալսարանում 2014-2015 ուստարվա երկրորդ կիսամյակի դասերը կսկսվեն փետրվարի 9-ից, իսկ հեռակա ուսուցման համակարգինը՝ մարտի 16-ից:

[20.01.15] ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎԵԼՈՒ Է ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՍԱԿԱԿԻՑԸ»

Հայոց ցեղասպանության մասին բարձրաձայնող առաջին կտավներից մեկը ժամանակավոր հանգրվան է գտել Հայաստանի ազգային պատկերասրահում:

[21.01.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՍՏԵՂԾՎԵԼ ԵՆ ՆՈՐ ԿԵՆՏՐՈՆ ԵՎ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ

Այս տարվա սկզբից ԵՊՀ-ում գիտական հետազոտություններ են կատարվելու ևս 3 նորաբաց լաբորատորիաներում և 1 կենտրոնում:

[23.01.15] «HEN-GEAR» ՆԱԽԱԳԻԾԸ ԿՀԵՇՏԱՑՆԻ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ՄՈՒՏՔՆ ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱ

Նախագծի շրջանակներում կստեղծվի շրջանավարտների տվյալների բազա, որը թույլ կտա լուծել շրջանավարտների զբաղվածությանն ու կարիերային առնչվող մի շարք խնդիրներ:

[23.01.15] ԵՊՀ 9 ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԵՐ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ ԵՆ ՍՏԱՑԵԼ

Գիտության և կրթության հայկական ազգային հիմնադրամի (ANSEF) տրամադրած 30 դրամաշնորհներից 9-ը բաժին է ընկել ԵՊՀ գիտնականներին:

[23.01.15] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՓՈՍՏՆ ԱՐԴԵՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻ Է

2014-2015 ուստարվա երկրորդ կիսամյակից սկսած Մայր բուհի պաշտոնական ծանուցման համակարգից (@ysumail.am) կօգտվի ավելի քան 17.000 սովորող:

[27.01.15] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԲՈՒՀԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Քննարկվեցին ԵՊՀ-ում ուսանողների առաջնորդության և ինքնակառավարման հիմնական խնդիրները:

[29.01.15] ՍՏՈՐԱԳՐՎԵՑ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Հունվարի 27-ին ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունում ստորագրվեց կրթական համագործակցության պայմանագիր ԵՊՀ-ի և Լիբանանի՝ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության Զարեհյան դպրեվանքի միջև:

[29.01.15] ԲԱՑ ԴԱՍ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ՀՀ ԶՈՒ 23-ԱՄՅԱԿԻՆ

ՀՀ զինված ուժերի 23-ամյա հոբելյանի առիթով ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դեկան Էդիկ Մինասյանը բաց դաս է անցկացրել «Քվանտ» վարժարանում:

[30.01.15] ՀՐԱՊԱՐԱԿՎԵԼ Է ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱԳԻՐԸ

Հունվարի 29-ին Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում տեղի է ունեցել նաև Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագրի հրապարակման արարողությունը:

[02.02.15] 200.000-ԱԿԱՆ ԴՐԱՄ՝ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԱԿԱՆ ԹԵԶԸ ԱՎԱՐՏԻՆ ՀԱՍՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«ՀՌԿԿ-Հայաստան» հիմնադրամը դրամաշնորհներ է տրամադրել ԵՊՀ՝ այս տարվա հոբելյար ֆակուլտետների ուսանողներին:

[03.02.15] ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՄԻՏՎԱԾ ԷՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆԸ

Այսօր Մայր բուհի ներկայացուցիչները հանդիպեցին Երևանի Ս. Գևորգյանի անվան համար 189 ավագ դպրոցի ապագա դիմորդների հետ:

[05.02.15] ԲՈՒՀ-ԴՊՐՈՑ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

Այսօր Խաչիկ Դաշտենցի անվան համար 114 ավագ դպրոցի 11-րդ դասարանցիների հյուրերը համալսարանականներն էին:

[07.02.15] ԿԳ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐԵՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ

ԵՊՀ 8 ուսանողներ տարբեր անվանակարգերում հաղթող են ճանաչվել հանրապետական «Լավագույն ուսանող» մրցույթում:

[12.02.15] «ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԲՈԼՈՐԻ ՀԱՄԱՐ». ՍՈՎՈՐԵՑՆՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

ԵՊՀ իրավաբանական կլինիկան հունվարի 19-30-ը Երևանի և Արտաշատի մի շարք ավագ դպրոցներում իրականացրել է «Իրավունք բոլորի համար» ծրագիրը:

[13.02.15] ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՈՆԸ ՆՇՎԵՑ ՄԵԾ ՇՈՒՔՈՎ

Վարդանանց սուրբ նահատակների հիշատակման տոնն այս տարի նույնպես ԵՊՀ-ն նշեց Գևորգյան հոգևոր ճեմարանում:

[13.02.15] ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՑՔԸ ԿԻՆՆ ԷՐ ՈՒ ՆՐԱ ԴԵՐԻ ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐԸ

Փետրվարի 13-ին ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնում քննարկվեցին կնոջ դերի կրոնական ընկալումների հետ կապված մի շարք հարցեր:

[13.02.15] ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՆ ԱՆՑԿԱՑՎԵՑ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Այսօր Շենգավիթ վարչական շրջանի համար 46 ավագ դպրոցի ավարտական դասարանցիների հյուրերը համալսարանականներն էին:

[16.02.15] ՎԱՐԴԱՆԱՆՔՑԻՆԵՐԸ ՀԻՇՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԵՐՈՄՆԵՐԻՆ

Փետրվարի 14-ին Պռոշյան գյուղի Պետրոս Ղևոնդյանի անվան միջնակարգ դպրոցում դասը վարեցին համալսարանականները:

[17.02.15] ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԽԱՂԱՔԱՐՏ

Այսօր «ՀՌԿԿ-Հայաստան» հիմանդրամի գրասենյակում ներկայացվեց ներքին տեղահանվածների խնդիրներին վերաբերող հետազոտություն:

[18.02.15] ՈՒԳԸ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ ԱՅՍՈՒՀԵՏ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ Է

ԲՈՀ-ի կողմից ճանաչելի հոդվածների ժողովածուն դարձել է երիտասարդական գիտական պարբերական:

[18.02.15] ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՒՀԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԻ ԴԻՏԱԿԵՏՈՒՄ

Հակակոռուպցիոն միջոցառումների ծրագրի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով Հայաստան են ժամանել Եվրախորհրդի՝ կրթության գծով փորձագետները:

[19.02.15] ԱՅՍՕՐ ԳԻՐՔ ՆՎԻՐԵԼՈՒ ՕՐՆ Է

Փետրվարի 19-ը հայ մեծանուն բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան օրն է:

[19.02.15] ԵՊՀ-Ն ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ԿՆՔԵՑ ԵՎՍ 5 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻ ՀԵՏ

Ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը համագործակցության պայմանագիր կնքեց Երևանի երկու և մարզային երեք ավագ դպրոցների տնօրենների հետ:

[19.02.15] ԵՊՀ-Ն ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ ՈՒՆԻ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը՝ օրակարգային 8 հարցերով, որի ընթացքում ընդունվեցին մի շարք որոշումներ:

[20.02.15] ««ԳԱՐՈՒՆ»-Ի ՊԱԿԱՍԻ ՑԱՎՆ ԷՐ, ՈՐ ԿՅԱՆՔԻ ԿՈՉՎԵՑ «ԱՆԴԻՆ»-Ը»
Գիրք նվիրելու օրվա կապակցությամբ Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում էր հյուրընկալվել ԵՊՀ շրջանավարտ, «Գարուն» ամսագրի նախկին, իսկ այժմ «Անդին» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Մերուժան Տեր-Գուլանյանը:

[20.02.15] «ՕՐԱՆԺ ԱՐՄԵՆԻԱՅԻ» ՆՈՐՈՒՅԹՆԵՐԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ
«Օրանժ Արմենիա» ընկերությունը համալսարանականներին ներկայացրեց իր նորագույն ծրագրերն ու ծառայությունները:

[20.02.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՏԵՂԱԴՐՎԵՑ ԱՇԽԱՐՀԲԵԿ ՔԱԼԱՆԹԱՐԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻՆ
ԵՊՀ հիմնադիր 7 դասախոսներից մեկը՝ Աշխարհբեկ Լոռիս-Մելիք Քալանթարը, «վերադարձավ» համալսարան:

[20.02.15] ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷԻՆ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՎԻՆ
Մայրենի լեզվի միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումների շրջանակում ԵՊՀ դասախոսները մի շարք դպրոցներում դասախոսություններ կարդացին:

[20.02.15] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ
Քննարկվեցին ուսանողական առաջնորդության զարգացման ԵՊՀ հայեցակարգային դրույթները:

[23.02.15] ԴԵԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅԱՑԱՎ
ԵՊՀ դեղագործության և քիմիայի ֆակուլտետը ևս 5 տարի ղեկավարելու է Տարիել Ղոչիկյանը:

[23.02.15] ԵՊՀ-Ն 6 ՏԱՐՈՎ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՈՒՄ Է ՍՏԱՑԵԼ
Փետրվարի 21-ին տեղի ունեցավ Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի հավատարմագրման հանձնաժողովի նիստը. որոշում կայացվեց 3 բուհերի ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում շնորհել:

[23.02.15] ԵՊՀ ՊՐՈՖԵՍՈՐԸ՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ
Իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան Գագիկ Ղազինյանն արժանացել է «Ֆեմիդա» իրավաբանական միջազգային մրցանակին:

[24.02.15] ԵՎՍ ՄԵԿ ՀԵՐՈՍ ԱՆՄԱՀԱՑԱՎ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՊԱՏԵՐԻ ՆԵՐՔՈ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետում բացվեց Ազատ Ասոյանի անվան լսարանը:

[24.02.15] ԲԱՑ ԴԱՍԵՐԻ ՇԱՐՔԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է
Փետրվարի 21-ին Երևանի «Քվանտ» վարժարանում հյուրընկալվել էր ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի դեկան Հայկ Սարգսյանը:

[24.02.15] ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՕԶԱՆՅԱՆ. ԶՈՐԱՎԱՐՆ ՈՒ ՀԱՅԴՈՒԿԱՊԵՏԸ 150 ՏԱՐԵԿԱՆ Է
Զորավար Անդրանիկի ծննդյան 150-ամյակը ԵՊՀ-ում նշվեց գիտաժողովի տեսքով՝ ծննդյան օրվա նախօրեին:

[25.02.15] ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ
Փետրվարի 24-ին ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբի անդամներն իրականացրին ծիծեռնակաբերդյան հերթական ընթերցումները:

[26.02.15] ԲԱՑ ԴՌՆԵՐԻ ՕՐ ԱՊԱԳԱ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Հայոց ցեղասպանության հետևանքները և դրանց հաղթահարման հնարավորությունները» թեմայով դասախոսություն:

[26.02.15] ԵՊՀ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԻ ԹԻՎՆ ԱՎԵԼԱՑԱՎ ԵՎՍ ՄԵԿՈՎ
Այսօր համագործակցության համաձայնագիր է ստորագրվել ԵՊՀ-ի և Մոսկվայի ազգային հետազոտական համալսարանի («Национальный исследовательский университет «МИЭТ»)միջև:

[27.02.15] «HEN-GEAR» ՀԱՐԹԱԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՈԼՈՐՏԻՆ
Բուհերի շրջանավարտներին ու գործարար ոլորտին իրար միացնող «HEN-GEAR» հարթակն ընդլայնում է աշխատանքի շրջանակները:

[27.02.15] ՀԱՆՐԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՐԻՔ ՈՒՆԻ
Փետրվարի 26-ին ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ Կրթության գերազանցության ազգային ծրագրի վերաբերյալ քննարկումներ:

[27.02.15] ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՆՈՐ ՀԱՐԹԱԿ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ
ԵՊՀ-ի պաշտոնական պորտալում արդեն գործում է «ԵՊՀ-ն հիշում է և պահանջում» խորագրով կայք:

[27.02.15] ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ՈՒ ՀԱՐԿԱԴԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Թրաֆիքինգը և հարկադիր աշխատանքը Հայաստանում» թեմայով սեմինար-դասընթաց:

[02.03.15] ԵՎՐՈՊԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՓՈՐՁԸ՝ ՈՒՍԱՆԵԼԻ ՀԱՅ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Ասպերգերի համախտանիշը, միջանձնայնության խանգարումները, հոգեպաթոլոգիական ազդեցություններն ու խնամքի ձևերը» թեմայով սեմինար:

[03.03.15] «ՉԾՆՎԱԾ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ» ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ. ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐՆ ՈՒ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ
ԵՊՀ Ռոբերտ Շումանի անվան սրահում քննարկվեցին գենդերային խտրականությանը վերաբերող, մասնավորապես «անհետ կորած կանանց» խնդիրները:

[03.03.15] ԱՆՊԵՏՔ ԻՐԵՐԻՑ ԱՐՎԵՍՏԻ ԳՈՐԾ՝ ՄԵԿ ՔԱՅԼ
Արդեն մի քանի տարի է, ինչ Հովհաննես Շարամբեյանի անվան ժողովրդական ստեղծագործության կենտրոնում զարունն ազդարարում են Նելլի Գևորգյանի ցուցահանդեսները:

[05.03.15] «ՀՈԳԵՎԻՃԱԿ 13». ՍԱՏԻՐԱՆ ՈՒ ՀԵԳՆԱՆՔԸ՝ ՄԵՂՔԻՑ ՕՏԱՐՎԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ
Այսօր ԵՊՀ-ում հյուրընկալվել էր արձակագիր, դրամատուրգ և թարգմանիչ Էլֆիք Զոհրաբյանը:

[06.03.15] ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԵՑԻՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԳՐԵԼՈՒ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ
Մարտի 3-ին, 5-ին և 6-ին ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Ինչպե՞ս կատարել գիտահետազոտական աշխատանք» թեմայով եռօրյա սեմինար-դասընթաց:

[06.03.15] «ՀԱՅԿՅԱՆ» ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԻՑ ՄԵԿԸ «ԵԿԵԼ Է» ԵՊՀ
ԵՊՀ երիտասարդ գիտնականը ճանաչվել է «Հայկյան» մրցանակաբաշխության հաղթողներից մեկը:

[09.03.15] ԵՊՀ-Ն ՍՏԱՑԵԼ Է ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԸ
Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի որոշմամբ «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամը 6 տարով ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում է ստացել:

[09.03.15] ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԱՆԳԼԵՐԵՆՈՎ
ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ մասնակցել են գլոբալ տաքացմանը և բնական պաշարներին նվիրված TEDxSalon@Yerevan միջոցառմանը:

[10.03.15] ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Մարտի 5-ին ՀՀ Ազգային ժողովում կազմակերպվել էր «Ֆրանկոֆոնիա. մշակույթների երկխոսություն» խորագրով համաժողով, որին մասնակցում էին նաև ԵՊՀ ուսանողներ:

[12.03.15] ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Այսօր ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետում մեկնարկեց «Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցերը» խորագրով միջազգային գիտաժողովը:

[13.03.15] ԳԱՐՈՒՆԸ, ՍԵՐՆ ՈՒ ԿԻԹԱՌԸ

Մարտի 12-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ «Գարուն, սեր, կիթառ…» խորագրով գրական-երաժշտական երեկո:

[13.03.15] ԵՊՀ-Ն ԱՆՄԱՍՆ ՉԻ ՄՆԱԼՈՒ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻՑ

Համալսարանականները ներկայացրին Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի շրջանակներում ԵՊՀ-ի կողմից իրականացվող միջոցառումները:

[13.03.15] ԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆԻ ՄԱՏՈՒՑՄԱՄԲ

Կալիֆորնիայի տեխնոլոգիական ինստիտուտի պրոֆեսորը շուրջ 1 ժամ «անցկացրեց» ԵՊՀ-ում՝ ուսանողների և դասախոսների հետ:

[13.03.15] ԽԱՂԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵԶՎԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԱՍ

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Խաղերը՝ անգլերենի ուսուցման մաս. տեսականից դեպի գործնական իրականություն» խորագրով սեմինար-դասընթաց:

[16.03.15] ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

Կրթության ոլորտի պատասխանատուներին և փորձագետներին է ներկայացվել ՀՀ 2015-2018 թթ. հակակոռուպցիոն ռազմավարության և միջոցառումների ծրագրերի վերլուծությունը:

[16.03.15] «ԵՊՀ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-2015»-Ի ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ԿԱՄՓՈՓՎԵՆ ՄԱՐՏԻ 27-ԻՆ

Մարտի 14-ին Երևանում և ՀՀ մարզերում կայացավ «ԵՊՀ օլիմպիադան», որին հայտագրվել էր 3324 աշակերտ:

[16.03.15] «ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ ՄԵԾ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՆ ՄԵԶ ՀԱՄԱՐ…»

Համալսարանականների համար դասախոսություն կարդաց ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի պրոֆեսոր Աշոտ Հայրունին:

[18.03.15] ԵՊՀ-Ն ՀԻՇՈՒՄ Է, ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ

Հայոց մեծ եղեռնն Օսմանյան կայսրության իշխանության ղեկին կանգնած երիտթուրքական «Իթթիհադ վե թերաքի» կուսակցության կողմից կազմակերպված ցեղասպանություն է, որի արդյունքում 1915-1923 թվականներին զանգվածային տեղահանության է ենթարկվել և բնաջնջվել Օսմանյան կայսրության նահանգների, այդ թվում՝ Արևմտյան Հայաստանի հայ բնակչությունը:

[18.03.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐՆ ԷՐ ՋԻՄ ԲՈՒՄԵԼԱՆ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ հանդիպում Ժուռնալիստների միջազգային ֆեդերացիայի (The International Federation of Journalists-IFJ) նախագահ Ջիմ Բումելայի հետ:

[18.03.15] ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՆՈՒՅՆՊԵՍ ԿՄԱՍՆԱԿՑԵՆ ԿԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻՆ

ՀՀ տարբեր բուհերից ավելի քան 350 ուսանողներ կընդգրկվեն Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումների կամավորական աշխատանքներում:

[19.03.15] ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԵՆ
Այսօր ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Բնապահպանական հիմնախնդիրները և ժուռնալիստիկան» խորագրով սեմինար-դասընթաց:

[19.03.15] «ՄԵՆՔ ԳՈՅԱՏԵՎՈՒՄ ԵՆՔ ՄԵՐ ԱԶԳԻ ՏԵՍԱԿԻ ՇՆՈՐՀԻՎ»
Այսօր ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցան դասախոսություն և ֆիլմի ցուցադրություն՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին:

[20.03.15] ՄՊԱՅԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում ՊՆ ներկայացուցիչները հանդիպեցին համալսարանականների հետ:

[20.03.15] ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ՝ ԲՈՒՀԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉ
Հայաստանյան առաջատար մի շարք բուհեր բռնել են ուսումնական ծրագրերի վիրտուալիզացիայի ճանապարհը:

[23.03.15] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇԱՎՈՐՄԱՄԲ ԵՊՀ-Ն ՀՀ-ՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆՆ Է
«Վեբոմետրիքս» միջազգային ընկերությունը (Webometrics Ranking of World Universities) հրապարակել է բուհական համաշխարհային վարկանշային նոր աղյուսակը:

[23.03.15] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ «ԵՊՀ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-2015»-Ի ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
Մարտի 14-ին Երևանում և ՀՀ մարզերում կայացավ «ԵՊՀ օլիմպիադան», որին հայտագրվել էր 3324 աշակերտ:

[24.03.15] ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ուսանողների հյուրն էր ՀՀ ԱԻՆ հիդրոմետ ծառայության պետի տեղակալ, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու Համլետ Մելքոնյանը:

[24.03.15] ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂ ԿԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻՆ
Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումների աշխատանքներին աջակցելու համար ՀՀ տարբեր բուհերի ուսանողներից ստեղծվել է կամավորական խումբ:

[24.03.15] ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՍԵԿՏՈՐԸ՝ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԼՈՒՐՋ ՀԵՌԱՆԿԱՐ
Նյու Յորքի պետական համալսարանի պրոֆեսոր Սյուզան Էփփը ԵՊՀ ուսանողներին ներկայացրեց այն ամենը, ինչ պետք է հասարակական սեկտորում կարիերա կառուցելու համար:

[24.03.15] ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԾ ԳՐՔԵՐԸ՝ ՓԱՐԻԶԻ ԳՐՔԻ ՏՈՆԱՎԱՃԱՌՈՒՄ
Այս տարի Փարիզի գրքի ավանդական տոնավաճառն անցկացվել է մարտի 20-23-ը:

[25.03.15] ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԻ ԹԻՄԸ ՆՎԱՃԵՑ ՄԻԱՆԳԱՄԻՑ ԵՐԿՈՒ ՏԻՏՂՈՍ
Մարտի 21-22-ը Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի և «ԷյԴիԱր Փարթներս» (ADR Partners) ընկերության նախաձեռնությամբ կազմակերպվել էր առևտրային արբիտրաժին նվիրված երրորդ խաղ-մրցույթը:

[26.03.15] ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՑՔՈՒՄ «ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄՆ Է
Այսօր ԵՊՀ քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոնում տեղի ունեցավ «Իսլամական պետությունը և մերձավորարևելյան զարգացումները» խորագրով կլոր սեղան-քննարկում:

[26.03.15] ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ Է ԵՊՀ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
Կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը՝ օրակարգային 7 հարցերով:

[27.03.15] ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ԱՄՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հանրության դատին հանձնվեց մեծանուն պատմաբան, դիվանագետ, պրոֆեսոր Արման Կիրակոսյանի հերթական ծավալուն աշխատությունը:

[27.03.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅՈՒՐՈՎԻ ԵՆ ՆՇՈՒՄ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԸ

Մարտի 27-ը Թատրոնի միջազգային օրն է:

[27.03.15] «ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՍԵՐՈՒՆԴ ԿՐԹԵԼԸ ՎԵՀ ԳՈՐԾ Է…»

Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում տեղի ունեցավ «ԵՊՀ օլիմպիադա-2015»-ի փակման հանդիսավոր արարողությունը:

[27.03.15] ՌԴ ՀՆԱԳՈՒՅՆ ԵՎ ԽՈՇՈՐԱԳՈՒՅՆ ԲՈՒՀԵՐԻՑ ՄԵԿԸ ԵՊՀ-Ի ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆ Է

Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանը համագործակցում է եվրասիական տարածաշրջանի մի շարք բուհերի, այդ թվում՝ ԵՊՀ-ի հետ:

[30.03.15] ԱՐՑԱԽՅԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԿՍՎԵՑ ՍԵՄԻՆԱՐ-ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՈՎ

Մարտի 27-29-ը ԵՊՀ շուրջ 100 ուսանողներ, ուսանողական կառույցների ներկայացուցիչներ Արցախում էին:

[30.03.15] 100 ՈՒՍԱՆՈՂ՝ 100 ԾԱՌ

Բերձորում հիմնվեց Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված պուրակ, որտեղ տեղի ունեցավ նաև հուշաքարի բացման արարողություն:

[31.03.15] «iOlymp». ՆՈՐ ԱՌՑԱՆՑ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԵՂԻՆԱԿԸ ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂ Է

Ինֆորմատիկայի հանրապետական օլիմպիադան անցկացվում է ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ուսանողի մշակած առցանց համակարգով:

[31.03.15] ԵՊՀ-Ն՝ «ՀԱՅ ԱՍՊԵՏ» ՀԵՌՈՒՍՏԱԽԱՂ-ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀԱՂԹՈՂ

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված «Հայ ասպետ» հեռուստախաղ-մրցույթն այս անգամ անցկացվեց բուհական մակարդակով:

[01.04.15] ՍԱԹՅԱՆՆԵՐ. ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳԵՆԵՐՈՎ ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐՆԵՐԸ «ԵԿԵԼ ԷԻՆ» ԵՊՀ

«ԵՊՀ ռեկտորը ներկայացնում է… Սաթյաններին». ԵՊՀ-ում անցկացված միջոցառումը նվիրված էր Սաթյանների կոմպոզիտորական գերդաստանին:

[02.04.15] «ԵՍ ԻՄ ԱՆՈՒՇ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ»-Ն՝ ՆԱԵՎ ՖՐԱՆՍԵՐԵՆՈՎ

Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում անցկացվեց հատուկ դաս՝ «Ես իմ անուշ Հայաստանի» թեմայով:

[02.04.15] ԳԵՎՈՐԳ ՋԱՀՈՒԿՅԱՆ. ԱԿԱՆԱՎՈՐ ԳԻՏՆԱԿԱՆԻ «ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ» ԵՊՀ

Այսուհետ ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի 208 լսարանը կրելու է լեզվաբան, ակադեմիկոս Գևորգ Ջահուկյանի անունը:

[02.04.15] ԿՈՆՖԼԻԿՏՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՄ ՍԱՌԵՑՄԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է

Այսօր ԵՊՀ քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոնում քննարկվեցին ԼՂ հակամարտության առանձնահատկություններն ու նմանություններն այլ հակամարտություններին:

[02.04.15] ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀՀ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ

Ավելի քան 20 շրջանավարտներ այս տարվա սեպտեմբերին հնարավորություն կստանան բարձր աշխատավարձով աշխատանքի անցնելու Լոռու, Տավուշի և Արմավիրի մարզերի դպրոցներում:

[03.04.15] ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ՈՒ ՄԵՐՁԱՎՈՐԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի (ՀՀԻ) քննարկումների սրահում տեղի ունեցավ «Հայոց ցեղասպանության գործոնը մերձավորարևելյան զարգացումների համատեքստում» խորագիրը կրող կլոր-սեղան քննարկում:

[03.04.15] ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՆՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ. ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՎ ԹՈՒՐՔԻԱ

Մարդաբան, պրոֆեսոր Էմինե Օնառան որոշել է ուսումնասիրել մշակույթի դերը հայ-թուրքական հարաբերություններում:

[07.04.15] ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԳԼՈԲԱԼԻԶԱՑԻԱՅԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

Մեկնարկեց ԵՊՀ-ի կողմից իրականացվող՝ Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված գիտական միջոցառումների շարքը:

[07.04.15] ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՀԱՅԵՐ ԿԱՄ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՅԼ ԴՐՍԵՎՈՐՄԱՄԲ

ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում ցուցադրվեց «Համշենը ներկայի և անցյալի խաչմերուկներում» վավերագրական ֆիլմը, որը հեղինակը ներկայացրեց անձամբ:

[08.04.15] ՌՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՓՆՏՐԵԼՈՒ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Ինչպե՞ս և որտե՞ղ փնտրել աշխատանք» խորագրով սեմինար-դասընթաց:

[08.04.15] ԿԱՅՈՒՆ ՏՈՒՐԻԶՄԸ ՈՐՊԵՍ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐ ԲԱՂԱԴՐԻՉ

Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի սերվիսի ամբիոնի ուսանողների համար դասախոսություն կարդաց էկոտուրիզմի հայկական ասոցիացիայի նախագահ Ժաննա Գալյանը:

[08.04.15] ԵՊՀ-Ի ԴԵՐԸ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ԱՐՑԱԽՅԱՆ ԳՈՅԱՄԱՐՏ

Հայաստանի շուրջ 100-ամյա Մայր բուհի՝ հայության կյանքում ունեցած նշանակության մասին որոշել էր պատմել ԵՊՀ պատմության թանգարանը:

[09.04.15] ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆԸ ՆՎԻՐՎԱԾ «ՎԱՐԴԸ» ՎԵՊԸ

Ապրիլի 8-ին ԵՊՀ Եղիշե Չարենցի անվան դահլիճում տեղի ունեցավ Մարի Լուիզ Վարդանյանի «Վարդը» վեպի գրքի շնորհանդեսը:

[09.04.15] ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՊ ՎԱՂԵՄՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏ ՉԻ ԿԻՐԱՌՎՈՒՄ...

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում մեկնարկեց Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված հանրապետական երիտասարդական գիտաժողովը:

[09.04.15] ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ԵՊՀ-Ն ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ ԵՆ ՆԵՐՍԻՑ

ԵՊՀ-ն այսօր հյուրընկալել էր Երևանի համար 109 ավագ դպրոցի ֆիզմաթ հոսքի 12-րդ դասարանի աշակերտներին:

[10.04.15] ՔՆՆԱՐԿՎԵԼ Է ԵՊՀ-ՈՒՄ ԲԻԶՆԵՍ ԴՊՐՈՑ ԲԱՑԵԼՈՒ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանն ու Ավստրիան կրթության ոլորտում համագործակցության հուշագիր են ստորագրել:

[10.04.15] ԵՊՀ-Ն ՆՈՐ ԿՈԼԵԿՏԻՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ԿՈՒՆԵՆԱ

Շուրջ մեկ ամիս է՝ մեկնարկել են ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի նախագծի մշակման և քննարկման աշխատանքները:

[10.04.15] «ԶՈՒՅԳ ԱՐԵԳԱԿՆԵՐ». ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ԴԵՊԻ ՏԻԵԶԵՐՔ

Գրիգոր Նարեկացուն, Թորոս Ռոսլինին, Արշիլ Գորկուն, Մեսրոպ Մաշտոցին ու Արամ Խաչատրյանին միավորող բալետային ներկայացումը շատ շուտով «կբարձրանա» բեմ:

[11.04.15] ՀԱՅ ԿՆՈՋ ԿԵՐՊԱՐԸ ԶԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ ԼՐԱՏՎԱՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒՄ
Ապրիլի 10-ին ներկայացվեցին «Հայ կնոջ կերպարը զանգվածային լրատվամիջոցներում. գենդերային զգայունությունից գենդերային կարծրատիպեր» հետազոտության արդյունքները:

[11.04.15] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ՊՐԱԿՏԻԿ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԷԹԻԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ
Ապրիլի 10-ին ԵՊՀ կիրառական հոգեբանության կենտրոնում տեղի ունեցավ «Պրակտիկ հոգեբանության էթիկական հիմնահարցերը» խորագրով սեմինար:

[13.04.15] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ՍԵՐՎԻՍԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Սերվիսի տեսլականները և սերվիսագիտության անհրաժեշտությունը» թեմայով կլոր-սեղան-քննարկում:

[13.04.15] ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ՀԻՇՈՒՄ ԵՎ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
Այսօր ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում տեղի ունեցավ գիտաժողով՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին:

[13.04.15] ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԾԱՆՈԹԱՑԱՆ ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆԸ
Հայաստան էին ժամանել Նիդեռլանդների թագավորության Ուտրեխտի պետական համալսարանի ուսանողները:

[13.04.15] ՀԱՅ-ՇՎԵՅՑԱՐԱԿԱՆ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ. ՄԵԿՆԱՐԿԸ ՏՐՎԱԾ Է
Այսուհետ ԵՊՀ գիտնականները հնագիտության բնագավառում համագործակցելու են Ժննի համալսարանի գործընկերների հետ:

[13.04.15] ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐԶ Է ՀՂԵԼ ԵՊՀ ՌԵԿՏՈՐ ԱՐԱՄ ՍԻՄՈՆՅԱՆԻՆ՝ ԾՆՆԴՅԱՆ 60-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ
ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսյանն այսօր շնորհավորական ուղերձ է հղել Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր Արամ Սիմոնյանին՝ ծննդյան 60-րդ տարեդարձի կապակցությամբ:

[14.04.15] «ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻԱԿ ԵԼՔՆ Է, ՈՐԻ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ ՊԵՏՔ Է ԼՈՒԾՈՒՄ ԳՏՆՎԻ...»
Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵԽԽՎ) նախագահ Անն Բրասերը հանդիպեց համալսարանականների հետ:

[15.04.15] ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ ՆՎԻՐՎԱԾ Է ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ
Ապրիլի 10-25-ը համալսարանականները հնարավորություն կունենան դիտելու «Էրգիրը տիրոջ աչքերով» խորագրով ցուցահանդեսը:

[15.04.15] ՑՈՒՑԱԴՐՎԵՑԻՆ «ԱՐԱՐԱՏԻՑ ԵՎՐՈՊԱ» ԵՎ «ՇՆԵՐԻ ԿՂԶԻՆ» ՖԻԼՄԵՐԸ
ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբը վերսկսել է ֆիլմերի ցուցադրությունները:

[15.04.15] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐՈՒՄ ԵՆ ԲԻԶՆԵՍ ԾՐԱԳՐԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում մեկնարկեց Ինովացիոն բիզնես գաղափարների մշակման և ձեռներեցության դասընթացների առաջին փուլը:

[16.04.15] ԽՆԴԻՐՆ ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՑԱԾՐ ՄԱԿԱՐԴԱԿՆ Է...
Ներկայացվեց «Սեռական բնույթի հետապնդումները աշխատավայրում որպես կանանց մասնագիտական առաջընթացին խոչընդոտող գործոն» հետազոտության արդյունքները:

[16.04.15] ԳԻՏԱՃԱՆԱՉՈՂԱԿԱՆ ԱՅՑ ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
Այսօր ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ այցելել էին ՀՀ ՊՆ «Մայր Հայաստան» զինվորական թանգարան:

[17.04.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐԸ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆ ԷՐ
Այսօր ԵՊՀ ուսանողների հետ հանդիպեց Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության բունդեսթագի պատգամավոր, կրթական հարցերով հանձնաժողովի անդամ Թանկրեդ Շիպանսկին:

[17.04.15] ՀԱՅ-ՉԻՆԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆՈՐ ՀԱՐԹԱԿ
Մայր բուհի ղեկավարության և ԵՊԼՀ Կոնֆուցիոսի ինստիտուտի աջակցությամբ ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում բացվեց չինարենի և չինական մշակույթի կենտրոն:

[17.04.15] ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ ՎԵՐՀԱՆՈՒՄ ԵՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Ցեղասպանության ախտահոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները» խորագրով գիտաժողով:

[17.04.15] ԳՐԱԳԵՏ ԳՐՎԱԾ CV-Ն ԳՈՐԾԱՏՈՒԻՆ ՃԻՇՏ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՅԼՆ Է
Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Ինչպե՞ս գրել CV և ինչպե՞ս անցնել աշխատանքային հարցազրույց» խորագրով սեմինար-դասընթաց:

[17.04.15] ԱՍՏԾՈ ՈՒ ՍԱՏԱՆԱՅԻ ԱՐԱՆՔՈՒՄ. ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍԸ՝ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ Հայ առաքելական եկեղեցու Ուրուգվայի թեմի առաջնորդ Հակոբ արքեպիսկոպոս Գլնճյանի երկու գրքերի շնորհանդեսը:

[17.04.15] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՈՒՄ ՖՐԱՆՍԻԱՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԻ ՇՈՒՆՉՆ ԷՐ
Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ «Աշխարհասփյուռ հայ արվեստագետները… Ֆրանսիա» խորագրով միջոցառումը:

[19.04.15] ՀԻՇՈՒՄ ԵՆՔ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ
Մայր բուհի ուսանողներն ու դասախոսները, ի հիշատակ Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերի, ծաղկեպսակներ իջեցրին և ծաղիկներ նետեցին Մայր Արաքս գետը:

[20.04.15] «ՀԱՎԵՐԺԱՆՈՒՄ ԵՍ ՀՈՂԻ ՄԵՋ, ԵՐԲ ԾԱՌ ԵՍ ՏՆԿՈՒՄ»
Եռաբլուրին հարող տարածքում ստեղծված համալսարանական պուրակը նվիրվեց Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին:

[20.04.15] ՀԱՅՈՑ ԴԱՏԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է…
Այսօր ԵՊՀ հայ բանասիրության և արևելագիտության ֆակուլտետների ուսանողական խորհուրդները կազմակերպել էին միջոցառում՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին:

[21.04.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ԲԱՑՎԵՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՐԱՀ
Այսօր ԵՊՀ Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարանի մասնաշենքում տեղի ունեցավ Ցեղասպանագիտական գրականության սրահի բացումը:

[21.04.15] ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻՆԵՐԸ ՀԱՎԱՏՈՒՄ ԵՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆԸ
Ապրիլի 21-ին ԵՊՀ-ում գործող Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնը (ՀՌԿԿ-Հայաստան) ներկայացրեց հայ-թուրքական հարաբերությունների վերաբերյալ կատարված սոցիոլոգիական հարցման արդյունքները:

[21.04.15] ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

Այսօր տեղի ունեցավ Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված ԵՊՀ միջոցառումներից գլխավորը՝ գիտխորհրդի ընդլայնված հանդիսավոր նիստը:

[21.04.15] ՄԵՓԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԱՌԵՐԵՍՎԵԼԸ ՃԻՇՏ ՄՈՏԵՑՈՒՄ Է

Համալսարանականների հյուրն էր ցեղասպանագետ, մի շարք հետազոտությունների հեղինակ Տոմիսլավ Դուլիչը:

[21.04.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ԲԱՑՎԱԾ ՀՈՒՇԱԿՈԹՈՂԸ ՎԵՐ ԽՈՅԱՑՄԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ Է

Այսօր ԵՊՀ 6-րդ մասնաշենքին (Սև շենք) հարող տարածքում տեղի ունեցավ Հայոց ցեղասպանության նահատակների հիշատակին նվիրված հուշակոթողի բացման արարողություն:

[22.04.15] ՀԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ԱՄԵՆԱՀԱՅՏՆԻ ՖԻԼՄԸ ՑՈՒՑԱԴՐՎԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Ապրիլի 22-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ ֆրանսիահայ ռեժիսոր Անրի Վերնոյի «Մայրիկ» ֆիլմի ցուցադրությունը:

[22.04.15] «ՄԱՀ ԱՆԱՊԱՏՈՒՄ. ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ»

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումների շրջանակներում համալսարանականների հյուրն էր անվանի գիտնական, հայագետ Ռոլֆ Հոսֆելդը:

[22.04.15] ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՆԵՐԸ ՀԻՇՈՒՄ ԵՆ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ

Առաջին անգամ շրջանառության մեջ դրվեց Հայոց ցեղասպանության ընթացքում սպանված հայ մանկավարժների մասին տեղեկատվությունը:

[22.04.15] «ՆՐԱ ՀՈԳԻՆ ՍԱՎԱՌՆՈՒՄ Է ԵՐԿՆՔՈՒՄ»

Ապրիլի 21-ին կլրանար ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ուսանող, Արցախյան ազատամարտի մասնակից, ՀՀ Ազգային հերոս Թաթուլ Կրպեյանի ծննդյան 50-րդ տարեդարձը:

[23.04.15] «ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ ԵՄ, ՈՐ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԸ»

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի միջոցառումներին մասնակցելու նպատակով Հայաստան ժամանած ռուս քաղաքական-հասարակական գործիչ, գործարար Գերման Ստերլիգովն այսօր հյուրընկալվեց նաև ԵՊՀ-ում:

[24.04.15] ԱՊՐԻԼԻ 24. ԿՈՉԵՄ ԱՊՐՈՂԱՑ

ԵՊՀ-ն նույնպես անմասն չի մնում Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումներից:

[25.04.15] ԵՆԱՑԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՊՀ-ն կընդլայնի իր համագործակցությունը գերմանական համալսարանների հետ:

[25.04.15] ՀՈՒՅՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԵՊՀ

Այսօր համալսարանականների հետ հանդիպեցին Հունաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Զոյի Կոնստանտապուլոսն ու ՀՀ-ում Հունաստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան Իոաննիս Տայիսը:

[27.04.15] ԻՐ ԿՅԱՆՔԻ ԼԵՌԸ ՆԱ ՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ԷՐ 26 ՏԱՐԵԿԱՆՈՒՄ…

Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի Տիգրան Սարգսյանի անվան լսարանում տեղի ունեցավ հերոսի ծննդյան 50-ամյակին նվիրված միջոցառում-հանդիպում:

[27.04.15] ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԵԼ ԵՆ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ
Ներկայացվեցին «Գենդերային պրակտիկաներից դեպի գենդերային քաղաքականություն. դեպքի մասնակցային հետազոտում հայաստանյան հանրային դպրոցական համայնքում» հետազոտության արդյունքները:

[27.04.15] ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ
Լույս է տեսել իտալացի պրոֆեսոր Մարիա Իմմակոլատա Մաչոտիի «Հայոց ցեղասպանությունը պատմության և հիշողության մեջ» գրքի հայերեն տարբերակը:

[27.04.15] ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻ ՄԵԿՆԱՐԿԸ ՏՐՎԱԾ Է
Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում տեղի ունեցավ ՈՒԳԸ տարեկան գիտական նստաշրջանի հանդիսավոր բացման արարողությունը:

[28.04.15] ԵՊՀ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՋՆՆՈՒՄ ՊԵՏՔ Է ԱՆՑՆԵՆ
ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանի՝ 07.04.2015 թ.-ի N60§11 հրամանով Մայր բուհի աշխատակիցները 2015 թ.-ի ապրիլ-հունիս ամիսների ընթացքում պետք է անցնեն պարտադիր բուժզննում:

[28.04.15] ԿՐԱԿՈՎԻ ՅԱԳԵԼԼՈՆՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է
Ապրիլի 27-ին ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ «Աշխարհաքաղաքական երկընտրանքներ. Հայաստանի եվրոպական ինտեգրման դետերմինանտներն ու հեռանկարները» թեմայով միջազգային գիտաժողովը:

[28.04.15] «ՀԱՃԱԽՈՐԴԸ ՄԻՇՏ ՃԻՇՏ Է»
Համալսարանականներին ներկայացվեցին հաճախորդների սպասարկման հիմնական սկզբունքները:

[28.04.15] ՋՈՒՂԱՅԻ ԱՎԵՐՎԱԾ ԽԱՉՔԱՐԵՐԸ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՅԱՆՔ ԿՍՏԱՆԱՆ
«Նոյի երկրում. ճանապարհորդություն ետեղեռնյան Հայաստանում» գրքի շնորհանդեսով մեկնարկեց «Ջուղայի խաչքարային դաշտի վիրտուալ վերստեղծում» ծրագիրը:

[29.04.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ԲԱՑՎԵՑ ԵՐԱԽՏԻՔԻ ԾԱՌՈՒՂԻ
ԵՊՀ-ում Հայոց մեծ եղեռնի 100-րդ տարելիցի կապակցությամբ հիմնադրված ծառուղու բացմանն այսօր ներկա էր նաև ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը:

[29.04.15] ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՅՑԸ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
Երախտիքի ծառուղու բացումից անմիջապես հետո ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանն ու մյուս հյուրերը ուղևորվեցին ԵՊՀ կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոն:

[29.04.15] ԿԱՅԱՑԱՎ ԵՊՀ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՆԻՍՏԸ
Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ հոգաբարձուների խորհրդի նիստը, որը նախագահում էր ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը:

[30.04.15] ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԻՍՏԸ ՎԱՐՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ «Կալանքի՝ որպես խափանման միջոցի հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում» խորագրով դատախաղ:

[30.04.15] ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԲՈՒՀԵՐԻ ՀԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆԴԼԱՅՆՎՈՒՄ Է
ԵՊՀ-ում ապրիլի 29-ին հյուրընկալվել էր «Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց» ազգային հետազոտական համալսարանի Սանկտ Պետերբուրգի մասնաճյուղի տնօրեն Սերգեյ Կադոչնիկովը:

[30.04.15] «ԿՐՊԵՅԱՆՆԵՐԻ ՕՋԱԽԻ ԶԱՎԱԿԸ «ՄԱՏԱՂ» ԵՂԱՎ ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ»
24 տարի առաջ՝ ապրիլի 30-ին, թշնամու դավադիր գնդակը կպավ Թաթուլ Կրպեյանին: Նա զոհվեց՝ պաշտպանելով Արցախ աշխարհը…

[04.05.15] ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԻԶԱԿԵՏՈՒՄ ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԱՐԴԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԵՆ
Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում մեկնարկեց «Օտար լեզուների դասավանդման արդի խնդիրները» խորագրով միջհամալսարանական գիտաժողովը:

[04.05.15] ԵՊՀ ՌԵԿՏՈՐԻ ԹԱՓՈՒՐ ՊԱՇՏՈՆԻ ԲԱՑ ՄՐՑՈՒՅԹ
«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի կառավարչի (այսուհետ՝ ռեկտոր) թափուր պաշտոնի համար:

[04.05.15] «ԿԱՐԳԱՎՈՐԻՉ ԳԻԼՅՈՏԻՆ» ԾՐԱԳԻՐ. ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԱՐՇԱՎԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է
Այս անգամ պետական այդ ծրագրի ու դրա անհրաժեշտության մասին տեղեկատվություն ստանալու հերթը քաղաքացիական ծառայողներինն էր:

[05.05.15] ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՀԱՅ ԴՊՐԱՏՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ
Մայիսի 4-ին ԵՊՀ միջազգային կրթական կենտրոնում տեղի ունեցավ «Սփյուռքի հայ դպրատները» խորագրով ուսանողական գիտաժողով:

[06.05.15] ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱՔԱՐ
Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում մեկնարկեց «ՀՀ տնտեսության զարգացման և տեղաբաշխման ժամանակակից հիմնախնդիրները» խորագրով հանրապետական գիտաժողովը:

[06.05.15] ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԿԻԶԱԿԵՏՈՒՄ ԼՂՀ ԿՈՆՖԼԻԿՏԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆ ԷՐ
Մի խումբ քաղաքագետներ և միջազգային փորձագետներ հավաքվել էին ԵՊՀ-ում՝ քննարկելու տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրները:

[06.05.15] ՆՈՐ ԳԻՐՔ՝ ՑԵՂԱՍՊԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՐԱՀՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարանի ցեղասպանագիտական գրականության սրահը համալրվեց ևս մեկ՝ ամերիկահայ գրող Քրիս Բոհջալյանի «Ավազամրոցի աղջիկները» գրքով:

[06.05.15] 16 ՌԻՍԱՆՈՂ ԱՐԴԵՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒՄ Է ՃԱՊՈՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒՆ
Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում էր հյուրընկալվել ՀՀ-ում Ճապոնիայի դեսպանության խորհրդական Կենիչիրո Սասամեն:

[06.05.15] ՄԵԿՆԱՐԿԵԼ Է 2015-2016 ՌԻՍՏԱՐՎԱ ԵՊՀ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ
ԵՊՀ ընդունող հանձնաժողովը տեղեկացնում է, որ 2015-2016 ուստարում Մայր բուհի բակալավրիատ ընդունվելու համար փաստաթղթերն ընդունվելու են:

[07.05.15] ԻՆՉՊԵՍ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԿԱՌԱՎԱՐԵԼ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՌԻՍԿԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ «Բանկային ռիսկերի արդյունավետ կառավարում» խորագրով սեմինար-դասընթաց:

[07.05.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՆՈՐ ԱՄԲԻՈՆ Է ԲԱՑՎԵԼՈՒ
Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը, որի ընթացքում կայացվեցին մի շարք որոշումներ:

[07.05.15] ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՑՔՈՒՄ ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՆ ԵՆ

Այսօր ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում մեկնարկեց «Միջմշակութային հաղորդակցման հմտությունների կատարելագործումը անգլերենը որպես օտար լեզու ուսուցանելիս» խորագրով երկօրյա գիտաժողովը:

[08.05.15] ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԵՐՆԵՐԸ ՏՈՆՈՒՄ ԵՆ ՄԵԾ ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ 70-ԱՄՅԱԿԸ

Մայիսի 7-ին Ռուս բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Фронтовики, наденьте ордена!» միջոցառումը՝ նվիրված Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 70-ամյակին:

[08.05.15] ԼԵՌՆԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՉ ՄԻԱՅՆ ՍՊՈՐՏԱԶԵՎ Է, ԱՅԼԵՎ ԿԵՆՍԱԿԵՐՊ

ԵՊՀ ռեկտորատի, Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի և Ուսանողական խորհրդի նախաձեռնությամբ ԵՊՀ-ում կգործեն լեռնագնացության սեկցիա և ակումբ:

[09.05.15] ՄԵՐ ԵՎ ՁԵՐ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ 70 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 70-ամյակի տոնակատարություններին միացան նաև համալսարանականները:

[11.05.15] ՆԱ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԷՐ ՆԱԵՎ ԽԱՂԱՂ ԺԱՄԱՆԱԿ...

Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ զոհված ազատամարտիկ Սիմոն Աչիքգյոզյանի (Դեդ) հիշատակին նվիրված հուշ-ցերեկույթ:

[11.05.15] ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍՆԵՐԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԻՆ ՖՐԱՆԿՖՈՒՐՏՅԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻՆ

Մայր բուհի և Կրակովի Յագելլոնյան համալսարանի (Լեհաստան) հետ համագործակցության շրջանակներում ԵՊՀ դասախոսները մեկնել էին Գերմանիա:

[11.05.15] «ՉԻՆԱՐԵՆԻ ԿԱՄՈՒՐՋ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՅԹԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Մայիսի 8-ին «Մարիոթ-Արմենիա» հյուրանոցում անցկացվեց «Չինարենի կամուրջ» միջազգային մրցույթի հայաստանյան ընտրական փուլը:

[11.05.15] ՔՆՆԱՐԿՎՈՒՄ ԵՆ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում մեկնարկեց «Գենդերային հիմնախնդիրները ժամանակակից Հայաստանում. հետազոտությունից դեպի քաղաքականություն» խորագրով միջազգային երկօրյա գիտաժողովը:

[11.05.15] ԵՐԲ ՊԱՐՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ «Պարող համալսարանական-2015» մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

[12.05.15] ՆԱ ԿԱՄԱՎՈՐ ԹՈՂԵՑ ԳՐԻՉԸ՝ ՄԵԿՆԵԼՈՎ ՌԱԶՄԱՃԱԿԱՏ...

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի զոհված ուսանող-ազատամարտիկ Արսեն Ղազարյանին նվիրված հուշ-ցերեկույթ:

[12.05.15] ԵՊՀ-Ն ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ Է ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹ-ՓԱՌԱՏՈՆԻՆ

ԵՊՀ երգչախմբի անհատ կատարողներից 3-ը ելույթ ունեցան գալա համերգում:

[12.05.15] ՆՈՐ ՈՐԱԿԻ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐ ԵՎ ԱՍՏԻՃԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Այս օրերին ԵՊՀ-ում անցկացվում է «Տեմպուս» ծրագրի «Վերիտաս» նախագծի աշխատաժողովը՝ հայաստանյան տարբեր բուհերի ու հաստատությունների մասնակցությամբ

[12.05.15] ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԲՈՒՀԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ

Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում մեկնարկեց «ATHENA» նախագծի արդյունքների համեմատական հենանշման երկօրյա ֆորումը:

[12.05.15] ԵՐԲ ԵՐԳՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Մայիսի 11-12-ը ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ «Երգող համալսարանական-2015» մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

[13.05.15] ԱՅՍՕՐ ԶԱՔԱՐ ԱՎԱՆԵՍՅԱՆԸ ԿԴԱՌՆԱՐ 45 ՏԱՐԵԿԱՆ...

ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի մեծ դահլիճը լեփ-լեցուն էր մարդկանցով, ովքեր եկել էին՝ հարգանքի տուրք մատուցելու ֆակուլտետի զոհված ուսանող-ազատամարտիկ Զաքար Ավանեսյանի հիշատակին:

[13.05.15] «ՇՐՋԱԴԱՐԶ»-Ը ԼԻԱՄԵՏՐԱԺ ՖԻԼՄ Է ՍԻՐՈ ՄԱՍԻՆ

ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբի նախաձեռնությամբ համալսարանում ցուցադրվեց երիտասարդական «Շրջադարձ» լիամետրաժ ֆիլմը:

[14.05.15] «ATHENA»-Ն ԱՄՓՈՓԵՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Մայիսի 13-ին ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունենցավ «ATHENA» նախագծի արդյունքների հրապարակումը, որին մասնակցում էին Բոլոնյան կրթական համակարգում ընդգրկված երկրների մի շարք նախարարներ ու փորձագետներ:

[14.05.15] ՆՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ՝ ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

Մայիսի 13-ին ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան դահլիճում տեղի ունեցավ «Անզեն Հիսուսներ» ներկայացումը:

[14.05.15] ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԷՎՈԼՅՈՒՑԻԱՆ Ք.Ա.-ԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ՄԵՐ ՕՐԵՐ

Այդ էվոլյուցիան փորձել են ուսումնասիրել և բացահայտել ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի առաջին կուրսի ուսանողները:

[14.05.15] ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ Է

Երևանում այսօր մեկնարկեց Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի (ԵԲԿՏ) նախարարական գագաթնաժողովն ու Բոլոնիայի գործընթացի 4-րդ քաղաքական ֆորումը:

[15.05.15] Պ. ՍԵՎԱԿԻ «ԱՄԱՆԵՋ» ՎԵՊԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Այսօր ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ Պ. Սևակի «Ամանեջ» գրքի շնորհանդեսը:

[15.05.15] «ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄ» . ՆՈՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Այսօր ապագա միջազգայնագետների և դիվանագետների հետ հանդիպեցին ՌԴ սոցիալական ծրագրերի աջակցության հիմնադրամի ներկայացուցիչները:

[15.05.15] «ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐՆԻՍԱԺ» ԵՊՀ-ՈՒՄ

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Հոգեբանական վերնիսաժ» խորագրով ցուցահանդեսը, որը կազմակերպել էր Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ընդհանուր հոգեբանության ամբիոնը:

[15.05.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐԸ ՇՎԵԴ ՆԱԽԱՐԱՐՆ ԷՐ

ԵՊՀ ուսանողներն այս անգամ հանդիպեցին Շվեդիայի բարձրագույն կրթության և հետազոտության նախարար Հելեն Հելլմարք Քնաթսոնի հետ:

[16.05.15] ԵՊՀ-Ն 96 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Շուտով իր հիմնադրման 100-ամյակը բոլորել պատրաստվող ԵՊՀ-ն մինչ օրս տվել է 100 հազարից ավելի շրջանավարտ:

[17.05.15] ԶԱՐԳԱՑՆԵԼՈՎ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԵՊՀ-ում մայիսի 14-ից 16-ը անցկացվել են վերապատրաստման դասընթացներ «ՊԱԿՏ» (Ծրագրի դերակատարների կարողությունների վերապատրաստում) ծրագրի շրջանակներում:

[18.05.15] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԱՅՑԸ «ՖՈՏՈՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՈՒԳԸ գործունեության և մասնագիտական կողմնորոշման առանձնահատկությունները ներկայացրին Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները:

[18.05.15] ԵՊՀ 96-ԱՄՅԱԿԸ ՆՇՎԵՑ «ՈՒՍԱՆՈՂ-2015» ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅԱՄԲ

Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում ուսանողներն ու Ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչները մշակութային միջոցառմամբ նշեցին Մայր բուհի հիմնադրման 96-ամյակը:

[18.05.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԻՏԵՑԻՆ ՆՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մայիսի 16-ին՝ ԵՊՀ 96-ամյակի օրը, Երևանի Հ. Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնում համալսարանականները դիտեցին «Փարիզյան դատավճիռ» ներկայացումը:

[18.05.15] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ «ՈՒՍԱՆՈՂ-2015»-Ի ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում ուսանողական տոն էր. նշվեց Մայր բուհի հիմնադրման 96-ամյակը և տեղի ունեցավ «Ուսանող-2015» համերգ-մրցանակաբաշխությունը:

[20.05.15] 5 ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ԱՐԺԱՆԱՑԱՆ ՊՈՂՈՍ ՆՈՒԲԱՐԻ ԱՆՎԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԻՆ

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության կողմից տրվող Պողոս Նուբարի անվան կրթաթոշակի տրամադրումը շարունակական բնույթ կկրի:

[20.05.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԵՑ ՆՈՐ ԿՈԼԵԿՏԻՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Առաջիկա 3 տարիներին ևս ԵՊՀ-ում գործատուի և աշխատողների հարաբերությունները կարգավորվելու են նաև Կոլեկտիվ պայմանագրով:

[20.05.15] ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ՀԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԱՊԱՏՈՒՄԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այսօր ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Հայոց եղեռնապատումի գրականությունը» խորագրով գիտաժողով:

[20.05.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՒՄ Է ՍՏԵՂԾԵԼ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

ՀՀ ՊՆ Վ. Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտի հենքի վրա նախատեսվում է ստեղծել ռազմական ամբիոն, որտեղ կամավոր հիմունքներով կարող են սովորել տարկետման իրավունքով ԵՊՀ ընդունված արական սեռի քաղաքացիները:

[21.05.15] ԵՊՀ ՈՒԳԸ-Ն ԱՄՓՈՓԵՑ ԵՐԵՔ ՈՒ ԿԵՍ ՏԱՐԻՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մայիսի 20-ին ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ ԵՊՀ ՈՒԳԸ 2014-2015 ուստարվա 2-րդ կիսամյակի ամփոփիչ ընդլայնված նիստը, որի ընթացքում ամփոփվեց նաև ՈՒԳԸ անցած երեք ու կես տարիների գործունեությունը:

[21.05.15] ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՎԱՐՏՎԵՑ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

Մայիսի 20-ին ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ այցելեցին «Առավոտ» օրաթերթի խմբագրություն և «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն:

[21.05.15] ՈԼՈՐՏԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՐՏԱԴԻՐ Է

Քննարկվեցին շրջակա միջավայրին վերաբերող իրավական ակտերի մշակման գործընթացին հասարակության մասնակցության հիմնախնդիրները:

[21.05.15] ՄԻ «ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ» ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Այսօր ԵՊՀ-ում բացվեց Իրաքի եզդիների ցեղասպանությանը նվիրված լուսանկարների ցուցահանդեսը, և տեղի ունեցավ «100 տարի անց…» գրքի շնորհանդեսը:

[21.05.15] ԵՊՀ-Ն ՆՈՐ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ ՈՒՆԻ

ԵՊՀ-ն ու Ռյազանի Ս. Եսենինի անվան պետական համալսարանը ցանկանում են գործընկերային սերտ հարաբերություններ հաստատել:

[21.05.15] «ՍԻՆԵՐՋԻ» ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ 71%-Ը ԵՊՀ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐ ԵՆ

Այսօր «Սիներջի Ինթերնեյշնալ Սիսթըմզ» ընկերության ներկայացուցիչները հանդիպեցին ապագա ծրագրավորողների հետ:

[22.05.15] ՌՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԲԱՐՁՐԱՁԱՅՆՈՒՄ Է ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Մայիսի 21-ին տեղի ունեցավ ԵՊՀ ուսանողական խորհրդի ակտիվի հանդիպումը ԵՊՀ ռեկտորի ժամանակավոր պաշտոնակատար Արամ Սիմոնյանի հետ:

[22.05.15] ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԱԲՆԱԿ ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԻՆ

Ապրիլի 21-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնում տեղի ունեցավ «Աշխարհասփյուռ հայ արվեստագետներ… Ռուսաստան» խորագրով միջոցառումը:

[22.05.15] ՀԱՋՈՂՈՒԹՅԱՆ ԲԱՆԱՁԵՎԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄ

Կարիերայի առաջխաղացմանն ու հաջողության հասնելու գաղտնիքներին միտված սեմինար-դասընթացները շարունակվում են…

[25.05.15] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒՄ ԷԻՆ ՆԱԵՎ ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍՆԵՐԸ

ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դասախոսները մասնակցել են Աթենքում կայացած կրթական 17-րդ գիտաժողովին:

[25.05.15] ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԵՐԳԸ ԻՐԵՆՑ ՀԱՐԱՋԱՏ ԲՈՒՀՈՒՄ

Մայիսի 23-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնում տեղի ունեցավ «Soaring» խմբի «Հեռավոր իմ երազանք» խորագիրը կրող համերգը:

[26.05.15] ԱՌՑԱՆՑ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԵՐՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

Այսօր ԵՊՀ ռուսական կենտրոնում Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի 4 ուսանողներ մասնակցեցին Ազգերի բարեկամության ռուսական համալսարանի (РУДН) հետ կազմակերպված առցանց քննությանը:

[26.05.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ

Մայիսի 21-ին Կիևի Տ. Շևչենկոյի անվան ազգային համալսարանի միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտում անցկացվել է միջազգային գիտաժողով:

[26.05.15] ԽԱՂԱՂԱՊԱՀՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐՎԱՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Այսօր ԵՊՀ եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնում տեղի ունեցավ ՄԱԿ-ի խաղաղապահների միջազգային օրվան նվիրված կլոր սեղան:

[26.05.15] ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԸՆԴԵՐՔԸ՝ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ԴԻՏԱԿԵՏՈՒՄ

Հայաստանի ընդերքն այսօր օգտագործվում է ոչ ճիշտ, ինչը խանգարում է տնտեսության այդ ճյուղի զարգացմանը:

[27.05.15] ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐԵԼ Է ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

ՀՀ նախագահի մրցանակին արժանացած գիտական խմբերից երկուսը ներկայացնում են ԵՊՀ-ն:

[27.05.15] ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱՆ ԸՆԴԱՌԱՋ
Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճը լեփ-լեցուն էր փոքրիկներով. համալսարանականներն ու նրանց երեխաները եկել էին մանկական ներկայացում դիտելու:

[27.05.15] ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԻԶՆԵՍ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԻ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻՆ
Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում ամփոփվեցին Ինովացիոն բիզնես գաղափարների մշակման և ձեռներեցության դասընթացների արդյունքները:

[27.05.15] ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇԱՐՔԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ՄԻՋՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ
ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում անգլերենի գործնական դասընթացներ է վարել ամերիկացի դասախոս Էլեանոր Վոլֆը:

[29.05.15] ԵՊՀ ԴՈՑԵՆՏԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ Է ՍԻՐԻԱՀԱՅԵՐԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻՆ
Մայիսի 25-27-ը Բեյրութի Հայկազյան համալսարանում տեղի ունեցավ «Սիրիայի հայերը» խորագրով եռօրյա գիտաժողով:

[29.05.15] ԵՊՀ-Ն՝ «ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՈՆԱՎԱՃԱՌ»-Ի ՄԱՍՆԱԿԻՑ
«Մասնագիտությունների տոնավաճառին» առանձին տաղավարով ներկայացել էր նաև Երևանի պետական համալսարանը:

[02.06.15] ԱՄՓՈՓՎԵՑԻՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՅԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
Մաթեմատիկական ուսանողական օլիմպիադային հաղթած չորս ուսանողները կմասնակցեն միջազգային օլիմպիադային:

[02.06.15] «ՀԱՆՈՒՆ ԱՐՑԱԽ ԱՇԽԱՐՀԻ ԴՈՒ ԱՆՄԱՀԱՑԱՐ...»
Հունիսի 1-ին ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետում նշվեց ՀՀ Ազգային հերոս Վարդան Բախշյանի 50-ամյակը:

[02.06.15] ԱՎԱՐՏՎԵՑ ՀԱՅՏԱԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼԸ
2015-2016 ուստարվա ընդունելության քննությունների հայտադիմումների 1-ին փուլն ավարտվեց հունիսի 1-ին. հայտադիմումներ են ներկայացրել շուրջ 3.450 դիմորդներ:

[03.06.15] ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԱՌԱՆՑՔՈՒՄ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐՆ ԷԻՆ
Հունիսի 2-ին ԵՊՀ Ռոբերտ Շումանի անվան սրահում «ՀՌԿԿ-Հայաստան» կենտրոնի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել էր հանդիպում-քննարկում:

[03.06.15] ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՄ ԵՆ ՀԱՅ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԻ ՀԵՏ ԽՈՐԱՑՆԵԼ ԱՌԿԱ ՓՈԽԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
Համալսարանականների հյուրն էր Չեխիայի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանի նախագահ Պավել Ռիխետսկիին:

[04.06.15] ԱՅՍ ՏԱՐԻ ՇՈՒՐՋ 70 ՄԱՐԴ Է ԴԻՄԵԼ ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԼԻՆԻԿԱ
ԵՊՀ իրավաբանական կլինիկան ևս մեկ սերնդի ուսանողների զինեց մասնագիտական հմտություններով և ճանապարհեց դեպի պրակտիկ դաշտ:

[05.06.15] ԵՊՀ-Ի ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԾ ԳՐՔԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵԼ ԵՆ ՆՅՈՒ ՅՈՐՔԻ ՏՈՆԱՎԱՃԱՌՈՒՄ
Այս տարի առաջին անգամ Հայաստանը մասնակցել է Նյու Յորքի գրքի տոնավաճառին, որն անցկացվել է մայիսի 27-29-ը:

[08.06.15] ԳՅՈՒՄՐԵՑԻ ԿԻՆ ՁԵՌՆԵՐԵՑՆԵՐԸ ՄԱՐԶԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ՄԻԱՅՆ 25 ՏՈԿՈՍՆ ԵՆ ԿԱԶՄՈՒՄ
Ներկայացվեցին «Գենդերային ճեղքվածքը ձեռնարկատիրական ոլորտում (Շիրակի մարզ)» հետազոտության արդյունքները:

[09.06.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ԷԻՆ ԿԱՆԱՆՑ ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽՐԱԽՈՒՍՈՂՆԵՐԸ
Հայաստանում անցկացվող Կանանց ձեռներեցության շաբաթվա շրջանակներում այսօր ԵՊՀ-ում էին հյուրընկալվել Կանանց ձեռներեցության միջազգային համաժողովի մասնակիցները:

[11.06.15] ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍԻ ԳԻՐՔԸ ՏՊԱԳՐՎԵԼ Է ԳԵՐՄԱՆԻԱՅՈՒՄ
ԵՊՀ դոցենտ Սմբատ Շահինյանի անգլերեն մենագրությունը տպագրվել է գերմանական «Scholar's Press» հրատարակչության կողմից:

[11.06.15] «ԵՐԵՎԱԿ» ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԱՅՑԸ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀ
Այսօր ԵՊՀ մինչհամալսարանական կրթության վարչության նախաձեռնությամբ համալսարան էին այցելել «Երևակ» կրթահամալիրի աշակերտները:

[11.06.15] ՄԵԿ ՀԱՅՏ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵԼ
ԵՊՀ ռեկտորի թափուր պաշտոնի բաց մրցույթին մասնակցելու համար հայտ է ներկայացրել մեկ հավակնորդ:

[12.06.15] ԿԱ՞ ԱՐԴՅՈՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ԴԻՍԿՈՒՐՍ
Հունիսի 11-ին ԵՊՀ-ում ներկայացվեցին «Գենդերային դիսկուրսը Հայաստանում. հիստերայից դեպի կառուցողական քաղաքականություն» հետազոտության արդյունքները:

[12.06.15] ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍՆԵՐԸ ԴԻՊԼՈՄՆԵՐ ՍՏԱՑԱՆ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում ֆակուլտետի մագիստրոսները հանդիսավոր արարողությամբ ավարտական դիպլոմներ ստացան:

[15.06.15] ՊՐՈԲԱՑԻՈՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Այսօր Իրավագիտության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Պրոբացիոն ծառայությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» խորագրով քննարկում-դասընթաց:

[16.06.15] ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՌԱՋԻՆ ՁԵՌՔԻՑ. ԷՊԻԳԵՆԵՏԻԿԱ
Այսօր ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետում մեկնարկել է էպիգենետիկային նվիրված երկօրյա դպրոցը:

[18.06.15] ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՏՐԱՆՍՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ
Համալսարանականների ուշադրության կենտրոնում տարածաշրջանային աշխարհաքաղաքական գործընթացներն էին և դրանց ազդեցությունը ՀՀ-ի վրա:

[18.06.15] ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒՄԸ ՏԱՐԲԵՐ ԿՈՂՄԵՐԻՑ
ԵՊՀ-ում այսօր անցկացվեց «Հայոց ցեղասպանության պատմական, միջազգային, իրավական, մշակութային և արվեստի հիմնահարցերը» խորագրով գիտաժողով:

[19.06.15] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ԿՇԱՐՈՒՆԱԿԻ ՂԵԿԱՎԱՐԵԼ ԱՐԱՄ ՍԻՄՈՆՅԱՆԸ
Այսօր ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ԵՊՀ հոգաբարձուների խորհրդի հերթական նիստը:

[19.06.15] ՏՆՏԵՍԱԳԵՏՆԵՐՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒՄ ԵՆ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետում մեկնարկեց Հայկական տնտեսագիտական միության 5-րդ տարեկան գիտական նստաշրջանը:

[23.06.15] ԱՐՏՅՈՄ ՎԱՀԱՆՅԱՆԸ 90 ՏԱՐԵԿԱՆ Է
ԵՊՀ երախտավորներից մեկը՝ ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր Արտյոմ Վահանյանը, այսօր բոլորում է ծննդյան 90-ամյակը:

[23.06.15] ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ԱՌԱՆՑՔՈՒՄ
Այս և առաջիկա երկու օրերին ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետում կանցկացվի Հայկական մաթեմատիկական միության 7-րդ տարեկան գիտական նստաշրջանը:

[24.06.15] ԵՊՀ-Ն ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ Է ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՃԱՊՈՆԻԱՅԻ ՀԵՏ
ՀՀ-ում Ճապոնիայի դեսպան Էյձի Տագուչին հանդիպեց ԵՊՀ ղեկավարության ներկայացուցիչների հետ:

[25.06.15] ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼՈՎ ԵՊՀ Է ԴԻՄԵԼ 3448 ԴԻՄՈՐԴ
Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ այս ուստարվա վերջին նիստը՝ օրակարգային 4 և ընթացիկ մի շարք հարցերով:

[25.06.15] ՄԵԿՆԱՐԿԵՑ ԱՄԵՆԱՄՅԱ «ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ» ԾՐԱԳԻՐԸ
Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբի «Ամառային դպրոց-2015» ծրագրի բացման հանդիսավոր արարողությունը:

[25.06.15] ԳՐԻԳՈՐ ՂԱՐԻԲՅԱՆԸ 85 ՏԱՐԵԿԱՆ Է
Համալսարանական «հնաբնակներից» մեկը՝ Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի պատվավոր վարիչ Գրիգոր Ղարիբյանն այս տարի նշում է ծննդյան 85-ամյակը:

[26.06.15] «ՆՐԱ ԿԱՏԱՐԱԾ ԳՈՐԾՆ ԱՆՀԵՏ ՉԻ ԱՆՑՆԻ»
Այսօր Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետում տեղի ունեցավ գիտխորհրդի ընդլայնված նիստ՝ նվիրված Վլադիմիր Սարգսյանի ծննդյան 80-ամյակին:

[26.06.15] ՊԱՏՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՈՐ ՄԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
Այսօր ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտում տեղի ունեցավ Ռոստովի հայագիտական կենտրոնի տնօրեն, պատմ. գիտ. թեկնածու Սերգեյ Սայադովի «У истоков русского арменоведения: историографический обзор» գրքի շնորհանդեսը:

[26.06.15] ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԴԱՑ ՖՐԱՆՍԻԱՀԱՅ ՊԱՏՄԱԲԱՆԸ
Այսօր ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում տեղի ունեցավ հանդիպում ֆրանսիահայ պատմաբան Քլեր Մուրադյանի հետ:

[26.06.15] ԹՈՒՐՔՄԵՆԱԿԱՆ ՉԵԶՈՔՈՒԹՅԱՆ 20-ԱՄՅԱԿԸ ՆՇՎԵՑ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՈՎ
Թուրքմենստանի չեզոքության հռչակման 20-ամյակի միջոցառումներին մասնակից դարձավ նաև ԵՊՀ-ն:

[26.06.15] ԱՌԱՋԻՆ «ՍՈՑՔԵՄՓ»-Ի ՄԵԿՆԱՐԿԸ ՏՐՎԱԾ Է
Այսօր ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետում անցկացվեց «ՍոցՔեմփ-2015» խորագրով, ոչ ֆորմալ ձևաչափով գիտաժողովը:

[27.06.15] «ԴԱՐԻՑ ԴԱՐԸ» ՎԵՐԱԴԱՌՆՈՒՄ Է ԴՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎ
Հայոց ցեղասպանության մասին բարձրաձայնող առաջին կտավներից մեկը ռեստավրացվել է և այսօր ցուցադրվեց Հայաստանի ազգային պատկերասրահում:

[29.06.15] ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՆԵՐՆ ԱՆՀԱՆԳՍՏԱՑԱԾ ԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՀԷԿ-ԵՐԻ ՄԵԾ ԹՎՈՎ
Փոքր ՀԷԿ-երի կառուցման և անվերահսկելի շահագործման հետևանքով մի շարք գետերի էկոհամակարգը հայտնվել է աղետալի վիճակում:

[29.06.15] ՎԱԽՃԱՆՎԵԼ Է ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍԸ

Նորվեգիայի Ստավանգեր քաղաքում մահկանացուն է կնքել շախմատային մեկնաբան, ԵՊՀ երկարամյա դասախոս Գագիկ Հովհաննիսյանը:

[01.07.15] ԵՊՀ-Ն ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ Է ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԵՊՀ ռեկտորի հյուրն էր Հորդանանի Հաշիմյան Թագավորության բարձրագույն կրթության և գիտական հետազոտությունների նախարար Լաբիբ Խադրան:

[07.07.15] ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ԿՀՐԱՊԱՐԱԿՎԵՆ ՀՈՒԼԻՍԻ 15-ԻՆ

Այս օրերին ընթանում են ընդունելության վերջին քննությունները, որոնց արդյունքները կփակցվեն ինչպես ԵՊՀ-ում, այնպես էլ հասանելի կլինեն ԵՊՀ պաշտոնական պորտալում:

[08.07.15] ԱՎԱՐՏՎԵՑ ՄԱԳԻՍՏՐԱՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ 2-ՐԴ ՓՈՒԼԸ

ԵՊՀ առկա ուսուցմամբ մագիստրատուրայի 2015-2016 ուստարվա ընդունելության 1-ին և 2-րդ փուլերի տվյալներով՝ մրցութային կարգով ԵՊՀ մագիստրատուրա է դիմել բակալավրիատի 511 շրջանավարտ:

[09.07.15] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ՝ «GOOGLE EUROPE»-Ի ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԱԿԻՐ

ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող Հրայր Հարությունյանը 2015-2016 ուստարում կստանա «Google Europe»-ի կրթաթոշակը:

[10.07.15] ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻ ԿԻԶԱԿԵՏՈՒՄ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՆ ԷՐ

ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետը հուլիսի 2-ից 9-ը Ծաղկաձորում կազմակերպել էր «Մաթեմատիկա և կիրառություններ» խորագրով 2-րդ ամառային դպրոցը:

[10.07.15] «ՍՓՅՈՒՌՔ-2015»-Ը ՄԵԿՆԱՐԿԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ

ԵՊՀ-ում մեկնարկում է «Սփյուռք-2015» ամառային դպրոցը, որի նախաձեռնողն է ՀՀ Սփյուռքի նախարարությունը:

[14.07.15] ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԻՑ ԵՐԿՈՒՍԸ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐ ԵՆ

Հուլիսի 10-ին Մեդիա նախաձեռնությունների կենտրոնում ամփոփվեց «Ես եմ մեդիան» ուսանողական մրցույթը. հաղթողներից երկուսը ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանողուհիներ են:

[14.07.15] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հրապարակվել են ՀՀ պետական և ոչ պետական բուհերի 2015թ. ընդունելության անցողիկ միավորները և ընդունվածների անվանացանկերը:

[16.07.15] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՄԵԿՆԱՐԿԵԼ Է ԹԱՓՈՒՐ ՏԵՂԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՄՐՑՈՒՅԹԸ

Հրապարակվել է 2015 թ.-ի բուհական ընդունելության թափուր տեղերի ցանկը:

[16.07.15] ԲԱԼԻՆՏՅԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկեց «Հուզական այրումը և Բալինտյան շարժումը օգնող մասնագիտություններում» խորագրով առաջին միջազգային գիտաժողովը:

[16.07.15] ԿՅԱՆՔԻ ՆՈՐ ՓՈՒԼ՝ ԱՐԴԵՆ ԻՍԿ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՄԲ

Այսօր ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետում դիպլոմներ հանձնվեցին բակալավրիատի և մագիստրատուրայի շրջանավարտներին:

[24.07.15] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ ԹԱՓՈՒՐ ՏԵՂԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
Հրապարակվել է 2015 թ.-ի բուհական ընդունելության թափուր տեղերի համար վճարովի ուսուցման մրցույթի արդյունքում ԵՊՀ ընդունված դիմորդների ցանկը:

[25.08.15] ԵՊՀ ԹԻՄԸ ԱԿՏԻՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑԱՎ «ԲԱԶԵ-2015»-ՈՒՄ
Օգոստոսի 17-ից 24-ը Ծաղկաձորում անցկացվեց 13-րդ ամենամյա «Բազե» համահայկական երիտասարդական հավաքը:

[25.08.15] ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ԱՌԱՆՑՔՈՒՄ ՄԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐՆ ԵՆ
Այսօր ԵՊՀ–ում տեղի ունեցավ Վենետիկի հանձնաժողովի անդամների հանդիպումը Հայաստանի քաղաքական ուժերի և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների հետ:

[25.08.15] ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԵՑԻՆԵՐԻ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑԸ՝ ԱՌՑԱՆՑ
ԵՊՀ առաջին կուրսեցիների համար նախատեսված ուղեցույցի էլեկտրոնային տարբերակն արդեն պատրաստ է:

[26.08.15] «ՀԱՄԱԲՈՒՀԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՈՒՄ-2015»-Ն ԱՐԴԵՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ Է
Օգոստոսի 14-ից 21-ը Հայաստանի, Արցախի և Ջավախքի տարբեր բուհերում սովորող 100-ից ավելի ուսանողներ Արցախում մասնակցեցին «Համաբուհական բանակում-2015»-ին:

[26.08.15] ՎԱՐԴԱՆԱՆՔՑԻՆԵՐՆ ԱՐՑԱԽՈՒՄ 7-ՐԴ ԱՆԳԱՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՐԻՆ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
Օգոստոսի 3-ից 9-ը ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբի ավելի քան 80 անդամներ մասնակցեցին արշավ-ուխտագնացության…

[27.08.15] ԵՊՀ-Ն ՊԱՏՐԱՍՏ Է ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՆՈՐԵԿՆԵՐԻՆ
Հայտնի է ԵՊՀ առաջին կուրսեցիների դիմավորման ժամանակացույցը:

[27.08.15] ԵՐԵՔ ԱՐԾԱԹԵ ՄԵԴԱԼ՝ ՄԵԿ ԹԻՄԻ ԿԱԶՄՈՒՄ
ԵՊՀ ուսանողները Բուլղարիայում վերջերս կայացած միջազգային ուսանողական օլիմպիադայից վերադարձել են արծաթե մեդալներով և գովասանագրով:

[28.08.15] ՄԱՀՄԱՆՎԵԼ Է ՎԱՐՁԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԺԱՄԿԵՏԸ
ԵՊՀ-ում վարձերի վճարման վերջնաժամկետն առաջին կուրսեցիների համար սեպտեմբերի 15-ն է: